

ΘΡΗΣΚΕΙΑΙ
ΤΩΝ
ΕΒΡΑΙΩΝ

1905
1755
150

Arch. Bibliothecae
N. 41
Καὶ δόξει σὺν τοῖς ἁγίοις
Ἱερωμένου Βιβλιοθήκης
Ἱερεὺς ὁ τοῦ Ἰησοῦ
1857

ΘΡΗΣΚΕΙΑ,
ΚΑΙ ΕΘΗ
2123

ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ,

Συντεθέντα μὲν μετὰ τῆς Αἱρεσέως αὐτῶν εἰς Ἰταλικὴν Διάλεκτον

Παρὰ τῷ Κυρίῳ Δόκτωρος

ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΔΙΚΩΝ,

Μεταφρασθέντα δὲ εἰς τὴν ἁπλῆν Ῥωμαϊκὴν Γλῶσσαν πρὸς διάρεσιν τῶν περιέργων Φιλομαθῶν.

Νῦν Πρῶτον Τύποις ἐκδοθέντα, καὶ μετὰ πλείσης ἐπιμελείας διορθωθέντα.

ΕΝΕΤΙΗΣΙ, 1755.
Παρὰ Ἀμπωτίῳ τῷ Βόρτολι.
Con Licenza de' Superiori, e Privilegio.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ

Ο ΤΥΠΟΓΡΑΦΟΣ.

ΠΡοσφέρω εἰς τὴν φιλομάθειαν σας τοῦτο τὸ Βιβλίον, μεταγλωττισμένον ἀπὸ τὴν Ἰταλικὴν εἰς τὴν πεζὴν Ῥωμαϊκὴν διάλεκτον. τὸ ὁποῖον ἐσυνέθεσε Παῦλος ὁ Μεδίχων, συγγραφεὺς τῶν Ἱερῶν διαλόγων εἰς τὴν παλαιὰν καὶ νέαν Γραφὴν, ἀνὴρ λόγιος, καὶ εἰς ἄκρον ἔμπειρος τῆς Ἰουδαϊκῆς θρησκείας, ὡς πρὸ-

τερον Ἰεδαῖος ὢν, μετὰ δὲ ταῦτα Χρι-
σιανὸς χρηματίσας. εἰς αὐτὸ θέλει ἰ-
δεῖ ὁ ἀναγνώσης τὰς σωηθείας καὶ τελε-
τὰς τῆς Ἰεδαϊκῆς Σωαγωγῆς, τὰς
βλασφημίας καὶ μωρολογίας τῶν κατα-
ράτων Ταλμυδιςῶν, τῷ Πίςιν ὁπὸ
δίδυσιν εἰς αὐτὲς οἱ ταλαίπωροι Ἰεδαῖοι,
καὶ τῷ αἱρεσιν αὐτῶν εἰς τὸ τέλος ἐκά-
σε Κεφαλαίε.

Αἴτιον ὅλης αὐτῆς τῆς τυφλότη-
τος, εἶναι τὸ τρομερὸν ἁμάρτημα, ὁπὸ
ἔπραξαν ἐναντίον τὲ ἀληθὲς Μεσία,
τὲ Κυρίε ἡμῶν Ἰησὲ Χριςὲ, ὁπὸ ὡς
κακὲργον ἐσαύρωσαν, καὶ ἐθανάτωσαν.
Διὰ τὲτο αὐτοί, ὁπὸ ἦσαν πρότερον τὸ
Ἔθνος τὸ Ἅγιον, ὁ λαὸς ὁ περιέσιος, ὁ
κληρονόμος τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας, καὶ τῶν
ἀγαθῶν αὐτῆς, ὁ ἐξολισμένος ἀπὸ Ἱερω-
σολύμ, καὶ Βασιλείαν, ὁ πεπλυτισμένος
ἀπὸ Πατριάρχας, καὶ Προφήτας, καὶ
τόσες ἄλλες θαυμασὲς καὶ μεγάλες ἄν-

δρας,

δρας, πῶρα εἶναι βδελυκτὸς παρὰ Κυ-
ρίῳ, καὶ κατάρατος, ἔρημος τῆς θείας τε
προσασίας, ἀπεσκορακισμένος τῆς Πα-
τρίδος, ξεωρισος εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, ὑ-
σερημένος ἀπὸ Ἱερατεῖον, καὶ Βασίλειον,
καὶ Ἁγίας Ἄνδρας, πεπλυτισμένος δὲ
ἀπὸ ἀνθρωπάρια πλάνης, καὶ γόητας,
σενάζωντας ὑπὸ τὸν βαρὺ ζυγὸν τῆς
δελείας περὶ τὰ χίλια καὶ ἑπτακόσια
ἔτη, χωρὶς ἐλπίδα σωτηρίας, ἂν δὲν
ἔλθη εἰς ἄισθησιν τῆς πλάνης τε.

Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ θαυμάζη ὁ δύ-
σεβὴς Ἀναγνώσης ἀνίσως καὶ ξετράπη εἰς
τόσα ἄτοπα, καὶ εἰς τόσας ἐρεχελίας, καὶ
δεισιδαιμονίας. διότι δρισκόμενος ὁ ἄθ-
λιος Ἰεδαῖος εἰς τοιαύτῃ δυσυχισμέ-
νῃ κατάσασιν, βυθισμένος εἰς βαθύ-
τατον σκότος ἀγνωσίας, καὶ πεπωρωμέ-
νος ὅλος διόλε τῇ καρδίαν, ξ ἀνάγ-
κης ἀκολθεῖ νὰ εἶναι τοιαῦτα καὶ τὰ παρε-
πόμενα. Διὰ τὲτο ἐπιθυμῶντας ὁ Συγ-

γρα-

γραφὰς τὴν σωτηρίαν τ̃ παλαιπώρε Ἐβραίε ἐσωθεσε τὸ παρὸν, ϗ ἐπρόθεσεν εἰς τὸ λβ'. Κεφάλ. τὴν ἀπόδειξιν τ̃ς παρρσίας τ̃ ἐπιθυμητ̃ Μεσσία, βεβαιώνωντάς τον μὲ τὰς μαρτυρίας τ̃ν Ρ̓αββίνων, ϗ μὲ τὰ ῥητὰ τ̃ς Θείας Γραφ̃ς, ὅτι ἀναμφιβόλως ἦλθε, καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀναμείνῃ ἄλλον, προσκαλῶντας τὲς Ἰουδαίες νὰ ἀναγνώσεν μὲ προσοχὴ ὅσα ἔγραψε, μήπως ἠθελε νδύσῃ ποτὲ εἰς τὴν καρδίαν τες ὁ Θεὸς, νὰ ἀνοίξεν τὰ ὀμμάτιά τες, διὰ νὰ ἰδ̃ν τὸ φ̃ς τ̃ Ἀληθείας, ϗ νὰ παραιτήσεν τὰς μωρολογίας, καὶ ψδολογίας τ̃ν Ρ̓αββίνων τες, ὁπ̃ εἰς ἄλλο δὲν σωτεύσιν, εἰμὴ εἰς τὴν ἀπώλειάν τες.

Τ̃τον τὸν σκοπὸν πρέπει νὰ ἔχῃ ϗ ὁ Εὐσεβὴς Ἀναγνώσης, συλλυπούμενος μετὰ τ̃ Συγγραφέως τὴν ἐλεεινὴν ϗ ἀξιοδάκρυτον κατάσασιν τ̃ Ἐβραίε, ϗ παρασαίνωντάς τε τὸ κατὰ δύναμιν,

τὴν

τὴν ἀπάτην, ϗ μωρίαν, ϗ τύφλωσιν, μήπως μὲ τὰς συχνὰς νθεσίας, ἤθελε κερδίσῃ τὸ ἀπολελυμένον πρόβατον, ὄντας βέβαιος ὅτι θέλει λάβει παρὰ Θ̃ μεγάλας τὰς ἀμοιβάς. Δέξε τὸ λοιπὸν μετ' ἀμενείας φίλτατε Ἀναγνῶσα, διότι εἰς μὲν τὸν Χεισιανὸν εἶναι ὠφελιμώτατον διὰ νὰ καθοδηγῇ τὸν πεπλανημένον καὶ ἀμαθῆ Ἰουδαῖον, εἰς δὲ τὸν Ἐβραῖον εἶναι ἀναγκαιότατον διὰ νὰ γνωρίσῃ τὴν πλάνην τε, ϗ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν σωτηρίαν τε. τὴν ὁποίαν ἄμποτε νὰ τ̃ τὴν χαρίσῃ ὁ φιλάνθρωπος Κυριος, ὁ μὴ θέλων τὸν θάνατον τ̃ ἁμαρτωλ̃, ὡς τὸ ἐπιςρέψαι, ϗ ζ̃ν αὐτόν.

Ἐῤῥῶσθε.

Ἐλάχισος Δ̃λος
Ἀντώνιος Βόρπολις.

ΠΙΝΑΞ

ΠΙΝΑΞ

Τῶν ἐν τῷ παρόντι Βιβλίῳ περιεχομένων Κεφαλαίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Α'.

Προοίμιον ἀναγκαῖον, διὰ νὰ καταλάβῃ τινὰς ἐκεῖνο, ὁπῦ περιέχεται εἰς τῦτο τὸ Βιβλίον. 1

ΦΥΛΛ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Β'.

Περὶ τῆς Γενήσεως τῶν Ἑβραίων. 4

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Γ'.

Περὶ τῆς Περιτομῆς τῶν Ἑβραίων. 9

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Δ'.

Περὶ τῆς ἐξαγοράσεως τῦ Πρωτοτόκων. 27

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Ε'.

Περὶ τῆς ἀναξοφῆς καὶ τῆς ἀσεβείας, ὅποι τῦ μαθημάτων τῦ Παιδίων τῦ Ἑβραίων. 31

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ς'.

Περὶ τῦ Ταλμὺθ τῦ Ἑβραίων. 35

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Ζ'.

Περὶ τῆς Ἐκλογῆς, καὶ ἐξεσίας τῦ Ῥαββίνων. 48

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Η'.

Περὶ τῆς Συναγωγῆς, καὶ τῦ κατ μέρος Εὐκτηρίων οἴκων, καὶ περὶ τῦ οἴκων τῦ Ἑβραίων. 52

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Θ'.

Περὶ τῦ Ἱερέων καὶ Λευϊτῦ τῦ Ἑβραίων. 58

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Ι'.

Περὶ τῦ ἐνδυμάτων τῦ Ἑβραίων, τόσον ἐκείνων, ὁπῦ φορῦσιν εἰς τὴν οἰκίαν, ὅσον καὶ ἐκείνων, ὁπῦ φορῦσιν εἰς τὴν Συναγωγήν. 61

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΙΑ'.

Περὶ τῆς Προσευχῶν τῆς Ἑβραίων, καὶ περὶ τῆς Προετοιμασίας, ὅπως κάμνωσι πρὸ τοῦ νὰ ἀρχίσωσι τὰς Προσευχάς. 76

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΙΒ'.

Περὶ τῆς Πραγματειῶν καὶ τῆς Τεχνῶν τῆς Ἑβραίων. 81

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΙΓ'.

Περὶ τῆς Τραπέζης τῆς Ἑβραίων. 90

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΙΔ'.

Περὶ ὀνείρων τῆς Ἑβραίων, καὶ δεισιδαιμονιῶν, ὁπου μεταχειρίζονται εἰς αὐτά. 116

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΙΕ'.

Περὶ Ὅρκων, καὶ Ταξιμάτων τῆς Ἑβραίων, καὶ Συγχωρήσεως αὐτῆς. 125

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Ις'.

Περὶ Ἐξομολογήσεως τῆς Ἑβραίων. 131

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΙΖ'.

Περὶ Νηστειῶν, καὶ μετανοίας, καὶ ἱλασποιήσεως τῆς Ἑβραίων. 136

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΙΗ'.

Περὶ τῆς Ἑορτῆς τοῦ Σαββάτου. 143

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΙΘ'.

Περὶ τοῦ Ἔτους, καὶ Μηνῶν τῆς Ἑβραίων, καὶ περὶ τῆς Ἑορτῆς τῆς Καλανδῶν, ἤτοι τῆς Νεομηνίας. 172

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Κ'.

Περὶ τῆς Ἑορτῶν τῆς Ἑβραίων, καὶ περὶ τοῦ Πάσχα τῆς Ἀζύμων. 180

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΚΑ'.

Περὶ τῆς Ἑορτῆς τῆς Ἑβδομάδων, καὶ Πεντηκοστῆς τῆς Ἑβραίων. 196

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΚΒ'.

Περὶ τῆς Ἑορτῆς τῆς Σαλπίγγων; καὶ ἀρχῆς τοῦ Χρόνου τῆς Ἑβραίων. 202

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΚΓ'.

Περὶ τῆς Νηστείας, καὶ τῆς Ἑορτῆς τῶν Καθαρισμῶν. 211

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΚΔ'.

Περὶ τῆς Ἑορτῆς τῶν Σκηνῶν, ἤτοι περὶ τῆς Καλύβων τῶν Ἑβραίων. 232

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΚΕ'.

Περὶ τῆς Ἑορτῆς τῶν Ἐγκαινίων, λεγομένης Χανουκά. 243

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΚϚ'.

Περὶ τῆς Ἑορτῆς τῶν κλήρων, ἤτοι λαχνῶν, τῆς λεγομένης Πουρίμ. 247

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΚΖ'.

Περὶ Συνοικεσίου, Γάμου, καὶ καταμηνίων τῶν Ἑβραίων. 254

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΚΗ'.

Περὶ Χωρισμοῦ, καὶ Διαζυγίου τῆς Γυναικὸς τῶν Ἑβραίων. 266

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΚΘ'.

Περὶ Ἐξυπολύσεως, καὶ ἐλευθερίας τῆς Γυναικὸς τοῦ ἀποθανόντος Ἀδελφοῦ. 269

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Λ'.

Περὶ Ἀθανείας, Θανάτου, Ταφῆς, καὶ Πενθους τῶν Ἑβραίων. 275

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΛΑ'.

Διάφοραι γνῶμαι τῶν Ἑβραίων περὶ τοῦ Ἅδου, καὶ Δαιμόνων, Παραδείσου, καὶ Ἀγγέλων. 314

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΛΒ'.

Γνῶμαι τῶν Ἑβραίων περὶ τοῦ Μεσσίου; ἀποδείκνυται, ὅτι ἦλθε. 336

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΛΓ'.

Διὰ τὰς τιμωρίας, ὁποῦ πάσχει τώρα ἡ Συναγωγὴ τῶν Ἑβραίων, διατὶ δὲν θέλει νὰ δεχθῇ τὸν Μεσσίαν, καὶ διὰ τοῦτο ἰχυρογνωμίαν, τύφλωσιν καὶ μῖσος, ὁποῦ ὁμολογεῖ πρὸς τὸν Χριστιανὸν, ἐξόχως δὲ πρὸς τὸν Νεοφώτιστον. 410

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la Fede di Reviſione, e Appovazione del *P. Fra Paolo Tomaſo Manuelli* Inquiſitor General del Santo Officio di Venezia nel Libro intitolato *Riti, e Coſtumi degli Ebrei confutati dal Dottor Paolo Medici tradotto in Lingua Greca Volgare ec.* non vi eſſer cos'alcuna contro la Santa Fede Cattolica; e parimente per Atteſtato del Segretario Noſtro, niente contro Prencipi, e buoni coſtumi, concediamo Licenza ad *Antonio Bortoli* Stampator di Venezia, che poſſi eſſere ſtampato, oſſervando gli ordini in materia di Stampe, e preſentando le ſolite Copie alle Pubbliche Librarie di Venezia, e di Padova.

Dat. li primo Ottobre 1753.

(*Giovanni Emo Procur. Rif.*
(*Marco Foſcarini Kav. Procur. Rif.*
(*Alviſe Mocenigo 4. Kav. Procur. Rif.*

Regiſtrato in Libro a Carte 28. al Num. 195.

Gio: Girolamo Zuccato Segr.

Adi 12. Agoſto 1754.

Regiſtrato in Libro del Magiſtrato Eccellentiſſimo degli Eſecutori contro la Beſtemmia

Gio: Battiſta Battiſti Segr.

Η' ΘΡΗΣΚΕΙ'Α ΚΑΙ' ΤΑ' Ε"ΘΗ ΤΩΝ Ε'ΒΡΑΙ'Ω Ν.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ, Α'.

Προοίμιον ἀναγκαῖον, διὰ νὰ καταλάβῃ τινὰς ἐκεῖνο, ὁπῶ περιέχεται εἰς τῦτο τὸ Βιβλίον.

ΔΙΑ' νὰ καταλάβῃ τινὰς ἐκεῖνο ὁπῶ θέλω νὰ εἰπῶ εἰς τῦτό μου τὸ σύγγραμμα, καὶ διὰ νὰ λύσω κάποιας ἀμφιβολίας, ὁπῶ μᾶς προβάλλουσιν οἱ Ε'βραῖοι, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἠξεύρῃ τινὰς, ὅτι ξιῶν λογιῶν ἦσαν αἱ ἐντολαὶ ὁπῶ ἔδωσεν ὁ Θεὸς εἰς τὰς Ε'βραίας, αἱ ὁποῖαι περιεχάφονται εἰς τὸν Πεντάτευχον τῦ Μωυσέως, δηλαδὴ Η' θικαὶ, Γ'εροπελεγικαὶ, καὶ Κριτικαί. Καὶ Η' θικαὶ μὲν ἐντολαὶ λέγονται ἐκεῖναι, ὁπῶ διορθώνουσι τὰ ἤθη,

βαίνουσιν εἰς πάξιν τὰς πράξεις τῶν ἀρετῶν, καὶ ἐμποδίζουσιν ὅλα τὰ ἐλαττώματα. Ἱεροτελεστικαὶ εἶναι ἐκεῖναι ὁποῦ διατάζουσι διαφόρους τάξεις καὶ ἱεροτελίας, αἱ ὁποῖαι ἁρμίζουσιν εἰς τὴν ἐξωτερικὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ, καθὼς ἦσαν, ἡ περιτομή, αἱ πανηγύρεις, καὶ αἱ θυσίαι. Κειτικαὶ δὲ ὀνομάζονται ἐκεῖναι, ὁποῦ ἁρμόζουσιν εἰς τὸ Κειτήριον, καὶ εἰς τὰς Κειτάς, διὰ τὴν τάξιν καὶ καλὴν κυβέρνησιν τῆς ἐξουσίας, καὶ τῆς πολιτείας. Προϋποθέτωντας τοῦτο λοιπὸν, πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν μὲ προσοχὴν, ὅτι ὁ Μωσαϊκὸς νόμος ὅσον διὰ τὰς ἠθικὰς ἐντολὰς, ὁποῦ εἶναι ὁ Δεκάλογος καὶ ἄλλα παρόμοια μὲ ἐκείνας, δὲν ἔπαυσεν ἀκόμη, ἐπειδὴ καὶ αὐταὶ αἱ ἐντολαὶ εἶναι ἀναλλοίωτοι, καὶ ἀμετάβλητοι, ὄντας ἐντυπωμέναι εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν, καὶ ὡσὰν νόμος φυσικὸς ὑποχρέωσιν ἀκόμη πρὸ τοῦ νὰ κηρυχθῇ ὁ προρρηθεὶς Μωσαϊκὸς νόμος. ὄντας δὲ καθ' ἑαυτὰς, αἱ ἐντολαὶ αὗται καλαὶ, βιάζουσιν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους νὰ τὰς φυλάττουν πάντοτε. Διὰ τοῦτο τὰς φυλάττουσιν ἀκόμη καὶ οἱ Χριστιανοί· διότι ὁ νόμος τοῦ Χριστοῦ δὲν τὰς ἐχάλασεν, ἀλλὰ μάλιστα τὰς ἐπλήρωσε, καθὼς λέγει ὁ Θεῖος Χρυσόστομος, δὲν ἦλθεν καταλύσαι τὸν νόμον, ἀλλὰ πληρῶσαι. Ἐμπόδιζε, παραδείγματος χάριν, ὁ Μωσαϊκὸς νόμος τὸ νὰ φονεύσῃ τινὰς σωματικῶς· ἐδῶ ἐπρόθεσεν ὁ Χριστὸς τὴν τελειότητα, ἐμποδίζωντας ἀκόμη τὸ νὰ φονεύσῃ τινὰς ἐσωτερικῶς μὲ τὴν ἐπιθυμίαν· προσάζωντας περισσότερον, νὰ ἀγαπῶμεν τὸν ἐχθρὸν, καὶ νὰ τοῦ κάμνωμεν ἔργα ἀληθινῆς καὶ ἀδόλου ἀγάπης.

εἰς

εἰς τὰς ἀντιρρήσεις ὁποῦ μᾶς προβάλλουσιν οἱ Ἑβραῖοι διὰ τὴν προσκύνησιν τῶν εἰκόνων, καὶ ὅτι δὲν φυλάττομεν τὸ Σάββατον, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐντολαὶ τοῦ Δεκαλόγου, θέλομεν ἀποκριθῆ εἰς τὸν καιρόν τους, ὅταν θέλομεν ὁμιλήσει διὰ αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις.

Ὅσον δὲ διὰ τὰς ἱεροτελετικὰς καὶ κειτικὰς ἐντολὰς, εἶναι βέβαιον, ὅτι ὄντας αὐταὶ αἱ ἐντολαὶ εἰς τὸν νόμον διατεταγμέναι, διὰ νὰ παρασήσωσι μόνον τὸν ἐρχομὸν τοῦ Μεσσία, ὁποῦ ἐκαρτεροῦτο, ἀκολουθεῖ ὅτι νὰ μὴν ἦτον καὶ τὴν φύσιν τους ἀμετάβλητα, ἀλλ' ἔπρεπεν εἰς τὴν ἔλυσιν τοῦ Μεσσία τὸ μεγαλήτερον μέρος αὐτῶν νὰ παύσῃ, καὶ νὰ χάσῃ τὴν ἰσχύν τους. Ἀκολουθεῖ λοιπὸν, ὅτι ἔσωνας καὶ νὰ ἦλθεν ὁ Μεσσίας, ἐξαλείφθησαν καὶ ἀφανίσθησαν αὐταὶ, καὶ ὅτι ἐκεῖναι αἱ τελεταὶ καὶ αἱ ἱεροπραξίαι, ὁποῦ κατὰ τὸ παρὸν φυλάττει ἡ συναγωγὴ τῶν Ἑβραίων, δὲν ἀρέσκουσιν εἰς τὸν Θεόν. διότι εἶναι λατρεία ψευδὴς καὶ δεισιδαίμων· ἐπειδὴ καὶ παρασαίνει τὸν Μεσσίαν ἀκόμη ἐλπιζόμενον, ὁ ὁποῖος βεβαίως ἦλθεν. ἂς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὰ δεύτερα μέρος, διὰ νὰ ἀποδείξωμεν ἐκεῖνο ὁποῦ φυλάττουσιν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν, καὶ πῶς τὸ φυλάττουσιν, ὁμοῦ μὲ τὴν ἀνασκευὴν αὐτῶν καὶ τὴν αἵρεσιν, διὰ νὰ φανῇ τὸ ψεῦδος αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Β'.

Περὶ τῆς Γεννήσεως τῶν Ἑβραίων.

Πλησιάζωντας ὁ καιρὸς διὰ νὰ γεννήσῃ μία Ἑβραία γυναῖκα, καλλωπίζουσι τὸ σπίτιόν της μὲ τὴν μεγαλυτέραν δι' πρέπειαν ὁπὸ ἠμπορεῖσιν. Ἀφ' ὅ δὲ γεννήσῃ, γράφουσιν εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς κρεββατίνης της γυναικὸς ὁπὸ ἐγεύνησε μὲ γράμματα Ἑβραϊκὰ τέτια τὰ λόγια. Σαμβὶ, Σανσαμβὶ, Σαμαγγαλὲφ, Ἀδὰμ, Εὔα, καὶ ἔξω Λιλίτ. Λέγουσι δὲ, ὅτι Σαμβὶ, Σανσαμβὶ, καὶ Σαμαγγαλὲφ, νὰ εἶναι ὀνόματα τριῶν Ἀγγέλων, καὶ ὅτι ἡ Λιλὶτ, νὰ εἶναι μία σείγλα, ἤτοι μάγισσα. Ἡ αἰτία ὁπὸ τὰς παρακινεῖ νὰ γράφουσι τὰ προειρημένα ὀνόματα, εἶναι σῶας μῦθος, ὁπὸ τὴν πιστεύουσιν, ὡσὰν ἀλήθειαν ἀναμφίβολον. ἐπειδὴ καὶ φυλάττοντες αὐτὴν τὴν σωτηρίαν, εἶναι σημεῖον ὅτι τόσον πιστεύουσι τὴν διήγησιν τέτια τὰ μύθα, καθ' ὅσον ἠμπορεῖ τινὰς νὰ σοχασθῇ. Λέγουσιν οἱ Ῥαββῖνοι, ὅτι, ὅταν ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν Ἀδὰμ, μὴ νομίζωντας καλὸν νὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος μόνος, τὸν ἔπλασε μίαν γυναῖκα ἀπὸ τὴν γῆν, ὁμοίαν μὲ αὐτὸν, καὶ τὴν ὠνόμασε Λιλίτ. Ὑποθέτουσιν αὐτοὶ, ὅτι νὰ ἔγινε τοῦτο πολλὰ προτήτερα ὁπὸ ἐκτίσθη ἡ Εὔα. Λέγουσι προσέτι, ὅτι ἐσυγχίσθη ἡ Λιλὶτ μὲ τὸν Ἀδὰμ, μὴν θέλοντας, νὰ τὸν ὑποτάσσεται. Ἐπρό-

φερεν

φερεν ἡ Λιλὶτ τὸ ὄνομα τὸν Θεὸν τὸ ἄῤῥητον, καὶ ἔφυγεν ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ. Βλέπωντας δὲ ὁ Ἀδὰμ τέτο τὸ πρᾶγμα, ἐπαραπονέθη βαρέως εἰς τὸν Θεὸν, λέγωντάς τε τοιτῳ τῷ τρόπῳ· Κύριε ἡ γυναῖκα, ὁπὸ μὲ ἔδωσες, ἔφυγεν ἀπὸ ἐμένα. Ἔστειλε παρευθὺς ὁ Θεὸς τὰς τρεῖς Ἀγγέλας ὁπὸ εἶπομεν παραπάνω, διὰ νὰ τὴν παρακινήσωσι, νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν ἄνδρα της· προσάζωντας ἀκόμι ὁ Θεὸς τὰς Ἀγγέλας νὰ τῆς εἰπῶν, ὅτι ἐὰν μὴν ὑπακούσῃ, καλῶς, ἐὰν δὲ παρακούσῃ ἐναντισμένη εἰς τὴν προσαγήν τε, ἂς ἠξεύρῃ, ὅτι κάθε ἡμέραν θέλουσιν ἀποθανεῖ ἑκατὸν διάβολοι, ἀπὸ αὐτὴν γενωμένοι. Ἐπορεύθησαν οἱ Ἄγγελοι, διὰ νὰ πληρώσωσι τὴν προσαγήν τὸν Θεὸν. καὶ πῦραν τὴν Λιλὶτ εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς καιρὸν, ὁπὸ εἶχεν ἀρχίσῃ μία μεγάλη φορτῶνα, εἰς τὸν ἴδιον τόπον, ὁπὸ ἐκαπόντισθη ὕστερον ὁ Φαραὼ μὲ ὅλον τὸ Αἰγυπτιακὸν στράτευμα. Εἶπον λοιπὸν οἱ Ἄγγελοι ἐκεῖνο ὁπὸ τὸν ἐπρόσαξεν ὁ Θεὸς, καὶ αὐτὴ δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν Ἀδὰμ, καθὼς ὁ Θεὸς τὴν ἐπρόσαξε. Διὰ τὴν ὁποίαν αἰτίαν οἱ Ἄγγελοι τὴν ἐφοβέρισαν νὰ τὴν καπόντισωσιν εἰς ἐκείνην τὴν θάλασσαν, τὴν καπολλὰ κυματοῦσαν.

Ἡ Λιλὶτ ἐπαρακάλεσε τὰς Ἀγγέλας, διὰ νὰ μὴ τὴν ἐνοχλήσωσι, λέγουσά πρὸς αὐτὰς, ὅτι αὐτὴ δὲν ἐκτίσθη διὰ ἄλλο, παρὰ διὰ νὰ λυπῇ καὶ νὰ θανατώνῃ τὰ βρέφη· τὰ μὲν ἀρσενικὰ, ὕστερον ἀπὸ ὀκτὼ ἡμέρας τῆς γεννήσεώς των, τὰ δὲ θηλυκὰ, ὕστερον

ἀπὸ ἑβδόμηκοντα ἡμέρας. Ἀκούοντας τοῦτο οἱ Ἄγγελοι, ἐβιάσθησαν νὰ τὸν πιάσωσι, καὶ νὰ τὸν φέρωσιν εἰς τὸν ἄνδρα της. Εἰς τόσον ἡ Λιλὶτ τοὺς ἔταξε μὲ ὅρκον ὅτι δὲν θέλει βλάψει ὅτε θανατόσει κανένα βρέφος ὅταν ἤθελον ἰδῇ τὰ ὀνόματά τους γεγραμμένα εἰς κανένα χαρτίον, ἢ τὸν εἰκόνας τους ζωγραφισμένην εἰς κανένα ξόπον. Μὲ ὅλον τοῦτο ἔλαβε τὸν τιμωρίαν, ὁπὸν τῆς ἐδιωρίσθη, εἰς τόσον ὁπὸν κάθε ἡμέραν ἐξ ἀνάγκης κάνει χρεία διὰ νὰ ἀποθνήσουν ἑκατὸν Διάβολοι ἀπὸ αὐτοὺς γεννημένοι. Ὅθεν ἐκ τούτου ἔλαβον ἀφορμὴν, νὰ πιστεύσιν οἱ Ἑβραῖοι ἀναμφιβόλως, ὅτι ἡ προρρηθεῖσα Λιλὶτ, νὰ εἶναι ἡ μήτηρ ὅλων τῶν Δαιμόνων, καὶ ἔχουσι διὰ βέβαιον πρᾶγμα, ὅτι κάθε ἡμέραν ἀποθνήσκουσιν ἑκατὸν Διάβολοι. Γράφουσιν ὡς τόσον εἰς τὰς κατοικίας τῶν γυναικῶν ὁπὸν γεννήσουσι, τὰ ὀνόματα τῶν Ἀγγέλων ὁπὸν εἶπομεν, διὰ νὰ βιάσωσι τὸν Λιλὶτ νὰ μὴν βλάψῃ τὰ νεογεννημένα βρέφη.

Πιστεύω βέβαια, ὅτι τώρα ἡ διήγησις θέλει γενεῖ αἰτία, νὰ γελάσῃ ὁ Χειστιανὸς ἀναγνώστης, ἐγὼ δὲ ὁμολογῶ εἰλικρινῶς, ὅτι εἰς ἐμένα γίνεται ὑπόθεσις κλαυθμοῦ καὶ συμπαθείας, σοχαζόμενος εἰς ποίαν ἐλεεινὴν κατάσασιν ἔφθασεν ἡ Συναγωγὴ τῶν Ἑβραίων, ὁπὸν ἦτον μίαν φορὰν λαὸς τόσον ἀγαπημένος τοῦ Θεοῦ, ὡσὰν ὄνα γένος, εἰς τὸ ὁποῖον μόνον διείσκονταν ἡ ἀληθινὴ σοφία καὶ διδασκαλία, καὶ τώρα ἐκατλώθησεν ἐλεεινῶς εἰς μίαν τόσην μεγάλην τυφλότητα, ὁποῦ νὰ πιστεύῃ παρομοίας μύθους, τοὺς ὁποίους

ὁποίους μύθους βίβλια δὲν ἤθελε τοὺς πιστεύσῃ μήτε ὄνας παπάπασιν ἄφρων, καὶ ἄγνωστος. Πῶς δείσκεται ποτὲ εἰς τὸν Θεῖον Γραφὴν, ὅτι ὁ Θεὸς νὰ ἔδωκε τὸν Ἀδὰμ ἄλλην γυναῖκα, παρὰ τὴν Εὔαν; Ἀπὸ ποῖον καιρὸν, καὶ ἐδῶθεν ἀποθνήσκωσι κάθε ἡμέραν ἑκατὸν Διάβολοι; Ἀπὸ ποῖον καιρὸν καὶ ἐδῶθε συμβαίνουσιν αὐταὶ αἱ παραφροσύναι, ὁποῦ ἐφυρέθησαν ἀπὸ τὰς πονηρίας τοῦ Ραββίνων, καὶ ἐπιστεύθησαν ἀπὸ τὸν ἀπλότητα (ἐὰν ἠμπορεῖ τινὰς νὰ εἰπῇ) τῶν λοιπῶν Ἑβραίων; Μὲ φαίνεται βέβαια, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι ὁμὲ μὲ τὸν γνῶσιν τοῦ Θεοῦ, ἔχασαν καὶ τὴν χρῆσιν τοῦ λογικοῦ. Δὲν πιστεύω νὰ εὑρεθῇ τινὰς τόσον τολμηρὸς ὁπὸν νὰ ἀρνηθῇ, ὅτι δὲν εἶναι μία τέτοια σωτηρία εἰς τοὺς Ἑβραίους, ἐπειδὴ καὶ κάθε ὄνας ἠμπορεῖ νὰ βεβαιωθῇ ὑπαγαίνοντας εἰς καμμίαν οἰκίαν τῶν Ἑβραίων, ὁπὸν νὰ εἶναι γυναῖκα, ἡ ὁποία νὰ ἐγέννησε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν. Ὁ Λέων ἀπὸ τὸν Μόδενα, Ραββῖνος ἦτοι Διδάσκαλος Ἑβραῖος εἰς τὴν Βενετίαν, περὶ τοῦ ὁποίου εἶπον εἰς τὴν ἀρχὴν, ὁμολογεῖ φανερῶς μίαν τέτοιαν σωτηρίαν εἰς τὸ προρρηθὲν βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἔγραψε περὶ τῶν Ἑβραϊκῶν σωτηριῶν, μὲ ὅλον ὁπὸν ἀποδείχνει γελοιώδη μίαν τέτοιαν σωτηρίαν, καὶ παντελῶς ἀπίστευτον ὡς τόσον ἐγὼ ἐρωτῶ, ἐὰν ὁ Ραββῖνος θέλει νὰ μὴν πιστεύεται τοῦτος ὁ μῦθος, διατὶ δὲν τὸν ἐμπόδισε μὲ τὴν ἄκραν ἐξουσίαν, ὡσὰν πρῶτος Ραββῖνος ἐκείνης τῆς Ἑβραϊκῆς Συναγωγῆς, καθὼς ἔκαμνε διὰ ἄλλα πολλὰ πράγματα μικροτέρας ὑπο-

Θέσεως. Ε'αν οι Εβραίοι απέσωσι να ονειδίζωνται απο τες Χεισιανες δια τέτω τες τω αφροσύνω, θέλσιν ειπεί δια να αποφύγωσι τω ενξοπω, οπε τες προξενεται, ότι αυτοι δεν πισεύσι τέτοιες μύθες. Αλλ' εγω αποκείνομαι, εαν δεν τες πισεύσι, δια τί δεν τες εμποδίζσι; διατί τες ενεργεσιν εις τα ασπίτια τες; το λοιπον αυτοι συγχαινόμενοι σία πρᾶγμα κ) ενεργωντάς το, μαρτυρεσι με το έργον, ότι τα ήθητες κ) η σωσήθειαις της θρησκείας τες είναι θεμελιωμένοις επάνω εις το ψεύδος, εις σία δόγμα ασεβές, κ) φανεραν δεισιδαιμονίαν. Προς τέτοις, διατί γράφσι τα ρηθέντα ονόματα κ) τα λόγια με μεγάλω δεισιδαιμονίαν εις μεμβράνας, κ) τα κάμνσι φυλακτήρια, κ) τα κρεμεσιν εις τον λαιμον τω παιδίων δια να τα διαφυλάξωσιν (ως λέγωσιν αυτοι) απο τας μαγίας; το λοιπον βέβαια πισεύσιν, ότι ο μύθος είναι αλήθεια, με όλον οπε είναι ενάντιον τε θείε νόμε, κ) η φύλαξίς τε μία φανερα δεισιδαιμονία.

Μετα ταυτα συγχαίρονται όλοι οι συγγενεις με τον πατέρα τε γενηθέντος παιδίε, κ) τη επέρα τε προσεχως ερχομένε Σαββάτε, κάμνσι με δοξολογίαν, κοινω μνήμω εις τω Συναγωγω, δίδοντες είδησιν, ότι εις εκείνω τω Εβδομάδα εγενήθη σία ή δύο αρσενικα, σία ή δύο θηλυκά. Και ανίσως το βρέφος είναι αρσενικον, ο πατήρ τε έχει εξσίαν να εκλέξη επτα ανθρώπες. οι οποίοι εις τω αυγω τυ προειρημένε Σαββάτε υπάγσι να ανα-

αναγνώσωσιν εις το βιβλίον της Πενταδύχε εκείνο το κεφάλαιον, οπε είναι της εβδομάδος, καθως θέλομεν ειπεί εις το εξής. κ) εις εκείνας τας οκτω ημέρας, ετοιμάζσιν εκείνο οπε είναι χρειαζόμενον δια τω περιτομω, κ) μάλισα εκείνο οπε είναι αναγκαίον δια να φυλάξωσιν αβλαβες το βρέφος απο τας επιβλας της μάγιασας, ήτοι σείγλας Λιλίτ. περι της οποίας υποθέσεως πολλοι συγγραφεις ομιλεσιν, ωσαν, Ιωάννης Βαχτόρφιας, εις το ονομαζόμενον βιβλίον, η Εβραϊκη Συναγωγη, Κεφ. δ'. φυλ. 85. ο αυτος εις το Ραββινικον λεξικον, φυλ. 1140. Ο σοφώτατος Τέλιος ο Βαρθολόκης, εις τω Ραββινικω βιβλιοθήκω, φυλ. 70. κ) 71. οπε περιγράφει τον τρόπον της σωσόφεως ήτοι φυλακτηρίε, οπε βαίνσιν εις τα βρέφη· το οποίον σωσοπτικον φυλακτήριον το εκλέγει απο τα Βιβλία τε Ραββι Ηλία Τισβι, ομε με τα ονόματα τω προειρημένων Αγγέλων, τω εχθρων της περιφήμε μαγίασης Λιλίτ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Γ'.

Περι της Περιτομης των Εβραίων.

Αφ' ε γενσι τα βρέφη τω Εβραίων οκτω ημερων, περιτέμνονται με τέτοιαις τάξες, η να ειπω καλλίτερα, με τέτοιαις δεισιδαιμονίαις. Εις τω νύκτα, η οποία προηγειται της ημέρας κ) τω οποίαν γίνεται η Περιτομη, συναθροίζονται πολλοι

ἄνδρες καὶ γυναῖκες εἰς τὴν οἰκίαν, ὁπῦ ἔχει νὰ γενῇ εἰς τὴν ἐρχομένην ἡμέραν ἡ Περιτομή. Καὶ ἐκεῖ εἶναι συνήθεια νὰ γίνεται λόγος ἤτοι ὁμιλία ἀπὸ κανένα παιδίον, καὶ πολλάκις ἀπὸ τὸν ἴδιον Ῥαββῖνον τῆς Συναγωγῆς εἰς ἔπαινον τῆς Περιτομῆς, παρακινῶντας τὰς γεννήτρας, νὰ σέκωνται σαθροὶ, βλέποντες νὰ περιτέμνεται τὸ γεννητικὸν μέλιον τῦ Παιδίυ αὐτῶν. Ἀφ' ἔ δὲ τελειώσῃ ὁ λόγος, ἔαγωδῦσι, χορδίυσι, ἔωγυσι, πίνυσι, καὶ δίδυσι σημεῖα χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. Μετὰ ταῦτα μερικοὶ ἀπ' ἐκείνυς μισθύυσι, καὶ ἄλλοι πάλιν μένυσιν ἐκεῖ ὅλην τὴν νύκτα, διὰ νὰ φυλάξωσι τὸ βρέφος ἀπὸ τὰς ἐπιβυλὰς τῆς σρίγλας Λιλίτ. Ἀπερνῦσι τὸν καιρὸν εἰς ἐκείνην τὴν νύκτα μὲ διαφόρυς διαξιβὰς, εἰς ἔαγώδια, εἰς παιγνίδια, καὶ εἰς ὁμιλίας ἀνωφελεῖς, καὶ ἀργολογίας.

Ὁ οἶκος εἰς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ γενῇ ἡ Περιτομὴ, εἶναι καλὰ σολισμένος μὲ πολλὰ θρονία. Ἀνάμεσα εἰς αὐτὰ τὰ θρονία εἶναι σῖα, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον κανεὶς δὲν κάθεται, καὶ ἐκεῖ βάνυσιν σῖα βιβλίον τῆς Θείας Γραφῆς ἀνοιγμένον, πισεύοντες, ὅτι εἰς τὸν καιρὸν τῆς Περιτομῆς, ἔρχεται εἰς ἐκεῖνο τὸ θρονίον ὁ Προφήτης Ἠλίας, τὸν ὁποῖον πισεύυσι νὰ εἶναι παρὼν ἀοράτως εἰς ὅλας τὰς Περιτομὰς, ἔσωντας καὶ νὰ ἐσάθη καταπολλὰ ζηλωτὴς καὶ φύλαξ ταύτης τῆς ἐντολῆς, ὥπας ζωντανὸς εἰς ἑτῦτον τὸν Κόσμον. Γῦτο ἠμπορεῖ νὰ τὸ καταλάβῃ τινὰς ἀπὸ τὸ Εὐχολόγιον τῶν Ἑβραίων, ὁπῦ ἐτυπώθη εἰς Ἀμ-

σερδὰμ, ἔτει 1649. φυλ. 39. ὁπῦ περιγράφεται εἰς ἑπτὸν τὸ τρόπον. Γέγραπται εἰς τὰ συγράμματα
„ τῦ Ῥαββὶ Ἠλιαζὰρ, ὅτι εἰς τὸν καιρὸν τῦ Προ-
„ φήτυ Ἠλία, ἀπηγορεύθη εἰς τὰς Ἑβραίας ἡ Πε-
„ ριτομή. Ἔλαβε μεγάλον ζῆλον ὁ Ἠλίας διὰ
„ τῦτο, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Θεόν. Ἐπεθύμησα τὴν
„ δόξαν τῦ Θεῦ τῶν δυνάμεων, διότι ἐγκατέλειπον
„ τὴν συνθήκην συ οἱ υἱοί συ. Τὸ ἀπεκρίθη ὁ Θεὸς,
„ νὰ εἶσαι βέβαιος, ὅτι δὲν θέλυσι κάμει Περι-
„ τομὴν οἱ Ἑβραῖοι, ὁπῦ νὰ μὴν εἶσαι ἐσὺ πα-
„ ρὼν νὰ σὲ ἰδῇς. Καὶ εἰς τὸ Βιβλίον τῦ Ῥαββὶ Σιμὼν υἱῦ τῦ Ἰωχαΐ βεβαιώνεται, ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον νὰ προφέρῃ ῥητῶς τῦτο τὰ λόγια, τετέσι, τῦτος εἶναι ὁ θρόνος τῦ Ἠλία, διότι μὴν λέγωντας ἔτως, αὐτὸς δὲν ἔρχεται ἐκεῖ παρών.

Ἀπ' ἐδῶ ἠμπορῦμεν νὰ λάβωμεν ἀφορμὴν, διὰ νὰ ἀποδείξωμεν εἰς τὰς Ἑβραίας, πόσον ἄσατον θεμέλιον ἔχυσιν, εἰς τὸ νὰ μὴν πισεύυσι τὴν ὑσιώδη παρυσίαν τῦ Χριστῦ εἰς τὸ μυσήριον τῆς Εὐχαριστίας· ἔσωντας καὶ νὰ τὰς φαίνεται πρᾶγμα ἀδύνατον, ὅτι ὁ αὐτὸς Χριστὸς ἠμπορεῖ νὰ εἶναι παρὼν ὑσιωδῶς μὲ τὸ σῶμα, εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν εἰς διαφόρυς τόπυς. Ἐπειδὴ καὶ ἐὰν ὁ Ἠλίας (καθὼς αὐτοὶ λέγυσι) εἶναι παρὼν εἰς ὅλας τὰς περιτομὰς αὐτῶν, ὥντας πρᾶγμα πιθανὸν, ὅτι εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν, ὁπῦ περιτέμνεται σῖα βρέφος εἰς σῖα τόπον, νὰ περιτέμνωνται καὶ ἄλλα εἰς διάφορα μέρη τῦ Κόσμυ· ἀκολυθεῖ λοιπὸν, ὅτι ὁ Ἠλίας ἠμπορεῖ βέβαια νὰ εἶναι παρὼν

ρῶν εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν εἰς διαφόρους τόπους. Ἂς μᾶς εἰπῶσι λοιπὸν οἱ Ἑβραῖοι, ἐὰν ὁ Ἠλίας ἠμπορεῖ νὰ εἶναι εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν εἰς διαφόρους τόπους, διατὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶναι ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος εἶναι ἄκρος καὶ Παντοδύναμος Κύριος; Αὐξάνει ἐναντίον εἰς τοὺς Ἑβραίους τὸ ἐπιχείρημά μας, καὶ τοὺς λέγω. Διδάσκουσιν οἱ Ῥαββῖνοι, ὅτι ὅταν γίνεται ἡ Περιτομὴ εἶναι παρὼν ὁ Ἠλίας μὲ τὴν δύναμιν τοῦ λόγου, ὁποῦ προφέρει ὁ περιτέμνων, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ εἶναι πιστὸς· ζητοῦσι ἕλιαχὰ, ἤγουν, ἕτοιμος εἶναι ὁ θρόνος τοῦ Ἠλία, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ προρρηθέντος Ῥαββίνου, ὁποῦ λέγει· „ ὅτι ἐὰν ὁ „ περιτέμνων δὲν προφέρῃ αὐτὰ τὰ λόγια, ὁ Η„ λίας δὲν ἔρχεται παρών. Οἱ Ἑβραῖοι δὲν ἠμποροῦσι νὰ ἀρνηθῶσιν αὐτὴν τὴν τάξιν καὶ συνήθειαν τῆς Περιτομῆς, ἐπειδὴ καὶ νὰ εἶναι γνωστὴ εἰς ὅλην τὴν Συναγωγήν. τὸ βεβαιώνει ἀκόμη καὶ ὁ προειρημένος Ῥαββῖνος Λέων ἀπὸ τὴν Μόδενα, εἰς τὸ βιβλίον ὁποῦ ἔγραψε περὶ τῆς τῶν Ἑβραίων Θρησκείας, μέρος 3. Κεφ. 7. φυλλ. 100. μὲ τὰ ἀκόλουθα λόγια· „ Τὴν αὐγὴν (δηλαδὴ τῆς Περιτομῆς) εἶναι ἑτοιμασμένα δύο θρονία στολισμένα μὲ μετξωτὸν, σὰν „ διὰ τὸν Ἀνάδοχον, καὶ τὸ ἄλλο, μερικοὶ λέγουσι, „ νὰ εἶναι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Προφήτου Ἠλία, ὁ ὁποῖος „ πάντοτε ἀοράτως δύσκεται παρὼν εἰς ὅλας τὰς „ Περιτομάς.

Τὴν αὐγὴν ἐκείνης τῆς ἡμέρας, εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ γένῃ ἡ Περιτομὴ τοῦ Βρέφους, ἔρχεται ὁ περι-

τεμνων, ὁ ὁποῖος καλεῖται ἀπ' αὐτὸς Μοὲλ, μὲ σὰν πινάκι, εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι τὰ ἀναγκαῖα ἐργαλεῖα διὰ τὴν Περιτομήν· ὡσὰν εἶναι σκόνη συπτικὴ τοῦ αἵματος, βιαναφυλλόλαδον, καὶ κομμάτια πανία, καὶ σὰν ἀγγεῖον μὲ ὀλίγον ἄμμον, διὰ νὰ βάλῃ μέσα τὸ κομμάτι τῆς περιτεμνομένης σαρκός. Ὁ ῥηθεὶς Μοὲλ ἤτοι ὁ περιτέμνων, πρέπει νὰ εἶναι ἄνδρας, καὶ ὄχι γυναῖκα, ἔμπειρος εἰς τοῦτο τὸ τέχνιον, καὶ αὐτὸς διαφέρει ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἑβραίους, ἐπειδὴ ἔχει τὰ ὀνύχια τοῦ χουδροῦ δακτύλου καὶ τοῦ δύο χειρῶν, τῆς δεξιᾶς δηλαδὴ καὶ τῆς ἀριστερᾶς, πολὰ μεγαλήτερα ἀπὸ τὰ ἄλλα ὀνύχια τῶν ἄλλων δακτύλων. Καὶ ἀφ' ὁποῦ συναθροισθῇ ὅλος ὁ λαὸς, ὁποῦ ἐκεῖ συνήθειαν ἔχει, ἄρχεται ἡ τάξις τῆς Περιτομῆς μὲ τοιοῦτον τρόπον. ἤγουν ὁ Μοὲλ ἀρχίζει νὰ ψάλλῃ σὰν ὕμνον ἁρμόζοντα εἰς τὴν Περιτομὴν, καὶ ὅλοι, ὁποῦ εὑρίσκονται ἐκεῖ παρόντες τὸν ἀκολουθοῦσι ψάλλοντες συγκεχυμένα ἕως εἰς τὸ τέλος. Καὶ ἀφ' ὁποῦ τελειώσῃ ὁ ὕμνος, κάθηται ὁ Ἀνάδοχος εἰς σὰν τόπον πλέον ὑψηλὸν, καὶ ἡ κομπάρα φέρουσα τὸ βρέφος εἰς τὰς ἀγκάλας, ἐμβαίνει εἰς τὴν κάμεραν, ὁποῦ γίνεται ἡ Περιτομὴ, συνοφιασμένη ἀπὸ πολλὰς ἄλλας γυναῖκας, καὶ τότε ὅλος ὁ λαὸς βοᾷ μὲ μεγάλην φωνὴν λέγοντας· Βαρυχὰβ, ἤγουν, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος. Καὶ εὐθὺς ἔρχεται πρὸς τὸ θρονίον, ὁποῦ εἶναι ἑτοιμασμένον διὰ τὸν Προφήτην Ἠλίαν, πιστεύοντας νὰ εἶναι ἐκεῖ παρών, καὶ τὸν χαιρετᾷ κάμνοντας μίαν μεγάλην μετάνοιαν. Εἰς τὸν ἴδιον

καιρὸν λέγει ὁ Μοὴλ μὲ μεγάλῳ φωνῇ. ζὲ χισὲ
ςζὲλ ἐλιαχὲ, ἤγουν, τὸπος εἶναι ὁ θρόνος τὲ Ἠλία,
καθὼς κὴ προπίτερα εἶπον, πισδύσι νὰ παρίσαται
ἀοράτως ὁ Προφήτης Ἠλίας. Καὶ ἐκεῖθεν ἔρχεται
ἡ κομπάρα πρὸς τὸν τόπον τῆς Περιτομῆς, φέρσα τὸ
βρέφος εἰς τὰς ἀγκάλας, κὴ τὸ δίδει τὲ ἀναδόχυ.
ὁ ὁποῖος λαμβανώντας το, τὸ βαίνει ἐπάνω εἰς τὰ γό-
νατά τε. Ἔχει ἀκόμι χρέος ὁ ἀνάδοχος νὰ κρατῇ τα
ποδάρια τὲ βρέφους εἰς τὸν καιρὸν ὁπὲ περιτέμνεται.
Ὁ δὲ Μοὴλ, ἤτοι ὁ περιτέμνων, ξεσπαργανώνει
τὸ παιδίον, κὴ μὲ σῦα τζιμπίδιον ἀσημένιον, ὁπὲ
κρατεῖ εἰς τὸ ἀριστερὸν χέρι, σφίγγει ὀλίγον ἐκεῖνο
τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον θέλει νὰ κόψῃ, εἰς ὅπον, ὁ
πὲ νὰ ἀπομείνῃ ἡ ἀκροβυσία ἔξω τὲ τζιμπιδίυ
κὴ πιάνωντας μὲ τὴν δεξιὰν σῦα μαχεράκι πολὺ
κοπτερὸν, καμωμένον ὡσὰν σῦα μικρὸν ξυράφι. πρ
τὲ δὲ νὰ ἀρχίσῃ τὴν Περιτομὴν, κράζει μὲ μεγα
λῳ φωνῇ, εἰς Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν κὴ λέγει. „ Ἀ
„ εἶσαι Ἐυλογημένος ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ Βασιλεὺς τ
„ παντὸς, ὁπὲ μᾶς ἡγίασες μὲ τὰς ἐντολάς σε
„ κὴ μᾶς ἐδιάταξες τὴν Περιτομήν. Καὶ ταῦτα λέ
γωντας, κόπτει τὸ χονδρότερον μέρος τῆς ἀκροβυ
σίας, κὴ μὲ ὀνύχια τὲ μεγάλε δακτύλε τῆς δε
ξιᾶς κὴ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, χίζει τὸ λεπτότερο
δέρμα, ὁπὲ εἶναι ὑποκάτωθεν. πρᾶγμα κὴ ἀλή
θειαν βαρβαρικὸν, τὸ ὁποῖον δὲν τὸ ἐδιάταξεν
Θεὸς εἰς τὴν Παλαιὰν διαθήκην. κὴ εἰς καιρὸν, ὁ
πὲ ταῦτα γίνονται, ὁ πατὴρ τὲ περιτμηθέντος βρέ
φους,

φους, δίχαρισεῖ τὸν Θεὸν κὴ λέγει. „ Ἐυλογημένος
„ εἶης ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ Βασιλεὺς τὲ παντὸς, ὁπὲ μᾶς
„ ἡγίασες μὲ τὰς ἐντολάς σε, κὴ ἠυδόκησας νὰ βλ-
„ θῇ τὸτο τὸ βρέφος εἰς τὴν σωθήκην τὲ Πατρὸς
„ ἡμῶν Ἀβραάμ. Καὶ παρευθὺς ἀποκείνονται οἱ
„ παρισάμβοι. καθὼς ἐδιατάχθη εἰς τὴν Περιτο-
„ μὴν, ὅπω νὰ διαταχθῇ κὴ εἰς τὸν γάμον, κὴ εἰς
„ τὰ λοιπὰ καλὰ ἔργα.

Ὁ δὲ Μοὴλ ἀκολυθεῖ τὸ ἔργον τε. Βαίνει μέσα
εἰς τὸ προρρηθὲν πινάκιον, ὁπὲ ἔχει τὸν ἄμμον, τὴν
κεκομμένην σάρκα τὲ βρέφους, βυζαίνει τὸ αἷμα, ὁ-
πὲ ἔχει ἀπὸ τὴν πληγὴν μὲ τὸ ἴδιόν τε στόμα,
μίαν κὴ δύο φορᾶς, κὴ τὸ πτύει μέσα εἰς σῦα ἀγ-
γεῖον, ὁπὲ εἶναι προετοιμασμένον διὰ τὲτο τὸ τέλος
μὲ κρασί. Ὀνομάζεται δὲ ἡ Περιτομὴ ἀπὸ τὲς Ε-
βραίυς Μιλλώ. κὴ τὸ ξέχισμα τὲ δέρματος, ὁπὲ
ἔκαμε μὲ τὰ ὀνύχια τε ὁ Μοὴλ, καλεῖται περιγ-
γάχ, ἤγουν ξεσκέπασμα. Τὸ δὲ βύζασμα τὲ αἵμα-
τος ὀνομάζεται, Μετζιγγάχ, ἤγουν πτύσιμον. Με-
τὰ ταῦτα βαίνει ἐπάνω εἰς τὴν πληγὴν σκόνην συπ-
τικὴν, βιανταφυλλόλαδον, κὴ ἄλλα παρόμοια πράγ-
ματα, κὴ τὸ δένει τειλίσωντάς το μὲ τὰ σπάργανα,
κὴ τὸ δίδει τῆς κομπάρας.

Καὶ ἀφ' ὲ τελειώσῃ ὁ Μοὴλ τὸ ἔργον τε, πέρνει
σῦα ποτήριον κρασὶ κὴ λέγει μὲ μεγάλῳ φωνῇ.
„ Ἐυλογημένος εἶης ὁ Θεὸς, ὁ Βασιλεὺς τὲ παντὸς,
„ ὁπὲ ἐποίησες τὸν καρπὸν τῆς ἀμπέλυ. κὶ πά-
„ λιν λέγει. Ὁ Θεὸς ἡμῶν, κὴ ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων
ἡμῶν

„ ἡμῶν στρέωσον τοῦτο τὸ Βρέφος εἰς τὸν Πατέρα
„ τε, καὶ εἰς τὴν Μητέρα τε, καὶ ἂς εἶναι τὸ ὄνομά
„ τε ἐν Ἰσραὴλ (Ὁ δεῖνα) καὶ τότε τὸ βαύει τὸ ὄνο-
μα. Καὶ τὸ ἀποκρίνεται ὅλος ὁ λαὸς μὲ μεγάλην
φωνὴν, λέγωντας. Βεζιμανὶ τόβ. ἤγουν, μὲ καλὴν
τύχην. Λέγουσιν ἀκόμη, καὶ ἄλλας εὐχὰς, καὶ τελειώ-
νει ἡ Περιτομή. Συγχαίρεται μὲ ταῦτα κάθε σύας
μὲ τὸν Πατέρα τὸ βρέφους, καὶ φέρουσι τὸ βρέφος εἰς
τὸ κρεββάτιον τῆς Μητρός τε. Εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὁ
Πατὴρ τὸ Παιδίου κράζει εἰς τὸ γεῦμα τὸν Μοέλ,
τὸν ἀνάδοχον, καὶ ἄλλους φίλους. καὶ ὁ προρρηθεὶς Μοέλ
ὁμοῦ μὲ τὸν ἀνάδοχον, σωνηθίζουσι νὰ τὸ χαϊ-
ζωσι πωσικά, ἤτοι ζαχαρικὰ καὶ ἀκόμη ἄσπρα, ἐὰν
καὶ συμβεβηκὸς ἤθελεν ἦσαι πτωχός.

Ἐὰν τὸ βρέφος εἰς τὸ διάστημα ἐκείνων τῶν ὀκτὼ
ἡμερῶν ἤθελεν ἀρρωστήσῃ, δὲν τὸ περιτέμνουσι πρὸ
τὲ νὰ ἰαξοθῇ παντάπασιν. ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ πρὸ
καιρὸ τὸ περιτέμνουσιν ἀποθαμένον μὲ ἕνα καλάμι,
ὅπου νὰ κόπτῃ, καὶ τὸ βαύουσι τὸ ὄνομα. Λέγουσι
δὲ, ὅτι τὸ κάμνουσι τοῦτο, διὰ νὰ τὸ ἐνθυμηθῇ ὁ
Θεὸς, καὶ νὰ τὸ ἀναστήσῃ εἰς τὴν κοινὴν ἡμέραν τῆς
κρίσεως.

Τὰ θηλυκὰ δὲν περιτέμνονται, ἀλλ' ὅταν ἡ μήτηρ
ὕστερον ἀπὸ σύαν μῆνα ὑπάγῃ εἰς τὴν Συναγω-
γὴν, τὰ φέρουσι πρὸς ἐκεῖνον τὸν Ἑβραῖον, ὁποῦ ψάλ-
λει εἰς τὴν Συναγωγὴν, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται ἀπ'
αὐτὰς, χαζάν. καὶ αὐτὸς τὰ εὐλογεῖ, καὶ βαύει εἰς
αὐτὰ καὶ τὸ ὄνομα καθ' τὴν θέλησιν τῶν γονέων τας.

ΑΝΑΙ-

ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ.

Ἀπὸ αὐτὰ ὁποῦ εἴπομεν ἕως ἐδῶ, ἠμπορεῖ ὁ Χει-
στιανὸς ἀναγνώστης, νὰ καταλάβῃ, πόσας δεισιδαι-
μονίας ἔχουσιν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὴν Περιτομήν. Ἐπει-
δὴ δὲ καὶ αὐτοὶ ὑπερηφανεύονται φέροντες τὸ σημεῖον ἐ-
τοῦτο εἰς τὴν σάρκα τας, καὶ μάλιστα καταφρονοῦσι τὰς
Χειστιανὰς, ὁποῦ δὲν εἶναι περιτετμημένοι. διὰ τοῦτο
μοῦ ἐφάνη εὔλογον νὰ φέρω ἐδῶ κάποιας ἀποδείξεις,
ἀπὸ τὰς ὁποίας, θέλει καταλάβει κάθε σύας, ὅτι
εἰς τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσία, ἔπρεπε νὰ παύσῃ ἡ Πε-
ριτομὴ, καὶ νὰ ἀρχίσῃ τὸ Βάπτισμα, τὸ ὁποῖον μὲ
τοιοῦτον τρόπον τὸ ἀποδείχνω. Ὅποιος ἀναγνώσῃ τὸ
δέκατον ἕβδομον Κεφάλαιον τῆς Γενέσεως μὲ προσο-
χὴν, θέλει καταλάβει, ὅτι ἡ ἐντολὴ τῆς Περιτομῆς
ἐδόθη εἰς τὸν Ἀβραὰμ καὶ εἰς τὸ σπέρμα αὐτοῦ, εἰς
ὅσον μόνον καιρὸν ἤθελον αὐτοὶ κατοικήσῃ τὴν γῆν
τῆς ἐπαγγελίας. ἰδοὺ τὰ λόγια τῆς Θείας Γραφῆς.
„ Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ Ἄβραμ, σὺ κληθήσεται ἔτι
„ τὸ ὄνομά σου Ἄβραμ, ἀλλ' ἔσται τὸ ὄνομά σου Ἀ-
„ βραάμ· ὅτι Πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε, καὶ
„ αὐξανῶ σε σφόδρα σφόδρα, καὶ θήσω σε εἰς ἔθνη,
„ καὶ Βασιλεῖς ἐκ σοῦ ἐξελεύσονται. Καὶ στήσω τὴν
„ διαθήκην μου, ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρ-
„ ματός σου μετὰ σὲ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν εἰς διαθή-
„ κην αἰώνιον, εἶναι σοῦ Θεὸς καὶ τοῦ σπέρματός σου
„ μετὰ σέ. Καὶ δώσω σοὶ καὶ τῷ σπέρματί σου τὴν

„ γλῶ, ᾧ παροικεῖς, πᾶσαν τὴν γῆν Χαναὰν εἰς
„ κατάσχεσιν αἰώνιον, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς Θεός. Καὶ
„ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ· σοὶ δὲ τὴν διαθήκην
„ μου διατηρήσεις, καὶ τὸ σπέρμα σου μετὰ σὲ εἰς τὰς
„ γενεὰς αὐτῶν. Καὶ αὕτη ἡ διαθήκη, ἣν διατη-
„ ρήσεις ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀναμέσον τοῦ
„ σπέρματός σου μετὰ σὲ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. Πε-
„ ριτμηθήσεται ὑμῶν πᾶν ἀρσενικόν.

Φαίνεται λοιπὸν ἀπ' ἐδῶ, ὅτι ὁ Θεὸς συνώνει τὴν σωθήκην τῆς Περιτομῆς, ὁμοῦ μὲ τὴν ἐπαγγελίαν, τὸ νὰ πληθύνῃ τὸς ἀπογόνους τοῦ Ἀβραὰμ, καὶ νὰ τὸς δώσῃ τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἐξ ἧς ἔῤῥεε μέλι καὶ γάλα. Καὶ ἡ προῤῥηθεῖσα Περιτομὴ ἦτον σῆμα σημεῖον, μὲ τὸ ὁποῖον οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραὰμ ἐδιακείνοντο ἀπὸ τὰ ἄλλα ἔθνη. Ὅθεν ἀκολουθεῖ, ὅτι παύσασα ἡ ἐξουσία τῆς Ἑβραίων, καὶ χαίνοντας τὴν γῆν τῆς Χαναὰν, ἔπαυσε καὶ ἡ σωθήκη τῆς Περιτομῆς. Ἦτον ἡ Περιτομὴ, λέγουσιν οἱ Ἱεροὶ Θεολόγοι, σημεῖον Μνημονευτικὸν, Παρασατικὸν, Διακριτικὸν, Δεικτικὸν, καὶ Τυπικόν. Μνημονευτικὸν μὲν ἦτον, εἰς ὅσον ἔφερνεν εἰς ἐνθύμησιν τὴν σωθήκην, ὁποῦ ἔγινεν ἀνὰ μέσον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ Ἀβραὰμ, καὶ τῆς ἀπογόνων αὐτοῦ. Τοῦτο δείκνυται ἀπὸ τὰ λόγια, ὁποῦ εἶπεν ὁ Θεὸς, ὅταν ἐδιάταξε τὴν Περιτομήν. „ Καὶ περιτμηθήσεσθε τὴν σάρκα τῆς ἀκρο-
„ βυσίας ὑμῶν, καὶ ἔσαι ἐν σημείῳ διαθήκης ἀνα-
„ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν. τότε ἡ σωθήκη περιεῖχε
δύο ἐπαγγελίας πρὸς τὸν Ἀβραάμ. Πρώτη ἐπαγ-
γελία

γελία ἦτον, ὁποῦ ἔπρεπε νὰ αὐξήσῃ καὶ νὰ πληθύνῃ τὸ σπέρμα, ὡσὰν οἱ ἀστέρες τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ ὡσὰν ὁ ἄμμος τῆς Θαλάσσης. Ἡ δευτέρα ἐπαγγελία ἦτον, ὁποῦ ἔπρεπε νὰ ἐξουσιάσωσιν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραὰμ ὅλην τὴν γῆν τῆς Χαναάν. καὶ ἡ τρίτη ἐπαγγελία ἦτον, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος τοῦ Ἀβραὰμ ἔπρεπε νὰ γεννηθῇ ὁ Μεσσίας εἰς σωτηρίαν ὅλων τῶν ἐθνῶν τοῦ Κόσμου. Ὁμοίως ἦτον σημεῖον Παρασατικὸν μιᾶς μεγάλης Πίστεως, ὁποῦ ἔλαμπεν εἰς τὸν Ἀβραὰμ εἰς τὸ νὰ ἀφήσῃ τὴν Πατρίδα του, τοὺς γονεῖς του, καὶ τὸς φίλους του, καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς γῆν μακρὰν, ξένην, καὶ ἄγνωστον εἰς αὐτόν. Ἔλαμψεν ἀκόμη ἡ Πίστις τοῦ Ἀβραὰμ, πιστεύοντας εἰς τὴν ἐπαγγελίαν, ὁποῦ τοῦ ἔκαμνε ὁ Θεὸς, λέγοντάς του, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῆς ἀπογόνων του θέλει εἶσαι, ὡς οἱ ἀστέρες τοῦ στερεώματος, ὥπου ὁ Ἀβραὰμ Γέρων εἰς τὴν ἡλικίαν, καὶ ἡ γυνή του στεῖρα καὶ γηραλαία ἐννενήκοντα χρονῶν. Ἔλαμψε περιπλέον ἡ Πίστις τοῦ Ἀβραὰμ, ὅταν μὲ ὀλιγόρλιν καὶ τυφλὴν ὑπακοὴν, ἠθέλησε νὰ θυσιάσῃ τὸν υἱόν του τὸν Ἰσαὰκ διὰ τὴν προσαγωγὴν τοῦ Θεοῦ. Ἦτον ἡ Περιτομὴ σημεῖον Διακριτικὸν, διότι μὲ αὐτὴν οἱ Ἑβραῖοι ἐδιάφεραν ἀπὸ τὰ ἄλλα ἔθνη τοῦ Κόσμου. Ὅθεν οἱ Ἑβραῖοι ὠνόμαζον τὰ ἔθνη μὲ καταφρόνησιν ἀπερίτμητα. Ἀκόμη ἦτον ἡ Περιτομὴ σημεῖον Δεικτικὸν καὶ ἀξιωτικὸν τῆς κοινῆς κακῆς ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ὁποῦ εἶναι ἡ ἐξαπλωθεῖσα καὶ διαδοθεῖσα φυσικῶς προπατορικὴ ἁμαρτία. Ἔδειχνε λοιπὸν ἡ Περιτομὴ μὲ ἐκεῖνο τὸ κόψιμον, ὅτι εἰς ἐκεῖνο

τὸ μέρος ἦτον σῶα κακὸν, τὸ ὁποῖον ἐὰν δὲν ἤθελεν ἀξιωθῆ, ἐκαπαδίαζεν εἰς θάνατον καὶ αὐτὰ τὰ ξυφερὰ βρέφη. Ἦτον τελευταῖον ἡ Περιτομὴ σημεῖον τυπικὸν πολλῶν δίγυιακῶν πραγμάτων, ὁπὸ ἔμελλε νὰ κάμῃ ὁ Μεσσίας εἰς τὴν καινὴν διαθήκην. Ἐπροετύπωνε ἡ Περιτομὴ τὸ Βάπτισμα καὶ τὴν πνευματικὴν Περιτομὴν, ὁπὸ ἔμελλον νὰ κάμνωσιν οἱ ἀληθεῖς προσκυνηταὶ τὸ Θεὸ, τουτέστι τὴν ἀποχὴν τῶν κακῶν πράξεων, ὁπὸ καλεῖται εἰς τὸ ἑβδομηκοστὸν Κεφάλαιον τὸ Δευτερονομίου, Περιτομὴ τῆς καρδίας, περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλεῖ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, γράφων πρὸς τοὺς Κολασσαεῖς, Κεφ. β'. στιχ. 11. ἐν ᾧ καὶ Περιετμήθητε Περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ.

Ὅθεν μὴ τὴν κήρυξιν τὸ Εὐαγγελίου, δὲν χρεωστοῦσιν οἱ Χριστιανοὶ νὰ φυλάττωσι τὴν σαρκικὴν Περιτομήν. Διότι αὐτὴ ἔπρεπε νὰ παύσῃ χωρὶς καμμίαν ἀμφιβολίαν, τὸ ὁποῖον βεβαιώνεται μὲ φανερὰς ἀποδείξεις. Καὶ πρῶτον μὲν, ἦτον ἡ Περιτομὴ σῶα σημεῖον, ὁπὸ ἐξεχώριζε τὸν δίσεβῆ λαὸν ἀπὸ τὸν ἀσεβῆ. Τοῦτο λοιπὸν τὸ σημεῖον ἔπρεπε νὰ παύσῃ παρδήθυς ὁπὸ ἐκηρύχθη τὸ Εὐαγγέλιον, ἐπειδὴ καὶ τὸ Εὐαγγέλιον δὲν ἐδόθη εἰς σῶα ἔθνος μόνον, ὡς περ ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος, ἀλλ' εἰς ὅλον τὸν λαὸν τῆς Οἰκουμένης, καθὼς ἐπροεῖπον οἱ Προφῆται. Δὲν πρέπει λοιπὸν πῶρα νὰ εἶναι καμμία διαφορὰ, ἐπειδὴ καὶ προσκαλέθησαν ὅλα τὰ ἔθνη εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ ἀληθὴς Ποιμὴν ὁ Χριστὸς ἐσυνάθροισε τοὺς Ἑβραίους καὶ τὰ ἔθνη εἰς σῶα Ποίμνιον.

Δεύ-

Δεύτερον ὁ Θεὸς τὸ ἔδειξε φανερῶς, ὅτι ἡ Περιτομὴ ἦτον σημεῖον τῆς σωθήκης ὁπὸ εἶχε μὲ τὸν Ἀβραὰμ ὁ Θεός. Τὸ λοιπὸν ἔπρεπε νὰ παύσῃ, παύοντας καὶ παλαιὰ σωθήκη, ἐπειδὴ καὶ ὁ Θεὸς ἔπαξε νὰ δώσῃ καινὴν διαθήκην εἰς τὸν ἐρχομὸν τοῦ Μεσσίᾳ, πλέον δίγυιαν καὶ πλέον ἔνδοξον ἀπὸ τὴν πρώτην, καθὼς φαίνεται εἰς τὸ, λά. Κεφ. στιχ. 31. τοῦ Ἱερεμίου, ὁπὸ λέγει· „Ἰδὲ ἡμέραι ἔρχονται, φησὶ Κύ„ριος, καὶ διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ, καὶ τῷ οἴκῳ „Ἰούδα διαθήκην καινήν. Οὐ κατὰ τὴν διαθήκην, „ἣν διεθέμην τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἐ„πιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν αὐ„τοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν „τῇ διαθήκῃ μου, καὶ ἐγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, φησὶ Κύ„ριος. Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη μου, ἣν διαθήσομαι „τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ, μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, φησὶ „Κύριος, δοὺς δώσω Νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν „αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν γράψω αὐτούς, καὶ „ὄψομαι αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεὸν, καὶ αὐτοὶ „ἔσονταί μοι εἰς λαόν. Τοῦτος εἶναι ὁ συλλογισμὸς, ὁπὸ κάμνει ὁ Παῦλος εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολὴν, Κεφ. η'. στιχ. 13. καὶ συμπεραίνει, ὅτι ἐὰν ἔπρεπε νὰ εἶναι μία διαθήκη καινὴ, ἀκολουθεῖ νὰ παύσῃ ἡ Παλαιά. Ἰδὲ τὰ λόγια τοῦ Παύλου· „Ἐν „τῷ λέγειν καινὴν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ „δὲ παλαιούμενον, καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

Τρίτον, ἦτον ἡ Περιτομὴ σῶα φυσικὸν σημεῖον διὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίᾳ, ὁπὸ ἐπάχθη εἰς τὸν Ἀβραὰμ,

μάλισα εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, λέγοντος τῦ Θεῦ· „ Ὅτι ἐν τῷ σπέρματί σε ἐυλογηθήσονται πάντα τὰ „ ἔθνη. καὶ διὰ τῦτο ἐδιαπάχθη ἡ Περιτομὴ εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος τῦ σώματος, ἐπειδὴ καὶ ἔμελλε νὰ γενν- θῇ ὁ Μεσίας τὸ κατ' σάρκα ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ. Ἐλ- θόντος λοιπὸν τῦ Μεσία, ἡ Περιτομὴ εἶναι περιττὴ καὶ ἀπρεπὴς, μάλισα ψεῦδής. διότι παρασαίνει τὴν ἔλευσιν τῦ Μεσία, ὁ ὁποῖος ἦλθεν. Ὡσαν μία ὁμολογία, ὁπῦ γίνεται διὰ τὸ χρέος, ἡ ὁποία ἀφ' ἕ πληρωθῇ τὸ χρέος, εἶναι ἄκυρος.

Τέταρτον, τὰ ἴδια λόγια, μὲ τὰ ὁποῖα, διατάζει ὁ Θεὸς αὐτῷ τῷ ἐντολῷ, φανερώνουν ὅτι ἔπρεπε νὰ παύσῃ καὶ νὰ μὴ φυλάττεται αἰωνίως. Διατάζει ὁ Θεὸς τῷ Περιτομῷ καὶ λέγει. Κεφάλ. ιζ'. στιχ. 13. „ Καὶ ἔσαι ἡ διαθήκη με ἐπὶ τῆς σαρκὸς ὑμῶν εἰς „ διαθήκῃ αἰώνιον. Τῦτ' ἡ λέξις αἰώνιον λέγεται εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν, χολάμ. Θέλω λοιπὸν ἀποδείξει, ὅτι ἡ λέξις χολάμ, δὲν σημαίνει χρόνον αἰώνιον, ἀλλ' σὰ καιρὸν μακρῶ, γνωσὸν μόνον εἰς τὸν Θεὸν, καὶ ὄχι εἰς τὸς ἀνθρώπυς. Τάζει, παραδείγματος χά- ειν, ὁ Θεὸς τῦ Πατριάρχε Ἀβραὰμ καὶ λέγει, ὅτι ὁ λαὸς τῦ Ἑβραίων θέλει ἐξυσιάσει πάντοτε τῷ γῇ τῆς ἐπαγγελίας· „ Ὅλῳ τῷ γῇ, τῷ ὁ- „ ποίαν βλέπεις, σοὶ δῶσω καὶ τῷ σπέρματί σε, „ ἕως χολὰμ εἰς τὸν αἰῶνα.

Καὶ μὲ ὅλον τῦτο ἡ πεῖρα μᾶς διδάσκει, νὰ εἶ- ναι χίλια ἑπτακόσια ἔτη, ὁπῦ δὲν τῷ κυριεύθησι πλέον. Ὥσε ἡ λέξις χολὰμ σημαίνει σὰ μακρῶ καιρὸν, τετέσιν, ἀπὸ τὸν τεσσαρακοσὸν χρόνον ἀφ' ἕ ἐβγῆκαν οἱ Ἑβραῖοι ἀπὸ τῷ Αἴγυπτον, ἕως εἰς τὸν καιρὸν τῦ Τίτε, ἢ καθὼς σημειώνει ὁ Εὐσέβιος, ἕως εἰς τὸν καιρὸν τῦ Αὐτοκράτορος Ἀδριανῦ, ὁ ὁ- ποῖος ἀπέβαλε παντάπασι τὸς Ἑβραίυς ἀπὸ τῷ γῇ τῆς ἐπαγγελίας.

Λοιπὸν ἡ λέξις χολὰμ, δὲν σημαίνει ἀόριστον διάσημα ὅλων τῶν αἰώνων, ἀλλὰ σὰ καιρὸν διωρισ- μένον καὶ πεπερασμένον. Εὑρίσκεται εἰς τὸ κά. Κεφ. στιχ. 2. τῆς Ἐξόδε. καὶ εἰς τὸ ιέ. Κεφ. στιχ. 17. τῦ Δευ- τερονομίε. ὅτι ἐὰν τινὰς σκλάβος Ἑβραῖος, ὁ ὁποῖος δὲν ἠμπορῦσε νὰ ἐλευθέρωσῃ τὸν αὐθεντίκω τε πειρι- σότερον ἀπὸ ἑπτὰ χρόνυς, ἤθελε νὰ μακρύνῃ τὸν καιρὸν τῶν ἑπτὰ χρόνων· ἔπρεπεν ὁ προρρηθεὶς αὐ- θεντης, νὰ ξυπνήσῃ τὸ αὐτίον τῦ σκλάβε μὲ σὰ σε- βλὶ, καὶ τότε θέλει ἐλευθέρωσει αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα. γράφεται εἰς τὴν Ἔξοδον· „ Καὶ ἔσαι σοι οἰκέτης „ εἰς χολὰμ, φαίνεται εἰς τὸ Δευτερονόμιον. Ἡ ὁποία αἰδιότης λαμβάνεται μόνον ἕως τὸν Πεντηκοσὸν χρό- νον τῦ Ἰωβιλαίε, καὶ ὄχι περισσότερον, καθὼς ῥητῶς τὸ φανερώνει ὁ Θεὸς, εἰς τὸ κέ. Κεφ. στιχ. 39. 40. 41. 43. τῦ Λευϊτικῦ, λέγων ὕτω· „ Ἐὰν δὲ πτωχεύ- „ νωθῇ ὁ Ἀδελφός σε παρά σοι, καὶ πραθῇ σοι, „ ὐ δελεύσει σοι δελείαν οἰκέτε. Ὡς μισθωτὸς ἢ πά- „ ροικος ἔσαι σοι. Ἕως τῦ ἔτες τῆς ἀφέσεως ἐργᾶται „ παρά σοι. Καὶ ἐξελεύσεται τῇ ἀφέσει καὶ τὰ τέ- „ κνα αὐτῦ μετ' αὐτῦ, καὶ ἀπελεύσεται εἰς τὴν γενεὰν „ αὐτῦ, καὶ εἰς τὴν κατάσχεσιν τῆς Πατρικήν αὐτῦ

„ ἀναδραμεῖται. Διότι οἰκέται μου εἰσὶν ἔτοι, ὃς ἐ-
„ ξήγαγον ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὑ πραθήσεται ἐν πρά-
„ σει οἰκέτου. Φαίνεται λοιπὸν, ὅτι ἡ δυνάμις τῆς
λέξεως χολὰμ, αἰὼν, καὶ τὸ Ἑβραϊκὸν, εἰς ἐτέτο
τὸ ῥητὸν, δὲν ὑπερβαίνει τὰς πενλήκοντα χρόνες.

Περιπλέον, εἰς τὸ πρῶτον Βιβλίον τῆς Βασιλειῶν, Κεφ. ά. σιχ. 22. γέγραπται, ὅτι ἀποκοπῶσα ἡ Ἄννα μὲ μεγάλας δεήσεις καὶ προσευχὰς, καὶ μὲ τὴν θείαν διάπλαγχνίαν, σῦα γὸν, ὁπὲ ἦτον ὁ Σαμουὴλ, ὄντας αὐτὴ πρῶτον τέκνα διὰ πολλὰς χρόνας, εἶπε πρὸς τὸν ἄνδρα της Ἐλκανᾶν, ὅτι παρθενὸς, ὁπὲ ἤθελεν ἀποκόψη τὸ Παιδίον ἀπὸ τὸ γάλα, θέλει τὸ παρασήσει εἰς τὸν οἶκον τᾶ Θεᾶ, νὰ εἶναι ἐκεῖ πάντοτε Λευίτης καὶ Ἐκκλησιαστικὸς δηλαδὴ τῷ Θεῷ, ἰδὲ τὰ λόγια τῆς Θείας Γραφῆς· „ Καὶ ἡ
„ Ἄννα δὲν ἀνέβη μετ' αὐτᾶ, ὅτι εἶπε τῷ ἀνδρὶ
„ αὐτῆς, ἕως τᾶ ἀναβλύσαι τὸ παιδάριον ἐαν ἀπο-
„ γαλακτίσω αὐτὸ, καὶ ὀφθήσεται τῷ προσώπῳ
„ Κυρίᾳ, καὶ καθίσεται ἕως αἰῶνος ἐκεῖ. Τὸ Ἑ-
„ βραϊκὸν λέγει, ἕως χολάμ. Ἀλλ' ἐμεῖς ἠξεύρομεν βεβαίως, ὅτε οἱ Λευῖται, δὲν ἐδέλθεσαν τῷ Θεῷ εἰς τὸν Ναὸν, παρὰ ἕως τὸν Πεντηκοσὸν χρόνον τῆς ἡλικίας αὐτῶν, ἀρχινόντες ἀπὸ τὸν εἰκοσὸν πέμπτον. Οὕτως ἐπρόσαζεν ὁ Θεὸς εἰς τὸ Βιβλίον τῆς Ἀριθμῶν, Κεφ δ'. σιχ. 48. λέγων. „ Ἀπὸ πέντε καὶ εἰ-
„ κοσαετᾶς καὶ ἐπάνω, ἕως πεντηκονταετᾶς, πᾶς ὁ
„ εἰσπορευόμενος πρὸς τὸ ἔργον τῆς ἔργων, καὶ τὰ ἔρ-
„ για τὰ αἰρόμενα ἐν τῇ σκηνῇ τᾶ μαρτυρίε. Ὥστε
ὁ λό-

ὁ λόγος χολὰμ, εἰς ἐτέτο τὸ ῥητὸν δὲν ὑπερβαίνει τὸ διάσημα τῆς εἰκοσιπέντε χρόνων. Λέγων τὸ λοιπὸν ὁ Θεὸς, ὅτι ἡ ἐντολὴ τῆς Περιτομῆς, πρέπει νὰ εἶναι εἰς χολὰμ, ὁπὲ σημαίνει πάντοτε εἰς τὸν αἰῶνα, λέγει, ὅτι πρέπει νὰ ἐνεργῆται ἀπὸ τὸν ἐνενηκοσὸν σῦνατον χρόνον τᾶ Ἀβραὰμ, ὅταν ἐδιατάχθη ἡ Περιτομὴ, ἕως εἰς τὸν Θάνατον τᾶ Σωτῆρος, ὁπὲ εἶναι καὶ τὴν παρατήρησιν πολλῶν Ἁγίων Πατέρων, σῦα διάσημα χιλίων ἐνεακοσίων ἑβδομήκοντα ὀκτὼ χρόνων. Εἰς τὸν ξ'. Ψαλμ. σιχ. 5. λέγει ὁ Δαβὶδ πρὸς τὸν Θεόν· „ Παροικήσω ἐν τῷ σκηνώματί σε εἰς τὰς αἰῶ-
„ νας. Ἐδὼ λέγει τὸ Ἑβραϊκὸν, εἰς χολαμὶν, ὁπὲ εἶναι ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς τᾶ ὀνόματος Χολὰμ. Σημαίνει λοιπὸν, ὅτι ἤθελε σαθῆ εἰς τὸν Ναὸν Θεᾶ μεγικὸν καιρόν. Ὁμοίως καὶ ὁ Ἐκκλησιαστὴς λέγει εἰς τὸ ά. Κεφ. σιχ. 10. „ Καὶ ὲκ ἔστι πᾶν
„ πρόσφατον ὑπὸ τὸν Ἥλιον, ὃς λαλήσει καὶ ἐρεῖ,
„ ἴδε τέτο καινόν ἐστιν, ἤδη γέγονεν ἐν τοῖς αἰῶσι
„ τοῖς γενομένοις ἀπὸ ἔμπροσθεν ἡμῶν. Λέγεται εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν, λεχολαμὶμ, τετέσιν εἰς πολλὰς αἰῶνας πρὸ τᾶ νὰ γενήσωμεν ἡμεῖς. λοιπὸν τὸ Χολὰμ, δὲν σημαίνει ἀϊδιότητα παντοτεινήν.

Εὑρίσκονται ἄπειρα ῥητὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἰς τὰ ὁποῖα, τέτε ἡ λέξις Χολὰμ, σημαίνει σῦαν καιρὸν διωρισμένον καὶ πεπερασμένον, καὶ ὄχι παντοτεινόν. Γνωρίζεται τέτο ἡ ἀλήθεια φανερὰ ἐκεῖ, ὁπὲ διατάζεται ἡ Περιτομὴ, λέγων ὁ Θεὸς εἰς τὸ ιζ'. Κεφ. σιχ. 9. τῆς Γενέσεως. „ Καὶ τὸ σπέρματί σε μετὰ σὲ
ἕως

„ ἕως τὰς γενεὰς αὐτῶν. Ἦγεν ἕως ἐπὲ ἤθελ
κρατήσῃ ἡ ἐξουσία τῆ Ἑβραίων, καὶ ἤθελε γνωρίζ-
ται ἡ γενεαλογία αὐτῶν. Ἀλλ' εἶναι ἤδη χίλιοι ἑπτα-
κόσιοι καὶ περισσότεροι χρόνοι, ὁπὲ αὐτοὶ τὰ ἔχασαν
αὐτά. Λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ φυλάγεται πλέον αὐ-
τὴ ἡ ἐντολή.

Ὅτι δὲ ἔπρεπε νὰ διαταχθῇ τὸ Βάπτισμα μετ
τὴν ἔλθσιν τὲ Μεσσία εἰς τὸν τόπον τῆς Περιτομῆς
φαίνεται καταλεπτῶς εἰς τὸ μδ'. Κεφάλ. σιχ. 2. τ
Ἡσαΐε, ὁπὲ λέγει, ὁμιλῶντας περὶ τῆς ἐλθύσεως τ
Μεσσία. „ Οὕτω λέγει Κύριος ὁ Θεὸς ὁ κτίσας σε
„ καὶ ὁ πλάσας σε ἐκ κοιλίας, ἔτι βοηθήσῃ, μὴ φο
„ βῆ ὁ παῖς με Ἰακὼβ, καὶ ὁ ἠγαπημένος Ἰσραὴλ
„ ὃν ἐξελεξάμην. Ἐγὼ δώσω ὕδωρ ἐν διψῃ τοὶ
„ Πορθομενοις ἐν αὐύδρῳ, ἐπιθήσω τὸ Πνεῦμά μ
„ ἐπὶ τὸ σπέρμασε, καὶ τὰς δλογίας με ἐπὶ τ
„ Τέκνασε. Καὶ εἰς τὸ ιβ'. Κεφάλ. σιχ. 3. λέγει
„ Καὶ ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' δφροσωύης ἐκ τῆ Π
„ γῶν τὲ Σωτηρίε. Καὶ ὁ Ζαχαρίας εἰς τὸ ιγ'. Κε
σιχ. 1. λέγει „ Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἔσαι πά
„ τόπος διανοιγόμβος τῷ οἴκῳ Δαβὶδ, καὶ τοῖς κα
„ τοικᾶσιν Ἱερσαλὴμ εἰς τὸ μετακίνησιν καὶ εἰς π
„ ραντισμόν. Καὶ ὁ Ἰεζεκιὴλ εἰς τὸ λς'. Κεφ. σιχ. 25
„ Καὶ Ῥαντῶ ἐφ' ὑμᾶς καθαρὸν ὕδωρ, καὶ καθαρ
„ θήσεθε ἀπὸ πασῶν ἀκαθαρσιῶν ὑμῶν, καὶ ἀπ
„ πάντων τῆ εἰδώλων ὑμῶν καθαριῶ ὑμᾶς. Κα
„ δώσω ὑμῖν καρδίαν καινὴν, καὶ Πνεῦμα καινὸ
„ δώσω ἐν ὑμῖν. καὶ ἀφελῶ τὴν καρδίαν τὴν λιθί
τὴν

„ νην ἐκ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν
„ σαρκίνην. Ἀκόμη εἶναι πολλὰ ῥητὰ τῆς Ἁγίας
Γραφῆς ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἠμπορεῖ νὰ καταλάβῃ εὐκολα
τινὰς, ὅτι εἰς τὴν ἔλθσιν τὲ Μεσσία ἔπρεπε νὰ παύ-
σῃ ἡ Περιτομὴ, καὶ νὰ διαταχθῇ εἰς τὸν τόπον της τὸ
Βάπτισμα. Προσέτι μεγαλιωτέρα τελειότης δίρίσκε-
ται εἰς τὸ Βάπτισμα, παρὰ ὁπὲ ἦτον εἰς τὴν Περι-
τομήν. Ἐπειδὴ καὶ ἐκείνη ἐδιαπάχθη διὰ μόνας τὲς
ἄνδρας Ἑβραίες· τὸ δὲ Βάπτισμα, διὰ κάθε πρό-
σωπον ὅλων τῆ ἐθνῶν. Ἐκείνη ἔβαινε σῦα σημεῖον
εἰς τὸ σῶμα, τὸ Βάπτισμα δὲ ἐντυπώνει τὸν Πνεύ-
ματικὸν χαρακτῆρα εἰς τὴν ψυχήν. Ἡ Περιτομὴ
δὲν ἄνοιγε τὰς θύρας τὲ Οὐρανὲ, καθὼς τὰς ἀνοί-
γει τὸ Βάπτισμα. Δὲν ἠμπορᾶσι λοιπὸν οἱ Ἑβραῖοι,
νὰ μέμφωνται πλέον τὲς Χειστιανὲς, ὡσὰν νὰ μὴ
φυλάττωσι τὴν ἐντολὴν τὲ Θεῦ. ἐπειδὴ καὶ ὁ ἴδιος
Θεὸς δὲν θέλει νὰ ἐνεργῆται πλέον ἡ Περιτομὴ,
ἀλλὰ τὸ Βάπτισμα ἀντὶ τῆς Περιτομῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Δ'.

Περὶ τῆς ἐξαγοράσεως τῆ Πρωτοτόκων.

Ἐὰν τὸ Ἑβραϊκὸν Βρέφος εἶναι Πρωτότοκον, μὲ
ξιάκοντα ἡμέρας τῆς γεννήσεως αὐτῆ, ἐξαγο-
ράζεται ἀπὸ τὲς γονεῖς τα, καὶ τὸν ἐπόμβον ξόπον. Ὁ
Πατὴρ τῆ Βρέφες κράζει εἰς τὴν οἰκίαν σῦαν Ἱερέα
Ἑβραῖον, φίλον τα καὶ Πιζὸν, (ὁποῖοι δὲ εἶναι οἱ Ἱε-
ρεῖς

ρεῖς καὶ λαβίται τῷ Ἑβραίων, θέλομεν εἰπεῖ ὕστερον.) καὶ ὥνπερ παρὼν πολλοὶ φίλοι τε καὶ συγγενεῖς, βαίνει ἔμπροσθεν τοῦ Ἱερέως μίαν μεγάλην ποσότητα ἀσπρῶν, καὶ βαίνοντας τὸ Βρέφος προσέτι εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ἱερέως, τοῦ λέγει· τοῦτος εἶναι ὁ υἱός μου ὁ Πρωτότοκος, ὁποῦ μοῦ ἐγεννήσασι ἡ γυνή μου, καὶ καθὼς προσάζει ὁ Νόμος, εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν σου. Τότε ὁ Ἱερεὺς ἐρωτᾷ τὴν Μητέρα, καὶ λέγει· ἴσως καὶ ἐγεννήσε προτήτερα ἄλο Βρέφος ἀρσενικὸν, ἢ θηλυκόν; ἴσως καὶ ἀπόρριξε καμίαν φοράν; καὶ ἀποκριθεῖσα αὐτὴ, ὄχι. Προθέτει ὁ Ἱερεὺς καὶ λέγει· λοιπὸν ἐστὸ τὸ Βρέφος ὡσὰν Πρωτότοκον εἶναι ἐδικόν μας καὶ τὸν Νόμον. Εἰς τόσον γραφεὶς πρὸς τὸν Πατέρα τοῦ Βρέφους, τοῦ λέγει· ὅτι ἐὰν τὸ θέλῃ, εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ ἐξαγοράσῃ. Τότε ἀποκρίνεται ὁ Πατὴρ καὶ λέγει, ὅτι περισσότερον ἀγαπᾷ τὸ Βρέφος παρὰ τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ διὰ τοῦτο τοῦ προσφέρει τὰ χήματα, διὰ τὴν ἐξαγόρασιν τοῦ Παιδός του. Σταφεὶς δὲ ὁ Ἱερεὺς πρὸς τὸ Βρέφος, λέγει ὕπως· „ Ἀφιερώθη ἐστὸ τὸ Βρέφος τῷ Θεῷ, καθὼς γέγραπται εἰς τὸ ιγ'. Κεφ. σιχ. 2. τῆς Ἐξόδ· „ Ἁγίασόν μοι πᾶν Πρωτότοκον πρωτογενὲς, καὶ ἀνοῖγον „ πᾶσαν μήτραν ἐν τοῖς Υἱοῖς Ἰσραὴλ, ἀπὸ ἀνθρώ„ που ἕως κτήνους, ὅτι ἐμόν ἐστιν. Ἀκόμη καὶ τὴν ἐντολὴν τοῦ ἰδίου Θεοῦ, ὁποῦ ἔδωκεν εἰς τὸ ιή. Κεφ. σιχ. 16. τῆς Ἀριθμῶν, λέγων· „ Καὶ ἡ λύτρωσις „ αὐτοῦ, ἀπὸ μηνιαίου, ἡ σωτίμησις, πέντε σί„ κλων καὶ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον, εἴκοσι ὀβολοί εἰσι.

Καὶ

Καὶ περιπλέον, καθὼς εἰς τὴν κοιλίαν τῆς Μητρός σου, ἦσαν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Οὐρανίου σου Πατρὸς καὶ τῆς γονέων σου· ἔτω πάρα εἶσαι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μου, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ εἰμι Ἱερεὺς, καὶ δίδονται χήματα διὰ τὴν ἐξαγόρασίν σου. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, λαμβάνει ἀπὸ τὰ χήματα ἐκεῖνο ὁποῦ θέλει, καὶ ἀποδίδει τὸ Βρέφος εἰς τὸν Πατέρα καὶ εἰς τὴν Μητέρα του. Εὐχαριστεῖ ἔπειτα ὁ Πατὴρ τὸν Θεὸν, ὁποῦ ἔδωσε μίαν τέτοιαν ἐντολὴν, νὰ ἐξαγοράζωσι τὰ Πρωτότοκα, καὶ κάμνει ἐκείνην τὴν ἡμέραν κάποιαν χαρὰν καὶ εὐφροσυνίαν.

Ἐὰν δὲ εἰς τὸ διάστημα τῶν ξιάκοντα ἡμερῶν ἀποθανῇ τὸ βρέφος· δὲν ἐξαγοράζεται. Καὶ ἐὰν ἀποθανῇ μὲ ξιάκοντα ἡμέρας, πρέπει νὰ πληρωθῇ εἰς τὸν Θεὸν ἐκεῖνο ὁποῦ χρεωστεῖται. ἀγκαλὰ καὶ νὰ μὴν εἶναι τὸ Παιδίον παρόν, νὰ προσφερθῇ εἰς τὸν Θεόν. Ἐὰν δὲ ἀποθανῇ ὁ Πατὴρ καὶ ἡ Μήτηρ του, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐξαγορασθῇ τὸ Βρέφος, ἀλλὰ παρασαίνεται εἰς τὸν Ἱερέα, διὰ νὰ ἠξεύρῃ, ὅτι εἶναι Πρωτότοκον. Καὶ τότε χρεμᾶσι μίαν ὁμολογίαν εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ Βρέφους, εἰς τὴν ὁποίαν φανερώνεται, ὅτι δὲν εἶναι ἐξαγορασμένον τὸ Βρέφος, καὶ νὰ ἐξαγορασθῇ ἀφ' ἑαυτοῦ του εἰς τὴν νεότητά του, ἡ ὁποία εἶναι κατὰ τὸς Ἑβραίους δεκαξιῶν χρονῶν ἡλικία καὶ ἐξ μηνῶν, λεγομένη ὑπ' αὐτῶν Βαγαρὰτ. Καὶ ἐὰν τύχῃ ἡ ἡμέρα τῆς ἐξαγοράσεως ἐν Σαββάτῳ, μεταφέρουσι τὴν Ἱεροπραξίαν εἰς τὴν ἐρχομένην ἡμέραν.

ΑΝΑΙ-

Α Ν Α Ι Ρ Ε Σ Ι Σ.

Η ἐντολὴ τῆς ἐξαγοράσεως τῶν Πρωτοτόκων ἦτον ἱεροτελετική, καὶ διὰ τοῦτο ἔπρεπε νὰ παύσῃ εἰς τὴν ἔλθουσιν τὸ προσδοκωμένον Μεσσία. Ἐπειδὴ καὶ κοινὴ γνώμη εἶναι ὅλων τῶν Ῥαββίνων, ὅτι πρὸ τοῦ νὰ ἐκλεχθῇ ὁ Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ διὰ τὸ ἱερατικὸν ἀξίωμα ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Λευὶ, εἶχον ἐκεῖνοι τὴν ἀξίαν οἱ Πρωτότοκοι, καὶ μ' ὅλα τοῦτα τὴν ἔχασαν, ἐπειδὴ καὶ νὰ ἐπροσκυνήσαν τὸν χρυσοῦν μόχον, καὶ ἔλαβον οἱ Λευῖται ἐκεῖνο τὸ ἀξίωμα, ἔσωπας καὶ νὰ μὴν ἐξέκλιναν εἰς ἐκεῖνην τὴν ἁμαρτίαν. Μέλλων λοιπὸν ὁ Μεσσίας νὰ μεταβάλῃ τὴν Ἱεροσυλίαν τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου, καὶ νὰ διατάξῃ ἄλλην πλέον ἐντολὴν καὶ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν θέλων προσφερθῇ εἰς τὸν Θεὸν, κρέατα τῶν κειῶν καὶ βάγων, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἀκολουθεῖ λοιπὸν, ὅτι παύσασα ἡ μερικὴ τελετικὴ αἰτία ταύτης τῆς ἐντολῆς, ἔπαυσε καὶ ἡ ἰδία ἐντολή. καὶ διὰ τοῦτο οἱ Πρωτότοκοι, ὁποῦ εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ἐνομίζοντο ὡσὰν ἱερωμένα πρόσωπα δὲν ἔχει αὐτὸ τὸ προτέρημα αὐτὰ μέσον εἰς τὰς Χειρωνάς, εἰς καιρὸν, ὁποῦ ἔλαβον τὸ ἱεράτευμα τοῦ Νόμου τῆς χάριτος, καθὼς τὸ προεῖπε φανερῶς ὁ Ἡσαΐας εἰς τὸ ξς'. Κεφ. στιχ. 21. ὅπου ὁμιλῶντας περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν ἐθνῶν πρὸς τὸν Νόμον τοῦ Μεσσία, προφητεύει· „ Καὶ ἀπ' αὐτῶν „ λήψομαι Ἱερεῖς καὶ Λευίτας, λέγει Κύριος. Τὸ ἐξηγεῖ

γεῖ περιπλέον φανερῶς καὶ ἡ Χαλδαϊκὴ παράφρασις, τὴν ὁποίαν οἱ Ἑβραῖοι πιστεύουσι, καθὼς καὶ τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον. καὶ λέγει· „ Θέλω λάβει ἀπ' „ αὐτὲς (τοῦτες τὰς ἐπιστρέψαντας ἐθνικὰς) διὰ νὰ „ εἶναι Ἱερεῖς, καὶ Λευῖται, λέγει ὁ Κύριος. Λοιπὸν ἡ τάξις τῆς ἐξαγοράσεως τῶν Πρωτοτόκων, δὲν εἶναι πλέον πρᾶγμα Ἱερὸν, τὸ ὁποῖον ἁρμόζει εἰς τὴν λαξείαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' εἶναι μία δεισιδαιμονία, καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ φυλάγεται πλέον ἀπὸ τοὺς Χειρωνάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Ε'.

Περὶ τῆς ἀναξοφῆς καὶ τῆς παιδῆς, ἤτοι τῶν μαθημάτων τῶν Παιδίων τῶν Ἑβραίων.

Παρδηθὺς, ὁποῦ νὰ ἀρχίσωσι νὰ ὁμιλοῦσι τὰ Βρέφη τῶν Ἑβραίων, τὰ διδάσκουσι νὰ λέγωσιν ἐκεσήθες κάποιας προσδυχὰς, καὶ τὰ μανθάνουσι νὰ λέγωσι πολλάκις τὴν ἡμέραν, τὸν τέταρτον στιχ. τοῦ Δευτερονομίου εἰς τὸ ς'. Κεφάλ. ὁποῦ λέγει· „ Σιεμὰ Ἰσραὲλ, Ἰεχοβὰ Ἰελοχούει, Ἰεχοβὰ ἐχάδ. τοῦτες· „ Ἄκουε Ἰσραὴλ, ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς εἷς. (ἔστι) Ἐτοῦτο δὲ τὸ κάμνουσι, ἐπειδὴ καὶ πιστεύουσι κακῶς, ὅτι οἱ Χειρωνοὶ λαξεύουσι ξεῖς Θεὰς, καὶ διὰ τοῦτο τὰ μανθάνουσι μὲ τέτοιον ξόπον νὰ ἀποφεύγωσι τὰ δόγματα τῶν Χειρωνῶν, καὶ νὰ πιστεύωσιν ὅτι μόνον Θεὸν. Τόσον δὲ τυφλοὶ εἶναι οἱ ἄθλιοι

Ἑβραῖοι

Εβραῖοι καὶ σκοτισμένοι, ὅπως δεν ἠμποροῦσι νὰ καταλάβωσιν, ὅτι ἐκεῖνο εἶναι μάλιστα σῶα ἀπὸ τὰ ῥητὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, εἰς τὸ ὁποῖον ῥητῶς περιέχεται τὸ μυστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος. ἐπειδὴ καὶ λέγωντας ἄκουε, ὦ Ἰσραὴλ, ὁ Θεὸς, σημαίνει τὸν Πατέρα, προφέτων, ὁ Θεὸς ἡμῶν, σημαίνει τὸν Υἱόν. καὶ μὴ ταῦτα λέγων πάλιν, Θεὸς, δηλοῖ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Τρίτον δὲ Θεὸς εἷς, ἀποδείχνει τὴν μονάδα τῆς Θείας Οὐσίας, καὶ διδάσκει, ὅτι δεν εἶναι τρεῖς Θεοὶ, ἀλλ' εἷς καὶ μόνος ἐν τρισὶ προσώποις τῷ ὄντι διηρημένοις. Μανθάνουσιν ἀκόμη τὰ παιδία τας, νὰ χαιρετῶσιν εἰς τὰς Ἑορτὰς λέγωντας, καλὴ ἡμέρα, καὶ τὸ Σάββατον λέγωντας, καλὸν σιαββάτι, καὶ τὸ Πάσχα, λέγωντας, καλὸν Μογχέτ, καὶ τὰ διδάσκουσι τὰ ὀνόματα τῶν πραγμάτων τὰ ὁποῖα.

Ὅσον δὲ διὰ τὴν παλαιὰν Ἑβραϊκὴν αὐτῶν γλῶσσαν, πρέπει νὰ ἠξεύρῃ τινὰς, ὅτι εἰς κανένα τόπον τῆς Οἰκουμένης δεν ὁμιλοῦσιν Ἑβραϊκά. ἀλλὰ σωμαθίζουσι κοινῶς τὴν γλῶσαν τὰ τόπα, εἰς τὸν ὁποῖον εὑρίσκονται, χάειν λόγα, εἰς τὴν Ἰταλίαν ὁμιλοῦσιν Ἰταλικὰ, εἰς τὴν Γερμανίαν Γερμανικὰ, εἰς τὴν Γαλλίαν Γαλλικὰ, καὶ εἰς τὴν Ἱσπανίαν Ἱσπανικὰ, καὶ τ. λ. π. Ἔχουσιν οἱ Ἑβραῖοι ἐτοῦτο τὴν δυσκολίαν (πιστεύω βέβαια νὰ εἶναι κατὰ τὰ Θεῖα) καὶ εἶναι, ὅτι εἰς κάθε πόλιν καὶ τόπον, ὅπου εὑρίσκονται, φθείρουσι τὴν γλῶσαν τὰ τόπα, τὴν ὁποίαν οἱ ἐγκάτοικοι, ἀλλέως τὴν ὁμιλοῦσι καλὰ, αὐτοὶ τὴν παραφθείρουσι, καὶ μὲ τοιοῦτον τρόπον, ἐγνωρίζονται,

νὰ

νὰ εἶναι Ἑβραῖοι. Καὶ ἀφ' ὅ τὰ Παιδία μάθουσι νὰ ἀναγινώσκωσιν ἐλεύθερα, δίδονται εἰς τὸν σχολειὸν. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ δεν ἔχουσι μέθοδον εἰς τὸ διδάσκειν καὶ σχολάζειν τὰς ἐπιστήμας, δεν προκόπτουσιν εἰς τὰ μαθήματα· καὶ ἴσως δεν σχολάξουσιν εἰς καμμίαν Ἀκαδημίαν τῶν Χριστιανῶν μόνοι παντάπασιν ἀμαθεῖς καὶ ἄπειροι.

Ἡ μέθοδος λοιπὸν, ὅπως αὐτοὶ φυλάττουσιν εἰς τὰ γυμνάσιά τας, εἶναι τοιαύτη· ἐξηγοῦσι τὸν Ἅγιαν Γραφὴν τῶν Παιδίων, ὄχι μὲ τάξιν καὶ μὲ κανόνα, ἀλλὰ μὲ μόνον τὸν πρᾶξιν, ἐξηγῶντας σῶα ἔσιχον ὁ Διδάσκαλος, καὶ λέγωντάς τον πάλιν ὁ μαθητής. Ὅθεν προέρχεται, ὅπως ἐξοδιάζουσι τόσους χρόνους εἰς τὰ σχολεῖα, καὶ δεν ἠξεύρουσι νὰ δώσουσι τὴν αἰτίαν διὰ ἐκεῖνο, ὅπως λέγουσι καὶ ἀναγνιώσκουσιν. ἔξω ἀπὸ τοῦτο μίαν ὥραν τινὰς ἀναμεταξὺ εἰς αὐτοὺς ἤτε ἀναμεταξὺ εἰς αὐτοὺς τοὺς Ῥαββίνες, ὅπου νὰ ἠξεύρῃ τὸν Ἑβραϊκὸν Γραμματικὸν μὲ θεμέλιον, καὶ ἀπολύθως δὲ τινὰς ὅπου νὰ τὸν μάθῃ· διὰ τοῦτο εἰς τοὺς λόγους τας καὶ εἰς τὰ συγγράμματά τας, εὑρίσκονται τόσα σφάλματα, ὅσα λόγια προφέρουσιν.

Ἀφ' ὅ δὲ γένουσι τὰ Παιδία δώδεκα, ἢ δεκαξιῶν χρονῶν, ἀναγινώσκουσι κανόνα ἐξηγητὸν τῆς Ἁγίας Γραφῆς. καὶ ἐκεῖθεν μεταβαίνουσιν εἰς τὸν σχολειὸν τὸ Ταλμὺθ, περὶ τὸ ὁποῖον θέλομεν ὁμιλήσει εἰς τὸ ἑπόμενον κεφάλαιον. Σχολάζουσι μερικοὶ τὸν Κάββαλαν, ὅπου εἶναι μία ἐπιστήμη Θεολογικῶν, Μεταφυσικῶν, Θείων, καὶ Ἀγγελικῶν πραγμάτων.

Ἀλλὰ πόσον οἱ παλαίπωροι φλυαρῆσιν εἰς ἐτέτλω τὴν ἐπιστήμλω, δεν ἠμπορῶ ἀρκετῶς νὰ τὸ παρασήσω μὲ λόγες. δλώσαι καθένας νὰ τὸ καταλάβῃ ἀπὸ τὰ συγγράμματα τῆ σοφωτάτε Καραμσήλε, ὁπῆ γράφει περὶ τῆς Κάββαλας, καὶ ἀποδείχνει φανερῶς, ὅτι αἱ ἀρχαὶ τῆς Κάββαλας, φέρσιν εἰς ἀθεΐαν, καὶ οἱ Καββαλισικοὶ Ἰεδαῖοι εἶναι ἄθεοι, καὶ ὄχι Ἑβραῖοι. Συμπεραίνεται λοιπὸν, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι, δὲ γνώνπας τὸ κείμενον τῆς Θείας Γραφῆς, τίποτας δεν ἠξεύρσιν, ἐπειδὴ καὶ δεν ἔχσι μέθοδον τὰ σωεδάζειν, καὶ δεν διείσκεται ἀνάμεσόν τες ἡ ὑγιὴς διδασκαλία. Μάλισα διείσκεται ἀνάμεσόν τες ἐκεῖνο, ὁπῆ τὲς ἐπροεῖπεν ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸ κή. Κεφ. τῆ Δεϐτερονομίε, σιχ. 28. 29. λέγων· „ Παράξαι „ σε Κύριος παραπληξία, καὶ ἀορασία, καὶ ἐκσάσει „ φρενοίας. Καὶ ἔσῃ ψηλαφῶν μεσημϐρίας, ὡσεὶ „ ψηλαφήσαι ὁ τυφλὸς ἐν τῷ σκότει, καὶ ἐκ δεδοώσει „ τὰς ὁδές σε. Καὶ ὁ Δαβὶδ εἰς τὸν ξθ'. Ψαλμὸν, „ σιχ. 24. σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῷ τῆ μὴ βλέπειν. Καὶ ὑπὲρ πάντας προεῖπεν ὁ Προφήτης Ἡσαΐας περὶ ταύτης τῆς τυφλῆς ἀγνοίας, εἰς τὸ ς'. Κεφ. σιχ. 9. „ Καὶ εἶπε· πορεύθητι καὶ εἶπον τῷ „ λαῷ τέτῳ· ἀκοῇ ἀκέσετε, καὶ ε μὴ σωῆτε. καὶ βλέ- „ ποντες βλέψετε, καὶ ε μὴ ἴδητε.

Ἀφ' ε λοιπὸν γενώσι δεκαξιῶν χρονῶν τὰ Παιδία ονομάζονται ἄνδρες, καὶ εἰς ἐκείνλω τλω ἡμέραν συνηθίζσι νὰ λέγωσιν σὰ λόγον εἰς τλω Συναγωγὴ, τὸν ὁποῖον τὲς τὸν σωεθέτει ὁ Διδάσκαλος· καὶ

τότε τὰ καλῦσι βάρμιζβαχ, ἤτοι βαρμίνιαν. τετέσιν, ὑὸς τῆς ἐντολῆς, καὶ ὑὸς τέλειος. Χρεωσῦσι μὴ παῦτε νὰ φυλάττωσιν ἀπαραλάκτως τὸν Νόμον, δλώονται νὰ γυμνάζωσι τλω ἐμποείαν, ἠμπορῦσι νὰ συμφωνῶσιν ἰχυρῶς, λέγσιν, ὅτι χρεωσῦσι νὰ δώσωσι λόγον εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὰς ἁμαρτίας των, ἐπειδὴ καὶ προτήτερον ἔδιδον λόγον οἱ γονεῖς αὐτῶν. Ἀκόμη καὶ τλω ἐντολλω τῆ Ραββίνων χρεωσῦσι νὰ ὑπανδρεύωνται εἰς τὲς δεκαοκτὼ χρόνες τῆς ἡλικίας αὐτῆ, τὸ περισσότερον μέρος αὐτῆ δεν φυλάττσσι παύτλω τλω ἐντολλώ.

Καὶ αἱ κορασίδες αὐτῆ εἰς τὸν δωδέκατον χρόνον τῆς ἡλικίας αὐτῆ ονομάζονται Γωναῖκες, καὶ σωηθίζσσι νὰ ὑπανδρεύωνται. Περὶ δὲ τῆς τάξεως τῆ γάμε, θέλομεν ὁμιλήσει εἰς τὸν τόπον τε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ς'.

Περὶ τῆ Ταλμὺθ τῆ Ἑβραίων.

Ἐπειδὴ καὶ εἰς τὸ προηγέμενον Κεφάλαιον εἴπομεν περὶ τῆς σωεδῆς, ὁπῆ κάμνεσιν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὸν Ταλμὺθ, ἔκεινα δίκαιον λοιπὸν καὶ εὔλογον, νὰ δώσω κατ' ἐπιτομλω, τλω ἰδέαν αὐτῆ εἰς τὸν ἀναγνώσλω τῆ παρόντος βιβλίε. Ταλμὺθ εἰς τὴν Ἑβραϊκλω γλῶσαν δεν σημαίνει ἄλλο, παρὰ αὐτὸ ὁπῆ λέγομεν ἡμεῖς, διδασκαλία, σωεδὴ, μάθησις. Τὸ ονομάζσσι λοιπὸν ἔτως οἱ Ἑβραῖοι αὐτὸ τὸ βιβλίον,

τητέσι Ταλμὺδ, ἤτοι διδασκαλία, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ βιάζονται νὰ ἀποδείξωσιν, ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ Βιβλίον, περιέχεται ὅλη ἡ ἐπιστήμη καὶ διδασκαλία, ὁποῦ ἁρμόζει εἰς τὸν Θεῖον καὶ ἀνθρώπινον Νόμον. Νομίζουσιν, ὅτι νὰ εἶναι τὸ προρρηθὲν Βιβλίον δεύτερος Νόμος, ὁποῦ ἔδωσεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος τοῦ Μωϋσῆ. Εἰς τόσον τὸ ὀνομάζουσι, Τορὰ ςζὲ βεβαλτὲ, ἤγουν, νόμον δοθὲν διὰ στόματος. Λέγουσι περιπλέον, ὅτι νὰ τὸν ἐπαράδωσεν ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸν Ἰησοῦν τὸν Ναυὶ, καὶ ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναυὶ εἰς τοὺς Ἑβδομήκοντα γέροντας, καὶ οἱ Ἑβδομήκοντα εἰς τοὺς Προφήτας, καὶ ἔτω καθεξῆς, ἐπαραδόθη εἰς τοὺς Ῥαββίνους καταπολλὰ μυστικῶ τρόπω, διὰ νὰ μὴ ἠθέλησεν ἠμπορέσῃ νὰ καταλάβῃ ὁ κοινὸς λαὸς τὰ Μυστήρια αὐτοῦ.

Λέγουσιν, ὅτι ἡ αἰτία, ὁποῦ δὲν ἐγράφθη αὐτὸς ὁ δεύτερος Νόμος, ἦτον, διὰ νὰ μὴ ἠθέλαν τὸν καταλάβῃ τὰ ἄλλα ἔθνη. Ἀλλ' ἐπειδὴ μετὰ ταῦτα, ἐδιώχθησαν οἱ Ἑβραῖοι ἀπὸ τὸν τόπον τους, καὶ μὴ ἠμποροῦντες πλέον νὰ τὸν φυλάξωσι κατὰ διαδοχὴ διὰ στόματος, ἦτον ἀνάγκη νὰ γραφθῇ καὶ νὰ γενῇ βιβλίον. Διὰ τοῦτο κάποιος Ῥαββῖνος ὀνομαζόμενος Ἰούδας, κατὰ πολλὰ φίλος Ἀντωνίνε τοῦ Αὐτοκράτορος, ἐσωμάθροισεν εἰς ἕνα βιβλίον ὅλας τὰς παραδόσεις, τὰς προσαγὰς, καὶ διαπίξεις τῶν Ῥαββίνων ἕως εἰς τὸν καιρόν του. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ βιβλίον ὀνομάζεται Μισνὰ, καὶ διαιρεῖται εἰς ἓξ τμήματα. Ἐτελειώθη τοῦτο τὸ βιβλίον, καὶ τὸ ἐδέχθη ὅλη ἡ Συναγωγὴ εἰς

εἰς τὰς 219. χρόνους ἀπὸ Χριστοῦ. καθὼς τὸ βεβαιώνουσιν εἰς τὰ χρονικά τους οἱ Ἑβραῖοι, ὡσὰν εἰς τὸ ὀνομαζόμενον βιβλίον, Τεμὰκ Δαβίδ.

Εἰς δὲ τὰς 230. ἀπὸ Χριστοῦ, κάποιος Ῥαββῖνος, ὀνομαζόμενος Ῥαββὶ Ἰοκχανὰν, ὁ ὁποῖος ἦτον διὰ 80. χρόνους πρόεδρος καὶ κεφαλὴ τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ Συναγωγῆς, ἔκαμεν ἐξήγησιν εἰς τὸ προρρηθὲν βιβλίον Μισνὰ, τὸ ὁποῖον σύγγραμμα ὠνομάσθη Ταλμὺδ Ἱεροσολυμικὸν, διὰ τὴν αἰτίαν, ὁποῦ σωμαζεφθη εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Δὲν τὸ ἐπίσθιον τότε αὐτὸ τὸ Βιβλίον, καθὼς καὶ δὲν πιστεύεται πώρα ἀναμέσον εἰς τοὺς Ἑβραίους, ἐπειδὴ καὶ εἶναι συγγραμμένον μὲ μίαν φράσιν σκοτεινὴν, καὶ καταπολλὰ δύσκολον. Τελευταῖον ἦλθον δύο Ῥαββῖνοι εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ὁ ἕνας ὀνομαζόμενος Ῥαββινὰ, καὶ ὁ ἕτερος Ῥὰβ Ἀσὲ, οἱ ὁποῖοι ἐσωμάξαν ὅλας τὰς ἐξηγήσεις, διαλέξεις, καὶ παρατηρήσεις, ὁποῦ ἔγιναν ἕως εἰς τὸν καιρόν τους εἰπὼν εἰς τὸ ῥηθὲν Βιβλίον Μισνά. καὶ προσθέτοντες ἀκόμη πολλὰς ἄλλας διηγήσεις, γνώμας, καὶ ῥητὰ, ἔλαβον τὸ Βιβλίον Μισνὰ ὡσὰν κείμενον, καὶ τὰ λοιπὰ ὡσὰν ἐξηγήσεις, καὶ ἐσωμάθεσαν ἕνα Βιβλίον, καλούμενον Ταλμὺδ Βαβυλωνικὸν, ἤτοι Γεμαρά, καὶ ἐμείρασαν τὰ προρρηθέντα ἓξ τμήματα, εἰς ἑξῆντα τάξεις, ὁποῦ τὰς ὀνομάζουσιν αὐτοὶ Μασαχὸτ. καὶ ἔτως ἐτελειώθη τὸ ῥηθὲν Βιβλίον, εἰς τὰς πεντακοσίας χρόνους ἀπὸ τῆς τοῦ Κόσμου Σωτηρίας.

Μετὰ ταῦτα τὸ ἐξήγησεν ὁ Ῥαββὶ Σαλομὼν, καὶ

κάποιοι Ραββῖνοι ἐπρόθεσαν μεγάλας ἀγαλέξεις, αἱ ὁποῖαι καλοῦνται ἀπὸ αὐτὸς Τοσαφὸτ, ἤγουν αὐξήσεις. Τόση δὲ εἶναι ἡ τιμὴ, ὁπὸ ἔχουσιν οἱ Ἑβραῖοι διὰ ὅλον ἐκεῖνο, ὁπὸ περιέχεται εἰς τὸ Ταλμὺδ, ὥστε τὸ λαμβάνουσι διὰ θεμέλιον τῆς Ἰδαϊκῆς θρησκείας, καὶ διδάσκουσιν οἱ Ραββῖνοι, ὅτι πρέπει νὰ πιστεύεται περισσότερον ἡ Διδασκαλία τοῦ Ταλμὺδ, παρὰ αὐτὴ ἡ ἰδία Ἁγία Γραφή.

Α΄ ΝΑΙΡΕΣΙΣ.

Αἱ βλασφημίαι, αἱ αἱρέσεις, τὰ ψεύδη, καὶ φλυαρίαι, ὁπὸ διείσκονται εἰς τὸ Ταλμὺδ, δὲν ἠμπορεῖ τινὰς εὔκολα νὰ τὰς παρασήσῃ χωρὶς νὰ κάμῃ σῶμα μεγάλον Βιβλίον. Ἐὰν ὁ Χριστιανὸς ἀναγνώσης θέλει νὰ διχασθῇ, ἂς ἀναγνώσῃ τὸν Βιβλιοθήκων τοῦ Σέξτου Σανεσίου, ἢτοι τοῦ Ἱερωνύμου, ὁ ὁποῖος ἐσωώαξε τὸ περισσότερον μέρος τῶν σφαλμάτων, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς τὸν Βιβλιοθήκην τῶν Πατέρων τόμῳ δεκάτῳ τετάρτῳ. Θέλει εὕρει ὁ ἀναγνώσης πράγματα καταπολλὰ φοβερὰ, καὶ βλασφημίας ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, ἐναντίον τῶν Ἀγγέλων, καὶ ἐναντίον τῆς Θείας Γραφῆς, καὶ θέλει καταλάβει εὔκολα, ὅτι τὸ δυσυχὲς τοῦτο γένος ἐγκαταλείφθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ· Φθάνει νὰ εἰπῶμεν, ὅτι εἰς τὸν ἀρχὴν ἑκάστου τῶν βιβλίων, τοῦτέστι τοῦ Ταλμὺδ βεβαιώνεται, πῶς νὰ προσδιόχεται ὁ Θεὸς, πῶς νὰ μαθαίνῃ τὰ Παιδία, ὁπὸ ἀπεθάνουν πρὸ τῆς χρήσεως τοῦ λογικοῦ, πῶς νὰ παίζῃ

ξεῖς

ξεῖς ὥρας τὴν ἡμέραν, πῶς νὰ φιλονεικῇ μὲ τὸς Ραββίνους, καὶ οἱ Ραββῖνοι νὰ τὸν νικῶσιν εἰς τὴν φιλονεικίαν, πῶς οἱ μακάριοι, ὁπὸ εἶναι εἰς τὸν Οὐρανὸν δὲν τὸν πιστεύουσι, πῶς ὅταν ὁ Θεὸς ἔχει καμμίαν ὑπόθεσιν, ἀποφασίζεται ἡ αὐτὴ ὑπόθεσις ἀπὸ ἄλλον Ραββῖνον, καὶ τελευταῖον (πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἀκούοντάς το ξομάζει ὁ ἄνθρωπος) δίδουσιν εἰς τὸν Θεὸν τὴν ἁμαρτίαν, καθὼς διείσκεται γραμμένον εἰς τὸ βιβλίον ὁπὸ καλεῖται Χαβδαζαρά. καὶ πῶς ἐζητοῦσεν ἀπὸ τὸς Ἑβραίους, εἰς τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ μηνὸς σῦα ξάγον εἰς θυσίαν, διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὴν ἄφεσιν τῆς ἁμαρτίας του, ὁπὸ ἐποίησεν ὀλιγοστεύοντας τὸ φῶς τῆς σελήνης, ἡ ὁποία ἔλαμπε προτήτερον ὡσὰν ὁ Ἥλιος.

Τοῦτα δὲν τὰ λέγω ὡσὰν νὰ τὰ ἐδιάβασα εἰς τὸς προειρημένους συγγραφεῖς, ἀλλὰ τὰ λέγω ὡσὰν, ὁπὸ τὰ ἔμαθα εἰς τὰ Βιβλία τους ὥτας ἤμουν μικρός. ἀλλὰ τώρα μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐκατάλαβα τὰ σφάλματα καὶ τὰ ἀπόφυγα πρὸ πολλοῦ. Βίβλια ἐνξέπονται πωτότε οἱ Ἑβραῖοι, ὁπόταν τὸς παρασαίνονται ἀπὸ τὸς Χριστιανὸς αἱ βλασφημίαι καὶ φλυαρίαι τοῦ Ταλμυδιστῶν, καὶ διὰ νὰ ἀποφύγωσιν αὐτὴν τὴν καταφρόνησιν, ὁπὸ τὸς γίνεται, λέγουσιν, ὅτι οἱ μῦθοι, ὁπὸ διείσκονται εἰς τὸν Ταλμὺδ, εἶναι ὅλαις μεταφοραῖς καὶ ἀλληγορίαις, αἱ ὁποῖαι ἐβάλθησαν ἀπὸ τὸς Ραββίνους, διὰ νὰ κρύψωσιν ὑποκάτω εἰς αὐτὰς, τὰς πλέον κρυφὰς γνώμας. Διὰ τοῦτο ἐγὼ κηρύττωντας πολλάκις τὴν ἀλήθειαν τῆς Χριστιανικῆς

Πίστεως εἰς αὐτὸ τὸ ἔθνος, ἐπαύδαξα παύποτε, νὰ τὰς ἀποδείξω τὰ σφάλματα καὶ τὰς βλασφημίας, ὁπὰ περιέχονται εἰς τὸ Ταλμὰθ. ἀλλ' αὐτοὶ παύποτε ἐπροφασίζοντο λέγοντες, ὅτι οἱ μῦθοι τῆς Ταλμυδισῶν, δὲν πρέπει νὰ ἐννοῦνται κατὰ τὸ γράμμα, ἀλλὰ μεταφορικῶ καὶ ἀλληγορικῶ τῶ τρόπω. Ἀλλὰ διὰ νὰ φανῆ πόσον αὐτοὶ γελῶνται, θέπο κατὰ σὰ λογικὸν ἄνθρωπον.

Ἐπειδὴ καὶ περιέχοντας τὸ Ταλμὰθ τόσας βλασφημίας ἐναντίον τὰ Θεὰ, ἐναντίον τῶν Ἀγγέλων, καὶ ἐναντίον τῆς Ἁγίων τῆς παλαιᾶς διαθήκης, καὶ ἀποδίδονται εἰς τὸν Θεὸν πράγματα, ἐναντία εἰς τὸν Θεόπατρα, καθὼς εἶναι παῦτα, ὅτι κλέει, ὅτι ἁμαρτάνει, ὅτι προσεύχεται κάθε ἡμέραν, καὶ ὅτι ἡ προσευχὴ νὰ εἶναι αὐτὸ· ἂς δώσω ἐν ἐμαυτῶ, νὰ ὑποτάξω τὸν ὀργὸν μὰ εἰς τὸν δίκαιον μὰ, καὶ νὰ μετανοήσω τὸ ἔλεός μὰ μὲ τὰς ὑβρὰς μὰ (τὰ ἔπεσι τὰς Ἑβραίας·) καὶ ἄλλα μυρία παραμύθια, τὰ ὁποῖα ἔσωπας καὶ νὰ τὰ ὠνόμασαν, περιγελόντας τὰ ἄλλοι σοφοὶ συγγραφεῖς εἰς τὰ συγγράμματά τὰς, δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ τὰ εἰπῶ ἐγὼ ἐδῶ. Ἀκολεθεῖ λοιπὸν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ περιέχονται ὑποκάτω εἰς τόπιας φοβερὰς βλασφημίας νοήματα ἀλληγορικὰ καὶ μεγάλα μυστήρια. Ἐγὼ ἠξεύρω βέβαια, ὁπὰ ὄντας μικρὸς ἐμάθαινα καὶ αὐτὰς τὰς βλασφημίας εἰς τὰ χολία τῆς Ἑβραίων, δὲν ἦτρα καμμία συγγραφέα, ὁ ὁποῖος ἤθελεν ἐξηγήσῃ τὰ προπρημμένα σφάλματα, μάλιστα ἐπαρατήρησα πολλὰ προσεκτικῶς, νὰ τὰ

τὰ καταλαμβάνωσιν ὅλα ἐκεῖνα καὶ τὸ γράμμα, δηλ. Ἰσορικῶς, καθὼς εἶναι γραμμένα καὶ προφέρονται. Παραδείγματος χάριν, εἰς τὸ Ταλμὰθ, Βιβλίον Βεραχὸτ, ἐξηγῶντας τὸν 23. καὶ τὸν ὕστερον στιχ τὰ λ'. Κεφ. τῆς Ἐξόδυ. ὁπὰ λέγει ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Μωϋσῆν· ,, ὄψει τὰ ὀπίσω μὰ ,, αὐτὰ τὰ λόγια δηλώσκονται, λέγει ὁ Ῥαββὶ Ἀννὰ υἱὸς τὰ Βισαὶδ, ,, ἐπὰτο θέλει νὰ εἰπῆ, ὅτι ὁ Θεὸς ὁ δίλογημένος ,, ἔδειξεν εἰς τὸν Μωϋσῆν τὸν κόμπον τῆς τεφιλὶν (ὁπὰ εἶναι ἐκεῖνα τὰ κεφαλοδέματα, ὁπὰ φορᾶσιν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὰς προσευχάς αὐτῆς, καθὼς θέλομεν τὸ ἰδεῖ εἰς τὸν τόπον τὰ, καὶ πιστεύσι, νὰ τὰ φορῆ καὶ ὁ Θεὸς, ὅταν προσεύχεται.) διὰ νὰ ἀποδείξωμεν λοιπὸν εἰς τὰς Ἑβραίας, ὅτι οἱ Ταλμυδισαὶ τὸ ἐννοῦσι τᾶτο κατὰ τὸ γράμμα καὶ ὄχι ἀλληγορικῶς· ἂς ἰδάμεν εἰς τὸ Βιβλίον, ὁπὰ καλεῖται Ζόαρ, τὸ ὁποῖον οἱ Ἑβραῖοι τὸ τιμῶσι καπολλά. εἰς αὐτὸ ἐξηγῶντας ὁ συγγραφεὺς τὸν προειρημένον στίχον, λέγει τὰ ἑπόμενα λόγια· ,, Ἔδειξεν ὁ Θεὸς τῷ Μωϋσεῖ ,, τὸν κόμπον τῆς Τεφιλὶν, ἐκεῖνο δὲ, ὁπὰ λέγει ,, τὸ κείμενον· τὸ δὲ πρόσωπόν μὰ δὲν ὀφθήσεταί ,, σοι, ἐννοῦνται ἀληθῶς τῷ ὄντι οἱ Τεφιλίν. Λέγυσι λοιπὸν, ὅτι ὁ Θεὸς ἔδειξε τὸν κόμπον τῆς Τεφιλὶν, ἀλλ' ὄχι αὐτὰς τὰς Τεφιλίν. Ἴδε πόσυ, ὁπὰ τὰ καταλαμβάνυσι καὶ τὸ γράμμα. Κατὰ ἀλήθειαν, ἐὰν ἤθελε τινὰς νὰ προφέρῃ ὅλας τὰς μύθυς καὶ τὰς βλασφημίας, ὁπὰ δὲν εἶναι ἄξια νὰ ἐννοηθῶν ἀλληγορικῶς, ἔπρεπε νὰ κάμῃ σῶα Βιβλίον καπολλὰ μεγάλον.

Ἐπὰτο

Ετσι δὲ ἠξιόυρω, ὅτι πολλάκις οἱ Ἑβραῖοι ἐζήτησαν, νὰ καθαιρεθῇ τὸ Ταλμὺδ ἀπὸ τὰ σφάλματα, ὥστε νὰ ἠμποροῦσι νὰ τὸ ἀναγινώσκωσιν ἐλεύθερος. Ἀλλ' ἐξεπάζοντάς το ἀνθρωποι θεόφοβοι καὶ ἔμπειροι τῆς Ἑβραϊκῶν πραγμάτων, ἀποφάσισαν τελευταῖον, ὅτι αὐτὸ τὸ Βιβλίον, εἶναι παντάπασι διεφθαρμένον, καὶ εἶναι ἀδύνατον πρᾶγμα νὰ τὸ διορθώσωσιν, ἐπειδὴ καὶ δὲν περιέχει ἄλλα, παρὰ σφάλματα καὶ ψεύματα, ἀγκαλὰ καὶ εὑρίσκεται καμμία φορὰ, καμμία παλαιὰ γνώμη ἐκείνων τῶν Ῥαββίνων, ὁποῦ ἦτον πρὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως, ἡ ὁποία συμφωνεῖ μὲ τὰ δόγματα τῶν Χριστιανῶν. διότι αἱ παραδόσεις ἐκείνων τῶν Ῥαββίνων, δὲν ἦτον διαφορετικαὶ ἀπὸ τὰ δόγματα τῶν Χριστιανῶν.

Διδάσκουσιν οἱ Ῥαββῖνοι εἰς τὸ προρρηθὲν Βιβλίον Βεραχὸτ, ὅτι ὁ Θεὸς παίζει ἓξ ὥρας τὴν ἡμέραν μὲ τὰ ὀφεῖα. Διὰ νὰ ἀποφύγωσι λοιπὸν τὴν ἐνοχλιὰ, ὁποῦ τοὺς προέρχεται ἀπὸ τέτοιαν γνώμην, ἀναδάζουσι νὰ τὸ ἀποδείξωσιν ἀπὸ τὸν ρδ'. Ψαλμὸν, ὁποῦ λέγει· „ Δράκων οὗτος, ὃν ἔπλασας ἐμ„ παίζειν αὐτῷ. Ἀλλὰ μὲ τοῦτο κάμνουσι νὰ γνωρίσῃ καθεὶς, ὅτι αὐτοὶ δὲν καταλαμβάνουσι τὸ ῥητὸν τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἐπειδὴ καὶ τὰ λόγια ἐκεῖνα, ἐμπαίζειν αὐτῷ, δὲν ἀναφέρονται πρὸς τὸν Θεὸν, ἀλλὰ πρὸς τὴν Θάλασσαν, περὶ τῆς ὁποίας προτήτερον εἶπεν· „ αὕτη ἡ Θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐ„ ρύχωρος. καὶ ὅπου λέγοντας, ἐμπαίζειν αὐτῷ, ἀναφέρεται πρὸς τὴν Θάλασσαν, ὁποῦ θέλει νὰ εἰπῇ,

ὅτι τοῦτο τὸ μεγάλον κῆτος, εἰς καιρὸν ὁποῦ πλέει εἰς τὸ ὕδωρ κινεῖ τὴν Θάλασσαν, καὶ κάμνει φοβερὸν πόλεμον μὲ τὰ ἄλλα ὀφεῖα, καὶ ὅπου περιπαίζει εἰς κάποιον ξόπον τὴν Θάλασσαν, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ γνώμη τοῦ Ῥαββὶ Ἀβενασρᾶ, μὲ ὅλον ὁποῦ ὁ Ῥαββὶ Σολομὼν, βεβαιώνει τὸ σφάλμα τῶν Ταλμυδιστῶν, λέγων· ὅτι τὸ παιγνίδιον ὁποῦ κάμνει ὁ Θεὸς μὲ τὸ κῆτος, γίνεται κάθε ἡμέραν εἰς ἓξ ὡρῶν διάστημα. Τώρα λοιπὸν ἐὰν αὐτοὶ θέλουσι νὰ ἐξηγήσωσι τὰ ῥητὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, εἰς ἄλλον ξόπον, παρὰ ὁποῦ τὴν ἐξηγοῦσιν οἱ Ταλμυδιστὲς, τὰς συγχωρεῖται· ἀλλὰ νὰ θέλουσι νὰ ἐξηγήσωσι τὴν γνώμην τῶν Ῥαββίνων ἀληθινῷ τῷ ξόπῳ, τοῦτο εἶναι ψεῦμα φανερὸν, ἐπειδὴ καὶ ὅποιος παρατηρήσει μὲ προσοχὴν ἐκεῖνο, ὁποῦ προφέρουσιν οἱ Ταλμυδιστὲς, θέλει καταλάβει φανερὰ, πόσον εἶναι ἀσυνήθιστος καὶ ἄχρηστος ἐκεῖνος ὁ ξόπος τοῦ ὁμιλεῖν. Αὐτοὶ λέγουσιν ὅτι δώδεκα εἶναι αἱ ὧραι τῆς ἡμέρας, τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς ἐξοδιάζει εἰς διαφόρους γυμνασίας, τουτέστι ἓξ ὥρας ἀναδάζει τὸν Νόμον, καὶ ἓξ εἰς κεῖνει τὸν Κόσμον, καὶ ἄλλας ἓξ εἰς κυβερνᾷ ἕλην τὴν Οἰκουμένην, ἀπὸ τὰ κέρατα τοῦ Μονοκέρωτος, ἕως εἰς τὰς κόνιδας τῶν ψηρῶν (τὰ λόγια εἶναι τοῦ Ταλμὺδ) καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἓξ εἰς παίζει μὲ τὸν Λβϊαθὰν, ὅπου τὰ περιγράφουσιν οἱ Ταλμυδιστὲς εἰς τὸ καλούμενον Βιβλίον Ἀβοδαζαρά.

Ἐὰν λοιπὸν εἶναι ἀληθῆ, ὅτι αὐτοὶ ἠθέλησαν νὰ καταλάβωσιν σῶα παιγνίδιον, ὁποῦ ὁ Θεὸς κάμνει πρὸς

τὸν Λεβιαθαὶ, ἤτοι πρὸς τὸ Δαιμόνιον, πῶς ἠμπορέσι νὰ φυλάξωσιν αὐτὸν τὸν ἀχρεῖον ξόπον τὸ λέγειν, ὅτι ὁ Θεὸς παίζει ξεῖς ὥρας μὲ τὸν Λεβιαθαί; Τὰ ἔργα τὸ Θεὸ εἶναι σωσχῆ, καὶ διὰ τὸτο ὁ Θεὸς δὲν ὑπόκειται εἰς ὀλιγωρόπτα καὶ ἀργοποσίαν. Ἐὰν εἰς παρόμοια ῥηπὰ περιέχετο καμμία εὔμορφη ἀλληγεία, βέβαια δὲν ἤθελαν καταγελάσῃ τὸς Ῥαββίνες ὅλοι ἐκεῖνοι, ὁπὸ ἔχραψαν ἐναντίον τῷ Ἑβραίων, οἱ ὁποῖοι ἦτον ἄνθρωποι ἔμφρονες καὶ δεινοὶ περὶ τὴν σοφίαν. Ἢ πάχα δὲν ρέθη τινὰς Ἑβραῖος, εἰς καιρὸν ὁπὸ ὅλοι περιγελῶνται ἀπὸ τὸς Χριστιανὸς, διὰ αὐτὰς τὰς φλυαρίας, ἄραγε δὲν ρέθη λέγω τινὰς, νὰ δώσῃ καμμίαν ἐξήγησιν, καὶ νὰ κάμῃ χόλια ἐδικά τὰ ἐπάνω εἰς ἐκείνας τὰς φλυαρίας; ὅθεν δὲν συνάγεται ἄλλο, παρὰ, ὅτι οἱ Ῥαββῖνοι παραλαλῶσιν ἀπὸ τὸ Ταλμὺθ.

Περιπλέον ἐνθυμοῦμαι τὰ ἐδιάβασα εἰς τὸ προειρημένον Ταλμὺθ, πράγματα τόσον ἄχημα διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τος, ὁπὸ ἀνίσως καὶ ἤθελα νὰ προφέρω ἐδῶ τὸ πλέον μικρότερον μέρος ἀπὸ ἐκεῖνα, βέβαια ἤθελα συγχίσῃ τὸν Χριστιανὸν ἀναγνώστην. Καὶ ἐὰν θέλῃ τινὰς νὰ ἠξεύρῃ κανένα μέρος ἀπὸ αὐτὰ, ἂς ἀναγνώσῃ τὸς προρρηθέντας συγγραφεῖς, καὶ θέλει εὑρει μεγάλην ὕλην, νὰ συμπαθήσῃ τὸ ταλαίπωρον γένος τῷ Ἑβραίων.

Εἶναι δὲ πλέον παρὰ βέβαιον, ὅτι εἰς ὅλους τὸς αἰῶνας, ρέθησαν κρυφὰ μέσον εἰς τὸς Χριστιανὸς, τόσον Ἐκκλησιαστικὸς, ὡσὰν καὶ Λαϊκὸς, ἄνθρωποι πολλὰ ἔμπειροι εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ εἰς τὰς διαλέκτος, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν. οἱ ὁποῖοι εἶναι τόσοι πολλοὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν, ὥστε ἤθελα κάμῃ ἕνα μεγάλον Βιβλίον, ἐὰν ἤθελα νὰ τὸς βάλω εἰς τὸν κατάλογον. Καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι καὶ τὴν σήμερον δύρίσκονται παντόθεν πολλοὶ ἀνὰ μέσον εἰς τὸς Χριστιανὸς, οἱ ὁποῖοι εἶναι πολλὰ ἔμπειροι τῆς Ἑβραϊκῆς γλώσσης, ἄνθρωποι πολυμαθεῖς καὶ δεινοὶ περὶ τὴν σοφίαν, καὶ μὲ ὅλον τὸτο ὅλοι ἐπεριγέλασαν τὸς Ταλμυδισὰς, καὶ κανένας ἀπὸ αὐτὸς δὲν ἔβαλε τὴν ψεύδη πρόφασιν τῷ νεοπερικῶν Ἑβραίων, οἱ ὁποῖοι λέγουσιν, ὅτι περιέχονται εἰς ἐκεῖνα τὰ σφάλματα, γνῶμαι ἀπόκρυφαι καὶ ἀλληγορικαί.

Διὰ τὰτην τὴν αἰτίαν ἡ Ἐκκλησία τῷ Χριστιανῶν ἐκατεδίκασεν αὐτὸ τὸ Βιβλίον διὰ τὴν φωτίαν, τὸ ὁποῖον, ἀνίσως ἐπεριλάμβανε γνώμας ἀπόκρυφας καὶ ἀλληγορικὰς, ἤθελον βέβαια τὸ διαφεντεύσῃ τόσοι ἄνδρες Χριστιανοὶ, ἔμπειροι τῆς ἐπιστημῶν καὶ τῆς Ἑβραϊκῆς γλώσσης, μάλιστα ὁπὸ τὸ Ταλμὺθ ἐγράφη εἰς ἐκείνους τὸς καιρὸς, ὁπὸ πολλοὶ Χριστιανοὶ Διδάσκαλοι ἔγραψαν σοφώτατα καὶ ὑψηλότατα περὶ Θεὸ, καὶ κανένας ἀπὸ αὐτὸς δὲν σωπηθίζει ἐκεῖνον τὸν ξόπον τὸ λέγειν καὶ γράφειν καθὼς τὸ Ταλμὺθ, τὸ ὁποῖον βέβαια εἶναι ἕνα σημεῖον φανερὸν τῆς ἀγαθωσύνης καὶ σοφίας τῷ Χριστιανῶν Διδασκάλων, καὶ τῆς ἀφροσύνης τὸ Ταλμὺθ. Ὁμοίως καὶ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐθνικοὶ Φιλόσοφοι,

φοι, ἐχαψαν Θεολογίαν καὶ ἠθικὴν φιλοσοφίαν, ἀλλὰ καινάς ἀπὸ αὐτὰς δὲν ἔχαψε τέτοιας φλυαρίας, καθὼς τὸ Ταλμὺδ. Διὰ τέτο ἐπειδὴ καὶ ἐτέτο τὸ Βιβλίον ἀποβάλθη εἰς ὅλας τὰς αἰῶνας, ὄχι μόνον ἀπὸ τὰς Χριστιανὰς Διδασκάλας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλας σοφὰς ἄνδρας, ὡσὰν σῦα πρᾶγμα αἰσχρὸν, καὶ ἀπρεπὲς, εἶναι ἄξιον λοιπὸν νὰ καταδικαθῇ καὶ νὰ δοθῇ εἰς τὸ πῦρ, καθὼς πολλάκις ἐσωμέβη.

Εἰς τόσον οἱ Ἑβραῖοι διὰ νὰ πλανέσωσι τὰς ἁπλυσέρας διδάσκυσιν, ὅτι εἶναι μεγαλιώτερη ἁμαρτία νὰ παρέβῃ τινὰς τὰ λόγια τῶν Ῥαββίνων, παρὰ νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τὰς ἐντολὰς τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἔτζι διείσκεται γραμμένον εἰς τὸ προῤῥηθὲν Ταλμὺδ εἰς τὸ καλέμενον Βιβλίον Χερεβὶμ, Κεφ. β'. ἐξηγῶντας τὸ ιβ'. Κεφαλ. τῆ Ἐκκλησιαστῆ, στιχ. 2. ὁπῦ λέγυσι ,, Υἱὲ, νὰ φυλάττῃς μὲ μεγαλιωτέραν ,, προσοχὴν τὰ λόγια τῶν Ῥαββίνων, παρὰ τὰ λόγια τῆ Νόμυ. ἐπειδὴ καὶ αἱ ἐντολαὶ τῆ Νόμυ ἄλλαι εἰσὶν ἀρνητικαὶ, καὶ ἄλλαι ἀποφασιτικαί. ὅποιος δὲ παρέβη τὰ λόγια τῶν Ῥαββίνων εἶναι ,, ἄξιος θανάτυ. Καὶ εἰς ἐτέτον τὸν τρόπον δίδυσιν αἰτίαν νὰ πλανῶνται ἀπὸ τὰ σφάλματα, ὁπῦ πλήθος διείσκονται εἰς τὸ Ταλμὺδ, ὑποθέτοντες ψεύδως, ὅτι τὸ κείμενον τῆ Ταλμὺδ, νὰ εἶναι σῦας δεύτερος Νόμος, ὁπῦ ἐδόθη ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ στόματος εἰς τὸν Μωσῆ, καθὼς παραπάνω ἐσημειώσαμεν.

Ἀλλ' ἀπίσως αὐτοὶ γνωρίζυσι τὸν διὰ στόματος δοθέντα Νόμον, ἐκείνας τὰς παραδόσεις περὶ τῆς ἐλευθέρωσεως τῆ Μεσσία, περὶ τῆ θανάτυ, ἀναστάσεως, τῆς εἰς τὸν Οὐρανὸν ἀναλήψεως, περὶ τῆ κηρύγματος τῆς νέας διαθήκης, καὶ τῆς τῶν ἐθνῶν ἐπιστροφῆς, καὶ ἑτέρων παρομοίων, τέτο καινὰς δὲν τὸ ἐναντιῶνται. ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀλήθειαν ἀνὰ μέσον εἰς τόσα σφάλματα τῆ Ταλμὺδ, διείσκονται μερικαὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς παραδόσεις, ὁπῦ τὰς ἐδίδαξαν οἱ πλανοὶ αὐτῶν Διδάσκαλοι. Ἀνίσως δὲ καὶ γνωρίζυσι, νὰ ἔδωσεν ὁ Θεὸς ἄλλον Νόμον διάφορον ἀπὸ αὐτὸν, ὁπῦ καλεῖται Νόμος γραπτὸς, εἶναι ψεῦδος· ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ δὲν ἠμποροῦσι νὰ ἀποδείξωσιν ἀναντιῤῥήτως, ὅτι ὁ Μωϋσῆς ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Θεὸν, καὶ ἐπρόσταξε διδάσκοντας τὸν Λαὸν, νὰ φυλάττῃ ἄλλον Νόμον, διάφορον ἀπὸ τὸν γραπτὸν, ὁ ὁποῖος περιέχεται εἰς τὸ Πεντάτευχον. Ἠμποροῦσι μόνον νὰ εἰπῶσιν, ὅτι τέτο εἶναι σῦα ἐφεύρεμα τῶν Διδασκάλων, καὶ τότε θέλω τὸς πιστεύσει. Ἐὰν δὲ οἱ Ἑβραῖοι στοχαθῶσι μὲ προσοχὴν τὰ λόγια, ὁπῦ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Ἰησῆν τῆ Ναυὶ μετὰ τὸν θανάτον τῆ Διδασκάλυ αὐτῆ Μωϋσέως, παρακινῶντάς τον νὰ εἶναι ὑπήκοος εἰς ὅλον τὸν Νόμον, θέλυσιν ἐγνωρίσει, ὅτι ὅλος ὁ νόμος, ὁπῦ ἐδίδαξεν ὁ Μωϋσῆς, ἦτον γραμμένος· λέγει γὰρ ὁ Θεὸς πρὸς αὐτὸν, καθὼς τὸ διηγεῖται ὁ ἴδιος Ἰησῆς τῆ Ναυὶ εἰς τὸ α'. Κεφ. στιχ. 8 ,, Καὶ βὲκ ,, ἀποσήσεται ἡ βίβλος τῆ Νόμυ τέτυ ἐκ τῆ στόμα- ,, τός συ, καὶ μελετήσεις ἐν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς, ,, ἵνα σωρῆς ποιεῖν πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν αὐτῷ.

Οὕτω

Ὅθεν φαίνεται φανερῶς, ὅτι ὁ Νόμος, ὁπῦ ἀπεκάλυψεν ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸν μαθητεύσαντα τὸν Ἰησοῦν τὸν Ναυῆ, δὲν ἦτον Νόμος δοθεὶς διὰ σόματος, ἀλλ' ὅλος γεγραμμένος. Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ἀνοίξωσι μίαν φορὰν οἱ Ἑβραῖοι τὰς ὀφθαλμὰς, καὶ νὰ ἐγνωρίσωσιν, ὅτι ἐὰν διέστρεφεν αὐτὰ μέσον τους, ἄλλος Νόμος, ἐκεῖνος ὁ Νόμος βέβαια δὲν εἶναι ἀπὸ τὸν Θεὸν, ἀλλ' εἶναι ἐφευρέματα τῶν Ῥαββίνων των, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐσυνάθροισαν μὲ διαβολικὸν πνεῦμα, καὶ τὸν ἐσυνάθροισαν εἰς τὸ Ταλμούδ. Μάλιστα ἐπειδὴ καὶ ὁ Θεὸς εἶναι σοφώτατος καὶ ἀληθέστατος, εἶναι ἀδύνατον λοιπὸν νὰ αὐτιλέγῃ εἰς τὸν ἑαυτόν του, καὶ δίδωντας σῶα Νόμον ἄγραφον, νὰ διδάξῃ μίαν διδασκαλίαν ἐναντίαν εἰς τὸν γραπτὸν Νόμον, ὁπῦ ἔδωκε τῷ Μωϋσῇ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Ζ'.

Περὶ τῆς Ἐκλογῆς, καὶ ἐξουσίας τῶν Ῥαββίνων.

Τελειώνωντες οἱ νέοι τῶν Ἑβραίων τὸν σχολεῖον τους καὶ τὰ μαθήματά τους, καὶ ἀπερνῶντας ἀπὸ τὸν σχολεῖον τὸ Ταλμούδ, συμβαίνει νὰ τοὺς τιμῶσιν οἱ μεγαλήτεροι Ῥαββῖνοι, πρῶτον μὲ τὸ ὄνομα Μάχιλ, ὁπῦ θέλει νὰ εἰπῇ σχολεῖος, ἢ μὲ τὸν τίτλον, Καβὲρ δὲ Ῥάβ, ἤγουν σωφρονιστὴς τῶν Ῥαββίνων. Ἀφ' ὧν δὲ προχωρίσωσιν εἰς τὸν σχολεῖον καὶ εἰς

εἰς τὴν ἡλικίαν, τότε τοὺς ὀνομάζουσι Χαχὰμ, τουτέστι Σοφὸς, ἤτοι Ῥαββῖνος.

Ἀπὸ αὐτοὺς λοιπὸν ἐκλέγεται σῶας εἰς κάθε πόλιν, καὶ τοῦ δίδουσι μισθὸν ὀνομάζοντές τον, Χαχὰμ δὲ Καὰλ, τουτέστι Ῥαββῖνος τῆς κοινότητος. Τοῦτος δὲν εἶναι μεγαλήτερος ἀπ' ὅλους, ἐπειδὴ καὶ εἶναι ὑποκείμενος εἰς τὴν κοινότητα, ἡ ὁποία τὸν πληρώνει καὶ ἔχει ἐξουσίαν νὰ τὸν ἀποβάλῃ, καὶ νὰ τὸν διώξῃ, καθὼς συμβαίνει πολλάκις. Τὸ ἔργον αὐτοῦ εἶναι, νὰ ἀποφασίζῃ τὰς ἀμφιβολίας περὶ τῶν συγχωρημένων καὶ ἐμποδισμένων πραγμάτων, ἀποτελεῖν τοὺς γάμους, καὶ τὰ χωρίσματα τῶν Γυναικῶν ἀπὸ τοὺς ἄνδρας, ἔχει τὴν πρωτοκαθεδρίαν εἰς τὴν Συναγωγὴν, καὶ εἰς τὰς συναναστροφὰς, συμβαίνει περισσότερον νὰ ἀποφασίζῃ διὰ κάποιας αἰτίας πολιτικὰς, ὁπῦ συμβαίνουσιν ἀνάμεσον εἰς τοὺς Ἑβραίους. Τοῦτο ὅμως ποιεῖ ὅταν λάβῃ τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὸν ἐξουσιαστὴν τοῦ τόπου, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπόκεινται οἱ Ἑβραῖοι.

Συμβαίνει ἀκόμι νὰ διδάσκῃ κάθε Σάββατον, ἢ κἂν κάθε δεύτερον Σάββατον. Ὅταν δὲ αὐτὸς δὲν ἔχῃ διάθεσιν, διορίζει σῶον ἄλλον Ῥαββῖνον νὰ διδάξῃ. Ἡ μέθοδος, ὁπῦ φυλάττουσιν εἰς τὰς διδαχὰς αὐτῶν συνίσταται εἰς μίαν ἁπλῆν ἐξήγησιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, χωρὶς νὰ τὴν προσαρμόσῃ εἰς τὰ ἤθη. Ὅθεν συμβαίνει, νὰ μὴν ἀκολουθοῦσι μεταβολαὶ καὶ διορθώσεις τῆς ζωῆς ἀνάμεσον εἰς τοὺς Ἑβραίους, καθὼς γίνεται εἰς τοὺς Χριστιανοὺς, ἐπειδὴ καὶ οἱ δυσυχεῖς Ἑβραῖοι δὲν ἔχουσι τὸν ἀληθῆ τρόπον τοῦ διδάσκειν.

Χειροτεῖ προσέτι ὁ προρρηθεὶς Ραββῖνος, νὰ ἀφορίζῃ τὸς ἁμαρτάνοντας, ἤτοι ἐκ στόματος, ἤτοι κοινῶς εἰς τὴν Συναγωγὴν καὶ τὸν ἑπόμενον τρόπον. Υ. πάγει εἰς τὴν Συναγωγὴν, καὶ πέρνοντας τὸ Βιβλίον τὸ νόμε, τὸ σκεπάζει μὲ σῦα φόρεμα μαῦρον, ἔπειτα ἀνάπτει δύο λαμπάδας μαυρισμένας μὲ τὸν καπνὸν, καὶ ψάλλει μὲ μίαν σάλπιγγα μὲ φωνὴν λυπηρὰν, καὶ τελευταῖον ἀναγινώσκει τὸν ἀφορισμὸν, εἰς τὸν ὁποῖον δηγεῖται τὸ σφάλμα καὶ τὴν ἁμαρτίαν, ὁπὸ ἔκαμεν ὁ ἀφορισμένος, καὶ καπαρᾶται ἐναντίον αὐτὸ πολλὰς κακολογίας καὶ κατάρας, καὶ ὅλος ὁ λαὸς ἀποκρίνεται λέγων, ἀμὴν. Ἀπέχουσιν ὅλοι οἱ Ἑβραῖοι νὰ ὁμιλῶσι μὲ τὸν ἀφορισμένον, ἀλλ' ὅτε εἰσάγεται εἰς τὴν Συναγωγὴν, πρὸ τὸ νὰ λάβῃ τὴν ἄφεσιν καὶ συγχώρησιν τὸ ἀφορισμὸ, τὸ ὁποῖον γίνεται καθ' ὁν ἑπόμενον τρόπον.

Ἔρχεται ὁ ἀφορισμένος πρὸς τὸν Ραββῖνον, ὁπὸ τὸν ἀφώρισε, παρόντων καὶ ἄλλων Ραββίνων, καὶ κάθηται κατὰ γῆς γυμνοπόδης, λέγει μίαν ὁμολογησιν, ἡ ὁποία καλεῖται ἀπὸ αὐτὸς, Βεδδί λέγει ἔπειτα μὲ μεγάλην φωνὴν, Νικχαμτὶ, τετέστι, μετανοῶ περὶ τὸ σφάλματος, ὁπὸ ἔπραξα. Τότε οἱ Ραββῖνοι λέγουσι ξῆς. Ἐσὺ εἶσαι ἀδελφός μας, ἐσὺ εἶσαι ἀδελφός μας, ἐσὺ εἶσαι ἀδελφός μας, διότι ἔλαβες ἐπιώσεις τὴν δικαιοσύνην, καὶ μὲ τέτοιον τρόπον συγχωρεῖται ὁ ἀφορισμένος Ἑβραῖος. Περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως θέλομεν ὁμιλήσει ἀκόμι ἐκεῖ, ὁπὸ θέλομεν εἰπεῖ περὶ τῆς ἑορτῆς τὸ καθαρισμό.

Συ-

Σωφρονίζουσιν οἱ Ραββῖνοι νὰ εἶναι καταπαῦλα ὑπερήφανοι, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀρετὴ τῆς ταπεινοφροσύνης, ὁπὸ ἐδίδαξεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, δὲν γνωρίζεται ἀπὸ αὐτὸς, καὶ διὰ τὸτο ὄχι πράττεται. Μ' ὅλον δὲ ὁπὸ εἶναι Ραββῖνοι, καὶ πάλιν πραγματεύονται, δίδοντες τόκος καὶ λαμβάνοντες.

Μεγάλη εἶναι ἡ ἀξιοπρέπεια τῶν Ραββίνων, κηρύττουσι τὸν ἑαυτόν τος μεγαλειωτέρους ἀπὸ τὸς Προφήτας, σωφρονίζει αὐτὰ μεσόντας ἐτὸ τὸ ἀξίωμα, „ Κχαχὰμ γαδὸλ νιναμπὶ, ἤγουν ὁ Ραββῖνος εἶναι μεγαλειότερος ἀπὸ σῦα Προφήτου. Ὅθεν δυνάται νὰ εἰπῇ τινὰς, ὅτι ἡ ζωὴ τῶν Ραββίνων, εἶναι ὁμοία μὲ τὸν ζωὸν τῶν Φαρισαίων, ὁπὸ ἐκατέκεινον ὁ Σωτὴρ τὸ Κόσμε. Ἠμπορῶσαν νὰ ἀνοίξωσιν οἱ Ἑβραῖοι μίαν φορὰν τὸς ὀφθαλμὸς, καὶ νὰ συλλογισθῶσιν, ὅτι ἀληθεύει εἰς αὐτὸς τὸ ῥητὸν τῆς Προφήτε Ἡσαΐε, ὁπὸ λέγει εἰς τὸ γ'. Κεφ. ριχ. 11. „ Λαός με, οἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς, πλανῶσιν ὑ„ μᾶς, καὶ τὸν ξίβον τῶν ποδῶν ὑμῶν ταράτ„ σιν. εἰς καιρὸν, ὁπὸ τὸς περιπαίζωσι καὶ τὸς γελῶσιν οἱ Ραββῖνοί των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Η'.

Περὶ τῆς Συναγωγῆς, καὶ τῶν κατὰ μέρος Εὐκτηρίων οἴκων, καὶ περὶ τῶν οἴκων τῶν Ἑβραίων.

Οἱ Ἑβραῖοι ἔχουσι κάποιους τόπους διωρισμένους, διὰ νὰ προσεύχωνται, οἱ ὁποῖοι καλοῦνται Συναγωγαί, ὁπού εἶναι Ἑλληνικὸς λόγος. Εἶναι αἱ Συναγωγαὶ οἰκίαι, εἰς τὰς ὁποίας κατὰ ἀνατολὰς εἶναι μία κιβωτὸς, ἡ ὁποία καλεῖται ἀπὸ αὐτὸς, Ἐκχαὴλ, ἢ Ἀρὼν, εἰς τὴν ὁποίαν φυλάττουσι τὸν Πεντάτευχον, ὁπού εἶναι γεγραμμένη εἰς μίαν μεγαλωτάτην μεμβράναν μὲ πολλὰς δεισιδαιμονίας, σωσθεμένη καὶ ῥαμμένη, ὄχι μὲ ῥάμματα, οὐδὲ μὲ μεταξι, ἀλλὰ μὲ ῥάμματα ἀπὸ νεῦρα, καὶ εἶναι καμωμένη μὲ πολλὰς περιστάσεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας μία μόνον ἐὰν λείπῃ, ἢ σῶα γράμμα νὰ εἶναι ἀνάμωμένον μὲ τὸ ἄλλο, ἢ νὰ λείπῃ, ἢ νὰ εἶναι περισσότερον κανένα γράμμα, ἡ προρρηθεῖσα Πεντάτευχος δὲν ἀξίζει τίποτες, ὅτε ἠμποροῦσι νὰ ἀναγνώσωσιν εἰς αὐτὴν εἰς τὴν Συναγωγήν. Εὑρίσκεται πάντοτε αὕτη ἡ μεμβράνα τετιλιγμένη σωσεχῶς εἰς δύο ῥαβδία, καὶ δεμένη. ἐπάνω δὲ εἰς τὸ δέμα εἶναι σῶα καρφοβέλονον ἀσημένιον, μὲ τὸ ὁποῖον ἐκεῖνος ὁ Ἑβραῖος, ὁπού ἀναγινώσκει σημαδεύει τὰ λόγια, καὶ ὕπω ἀκολούθως εἰς κάθε σίχον. Διὰ σολισμὸν, καὶ ὑπερπέσαν τὸ προρρηθέντος Βιβλίου, τὸ

τὸ σκεπάζουσι μὲ σῶα μεταξωτὸν, καὶ ἐπάνω εἰς τὰ ῥαβδία βάνουσι μίαν κορώναν ἀσημένιαν, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι δύο Πυραμίδες ἀσημένιαις, ὁπού ὀνομάζονται ἀπ' αὐτὲς Ρίμονίμ. Τιμῶσι καπαπολλὰ οἱ Ἑβραῖοι τοῦτο τὸ Βιβλίον, καὶ ἀναγινώσκουσι κάθε σάββατον σῶα Κεφάλαιον ἀπ' αὐτὸ, εἰς ξόπον, ὁπού εἰς τὸ τέλος τοῦ χρόνου, τελειώνουσιν ὅλον τὸν Πεντάτευχον.

Εἶναι εἰς τὸ μέσον τῆς Συναγωγῆς σῶα λογεῖον ξύλινον, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον ἀναγινώσκουσι τὸν Πεντάτευχον, καὶ δηλοποιοῦσι τοὺς νόμους. Εἰς τὰ τείχη γράφουσι κάποιους σίχους ἀπὸ τὸ ξύλον Βιβλίον τῶν Βασιλειῶν καὶ ἀπὸ τὸ πρῶτον τῶν Παραλειπομένων, ὁπού ὁμιλοῦσι περὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Πιστεύουσιν, ὅτι τὸ νὰ ἔχουσιν εἰκόνας εἰς τὴν Συναγωγὴν εἶναι ἐναντίον τοῦ νόμου. Ἀνάπτουσι λαμπάδας, βάνουσι θρονία, καὶ ἄλλα παρόμοια ἀναγκαῖα πράγματα εἰς τὰς Συναγωγάς. Συνηθρείζουσιν εἰς τὰς θύρας νὰ δίδουν ἐλεημοσυνίαν διὰ τοὺς πτωχούς. Αἱ γυναῖκες δὲν σέκονται μαζὺ μὲ τοὺς ἄνδρας. Τινὰς δὲν ἠμπορεῖ νὰ περιγράψῃ τὰς ἀπεξίας, ὁπού γίνονται εἰς τὰς Συναγωγὰς τῶν Ἑβραίων, εἰς τόσον, ὁπού πολλάκις ἔρχονται καὶ εἰς τὰ ῥαβδία. Διὰ τοῦτο συνηθίζεται νὰ λέγεται, ὅτι μέσον εἰς τὰς Χεισιανὰς ἡ παροιμία, ὅταν εἶναι τὰ πράγματα εἰς σύγχυσιν, ὁμοιάζει μὲ τὴν Συναγωγὴν τῶν Ἑβραίων. Οἱ πλούσιοι ἔχουσιν εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν μικρὰς Συναγωγὰς, ὅπου παρακλήσια, ὁπού

τὰ ὀνομάζουσιν, Ἱερεβὸτ, εἰς τὰς ὁποίας προσεύχονται, ἀλλὰ δὲν ἔχουσι τὸν νόμον, ὅτι τὴν Πεντατεύχον, οὐδὲ τὴν ἀναγινώσκουσι.

Προσέτι εἰς τὰς οἰκίας των ἔχουσιν εἰς τὰς θύρας τὰ λόγια τῆς Δευτερονομίου, Κεφ. ς'. στιχ 4. ὅπου λέγει· „ Ἄκουε Ἰσραὴλ καὶ τὰ ἑξῆς, ἕως εἰς τὸν σύνατον στίχον.

Α' ΝΑΙ' ΡΕΣΙΣ·

Σφάλλουσι καταπολὰ οἱ Ἑβραῖοι, μὴν βάνοντες τὰς εἰκόνας εἰς τὰς Συναγωγὰς, ἔχοντας καὶ νὰ πιστεύωσιν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐμπόδισεν εἰς τὸ κ'. Κεφ. τῆς Ἐξόδου, τὴν προσκύνησιν τῶν εἰκόνων. ἀλλ' ἐκεῖ ὁ Θεὸς δὲν ἐμποδίζει ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε κάθε εἰκόνα, παρὰ τὰ εἴδωλα μόνον, τὰ ὁποῖα ἐλάτρευον οἱ ἐθνικοὶ ὡς Θεὸς, καθὼς τὸ λέγει ὁ Ἡσαΐας εἰς τὸ μδ'. Κεφ. στιχ. 16. „ Οὗ τὸ ἥμισυ αὐτῆς κατέ-„ καυσεν ἐν πυρὶ, καὶ ἐπὶ τὰ ἡμίσεως αὐτῆς ἔφε-„ φεν ἐν τοῖς ἀνθραξὶν ἄρτους, καὶ ἐπ' αὐτῆς κρέας „ ἔφαγεν, ὀπτήσας ὤπτησεν ὀπτὸν καὶ ἐνεπλήσθη, „ καὶ θερμανθεὶς εἶπεν, ἡδύμοι, ὅτι ἐθερμάνθην, „ καὶ εἶδον πῦρ. Τὸ δὲ λοιπὸν ἐποίησεν εἰς Θεὸν „ γλυπτὸν, κάμπτει αὐτῷ, καὶ προσκυνεῖ, καὶ „ προσεύχεται αὐτῷ λέγων· ἐξελοῦμαι, ὅτι Θεός μου εἶ σύ. Τὰ ὅμοια λέγει ὁ Ἱερεμίας εἰς ὅλον τὸ ἰ. Κεφαλ. Ἐμπόδιζε λοιπὸν ὁ Θεὸς τὰ εἴδωλα, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἐπροσκυνοῦσαν ὡς Θεὸς, ἀλλὰ δὲν ἐμπόδισε νὰ

καὶ προσκυνῶνται ἡ εἰκόνα τους, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἠμποροῦσιν οἱ Ἑβραῖοι νὰ εἰποῦν, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ παραβαίνουσι τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ εἶναι εἰς τὸν Δεκάλογον. Ἐπειδὴ καὶ δὲν εἶναι τόσον ἄφρονες νὰ λατρεύσουσι διὰ Θεοὺς τὰς εἰκόνας, καὶ νὰ ἐλπίζουσιν εἰς αὐτὰς καθὼς οἱ ἐθνικοί. Ἐκείνων δὲ τὴν τιμὴν, ὁποῦ δίδουσιν οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὰς εἰκόνας, τὴν ἀναφέρουσιν εἰς τὸ πρωτότυπον τῆς εἰκόνος. Μεγάλην τιμὴν δίδουσιν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὸ γεγραμμένον Βιβλίον τοῦ νόμου· ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὲν λέγουσιν, ὅτι προσκυνοῦσι τὸ χαρτὶ ἢ τὸν μελάνιν, ἀλλὰ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. Ὁμοίως καὶ οἱ Χριστιανοὶ δὲν προσκυνοῦσι τὰς εἰκόνας, ἀλλ' ἐκεῖνο, ὁποῦ παρασταίνει ἡ εἰκών. Περιπλέον, πῶς ἠμποροῦσι νὰ εἰποῦν οἱ αἱρετικοὶ, καὶ οἱ Ἑβραῖοι, ὅτι ὁ Θεὸς ἐμπόδισε τὴν χρῆσιν τῶν εἰκόνων, εἰς καιρὸν ὁποῦ ὁ ἴδιος Θεὸς προσάζει τὸν Μωϋσῆν εἰς τὸ κέ. Κεφ. τῆς Ἐξόδου στιχ. 18. νὰ κάμῃ δύο Χερουβὶμ χρυσᾶ, ὁποῦ ἦτον δύο Ἄγγελοι. Καὶ εἰς τὸ Βιβλίον τῶν Ἀριθμῶν, Κεφ. κά. στιχ. 8. ἐπροσάξε νὰ γένῃ ὁ ὄφις. καὶ ὁ Σολομὼν εἰς τὸν Ναόν του, (εἰς τὸν ὁποῖον καταπολὰ ἐδόξασεν ὁ Θεὸς) ἔβαλεν εἰκόνας ξύλινας τῶν Χερουβὶμ, καθὼς φαίνεται εἰς τὸ Γ' τῶν Βιβλίων τῶν Βασιλειῶν, Κεφ. ς'. στιχ. 27. καὶ Κεφ. ζ'. στιχ. 36.

Ἡ ἀντίρρησις, ὁποῦ κάμνουσιν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τοῦτο τὸν πρᾶσιν, εἶναι γελοιώδης. Ἐπειδὴ καὶ λέγουσιν, ὅτι ἐμπόδισεν ὁ Θεὸς, νὰ μὴν ἔχωσιν εἰκόνας εἰς τὰς οἰκίας, καὶ ὄχι εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ;

ὁπῶ εἶναι οἶκος αὐτῶ. Ἀλλὰ τῶτο πάλιν λέγω εἶναι γελοιῶδες. Ἐπειδὴ ϗ ὁ Δεκάλογος δὸν εἶναι ἄλλο, παρὰ μία ἀφαίφησις τῶ φυσικῶ νόμυ, ϗ τὰ πράγματα ὁπῶ ἐμποδίζει, τὰ ἐμποδίζει ἀφτὶ εἶναι κακὰ, ϗ ὄχι εἶναι κακὰ ἀφτὶ τὰ ἐμποδίζει. Ἐαὺ δὲ ἡ προσκυίνσις τῶ εἰκόνων ἦτον πρᾶγμα κακόν, δὲν ἐπρόσαζεν ὁ Θεὸς νὰ βαίνωσι τὰς εἰκόνας εἰς τὸν Ναὸν, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐπρόσαξε τὸν Μωϋσῆν, καθὼς ἀποδείξαμεν παρέω, ἄρα ἡ προσκυίνσις τῶ εἰκόνων δὸν εἶναι πρᾶγμα κακόν.

Ψεύδονται περιπλέον οἱ Ἑβραῖοι, ὅταν λέγυσιν, ὅτι δὸν πρέπει νὰ προσπίπτῃ ϗ νὰ προσκυνῇ τινὰς τὰ ξύλα ϗ τὰς πέτρας, ὅταν παρασκέυσι μὲ κανένα τόπον τὸν Θεὸν, ἐπειδὴ ϗ ὁ ἴδιος Ἰησῆς τὸ Ναυῆ ἔκαμψ αὐτὸ, καθὼς γέγραπται εἰς τὸ ζ'. Κεφ. σιχ. 6 τῶ Ἰησῆ. „ Καὶ ἔπεσεν Ἰησῆς ἐπὶ τῶ γῆ „ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶ, σύαντι τῆς Κιβωτῶ τῶ Κυ„ ρίυ ἕως ἑσπέρας, αὐτὸς ϗ οἱ Πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ. Ἡ Κιβωτὸς ἦτον ἀπὸ ξύλον, μ' ὅλον τῶτο ὁ Ἰησῆς ϗ οἱ Πρεσβύτεροι τῶ Ἰσραὴλ τῶ ἐπροσκυίνσαν. Οὕτω ποιῶσι ϗ οἱ Χριστιανοί.

Προφέτσιν οἱ Ἑβραῖοι ϗ λέγυσιν, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ ὄχι μόνον ζωγραφίζυσι τὰς Ἁγίας, ἀλλὰ ϗ αὐτὸν τὸν Θεὸν, μ' ὅλον ὁπῶ αὐτὸς προσάζει τὸ ἐναντίον εἰς τὸ δ'. Κεφ. τῶ Δευτερονομίυ σιχ. 15. λέγων· „ Καὶ φυλάξεσθε σφόδρα τὰς ψυχὰς ὑμῶν, „ ὅτι ὐκ εἴδετε ὁμοίωμα ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἐλάλησε „ Κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν Χωρὴβ ἐν τῷ ὄρει, ἐκ μέ-

„ συ τῶ πυρός. Μὴ ἀνομήσητε, ϗ μὴ ποιήσητε „ ὑμῖν αὐτοῖς γλυπτὸν ὁμοίωμα, πᾶσαν εἰκόνα, „ ὁμοίωμα ἀρσενικῶ ἢ θηλυκῶ. Ἀλλὰ ϗ εἰς ἐτῶ„ το σφάλλυσιν οἱ δυσυχεῖς, ἐπειδὴ ϗ οἱ Χριστιανοὶ ἰσορᾶντες τὸν Θεὸν εἰς ἰδέαν γέροντος δὸν πιστεύυσι, πῶς εἶναι τέτοιος, ὁμοίως ϗ τὸς Ἀγγέλυς τὸς ζωγραφίζυσιν, ὄχι πῶς εἶναι τέτοιοι, ἀλλὰ πῶς ἐφάνησαν πολλάκις εἰς ἡμᾶς μετ' ἐκεῖνο τὸ εἶδος. Ὁ Ἰακὼβ εἶδε τὸν Θεὸν ὡσὰν σύαν ἄνθρωπον ἀκυμπισμένον εἰς μίαν σκάλαν, καθὼς γέγραπται εἰς τὸ κή. Κεφ. τῆς Γενέσεως. Ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸ λγ'. Κεφ. τῆς Ἐξόδυ „ ἔκλεσε νὰ τὸ λέγῃ ὁ Θεὸς, ϗ ὄψει „ τὰ ὀπίσω μυ, τὸ δὲ πρόσωπόν μυ ὐκ ὀφθήσεταί σοι. Ὁ Ἡσαΐας εἰς τὸ ς'. Κεφ. εἶδε τὸν Θεὸν καθήμενον ἐπὶ Θρόνυ ὑψηλῶ. Ὁ Ἀμὼς εἰς τὸ ά. Κεφ. τὸν εἶδεν ἱσάμενον ἐπὶ τῶ θυσιασηρίυ. Ὁ Δανιὴλ εἰς τὸ ζ'. Κεφ. τὸν εἶδεν ἐπὶ Θρόνυ ὑψηλῶ, ἐνδεδυμένον σύδυμα λευκὸν, ϗ γηραλαῖον. Ὁμοίως ϗ οἱ Ἄγγελοι ὄντες πνεύματα πολλάκις ἐφάνησαν εἰς ἀνθρώπυ μορφήν.

Διὰ δὲ τὰ καλάμια, εἰς τὰ ὁποῖα ἔχυσι τὰ λόγια τῶ Δευτερονομίυ Ἄπυσε Ἰσραὴλ ϗ τὰ ἑξῆς. ϗ τῶτο εἶναι μία δεισιδαιμονία, ἐπειδὴ ϗ τὰ λόγια τῶ Δευτερονομίυ δὸν πρέπει νὰ τὰ καταλάβῃ τινὰς κατὰ τὸ γράμμα, ἀλλὰ μεταφορικῶ τρόπῳ, καθὼς προσάζει ὁ Θεὸς εἰς τὸ ἴδιον Βιβλίον, Κεφ. ιά. σιχ. 18. ϗ 20. „ Καὶ ἐμβαλεῖτε τὰ ῥήματα „ τα ταῦτα εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν. ϗ εἰς τὸ πρόρ-

„ ῥη-

ρήθη ς'. Κεφ. ιχ. 6. „ Καὶ ἔσαι τὰ ῥήματα ταῦ-
„ τα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον ἐν τῇ καρ-
„ δίᾳ σε. Ὁμοίως καὶ ὁ Θεὸς λέγει διὰ τῦ Προφή-
τυ Ἡσαΐα πρὸς τὸν λαόν τυ εἰς τὸ μθ'. Κεφ. ιχ.
16. „ Ἰδὲ ἐπὶ τῶν χειρῶν μυ ἐζωγράφησά σε, μὶ
„ ὄλον, ὅπῦ ὁ Θεὸς χεῖρας δὲν ἔχει. Ἀλλὰ ταῦ-
τα πάντα πρέπει νὰ τὰ καταλάβῃ τινὰς μεταφορι-
κῶ τῷ τρόπῳ, καὶ ὄχι κῆ τὸ γράμμα, τυτέσιν,
ὅτι ὁ Θεὸς εἶχε μίαν ὑπερβολικὴν ἀγάπην πρὸς
τὸν λαόν τυ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Θ'.

Περὶ τῶν Ἱερέων καὶ Λευϊτῶν τῶν Ἑβραίων.

ΠΡὸ τῦ νὰ παρέβυσι τὴν ἐντολὴν προσκυνή-
σαντες τὸν χρυσῦν μόχον ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἦ-
τον Ἱερεῖς οἱ πρωτότοκοι, ἀλλὰ μῆ τὴν παράβασιν
ἐκλέχθη ὁ Ἀαρὼν, οἱ υἱοὶ αὐτῦ, καὶ οἱ μεταγενέ-
στεροι αὐτῶν. Ἐπεκράτησεν ἐτῦτο τὸ Ἱεράτευμα ἕως
εἰς τὴν ἔλευσιν τῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησῦ Χριστῦ, ὁ
ὁποῖος ἦτον ἡ κεφαλὴ τῶν Ἱερέων, καὶ ὁ Νομοθέτης
τῦ ἀληθῦς Ἱερατεύματος, κῆ τὴν τάξιν Μελχισε-
δέκ. Δὲν ἀπολείπυσιν ἕως τὴν σήμερον Ἑβραῖοι ὑ-
περήφανοι, οἱ ὁποῖοι ἐπαινῦνται νὰ κατάγωνται ἀπὸ
τὴν γενεὰν τῦ Ἀαρὼν, κῆ κηρύττονται διὰ Ἱερεῖς,
τὰς ὁποίας δέχονται οἱ λοιποὶ Ἑβραῖοι ὀνομάζον-
τές τας Κοναΐμ, τυτέσιν Ἱερεῖς. Ἀλλὰ τῦτο εἶναι ψευ-
δὲς

δὲς, ἐπειδὴ κῆ μῆ τὴν ἀλωσιν τῆς Ἱερυσαλὴμ καὶ
τῦ Ναῦ, δὲν ἐγνωρίζυσι πλέον τὰς φυλὰς, εἰς ἕ-
που, ὁπῦ τινὰς δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ, ὅτι εἶναι
βέβαιον ἀπὸ ἐτύτην, ἢ ἀπὸ ἐκείνην τὴν φυλήν.

Ἐτῦτοι οἱ Ἱερεῖς ἐξαγοράζυσι τὰ πρωτότοκα βρέ-
φη, χράζονται πρῶτοι νὰ ἀναγνώσωσιν εἰς τὴν
Πενταΐδυχον, διλογῦσι τὸν λαὸν εἰς τὰς Ἑορτὰς,
μὲ ἐκεῖνα τὰ λόγια, ὁπῦ εἶναι εἰς τὸ ε'. Κεφ. τῆς
Ἀριθμῶν ιχ. 24. „ Εὐλογήσαι σε Κύριος καὶ φυ-
λάξαι σε κῆ τ. δὲν πιάνυσι σῶμα νεκρὸν, ὐδὲ ὑπά-
γυσιν εἰς τὸν ἐνταφιασμὸν αὐτῶν, ὅπε ἴσανται ὑ-
ποκάτωθεν δώματος, εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι τινὰς νε-
κρὸς, εἰς δὲ τὰ λοιπὰ εἶναι ὅμοιοι μὲ τὺς λοιπὺς
Ἑβραίυς.

Α'ΝΑΙΡΕΣΙΣ.

Εἶχον οἱ Ἱερεῖς τὸ παλαιὸν νόμον ἀκριβῶς προσε-
χῶ, νὰ μὴν πλησιάζυσιν εἰς τὸν ἐνταφιασμὸν τῶν
νεκρῶν, παρὰ εἰς τὸν ἐνταφιασμὸν τὸ Πατρὸς, ἢ
τῆς Μητρὸς, τὸ ἀδελφὸν ἢ τῆς Παρθένυ ἀδελφῆς,
αἰτίσως δὲ κῆ ἐσυνέρχοντο, ἔμενον ἀκάθαρτοι, κα-
θὼς κῆ οἱ Λαϊκοί. Ἡ αἰτία ἦτον, διότι ὅσοι ἀπέ-
θνησκον πρὸ τῆς ἐλεύσεως τῦ Σωτῆρος, ἀγκα-
λὰ κῆ δίκαιοι, ὅμως δὲν ἀπελάμβανον τὴν δό-
ξαν τῦ Θεῦ, κῆ διὰ τῦτο ἦτον ἀκάθαρτοι. Ἀλλὰ
τώρα ἐπειδὴ κῆ ὁ λόγος τῦ Θεῦ ἠγίασε τὴν φύ-
σιν τῶν ἀνθρώπων, οἱ δίκαιοι Χριστιανοὶ, ὁπῦ πι-

στεύ-

σβύσιν εἰς αὐτὸν, μετὰ τὸν θάνατον ὑπάγουσιν εἰς τὴν δόξαν τῦ Θεῦ. διὰ τῦτο τὰ σώματα αὐτῶν δὲν εἶναι ἀκάθαρτα, καὶ ἀκολύθως ὅτε ἐκεῖνοι, ὁπῦ τὰ ἅπτονται, καὶ συνέρχονται εἰς τὴν ταφὴν αὐτῶν εἶναι ἀκάθαρτοι. Ὅθεν δὲν χρεωστῦσιν οἱ Ἱερεῖς τῆς Νέας Διαθήκης νὰ φυλάττωσι τὴν προρρηθεῖσαν ἐντολήν.

Ἀλλὰ τῦτο μὲν ἦτον περὶ τῶν Ἱερέων τῦ παλαιῦ νόμυ. Οἱ δὲ Ἱερεῖς τῶν σημερινῶν Ἑβραίων εἶναι ψεῦσαι, διὰ ταύτας τὰς αἰτίας. Πρῶτον μὲν, ὅτι τὸ Ἱεράτευμα τῦ παλαιῦ νόμυ κατὰ τὴν τάξιν τῦ Ἀαρὼν, ἔπαυσεν, ἔσωτας καὶ νὰ ἐνομοθέτησεν ὁ Μεσσίας τὸ Ἱεράτευμα τῆς Νέας Διαθήκης κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. Δεύτερον δὲ, ὅτι αὐτοὶ δὲν ἠμποροῦσι νὰ ἀποδείξωσι, πῶς κατάγονται ἀπὸ τὴν γενεὰν τῦ Ἀαρὼν, καὶ ἀπὸ τὴν φυλὴν τῦ Λευΐ, ἔσωτας καὶ νὰ ἐσυγχύθησαν αἱ φυλαὶ εἰς τὴν ἄλωσιν τῆς Ἱερυσαλήμ.

Δὲν ἐπεκράτησεν ἡ σκλαβία τῶν Ἑβραίων εἰς τὴν Βαβυλῶνα, περισσότερον ἀπὸ ἑβδομήκοντα χρόνυς, καὶ πολλοὶ ἀπὸ αὐτὺς, ὁπῦ ὑπῆγασι νέοι εἰς τὴν σκλαβίαν, ἐπίστρεψαν εἰς τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας γέροντες. Εἰς δὲ τὴν οἰκοδομὴν τῦ Ναῦ, θέλοντες οἱ Ἱερεῖς νὰ ἱερυργήσωσιν, ὁ Ἔσδρας πεφωτισμένος παρὰ Θεῦ, δὲν ἄφησεν ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε κάθε σῶα νὰ ἱερυργήσῃ, παρὰ ἐκείνυς, ὁπῦ ἠμπόρεσαν νὰ ἀποδείξωσιν, ὅτι κατάγονται ἀπὸ τὴν γενεὰν τῦ Ἀαρὼν καὶ ἀπὸ τὴν φυλὴν τῦ Λευΐ.

Ἐὰν λοιπὸν τὸ διάστημα Ἑβδομήκοντα χρόνων ἐσύγχυσε τόσον τὰς φυλὰς, ὥστε ὁ Ἔσδρας καὶ ἡ Συναγωγὴ δὲν ἄφηναν νὰ ἱερυργήσῃ ἄλλος παρὰ ἐκεῖνος, ὁπῦ ἤθελεν ἀποδείξῃ, ὅτι κατάγεται ἀπὸ τὴν γενεὰν τῦ Ἀαρὼν, πόσον μᾶλλον ἐσύγχυσε τὸ διάστημα 1700 χρόνων; Διὰ τῦτο αὐτοὶ, ὁπῦ θέλυσι νὰ εἶναι Ἱερεῖς τὴν σημερον, εἶναι ψεῦσαι. Ἴδε περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως Ἔσδρα, Κεφ. β'. στιχ. 62. καὶ Νεεμίαν, Κεφ ζ'. στιχ 64 ὁπῦ λέγει. „Ἐκ „τῶν υἱῶν τῶν Ἱερέων οἱ υἱοὶ τῦ Τωβία, καὶ τὰ ἑξῆς. Οὗτοι ἐζήτησαν Γραφὴν τῆς γενεαλογίας αὐτῶν, καὶ δὲν εὑρέθη, καὶ ἠγχισθήσαν ἀπὸ τῆς Ἱερατείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Ι'.

Περὶ τῶν ἐνδυμάτων τῶν Ἑβραίων, τόσον ἐκείνων, ὁπῦ φορῦσιν εἰς τὴν οἰκίαν, ὅσον καὶ ἐκείνων, ὁπῦ φορῦσιν εἰς τὴν Συναγωγήν.

Οἱ Ἑβραῖοι ἐνδύονται κατὰ τὴν συνήθειαν τῦ τόπυ ὁπῦ διείσκονται. Δὲν φορῦσι φορέματα ἦτοι ῥῦχα ὑφασμένα ἀπὸ μαλὶ καὶ λινάρι, οὐδὲ ράπτυσι τὸ μαλίτικον φόρεμα μὲ ράμματα ἀπὸ λινάρι, οὔτε τὸ λιναρίτικον φόρεμα, μὲ μαλίτικα ράμματα. Τῦτο τὸ σμίγμα ἀπὸ μαλὶ καὶ λινάρι καλεῖται ἀπ' αὐτὺς „Σαχατνέτζ. τετέσιν σῶα σῦδυμα ὑφασμένον μὲ διαφόρυς χρόπυς. Αὐτοὶ ὑποκάτω εἰς τὰ κοινὰ φορέματα, φορῦσιν σῶα σῦδυμα μι-

μικρὸν, καλέμενον ὑπ' αὐτῶν, Ἀρμπανγκανφὸτ, εἰς σῦα χῆμα τετράγωνον, ὁπῦ ἔχει εἰς τὼ ἄκρω κάθε μιᾶς γωνίας μίαν φέντσαν ἀπὸ ἄσπρο μαλὶ μὲ ὀκτὼ ῥάμματα, αὐτὴ ἡ πλεξίδα ὀνομάζεται ἀπ' αὐτὲς ,, Ζιζίθ.

Εἰς δὲ τὼ Σωναγωγὼ ἐπαίνω εἰς αὐτὸ τὸ σῦδυμα, ὁπῦ εἰπομεν, βάνσιν σῦα ἄλο μεγαλήτερον, ἔχοντας εἰς τὰς γωνίας φέντας, καθὼς τὸ πρῶτον, καὶ καλεῖται ἀπ' αὐτὲς Ταλέτ. Καὶ καθὼς φθάσσιν εἰς τὼ Σωναγωγὼ, φιλῦντες τὸ βάνσιν εἰς τὼ Κεφαλὼ, καὶ μὴ ταῦτα τὸ κατεβάζσιν εἰς τὲς ὤμες, μόνοι δὲ οἱ Ῥαββῖνοι τὸ φορῦσιν εἰς τὼ Κεφαλὼ εἰς διάκεισιν. Βάνσιν ὁμῦ μὲ τὸ Ταλέτ, καὶ τὸ Τεφελὶν, ἤγουν κεφαλοδέματα, σῦα ἀπὸ τὰ ὁποῖα βάνσιν εἰς τὸ ἀεισερὸν χέρι, καὶ τὸ καλῦσιν Τεφελὶν τῆς χειρὸς, καὶ τὸ ἄλλο τὸ βάνσιν εἰς τὼ κεφαλὼ, καὶ τὸ ὀνομάζσι, Τεφελὶν τῆς κεφαλῆς. Ἐκεῖνο δὲ ὁπῦ βάνσιν εἰς τὸ ἀεισερὸν χέρι, τὸ σωωθέτσι καὶ τὸν ἐπόμενον ξόπον. πέρνσιν σῦα κομάτι μεμβράνα, εἰς τὸ ὁποῖον γράφσι τέσσαρα ῥητὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τὸ πρῶτον εἶναι, ἀπὸ τὸ ε'. Κεφ. σιχ. 5. 6. 7. 8. 9. τῦ Δϐτερονομίυ. τὸ δϐτερον εἶναι ἀπὸ τὸ ια'. Κεφ. σιχ. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. τῦ αὐτῦ Δϐτερονομίυ. τὸ ξίτον ἀπὸ τὸ ιγ'. Κεφ. σιχ. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. τῆς Ἐξόδυ. καὶ τὸ τέταρτον ἀπὸ τὸ ἴδιον Κεφαλ. τῆς αὐτῆς Ἐξόδυ, σιχ. 11. 12. 13. 14. Τελήγσι τὼ ῥηθεῖσαν μεμ-

βρά-

βράναν μὲ σῦα δέρμα μαῦρον. Βάνοντας ἐπαίνω σῦα κομμάτιον ἀπὸ τὸ ἴδιον δέρμα, ὅμως πλέον σερεώτερον εἰς ξόπον σὸς σκεπάσματος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον κρέμεται ἔξω σῦα μέρος λωρίυ ἀπὸ τὸ ἴδιον δέρμα, πλατὺ σῦα δάκτυλον, καὶ μακρὺ ἕως δύο πήχαις, καὶ θέτσι τὸ ῥηθὸν σκέπασμα ἐπάνω εἰς τὸ ποντικάκι τῆς ἀεισερᾶς χειρὸς, καὶ τὸ δσύσι μὲ τὸ ἴδιον λωρίον, τελιγμοῦον ὁλόγυρα εἰς τὸ χέριον ἕως εἰς τὼ παλάμω τελειώνοντάς το μὲ ξεῖς γύρες εἰς τὸ μεσαῖον δάκτυλον τῆς χειρός.

Διὰ νὰ κατασκευάσσσι δὲ ἐκεῖνο τῆς κεφαλῆς, γράφσιν εἰς μίαν μεμβράναν τὰ ῥηθέντα ῥητὰ τῆς Γραφῆς, διαιρῦσιν αὐτὼ τὼ μεμβράναν εἰς τέσσαρα μέρη, ἔπειτα κολλῦσιν αὐτὰ τὰ τμήματα, εἰς ξόπον ὁπῦ κατασκευάζσιν σῦα τετράγωνον, τὸ ὁποῖον θέτσιν ἐπάνω εἰς σῦα ἄλλο τετράγωνον πλέον σερεὸν καὶ πλατύτερον ἀπὸ ἐκεῖνο τῆς χειρός. Τὸ βάνσιν ἐπάνω εἰς τὸ μέτωπον καὶ τὸ δσύσι μὲ δύο λωρίδες, αἱ ὁποῖαι κομποδεμένες ἐπάνω εἰς τὸ μέτωπον κρέμονται ἔμπροσθεν ἕως εἰς τὰ γόνατα. Νομίζσι διὰ μεγάλω ἁμαρτίαν αὐίσως δὲν γράφσιν ἐπιμελῶς τὰς μεμβράνας, τῦ ῥηθέντων κεφαλοδεμάτων.

Ὁ Ῥαββὶ Μωϋσῆς ὁ Μαϊμονείδης εἰς τὸ Βιβλίον τὸ λεγόμενον Χαϊάδ, θέτει πολλὰς πεισάσεις, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν δεισιδαιμονίας, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ φυλάττωνται ἀκριβῶς εἰς τὼ ῥηθεῖσαν Ἱεροπραξίαν. Πρῶτον, πρέπει νὰ εἶναι γραμμένα ὅλα τὰ γράμ-

ματα

ματα μὲ μελανὶ ἀπὸ κωνίδια, κὴ ἀνίσως σῶα μόνον γράμμα ἤθελε γραφθῇ μὲ ἄλλο χρῶμα, ἢ χρυσωμένον, ἢ ζωγραφισμένον, τὰ φυλακτὰ εἶναι ἀνίερα κὴ ἄχυρα. Δεύτερον, πρέπει ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς γραμμάτων, νὰ εἶναι διηρημένα, ξεχωρισὰ ἕνα τὰ ἄλλα, κὴ ἀνίσως ἤθελον σώθῇ, τὸ ὅλον εἶναι ἄχρηστον. Τρίτον, πρέπει, ὅτι ἐκεῖνος ὁπὰ τὰ γράφῃ, νὰ γράφῃ μὲ τὸ δεξιὸν χέρι, κὴ ἀνίσως ἤθελον γραφθῇ μὲ τὸ ἀριστερὸν, εἶναι ἄχυρα, παρὰ ἀνίσως κὴ δὲν ἤθελεν εὑρεθῇ τινὰς δεξιογράφος, τότε εἶναι καλὰ κὴ νόμιμα. Τέταρτον, δὲν ἔχει ἄδειαν, νὰ χαράξωσι τὰς ῥηθείσας μεμβράνας μὲ μολύβι, ἐπειδὴ κὴ ἀφιὼει κάποιον σημεῖον εἰς τὴν μεμβράναν. Πέμπτον, πρέπει νὰ εἶναι γραμμένα εἰς μεμβράναν, κὴ ὄχι εἰς χαρτίον. Ἕκτον, ὀφείλουσι νὰ εἶναι γραμμένα ἀπὸ τὸ μέρος, ὁπὰ ἡ μεμβράνα ἦτον κολλημένη εἰς τὸ κρέας τῆς ζώης, εἰ δὲ κὴ γραφθοῦσιν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, εἶναι ἄχυρα κὴ ἄχρηστα. Ἕβδομον, ὁπόταν ἀργάζωσι τὰς μεμβράνας, πρέπει νὰ λέγωσιν, ὅτι τὰς ἀργάζομεν διὰ κεφαλοδέματα, κὴ αὖ τὰς ἀργάσων διὰ ἄλλο τέλος, τὰ φυλακτήρια εἶναι ἀνωφελῆ. Ὄγδοον, ἀνίσως αἱ μεμβράναι ἀργαθῶν ἀπὸ Χριστιανὸν, δὲν χρησιμεύουσιν, εἰ δὲ κὴ τὸν βοηθεῖ κὴ Ἑβραῖος, τότε εἶναι καλαὶ κὴ χρήσιμαι. Ἔνατον, ἡ μεμβράνα δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἀπὸ ζῶον ἀκάθαρτον, οὐδὲ ἀπὸ ἰχθύας. Δέκατον, δὲν πρέπει τὰ εἶναι καμμία ῥύπα εἰς τὴν προρρηθεῖσαν μεμβράναν, ἵνα μὴν διαπερνᾷ ἡ μελανή. Τέλος

λος πάντων εἶναι τόσαι αἱ δεισιδαιμονίαι, ὥσε ἤθελα χάσῃ πολὺ καιρὸν, ἐὰν ἤθελα νὰ τὰς περιγράψω καταλεπτῶς.

Οἱ Ταλμυδίσαι διδάσκουσι δογματικῶς κὴ βεβαίως εἰς τὸ καλούμενον Βιβλίον Βεραχὸτ Κεφ. ά. ὅτι ὁ Θεὸς βάνει αὐτὰ τὰ κεφαλοδέματα κὴ προσεύχεται μετ' αὐτά. Καὶ δι' νὰ ἀποδείξω εἰς τὸς Ἑβραίους, ὅτι οἱ Ῥαββῖνοι λέγοντες ἐτοῦτο, δὲν τὸ ἐννοοῦσιν ἀλληγορικῶς κὴ μεταφορικῶς, ἀλλὰ κατὰ τὸ γράμμα, θέλω φέρει τὰ ἴδια λόγια τοῦ προρρηθέντος Βιβλίου, ὁπὰ λέγει· „ Εἶπεν ὁ Ῥαββὶ Ναχὰμ „ υἱὸς τοῦ Ἰσαὰκ πρὸς τὸν Ῥαββὶ Χιτὰ υἱὸν τοῦ „ Ἀβεύ. τί γέραπται εἰς τὰ φυλακτὰ τοῦ Κυρίου τοῦ παντός; τοῦ ἀπεκρίθη τὸ κείμενον τοῦ πρώτου Βιβλίου τῆς Παραλειπομένων εἰς τὸ ιζ'. Κεφ. στιχ. 21. ὁπὰ λέγει· „ Καὶ ὰκ ἔστιν ὡς ὁ λαός Ἰσραὴλ ἕ„ θνος ἐπὶ τῆς γῆς; ἀλλὰ τί; δοξάζεται ἄρα ὁ „ Θεὸς μὲ τὰς ἐπαίνους τοῦ Ἰσραὴλ; ναὶ, ἐπειδὴ γέ„ γραπται εἰς τὸ Δευτερονόμιον, Κεφ. κ ς'. στιχ. 17. „ Τὸν Θεὸν εἵλω σήμερον εἶναί σω Θεόν. κὴ εἰς τὸν 18. στιχ. λέγει· „ Καὶ Κύριος εἵλετό σε σήμερον γε„ νέθαι σεαυτῷ λαὸν περιούσιον. λέγει ὁ Θεὸς πρὸς „ τὸν Ἰσραήλ. ἐσεῖς μὲ ἐκάμετε δόξαν εἰς τὸν Κό„ σμον, κὴ ἐγὼ δώσω ὑμῖν ὑπερέχουσαν δόξαν εἰς αὐ„ τὸν τὸν Κόσμον. Ἐσεῖς μὲ δοξάζετε μὲ τὸ ῥητὸν τοῦ Δευτερονομίου, Κεφ. ς'. στιχ. 4. „ Ἄκουε Ἰσραὴλ, Κύ„ ριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς ἐστίν· κὴ ἐγὼ θέ„ λω σᾶς κάμει μίαν μεγάλην δόξαν εἰς ἐτοῦτον

„ Κόσμον. Οὕτω γέγραπται εἰς τὸ πρῶτον Βιβλίον
τῶν Παραλειπομένων, Κεφ. ις΄ στιχ. 21. „ Καὶ οὐκ
„ ἔστιν, ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ, ἔθνος ἐπὶ τῆς γῆς.

Εἶπεν ὁ Ῥαββὶ Ἀχὰ υἱὸς τῆ Ῥαββὰ πρὸς τὸν
Ῥαββὶ Ἀσέ· „ Ὅλον ἐπῆτο εἶναι γεγραμμένον εἰς
„ μίαν μόνην κλάσιν. τί εἶναι λοιπὸν εἰς τὰς λοι-
„ πὰς ἓξ κλάσεις γραμμένον; τῆ ἀπεκρίθη τὸ
„ ῥητὸν τῆ Δευτερονομίου, Κεφ δ΄. στιχ. 7. ὁπῆ λέγει·
„ Ποῖον ἔθνος μέγα, ὃ ἐστὶν αὐτῷ Θεὸς ἐγγί-
„ ζων αὐτοῖς, ὡς Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐν πᾶσιν,
„ οἷς ἐὰν αὐτὸν ἐπικαλεσώμεθα; καὶ τὸ ῥητὸν ἀπὸ
„ τὸν 8 στιχ. ὁπῆ λέγει· Ποῖον ἔθνος μέγα, ὃ ἐ-
„ στὶν αὐτῷ δικαιώματα, καὶ κρίματα δίκαια, καὶ
„ πᾶντα τὸν νόμον τῆτον, ὃν ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον
„ ὑμῶν σήμερον; Περιπλέον τὸ ῥητὸν τῆ Δευτερο-
„ νομίου εἰς τὸ λγ΄. Κεφ. στιχ. 29. ὁπῆ λέγει· Μα-
„ κάριος εἶ σὺ Ἰσραὴλ. τίς ὅμοιός σοι; λαὸς σω-
„ ζόμενος ὑπὸ Κυρίου, ὑπερασπιεῖ ὁ βοηθός σου, καὶ
„ ἡ μάχαιρα καυχήματός σου. Εἰς τὴν ἄλλην κλάσιν
εἶναι γεγραμμένον τὸ ῥητὸν τῆ Δευτερονομίου, Κεφ.
δ΄. στιχ 34. ὁπῆ λέγει· „ εἰ ἐπείρασεν ὁ Θεὸς
„ εἰσελθὼν λαβεῖν ἑαυτῷ ἔθνος ἐκ μέσου ἔθνους ἐν
„ πειρασμῷ, καὶ ἐν σημείοις καὶ τέρασι. Εἰς δὲ τὴν
τετάρτην κλάσιν εἶναι τὸ ῥητὸν τῆ προρρηθέντος Δευ-
τερονομίου, Κεφ. κς΄. στιχ. 19. ὁπῆ λέγει· „ Καὶ
„ εἶναί σε ὑπεράνω πάντων τῶν ἐθνῶν, ὃν ἐποίη-
„ σέ σε ὄνομασὸν, καὶ καύχημα, καὶ δοξασὸν, εἶ-
„ ναί σε λαὸν Ἅγιον Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, καθὼς
ἐλά-

„ ἐλάλησε. Ἐὰν τῆτο λοιπὸν ἐστὶν, εἶναι περιασότε-
„ ρα ἀπὸ τέσσαρας κλάσεις; ὄχι. ἐπειδὴ καὶ τὸ ὅ-
„ λον ἠμπορεῖ νὰ διαιρεθῇ εἰς τέσσαρα Κεφάλαια.
Διότι, τὸ ῥητὸν τῆ πρώτου τῶν παραλειπομένων, ὁ-
„ πῆ λέγει· καὶ οὐκ ἔστιν ὡς ὁ Λαός Ἰσραὴλ. καὶ τὸ
„ τῆ Δευτερονομίου Κεφ. δ΄. στιχ 8. ὁπῆ λέγει· Ποῖον
„ ἔθνος μέγα; ἔσωντας καὶ νὰ εἶναι ῥητὰ ὅμοια, ἠμ-
„ πορῶν νὰ βαλθῶσιν ὁμῆ. Τὸ δὲ ῥητὸν τῆ Δευ-
„ τερονομίου, Κεφ. λγ΄. στιχ. 19. Μακάριος εἶ σὺ
Ἰσραὴλ, εἶναι γεγραμμένον εἰς τὴν δευτέραν κλά-
σιν. Τὸ ῥητὸν τῆ αὐτῆ Δευτερονομίου, Κεφ. δ΄. στιχ.
„ 33. Εἰ ἐπείρασεν ὁ Θεὸς, εἶναι γραμμένον εἰς τὴν
τρίτην κλάσιν. Καὶ τελευταῖον, τὸ ῥητὸν τῆ Δευτερο-
νομίου, Κεφ. κς΄. στιχ. 19. Καὶ εἶναι σὲ ὑπεράνω παν-
„ των τῶν ἐθνῶν, ἐγράφθη εἰς τὴν τετάρτην κλάσιν.
Ἕως ἐδῶ εἶναι τὰ λόγια τῆ Ταλμὺθ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα
ἠμπορεῖ νὰ καταλάβῃ τινὰς, πῶς πιστεύουσι νὰ εἶ-
ναι κατασκευασμένα τὰ κεφαλοδέματα, ὁπῆ λέγου-
σιν αὐτοὶ, ὅτι φορεῖ ὁ Θεὸς, ὅταν προσεύχεται.

Εἰς τὸ καλούμενον Βιβλίον Ζόαρ, ὁπῆ εἶναι με-
γάλης τιμῆς παρὰ τοὺς Ἑβραίους, ἐξηγόντες τὴν
Ἔξοδον, λέγουσι τὰ ἑπόμενα λόγια εἰς τὰ 62. φυλ.
τί σημαίνει τὸ ῥητὸν τῆ Ἡσαΐου εἰς τὸ μϑ΄. Κεφάλ.
στιχ. 3. ὁπῆ λέγει; „ Ἰσραὴλ ἐν σοὶ δοξασθήσο-
„ μαι· διὰ αἰτίαν τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὁπῆ εἶναι εἰς
„ τὴν γῆν, ὁ Θεὸς δοξάζεται εἰς τὸν Οὐρανόν· εἰς τί
„ σωΐζεται αὕτη ἡ διπρέπειά τε; εἰς ἐτῆτο, τὰ ἔσιν,
„ εἰς τὸ νὰ φορῇ τὰ φυλακτήρια, ὅπε προσεύχεται.

Εἰς τὸ Ταλμὺθ, Βιβλίον Βεραχὸτ Κεφ. ά. δ'. „ εἰσκονται ἐκεῖτα τὰ λόγια. γέγραπται ἐν τῇ Ἐ- „ ξόδῳ, εἰς τὸ λγ'. Κεφ. σιχ. 23. Καὶ ἀφελῶ τὴν „ χεῖρά μου, καὶ τότε ὄψει τὰ ὀπίσω μου, τὸ δὲ πρό- „ σωπόν μου δὲν ὀφθήσεταί σοι. Εἶπεν ὁ Ῥαὰβ Ἀ- ναὶ υἱὸς τῦ Βιζνὰ, ὅτι εἶπεν ὁ Ῥαββὶ Συμεὼν Χασι- δά. διδάσκει μὲ ἐκεῖτα τὰ λόγια, ὅτι ὁ Θεὸς ἔδειξεν εἰς τὸν Μωϋσῆν τὰς Κόμπας τῦ ὀπισθινῦ μέρους τῶν κεφαλοδεμάτων τυ. Εἶναι λοιπὸν φανερὸν, ὅτι δὲν τὰ ἐνοῦσιν ἀλληγορικῶς, ἀλλὰ κατὰ τὸ γράμμα.

Πιςεύσιν οἱ Ἑβραῖοι, ὅτι εἶναι μεγάλη ἁμαρτία νὰ προσεύχηθῇ τινὰς χωρὶς τῶν κεφαλοδεμάτων. Τόσον πολλὰ τὰ τιμῶσιν, ὥςε ἀπίσως πέσουσιν εἰς τὴν γῆν, πιςεύσιν ὅλην τὴν ἡμέραν δὶ αὐτὸ, καὶ τὸ ἔχουσι σημεῖον δυσυχίας. Οἱ δὲ ἀθε- νεῖς δὲν χρεωςῦσι νὰ τὰ φορῶσιν. Ὁμοίως καὶ αἱ γυ- ναῖκες, δὲν χρεωςῦσι νὰ τὰ φορῶσιν. Αὐταὶ ἐνδυώνται παύτοτε χάριν τὴν σωφήθειαν τῦ τόπυ, φυ- λάττουσι παύτοτε τὴν κεφαλήν σκεπασμένην, ἢ μὲ τὴν σκέφιαν, ἢ μὲ ξένα μαλιὰ ἀφ' ὅ ὑπανδρευ- θῶσιν ἕως εἰς τὸν θάνατόν των, ἐπειδὴ καὶ πιςεύ- σιν, ὅτι ἐὰν τὰ εἰδῇ τινὰς, θέλουσι κρεμασθεῖ ἀπ' αὐτὰ εἰς τὸν ᾅδην.

Α Ν Α Ι Ρ Ε Σ Ι Σ.

Πρέπει πόρα νὰ ἀπολογηθῶμεν διατὶ οἱ **Χριςια- νοὶ** φορῦσιν ἐνδύματα ὑφασμένα ἀπὸ μαλὶ καὶ λινά-

ει, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐναντίον τῆς ἐντολῆς τῦ Θεῦ, ὁπῦ εἶναι εἰς τὸ Δευτερονόμιον, Κεφ. κβ' σιχ. 10. λέγων· „ Οὐκ ἐνδύσῃ κίβδηλα, ἔριον καὶ λινῦν, ἐν „ τῷ αὐτῷ. Διατί δὲν φορῦσι τὸ τεχάγωνον ἔνδυ- μα; καὶ διατί δὲν μετέρχονται τὰ κεφαλοδέματα εἰς τὰς προσευχάς αὐτῶν;

Ὅσον μὲν διὰ τὸ πρῶτον λέγω, ὅτι οἱ Χριςια- νοὶ δὲν πειεργάζονται τόσον, εἰς τὸ νὰ φορῶσιν ἐνδύματα, ὑφασμένα μὲ μαλὶ καὶ λινάριν, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ καιρὸ ἐκεῖνο, ἐφορῦσαν αὐτὰ τὰ ἐνδύματα εἰς σημεῖον τῆς αὐτῶν εἰδωλολατρείας, καὶ δεισιδαιμονίας. καὶ ὁ Θεὸς διὰ νὰ ξεμακρύνῃ τὸν Ἰσ- ραηλιτικὸν λαὸν ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν, ἐμπόδι- σεν ἐκεῖτο τὸ φόρεμα εἰς τὸν νόμον τυ. Δὲν θέλω ἄλ- λην μαρτυρίαν εἰς τῦτο, παρὰ ἐκείνην τῦ περιφήμυ Ῥαββὶ Μωϋσῆ τῦ Μαϊμονείδυς, ὁ ὁποῖος λέγει φανερῶς εἰς τὸ καλούμενον Βιβλίον τυ, Μορὲ νεβυχίμ, μέρος γ΄ίτον, Κεφ. λζ'. φυλ. 447. „ Ὅτι ὁ Θεὸς „ δὲν τὸ ἐκαμεν ἐκεῖτο διὰ ἄλλο τέλος, παρὰ διὰ „ νὰ ξεμακρύνῃ τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν, ἀπὸ τὴν „ εἰδωλολατρείαν τῶν ἐθνικῶν. Αὕτη ἦτον ἡ αἰτία, διατὶ ὁ Θεὸς ἐπρόσταξε τὸς Ἰσραηλίτας νὰ φορῶσιν ἄλλο φόρεμα, Δευτερονομίυ κβ'. Κεφ. σιχ. 12. „ Σχε- „ πὰ ποιήσεις σεαυτῷ ἐπὶ τῶν τεσσάρων κρασπέδων „ τῶν περιβολαίων συ, ἃ ἂν περιβάλῃ ἐν αὐτοῖς. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ εἰδωλολατρεία ἔπαυσεν, ἔπαυσε καὶ ἡ ἐντολή· ὁπῦ ἦτον δι' αἰτίαν της. Δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν ἔπαυσαν καὶ ἄλλαι ἐντολαί, ὁπῦ ἔδωσεν ὁ

Θεὸς εἰς τὰς Ἰσραηλίτας, διὰ νὰ τὰς ξεμακρύνῃ ἀπὸ τὴν εἰδωλολαξείαν τῶν ἐθνικῶν, καθὼς εἶναι ἐκείνη εἰς τὸ Λευϊτικόν, Κεφάλ. ιθ'. στιχ. 27. ὁπὸν λέγει· νὰ μὴν ξυραφίζωσιν οἱ Ἑβραῖοι τὰ γένεια. καὶ ἄλλαι πολλαὶ παρόμοιαι ἐντολαί, τὰς ὁποίας ἐπρόσταξεν ὁ Θεὸς εἰς τὰς Ἰσραηλίτας, διὰ νὰ διαφέρωσι μόνον ἀπὸ τὰς ἐθνικὰς εἰδωλολάτρας. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ εἰδωλολαξεία ἔπαυσε, ἔπαυσε λοιπὸν καὶ ἡ φύλαξις ἐκείνων τῶν ἐντολῶν. αὕτη ἐστὶν ἡ διδασκαλία τοῦ προρρηθέντος Ῥαββὶ Μαϊμονείδους εἰς τὸ λεγόμενον Βιβλίον τοῦ Μωσῆ Νεβοχὶμ, μέρος τρίτον, Κεφάλ. λζ'. φυλ. 452.

Διὰ δὲ τὸ τρίγωνον σύδυμα, λέγω, εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ὁ Θεὸς τὸ ἐπρόσταξεν αὐτὸ εἰς τοὺς Ἑβραίους, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ἔκαμε διὰ νὰ διαφέρωσι καὶ ἐξωτερικῶς ἀπὸ τὰ ἔθνη μὲ τὸ σύδυμα τοῦτο, καθὼς καὶ ἐσωτερικῶς ἐδιάφερον μὲ τὴν Περιτομήν. Ἀλλὰ μὲ τὴν ἔλευσι τοῦ Μεσσία δὲν εἶναι χρεία νὰ διαφέρωσιν αὐτὰ μεσόν τους τὰ ἔθνη, ἐπειδὴ καὶ ἐκράχθησαν ὅλα, καὶ ἐπίστευσαν τὰ περισσότερα εἰς τὸν Μεσσίαν. Περισσότερον δὲ ὁ Θεὸς θέλει νὰ φυλάττεται αὐτὴ ἡ ἐντολή. τὸ ὁποῖον δείκνυται καὶ τὸν ἑπόμενον τρόπον. Φαίνεται εἰς τὸ Βιβλίον τῶν Ἀριθμῶν, Κεφ. ιέ. στιχ. 37. ὁποῦ προσάζωντας ὁ Θεὸς τὴν ἐντολὴν ταύτην, λέγει· „ Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς „ πρὸς αὐτούς. καὶ ποιησάτωσαν ἑαυτοῖς κράσπεδα, „ ἐπὶ τὰ πτερύγια τοῦ ἱματίου αὐτῶν, εἰς τὰς γε- „ νεὰς αὐτῶν, καὶ ἐπιθήσετε ἐπὶ τὰ κράσπεδα τῶν „ πτε-

„ πτερυγίων κλῶσμα ὑακίνθινον. τὸ ὑακίνθινον κλῶσμα, καθὼς λέγει ὁ Ῥαββὶ Μωϋσῆς ὁ Μαϊμονείδης καὶ ὅλοι οἱ Ταλμουδίσται, εἶναι ῥάμματα ἀπὸ ἄσπρον μαλλί, βαμμένα μὲ τὸ αἷμα ἑνὸς ὀψαρίου ὀνομαζομένου ἀπ' αὐτοὺς Χιλαζὼν, τὸ ὁποῖον, καθὼς λέγουσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι δὲν εὑρίσκεται ἀλλαχόθι, παρὰ εἰς τὴν μαύρην θάλασσαν, καὶ μαρτυροῦσιν οἱ ἴδιοι, ὅτι ἀπὸ τὸν χαλασμὸν τοῦ Ναοῦ ἕως τὴν σήμερον δὲν εὑρίσκεται πλέον εἰς τὴν μαύρην θάλασσαν. Τὸ λοιπὸν ὁ Θεὸς δὲν θέλει νὰ φυλάττεται πλέον αὐτὴ ἡ ἐντολή. Ἐπειδὴ καὶ αὖ ἤθελε νὰ φυλάττεται, ἔπρεπε νὰ κάμῃ νὰ εὑρίσκεται τὸ προρρηθὲν ὄφειον. Ἐτοῦτο τὸ βεβαιώνει καλλιώτερα καὶ ἡ διδασκαλία τῆς Μισνά, ὁποῦ εὑρίσκεται εἰς τὸν Ταλμοὺθ εἰς τὸ Βιβλίον Σεννά, ὁποῦ λέγουσιν οἱ Ῥαββῖνοι, ὅτι εἰς τὸν καιρὸν τῆς Ἑορτῆς τῶν Σκηνῶν, ἐὰν βρέχῃ καταπολλά, ἠμποροῦσι νὰ ἀποχωρήσωσιν ἀπὸ τὰς σκηνάς, ἐπειδὴ καὶ ὁ Θεὸς δείχνει, ὅτι δὲν θέλει νὰ φυλάξωσιν αὐτὴν τὴν ἐντολήν. Ὁμοίως λοιπὸν καὶ διὰ τὸ τρίγωνον σύδυμα. Οἱ Ῥαββῖνοι βλέποντες ὅτι δὲν εὑρίσκεται πλέον τὸ προρρηθὲν ὄφειον, ἐδιάταξαν νὰ γίνεται ἀλλέως τὸ τρίγωνον σύδυμα. ἀλλ' ἡμεῖς ἀποκρινόμεθα, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν προσάζει νὰ γίνεται καθὼς λέγουσιν οἱ Ῥαββῖνοι, ἀλλὰ νὰ βάφεται τὸ κλῶσμα μὲ τὸ αἷμα τοῦ προρρηθέντος ὀψαρίου, ἀλλ' ἐτοῦτο δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γένῃ, ἄρα ὁ Θεὸς δὲν θέλει νὰ φυλάττεται πλέον αὐτὴ ἡ ἐντολή. Τόσον δὲ εἶναι ἄρρωνες οἱ Ἑβραῖοι, ὥστε νὰ πι-

σώσιν, ὅτι ἡ ἴδιος Θεὸς μεταχειρίζεται τὸ ῥητὸν τὸ ἀγωνον σύνδυμα, καὶ ἐφὴν μετ' αὐτὸ εἰς τὸν νομοθέτην Μωϋσῆν, ὅταν τὸν ἐδίδαξε τὰς Ἱεροτελείας τῶν Ἑβραίων.

Περὶ δὲ τῶν φυλακτηρίων, ἢ τῶν κεφαλοδεμάτων, ὅπερ ὀνομάζονται ἀπ' αὐτὸς Τεφελίμ, λέγω, ὅτι αὐτὰ εἶναι ἐφευρέματα τῶν Ῥαββίνων, ἐπειδὴ καὶ ὁ Θεὸς εἰς ἕδεν μέρος ἐπρόσαξεν αὐτῶν τὸν ἐντολήν. Μὲ ὅλον ὅπερ εἶναι ἀλήθεια, ὅτι εἰς τὸ ιγ'. Κεφάλ. τῆς Ἐξόδε, στιχ. 16. ἔλεγεν ὁ Θεός. „ Καὶ ἔσαι εἰς „ σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σε, καὶ ἀσάλευτον πρὸ „ ὀφθαλμῶν σε. καὶ εἰς τὸ Δευτερονόμιον, Κεφ. ς'. στιχ. 8. „ Καὶ ἐφάψεις αὐτὰ εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς „ χειρός σε, καὶ ἔσαι ἀσάλευτα πρὸ ὀφθαλμῶν σε. καὶ τελευταῖον εἰς τὸ ιά. Κεφ. τε αὐτε, στιχ. 18. „ Καὶ „ ἐφάψετε αὐτὰ εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρὸς ὑμῶν, „ καὶ ἔσαι ἀσάλευτα πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῶν. Ἀλλὰ καμμία ἀπ' αὐτὰ τὰ ῥητὰ δὲν λέγει, ὅτι πρέπει νὰ τὰ φορῶσιν εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τὸ κεφάλι. Δύο Ῥαββῖνοι ὀλίγες χρόνες προτήτερον ἀπὸ τὸν γένησιν τε Χριστε ἔφθειραν τὰς ἀληθεῖς παραδόσεις τῶν Ἑβραίων, καὶ ἐξηγήσαν τὰ προρρήματα ῥητὰ διὰ τὰ Τεφιλίν, νὰ τὰ φορῶσιν εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τὸ μέτωπον. Εἰς τὸν καιρὸν τε Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησε Χριστε, ἐγίνετο καταπολλὰ ἐτέτη ἡ κατάχρησις, ὥστε, κάποιος Ῥαββῖνος Ἄγγελος, ὁ ὁποῖος ἔκαμε τὸν παράφρασιν τῆς Πενταδύχε εἰς τὸν Χαλδαϊκὸν γλῶσαν, καὶ ὁ Ῥαββὶ Ἰωναθὰν γὸς τε Χαζιὲλ, καὶ τινὲς

τινὲς ἄλλοι ἐξήγησαν τὰ ῥητὰ τῶν κεφαλοδεμάτων ἤτοι Τεφελίν. Ἀλλ' ἡ γνώμη τε Θεε δὲν ἦτον ἄλλη, παρὰ νὰ τὰς παρακινήσῃ νὰ ἐνθυμῶνται τὰς ἐντολὰς τε Θεε, ὡσὰν νὰ τὰς εἶχον ἔμπροσθέν τες καὶ εἰς τὰς χεῖράς τες. Οἱ δὲ Ἑβραῖοι εἶναι τόσον ἄφρονες, ὅπερ δὲν ἠμποροῦσι νὰ ἐννοήσωσι τὰ μυστήρια τῆς Θείας Γραφῆς, ἀλλὰ τὸ ἐξηγοῦσι πάντοτε κατὰ τὸ γράμμα, μὲ ἠξεύρουντες, ὅτι τὸ μὲν γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.

Δὲν ἐννοοῦσι μόνοι οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὸν τρόπον ὅπερ εἴπομεν αὐτὰ τὰ ῥητὰ, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ Ῥαββῖνοι. Οὕτω λέγει ὁ Ῥαββὶ Ἀβεναζρὰ, ἐξηγῶντας τὰ λόγια τῆς Ἐξόδε, Κεφ ιγ'. στιχ. 9. „ ἔσαι σοι εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σε. „ Εἶναι μερικοὶ, ὁπερ ἐναντιεῦνται εἰς τὸς Ἁγίες ἡμῶν Πατέρας, καὶ λέγουσιν, ὅτι τὰ λόγια εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σε, σημαίνεσιν, ὅτι ἀπ' αὐτὸ νὰ ἔχετε ἐνθύμησιν, καθὼς τὸ ῥητὸν τῶν Παροιμιῶν, Κεφάλ. ε'. στιχ. 9. ὅτι προθήκη χάριτος ἐστὶ τῇ κεφαλῇ σε, καὶ κλοιὸν χρύσεον περὶ σῷ βραχήλῳ. ὅπου καὶ τὸ ῥητὸν, ὁπερ λέγει, δήσεις αὐτὰ ἐν τῇ χειρί σε, ἐννοεῖται, ὡς σέκυνται πάντοτε ἐπάνω εἰς τὸν βάπεζαν τῆς καρδίας σε, τετέστι, νὰ τὰ ἔχῃς συχνάκις εἰς τὸ σόμα. Ἀναιρεῖ πῶρα ὁ Ἀβεναζρὰ τὰ προρρήθεντα μὲ λόγες πολλὰ ἀδυνάτες, καὶ λέγει· Ἐτέτη ἡ ἐξήγησις δὲν εἶναι καλὴ, καὶ τὰ „ παραδείγματα, ὁπερ φέρονται ἀπὸ τὰ ῥητὰ τῶν „ Παροιμιῶν τε Σολομῶντος δὲν ἁρμόζουσιν εἰς τὸ

„ προ-

„ προκείμενον. Επειδὴ καὶ ἐκεῖνο, ὅπου περιέχεται
„ εἰς τὸ Βιβλίον τῶν Παραβολῶν, εἶναι ὅλον μι-
„ παφορικὸν καὶ τὸν τίτλον τοῦ Βιβλίου· Παραβολαὶ
„ τοῦ Σολομῶντος. Ἀλλὰ τὰ πράγματα, ὅπου πε-
„ ριέχονται εἰς τὸν νόμον, δὲν εἶναι Παραβολαί,
„ ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐννοῶνται τὰ λόγια καθὼς εἶναι
„ γεγραμμένα. Διὰ τοῦτο ἡμεῖς δὲν ἀποβάλλομεν
ἀπὸ ἑκάτερον τὸν ἐντολὸν τὸν κατὰ τὸ γράμμα σύ-
νοιαν. Επειδὴ καὶ ἂν ἐννοηθῶσι καὶ τὸ γράμμα,
δὲν ἐναντιοῦται εἰς τὸ λογικὸν, καθὼς τὸ ῥητὸν τοῦ
Δευτερονομίου, Κεφ ί. στιχ 16. ὅπου λέγει· „ Πε-
„ ριπέμνετε τὸν ἀκροβυσίαν τῆς καρδίας ὑμῶν,
τὸ ὁποῖον βιαζόμεθα νὰ τὸ ἐξηγήσωμεν μεταφο-
ρικῶς. Ἕως ἐδῶ εἶναι τὰ λόγια τοῦ Ἀβενεζρά,
τὰ ὁποῖα δὲν λύουσι τὸ ἐπιχείρημα ἡμῶν, ἐπειδὴ
ἀγκαλὰ καὶ τὸ Βιβίον τῶν Παροιμιῶν περιέχει πολ-
λὰς παραβολὰς, μ' ὅλον τοῦτο δὲν εἶναι ὅλα παρα-
βολαὶ, ἐκεῖνα ὅπου εἶναι εἰς αὐτὸ γεγραμμένα· ὥ-
στε καὶ οἱ Ῥαββῖνοι τὸ μεταχειρίζονται νὰ ἀποδείξω-
σι πολλὰ πράγματα εἰς τὸν κατὰ τὸ γράμμα σύ-
νοιαν. Περισσότερον, εἶναι ψεῦδος, ὅτι ὅλον ἐκεῖνο,
ὅπου περιέχεται εἰς τὸν Πεντάτευχον, πρέπει νὰ
ἐννοῆται καὶ τὸ γράμμα, τὸ ὁποῖον διὰ νὰ ἀποδείξω,
φέρνω εἰς μαρτυρίαν αὐτὸν τὸν ἴδιον Ἀβενεζρὰ, ὁ ὁ-
ποῖος ἀναφέροντας περὶ τοῦ ῥητοῦ τοῦ Δευτερονομίου, Κεφ.
ί. στιχ. 16. ὅπου λέγει. „ Περιτέμνετε τὸν ἀκροβυ-
„ σίαν τῆς καρδίας ὑμῶν. λέγει, ὅτι ἐκεῖνο πρέ-
πει νὰ ἐξηγηθῇ μεταφορικῶς, μὲ ὅλον ὅπου ἐκεῖνο

τὸ

τὸ ῥητὸν εἶναι τῆς Πενταδύχου. Οὕτω λοιπὸν πρέ-
πει νὰ ἐννοῶνται καὶ τὰ ῥητὰ, ὅπου εἴπομεν παραπάνω.
Ὅθεν τὰ ῥητὰ ὅπου προσφέρουσιν οἱ Ἑβραῖοι, διὰ
νὰ βεβαιώσωσι τὸν δεισιδαιμονίαντες, δὲν ἁρμόζου-
σι παντάπασιν εἰς τὸ προκείμενον.

Ἐκεῖνο δὲ ὅπου λέγουσιν οἱ Ῥαββῖνοι, ὅτι ἡ λέ-
ξις Τοπφὸτ, μὲ τὸν ὁποίαν ὀνομάζονται τὰ κεφα-
λοδέματα εἰς τὸν Ἁγίαν Γραφὴν, θέλει νὰ ἐννοῆ-
ται καὶ τὸ γράμμα. ἡ λέξις δὲν σημαίνει ἄλλο,
παρὰ εἰς σημεῖον μνήμης, τὸ ὁποῖον θέλει νὰ εἰ-
πῇ, ὅτι νὰ ἐνθυμῶνται τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ
τὰς ἔχωσιν ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

Προσέτι ἡ ἐξήγησις, ὅπου κάμνουσιν οἱ Ῥαββῖ-
νοι, λέγοντες, ὅτι ἡ λέξις Τοπφὸτ εἶναι σωσμένος,
ἤγουν, Τὰτ, Φὰτ, καὶ τὸ Τὰτ, εἶναι εἰς τὸν Γοτ-
θικὸν γλῶτταν, καὶ σημαίνει δύο, τὸ δὲ, Φὰτ, εἰς
τὸν Ἀφρικὸν γλῶσσαν, καὶ σημαίνει ὁμοίως δύο, μὲ
τὸ ὁποῖον ἠθέλησε νὰ διαπαίξῃ τὰς τέσσαρας κλά-
σεις τῶν Τεχελίν. Ἀλλ' ἐτοῦτο εἶναι γελοιῶδες, ἐπει-
δὴ καὶ ἐτοῦτο ἤθελεν εἶναι μεγάλη ἀφροσυνὴ τοῦ Μωϋ-
σέως, νὰ μεταχειρισθῇ τὸν Γοτθικὸν καὶ τὸν Ἀφρι-
κὸν γλῶτταν, διαπαίζοντας τὰς νόμους τῶν Ἑβραίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΙΑ'.

Περὶ τῆς Προσευχῶν τῶν Ἑβραίων, καὶ περὶ τῆς Προετοιμασίας, ὁπὲ κάμνυσι πρὸ τὲ νὰ ἀρχίσωσι τὰς Προσευχάς.

ΑΝάμεσον εἰς τὰ ἄλλα, ὁπὲ διδάσκουσιν οἱ Ῥαββῖνοι νὰ κάμνωσιν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὴν Προετοιμασίαν τῆς Προσευχῆς, εἶναι καὶ ἐκεῖνο νὰ καθαρίζωσι καταλεπτῶς τὴν κοιλίαν τας, τὸ ὁποῖον φυλάγεται ἀπὸ τὰς Ἑβραίας μὲ πολλὰς δεισιδαιμονίας. Διδάσκουσιν εἰς τὸ δυχολόγιόν τους, ὁπὲ ἐτυπώθη εἰς τὴν Βονονίαν, μέρος ξίτον, φαμ. 20. ὅτι, ὅταν εἶναι τέσσαρα βήματα μακρὰν ἀπὸ τὸν τόπον, ὁπὲ ἀδιάζωσι τὴν κοιλίαν, λέγωσιν εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν τὰ ἑπόμενα λόγια, πρὸς τὰς αὐτῶν φύλακας Ἀγγέλους. „ Ἄς εἶσαι δοξασ-
„ μένοι, ὦ ἐνδοξότατοι Ἅγιοι δοῦλοι τὲ Ὑψίστε. Φυ-
„ λάξατέ με, φυλάξατέ με, βοηθήσατέ με, βοη-
„ θήσατέ με, προσμείνατέ με, προσμείνατέ με, ἕως,
„ ὁπὲ νὰ εἰσέλθω, καὶ νὰ ἐξέλθω, ἐπειδὴ καὶ τὸ
„ τὸ εἶναι σωτήρια τῆς ἀνθρώπων. Λέγωσιν αὐτὰ τὰ λόγια οἱ Ἑβραῖοι, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ πιστεύωσιν, ὅτι δὲν ἠμποροῦσι νὰ εἰσέλθωσιν οἱ Ἄγγελοι εἰς τέτοιον ἀκάθαρτον τόπον. Λέγωσι καὶ ἄλλας πολλὰς ἀφροσύνας δι' ἐτούτου τοῦ ὑπόθεσιν, τὰς ὁποίας δὲν εἶναι πρέπον νὰ τὰς προσφέρω ἐδῶ. Πλυώσι μὲ ταῦ-

τα

τα καταλεπτῶς τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον, μὲ πολλὰς δεισιδαιμονίας. Εἶναι κοινὴ γνώμη τῶν Ταλμυδιστῶν, ὅτι τὴν νύκτα, ὅταν κοιμῶνται, κατοικεῖ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὀνομαζόμενον ἀπ' αὐτὸς Ῥαχαγγ, καὶ διὰ τὲτο τὴν αὐγὴν πρὸ τὲ νὰ πλυθῶσι, δὲν πιάνυσι κανένα μέλος τὲ σώματος, ἐπειδὴ καὶ πιστεύυσιν, ὅτι μένει νεκρὸν ἐκεῖνο τὸ μέρος τὲ σώματος. Ὅταν σηκωθῶσι τὴν αὐγὴν, χύνυσι ξεῖς φοραῖς νερὸν εἰς τὸ δεξιὸν χέρι, καὶ ξεῖς εἰς τὸ ἀριτερὸν, εἰς ξόπον ὁπὲ νὰ μὴν ἀκυμπήσῃ τὸ σῶα χέρι μὲ τὸ ἄλλο, διὰ νὰ μὴν μολυνῇ τὸ ἀκάθαρτον, τὸ πλυμένον καὶ καθαρόν. Λέγυσιν, ὅτι ἐὰν δὲν πλυίωσι ξεῖς φοραῖς τὰς χεῖρας, δὲν φεύγει τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα, ἀλλὰ μένει καὶ κατοικεῖ εἰς τὰς χεῖράς των. Διατάζυσιν οἱ Ταλμυδίσαι ὅτι νὰ μὴ χύσωσι τὸ νερὸν ὁπὲ πλυίωσι τὰς χεῖρας εἰς τὸν καιρὸν ὁπὲ ἀπερνᾶσιν ἄνθρωποι, διότι τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ὁπὲ ἀπομένει εἰς τὸ νερὸν, θέλει καποιήσει τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, ὁπὲ ἀπεράσῃ. Εἰς καιρὸν δὲ, ὁπὲ σφογγίζωσι τὰς χεῖρας αὐτῶν, λέγωσιν ἑτέτοιν τὴν εὐλογίαν. „ Εὐλογητὸς εἶ ὁ
„ Θεὸς ἡμῶν ὁ Βασιλεὺς τὲ παντὸς, ὅτι ἡγίασας
„ ἡμᾶς ἐν ταῖς ἐντολαῖς σε, καὶ μᾶς ἐμπρόσαξες
„ νὰ πλυίωμεν τὰς χεῖρας. Πὲ δὲ ὁ Θεὸς ἐπρόσαξε μίαν τέτοιαν ἐντολήν; ἂς εἰπῶσιν αὐτοὶ, ἐγὼ δὲν τὸ ἤυρα εἰς τὴν Θείαν Γραφήν.

Ὅταν δὲ σφογγίζωσι τὸ πρόσωπον, λέγωσιν

„ Εὐ-

ζ, Εὐλογημένος εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ Βασιλεὺς τῶν πα-
„ντὸς, ὅπου ἔκτισες τὸν ἄνθρωπον μὲ ξύπας ἀ-
„νοικτὰς, καὶ σφαλισμένας. εἶναι γνωστὸν καὶ φανε-
„ρὸν ἔμπροσθεν τῆς Θρόνης τῆς δόξης σε, ὅτι ἐὰν
„ἀνοιχθῇ μία ἀπὸ τὰς σφαλισμένας, ἢ σφαλι-
„σθῇ μία ἀπὸ τὰς ἀνοικτὰς, εἶναι ἀδύνατον νὰ
„ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος ἕνα μίαν ὥραν.

Μετὰ ταῦτα ἀκολουθοῦσι νὰ ἐνδύωνται, βάνοντες τὸ τετράγωνον ἔνδυμα ὑποκάτω εἰς τὰ ἄλλα φορέματα, καθὼς προεῖπομεν, καὶ διγαίνοντες ὑπάγουσιν εἰς τὸν Σωναγωγὸν. ἐκεῖ πλύνουσι τὰς χεῖρας, πρὸ τοῦ νὰ εἰσέλθωσιν, εἰς κάποια πηγάδια, ὁπού διείσκονται διὰ τοῦτο τὸ τέλος.

Ὅταν δὲ εἰσέρχονται εἰς τὸν Σωναγωγὸν λέγουσι τὸν Ἑβδομον στίχον τῶν πέμπτε Ψαλμῶν „ Ἐγὼ
„δὲ ἐν τῷ πλήθει τοῦ ἐλέους σου, εἰσελεύσομαι εἰς
„τὸν οἶκόν σου, προσκυνήσω πρὸς Ναὸν τὸν Ἅγιόν
„σου ἐν φόβῳ σου. Ἔπειτα βάνουσι τὸ ταλὲτ καὶ τὰ φυλακτήρια, καὶ ἀρχίζουσι νὰ προσεύχωνται κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον, ἤγουν· Προσκυνοῦσι πρῶτον νὰ εἶναι εἰς τὸν Σωναγωγὸν κἂν δέκα ἄνθρωποι, ὁποῦ νὰ ἐτελείωσαν τὸν δέκατον τρίτον χρόνον τῆς ἡλικίας των· ἔπειτα ἀρχίζουσι νὰ προσεύχωνται, διχαεισοῦντες τῷ Θεῷ, ὅτι ἔδωκε γνῶσιν εἰς τὸν ἀλέκτορα νὰ διακρίνῃ ἀναμέσον τῆς ἡμέρας, καὶ τῆς νυκτός· ὅτι ἐφώτισε τὰς τυφλὰς, ἐπειδὴ καὶ τέτοιοι αὐτοὶ ἦτον ὅταν ἐκοιμῶντο· ὅτι τοὺς ἔνδυσεν ὄντες αὐτοὶ τὴν νύκτα γυμνοί· ὅτι τοὺς ἐλύτρωσεν, ὄντες αὐτοὶ

τὴν τὴν νύκτα εἰς κάποιαν τρόπον φυλακωμένοι. τελευταῖον διχαεισοῦσι τῷ Θεῷ, ὅτι ἠμποροῦσι νὰ κάμωσιν ὅλον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δὲν ἠμποροῦσαν νὰ τὸ κάμωσιν, ὅταν ἐκοιμῶντο. Περιπλέον διχαεισοῦσι τῷ Θεῷ, ὅτι δὲν τοὺς ἔκαμε σκλάβους εἰς τοὺς Χεισιανούς, οὐδὲ τοὺς ἔκαμε γυναῖκας· αἱ δὲ γυναῖκες διχαεισοῦσι τῷ Θεῷ, ὅτι τὰς ἐποίησε καθὼς ἠθέλησε. Προσθέτουσιν ἔπειτα κάποιας προσευχὰς, καὶ διαφόρους Ψαλμοὺς, καὶ λέγουσι καὶ τὸ Καδίς, ὁποῦ εἶναι εἶδος ὕμνου, τὸ ὁποῖον σωνηθίζουσι συχνάκις, καὶ εἰς κάθε λόγον αὐτοῦ, ἀποκρίνονται ὅλοι τὸ, Ἀμήν.

Λέγουσιν οἱ Ταλμουδίσαι, ὅτι ὁ Θεὸς κινεῖ τὸν κεφαλήν, καὶ λέγει, καὶ τῷ Πατρὶ, (λέγει περὶ ἑαυτοῦ) ὅτι ἀπέστειλε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ εἰς τὴν σκλαβίαν, καὶ καὶ τῶν υἱῶν, ὅτι ὑστερήθησαν τῆς ἀπολαύσεως τοῦ Παραδείσου αὐτῶν. ὅπου γέγραπται εἰς τὸ Βιβλίον Βεραχὼτ, Κεφ. ά.

Μετὰ ταῦτα, δοξάζουσι τὸν Θεὸν, ὅτι ἐποίησε τὸ φῶς, καὶ ὅτι ἠγάπησε τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραήλ. Ἔπειτα λέγουσι τὸν τέταρτον στιχ. τοῦ Δευτερονομίου, Κεφ. ς'. καὶ Κεφ. ιά καὶ ἐκ τοῦ Βιβλίου τῶν Ἀριθμῶν, Κεφ. ιέ. στιχ. 38.

Πρὸς τούτοις λέγουσιν ἄλλας προσευχὰς, ζητοῦντες ἀπὸ τὸν Θεὸν τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τὸν ζωήν. Ἔπειτα λέγουσι μίαν προσευχὴν κατὰ ἀλήθειαν βλάσφημον, εἰς τὴν ὁποίαν καταρῶνται τοὺς ἐξ Ἰουδαίων νεοφύτους, καὶ ὅλους τοὺς λοιποὺς Χεισιανούς, καὶ τὸν ἐπόμενον τρόπον· „ Ἂς

μὴν

„ μὴν εἶναι ἐλπίδα σωτηρίας εἰς τὰς ἀρνησαμένας τε „ ὅλοι οἱ ὑπερήφανοι καὶ ὅλοι οἱ ἐχθροί σε, καὶ ἐκεῖνοι, „ ὅπου σὲ μισοῦσιν, ὡς ἀφανισθῶσιν εἰς μίαν συμμορίαν, „ καὶ ὡς ἐξαλειφθῶσιν εἰς τὰς ἡμέρας μας. καὶ καταρῶνται ἀληθῶς τὸν ἑαυτόν τε. διότι αὐτοὶ εἶναι οἱ ἐχθροί τε, ὅπου δὲν ἐδέχθησαν τὸν υἱόν τε, ἀλλὰ τὸν ἐσταύρωσαν, καὶ τὸν ἀρνοῦνται μέχρι τῆς σήμερον, καὶ λέγουσι τόσας βλασφημίας εἰς τὸν Θεὸν, καθὼς ἔως τώρα εἴδαμεν, καὶ θέλομεν ἰδεῖ. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος κάμνουσι μίαν προσευχὴν παρακαλοῦντες τὸν Θεὸν διὰ τὰς ἐξ ἐθνῶν καὶ τὰς λοιπὰς Ἰουδαίας. Λέγουσιν ἔπειτα τὸν στιχ. ἀπὸ τὸ ς'. Κεφ. τοῦ Ἡσαΐου, καὶ τελειώνει ὁ ὄρθρος αὐτοῦ.

Τῇ δευτέρᾳ καὶ τῇ πέμπτῃ διγάζουσι τὸ Βιβλίον τοῦ νόμου, καὶ κράζουσι ξεῖς ἀνθρώπους, νὰ ἀναγνώσωσιν εἰς αὐτὸ, περὶ τοῦ ὁποίου θέλομεν εἰπεῖ εἰς τὸ Κεφάλαιον περὶ τῆς Ἑορτῆς τοῦ Σαββάτου.

Μετὰ τὸ γεῦμα προσεύχονται λέγοντες τὸν πγ'. Ψαλμόν.

Τῇ Ἑσπέρᾳ εἰς τὰς 24. ὥρας προσεύχονται τὰς αὐτὰς προσευχὰς, ὁπου λέγουσι τοῦ αὐγοῦ.

Εἰς ὅλας τὰς προσευχὰς αὐτοῦ, ἔχουσι μεγάλην ἀταξίαν, ἐκλέγουσιν σὰν ψάλτην, ὀνομαζόμενον ἀπ' αὐτοὺς, Χαζάν. αὐτὸς στέκει εἰς τὸν μέσον καὶ ψάλλει, καὶ οἱ λοιποὶ τὸν ἀκολουθοῦσι μὲ μίαν μεγάλην ἀταξίαν. προσευχόμενοι δὲ κινοῦσι παντοτε τὸν κεφαλὴν καὶ ὅλον τὸ σῶμα, διὰ τὴν αἰτίαν, ὁπου λέγει ὁ Δαβίδ· „ Ὅτι παντα τὰ ὀστᾶ μου ἐροῦσι

„ τίς

„ τίς ὅμοιός σοι Κύριε; Κάθε φορὰν δὲ ὁπου λέγουσι τὸ Ἅγιος, ἀπὸ τὸ ς'. Κεφ. τοῦ Ἡσαΐου, ῥίχνονται χωρὶς νὰ κινήσωσι τὰ ποδάρια ἀπὸ τὸν γῦρον, καὶ τελειώνοντες τὸν στίχον, ὑπάγουσι ξία βήματα ὀπίσω. Εἰς τὴν Συναγωγὴν ἵστανται μὲ τὴν κεφαλὴν σκεπασμένην προσευχόμενοι εἰς καιρὸν, ὁπου δὲν ἠξεύρουσι τί εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ προσευχὴ, καὶ διατοῦτο ὅλη ἡ προσευχή τους στέκει εἰς τὰ λόγια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΙΒ'.

Περὶ τῶν πραγματειῶν καὶ τῶν Τεχνῶν τῶν Ἑβραίων.

Ἡ πλέον σπουδασμένη Τέχνη, ὁπου μεταχειρίζονται οἱ Ἑβραῖοι εἶναι ἡ ῥαπτικὴ, εἰς πολλοὺς τόπους γυμνάζονται, νὰ πωλῶσι καὶ νὰ ἀγοράζωσι πράγματα παλαιὰ, οἱ δὲ πλουσιώτεροι αὐτῶν εἶναι ξαπεζῖται καὶ πραγματεύονται.

Κατὰ τὸν νόμον δὲν εἶναι συγχωρημένον εἰς αὐτοὺς νὰ ἀπατήσωσι τινὰ, ἄραγε δὲ φυλάττουσιν αὐτὴν τὴν ἐντολὴν, ἢ ὄχι; ἀφίνω νὰ τὸ διακρίνωσιν ἐκεῖνοι, ὁπου πραγματεύονται μετ' αὐτῶν. τοῦτο μόνον ἠξεύρω, ὅτι ὁ Θεὸς εἰς τὸ ιθ'. Κεφ. στιχ. 11. τοῦ Λευιτικοῦ, καὶ εἰς ἄλλους πολλοὺς τόπους τοῦ αὐτοῦ Κεφαλαίου, προσάζει λέγων· „ Οὐ ψεύσεσθε, οὐδὲ συ„ κοφαντήσει ἕκασος τὸν πλησίον. Ἐπειδὴ δὲ αὕτη ἡ ἐντολὴ εἶναι ἠθικὴ, δὲν ἔπαυσεν, ἀλλ' ἔχει τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν ἕως τὴν σήμερον.

Δεν ἔλειψαν νὰ εἰποῦσιν ἀνάμεσον εἰς τὰς ἄλλας αὐτῆς ἀφροσύας, ὅτι ἔξεσι τῷ Ἑβραίῳ, νὰ ἀπατήσῃ τὸς Γοΐμ, ὅταν τὸ σφάλμα προέρχεται ἀπ' αὐτός. Διὰ τοῦτο τὸ ὀνόματος Γοΐμ βέβαια ἐννοοῦσι τὸς Χριστιανούς, μ' ὅλον ὅπου εἰς τὸν ἑβδομηκοστὸν Ἐντολὴν τῶν Δεκαλόγου, λέγεται διὰ ὅλα τὰ ἔθνη. Εἰς καιρὸν δὲ, ὅπου ἐγὼ κηρύττωντας ἀναμέσον εἰς τὸς Ἑβραίους, ἐσυνδαξα νὰ τὸς ἀποδείξω τὸ σφάλμα τῶν Ῥαββίνων, ὅπου συγχωροῦσιν εἰς αὐτὸς πρᾶγμα ἐναντίον εἰς τὸν ἴδιον νόμον τοῦ Θεοῦ, αὐτοὶ φιλονικοῦντες μετ' ἐμοῦ, ἐπροφασίζοντο, ὅτι οἱ Ῥαββῖνοι λέγοντες ἐτοῦτο, δὲν ἐννοοῦσι τὸς Χριστιανούς, ἀλλὰ τὸς ἐθνικοὺς εἰδωλολάτρας, προσφέροντες εἰς βεβαίωσιν τῶν ῥηθέντων, μαρτυρίας τοῦ Ῥαββὶ Μωϋσῆ τοῦ Μαϊμονείδου, ὁ ὁποῖος ἀπέδειξεν εἰς πολλὰς τόπους, ὅτι δὲν ἔξεσι τῷ Ἑβραίῳ ἀπατῆσαι τὸν Χριστιανόν. Ἐγὼ δὲ ἐπρόβαλον εἰς αὐτὸς σῶα ῥητὸν φανερὸν τοῦ αὐτοῦ Ῥαββὶ Μωϋσῆ τοῦ Μαϊμονείδου, ὅπου λέγει·

„ Τὸ πρᾶγμα, ὅπου ἔχασεν σῶας Γοΐς, ἠμπορεῖ νὰ
„ χαπηθῇ, καὶ τὰ ἑξῆς. Ἐὰν ὁ Γοΐς σφάλλῃ ἀφ'
„ ἑαυτοῦ του, ἡ ζημία εἶναι ἐδική του, ἀλλὰ νὰ τὸν
„ ζημιώσῃ τινὰς εἶναι ἐμποδισμένον. Παραδείγμα-
„ τος χάριν, ἐὰν ὁ Γοΐς κάμνῃ τὸν λογαριασμὸν
„ καὶ σφάλλει, πρέπει ὁ Ἑβραῖος νὰ τοῦ δώσῃ εἴ-
„ δησιν, λέγωντάς του, σοχάσου τὸν λογαριασμόν
„ σου, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ δὲν σοχάζομαι ἄλλο, παρὰ
„ ἐκεῖνο, ὅπου ἐσὺ λέγεις, καὶ θέλω σοῦ δώσει αὐ-
„ τό, ὅπου ζητεῖς.

Λέγουσιν οἱ Ἑβραῖοι, ὅτι ὁ Ῥαββὶ Μωϋσῆς ὁ Μαϊμονείδης δὲν ὠμίλησε περὶ τῶν Χριστιανῶν, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐθνικῶν εἰδωλολατρῶν, εἰς τὸς ὁποίους εἶναι συγχωρημένον, νὰ κάμῃ τινὰς αὐτό. Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθηκα, ὅτι δὲν ἠμποροῦσι νὰ ἀρνηθῶσιν οἱ Ἑβραῖοι, τὸ νὰ τὸς ἐσυγχώρησαν οἱ Ῥαββῖνοι σῶα πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον εἶναι καθ' ἑαυτὸ ἄδικον καὶ ἀσεβές. Ὁ Ῥαββὶ Μωϋσῆς ὁ Μαϊμονείδης, τοῦ ὁποίου τὰ ῥητὰ φέρουσιν οἱ Ἑβραῖοι εἰς ἀφορμὴν δύσιν τους, ἐναντιοῦνται εἰς τὸν ἑαυτόν τους, ἐπειδὴ καθὼς εἴπομεν παράνω διδάσκει, ὅτι ἐὰν σῶας Γοΐς χάσῃ σῶα πρᾶγμα, καὶ ὁ Ἑβραῖος τὸ εὕρῃ, μ' ὅλον ὅπου νὰ ἠξεύρῃ τίνος εἶναι, δὲν χρεωστεῖ νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ. Ἐρωτῶ λοιπὸν, εἰς ποῖον σχολεῖον ἔμαθεν αὐτὸν τὸν διαβολικὸν διδασκαλίαν; Δὲν εἶναι ἐτοῦτο κλέψιμον φανερόν; Ἐὰν σῶας Χριστιανὸς εὕρῃ σῶα πρᾶγμα Ἑβραίου, καὶ δὲν τὸ ἐπιστρέψῃ, ἠξεύρωντας τίνος εἶναι, δὲν λαμβάνει συγχώρησιν. Ὁ ἴδιος Μαϊμονείδης, τόσον ἐπαινεμένος ἀπὸ τὸς Ἑβραίους, δὲν ἐντράπη νὰ διδάξῃ, ὅτι εἶναι ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ νὰ πέρνῃ τόκους τινὰς ἀπὸ τὸς Χριστιανούς. ὅπου λέγει εἰς τὸ καλούμενον αὐτοῦ βιβλίον Χεσεφ Μισνὲ, ἤ Μισνὲ Τορὰχ, περὶ τῶν διδόντων καὶ λαμβανόντων δανείου, Κεφ. ά. ἀριθμ. 2. „ Εἶναι ἐντολὴ
„ ἀποφασιστικὴ νὰ βιάζῃ τινὰς τὸν Γοΐ μὲ τὸς τόκους, καὶ νὰ τὸν θλίβῃ, καθὼς γέγραπται εἰς τὸ Δευτερονόμιον, Κεφ. ιέ. στιχ. 3. „ Τὸν ἀλλότριον ἀπαι-
„ τήσεις (εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον εἶναι ἀπὸ τὸν

„ ἀλλογενῆ ἀπαιτήσεις) ἀπὸ τὸ σῶμα τῦ Θεῦ ἐδι-
„ δάχθησαν οἱ Διδάσκαλοι ἡμῶν, ὅτι εἶναι ἐντολὴ
„ ἀποφασιστική. Καὶ εἰς τὸ ε. Κεφ. τῦ προῤῥη-
θέντος συγγράμματος, Λευϊτ. ι. λέγει. „ Εἶναι
„ ἐντολὴ ἀποφασιστικὴ νὰ δανείζῃ τινὰς ἀργύριον τῷ
„ Γοὶ μὲ τόκον, καθὼς γέγραπται εἰς τὸ Δευτε-
ρονόμιον, Κεφ. κγ'. στιχ. 20. „ Οὐκ ἐκτοκιεῖς τῷ
„ ἀδελφῷσου τόκον ἀργυρίου, καὶ τόκον βρωμάτων,
„ καὶ τόκον παντὸς πράγματος, ὃ ἐὰν ἐκδανείσῃς.
„ Τῷ ἀλλοφύλῳ ἐκτοκιεῖς, τῷ δὲ ἀδελφῷσου οὐκ ἐκ-
„ τοκιεῖς. Ἀπὸ τὸ σῶμα τῦ Θεῦ τὸ ἔμαθον οἱ Δι-
„ δάσκαλοι ἡμῶν, ὅτι τῦτο εἶναι ἐντολὴ δογματι-
„ κὴ καὶ κρίσις, ἤτοι δικαίωμα τῦ νόμυ. Αὕτη ἐστὶν
ἡ διδασκαλία τοῦ περιφήμυ Μαϊμονείδους, ὁ ὁ-
ποῖος ἀποκοτᾷ νὰ εἰπῇ, ὅτι εἶναι ἐντολὴ δογμα-
τικὴ νὰ πέρνωσι τόκον ἀπὸ τὺς Χριστιανύς, καὶ ὅτι
τῦτο τὸ ἔμαθον ἀπὸ τὸ ἴδιον σῶμα τῦ Θεῦ. Εἰς ὅσον
δὲ διὰ τὸ ῥητὸν τῦ Δευτερονομίυ, Κεφ. ιέ. στιχ. 3.
ὑπὸ λέγει· „ Τὸν ἀλλόφυλον ἀπαιτήσεις, καὶ τὰ ἑξῆς.
Πρέπει νὰ ἠξεύρῃ τινὰς, ὅτι ἦτον ἐντολὴ τῦ Θεῦ,
ἐὰν ἐδανείζεν σῦας Ἑβραῖος τῷ ἄλλῳ ἀργύριον, ὁ
ὁποῖος δὲν ἤθελεν ἔχῃ νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ ἕως τὸν
Ἕβδομον χρόνον, τὸν λεγόμενον χρόνον σαββατικὸν
καὶ χρόνον ἀφέσεως, ἀπερνῶντας ὁ προῤῥηθεὶς Ἕβ-
δομος χρόνος, ἔμενεν ἐλεύθερος ὁ χρεώστης. Τῶν ὁ-
ποίαν χάριν δὲν τὸν εἶχον οἱ ἀλλογενεῖς. Ὅθεν
λέγει ἡ Γραφή. „ Διὰ ἐπτὰ ἐτῶν ποιήσεις ἄφεσιν,
„ καὶ ὕπω τὸ πρόσαγμα τῆς ἀφέσεως. Ἀφήσεις παῦ

„ χρέος

„ χρέος ἴδιον, ὃ ὀφείλει σοι ὁ πλησίον, καὶ τὸν
„ Ἀδελφόν σου οὐκ ἀπαιτήσεις, ὅτι ἐπικέκληται ἄφε-
„ σιν Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου. Τὸν ἀλλόφυλον ἀπαιτήσεις,
„ ὅσα ἐὰν ᾖ σοι παρ' αὐτῷ. Δὲν λέγει. καθὼς
ἐνιπνιάζεται ὁ Μαϊμονείδης, ὅτι πρέπει νὰ βιάζε-
ται καὶ νὰ θλίβεται ὁ Χριστιανός. Περὶ δὲ τῦ ῥητῦ
τῦ Δευτερονομίυ, Κεφ. κγ'. στιχ. 20. ὅπῦ λέγει·
„ Οὐκ ἐκτοκιεῖς τῷ Ἀδελφῷσου, καὶ τὰ ἑξῆς. Λέγω ὅτι
ἐτῦτο δὲν εἶναι ἐντολὴ, ἀλλ' εἶναι μία συγκατάβα-
σις τῦ Θεῦ εἰς τὴν σκληροκαρδίαν τῶν Ἑβραίων.
δὲν ἐδιάταζε τὸν τόκον καθὼς ἀσεβῶς καὶ σφαλε-
ρῶς διδάσκει ὁ Μαϊμονείδης, ἔσωπας καὶ ὁ τόκος νὰ
ἦτον ἐμποδισμένος ἀπὸ τὸν νόμον τῆς φύσεως, κα-
θὼς ἀκόμι καὶ εἰς τὴν παλαιὰν Διαθήκην, χωρὶς
καμμίαν διαφορὰν πιστῦ καὶ ἀπίστυ. Ὁ Δαβὶδ εἰς
τὸν ιδ'. Ψαλμ. στιχ. 6. ἐρωτᾷ· „ Κύριε τίς παροι-
„ κήσει ἐν τῷ σκηνώματί σου; καὶ ἀποκρίνεται, ὃς
„ ἀργύριον αὐτῦ οὐκ ἔδωκεν ἐπὶ τόκῳ. Εἰς τὸν ν δ'.
Ψαλμ. στιχ. 11. παραπονύμενος διὰ τὰς κακίας τῆς
Ἱερουσαλήμ, λέγει· „ Καὶ οὐκ ἐξέλιπεν ἐκ τῶν
„ πλατειῶν αὐτῆς τόκος καὶ δόλος. Ὁ Ἰεζεκιὴλ εἰς
τὸ ιη'. Κεφ. στιχ. 8. ὁμιλῶντας δι' ἐκεῖνο, ὅπῦ πρέ-
πει νὰ κάμῃ ὁ δίκαιος, διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὸν αἰώ-
νιον ζωὴν, λέγει· „ Καὶ τὸ ἀργύριον αὐτῦ ἐπὶ τόκῳ
„ οὐ δώσει, καὶ τὰ ἑξῆς. Οὕτω λέγει Ἀδωναὶ Κύριος.
Ὅθεν ἐσυγχωρῆσεν ὁ Θεὸς τὸν τόκον εἰς τὺς Ἑ-
βραίυς, ὅταν ἐδάνειζον τῶν ἐθνικῶν, ὡσὰν Κύριος
καὶ ἐξυσιαστὴς ὅλων τῶν πραγμάτων, συγκαταβαίνων

εἰς τὴν σκληροκαρδίαν τῆς Ἑβραίων, ὡσὰν ὁπὰ ἦτον δοσμοὶ παντάπασιν εἰς τὰ γήϊνα καὶ ὑλικὰ πράγματα. Οὕτως ἐποίησεν, ὅταν εὔγαλε τὲς Ἑβραίες ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον προσάζοντάς τες νὰ πάρωσι τὰ πράγματα τῆς Αἰγυπτίων, καὶ νὰ εὔγωσι, χωρὶς νὰ τὰ ἐπιστρέψωσι, καθὼς γέγραπται εἰς τὸ ιά. Κεφ. τῆς Ἐξόδε. Ἐτέτο δὲ τὸ ἔκαμεν εἰς ἀναπλήρωσιν τὲ κόπε τῆς ἀδίκε σκλαβίας τὲ Ἰσραὴλ, καὶ τῆς τυραννίδος τῆς Αἰγυπτίων. Διὰ τέτο δὲν ἠμποροῦσι νὰ ἀποδείξωσιν, ὅτι ὁ Θεὸς συγχωρεῖ νὰ ἀπατήσῃ τινὰς τὸν πλησίον τε, καθὼς αὐτοὶ λέγεσιν, ὅτι ὅταν ὁ Ἐθνικὸς ἢ Χριστιανὸς χάσῃ τὸ πρᾶγμά τε καὶ ὁ Ἑβραῖος τὸ εὕρῃ, δὲν χρεωστεῖ νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ πλέον.

Ἀλλ' ἐγὼ ἐρωτῶ τὲς Ἑβραίες, πῶς ἠμποροῦσι νὰ διαφωντεύσωσι τὴν δύσφημον καὶ ἀσεβῆ διδασκαλίαν, ὁπὰ περιέχεται εἰς τὸν Ταλμυδ, Βιβλίον Βαβακαμὰ, Κεφ. Στζιὸρ Στζενιαχ, καὶ Χαπαράχ; ὁπὰ διδάσκεσιν οἱ Ῥαββῖνοι σὰν ἄθεον ζῆτον, κατὰ τὸν ὁποῖον χρεωστοῦσιν οἱ Ἑβραῖοι νὰ διάγωσι μὲ τὲς Χριστιανές. Ἰδὲ τὰ ἴδια λόγια τὲ Ταλμυδ:

„ Ἐὰν ὁ βὲς τὲ Ἑβραίε κτυπήσῃ τὸν βὲν τὲ Χριστια-
„ νὲ, ὁ βὲς τὲ Ἑβραίε εἶναι ἐλεύθερος. Ἐὰν δὲ ὁ βὲς
„ τὲ Χριστιανὲ κτυπήσῃ τὸν βὲν τὲ Ἑβραίε, ὁ Χρι-
„ στιανὸς, ἢ ζωντανὸν, ἢ ψόφιον, πρέπει νὰ τὸν
„ πληρώσῃ. Καὶ πάλιν μετ' ὀλίγον. „ Ἕνας Ἑ-
„ βραῖος, καὶ σὰς Χριστιανὸς, ὁπὲ ἔλθουσιν ἔμ-
„ προσθεν σε εἰς κρίσιν, ἐὰν ἠμπορῇς νὰ ἐλευθε-

ρώ-

„ ρώσῃς τὸν Ἑβραῖον καὶ τὸν Ἰουδαϊκὸν νόμον, ἐλευ-
„ θέρωσαί τον, καὶ εἰπὲ τῷ Χριστιανῷ, ἐτέτος εἶναι ὁ
„ τρόπος, καὶ τὸν ὁποῖον ἡμεῖς κρίνομεν. Ἐὰν δὲ
„ ἠμπορῇς νὰ ἐλευθερώσῃς τὸν Ἑβραῖον καὶ τὸν Χρι-
„ στιανικὸν νόμον, ἐλευθέρωσαί τον, καὶ εἰπὲ τῷ Χρι-
„ στιανῷ, ὅπω προσάζει ὁ νόμος τῆς Χριστιανῶν. καὶ
„ ἐὰν δὲν ἠμπορῇς νὰ τὸν ἐλευθερώσῃς μὲ κανέ-
„ναν τρόπον ἀπὸ αὐτὲς, μεταχειρίσε καὶ ψεύσμα-
„τα. Ἐξακολυθεῖ ὁ Ταλμὺδ καὶ λέγει· „ Τὸ νὰ ἀ-
„πατήσῃ τινὰς τὸν Χριστιανὸν, ὅταν τὸ σφάλμα
„γίνεται ἀπ' αὐτὸν, εἶναι συγχωρημένον, καθὼς
„ἔκαμε ὁ Ῥαββὶ Σαμουὴλ, ὁ ὁποῖος ἀγόρασεν
„ἀπὸ σὰν Χριστιανὸν σὰν μέταλον χρυσῆν, διὰ τέσ-
„σαρα ἄσπρα, τὸ ὁποῖον ὁ Χριστιανὸς δὲν ἐγνώριζε.
„Καὶ ὁ Ῥαββὶ Καανὰ ἠγόρασε ἀπὸ σὰν Χριστια-
„νὸν ἑκατὸν εἴκοσι μέτρα κρασὶ, καὶ τὲ ἐπλήρωσε μό-
„νον ἑκατὸν, καὶ εἶπε τῷ Χριστιανῷ, κάμε τὸν λογα-
„ριασμόν σε, ἐγώ σε πιστεύω. Πάλιν λέγω, ἐρω-
τῶ, πῶς ἠμποροῦσι νὰ διαφωντεύσωσι τέτοιαν ἄθεον
διδασκαλίαν; Ἀποκρίνονται οἱ Ἑβραῖοι καὶ λέγεσιν,
ὅτι τὸ Ταλμὺδ καὶ ὁ Ῥαββὶ Μαϊμονείδης δὲν ὁμι-
λοῦσι περὶ τῶν Χριστιανῶν, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐθνικῶν,
τὲς ὁποίες εἶναι συγχωρημένον νὰ ἀπατήσῃ τι-
νάς. Ἀλλ' ἐγὼ λέγω, ὅτι πρῶτον μὲν ἐτέτη ἡ διαί-
ρεσις εἶναι ψεύδης δεύτερον δὲ, ὅτι αὕτη ἡ διδα-
σκαλία εἶναι ἐναντία τὲ Νόμε τὲ Θεὲ εἰς ὅ τι τρό-
πον καὶ αὐ τὴν διδάσκωσιν. Ἡ διαφορὰ, ὁπὲ κά-
μνεσιν κὰμισον εἰς τὸν Ἐθνικὸν καὶ Χριστιανὸν, λέ-

γοντες, ὅτι οἱ Ῥαββῖνοι ὡμίλησαν περὶ τῆς Ἐθνικῶν καὶ ὁ περὶ τῆς Χριστιανῶν, εἶναι μία πρόφασις ἐφευρεμένη ἀπὸ τοὺς νεωτερικοὺς νὰ ἀποφύγωσι τὴν κατηγορίαν ὁπού τοὺς προέρχεται ἀπὸ τὸν ἄθεον αὐτῶν διδασκαλίαν, τὸ ὁποῖον θέλω τὸ ἀποδείξει μὲ ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματα. Καὶ πρῶτον μὲν, ὅτι τοὺς Χριστιανοὺς δὲν τοὺς ὀνομάζουσιν ἀλλέως, παρὰ μετ' ἐκεῖνο τὸ ὄνομα, ὁπού καλοῦσι τὰ ἔθνη, τουτέστι Γοΐμ, καὶ καθὼς φυλάττονται ἀπὸ τοὺς Ἐθνικοὺς, φυλάττονται καὶ ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς, διὰ τοῦτο τὸ κρασὶ, ὁπού κάμνουσιν οἱ Χριστιανοὶ τὸ ὀνομάζουσι Νεσὲχ, τουτέστι προσφορὰ τῶν εἰδώλων, οὐδὲ πίνουσι ἀπὸ ξώγυσι πράγματα καμωμένα ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι χρεία νὰ ἀποδείξω, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι, λέγοντες Γοΐμ, δὲν ἐννοοῦσι τοὺς Ἐθνικοὺς, ἀλλὰ τοὺς Χριστιανούς. Γέγραπται εἰς τὸ κγ'. Κεφ. σιχ. 20. τοῦ Δευτερονομίου. „ Οὐκ ἐκτοκιεῖς τῷ Ἀ-„ δελφῷσε τόκον ἀργυρίου, καὶ τόκαν βρωμάτων, „ καὶ τόκον παντὸς πράγματος, ὃ ἐὰν ἐκδανείσῃς. „ Τῷ ἀλλοφύλῳ ἐκτοκιεῖς. Ἐὰν λοιπὸν διὰ τὸ ὄνόματος, ἀλλοφύλου, δὲν ἐννοοῦσι τοὺς Χριστιανοὺς, διατί τοὺς δανείζουσιν ἀργύρια καὶ πέρνουσι τόκους ἀπὸ αὐτοὺς ὑπὲρ τὸ μέτρον, τὸ ὁποῖον ἐξορίσει καθένας; Ὥστε ἡ διαφορὰ, ὁπού κάμνουσιν ἀνάμεσον Χριστιανοῦ καὶ Ἐθνικοῦ, εἶναι φθονής.

Δεύτερον, καθένας ἐξορίσει, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι ἔχουσι μεγαλήτερον φθόνον πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς, παρὰ πρὸς τοὺς Ἐθνικοὺς, διὰ τοῦτο καλήτερα δέχονται τὴν θρη-

θρησκείαν τῶν Ἐθνικῶν, παρὰ τὴν Πίστιν τῶν Χριστιανῶν. Εἰς τὸ Ταλμὺθ διδάσκουσιν οἱ Ῥαββῖνοι εἰς τὸ Βιβλίον Βαραχαμὰ, Κεφαλ. δ'. ὅτι ὁ Θεὸς ἐκαμψὲ διὰ καὶ κοινὰ τὰ πράγματα τῶν Ἐθνικῶν εἰς τοὺς Ἑβραίους. διότι τὰ ἔθνη δὲν ἐδέχθηκαν τὰς ἐπὶ ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ ἔδωσεν εἰς τὸν Νῶε. Τώρα ποῖος δὲν καταλαμβάνει τὴν ἀφροσύνην τῶν Ῥαββίνων, ὁπού διδάσκουσι βλασφημίας, πράγματα ἄδικα καὶ ἐναντία εἰς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὸ λογικόν; διότι ὁ Θεὸς δὲν προσάζει τέτοιας παραφροσύνας. μάλιστα τὸ ἐναντίον, καθὼς γέγραπται εἰς τὸ κδ'. Κεφ. σιχ. 22. Λβιτικοῦ. λέγων· „ Δικαίωσις μία „ ἔσαι τὸ προσηλύτῳ, καὶ τῷ ἐγχωρίῳ, ὅτι ἐγὼ „ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. ὁπού θέλει νὰ εἰπῇ, ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος πάντων, καὶ θέλω δικαιοσύνην. ἔτι καὶ ἐσεῖς ποιήσατε δικαιοσύνην, τόσον εἰς τὸν Ἑβραῖον, ὅσον καὶ εἰς τὸν προσήλυτον, καὶ ἐθνικόν. Εἰς τὸ Ταλμὺθ Βιβλίον Στζιαββὰτ, ὀνομάζουσιν οἱ Ῥαββῖνοι τὸ Εὐαγγέλιον μὲ τόσα ἄχημα λόγια, λέγοντες τὸ Βιβλίον τῶν αἱσίων πραγμάτων, καὶ ἄλλα μυρία. Καθ' σὰς ἐξορίσει, ὅτι εἶναι γεμάται αἱ Ἱστορίαι ἀπὸ τοὺς φόνους, ὁπού ἔκαμαν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὰ Χριστιανικὰ βρέφη, καὶ ἀπὸ τὰς ἀσεβείας, ὁπού ἔκαμαν εἰς τὰς Ἁγίας Εἰκόνας, καθὼς καὶ εἰς τὰς 1643. ἐφονεύθη ἀπὸ τὸν ἴδιόν τὸ Παπέρα εἰς τὴν Πράγα τῆς Βοεμίας, σὰν Παιδίον δώδεκα χρόνων, διότι ἠθέλησε νὰ βαπτισθῇ, ὅθεν καὶ ἡ δικαιοσύνη δικαίως ἔκαμε τὴν ἐκδίκησιν ἐναντίον αὐτῶν

τῶν

τῶν κακοτρόπων, καὶ τὰς ἐκπαιδίκασον εἰς θάνατον παῤῥησίᾳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΙΓ'.

Περὶ τῆς Τραπέζης τῶν Ἑβραίων.

Οἱ Ἑβραῖοι νομίζουσι βαρύτατον ἁμάρτημα τὸ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Τράπεζαν, καὶ νὰ φάγωσι ὀλιγώτατον ψωμίον, ἂν πρῶτον δὲν πλυνῶσι μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν τὰ χέρια τους. Ἐπιμελοῦνται οἱ παλαίπωροι νὰ πλυνῶνται ἐξωτερικῶς, καὶ ἀμελοῦσι τὴν ἐσωτερικὴν καθαρότητα τῆς καρδίας των. Διὰ τοῦτο οἱ Φαρισαῖοι ὅπου ἐπαραφρονοῦσαν, ὄχι ὀλιγώτερον ἀπ' ἐκεῖνο ὅπου παραφρονοῦσιν οἱ Ἑβραῖοι τὰ καιρούς μας, ἐβδελύσσοντο τοὺς Ἀποστόλους ὡσὰν Μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁποὺ ἐξεσκέπαζε τὰς παρανόμους πράξεις των, καὶ μὲ δίκαιον τρόπον τὰς ὠνείδιζε, καὶ μὴν ἠξεύροντες πῶς νὰ τοὺς συκοφαντήσωσι, καὶ νὰ τοὺς ὀνειδήσωσι ὄχι τί ἦτον ἀγιωτάτη ζωὴ των, ἠγανάκτησαν ἐναντίον τους λέγοντες εἰς τὸν Χριστὸν, καθὼς διηγεῖται ὁ Ἅγιος Ματθαῖος εἰς τὸ Κεφ. ιέ. Εὐ. 2. Διατὶ οἱ Μαθηταί σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; ἐπειδὴ δὲν νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσι.

Θεμελιώνουσι τοῦτον τὸν δεισιδαιμονίαν τους ἀπὸ ἕνα μόνον ἀριθμητικὸν ἀνάγλυμμα, δηλαδὴ ἀπὸ ἕνα κείμενον τοῦ Ἰεζεκιὴλ Κεφ. δ'. εὐ. ιγ'. ὅπου λέγει:

γει· πάλε λέγει Κύριος, ὅπως φάγονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀκάθαρτα ἐν τοῖς ἔθνεσι καὶ τὰ ἐξῆς. τὸ λόγια ἀκάθαρτα, ὁποὺ εἰς τὸν Ἑβραϊκὸν γλῶσσαν λέγονται λαχμὰν ταμέ, καὶ καμπαλισικὸν ἐπαρέθμησιν συμποσοῦνται εἰς 168. καὶ τὰ λόγια, βελὸ νὰ γράψω ἀδάμ, ὅπου θέλων νὰ εἰπῶν, χωρεῖς σφάγισμα χοιρίων, δηλαδὴ ὕστερον ἀφ' ὅ πλυθῇ, συμποσοῦνται ὁμοίως κατὰ καμπαλισικὸν ἐπαρέθμησιν εἰς 168. καὶ εἰς τὸ Ταλμὺθ περὶ Σωτὲ ἐν κεφαλαίῳ β'. ἀναγινώσκονται τέτοια λόγια. ὁποιος βγάνει τὸ ψωμίον χωρὶς νὰ σφυγγίσῃ προτήτερα τὰ χέρια του, εἶναι ὡσὰν νὰ ἔβγαζε ψωμίον ἀκάθαρτον, καθὼς εἶναι γεγραμμένον εἰς τὸν Ἰεζεκιὴλ Κεφαλαίῳ δ'. Εὐ. ιγ'. ὅπως φάγονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀκάθαρτα. Ἀφ' ὅ πλυθοῦσι τὰ χέρια τους, ἐμβαίνουσιν εἰς τὸν Τράπεζαν, καὶ λέγουσι τὸν Ψαλμὸν, Κύριος ποιμαίνει με, καὶ οὐδέν με ὑστερήσει. Τὸ πρῶτον κλάσμα τοῦ ψωμίου ὁπου βγάνουσι, σωπαθίζουσι νὰ τὸ βάφουσι πρῶτον εἰς τὸ ἅλας.

Δὲν βγάνουσιν ἀπὸ ὅλα ἐκεῖνα ὁπου βγάνουσιν οἱ Χριστιανοὶ, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὸν Θείαν Γραφὴν ἦσαν ἀπηγορευμένα εἰς αὐτοὺς πολλὰ ζῶα, καθὼς ἠμπορῶ νὰ ἰδῇ τινὰς εἰς τὸ ιά. Κεφάλαιον τοῦ Λευϊτικοῦ, καὶ εἰς τὸ ιδ'. τοῦ Δευτερονομίου, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ἀπηγορευμένα τώρα, καθὼς θέλομεν ἰδεῖ ὀλίγον ὕστερον.

Λ'πέχουσιν ὁμοίως ἀπὸ τὸ ξύγγι τοῦ βοδιοῦ, τῆς Γίδας, καὶ τοῦ Ἀρνιοῦ, καὶ ἀπὸ κάθε αἷμα ζώου,

καὶ

καὶ διὰ νὰ μὴ φάγωσιν αὐτὸ τὸ αἷμα, σφάζουσι τὸ ζῶον μὲ πολλὰς δεισιδαιμονίας· διότι ὄχι εἰς ὅλους τοὺς Ἑβραίους εἶναι συγχωρημένον τὸ νὰ σφάζωσι τὰ ζῶα ὁποῦ μέλλουσι νὰ φάγουν, ἀλλὰ μόνον εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ εἶναι ἔμπειρος εἰς τοιαύτην ἐργασίαν, καὶ ὁποῦ ἔλαβε τὴν ἄδειαν ἀπὸ τοὺς Ῥαββίνους, καὶ ἐδοκιμάσθη προτήτερα μὲ ἀκριβῆ ἐξέτασιν. Τὸ μαχαίριον μὲ τὸ ὁποῖον σφάζουσιν αὐτὰ τὰ ζῶα, πρέπει νὰ εἶναι τέτοιας λογῆς, ὁποῦ νὰ μὴν ἔχῃ εἰς τὸ κόψιμόν του καμμίαν χάραγμα. καὶ διὰ τοῦτο πρὸ τοῦ νὰ σφάξῃ τὸ ζῶον προσέχουσιν οἱ Ῥαββῖνοι νὰ ψηλαφίσῃ τὸ μαχαίριον μὲ τὸ μικρὸν δάκτυλον τοῦ χεριοῦ εἰς ὅλον τὸ μάκρος του, καὶ πάλιν ἐκ δευτέρου νὰ ψηλαφίσῃ μὲ τὸ σῶμα καὶ μὲ τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ ὀνυχιοῦ τοῦ αὐτοῦ δακτύλου. Ἀνίσως καὶ σῶμα ζῶον ἤθελε ψοφίσῃ χωρὶς νὰ σφαγῇ, ἢ ἤθελε σφαγῇ ἀπὸ Χριστιανόν, οἱ Ἑβραῖοι δὲν τὸ τρώγουσι, καὶ τὸ ὀνομάζουσι, θνησιμαῖον.

Λοιπὸν ἀφοῦ σφάξωσι τὸ ζῶον, ὁ ἴδιος Ἑβραῖος ὁποῦ τὸ ἔσφαξεν, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται Σχοχὲτ ἀπ' αὐτοὺς, κάμνει σῶμα χίσμα ἀπὸ τὸ μέρος τῆς καρδίας, καὶ βάνει εἰς αὐτὸ τὸν χεῖρά του, καὶ μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν ὑπάγει ἐρευνῶντας, ἂν εὑρίσκῃ καμμίαν ἐλάττωμα εἰς τὰ σπλάγχνα, καὶ ἂν εὕρῃ, δὲν τρώγουσιν ἐκεῖνο τὸ κρέας, καὶ τὸ ὀνομάζουσι Νεβελὰβ, δηλαδὴ νεκρόν· ὅλα μωραῖς φρίρεσες τοῦ Ῥαββίνους.

Πρὸ τοῦ φήσουν τὸ κρέας τὸ κρατοῦν εἰς τὸ ἅλας μίαν

μίαν ὥραν, διὰ νὰ εὐγῇ ὅλον τὸ αἷμα, καὶ ὕστερον τὸ πλύουσι μὲ ἐπιμέλειαν.

Πρὸ τοῦ νὰ τὸ φήσουν διὰ νὰ ψηθῇ διὰ νὰ τὸ φάγουσιν ὅλον τὸ ξύγγι, καὶ δὲν εἶναι συγχωρημένον εἰς ὅλους νὰ κάμνουσι τοιαύτην ἐργασίαν, ἀλλὰ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς αὐτοὺς ὑποκείμενα ἔμπειρα, εἰς τρόπον ὁποῦ ὅταν βαίνουσι τὰ κρέας εἰς τὴν φωτίαν εἶναι χωρὶς πάχος, καὶ ὀλίγης ὑγίας, καὶ μάλιστα τὰ ὀπίσθια μέρη τοῦ ζώου, ὁποῦ εἶναι πολλὰ παχέα.

Εἰς τὸ κγ'. Κεφ. τῆς Ἐξόδου, ὁ Θεὸς ἐμπόδιζε τοὺς Ἑβραίους τὸ νὰ ἐψήσουν τὸ Ἐρίφιον μὲ τὸ γάλα τῆς μητρός του, διὰ τὰ αἴτια ὁποῦ θέλομεν εἰπεῖ εἰς τὴν ἀναίρεσιν.

Οἱ Ἑβραῖοι ἐξηγοῦσι τὰ λόγια αὐτοῦ τοῦ Κεφαλαίου ἄγνωστα, καὶ λέγουσιν, ὅτι διὰ ἐρίφιον ἐννοεῖται τὸ κρέας, καὶ διὰ γάλα τὸ τυρίον· ὅθεν διδάσκουσιν οἱ Ῥαββῖνοι, ὅτι δὲν πρέπει νὰ τρώγουν πρῶτον κρέας, καὶ ὕστερον τυρίον. Εἶναι ὅμως ἀληθινὸν, ὅτι ἂν φάγωσι πρῶτον τυρὸν, λέγουσι πῶς ἠμποροῦσι νὰ φάγουν ὕστερον κρέας.

Λοιπὸν σοχάζεται ἀπὸ τοῦτο ὁ Χριστιανὸς ἀναγνώσης τὴν ἀγνωσίαν τους, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὴν δεισιδαιμονίαν τους, διαστρέφοντες τὸ νόημα τοῦ Ἱεροῦ Κεφαλαίου μὲ τοῦτον τὸν ψεύδη ἐξήγησιν, διὰ τοῦτο δὲν τρώγουσιν αὐτὸ τυρὸν ὁποῦ νὰ εἶναι κατεσκευασμένος ἀπὸ Χριστιανοὺς, φοβούμενοι μὴν ἤθελον ἦσαι πιτύα καμμία ζώου ἐμποδισμένα, ἢ μὴν ἤθελαν κοπανίσῃ τὸ δέρμα μὲ τὴν πιτύαν, καὶ ὅταν ἤθελον ἦσαι ἔτως, λέγουσιν

ὅτι

ὅτι ἤθελαν ξώγη κρέας μὲ τυρόν, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐναύτιον τῆς ψυδρᾶς αὐτῆς ἀπαγορδύσεως.

Τὸν οἶνον ὁπᾶ εἶναι καμωμένος ἀπὸ Χριστιανὸς, ἢ καμωμένος ἀπὸ τὸς Ἑβραίους, ἀλλὰ ἐγγισμένος ἀπὸ Χριστιανὸς τὸν ὀνομάζουσιν οἶνον Νέσηχ, ἤγουν οἶνον προσφερμένον εἰς εἴδωλα, καὶ τινὲς ἀπ' αὐτὸς σωυηθίζουσι νὰ μὴ τὸ πίνουσι, νομίζοντες νὰ εἶναι εἰδωλολάτραι, καὶ ὅτι δὲ θὺς ὁπᾶ ἡμεῖς τὸ ἐγγίζωμεν τὸν προσφέρομεν εἰς τὰ εἴδωλα ὁπᾶ προσκυνᾶμεν.

Ὅταν αἱ γυναῖκες ζυμώνωσι τὸ ψωμίον, δγάζουσιν σῶα κόμματα ἀπὸ τὸ ζύμι, καὶ τὸ ῥίπτουσιν εἰς τὸ φωτίαν, καὶ ὀνομάζεται ἀπ' αὐτὸς, Κλαλάβ· πιστδύουσιν, ὅτι αὖ ἡ γυνὴ ἐκείνη δὲν ἤθελε κάμη τᾶτο, ἀποθνήσκει εἰς τὸν καιρὸν τῆς γονᾶς, δγατὶ ἐπαραίβη μίαν τοιαύτη ἐντολή.

Μετὰ τὸ τελείωσιν τᾶ γδύματος κάμνουσι τὸ δχαεισίαν μὲ σῶα ξόπον ἁρμόδιον, καὶ τελειώνουσιν αὐτὸ τὸ δχαεισίαν, πίνοντες σῶα ποτήριον οἶνο, καὶ τὸ παλαιὰν συνήθειαν ὁπᾶ ἐμβάθη εἰς τὸν Ἰουδαϊσμόν.

ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ.

Εἶναι ἀναμφίβολον ὅτι ὁ Θεὸς εἰς τὸ ια'. Κεφ. τᾶ Λδυϊτικᾶ, καὶ εἰς τὸ ιδ'. τᾶ Δδυτερονομίκ ἐμπόδισε τὸ Ἑβραίων τὸ νὰ ξώγωσι διάφορα τετράποδα, προσάζοντάς τες νὰ ἀπέχωσιν ἀπ' ἐκεῖνα τὰ τετράποδα ὁπᾶ δὲν ἔχουσι χισμένον τὸ ὀνύχιον, καὶ δὲν ἀναμασῶσι, καὶ ἀπὸ τὰ πετεινὰ τὰ ἅρπαγα, καὶ ἀπὸ τὰ ὀψεία ὁπᾶ δὲν ἔχουσι πτερὰ καὶ λέπια. Οἱ Ἑβραῖοι ἐρδυνῶντες τὸ αἰτίαν, δγατὶ ὁ Θεὸς ἐμπόδισε τὸ πιᾶτον κρέας, λέγουσιν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐμπόδιζεν εἰς τὸν λαόν τε αὐτὸ τὸ ξοφὸ, διὰ νὰ εἶναι βλαβερὰ εἰς τὸ σῶμα τᾶ ἀνθρώπε, καὶ μάλιστα εἰς τὸς Ἑβραίους ὁπᾶ ἔμελλον νὰ κατοικήσουσι τὸ Γῆ τῆς ἐπαγγελίας, εἰς τὸ ὁποῖον κλίμα ἔμελλον ἐκεῖνα τὰ βρώματα νὰ τὸς προξενᾶσι μεγαλωπάτο βλάβο. Οὕτω τὸς διδάσκει ὁ περίφημος αὐτῆς Μαϊμονείδης, Ἰαξὸς ἐξαίρετος εἰς τὸ Βιβλίον καλούμενον μορὲ νεμπουλίμ, τιμῆμα δεύτον, Κεφ. μή. μὲ τὰ ἀκόλουθα λόγια· „ Ἐγὼ λέγω ὅτι ὅλα τὰ βρώματα ὁπᾶ εἰς τὸν νόμον τὸν ἐδικόν μας εἶναι ἀπηγορδυμένα, ἔχουσι ξοφὸ βλαβερὸν, ἄπε εἶναι καυσένα ἀνάμεσα εἰς αὐτὰ τὰ ἀπηγορδυμένα, ὁπᾶ νὰ ἠμπορᾶμεν νὰ ἀμφιβάλωμεν, αὖ εἶναι βλαβερὸν, ἢ ὄχι, παρὰ τὸ ξύγγι, καὶ ὁ χοῖρος. „ Ἀλλὰ δὲ εἰς αὐτὰ εἶναι καμία ἀμφιβολία, „ διότι ὁ χοῖρος εἶναι φυσικὰ καὶ πολλὰ ὑγρός. „ ἡ ἐξαίρετος αἰτία, διὰ τὸ ὁποίαν ὁ νόμος μᾶς „ ἐμπόδισε τὸν χοῖρον, εἶναι ἡ ἄχημη ἀπασροσύ- „ νη τᾶ χοίρου, δγατὶ ξέφονται ἀπὸ πολλὰ ῥυπαρὰ πράγματα. Ἐσὺ γινώσκεις μὲ πόσω ἐ- „ πιμέλειαν ἐμπόδισεν ὁ νόμος ὅλαις ταῖς ἀπα- „ σείαις, καὶ ἀκαθαρσίαις εἰς τὰς κάμπας, καὶ εἰς „ τὸ παρεμβολὸ, διὰ νὰ μὸ εἰπῶ εἰς τὸ „ πόλιν. Ἀνίσως καὶ ἦτον συγχωρημένον τὸ νὰ ξώ-

„ γω-

γωμῶ τὸν χοῖρον, ὅλα τὰ ὀσπήτια, καὶ οἱ φόροι
ἤθελαν ἦσαι ἀκάθαρτα περισσότερον ἀπὸ τὲ ἀ-
ποπατήματα, καὶ τὰς βορβορώδεις τόπους, καθὼς
φαίνεται πόρα εἰς Γαλλίαν. Ἐσὺ γινώσκεις τὴν
κοινὴν παροιμίαν τῆς Ῥαββίνων μας, τὸ σῶμα
τὲ χοίρε ὁμοιάζει σῦα σκατὸ ὅπε περνᾷ, τὸ πά-
χος τῆς ἐντοθίων τε χορταίνει καπαπολλά, καὶ χα-
λᾷ τὴν χόνδυσιν, καὶ γεννᾷ αἷμα ψυχρὸν, καὶ
παχύ. ὅθεν εἶναι καλλιώτερον νὰ καυθῇ, πα-
ρὰ νὰ ᾖ φάγεται. Τὸ αἷμα καὶ τὸ κρέας τὸ θνητι-
μαῖον εἶναι δύσκολα εἰς τὴν χόνδυσιν. Τὸ ζῶον
τὸ ἀποθαμένον, ὁπὲ ἐξεχέθη ἀπὸ ἄλλα ζῶα,
εἶναι ἀρχὴ νεκρὲ σώματος. τὸ σημεῖον τὲ ἀνα-
μασήματος, καὶ τὲ χισὲ ὀνυχίε εἰς τὰ τεᾶπο-
δα, τῆς πτερῶν καὶ λεπίων εἰς τὰ ὀψάρια, ἤξυ-
ρε πῶς δὲν εἶναι αἱ αἰτίαι, ὅτι εἶναι βρώμα-
τα συγχωρημένα, καθὼς ὡδὲ ἡ ἔλλειψις αὐτῆς
τῆς σημείων εἶναι ἀφορμὴ διὰ νὰ εἶναι ἐμπο-
δισμένα, ἀλλὰ εἶναι μόνον σημεῖον διὰ νὰ δια-
κρίνωμεν διὰ μέσε αὐτὲ σῦα πρᾶγμα δύσκολον,
καὶ ἐξαίρετον ἀπὸ ἄλλο ὁπὲ νὰ εἶναι καπώτερον,
καὶ πλέον βλαβερόν.

Ἕως ἐδῶ εἶναι λόγια τὲ προειρημένε Μαϊμωνεί-
δες, ἐγὼ ὅμως δὲν ὑποχρέωμαι εἰς τὴν γνώμην
τότε τὲ Ῥαββίνε, ἀγκαλὰ καὶ τότην τὴν ἰδίαν γνώ-
μην τὴν ἐδίδαξεν τινὲς ἀπὸ τὲς ἐδικές μας. διό-
τι δὲν εἶναι ἀξιόπιστον, ὅτι ὁ Θεὸς νὰ ἐσάθη τόσον
ἀκριβὴς ἐξεταστὴς τῶν ὑγιεινῶν βρωμάτων, διὰ νὰ

τὰ

τὰ συγχωρήσῃ εἰς τὲς Ἑβραίες, καὶ νὰ τὲς ἐμπο-
δίσῃ ἐκεῖνα ὁπὲ ἔβλαπταν τὸ σῶμα, ἐπειδὴ βλέ-
πομεν ὁπὲ καὶ οἱ Παζιάρχαι ἦσαν καπαπολλὰ ἠ-
γαπημένοι ἀπ' αὐτὸν, καὶ ὅμως δὲν ἔβαλε μὲ αὐ-
τὲς τότον τὸν σκοπὸν νὰ τὲς ἐμποδίσῃ τέτοια βρώ-
ματα, καὶ ζοφάς. Μάλιστα δὲ τίς ἄλλος λαὸς εἶ-
ναι ἀγαπημένος ἀπὸ τὸν Θεὸν περισσότερον, ὡσὰν
ὁ Χριστιανικός; δι' αὐτὸν εἶπεν ὁ Κορυφαῖος τῆς Ἀ-
ποσόλων εἰς τὸ Κεφάλ. β. 9. τῆς πρώτης Ἐπισο-
λῆς· Ὑμεῖς δὲ, γένος ἐκλεκτὸν, Βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος Ἅγιον, καὶ ὅμως δὲν τὲς ἐμποδίζει
καμία εἶδος ζώων. Ἐξω ἀπὸ τότο αὐτὰ μέσα εἰς τὰ
ζῶα, ὁπὲ εἶναι ἐμποδισμένα ἀπὸ τὸν Νόμον εἰς
τὲς Ἑβραίες, εἶναι μερικὰ ὑγιεινὰ, καὶ νοσιμώτατα
εἰς τὴν γεῦσιν.

Τινὲς δὲ εἶπον, ὅτι ὁ Θεὸς τὰ ἐμπόδισε τῆς Ἑ-
βραίων, διὰ νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸν νῦν τὲς δι-
φόρες ἀκαθαρσίας. Διὰ τότο τὲς ἐμπόδισε τὸν λα-
γωόν, καὶ τὸν χοῖρον, ἐπειδὴ ἔχυσι ζοφὴν παχεῖαν,
καὶ προξενᾶσιν εἰς τὸν νῦν ἀπρεπεῖς λογισμές. Οὔ-
τε τότη ἡ γνώμη εἶναι πιθανή. Πρῶτον μὲν διατὶ
δὲν ἤθελαν προξενήσῃ καμίαν βλάβην, ὧν δὲν ἔ-
ζωναν συχνάκις ἀπ' αὐτὰς τὰς ζοφάς· Δεύτερον
δὲ ὅτι ἦτον συγχωρημένον εἰς τὲς Ἑβραίες νὰ ζώ-
γωσι τέτοια κρέατα, ὁπὲ εἰς τὲς θερμὲς τόπες,
καθὼς εἶναι ἐκεῖνοι τῆς Ἰεδαίας, γεννῶσιν εἰς τὸ
ἀνθρώπινον σῶμα πολλὰ περιττώματα, καὶ παρα-
κινᾶσιν εἰς τὴν ἁμαρτίαν ὄχι ὀλιγώτερον ἀπ' ἐκεῖ-

νο ὁπῶ κάμνωσι τὰ ἄλλα ζῶα ὁπῶ εἶναι ἐμποδισμένα. Τοιέτης λογῆς εἶναι ἡ Ἔλαφος, ἡ Λίγα, καὶ ἄλλα παρόμοια.

Ἄλλοι λέγεσιν ὅτι ἐμποδίζωντας ὁ Θεὸς εἰς τὸν λαὸν τὰ ἐκεῖνα τὰ εἴδη τῶν ζώων, ἤθελε νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὴν καρδίαν τες, διὰ νὰ ἀπέχωσιν ἀπ' ἐκεῖνα τὰ ἐλαττώματα, ὁπῶ συμβολικῶς ἐσημειώνοντο εἰς αὐτὰ τὰ ζῶα. Καθὼς εἶναι ἡ μικροψυχία εἰς τὸν Λαγωὸν, ἡ ἀπαρεσκία εἰς τὸν χοῖρον, ἡ ἀγνωσία εἰς τὴν χαχλαβαγίαν, ἡ ἁρπαγὴ εἰς τὸν Ἱέρακα, καὶ εἰς τὴν Κάμηλον ἡ μαλακὴ ζωὴ, καὶ ῥέπουσα εἰς τὰ πάθη, καὶ πεπαλαιωμένη. Οὔτε τῶτο τὸ δικαιολόγημα μὲ καταπείθει, διότι ὁ κύκνος καὶ ὁ πελεκὰν, ὁ Λαγωὸς καὶ ἄλλα παρόμοια εἶναι ἐμποδισμένα, καὶ ὅμως δὲν ἔχεσιν εἰς τὸν ἑαυτόν τες καμένα ἴχνος ἐλαττώματος, καὶ δὲν ἔπρεπεν ὁ Θεὸς νὰ ἐμποδίσῃ τὰ ἐλαττώματα εἰς σῶα χυδαῖον λαὸν, καὶ ὑλικὸν ὑποκάπω εἰς τὸ παραπέπασμα τῆς ἱερογλυφικῶν.

Ἄλλοι λέγεσιν ὅτι ἐμποδίζωντας ὁ Θεὸς πολλὰ ζῶα, εἶχε σκοπὸν διὰ νὰ γυμνάσῃ τὸν Ἑβραϊκὸν λαὸν εἰς πράξεις συνεχεῖς τῆς ὑπακοῆς, διὰ νὰ βάλῃ εἰς τὸν νῶντες τὴν ἐνθύμησιν ἐκείνε τῶ Θεοῦ ὁπῶ ἦτον ὁ νομοθέτης αὐτῆς. Ἀλλὰ καθ' σῶας γινώσκει ὅτι τὸ νὰ εἶναι Θεὸς, εἶναι ἀφ' ἑαυτῶ τὸ φανερόν. Τὰ χόρτα, τὰ βυνὰ, οἱ ποτάμοι, καὶ ὅλα τὰ κτίσματα παρασαίνωσι πρὸ ὀφθαλμῶν μας τὴν ὐσίαν τῶ Θεῶ ὁπῶ εἶναι δημιεργὸς ὅλε τῶ Κόσμου.

Ἀφί-

Ἀφίνωντας ἀνὰ μέρος ὅλα τὰ δικαιολογήματα ὁπῶ ἀπέδωκαν διάφοροι συγγραφεῖς εἰς τῶτο τὸ ἐμπόδιον, μοῦ φαίνεται πῶς εἶναι περιττὸν τὸ νὰ ζητῶμεν τὸ αἴτιον τῶ ἐμποδίσματος πολλῶν ζώων, ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ Θεὸς μᾶς τὸ διδάσκει εἰς τὸ Κεφ. κ'. Ἐδάφ. κέ. τῶ Λευϊτικῶ μὲ τῶτα τὰ λόγια· „ Καὶ ἀφορίσετε αὐτὲς ἀναμέσον τῆς „ κτίωῶν τῆς καθαρῶν, καὶ ἀναμέσον τῆς ἀκα„ θάρτων, καὶ ἀναμέσον τῶν πετεινῶν τῶν ἀκα„ θάρτων καὶ τῶν καθαρῶν, καὶ μὴ βδελύξετε „ τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν τοῖς κτίωσι, καὶ ἐν „ τοῖς πετεινοῖς, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἑρπετοῖς τῆς „ γῆς, ἃ ἐγὼ ἀφώρισα ὑμῖν ἐν ἀκαθαρσίᾳ. Καὶ „ ἔσεσθέ μοι Ἅγιοι, ὅτι ἐγὼ Ἅγιός εἰμι Κύριος ὁ „ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἀφορίσας ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν „ ἐθνῶν, εἶναι ἐμοί. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι ὁ Θεὸς διορίζει τὸ αἴτιον διατὶ τὲς ἐμπόδισε μεγάλα βρώματα, καὶ εἶναι, διατὶ τὲς εἶχε χωρίσῃ ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα ἔθνη. Διότι λέγει εἰς τὸ κδ'. Ἐδάφ. „ Ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ὡς διώρισα ὑμᾶς ἀ„ πὸ πάντων τῶν ἐθνῶν. Καὶ ὕστερον εἰς τὸ κέ. λέγει· „ Καὶ ἀφορίσετε αὐτὲς ἀναμέσον τῶν κτη„ νῶν τῶν καθαρῶν, καὶ τῶν ἀκαθάρτων. Καθὼς ἐγὼ σᾶς ἐχώρισα ἀπὸ τόσα ἔθνη, ἔτω πρέπει καὶ ἐσεῖς νὰ χωρίζετε τὰ καθαρὰ ζῶα ἀπὸ τὰ ἀκάθαρτα, διὰ νὰ γνωρίσετε πῶς εἶσε χωρισμένοι ἀπὸ τὴν βδέλυγμα τόσων ἐθνῶν ἀπερισπάστων καὶ εἰδωλολάτρων. καθὼς σᾶς ἐδιώρισα λατρείαν,

 ῥητὸν,

ρητὸν, καὶ φόρεμα ξεχωρισὸν, διὰ νὰ ἠξεύρετε πῶς εἶσε χωρισμένοι ἀπὸ τὰς Θεὰς τῆ ἐθνικῶν, οὔπω σᾶς διωρίζω τὴν τροφὴν, καὶ τὴν ποιότητα τῆ βρωμάτων ὁπὰ ἔχετε νὰ μεταχειρισθῆτε, ὡσὰν λαὸς Ἅγιος διωρισμένος εἰς τὴν λατρείαν μου. Δείξετε μὲ τοῦτο ὅτι εἶσε καθαροὶ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη εἶναι ἀκάθαρτα. Εἰς τόσον τὰς ἐδιώρισεν ὁ Θεὸς, ὅτι καθαρὰ ζῶα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἠμποροῦσαν νὰ τρώγωσι, νὰ εἶναι ἐκεῖνα ἀπὸ τὰ τετράποδα ὁπὰ ἀναμασῶνται, καὶ ἔχουσι χισμὸν τὸ ὀνύχιόν τους. Καὶ ἔκαμε τοῦτο, διατὶ ἔσωπας καὶ νὰ ἐσάθικαν πολλὼ καιρὸν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὴν Αἴγυπτον, εἶχαν ἰδῆ, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι εἶχον διαφόρους δεισιδαιμονίας περὶ τὰ ζῶα. Διότι εἰς μερικὰ ἀπέδιδον μίαν ἐξαίρετον ἁγιωσύνην, καὶ εἰς ἄλλα ἐδιώριζαν μίαν ἀκαθαρσίαν γελοιώδη, καὶ δεισιδαίμονα, καὶ διὰ τοῦτο ἦσαν ἀποδιωγμένα ἀπὸ τὰ τραπέζιά τους τὰ κρέατα αὐτῆ τῆ ζώων.

Ἀναγινώσκομεν εἰς τὸ Κεφάλ. 46. 34. τῆς Γενέσεως, ὅτι ἦτον μέγα τὸ μῖσος ὁπὰ εἶχον οἱ Αἰγύπτιοι εἰς τοὺς βοσκούς· „ Βδέλυγμα γάρ ἐστι „ τοῖς Αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν προβάτων. καὶ ἄλλο δὲν ἦτον τὸ αἴτιον, παρὰ διατὶ αὐτοὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἐπροσκυνοῦν τὰ ἀρνία, καὶ ἄλλα πολλὰ ζῶα, καὶ ἔβλεπον ὁπὰ οἱ ποιμένες τὰ ἐσάλιζαν εἰς τόπους ποταπούς, καὶ ἀκόμη ἐτρέφοντο συχνὰ ἀπ' ἐκεῖνα τὰ κρέατα. Λέγει ὁ Πλούταρχος Λόγῳ περὶ Ἴσιδος φύλ. 353. ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι εἶχον μέγα μῖσος εἰς τὸν ὄνον,

ὄνον, καὶ τὸ βόδιον τὸ κόκκινον. Προσέτι λέγει ὁ Ἡρώδοτος Κεφ 72. ὅτι ἄπεχαν ἀπὸ διάφορα ὀψάρια, νομίζοντες Ἱερὸν πρᾶγμα τὸ χέλυ, καὶ ἄλλα ὀψάρια. Μὴ θέλωντας λοιπὸν ὁ Θεὸς, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι νὰ διορίζων εἰς τὰ ζῶα ὡσὰν οἱ Αἰγύπτιοι ἀκαθαρσίαν, ἢ καθαρότητα καὶ τὴν φαντασίαν τους, ἐχώρισε τὰ καθαρὰ ἀπὸ τὰ ἀκάθαρτα μὲ τὰ προειρημένα σημεῖα, καὶ καὶ ἀλήθειαν εἶναι πλέον ὑγιεινὰ ἀπὸ τὰ ἄλλα, καὶ ξώγωσι ξοφὴν πλέον νόστιμον, καὶ καθαρὰ. Τὰ ὀψάρια ὁπὰ ἔχουσι πτερὰ καὶ λέπια δὲν σέκονται ποτὲ εἰς τὸν πηλὸν, καὶ εἰς τὴν ἀκαθαρσίαν, καὶ τὸ δέρματους εἶναι καθαρὸν ἀπὸ ἀπαρσίαν. Ὁμοίως καὶ τὰ πετεινὰ ὁπὰ εἶναι συγχωρημένα ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τοὺς Ἑβραίους, εἶναι τὰ πλέον ἥμερα, καθὼς ἡ περιστερὰ, ἡ ζυγὸν, καὶ ἄλλα παρόμοια, καὶ εἶναι καθαρὸν τὸ φαγητόν τους, καὶ ἡ ζοφή.

Εἶναι ἀληθινὸν ὅτι ὁ χοῖρος ἦτον τὸ πλέον καταραμένον ἀνάμεσα εἰς ὅλα τὰ ἀκάθαρτα ζῶα, καὶ τὸ πλέον μισητὸν, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐθνικοὶ ἐμεταχειρίζοντο τοῦτο τὸ ζῶον, καὶ τὸ ἐπρόσφεραν θυσίαν εἰς τὰ εἰδωλά τους, καὶ ἐνεργοῦσαν μὲ αὐτὸ τὴν μαγείαν. Τόσον βεβαιώνει ὁ Προφήτης Ἡσαΐας εἰς τὸ 66. Κεφάλ. Ἐδ. 17. ἐκεῖ ὁπὰ ὁμιλεῖ διὰ τοὺς ἐθνικούς. Οἱ „ ἁγνιζόμενοι καὶ καθαριζόμενοι εἰς τοὺς κήπους, καὶ ἐν „ τοῖς προθύροις ἔσθοντες κρέας ὕειον, καὶ τὰ βδε„ λύγματα, καὶ τὸν μυῶ. Καὶ ὁ Ὀβίδιος ἀκόμη μαρτυρεῖ εἰς τὸ πρῶτον Βιβλίον περὶ ὑπερφ. ὅτι

εἰς τὰς θυσίας τῶν ἐθνῶν ὁ χοῖρος εἶχε τὸν πρῶτον τόπον.

Πρώτη ἡ Δημήτρ ἐχορτάθη ἀπὸ τὸ αἷμα τῆς ἀχορτάστ χοίρας, μὲ ἀξίαν σφαγὴν, ὁπὸ βλάπτει πέραν τὸ πλήστ της.

Ἀκόμη οἱ εἰδωλολάτραι ἔκαμναν μὲ τὸν χοῖρον πολλὰς ἐπῳδὰς κὴ τὴν μαγικὴν τέχνην, τόσον ἀναφέρει ὁ ἴδιος Προφήτης Ἡσαΐας ἐν Κεφαλ. 64 4 λέγωντας· „ Ἐν τοῖς μνήμασι καὴ ἐν τοῖς ἀσηλαίοις „ κοιμῶνται δι' ἐνύπνια, οἱ ἐσθίοντες κρέας ὕειον, „ κὴ ζωμὸν θυσιῶν, μεμολυμμένα πάντα τὰ σκεύη „ αὐτῶν. Ἀπὸ τὸ ὁποῖον φαίνεται ὅτι ὁ χοῖρος ἦτον μαγικὸν ζῶον, κὴ ὅτι οἱ Ἐθνικοὶ ἀφιερώνοντο εἰς τὸ δαιμόνιον τρώγοντες τὸ κρέας τὸ χοίρ μὲ δεισιδαιμονικὴν τάξιν, καὴ πίνοντες τὸν ζωμόν τ. Ἀπὸ τοῦτο προῆλθεν, ὅτι διὰ νὰ ἦτον αὐτὸ τὸ ζῶον εἰς τόσην διάβασιν σιμὰ εἰς τοὺς ἐθνικοὺς, ὁ Θεὸς ἔβγαλε νὰ ἀπομακρύνῃ τοὺς Ἑβραίους ἀπὸ κάθε δεισιδαιμονικὴν προσκύνησιν τῆς εἰδωλολατρείας, ἠθέλησε νὰ εἶναι ζῶον ἀκάθαρτον, καὴ νὰ τὸ ἀποστρέφωνται. Οἱ Χριστιανοὶ δὲν ἔχουσι καμίαν δυσκολίαν, ὅτε ἔλεγχον συνειδήσεως εἰς τὸ νὰ τρώγουν ἀπὸ τὰ βρώματα, ὁπὸ ἦσαν ἀπηγορευμένα εἰς τὸν παλαιὸν νόμον, διότι ὤντας αὐτὸ μία προσαγὴ τάξεως, ἔπαυσεν ἡ φύλαξίς της εἰς τὴν ἔλευσιν τὸ προσδοκομένου Μεσσία. Καὶ τοῦτο εἶναι τόσον ἀληθινὸν, ὁπὸ καὴ αὐτοὶ οἱ Ῥαββῖνοι ἐδίδαξαν, ὅτι μὲ τὴν ἔλευσιν τὸ Μεσσία ὁ Θεὸς ἤθελε συγχωρήσῃ τὴν χρῆσιν ἐκεί-

ἐκείνων τῶν ζώων, τὰ ὁποῖα ἐμπόδισε νὰ μὴ ζώγωνται. Εἰς τὸ βιβλίον λεγόμενον Μέδρας Γεϊλὶμ, ἐξήγησις εἰς τοὺς Ψαλμοὺς, ἐξηγοῦντες οἱ Ῥαββῖνοι τὸν στίχον τοῦ 145 Ψαλμ, ὁπὸ λέγει, Κύριος λύει πεπεδημένους, ἢ κατὰ τὴν δύναμιν τῆς Ἑβραϊκῆς φωνῆς, Κύριος λύει ἀπηγορευμένα, τουτ ἔστι „ πως λέγουσι· „ Κάθε ζῶον ὁπὸ ἐκάθη ἀκάθαρ„ τον εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον, ὁ Θεὸς ὁ Ἅγιος κὴ δι„ λογημένος, θέλει τὸ κάμει καθαρὸν εἰς τὸν „ μέλλοντα αἰῶνα, δηλαδὴ μετὰ τὴν ἔλευσιν τὸ „ Μεσσία. Τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο ὁπὸ ἀναγινώσκεται „ εἰς τὸν Ἐκκλησιαστὴν Κεφ. 1. 9. Τί τὸ γεγο„ νός; αὐτὸ τὸ γενησόμενον. Καὶ τί τὸ πεποιημέ„ νον; αὐτὸ τὸ ποιηθησόμενον. Καθαρὰ ἦτον (ὅ„ λα τὰ ζῶα) πρῶτον εἰς τοὺς υἱοὺς Νῶε, κὴ τὸ „ εἶπε εἰς αὐτοὺς εἰς τὴν Γένεσιν εἰς τὸ Κεφάλ. 9. „ 3. ὡς λάχανα χόρτ ἔδωκα ὑμῖν τὰ πάντα, „ δηλαδὴ καθὼς ἐσυγχώρησα εἰς ὅλους τὸν χόρ„ τον, ἔτως ἐσυγχώρησα εἰς ὅλους καὴ τὰ ζῶα. „ Διατί λοιπὸν τὰ ἐμπόδισε; διὰ νὰ ἰδῇ τίς ἐ„ δέχετο τοὺς λόγους τ, καὴ τίς δὲν τοὺς ἐδέχετο. „ ἀλλὰ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Μεσσία θέλει δώσει „ ἐλευθερίαν εἰς ὅλον ἐκεῖνο, ὁπὸ εἶχεν ἐμποδί„ σῃ προτήτερα. Ξεχωρισὰ δὲ ὁμιλοῦντες εἰς τοῦτον „ τὸν τόπον διατὶ τὸν χοῖρον λέγουσιν· Ὁ χοῖρος „ διατὶ ὀνομάζεται μὲ τοῦτο τὸ ὄνομα ἀσχήμιαν χα„ ζίρ; διατὶ παράγεται ἀπὸ τὴν ῥίζαν χαζαρ, „ ὁπὸ δηλοῖ γύρισμα, διατὶ ἔχει νὰ γυρίσῃ νὰ

„ εἶναι ξοφὴ συγχωρημένη εἰς τὸς Ε'βραίους. Φαί-
νεται λοιπὸν ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τῶν Διδασκάλων
τας, ὅτι τὸ κρέας τὸ χοίρου, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα τὰ ἀ-
πηγορευμένα βρώματα εἰς τὸς Ε'βραίους, θέλει εἶ-
ναι συγχωρημένα μὲ τὴν ἔλευσιν τὸ Μεσσία. ὅθεν
οἱ Χριστιανοὶ, ὁπὸ ὁμολογοῦσιν ὅτι ἦλθε, δὲν
πρέπει νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ τὰ τοιαῦτα ζῶα.

Εἶναι ἁπλῆ δεισιδαιμονία, καὶ μωρία τῶν Ρ'αβ-
βίνων ὁ τρόπος τὸ νὰ σφάζουν τὰ ζῶα μὲ μάχαιραν
χωρὶς ὀδόντια, καὶ ἁμαρτανόντες βαρέως κάμνοντές το.
Ε'πειδὴ καὶ παραβαίνουσι τὴν ἐντολὴν ὁπὸ τὰς ἐδό-
θη ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸ Δευτερονόμιον, Κεφ. 4.
Ε'δ. 2. ὅπου προσάζει, ὅτι οἱ Ε'βραῖοι νὰ μὴ τολ-
μήσουν νὰ προσθέσουν, ἢ νὰ ἀφαιρέσουν κανένα ἀπ'
ἐκεῖνα ὁπὸ τὰς ἔβαλεν εἰς τὸν νόμον. „ Οὐ προ-
„ σθήσετε πρὸς τὸ ῥῆμα, ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν,
„ καὶ οὐκ ἀφελεῖτε ἀπ' αὐτό. Καὶ ἐν Κεφαλ. 12. Ε'δ.
„ 32. πᾶν ῥῆμα ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι, τοῦτο φυ-
„ λάξῃ ποιεῖν, καὶ προσθήσεις ἐπ' αὐτὸ, οὐδὲ ἀφε-
„ λεῖς ἀπ' αὐτό.

Α'ποκρίνονται αὐτοὶ, καὶ λέγουσιν, ὅτι εἰς τὸ Δευ-
τερονόμιον Κεφ. 12. 21. λέγει ὁ Θεὸς εἰς τὸν Λαόν
τὸ· „ Καὶ θύσεις ἀπὸ τῶν βοῶν σου, καὶ ἀπὸ τῶν
„ προβάτων σου, ὃν τρόπον ἐνετειλάμην σοι, καὶ
„ φαγῇ. Α'πὸ τὸ ὁποῖον ῥητὸν εἰσάγουσιν, ὅτι ὁ
Θεὸς ἐπρόσταξε τὴν πάξιν, ὁπὸ μεταχειρίζονται αὐ-
τοὶ ὅταν σφάζωσι τὰ ζῶα. Εἰς τὸ ὁποῖον ἀποκρί-
νονται οἱ Χριστιανοὶ, ὅτι τοῦτο ὁπὸ λέγουσιν αὐτοὶ δὲν

προέρ-

προέρχεται ἀπὸ ἄλλο, παρὰ διατὶ δὲν θέλουσι νὰ συ-
νοήσουν τὸ ῥητὸν τῆς Θείας Γραφῆς. Καὶ διὰ νὰ κατα-
λάβωμεν τοῦτο, πρέπει νὰ ἐξυρώμεν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶχε
προσάξῃ εἰς τὸ Λευϊτικὸν Κεφαλ. 3. Ε'δάφ. ὕστερον,
καὶ εἰς τὸ Κεφάλ. 17. 11. ὅτι τὸ αἷμα τῶν ζώων, ὁπὸ
ἐσφάζοντο, νὰ προσφέρεται εἰς αὐτόν. Η'θελεν ἀ-
κόμη, ὅτι τὸ πάχος ἐκείνων τῶν ζώων ὁπὸ ἠμποροῦσαν νὰ προσφερθῶν εἰς θυσίαν, ὡσὰν ἡ Α'ίγα,
τὸ πρόβατον, τὸ Βόδιον, τὸ Μοσχάριον, τὸ Ε'ρίφιον,
καὶ εἰς τὸ ὁποῖον συνοῆται καὶ τὸ Α'ρνίον, αὖ καὶ δὲν
ἐσφάζοντο διὰ νὰ προσφερθῶν εἰς θυσίαν, ἀλλὰ
διὰ νὰ φάγουν τὰ κρέατα, νὰ ἤθελε καυθῇ εἰς τι-
μωρίαν. ὅπως εἰς τὸ Λευϊτικὸν ἐν Κεφ. 7. Ε'δ. 25.
ἀνίσως ὅμως ἐσφάζετο εἰς Ι'εροσόλυμα τοῦτο τὸ ζῶον,
ἢ εἰς κανένα ἄλλον τόπον ὀλίγον ξέμακρα ἀπὸ τὰ
Ι'εροσόλυμα. Καὶ ἀγκαλὰ ἠμποροῦσαν εἰς αὐτὴν
τὴν Πόλιν νὰ σφάζωσι τὸ πρόβατον, τὸ βόδιον,
καὶ τὰ λοιπὰ εἰς τὰ ὀασπιτιάτας μόνον νὰ προσφέ-
ρουν εἰς τὸν Θεὸν τὸ αἷμα, καὶ νὰ καίουν τὸ πάχος εἰς
τιμωρίαν, ἦτον ὅμως πλέον ἁρμόδιον, τὸ νὰ σφα-
γῇ σιμὰ εἰς τὸν Ναὸν, καὶ νὰ προσφερθῇ τὸ αἷμα εἰς
τὸν Θεὸν, τὸ δὲ πάχος εἰς τὸ Θυσιαστήριον τῶν
ὁλοκαυτωμάτων ὁμοῦ μὲ τὰς ἄλλας θυσίας.

Καὶ ἐπειδὴ ἤθελον εἶναι μεγαλωτάτη ἐνόχλησις
εἰς ἐκείνους ὁπὸ ἐκατοικοῦσαν τὰς πόλεις τῆς Ι'ουδαίας,
πολλὰ μακρὰν ἀπὸ τὸν Ναὸν, τὸ νὰ φέρουν εἰς Ι'ε-
ροσόλυμα ὅλα τὰ ζῶα, ὁπὸ ἔμελλον νὰ σφάξουν,
καὶ ἔπειτα νὰ τὰ μεταφέρουν εἰς τὰς οἰκίας των, τὰς

δίδει

δίδει ἄδειαν ὁ Θεὸς εἰς τῶν τὸν νόμον, καὶ τὸς συγχωρεῖ, νὰ σφάζωσι τῶτα τὰ ζῶα εἰς τὰ ἀσπιτιά των, μόνον νὰ χύνωσιν ἐκεῖ τὸ αἷμα εἰς τιμὴν τῦ Θεοῦ, καὶ νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ τὸ νὰ φάγωσιν τὸ πάχος ἐκείνων τῶν ζώων. Τῶτο εἶναι ἐκεῖνο ὁπῦ διορίζει ὁ Θεός. Καὶ διὰ νὰ φανῇ πῶς εἶναι ἀληθινὸν αὐτὸ ὁπῦ ἐδῶ γράφω, θέλω σημειώσῃ τὰ ῥητὰ τῆς Θείας Γραφῆς, ὁπῦ εἶναι εἰς τὸ προειρημένον 12. Κεφ. τῦ Δευτερονομίε Ἐδ. 20. 21. 22. 23 καὶ 24. λέγει λοιπόν· „ Ἐὰν „ δὲ ἐμπλατυνῇ Κύριος ὁ Θεός σε τὰ ὅριά σε, κα„ θάπερ ἐλάλησέ σε, καὶ εἴπῃς, φάγομαι κρέα. ἐὰν „ ἐπιθυμήσῃ ἡ ψυχή σε, ὥστε φαγεῖν κρέα, ἐν πά„ σῃ ἐπιθυμίᾳ τῆς ψυχῆς σε φαγῇ κρέα, ἐὰν δὲ „ μακρότερον ἀπέχῃ σε ὁ τόπος, ὃν αὐ ἐκλέξηται „ Κύριος ὁ Θεός σε, ἐπικληθῶαι τὸ ὄνομα αὐτὸ „ ἐκεῖ, καὶ θύσεις ἀπὸ τῶν βοῶν σε, καὶ ἀπὸ τῶν „ προβάτων σε, ὡς αὐ δῶσοί σοι ὁ Θεός σε, ὃν τρόπον „ ἐνετειλάμωσοι, καὶ φαγῇ ἐν ταῖς πόλεσί σε κατὰ „ πᾶσαν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς σε, ὡς ἔθεται „ ἡ δορκὰς, καὶ ἡ ἔλαφος, καὶ ὕπως φαγῇ αὐτό· ὁ „ ἀκάθαρτος ἐν σοὶ καὶ ὁ καθαρὸς, ὡσαύτως ἔδεται. „ πρόσεχε ἰσχυρῶς τῦ μὴ φαγεῖν αἷμα· τὸ γὰρ αἷμα „ αὐτῦ ψυχή· ὐ βρωθήσεται ψυχὴ μετὰ τῶν κρεῶν· „ ὐ φάγεσθε αὐτό, ἐπὶ τὴν γῆν ἐκχεεῖτε αὐτὸ ὡς „ ὕδωρ. Τῶτο εἶναι ἐκεῖνο ὁπῦ προσάζει ὁ Θεὸς, καὶ ὄχι τὰ γελοιώδη ἐκεῖνα πράγματα, καὶ τὰς δεισιδαιμονίας τῶν Ῥαββίνων, ὅτι τὸ μαχαίριον νὰ μὴν ἔχῃ χαράγματα, ὅτι νὰ τὸ φιλαφᾷ μὲ τὸν δάκτυ-

λον,

λον, καὶ μὲ τὸ ὀνύχιον. Τῶτο εἶναι νὰ προσθέτωσιν εἰς τὸν νόμον, καὶ νὰ φυλάσσωσιν ἐκεῖνο ὁπῦ δὲν ἐπροσάχθη εἰς τὸν Ἑβραϊκὸν λαὸν, ὔτε ἀπὸ τὸν Θεὸν, ὔτε ἀπὸ τὸν Μωϋσῆν. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησῦς Χριςὸς, ὁ ἀληθὴς Μεσσίας, ὁ ἀληθὴς Θεὸς, καὶ ἀληθὴς ἄνθρωπος ἔλυσε αὐτῶν τῶν ἀπαγορεύσεων τῶν βρωμάτων, ἢ διὰ νὰ εἰπῶμεν καλλιώτερον τῶν ἀναίρεσε, ὅταν ἔπεμψε τὸς Ἀποσόλως διὰ νὰ κηρύξωσι τὸ Εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, καὶ εἶπε πρὸς αὐτός. Παῦ τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε.

Μένει τῶρα νὰ ἐρευνήσωμεν ἐπιμελῶς διατὶ οἱ Χριςιανοὶ τρώγωσι τὸ ξύγγι, καὶ τὸ αἷμα, μ' ὅλον ὁπῦ ὁ Θεὸς ἐμπόδισε συχνάκις εἰς τὸν Νόμον του τὸ τοιῦτον βρῶμα.

Ὅσον διὰ τὸ ξύγγι λέγω, ὅτι ἀληθῶς ἐπρόσαξεν ὁ Θεὸς εἰς τὸ Λευϊτικὸν ἐν Κεφ. 3. Ἐδ. 17. καὶ ἔλεγε, παῦ σέαρ, καὶ παῦ αἷμα δὲν ἔδεσθε. Καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας τόπως ξαναλέγει παρόμοια λόγια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μᾶς λέγωσιν οἱ Ἑβραῖοι, ὅτι διὰ τῶν προσαγῶν τῦ Θεῦ, πρέπει νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ παύτων τροφῶν. πλανῶνται ὅμως μεγάλως· Διότι εἶναι φανερὸς, ὅτι εἰς τὸν νόμον ἦτον ἀπηγορευμένον κάθε εἶδος ξυγγίε. ἐπειδὴ ἦτον ἐμποδισμένον μόνον ἐκεῖνο τῶν καθαρῶν ζώων, ὁπῦ ἦσαν ἁρμόδια εἰς θυσίαν, μάλιστα δὲ ὅλον τὸ ξύγγι ἐκείνων τῶν ζώων ἦτον ἀπηγορευμένον, παρὰ μόνον ἐκεῖνο ὁπῦ ἐσκέπαζε τὰ ζωτικὰ μέρη, καὶ τὰ ἐντόσθια, ὡσὰν τὴν καρδίαν, τὸ σκότι, τὸ πλε-

μῶνι,

μῶνι, καὶ ἄλλα παρόμοια, διότι ἐκεῖνο ὁπὸ ἦτον εἰς τὰ ζῶα ὁπὸ ἐθυσιάζοντο, ἐπροσφέρετο πάντα εἰς τὸν Θεόν. Τὸ δὲ ξύγγι ἦτον ἄλλων καθαρῶν ζώων, ὁπὸ δὲν ἦταν ἁρμόδια εἰς θυσίαν, ὡσὰν ἐκεῖνο τὸ ἐλαφίν, καὶ ἄλλων ὁμοίων, δὲν ἦτον ἐμποδισμένον εἰς τὸς Ἑβραίους, ἐπειδὴ καὶ ἐμπόδιζε εἰς αὐτὸς ἐκεῖνο μόνον ὁπὸ ἠμποροῦσε νὰ θυσιασθῇ, καὶ ἐκείνων τῶν ζώων ὁπὸ ἐθυσιάζοντο, καθὼς εἶναι φανερὸν ἀπὸ τὸ ἴδιον Δευτικὸν ἐν Κεφαλ. 7. Ἐδ. 25. ὁπὸ λέγει ὁ Θεός· „ Πᾶς ὁ ἔδων στέαρ ἀ„ πὸ τῶν κτηνῶν, ὧν προσάξει ἀπ' αὐτῶν κάρπω„ μα Κυρίῳ, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῶν λαῶν „ αὐτῆς. Καὶ εἰς τὸ Ἐδ. 23. εἶχεν εἰπῆ· „ Πᾶ„ σέαρ βοῶν, καὶ προβάτων, καὶ αἰγῶν οὐκ ἔδεσθε. ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἠμποροῦμεν νὰ συμπεραίνωμεν, ὅτι ἐκεῖνο τὸ ἐπίλοιπον ξύγγι, ὁπὸ δὲν ἐπροσφέρετο εἰς τὸν Θεὸν, ἢ ἐκεῖνο τῶν καθαρῶν ζώων εἰς ξοφλῶ, ἀλλὰ ὁπὸ δὲν ἠμποροῦσε νὰ προσφερθῇ εἰς θυσίαν, ὡς εἴπομεν ἀνωθεν, ἦτον χωρὶς ἄλλο συγχωρημένον· ἡ ὁποία ἐντολὴ δὲν μᾶς ὑποχρεώνει πλέον, ἔτε πρέπει νὰ φυλάσσεται, διότι δὲν εἶναι πλέον ὁ Νόμος τῶν τοιούτων θυσιῶν, ἐπειδὴ προσφέρομεν εἰς τὸν Ὕψιστον ἐκείνων τῶν καθαρῶν θυσίαν, τῶν ὁποίων ἐσημείωναν τοῦτα τὰ ζῶα.

Εἶναι ἁπλῆ δεισιδαιμονία τῶν Ἑβραίων τὸ νὰ ἀπέχωσι καὶ νὰ μὴ ξεώγωσι τὸ κρέας, καὶ τὸν τυρὸν, ἐξηγοῦντες ἄγνωσα τὸ ῥητὸν τῆς Ἐξόδ. Κεφαλ. 23. 19. ὁπὸ λέγει· „ Οὐχ ἑψήσεις ἄρνα ἐν γάλακ„ τι

„ τι Μητρὸς αὐτοῦ. καὶ λέγοντες ὅτι εἰς ἐκεῖνα τὰ λό„για ἐμποδίζει ὁ Θεὸς τὸ νὰ φάγωμεν πρῶτον κρέας, καὶ ὕστερον τυρὸν, διότι τὸ ῥητὸν βαίνει πρῶτον τὸ ἐρίφιον, ὁπὸ δηλοῖ τὸ κρέας, καὶ ἔπειτα τὸ γάλα, ὁπὸ σημαδεύει τὸν τυρόν. Δίδοντες ἄδειαν οἱ Ῥαββῖνοι νὰ τρώγωσι πρῶτον τὸν τυρὸν, καὶ ὕστερον τὸ κρέας. τὸ ξαναλέγω, ὅτι εἶναι καθαρὰ μωρία, καὶ δεισιδαιμονία, ἅπε ἐμπόδισεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν λαόν τοιοῦτον πρᾶγμα εἰς αὐτὰ τὰ λόγια ἀλλὰ ἐμπόδισε καὶ πολλαῖς φοραῖς τὸ νὰ ἑψήσωσι τὸ Ἐρίφιον μὲ τὸ γάλα τῆς Μητρός του. Τὸ ἐμπόδισεν εἰς τὸ προειρημένον ῥητὸν, καὶ ξαναεῖπε αὐτὸ τὸ ἐμπόδιον εἰς τὸ Κεφ. 34. Ἐδ. 26. καὶ εἰς τὸ Δευτερονόμιον Κεφ. 14 Ἐδ. 21.

Μερικοὶ συγγραφεῖς θέλουσιν ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ Θεοῦ νὰ τοὺς παραγγείλῃ μίαν τοιαύτην προσαγὴν, ἦτον διὰ νὰ βάλῃ εἰς τὴν καρδίαν τῶν χυδαίων Ἑβραίων καὶ ὑλικῶν καμίαν ἀρχὴν δυσπλαγχνίας, καὶ ἐλεημοσύνης πρὸς τοὺς πλησίον, ἐπειδὴ καὶ ἔχει κάποιον εἶδος ὠμότητος τὸ νὰ μαγειρεύσουν τὸ ἐρίφιον μὲ τὸ γάλα τῆς ἰδίας του Μητρὸς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐτράφη ὅταν ἔζη. Οἱ Ῥαββὶ Ἀβραβὰς ἐξηγοῦντας τὸ ῥητὸν τῆς Ἐξόδ. Κεφαλ. 23. Ἐδ. 19 λέγει. Ὅτι ἠθέλησεν ὁ Θεὸς νὰ μὴ κάμωσιν οἱ Ἑβραῖοι ἐκεῖνο ὁπὸ ἔκαμαν οἱ Ἐθνικοὶ εἰς ὑποταγὴν τῶν εἰδώλων. ἰδὲ τὰ λόγιά του· „ Μὲ φαί„ νεται πλέον πιθανὸν, ὅτι τοῦτος ὁ νόμος νὰ προέρ„ χεται ἀπὸ τὴν σωπήθειαν τῶν εἰδωλολατρῶν, οἱ

„ ὁποῖοι

„ ὁποῖοι εἰς ταῖς συνάθροισές των ἐσυνήθισαν
„ μαγειρεύωσι τὰ Ε'ίφια μὲ τὸ γάλα τῆς μητέρως
„ εἰς τὸν καιρὸν ὁπὸ ἐσυνάζαν τὰ γεννήματά της
„ νομίζοντες νὰ κάμνων ἀρεσὸν πρᾶγμα εἰς τὸν
„ Θεὸν των.

Ἄλλοι λέγουσιν ὅτι νὰ ἐμπόδισε τοῦτο ὁ Θεὸς, διατὶ μερικοὶ εἰδωλολάτραι ἐμεταχειρίζοντο τοῦτο τὸ κρέας τῆς Ε'ίφων μαγειρευμένον μὲ τὸ γάλα τῆς Μητρὸς, διὰ νὰ κάμνων τὰς μαγείας των. Ὁ Μαϊμονείδης εἰς τὸ Βιβλίον Μορὲ Νεβοχὶμ, μέρος ζ'. τον, Κεφ. 48. ἔχει γνώμην, ὅτι νὰ τὸ ἐμπόδισεν ὁ Θεὸς, διὰ νὰ εἶναι βλαβερὸν εἰς τὴν ὑγείαν. Ἡ ἀληθὴς αἰτία εἶναι, ὅτι ὁ Θεὸς ἐμπόδιζε τοῦτο, διὰ νὰ ἀπομακρύνῃ τοὺς Ε'βραίους ἀπὸ τὰς δεισιδαιμονίας τῆς εἰδωλολατρῶν ἐκείνου τοῦ καιροῦ, οἱ ὁποῖοι μὲ τοῦτο τὸ φαγὶ ἔκαμναν εἰδωλολατρείαν, καὶ μαγείας. Τοῦτο εἶναι ἡ αἰτία, διατὶ ὁ Θεὸς βαίνει τοῦτον τὸν νόμον αὐτάμα μὲ τὰς ἐντολὰς, ὁπὸ ἐμποδίζουσι τὴν θρησκείαν τῆς Εἰδωλολατρείας. Τόσον εὑρίσκω εἰς τὴν Ε'ξοδον ἐν Κεφ. 23. Ε'δ. 18. καὶ 19. ὁπὸ ἀναγινώσκεται· „ Οὐ θυμιάσεις ἐπὶ ζύ-
„ μῆ αἵματος θυμιάματός μου, οὐδὲ μὴ κοιμηθῇ
„ στέαρ τῆς Ε'ορτῆς μου ἕως πρωΐ, καὶ τὰ ἔξῆς. Οὐχ
„ ἑψήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι Μητρὸς αὐτοῦ. Καὶ εἰς τὸ 34. Ε'δ. 25. καὶ 26. ξαναλέγει τὰ ἴδια λόγια, καὶ τὰς ἰδίας ἐντολάς. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι συναπτει τὴν προσαγὴν νὰ μὴ μαγειρεύων τὸ Ε'ρίφιον μὲ τὸ γάλα τῆς μητρός του, διὰ νὰ σέβωνται μα-

κραν ἀπὸ τὰς δεισιδαιμονίας τῶν ἐθνικῶν, διατὶ καὶ τότε ἡ προσαγὴ, καὶ ἐκεῖναι ἀποβλέπουσιν εἰς τὸ ἴδιον τέλος, διότι τὸ νὰ μαγειρεύωσι τοιουτοτρόπως τὸ Ε'ίφιον, ἄλλο δὲν εἶναι, παρὰ μαγεῖαι, καὶ δεισιδαιμονία εἰδωλολατρική.

Ὁ Μαϊμονείδης εἰς τὸ ζ'ίτον μέρος τοῦ ἐδικοῦ του Μορὲ Νεβοχὶμ, Κεφ. 46. διδάσκει, ὅτι οἱ εἰδωλολάτραι ἐκεῖνο τὸν καιρὸν ἔβγαναν τὸ κρέας τοῦ βάγε διὰ ἄκραν δεισιδαιμονίαν. δὲν εἶναι λοιπὸν θαυμαστὸν καὶ ἀνίσως εἰς ὑποταγὴν τοῦ Δαίμονος, ἤθελαν νὰ τὸ ἀφιερώνωσι τὸ Ε'ίφιον κατασκευαμένον μὲ τὸ γάλα τῆς Μητρός του. Λ'νίσως καὶ δὲν ἦτον τοῦτο, δὲν ἐξανάλεγεν ὁ Θεὸς πολλάκις αὐτὴν τὴν Ε'ντολὴν, ὁπὸ καθ' ἑαυτὴν εἶναι πρᾶγμα ἐλαφρὸν, καθὼς κάμνει μίαν φορὰν εἰς τὴν Ε'ξοδον Κεφ. 23. ἄλλην εἰς τὸ 34. καὶ τέλος πάντων εἰς τὸ Δευτερονόμιον, Κεφαλ. 14. εἶναι σημεῖον λοιπὸν, ὅτι τοῦτο εἶναι τάξις μαγικὴ, σημεῖον οἰκειώσεως μὲ τὸ Δαιμόνιον.

Ὁ Μαϊμονείδης εἰς τὸ προειρημένον Βιβλίον καὶ Κεφάλαιον λέγει καθαρὰ, ὅτι οἱ εἰδωλολάτραι ἐπροσκυνοῦσαν τὸν Θεὸν τῶν χωραφίων, τὸν ἐπαρεκάλων διὰ νὰ τοὺς δώσῃ πλουσιοπάροχον σοδιάν, καὶ διὰ νὰ τὸν ἐξιλεώσων, καὶ νὰ τὸν κάμνων φίλον του, τοῦ ἐπροσφέρναν εἰς θυσίαν Ε'ρίφιον μαγειρευμένον μὲ τὸ γάλα τῆς Μητρός του, ἐπειδὴ ἐπίστευον νὰ εἶναι τῆς ὀρέξεώς του μία τοιαύτη θυσία. Ὁ Ρ'αββὶ Μοναχὲμ εἰς τὸ Βιβλίον του ὁπου

ονομάζεται Τφεδὰ Λαδάρεχ, φυλ. 83 Κολ. 2. ὁμ
λῶντας δι' αὐτῶ τῶ δεισιδαιμονίαν, λέγει ταῦτα
τὰ λόγια· „ Ἤκουσα ὅτι ἐσωπήθιζαν οἱ ἐθνικοὶ
„ νὰ μαγειρεύουν τὸ κρέας μὲ τὸ γάλα, ξεχωρίζοντας
„ δὲ τὸ κρέας τῶ Ἐξιφίων, καὶ τῶ ἀρνίων. κ
„ ὅταν ἐφύτευαν τὰ δένδρα, ἐκάπνιζαν ἐκεῖνον τὸν
„ ἀόρον, κ' ἔχωναν ἐκεῖ τὸ γάλα, διὰ νὰ ἤθε-
„ λε φέρῃ πλουσιοπάροχον τὸν καρπόν, κ' νὰ ὠρι-
„ μάσῃ γλήγορα.

Τοῦτο εἶναι ἡ αἰτία ὁποῦ ὁ Θεὸς εἰς τῶ Ἔξοδον, Κεφ. 23. Ἐδ 18. 19 κ' εἰς τὸ Κεφάλ. 34. Ἐδ 25. 26. δίθυς ὁποῦ ἐπρόσταξε τοὺς Ἑβραίους νὰ φυλάσσουν τῶ Ἑορτῶ τῆς Σκωποπηγίας, ἡ ὁποία ἐπανηγυρίζετο εἰς τὰς 15. τοῦ Σεπτεμβρίου φεγγαρειὰ, εἰς δοξασίαν τοῦ Θεοῦ, διὰ τῶ σωσάθροισιν ὁποῦ ἐκαμναν εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον, προσθέτει δίθυς, κ' οὐκ ἐψήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι Μητρὸς αὐτοῦ. ὄχι διὰ ἄλλω αἰτίαν, παρὰ δηλαδὴ, καθὼς παρατηρεῖ ὁ Ἀβραβανὲλ, οἱ ἐθνικοὶ ἔκαμναν τοῦτο τῶ δεισιδαιμονίαν νὰ μαγειρεύωσι τὸ ἐρίφιον μὲ τὸ γάλα τῆς Μητρός του, εἰς τὸν καιρὸν τῆς σωσάξεως τῶν καρπῶν. Βεβαιώνει ὅλον τοῦτο ὁ Μαϊμονείδης εἰς τὸ Βιβλίον τοῦ Μορὲ Νεβυχὶμ, μέρος γ'. Κεφ. 48. φυλ. 496. ὅπου λέγει· „ Βεβαιώνομαι εἰς τοῦτο
„ τῶ γνώμω, δηλαδὴ βλέπω ὅτι δύο φοραῖς δη-
„ λαδὴ εἰς τῶ Ἔξοδον, κ' εἰς τὸ Δευτερονόμιον,
„ ἀφ' ὧν ἐπρόσαξεν ὁ Θεὸς νὰ φυλάττωσι τρεῖς Ἑορ-
„ τὰς, δηλαδὴ τῶν ἀζύμων, τῆς Πεντηκοστῆς, κ'
„ τῆς

„ τῆς σκωποπηγίας, προσθέτει τοῦτο τῶ Ἐνο-
„ λῶ, θέλωντας νὰ εἰπῇ, ὅταν εἰς τὰς Ἑορτάς
„ σας παρασαθῆτε ἔμπροσθού μου, μὴ θελήσετε νὰ
„ ἐψήσητε τὸ φαγητόν σας καθὼς κάμνουσι τοῦτα τὰ
„ ἔθνη. Τοῦτο τὸ δικαιολόγημα σιμὰ εἰς τὸ λόγο
μου εἶναι μεγάλο. Τοῦτο ἐμπόδιζεν ὁ Θεὸς εἰς ἐκεί-
νου τῶ Ἐνπολῶ, κ' ὄχι τῶ δεισιδαιμονίαν τῶν Ἑ-
βραίων, νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ τὸ νὰ ἔφωγον κρέας καὶ
τυρὸν, ἡ ὁποία προχωρεῖ τόσον ὀμπρὸς, ὥστε νὰ
κρατῆσιν εἰς τὰ ὀπαντιά τους διπλᾶ τζυκάλια καὶ πιά-
τα διὰ τὸν τυρὸν, κ' διὰ τὸ κρέας. Μεταχειρίζον-
ται ἄλλο μαχαῖρι διὰ τὸ κρέας, κ' ἄλλο διὰ τὸν τυ-
ρόν. Μεταχειρίζονται διαφορετικὰ χιλιάρια, κ' εἶ-
ναι ξεχωρισὰ τὰ ἀγγεῖα τῆς ζαπέζης, κ' τὰ Μα-
γειρία. Καὶ ὅλον τοῦτο προέρχεται, διατὶ δὲν καπα-
λαμβάνουσι τῶ δύναμιν ἐκείνης τῆς προσαγῆς.

Συμπερένομεν λοιπὸν, ὅτι εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς προσαγὰς, ἄλλος δὲν ἦτον ὁ σκοπὸς τοῦ Θεοῦ, παρὰ διὰ νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν λαόν του ἀπὸ τῶ δεισι-δαίμονα εἰδωλολαξείαν, ὁποῦ ἐμεταχειρίζοντο εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τὰ ἔθνη. διὰ τοῦτο εἰς τὸ Λευϊτι-κὸν Κεφάλ. 19. Ἐδ. 26. ἐπρόσαξε „ μὴ ἐσθίετε ἐπὶ
„ τῶν ὀρέων, διατὶ ἔτως ἐσωπήθιζαν οἱ Ἐθνικοὶ
εἰς ὑποταγὴν τῶν δαιμόνων. διὰ τοῦτο εἰς τὸ 27. Ἐδ. προσάζει· „ Οὐ ποιήσετε σισόλω ἐκ τῆς κόμης τῆς
„ Κεφαλῆς ὑμῶν, δηλαδὴ μὴ κουρεύσετε ὁλοξόγυ-
ρα τῶν κόμων τῆς κεφαλῆς σας. Διότι τὸ ἔκαμναν οἱ Ἐθνικοὶ εἰς ὑπακοὴν τῶν Θεῶν των. Καὶ εἰς τὸ 28.

Εὐδ. ἐπρόσαξε· „ Καὶ ἐντομίδας ἐπὶ ψυχῆς ἀ ποιή-
„ σετε ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, καὶ γράμματα στικτὰ ἀ
„ ποιήσετε ἐν ὑμῖν, ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. Διό-
τι ἐπίσδλον ἐκεῖνοι οἱ παλαίπωροι, καὶ πετυφλωμένοι,
ὅτι μὲ ἐκεῖνο τὸ αἷμα ὁπὸ ἔχυναν ἀπὸ τὰ κοψίματά
τας, νὰ ἐξιλεώνοντο οἱ Θεοὶ, καὶ νὰ ἔφερναν ἀναψυχὴ
εἰς ἐκεῖνον τὸν ἀποθαμένον. Διὰ τῦτο ἐπρόσαξεν εἰς
τὸ Λδιτικὸν Κεφ. 2. Εὐδ. 11. „ Πᾶσαν θυσίαν ἰδῶ ἀ
„ προσφέρητε Κυρίῳ, ἀ ποιήσετε ζυμωτόν· πᾶσαν
„ δὲ ζύμην καὶ μέλι ἀ προσοίσετε ἀπ' αὐτῦ καρπῶσαι
„ Κυρίῳ. Διότι ὅπως ἐσωμήθιζαν τὰ ἔθνη εἰς τιμὴν
τῆς ψδδωνύμων Θεῶν· ὅθεν ἔφαλεν ὁ Ὀβίδιος εἰς
τὸ γ'. Βιβλίον τῆς ὑπερη. στίχ. 735.

„ Γίνονται σπονδαὶ εἰς τὸν Θεὸν, ἐπειδὴ αὐτὸς
„ χαίρεται εἰς τὰς γλυκεῖς χυλάς.
„ Καὶ ἀπὸ τὸν Βάκχον λέγεται νὰ δρέθη τὸ
„ μέλι.

Βεβαιώνει τῦτο ὁ Μαϊμονείδης εἰς τὸ ξ'ίτον τε Βι-
βλίον, ὁπῦ πολλάκις ἀναφέραμεν ἐν Κεφ. 46. ἀκο-
λυθεῖ λοιπὸν, ὅτι ἔσωνταν καὶ νὰ ἔπαυσεν ἐκείνη ἡ
εἰδωλολαξία, καὶ νὰ μὴ γίνωνται πλέον τοιαῦται
δεισιδαιμονικαὶ πελεταὶ, ἔπαυσε καὶ ἡ φύλαξις τῆς
τοιύτων διαπαγῶν.

Ἐκείνη ἡ ζύμη τὴν ὁποίαν καίυσιν αἱ Ἑβραῖαι
γυναῖκες εἰς τὴν φωτίαν, κάθε φορὰν ὁπῦ κάμνυ-
σι τὸ ψωμίον, εἶναι ἁπλῆ δεισιδαιμονία Ἰυδαϊκὴ,
καὶ ὄχι ἐντολὴ προσαγμένη ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἐπρόσαξε

καὶ ὁ Κύριος εἰς τὸ Βιβλίον τῆς Λριθμῶν, Κεφάλ.
15. Εὐδ. 18. „ ἐν τῷ εἰσπορδύεδαι ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν,
„ εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ, καὶ ἔσαι ὅταν ἔδη-
„ τε ὑμεῖς ἀπὸ τῆς ἄρτων τῆς γῆς, ἀφελεῖτε ἀφαί-
„ ρεμα τῷ Κυρίῳ, ἀρχὴν φυράματος ὑμῶν, ἄρ-
„ τον ἀφαίρεμα ἀφορεῖτε αὐτὸ, ὡς ἀφαίρεμα ἅλω-
„ νος, ὕπως ἀφελεῖτε αὐτόν. Ἀπ' ἀρχῆς φυράματος
ὑμῶν, καὶ δώσετε τῷ Κυρίῳ ἀφαίρεμα εἰς τὰς γενεὰς
ὑμῶν, θέλωντας ὁ Θεὸς νὰ γνωρίζεται πρώτη ἀρχὴ
εἰς ὅλα τὰ πράγματα, ἠθέλησεν ὅτι καὶ εἰς τὰ βρώ-
ματα νὰ κάμνωσι τύτων τὴν ἄσκησιν. Καὶ ἐπειδὴ
ἠθελεν ἦσαι πολὺ δύσκολον νὰ δίδεν τὸ πρῶτον
μερίδιον ἀπὸ ὅλα τὰ πράγματα, διχαιρίθη νὰ
τὸ δίδεται μόνον ἀπὸ τὸ ψωμίον, δηλ. ἀπὸ τὴν
ζύμην ὁπῦ ἐγίνετο αὐτὸ τὸ ψωμίον. Πῦ ἐπρόσαξε
ποτὲ ὁ Θεὸς νὰ ῥίπτεται εἰς τὴν φωτίαν ἀπὸ τὰς γυ-
ναῖκας ἡ ζύμη, ὁπῦ προσάζει ῥητῶς νὰ δίδεται εἰς
τὸν Ἱερέα;

Περισσότερον διδάσκυσιν οἱ Ῥαββῖνοι εἰς τὰς διχο-
λογιάτας, ὅτι νὰ γίνεται ἀπὸ πόντε εἴδη ἀλεύρε
τῦτος ὁ χωρισμὸς, ὀνομαζόμενος ἀπ' αὐτὰς Γαλὰχ,
δηλαδὴ ἀπὸ σιτάρι, κριθάρι, ζέα, βρύζαν,
καὶ βρῶμι. τῦτο εἶναι μωρία, διότι ὁ Θεὸς ἐπρόσα-
ξε νὰ τὸ προσφέρεται ἡ ἀπαρχὴ κάθε φυράματος.
Ὅθεν φαίνεται καθαρὰ, ὅτι ὁ νόμος ὁπῦ φυλάσ-
συσι καὶ τὸ παρὸν οἱ Ἑβραῖοι, δὲν εἶναι ἐκεῖνος,
ὁπῦ ἐδόθη τῦ Μωϋσέως ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸ Σινᾶ
Ὄρος, ἀλλὰ ἄλλος, ἐφευρεμένος ἀπὸ τὴν ἄπακτον

φαντασίαν τῶν Ραββίνων τες, οἱ ὁποῖοι ἀλλοίωσαν τὰ ῥητὰ τῆς Θείας Γραφῆς μὲ τὰς ψευδεῖς αὐτῶν παραδόσεις, καθὼς εἶδαμεν ἕως τώρα, καὶ θέλομεν ἰδεῖ καλλιώτερα εἰς τὰ ἀκόλουθα Κεφάλαια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΙΔ'.

Περὶ ὀνείρων τῶν Ἑβραίων, καὶ δεισιδαιμονιῶν, ὁπῶ μεταχειρίζονται εἰς αὐτά.

ΠΡὸ τῦ ὑπάγωσιν εἰς τὸ Κρεββάτιον οἱ Ἑβραῖοι, σωνθίζυσι τὰ ἐκσνθίζυσι μερικὰς σίχας τῶν Ψαλμῶν, καὶ ἄλλαις παρακάλεσες.

Κατὰ τὸν προσαγωγὸν τῶν Ραββίνων δὲν ἔπρεπε νὰ κρατῶσι τὰ κρεββάτια μὲ τὸν κεφαλὸν ἀπὸ Ἀνατολὸν εἰς Δύσιν, ἀλλ' ἀπὸ τὸν Βορέαν πρὸς τὸν Μεσημβρίαν, τῦτο ὅμως δὲν φυλάσσεται ἀπὸ μερικές.

Διδάσκυσιν οἱ Ραββῖνοι εἰς τὸ Ταλμὺθ Βιβλίον Μπεραχὸτ, Κεφάλ. Ἀρὲ, ὅτι σὺας Ἑβραῖος, ὁπῶ σίκεται ἐπὰ νύκτας χωρὶς νὰ ἰδῇ κακνία ὄνειρον, εἶναι ἀσεβὴς, καὶ κακόζοπος. Αὐτὸν τὸν ἰδίαν μοῖραν τὸν ἀναφέρυσι καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῦ Ταλμύθ.

Ἡ πίσις ὁπῶ δίδυσιν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὰ ὀνείρατα εἶναι πρᾶγμα ἀπίσθυτον. Αὐτοὶ πισδύυσιν ὅτι ἡ καλοσυνὴ, ἢ ἡ κακοσυνὴ τῶ ὀνείρατος, ῥέμαται ἀπὸ τὸ νὰ ἐξηγηθῇ καλῶς, ἢ κακῶς. Διὰ τῦτο βλέπον-

πόντες αὐτοὶ κακνία ὄνειρον, ὁπῶ τὸ κείνυσι κακὸν, ὑπάγυσι καὶ δείσκυσι κακνία φίλον τες ἐμπισδυμόν ὑ τῶ δηγῶνται τὸ ὄνειρον, διὰ νὰ λάβυν ἀπ' ἐκεῖνον καμίαν ἐξήγησιν. Εἰς τὸ Ταλμὺθ Βιβλίον πρῶτον, λεγόμενον Μπεραχὸτ, οἱ Ραββῖνοι κάμνυσι μίαν μακρὰν ὁμιλίαν, ὁμιλῶντες διὰ τὰ ὀνείρατα κατὰ μέρος. Τρέχει εἰς τὰς τύπας σὺα Βιβλίον εἰς Ἰσπανικὸν γλῶσσαν, ὁπῶ εἶναι μία ἐπιτομὴ ὅλα ἐκεῖνα ὁπῶ δείσκεται καταλεπτῶς γεγραμμένον εἰς τὸ Ταλμὺθ διὰ τὰ ὀνείρατα, καὶ διὰ τὸν σημείωσιν αὐτῦ.

Ὁ ζόπος τὸν ὁποῖον κρατῶσι διὰ νὰ ἀκυρώσυν τὸν κακίαν τῶ ὀνείρατος, ὅταν εἶναι κακὸν, εἶναι τὸ νὰ νησδύσυν τὸν ἀκόλουθον ἡμέραν, καὶ ἀνίσως εἶναι καιρὸς καλοκαιρίν, καὶ ἤθελαν ἐνυπνιαθῇ μὴ τὸ γεῦμα ὅταν ἀναπαύονται, νησδύσυν ἕως τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, ἕως τὸν ὥραν ὁπῶ εἶδον τὸ ὄνειρον.

Ἂν τύχῃ καὶ τὸ ὄνειρον εἶνε κακὸν, καὶ τὲς φέρει μελαγχολίαν, ἐκσνθίζυσιν εἰς τὸν προσδυχὸν τὴν αὐγινὸν μίαν κάποιαν δυχὸν ἐναντίον τῦ ὀνειράτων, ἐφδρεμένον ἀπὸ τὲς Ραββίνες των, καὶ τυπωμένον εἰς τὰ δυχολόγιά τες, καὶ λέγυσιν ἔπως· „ Κύ„ ριε ἐγὼ εἶμαι ἐδικός σε, καὶ τὰ ὀνείρατά με εἶναι „ ἐδικά σε. Ὀνειρδύθηκα σὺα ὄνειρον, καὶ δὲν ἠ„ ξδύρω τί εἶναι, τόσον ἐκεῖνο ὁπῶ ἐνυπνιάθηκα „ ἐγὼ, ἢ ἄλλοι ὀνειρδύθησαν δι' ἐμένα. Ἂν τὰ „ ὀνείρατα εἶναι καλὰ, δωνάμωσά τε, ὡσὰν τὲ

„ ὀνείρατα τῦ σώφρονος Ἰωσήφ. Καὶ αὖ ἔχωσι χρείαν
„ ἀπὸ ἰαξείαν, ἰάξθυσαί τα, καθὼς ἰάξθυσις
„ τὰ πικρὰ ὕδατα διὰ μέσυ τῦ Διδασκάλυ μας
„ Μωϋσέως, διὰ νὰ εἶναι εἰς δόξαν, ϗ καθὼς
„ ἐθεράπθυσες τὰ ὕδατα τῆς Ἱεριχὼ διὰ χειρὸς Ἐ-
„ λισαίυ, ϗ καθὼς τὸν Νεεμαὶ ἀπὸ τῶ λέπρας,
„ ϗ καθὼς τὸν Ἐζεκίαν ἀπὸ τῶ ἀῤῥωσίαν, ϗ
„ καθὼς ἄλλαξες τῶ καπάραν τῦ Βαλαὰμ ἀπὸ
„ κακὸν εἰς καλὸν, ὅπω μετάβαλε ὅλα τὰ ὀνειρα-
„ τά μυ εἰς καλὸν, ϗ εἰς δ'λογίαν.

Ὅλω ἐκείνω τῶ ἡμέραν νησθύει ἐκεῖνος ὁπῦ εἶδε τὸ ὄνειρον, ϗ πρὸς τὸ ἑσπέρας ὑπάγει ἔμ-προσθεν εἰς ξεῖς Ῥαββίνες, ἢ εἰς ξεῖς φίλυς τυ, πρὸς τὺς ὁποίυς λέγει ἑπτὰ φοραῖς τῦτα τὰ λόγια· „ Ἐγὼ εἶδα σῦα καλὸν ὄνειρον. Καὶ οἱ φίλοι τῦ ἀνταποκρίνονται ἄλλαις πόσαις φοραῖς· „ ἐσὺ εἶδες σῦα „ καλὸν ὄνειρον ϗ καλὸν, καλὸν νὰ εἶναι, ὁ „ Θεὸς νὰ τὸ κάμῃ καλὸν, καλὸν, ϗ καλὸν ἂς „ εἶναι, ϗ ἂς εἶναι καλόν. Προθέτυσιν ὕστερον ἄλλαις δ'χαῖς, ϗ τελειώνωντας αὐτὴ τάξις, τὸν παρακινᾶσι νὰ κάμῃ ὀλίγω Ἐλεημοσύνω εἰς πτωχύς.

Εἶναι τόσον εὔχολοι οἱ Ἑβραῖοι νὰ δ'δυν πίστιν εἰς τὰ ὀνείρατα, ὁπῦ δὲν εἶναι συγχωρημένον εἰς αὐτὺς κατ' ἐδένα τρόπον νὰ νησθύσι τῶ ἡμέραν τῦ Σαββάτυ, ἔξω μόνον διὰ ὀνείρατα, ϗ τότε ἀπὸ προσαγωγὴν τῦ Ῥαββίνων νησθύσι τὸ Σάββατον, ϗ τῶ Κυριακῶ, τὸ μὲν Σάββατον διὰ τὸ ὄνειρον, τῶ δὲ Κυριακῶ διὰ κανόνα τῆς ἁμαρτίας,

ὁπῦ

ὁπῦ ἔχαμαν, νησθύοντες τὸ Σάββατον. Ὁ Ῥαββὶ Ἰωσὴφ Κάρος εἰς τὸ Βιβλίον τυ ἐπιγραφόμενον Σελχαναρὲχ, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζεται ὅλη ἡ Συναγωγὴ διὰ κανόνα τῆς παρατηρήσεως τῦ νόμυ της, διὰ νὰ εἶναι μία ἐπιτομὴ ὅλυ τῦ Ταλμὺδ εἰς τὸ σύγγραμμα τῦ Σαββάτυ, εἰς τῶ Παράγραφον, ῥητὸν τῆς νησείας τῦ Σαββάτυ, λέγει τῦτα τὰ λόγια εἰς τὸν Ἀριθμ. 288. „ Εἶναι συγχωρημένον νὰ νησθύ-„ σῃ τινὰς εἰς αὐτὸ (δηλαδὴ εἰς τὸ Σάββατον) „ διὰ αἰτίαν τῦ ὀνείρατος, διὰ νὰ κοπῇ ἡ ἀπόφα-„ σις τῆς κείσεώς τυ. Ὅμως πρέπει νὰ νησθύῃ καὶ „ τὴν Κυριακὴν, διὰ νὰ συγχωρηθῇ ὁπῦ ἔλει-„ ψεν εἰς τὴν δ'φροσιώλω τῦ Σαββάτυ. Καὶ ἀ-„ νίσως εἶναι ἀδυνάτος, καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ νη-„ σθύσῃ δύο ἡμέρας ἀκολούθως, ἂς μὴ νησθύσῃ „ τὴν Κυριακὴν, ἀλλὰ ἂς νησθύσῃ ὕστερον.

Προθέτει ὀλίγον ὕστερον· „ εἶναι τινὲς ὁπῦ λέ-„ γυσιν ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνεται νησεία εἰς τὸ „ Σάββατον διὰ ὀνείρατα, παρὰ διὰ ὄνειρον ὁπῦ „ εἶδε τινὰς εἰς ξεῖς καιρὺς ξεῖς φοραῖς. Ἄλλοι „ λέγυσιν ὅτι εἰς τῦτος τὺς καιρὺς δὲν πρέπει νὰ „ γίνεται νησεία ἐν Σαββάτῳ διὰ τὸ ὄνειρον, δι-„ τι ἡμεῖς δὲν ἤμεθεν ἔμπειροι εἰς τὸ νὰ ἐξηγή-„ σωμεν τὰ ὀνείρατα, ϗ νὰ ἠξεύρωμεν ποῖον εἶ-„ ναι καλὸν, ϗ ποῖον κακόν. Ἐκεῖνοι τῦ Κόσμυ „ λέγυσιν, ὅτι δ'ρίσκεται εἰς τὰ Βιβλία τῶν Πα-„ λαιῶν, ὅτι διὰ ξία ὀνείρατα γίνεται νησεία, „ τὸ Σάββατον, ϗ εἶναι. Ὅς τις βλέπει τὸ Βι-

„ βλίον τῦ Νόμυ ὁπῦ καίεται. Η᾽ τὴν ἡμέραν τῆ
„ καθαρισμῶν εἰς τὴν ὥραν τῦ Νεμπιλάμπ, ἤγυν
„ τῦ ἀποδείπνυ. Η᾽ πὲ πατερὰ τῦ ὀασητίυ, ἢ τὰ
„ ὀδόντιά τυ ὁπῦ πίπτυσιν. Ε᾽ννοεῖται ὅμως νὰ εἶ-
„ ναι τὰ ὀδόντια, ἀμὴ αὐίσως βλέπει ὁπῦ μέ-
„ νυσι τὲ κατασάγονα, εἶναι καλὸν ὄνειρον, διό-
„ τι εἶναι σημεῖον, ὅτι ἀπέθανον ἐκεῖνοι ὁπῦ ἐ-
„ συμβυλεύοντο κακὰ ἐναντίον τυ, ϗ μὲ φαίνεται
„ ὅτι διὰ τὰ ὀνείρατα ὁπῦ λέγονται εἰς τὸ Ταλ-
„ μὺδ, εἰς Κεφ. Α᾽ροὲ, νὰ εἶναι κακὰ, δι᾽ ἐκεῖ-
„ να πρέπει νὰ γίνεται νησεία τὸ Σάββατον. Ε᾽ν-
„ πειτα προσθέτει· Εἶναι τινὲς, ὁπῦ λέγυσιν, ὅ-
„ τι πρέπει νὰ νησεύῃ τὸ Σάββατον, ϗ ἐκεῖνος βλέ-
„ πει εἰς τὸ ὄνειρον, ϗ τῦ φαίνεται νὰ ἀναγινώσϗ
„ εἰς τὸ Βιβλίον τῶν Νόμων.

Α᾽ΝΑΙ᾽ΡΕΣΙΣ.

Κατὰ ἀλήθειαν εἶναι μεγάλη μωρία, ϗ ἁπλῆ δεισιδαιμονία τὸ νὰ δίδυν πίσιν εἰς τὰ ὀνείρατα, ϗ νὰ θέλυσι νὰ θεμελιώνυνται εἰς αὐτά. Λέγυσιν οἱ Θεολόγοι, ὅτι ἔχιων λογίων ἠμπορῦσι νὰ εἶναι τὰ ὀνείρατα, φυσικὰ, Θεῖα, ϗ διαβολικά. Καὶ φυσικὰ εἶναι ἐκεῖνα ὁπῦ δι᾽χνυσι τὴν ἀκρασίαν τῶν χυμῶν, τὴν καλὴν, ἢ κακὴν διάθεσιν τῦ σώματος, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τεκμαίρονται οἱ ἰαῖροὶ τὴν κατάσασιν τῦ ἀῤῥώσυ, διὰ νὰ κάμυν τὴν πρόβλεψιν τῶν ἁρμοδίων ἰαῖρικῶν εἰς τὸν περισσεύοντα χυμόν.

Ε᾽τι

Ε᾽τι ὀνείρατα φυσικὰ εἶναι, ὅταν προξενῦνται ἀ-
πὸ τὰ εἴδη ἐκεῖνα ὁπῦ σέκονται εἰς τὴν φαντασίαν,
ϗ πότε ἡ σωΰθεσις αὐτῶν τῶν εἰδῶν, εἶναι ὡς ἐπὶ
τὸ πλεῖσον γελοιώδης ϗ τερατώδης. Εἰς τῦτα τὰ
ὀνείρατα εἶναι μεγάλη μωρία νὰ δίδῃ τινὰς πίσιν,
ϗ νὰ τὰ σοχάζεται εἰς κανσία ζόπον. διότι βλέ-
πομεν ὁπῦ καθ᾽ ἑνὰς ἐνυπνιάζεται τὰ πράγματα
τῆς τέχνης τυ, ϗ ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα ἔχει πολλὴν
ἔφεσιν. Α᾽πὸ τὰ φυσικὰ ὀνείρατα λέγυσιν οἱ Θεο-
λόγοι, ἠμπορεῖ τινὰς νὰ τεκμαίρεται, χωρὶς ἁμαρ-
τίαν τὴν κρᾶσιν τῦ ἀνθρώπυ, τὴν ὑγείαν, τὴν ἐπι-
κειμένην ἀῤῥωσίαν, ϗ τὴν ἀγάπην εἰς τὴν ὁποίαν
κλίνει ὁ ἄνθρωπος, διότι τὰ ἀποτελέσματα δείχ-
νυσι φυσικὰ τὴν ἀφορμὴν τυς. Καὶ τῦτα τὰ ὀνείρα-
τα εἶναι ἀποτελέσματα βέβαια τῆς κράσεως, ϗ τῦ
χυμῦ ὁπῦ κυριεύει εἰς τὸ σῶμα.

Ο᾽ταν τὰ ὀνείρατα ἔρχονται ἀπὸ τὸν Θεὸν, ἢ ἀ-
πὸ Α᾽γγελον, ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ τὴν διάλυσιν ἐκεῖ-
νος μόνον ὁπῦ ἔλαβε διάλυσιν ϗ σημείωσιν αὐτῶν
τῶν ὀνείρων ἀπὸ τὸν Θεὸν, ἢ ἀπ᾽ αὐτὸν τὸν Α᾽γγε-
λον. Οὕτως ὁ Ἰωσὴφ, ϗ ὁ Δανιὴλ ἐκαπίλαβαν
τὴν σημείωσιν τῶν ὀνείρων ὁπῦ ἔσειλεν ὁ Θεὸς εἰς
βοήθειαν τῶν Η᾽γεμόνων τες.

Α᾽λλα ὀνείρατα εἶναι μάταια, ϗ διαβολικὰ, ϗ
δεισιδαιμονικὰ, ϗ διὰ τῦτο εἶναι ψεῦδῆ, ϗ δὲν
ἦναι συγχωρημένον εἰς κανένα νὰ κάμῃ προγνω-
σικὰ ἀπ᾽ αὐτὰ, ϗ τὸ ἐμποδίζει ὁ Θεὸς εἰς τὸ Δεν-
τερονόμιον Κεφ. 18. Ε᾽δ. 10. „ ἐχ ὄφεθήσεται ἐν σοὶ

ϗ

„ κὴ τὰ ἑξῆς. μαντεύμενος μαντείαν, κὴ κλη-
„ νος, κὴ οἰωνιζόμενος. ἀλλ' ἐπειδὴ κὴ τὰ θεῖα κὰ ὀνεί-
ρατα σωτηρίζουσι νὰ εἶναι πολλὰ σπάνια, κὴ εἶναι δύ-
σκολον νὰ τὰ διακρίνῃ τινὰς ἀπὸ τὰ διαβολικὰ κὴ μά-
ταια, διὰ τοῦτο εἶναι πολλὰ ἀσφαλὲς νὰ καταφρονῇ τις
ὅλα τὰ ὀνείρατα, ἕως μόνον αὐτὸς κὴ τὰ ἀπο-
καλύπτει ὁ Θεὸς εἰς ἄλλον τρόπον, ἢ φωτίζει ἐκείνους,
ὁποὺ βλέπουσι τὰ ὀνείρατα, κάμνοντάς τους νὰ ἠξεύ-
ρουν, ὅτι τὰ ὀνείρατα προέρχονται ἀπ' αὐτὸν τὸν Θεόν,
κὴ παρακινῶντάς τους νὰ ζητήσουν τὴν ἐξήγησιν αὐτῶν,
καθὼς ἔκαμε εἰς τὸν Ἀρχιοινοχόον, κὴ Ἀρχισιτο-
ποιὸν τοῦ Φαραὼ, κὴ εἰς αὐτὸν τὸν Φαραὼ, κὴ Να-
βυχοδονόσορ, κὴ εἰς πολλοὺς ἄλλους. Καὶ τότε ἀπο-
καλύπτει ὁ Θεὸς εἰς τοὺς φίλους του τοὺς Ἁγίους ἀνθρώ-
πους, κὴ τὴν ἐξήγησιν τῶν ἰδίων ὀνειράτων, κα-
θὼς ἔκαμε εἰς τὸν Ἰωσὴφ, κὴ Δανιὴλ. Κατ' ἄλλον
τρόπον ἡ προειρημένη προσοχὴ τὴν ὁποίαν κάμνου-
σιν οἱ Ἑβραῖοι ὅταν ὀνειρεύονται, εἶναι ἀσεβὴς, δει-
σιδαίμων, κὴ ὑποκάτω εἰς χεῖμα δυσεβείας, κρύ-
πτει μέγα φαρμάκι, θέλοντες νὰ κάμνουν Ἱερὸν μὲ
τὰ παραδείγματα τῆς Θείας Γραφῆς, ἐκεῖνο ὁποὺ
εἶναι γελοιώδες, μάλιστα βδελυκτόν. Ἀληθῶς ἦ-
σαν μυσηριώδη τὰ ὀνείρατα τοῦ Ἰωσὴφ, ἀλλ' οὐδὲ ἐ-
κεῖνος, οὐδὲ οἱ Πατὴρ αὐτοῦ ἔκαμναν τοῦτον τὸν σοχασ-
μὸν εἰς ὅλα τὰ ὀνείρατα. ὅτε πρέπει νὰ βαύνωνται
εἰς πρᾶξιν ἐκεῖναι αἱ δεισιδαιμονίαι, ὁποὺ κάμνου-
σιν οἱ Ἑβραῖοι διὰ νὰ διγάλλουν ἀπ' αὐτὰ σῶα κα-
λὸν οἰωνισμὸν, κὴ σημείωσιν.

Ο Ῥαββὶ Λεὼν ἀπὸ Μόδενα εἰς τὸ Βιβλίον τὸ
περὶ ῥητῶν Ἑβραϊκῶν Κεφ. Ν'. Ἀριθ. 5. λέγει τοῦτα
τὰ λόγια „ Οἱ Ἑβραῖοι δίδουσι μεγάλην πίστιν
„ εἰς τὰ ὀνείρατα, διὰ τὰ παραδείγματα ὁποὺ ἀνα-
„ γινώσκονται εἰς τὴν θείαν Γραφὴν, τοῦ Ἰακὼβ,
„ τοῦ Ἰωσὴφ, κὴ ἄλλων, κὴ δι' ἐκεῖνο ὁποὺ λέγει ὁ
„ Ἰὼβ εἰς Κεφ. 33. Ἐδ. 15. ἐνύπνιον ὡς φάσμα ἐν
„ μελέτῃ νυκτερινῇ, ὡς ὅταν ἐπιπίπτει φόβος δει-
„ νὸς ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπὶ νυσταγμάτων ἐπὶ κοίτης,
„ τότε ἀνακαλύπτει νοῦν ἀνθρώπων. Καὶ εἰς τὸν
„ Ἀριθ. 4. λέγει. Τόσην ὑπόλυψιν ἔχουσιν εἰς αὐ-
„ τὰ, ὅτι αὐτὸς τινὰς ὀνειρευθῇ κανένα πρᾶγ-
„ μα κακὸν, ὁποὺ νὰ τοῦ φέρῃ μελαγχολίαν, ἐξό-
„ χως δὲ ἀπ' ἐκεῖνα τὰ τέσσερα ὀνείρατα ὁποὺ ξεκα-
„ θαρίζονται ἀπὸ τοὺς Ῥαββίνους, λέγουσιν ὅτι νὰ
„ εἶναι καλὸν, κὴ ὅπου σωτηρίζουσι νὰ νηστεύσουσι
„ ἐκεῖθεν τὴν ἰδίαν ἡμέραν, καθὼς εἰς ὅλας τὰς
„ νηστείας, μάλιστα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου,
„ ὁποὺ εἶναι ἐμποδισμένη ἡ νηστεία διὰ κάθε ἄλλο
„ πρᾶγμα, διὰ τὸ ὄνειρον μόνον εἶναι συγχωρη-
„ μένη τόσον εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου, ὡσὰν
„ κὴ εἰς κάθε ἄλλην Ἑορτήν. Καὶ εἰς τὸν Ἀριθ. 5.
προσθέτει „ Καὶ τὸ ἑπτέρας ὁποὺ τελειώνει ἡ νη-
„ στεία, πρὸ τοῦ φάγωσι, κράζουσι ἕξ φίλους, εἰς τοὺς
„ ὁποίους λέγει ἑπτὰ φοραῖς ἐκεῖνος ὁποὺ εἶδε τὸ ὄ-
„ νειρον, ἂς εἶναι καλὸν τὸ ὄνειρον ὁποὺ εἶδα, κὴ
„ ἐκεῖνοι τοῦ ἀποκρίνονται εἰς κάθε φοράν, καλὸν
„ νὰ εἶναι, κὴ ὁ Θεὸς νὰ τὸ κάμῃ καλόν. Καὶ

μετὰ

» μεσικὰς σίχας τῶν Προφητῶν, διχόμυοί τε ζωήν,
» ἐξαγοραν, καὶ εἰρωίλω, λέγεσιν ἐκεῖνο τὸ Ἐκ-
» κλησιαστικὸ εἰς τὸ Κεφ. 9. Ἐδ. 7 ὕπαγε λοιπὸν
» καὶ φάγε μὲ χαρᾶς τὸν ἄρτον σε, καὶ ὑπάγει νὰ
» φάγῃ. Ἕως ἐδῶ εἶναι τὰ λόγια τῦ Λέοντος ἀπὸ
Μόσεων. Τὸ ῥητὸν τῦ Ἰὼβ εἰς τὸ Κεφ. 33. Ἐδ. 15.
ἀγκαλὰ καὶ ἐκεῖ ὁμιλεῖ ὁ Ἰὼβ, ἀλλὰ ὁ νέος Ἐλιὺ,
καὶ μὲ μεγάλλω αὐθάδειαν, καὶ ὑπερηφανίαν, μ' ὅλον
τῦτο δείχνει, ὅτι ὄχι παύτοτε ὁμιλεῖ ὁ Θεὸς εἰς τὰ
ὀνείρατα, διότι εἰς τὸ Ἐδ. 14. τὸ προπέτερον εἶχε
εἰπῇ » ἐν δὲ τῷ ἅπαξ λαλήσει Κύριος, ἐν δὲ τῷ
» δευτέρῳ, ἐνύπνιον καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλομέρος μᾶς δίδει
τὴν εἴδησιν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἰς τὸν Ἐκκλησιαστὴν
Κεφ. 5. Ἐδ. 2. καὶ 6. ὅτι τὰ ὀνείρατα ἀκολυθῶν διὰ
τὰς μεγάλας φροντίδας ὁπῦ ἔχει ὁ ἄνθρωπος, καὶ
ὅτι εἰς αὐτὰ διέρχονται μεγάλαι καὶ πολλαὶ μα-
ταιότητες. » Ὅτι παραγίνεται ἐνύπνιον ἐν πλήθει
» περισπασμῦ. ὅτι ἐν πλήθει ἐνυπνίων, καὶ μα-
» ταιοτήτων καὶ λόγων πολλῶν. Οἱ ἄνθρωποι ὅταν
θέλυσι νὰ μὴ δοθῇ πίσις εἰς καινὸν πρᾶγμα,
συνηθίζυσι νὰ λέγυσιν, εἶναι σὰν ὄνειρον, ἀλλ'
ὄχι διὰ τῦτο ἀποκλείυσι τὰ θεῖα ὀνείρατα, ὁπῦ εἶ-
ναι ἀσαφῆ, καὶ οἱ Χριστιανοὶ δὲν δίδυσι πίσιν εἰς
τὰ ὀνείρατα, καθὼς κάμνυσιν ὅπου συχνὰ οἱ Ἑ-
βραῖοι, καὶ μὲ τόσας δεισιδαιμονίας, καθὼς εἴδα-
μεν ἕως τῶρα.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΙΕ'.

Περὶ Ὅρκων, καὶ Ταξιμάτων τῶν Ἑβραίων, καὶ Συγχωρήσεως αὐτῶν.

Εἰς τὴν Ἔξοδον Κεφ. 20. ἀπάμεσα εἰς τὰς Ἐν-
τολὰς τὰ Δεκαλόγυ, ἐμποδίζει ὁ Θεὸς μὲ
αὐηροτάτην ποινὴν τὸν ὅρκον ἐπὶ ματαίῳ, μάλι-
σα τὸ νὰ προφέρῃ τινὰς τὸ Ἅγιόν τε ὄνομα χωρὶς ἐ-
κείνην τὴν τιμὴν καὶ τὴν διάβειαν ὁπῦ τὸ χρεω-
σεῖται. Ξαναλέγει ὕσερον τὰτὴν τὴν προσαγὴν εἰς
διαφόρυς τόπυς τῆς Θείας Γραφῆς. Ἂν οἱ Ἑβραῖοι
τὸ φυλάσσυσι τῶρα ἢ ὄχι, ἂς τὸ εἰπῇ ὅς τις σωμα-
σρέφεται μὲ αὐτές. Ἐγὼ ἠξεύρω, ὅτε περνῶντας
σιμὰ ἀπὸ τὴν Ἑβραϊκὴν τὰς, φεύγω ἀκούοντας με-
γικὰς ὅρκυς. Ἄλλο δὲν ἀκούεται ὁπῦ νὰ δύγαίνῃ ἀ-
πὸ τὸ τὸ σόματες, παρὰ, μὰ τὸν Θεὸν, καθὼς εἶ-
ναι ἀληθινὸς ὁ Θεὸς, εἰς τὴν ἀλήθειαν τῦ Θεῦ, καὶ
ἄλλα παρόμοια λόγια, καθὼς εἶναι γνωσὸν εἰς καθ'
σα, καὶ φανερόν. Τῦτο ἡ συνήθεια δὲν ἦτον τελετική,
ἐπειδὴ ἀποβλέπει κατ' εὐθείαν εἰς τὴν τιμὴν τῦ
Θεῦ, καὶ ἀκολύθως εἶναι εἰς τὴν παλαιάν της ἰσχύν,
καὶ δὲν ἔπαυσεν.

Οἱ Ἑβραῖοι ἔχυσι σωμηθισμένον καὶ εὔκολον τὸν
ὅρκον, λέγοντες, μὰ τὸ Βιβλίον τῦ Νόμε, μὰ τὸν
Νόμον τῦ Μωϋσέως, καὶ ἄλλα παρόμοια λόγια.

Οἱ Ῥαββῖνοι κάμνυσι τὺς Ἑβραίυς διὰ ὑπόθε-

σιν

σιν πραγματείας νὰ ὁμώσην εἰς τὸν Νόμον, προσάζοντές τους νὰ βάσην τὸ χέριόν τους ἐπάνω εἰς τὴν Θείαν Γραφήν. Πρὸ τοῦ δὲ ὁμώσην, σωνηθίζουσι νὰ πλύνην τὰ χέρια τους. Σωνηθίζουσιν ἀκόμη νὰ ὁμώσην πιάνοντες τὸ κράσπεδον τῆς ἱματίας τοῦ Ῥάββίνου, καὶ τοῦτο ὀνομάζεται ἀπ' αὐτὰς Κινιαή.

Ἔχουσι μεγάλον φόβον τὸ νὰ προφέρωσι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, καθὼς εἶναι γραμμένον εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν, δηλαδὴ Ἰεοβὰβ, καὶ ὅταν τὸ εὑρίσκουσιν εἰς τὴν Θείαν Γραφήν, ἢ εἰς ἄλλο μέρος γραμμένον εἰς ποιὸν τόπον, προφέρουσιν Ἀδωναί, ὁποῦ δηλοῖ τὸ ἴδιον. Πιστεύουσιν, ὅτι αὖ ἤθελαν τὸ προφέρῃ τοιοῦτο τόπως, ἤθελε ἀπολεσθῇ ὅλον τὸ σύσημα τοῦ Κόσμου. Ἐγὼ ὅμως λογιάζω, ὅτι ἤθελαν κάμῃ καλλιώτερα νὰ ἔχην αὐτὸν τὸν ἔλεγχον τῆς σωειδήσεως εἰς τὰς ὅρκους, καὶ ψευσίας, καὶ ὄχι εἰς ἕνα πρᾶγμα ὁποῦ καθ' ἑαυτὸ εἶναι σεμνὸν καὶ εὐσεβὲς, ὅταν δὲν ἤθελε προσεχθῇ ἡ καταφρόνησις εἰς ἕνα τοιοῦτον τόπον τὸ νὰ προφέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Θεοῦ.

Τὴν ὀλίγην φύλαξιν ὁποῦ σωνηθίζουσιν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τοὺς ὅρκους, τὴν ὁμολογεῖ καὶ μὴ θέλωντας ὁ Ῥάββῖνος Λέων ἀπὸ Μόδεναν εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῶν Ἑβραϊκῶν πράξεων, εἰς τὸ 4. Κεφ. μὲ τοῦτα τὰ λόγια· „ Εἶναι ἐμποδισμένοι οἱ μάταιοι ὅρκοι, καὶ „ τὸ νὰ ὀνομάσῃ τινὰς ἀκόμη κανένα ἀπ' ἐκεῖνα τὰ „ πολλὰ ὀνόματα ὁποῦ εἶναι θεῖα χωρὶς ἀφορμὴν, „ καὶ τὰ ἔξης. ἀλλ' ὅμως δὲν φυλάσσεται ὅπως.

Σωνη-

Σωνηθίζουσι συχνάκις νὰ κάμνουσι κανένα πρᾶξιμον, ὁ Πατέρας ὅμως ἠμπορεῖ νὰ ἀκυρώσῃ τὰ πράξιματα τῆς θυγατρὸς ὁποῦ εἶναι εἰς τοὺς χρόνους τῆς νεότητος, καὶ ὁ ἄνδρας ἐκεῖνα τῆς γυναικὸς, καὶ τοῦτο ἠσυγχωρεῖτο εἰς αὐτὰς ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸ Βιβλίον τῶν Ἀριθμῶν, εἰς τὸ Κεφ. 30. Ἐδ. 4. καὶ εἰς τὰ ἀκόλουθα μὲ τὰ ἑπόμενα λόγια· „ Ἐὰν δὲ γυνὴ „ εὔξηται εὐχὴν Κυρίῳ, ἢ ὁρίσηται ὁρισμὸν ἐν τῷ „ οἴκῳ τοῦ Πατρὸς αὐτῆς ἐν τῇ νεότητι αὐτῆς, καὶ ἀ„κούσῃ ὁ Πατὴρ αὐτῆς τὰς εὐχὰς αὐτῆς, καὶ τοὺς ὁ„ρισμοὺς αὐτῆς, οὓς ὥρισατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐ„τῆς, καὶ παρασιωπήσῃ αὐτῆς ὁ Πατὴρ, καὶ στήσονται „ πᾶσαι αἱ εὐχαὶ αὐτῆς, καὶ πάντες οἱ ὁρισμοὶ, οὓς „ ὥρισατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, μενοῦσιν αὐτῇ. „ Ἐὰν δὲ ἀνανεῶν ἀνανεώσῃ ὁ Πατὴρ αὐτῆς, ἢ ἀν„ ἡμέρᾳ ἀκούσῃ τὰς εὐχὰς αὐτῆς, καὶ τοὺς ὁρισμοὺς „ αὐτῆς οὓς ὥρισατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, καὶ στή„σονται. Καὶ Κύριος καθαριεῖ αὐτὴν, ὅτι ἀνεώθη„σεν ὁ Πατὴρ αὐτῆς. Τοῦτο εἶναι διὰ τὴν θυγατέρα ὁποῦ εἶναι εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πατρός της. Ὅσον διὰ τὴν ὕπανδρον γυναῖκα ἀκολουθεῖ τὸ Ἅγιον Ῥητὸν εἰς τὸ 11. Ἐδ. καὶ λέγει· „ Ἐὰν δὲ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀν„δρὸς αὐτῆς ηὐχὴ αὐτῆς, ἢ ὁρισμὸς ὃν ὥρισα„το κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς μεθ' ὅρκου, καὶ ἀκούσῃ „ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ παρασιωπήσῃ αὐτῇ, καὶ μὴ ἀ„νασθίσῃ αὐτῇ, καὶ στήσονται πᾶσαι αἱ εὐχαὶ αὐ„τῆς, καὶ πάντες οἱ ὁρισμοὶ αὐτῆς, οὓς ὥρισατο κατὰ „ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, στήσονται κατ' αὐτῆς. Ἐὰν δὲ

πιεσ-

„ περιελών περιέλη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἢ αὖ ἡμέρα ἀ-
„ κύρη. καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ Κύριος καθαριεῖ αὐτὴν.
Τοῦτο δοκεῖ τὸ αἴρεσιν ὁ Νόμος τῶ Χριστῶ, καὶ βλέ-
πομεν ὅτι καὶ πῶρα ἔχει ἐξουσίαν ὁ Πατὴρ νὰ κάμῃ
ἄκυρα τὰ ταξίματα τῆς θυγατρὸς, καὶ ὁ ἄνδρας τῆς
γυναικός τε, ἐπειδὴ ἡ γυνὴ ὑπόκειται εἰς τὸν ἄν-
δρα, καὶ ἡ θυγάτηρ ἡ νέα εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν
τῶ Πατρός της, ὅθεν τὸ πάξιμον χρέμαται ἀπὸ τὴν
θέλησιν, ἢ μὴ θέλησιν τῶ Πατρὸς, καὶ τῶ ἀνδρός.

Καταχρῶνται οἱ Ῥαββῖνοι μίαν τοιαύτην ἐξ-
ουσίαν, καὶ ὁμῶ μὲ αὐτοὺς οἱ κατὰ μέρος ἄνθρωποι εἰς
τὸ νὰ ἀκυρώνουν κατὰ τὴν φαντασίαν τους τὰ ταξίμα-
τα καὶ τοὺς ὅρκους, μὲ ὅλον ὁπῶ εἰς ὅλην τὴν Θείαν
Γραφὴν δοκεῖ διείσκεται νὰ ἔχουν αὐτοὶ τοιαύτην ἐ-
ξουσίαν, ὅπε ὁ Θεὸς εἰς αὐτοὺς τὴν ἔδωκεν. Ἡ δια-
φορὰ ὁπῶ περνᾷ ἀναμέσον τῆς Ῥαββίνων, καὶ τῆς κῆ
μέρος ἀνθρώπων εἶναι τέτη, ὅτι οἱ μὲν Ῥαββῖνοι
τὰ ἀκυρώνουσι μόνοι, καὶ ἀρκεῖ εἷς Ῥαββῖνος νὰ
κάμῃ ἄκυρα τὰ ταξίματα καὶ τοὺς ὅρκους· οἱ δὲ ἰδιῶ-
ται δοκεῖ ἠμπορῶσι νὰ τὰ ἀκυρώσουν αἰσως καὶ δοκεῖ
εἶναι βεβαίως τὸ ὀλιγώτερον.

Ὁ βόπος ὁπῶ μεταχειρίζονται εἰς τὸ νὰ ἀκυρώσουν
τὰ ταξίματα καὶ τοὺς ὅρκους εἶναι ὁ ἀκόλουθος, δηλα-
δὴ, ὑπάγει ὁ Ἑβραῖος ὁπῶ ἔκαμε τὸ πάξιμον νὰ
εὕρῃ τὸν Ῥαββῖνον, ἢ βία πρόσωπα μεγάλα, καὶ
παρασαίνει εἰς αὐτοὺς τὸ πάξιμόν τε, καὶ τὴν αἰτίαν
διὰ τὴν ὁποίαν ἐπιθυμεῖ νὰ ἀκυρωθῇ. Λοιπὸν δὲ
τὸν ἐρωτῶσιν, αὖ μετανοεῖ, πῶς ἔκαμε τὸ πάξι-
μον,

μον, ἢ πῶς ὤμοσεν; ἀποκρίνεται, ναὶ μετανοεῖ,
τῶ ἀποκρίνονται ἐκεῖνοι, εἰπὲ λοιπὸν Νικάμτι,
ὁπῶ θέλει νὰ εἰπῇ, μετανοῶ, καὶ αὐτὸς λέγει Νι-
κάμτι. Καὶ αὐτοὶ τῶ λέγουσιν εἰς Ἑβραϊκὴν γλῶσ-
σαν τὸν τύπον, καὶ βόπον τῆς ἀκυρώσεως, ὁπῶ εἶ-
ναι ὁ ἀκόλουθος. „ Ἐξέσωσοι, ἐξέσωσοι, ἐξέσω-
„ σοι. Ἐλευθερώθης, ἐλευθερώθης, ἐλευθερώ-
„ θης. Ἐσυγχωρήθης, ἐσυγχωρήθης, ἐσυγχω-
„ ρήθης. Δοκεῖ εἶναι πλέον ἐδῶ ὅπε ὅρκος, ὅπε ἀ-
„ παγόρευσις, ἀλλ' εἶναι συγχώρησις, ἄφεσις, καὶ
„ ἐξάλειψις. Καθὼς ἐλύθης καὶ ἐσυγχωρήθης εἰς
„ τοῦτο τὸ καπῶτερον κειπήριον, ὅπως εἶσαι λελυμέ-
„ νος καὶ συγχωρημένος εἰς τὸ ἀνώτερον κειπήριον,
„ καὶ θέλει αἱρεθεῖ τὸ ἔγκλημά σε, καὶ θέλει συγ-
„ χωρηθεῖ τὸ ἁμάρτημά σε. Πῶ δείσκεσι ποτὲ εἰς
τὴν θείαν Γραφὴν σῶα τοιοῦτον βόπον συγχωρήσεως,
ἢ ἀφέσεως;

Εἰς ἡμέραν Σαββάτε ἐμποδίζουσιν οἱ Ῥαββῖνοι,
τὸ νὰ συγχωρῶν ἀπὸ ταξίματα καὶ ὅρκους, ἔξω αὖ
εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν χρείαν τῶ αὐτῶ Σαββάτε.
Ὁ ἄνδρας ὅμως ἠμπορεῖ νὰ ἀκυρώσῃ εἰς ἡμέραν Σαβ-
βάτε τῆς γυναικὸς τὰ ταξίματα, μ' ὅλον ὁπῶ δοκεῖ
ἤθελαν ᾖσαι διὰ πράγματα ἀναγκαῖα εἰς αὐτὴν τὴν
ἡμέραν.

Εἶναι τόσον μωροὶ οἱ Ἑβραῖοι, ὁπῶ κάμνουσι νὰ
συγχωρῶνται καὶ ἀπὸ τὰ ταξίματα, καὶ ὅρκους ὁπῶ
ἔκαμαν εἰς τὸ ὄνειρόν τους.

Προσέχουσι πολλὰ εἰς τὸν βόπον αὐτῆς τῆς συγ-

χωρήσεως, ἢ ἀκυρώσεως, ὅθεν ὁ Πατὴρ, ἢ ὁ ἀνδρας ὅταν δίδεσι τὴν συγχώρησιν, μεταχειρίζονται τὸν τὸν λόγον, Μετὰρ, δηλαδὴ ἄκυρον. Ὁ Ῥαββῖνος ὅμως μεταχειρίζεται τὸν λόγον Μετὰρ, δηλαδὴ συγχωρημένος. Καὶ λέγουσιν, ὅτι αὖ ὁ ἀνδρας ἤθελεν εἰπῇ Μετὰρ, καὶ ὁ Ῥαββῖνος ἤθελεν εἰπῇ Μεφὰρ, δὲν μένει καλὰ συγχωρημένος ἀπὸ τὸ τάξιμον, καὶ τοιουτοτρόπως ἐφθείρησι κάμπαλας καὶ τὴν φαντασίαν τας. Λέγουσι καὶ κάμνουσιν ὅλα καθὼς ὠφελεῖ εἰς αὐτὰς, φροντίζοντες ὀλίγον αὖ ὁ Θεὸς τὸ ἐπρόσταξεν, ἢ ὄχι, ἀρκεῖ μόνον τὸ νὰ μὴν ἐναντιωθῇ εἰς τὸν νόμον τῆς Ῥαββίνων, τὸν ὁποῖον λογιάζουσιν αὐθέντερον ἀπὸ τὸν νόμον ὁπὸ ἐδόθη ἀπὸ τὸν Θεόν.

Προχωρεῖ τόσον περαιτέρω ἡ ἀγνωσία καὶ αὐθάδεια τῆς Ῥαββίνων, ὥστε νὰ ἀναφέρωμεν εἰς τὸ Ταλμὺδ, ὅτι ὁ Θεὸς ποτεῖ διὰ νὰ ἔκαμε ἕνα τάξιμον, καὶ ἀναγκάζει ζητῶντας τὴν συγχώρησιν. Τόσον εἶναι γραμμένον εἰς τὸ σύγγραμμα Χολίν. διηγοῦνται οἱ Ῥαββῖνοι, ὅτι εἷς κάποιος Ῥαββὶ Ἰοσουὲ υἱὸς τῆ Λευὶ εἶπεν, ὅτι διερχόμενος μίαν φορὰν εἰς ὁδοιπορίαν, καὶ θέλωντας νὰ προσευχηθῇ, εἰσέβη εἰς ἕνα ἀσπήτιον χρεμνισμένον, καὶ κατεδαφισμένον εἰς Ἱεροσόλυμα διὰ νὰ εἰπῇ τὴν προσευχήν τε. Ἐκεῖ ἤκουσε μίαν φωνὴν ὡσὰν πετειτερᾶς, ὁπὸ ἐπαραπονεῖτο καὶ ἔλεγε· „ ἀλοίμονον εἰς ἐμὲ, διατὶ ὤμοσα, καὶ δὲν εἶναι τινὰς ὁπὸ νὰ μὲ συγχωρήσῃ. Ἐδιηγήθη ὕστερον τοῦτο τὸ συμβεβηκὸς εἰς

εἰς τὴν ἀκαδημίαν ἔμπροσθεν τῆς Ῥαββίνων, ἐσυγχώθηκαν ὅλοι κατ' ἐπάνω τε, καὶ μὲ λόγια ὑβρεισικὰ τὸν εἶπον· διατὶ δὲν τὴν ἐσυγχώρησες; ἀπεκρίθη εἰς αὐτὰς προφασιζόμενος ἀμφίβολα μήπως ἐκείνη ἡ φωνὴ ἦτον τὸ Θεῦ τὸ Ἅγιον καὶ δυλογημένον, ὁπὸ ἐζήτει τὴν συγχώρησιν διὰ τὸν ὅρκον ὁπὸ ἔκαμε νὰ μὴ πέμψῃ πλέον τὸν κατακλυσμὸν εἰς τὸν Κόσμον. Ἠ τον κατὰ τὴν γνώμην ἐκείνων τῆς Ῥαββίνων ἡ φωνὴ τὸ Θεῦ ὁπὸ ἐζήτει τὴν συγχώρησιν τὸ ὅρκον ὁπὸ ἔκαμε, διὰ νὰ κρατῇ δεδυλωμένον τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν ἀπάμεσα εἰς τὰ ἔθνη τὸ Κόσμου. Ἠμπορεῖ νὰ ἀκούσῃ τινὰς μεγαλητέραν ἀσέβειαν; δὲν ἠξεύρησιν ὅτι τὰς ἔδωκε νὰ καταλάβει διὰ στόματος τὸ Προφήτε Μαλαχίε Κεφ. γ'. ς. „ Ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν δὲν ἠλλοίωμαι. Τοῦτο εἶναι μία βλασφημία τόσον ξόμερη, ὁπὸ δὲν πρέπει νὰ ἀναλύσωμεν τὸν καιρὸν εἰς τὸ νὰ τὴν ἀναιρέσωμεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Ις.

Περὶ Ἐξομολογήσεως τῆς Ἑβραίων.

Οἱ Ἑβραῖοι δὲν ἔχουσιν ἐξομολόγησιν ὠτακουστικὴν, ἀλλὰ ἕνα κάποιον τύπον, ἢ δύχὴν γραμμένην εἰς τὸ δυχολογιόντας, ἡ ὁποία προχωρεῖ κατ' ἀλφάβητον, καὶ εἰς αὐτὴν εἶναι γραμμένα ὅλα τὰ Κεφάλαια τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ τῶν ἐλατ-

σωμάτων, ὁπῶς ἠμπορῶσι νὰ κάμνουν καθ' ἡμέραν. Νὰ θεωροῦσιν ὅμως οἱ Ῥαββῖνοι τὸς Ἑβραίους, ὅτι κάμνοντες αὐτοὶ καθεμία ἁμάρτημα, ὅταν φθάσωσιν εἰς τὸ γράμμα ὁπῶς περιέχεται ἐκεῖνο τὸ ἁμάρτημα, νὰ τὸ ἐξομολογηθῶν ἀναμεταξύ τως, καὶ τῷ Θεῷ, χωρὶς νὰ ἀκουσθῶν ἀπὸ ἄλλως.

Ὁ τύπος τῆς ἐξομολογήσεως ὁπῶς μεταχειρίζονται αὐτοὶ καθ' ἡμέραν, εἶναι ὁ ἀκόλουθος, δηλαδή.

„ Θεὲ ἡμῶν, καὶ Θεὲ τῶν Πατέρων ἡμῶν, ἂς ἔλ-
„ θῃ ἡ προσευχή μας, καὶ μὴ ἀπο-
„ κρυφθῇς ἀπὸ τὴν ζήτησή μας, διότι ἡμεῖς δὲν
„ εἴμεθα τόσον ἀδιάντροποι, καὶ σκληροπρόσωποι,
„ νὰ εἰποῦμεν ἔμπροσθέν σου, Θεὲ ἡμῶν, καὶ Θεὲ τῶν
„ Πατέρων ἡμῶν, ὅτι εἴμεθα δίκαιοι, καὶ δὲν ἁ-
„ μαρτάνομεν. Ἡμεῖς πταίομεν, ἁρπάζομεν, ἀ-
„ χρολογοῦμεν, πράττομεν ἀδίκως, καὶ ἀσεβῶς.
„ Ὑπερηφανεύομεθα, καταδυναστεύομεν, προθέτο-
„ μεν ἀδικίαις, δίδομεν κακὰς συμβουλάς, ψεύ-
„ δομεθα, ἀναγελῶμεν, καὶ ἀποστατοῦμεν, καταφρο-
„ νοῦμεν, πορνεύομεν, στροχωροῦμεν, εἴμεθα σκλη-
„ ροπρόσωποι, εἴμεθα ἀσεβεῖς, προξενοῦμεν ζη-
„ μίας, βδελυττόμεθα τὰς ἄλλας, σφάλλομεν, καὶ
„ ἀπατῶμεν.

Τοῦτος εἶναι ὁ τύπος τῆς ἐξομολογήσεως, τὸν ὁποῖον ἐκτενίζουσι δύο φοραῖς τὴν ἡμέραν εἰς τὰς προσευχάς των, δηλαδὴ τὸ πρωΐ, καὶ ὕστερον ἀπὸ τὸ Γεῦμα. Τοῦτον τὸν τύπον τῆς ἐξομολογήσεως τὸν κατα-

καταλιμπάνουσι τὸ Σάββατον, καὶ εἰς τὰς ἄλλας Ἑορτάς των.

Ὅταν ἐκτενίζουσι τὴν ἐξομολόγησιν, συνθίζουσι διὰ διλάβειαν νὰ κρατοῦν τὴν κεφαλήν τως ὀλίγον συμμένην. Ἔπειτα λέγουσι τὸν κδ'. Ψαλμόν· „ Πρὸς σὲ Κύριε ἦρα τὴν ψυχήν μου, ὁ Θεός
„ μου ἐπὶ σοὶ πέποιθα, μὴ καταισχυνθείην. Τὸν ἐκτενίζουσι καθήμενοι, καὶ κρατοῦντες τὸ ἀριστερόν τως χέρι ἐπάνω εἰς τὰ ὀμματιά τως, τὸν δὲ ἄγκωνα τὸ χεῖρι ἀκουμπισμένον εἰς τὸ γόνυ, εἰς χῆμα περισσότερον τοῦ νὰ κοιμῶνται, παρὰ νὰ προσεύχωνται.

ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ.

Ἐπειδὴ ἡ Ἐξομολόγησις εἶναι μία ὑπόθεσις πολλὰ μεγάλη, ἐναντίον τοῦ ὁποίου δὲν παύει ἡ Συναγωγὴ τῶν Ἑβραίων νὰ χύνῃ τὸ σωνηθισμένον της φαρμάκι ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας, λογιάζοντας δι' ἕνα ζυγὸν ἀνυπόφορον, τὸ νὰ φανερώσῃ κάθας ἄνθρωπος εἰς ἄλλον τὰ ἁμαρτήματά τε. Καὶ ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι αἰτία εἰς μεγάλους δι' νὰ σέκωνται πεισματικοὶ εἰς τὴν θρησκείαν τως, θέλω βάλει ἐδῶ μεγάλα δικαιολογήματα, δι' νὰ δείξω εἰς τὸν Ἑβραῖον πόσον χρέος ἔχομεν εἰς τὸν Χριστὸν, ὁπῶς διώρισε κάθα τοιοῦτον μυστήριον, καὶ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν νὰ παρηγορήσω τὸν Χριστιανὸν, κάμνωντας νὰ ἰδῇ πόσον δύκολων ὁ Θεὸς μὲ τοῦτο τὴν σωτηρίαν μας. Διὰ τοῦτο εἶναι χρεία νὰ στοχασθοῦμεν, ὅτι ἡ ἐξομολό-

γνσις δεν εἶναι πρᾶγμα τόσον νέον εἰς τὸν Νόμον τῦ Χειστῦ, ὅπῦ νὰ μὴ τὸ ἔχῃ καὶ ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος, καὶ μὲ περισσότερον βάρος ἀπ' κεῖνο ὅπῦ εἰς τὸν νέον νόμον ἐμβάθη πῶρα. Διότι ἐπρόσαζεν ὁ νόμος νὰ φέρῃ καθ' σίαν τλὼ θυσίαν ἀνάλογον καὶ ἁρμόδιον κατὰ τὸ ἁμάρτημα ὅπῦ ἔκαμε, διὰ τὸ ὁποῖον ἐσυνέβαινε συχνάκις, ὅτι ἐκεῖνος ὅπῦ ἔβλεπε τλὼ θυσίαν, ἐγνώριζεν δίθὺς τὸ ἁμάρτημα, διὰ τὸ ὁποῖον ἐπροσφέρετο μία τοιαύτη θυσία. Ἔξω ἀπὸ τῦτο, ἐπροσάζετο καὶ ἡ ἐξομολόγησις, καθὼς διείσκεται ρητῶς εἰς τὸ Λευϊτικὸν ἐν Κεφ. έ. Ἐδ έ. „ καὶ ἔσαι ὅτι πλημμελήσῃ εἰς σὺ ἀπὸ τῦτων, „ καὶ ἐξαγορδύσει τλὼ ἁμαρτίαν, περὶ ἧς ἡμάρτη„ κε κατ' αὐτῆς. Πλέον καθαρὰ φαίνεται εἰς τὸ βιβλίον τῶν Ἀριθμῶν Κεφ έ. Ἐδ 6. ὅπῦ λέγει· „ Ἀνὴρ, ἢ γυνὴ, ὅς τις ἐὰν ποιήσῃ ἀπὸ πασῶν τῦ „ ἁμαρτιῶν τῦ ἀνθρωπίνων, καὶ παραδῶν παράδῃ „ ἐν Κυρίῳ, καὶ πλημμελήσῃ ἡ ψυχὴ ἐκείνη, ἐξα„ γορδύσει τλὼ ἁμαρτίαν αὐτῆς. Ὅς τις ἔβλεπε ἐκεῖνον τὸν τοιῦτον Ἑβραῖον νὰ ἐμβαίνῃ εἰς τὸν Ναὸν, καὶ νὰ σύρῃ μὲ τὸ χέρι τα σία πρόβατον δεδεμένον μὲ σία χοινίον, ἢ ἄλλο ζῶον, δεν εἶναι ἀληθινὸν ὅτι δίθὺς ἐγνώριζεν ἀπὸ τλὼ θυσίαν ὅπῦ ἔφερε, τί λογῆς ἁμάρτημα ἔκαμε; Ἔξω ἀπὸ τὴν θυσίαν ἐζητεῖτο καὶ ἐξομολόγησις. Ἀμὴ ἀείσως τῦτο ἡ ἐξομολόγησις ἔπρεπε νὰ γενῇ εἰς τὸν Ῥαββῖνον, ἢ ὄχι, θέλω εἰπῇ, ὅτι οἱ Ῥαββῖνοι διδάσκυσι, πῶς ἔπρεπε χωρὶς ἄλλο νὰ γενῇ τελεία εἰς

εἰς τὸν Ἱερέα. Εἰς τὸ Ἰαλκὸτ Βιβλίον παλαιότατον, καὶ ὅπῦ τὸ ἔχυσιν εἰς πολλὼ τιμλὼ οἱ Ἑβραῖοι, ἐκθέτοντες τὸ ἐδάφιον τέταρτον τῦ έ. Κεφάλ. τῦ Ἐπανλησιασικῦ, ὅπῦ λέγει. „ Ἀγαθὸν τὸ μὴ εὔξασθαί „ σε, ἢ τὸ εὔξασθαί σε, καὶ μὴ ἀποδῦναι. Λέγυσι τὰ ἀκόλυθα λόγια· „ Ἀνίσως ἡμάρτησες ἐν „ γνώσει, καὶ ἀπὸ ἐθελοκακίαν σε, μλὼ εἰπῇς τῦ „ Ἱερέως, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται Ἄγγελος τῦ Κυρίυ „ διὰ σόματος τῦ Μαλαχία, ἡμάρτησα μὴ γινώ„ σκωντας, διότι ἐσὺ γελᾷς τὸν ἑαυτόν σε. Ἀκολυθεῖ λοιπὸν μὲ δίκαιον συμπέρασμα, ὅτι ὁ ζυγὸς ἐκεῖνος τῆς παλαιᾶς ἐξομολογήσεως ἦτον μεγαλήτερος ἀπ' ἐκεῖνον τῆς ἐξομολογήσεως τῦ Καθολικῶν Χειστιανῶν. Διότι ἔξω ἀπὸ τλὼ φοβεραὶ σφραγῖδα ὅπῦ φέρει μὲ λόγυ της ἡ ἐξομολόγησις τῦ Χειστιανῶν, ἠμπορῦσιν ἀκόμη νὰ τλὼ κάμνυν εἰς ξόπον ὅπῦ νὰ φέρῃ ὀλίγλω ἐνξοπλὼ εἰς τὸν ἐξομολογάμλων, κάμνωντάς τλω εἰς τόπυς ἀπάμερυς, καὶ εἰς ὑποκείμενα ἀγνώριστα ἀπ' αὐτόν. Εἶναι βέβαιον ὅτι βλέπωντας ὁ Ἱερεὺς ἐκείνλω τλὼ θυσίαν, ἤξυρεν δίθὺς τλὼ ποιότητα τῆς ἁμαρτίας ὅπῦ ἔκαμλω ὁ μετανοῶν. Διότι ἦτον χρεία νὰ ἠξυρίῃ ὁ Ἱερεὺς ὅλον τὸν νόμον, ὁ ὁποῖος ἐδιώριζεν εἰς τὸ τοιῦτον ἁμάρτημα μίαν ξεχωριστλὼ θυσίαν. Ὅμως τὸ Ἱερὸν ῥητὸν λέγει, ὅτι ἔξω ἀπὸ τλὼ θυσίαν ὅπῦ ἔφερε νὰ ἤθελεν ἐξομολογηθῇ τλὼ ἁμαρτίαν. Τὸ λοιπὸν ὁ Θεὸς δεν ἐβάρυνε τλὼ σωτηρίαν μας, ἀλλὰ τλὼ διόλυσε πολὺ, διαπάσωντας τὸ τοιῦτον μυστή-

ειον, διὰ μέσου τ῀ ὁποίου κάθε ἁμαρτωλὸς, θέλοντας, ἠμπορεῖ νὰ ξαναλάβῃ τὴν χάριν τ῀ Θεοῦ ὁπ῀ ἔχασε διὰ τὸ ἁμάρτημα. Τόσον μᾶς διδάσκει τὸ πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ σόματος τ῀ Σολομῶντος εἰς τὰς παροιμίας, Κεφ. 28. Ε΄δ. 13. ,, ὁ ἐπικαλύ-,, πτων ἁσέβειαν ἑαυτ῀ οὐκ διόδωθήσεται· ὁ δὲ ,, ἐξηγούμενος ἐλέγχας, ἀγαπηθήσεται.

ΚΕΦΑ΄ΛΑΙΟΝ, ΙΖ΄.

Περὶ νησειῶν, καὶ μετανοίας, καὶ ἱκανοποιήσεως τ῀ Ε΄βραίων.

Α΄πὸ λογιῶν εἶναι ἡ νησεία σιμὰ εἰς τὰς Ε΄βραίους, κοινὴ καὶ μερική. Καὶ κοινὴ μὲν εἶναι ἐκείνη ὁπ῀ σωνηθίζουσι νὰ κάμνουν ἕνας τινὰς ἡμέρας τ῀ χρόνου, περὶ τ῀ς ὁποίας θέλομεν εἰπεῖ ὀλίγον ὕστερον. Μερικὴ δὲ εἶναι ἐκείνη ὁπ῀ κάμνει σ῀ας μερικὸς ἄνθρωπος, ἢ διὰ δύλάβειαν, ἢ διὰ ὀνείρατα, ἢ διὰ τὸν θάνατον τ῀ῦ συγγενῶν τ῀ου, καθὼς θέλομεν εἰπεῖ εἰς τὸν τόπον τ῀ς.

Τόσον ἡ κοινὴ νησεία, ὅσον καὶ ἡ μερικὴ σωίζεται εἰς τὸ νὰ κάμνῃ ἀποχὴ ὅλων τῶν ἡμέραν ἀπὸ κάθε εἶδος βρωμάτων, καὶ ποτ῀ῦ, ἕως τὸ ἑσπέρας. Ὅταν δὲ ἰδοῦσι φανόμενα τὰ ἄστρα, ἔρχονται κάθε εἶδος βρωμάτων, μὲν ὄντας ἀπηγορδυμένον εἰς αὐτὰς τὸ κρέας, ἢ ἄλλο καν῀ύα, καθὼς εἶναι τὸ ῥητὸν τ῀ς Ἁγίας μας Ε΄κκλησίας.

Πρώ-

Πρώτη νησεία εἶναι εἰς τὴν δεκάτην ἑβδόμην ἡμέραν τ῀ς Σελήνης τ῀ Ἰανν῀άρ Μην῀ός, ὁπ῀ ὀνομάζεται ἀπ᾽ αὐτὰς Ταμοὺζ, καὶ ἡ νησεία ἐκείνη καλεῖται Σκιβάβας ἤγουν βεταμούζ. Γίνεται δὲ εἰς ἐνθύμησιν διαφόρων θλίψεων, καὶ πολλῶν παλαιπωειῶν ὁπ῀ ἔπαθον οἱ Ε΄βραῖοι εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν. Λέγουσιν αὐτοὶ, ὅτι εἰς τοιαύτην ἡμέραν νὰ ἐσωύξηθεν ὁ Μωϋσῆς τὰς πλάκας τ῀ς διαθήκης, διὰ νὰ εἶδε τὸν λαὸν ὁπ῀ ἐπροσκωύει τὸ χρυσοῦν μοσχάριον, ὁπ῀ εἶχον κατασκευάσῃ. Εἰς τοιοῦτον καιρὸν ὑψώθη σ῀ὰ εἴδωλον εἰς τὸν Ναόν. εἰς τοιαύτην ἡμέραν, κατηδαφίσθησαν τὰ Ἱεροσόλυμα εἰς τὴν δευτέραν πολιορκίαν, καὶ ἐσωέβησαν εἰς αὐτὰς ἄλλαι πολλαὶ δυσυχίαι.

Α΄πὸ τ῀ύτην τὴν πρώτην νησείαν ἕως τὴν δευτέραν περῶσι ξ῀ὴ εἰς Ε΄βδομάδες, εἰς τ῀ὰς ὁποίας κάμνουσι πολλὰ ἔργα λύπης. Εἰς τ῀ύτας τὰς ἡμέρας φοβοῦνται καταπολλὰ τὸ δαιμόνιον λεγόμενον χεπεμεέι, καὶ διὰ τ῀ῦτο τ῀ὰς συμβουλεύουσιν οἱ Ρ΄αββῖνοι νὰ μὴν δυγαίνουσιν ἔξω ἀπὸ τὸ ὀσπήτιον εἰς κάποιαις ὥραις διωρισμέναις. Οἱ Διδάσκαλοι δὲν δέρνουσι τ῀ὰς μαθητὰς, διότι φοβοῦνται μήπως τὸ Δαιμόνιον λαθεύσῃ τὸ χέρι τ῀ους, καὶ κάμῃ καμίαν μεγάλην βαρεματίαν. Α΄νίσως ἔχουσι καμίαν κρίσιν εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν μὲ σ῀ὰ Χριστιανὸν, φροντίζουσι νὰ σύρουν ὀμπρὸς τὸν καιρὸν, καὶ νὰ ἀναβάλλουν τὴν κρίσιν ἕως ὁπ῀ νὰ τελειώσουν αἱ ξ῀ὴ Ε΄βδομάδες. Οὕπω διδάσκουσιν οἱ Ρ΄αββῖνοι ἐ῀ς τὸ Ταλμοὺθ εἰς τὸ Βιβλίον Ταμπανίτ. Φέρουσι διὰ δικαιολόγημα τ῀ύτο, καὶ λέγουσιν, ὅτι εἶναι πολλὰ

ἀδύ-

ἀδιάκοπος ὁ πλανήτης ὅπου τὰς ἐξουσιάζει. Ἐκεῖνος ὁ καιρὸς ὀνομάζεται ἀπ' αὐτὰς καὶ ἀπονομασίαν, αἱ Ἑβδομάδες. Πολλοὶ ἀπὸ τὰς Ἑβραίους εἰς αὐτὰς τὰς ἡμέρας δὲν βάγουσι κρέας. δὲν εἶναι ἐπιτρεπτὸν, ὅτε ὅλοι κάμνουσι τοῦτο τὸ ῥητόν.

Ἡ δευτέρα νηστεία εἶναι εἰς τὸν νέον φεγγάρι τοῦ Ἰουλίου, καὶ ὀνομάζεται ἀπ' αὐτὰς Τισαμπὲ ἄμπ. Κάμνουσι δὲ τοῦτον τὴν νηστείαν, διὰ νὰ ἐχαλάσθη δύο φοραῖς ὁ Ναὸς εἰς τὴν ἰδίαν ἡμέραν, τὴν μίαν ἀπὸ τὸν Ναβυχοδωνόσορ, καὶ τὴν ἄλλην ἀπὸ τὸν Τίτον Αὐτοκράτορα τῆς Ῥωμαίων εἰς τὴν ἅλωσιν τῆς Ἱεροσολύμων.

Τοῦτη ἡ νηστεία εἶναι διαφορετικὴ ἀπὸ τὰς ἄλλας, διότι ἀπὸ τὴν προτεινὴν ἡμέραν μίαν ὥραν πρὸ τοῦ βασιλεύσει ὁ Ἥλιος δὲν βάγουσιν, ἕως τὸ ἑσπέρας τῆς ἀπολύθη ἡμέρας ὅπου νὰ φανῆν τὰ ἄστρα. Εἰς τὸν δεῖπνον, ὅπου προηγεῖται ἀπὸ τὴν νηστείαν, βάγουσιν σῦκα καὶ μόνον πρᾶγμα, καὶ σωπᾶζεται νὰ εἶναι ἡ φακκὴ, ἢ αὐγά.

Εἶναι ἀπηγορευμένα εἰς αὐτὰς ὅλα ἐκεῖνα τὰ πράγματα ὅπου ἠμποροῦσι νὰ προξενήσουν χαρὰν εἰς αὐτάς. Τόσον εἰς τὴν Συναγωγὴν ὅσον καὶ εἰς τὰ σπίτια κάθονται καὶ γῆς. Εἶναι ἐμποδισμένον εἰς αὐτὰς τὸ νὰ βασοῦν ὑποδήματα ἀπὸ πετζί. διὰ τοῦτο ἢ περιπατοῦσιν ἀνυπόδετοι, ἢ ἔχουσιν ὑποδήματα ἀπὸ σεγκοῦνι, ἢ βελοῦτον, ἢ ῥοῦχο. Ἀναγινώσκουσιν Ἱερεμίας θλιβερὰς, ὡσὰν ἐκείνην τοῦ Ἰὼβ, καὶ τὰς θρηνους τοῦ Ἱερεμίου. Ἐπισκέπτονται τὰς πάφους

τῶν ἀποθαμένων, καὶ κλαίουσιν ἐπάνω εἰς αὐτάς. Χύνουσι πολὰ δάκρυα διὰ τοῦ καταστροφὴν τοῦ Ναοῦ. Εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν δὲν πλυθοῦσι τὰ χέρια τους, παρὰ βρέχονται ἕως τὸν μέσον τῶν δακτύλων, καὶ πρὸ τοῦ σφυγγισθοῦσι, βίβουσι μὲ αὐτὰ ὀλίγον τὰ ἐμμάτια. Εἰς τὴν Συναγωγὴν τους ἀνάπτουσιν σῦκα μικρὸν φῶς, τόσον ὅπου νὰ βλέπῃ σῦκα τὸν ἄλλον. Ἀπὸ τὴν λύπην περῶσιν ὕστερον εἰς τὴν ἀνδυγύειαν καὶ χωριατοσυνήν, διότι ἀπὸ προσαγὴν τῆς Ῥαββίνων δὲν ἠμπορεῖ νὰ χαιρετήσῃ σῦκας τὸν ἄλλον, καὶ ἂν κατὰ τύχην μὴν ἠξεύρωντας τινὰς ἤθελε τοὺς χαιρετήσῃ, ἀποκρίνονται μὲ σκυμμένην τὴν κεφαλὴν, μὲ σημεῖον μεγάλης λύπης, μὲ ὀλίγην φωνήν. Ἐμβαίνουσιν εἰς τὸ σπίτιον χωρὶς νὰ δώσουν τὴν καλὴν ἡμέραν, καὶ τὴν καλὴν νύκτα. Εὐγάζουσιν ὅλα τὰ σολίσματα τοῦ βιβλίου τῆς νόμων, καὶ σὺν λόγῳ εἰπεῖν, δείχνουσι σημεῖα πόνου διὰ τὸν χαμὸν ἐκείνης τῆς παρθένου, τὴν ὁποίαν δὲν ἔχουσι νὰ τὴν ξαναποκτήσουν ποτὲ εἰς καινὸν καιρὸν, καὶ δὲν ἀποφασίζουσιν οἱ παλαίπωροι νὰ κλαύσουν, καὶ νὰ συχαθοῦν τὴν αἰτίαν τῆς τόσης ἀπωλείας των, ὅπου ἄλλη δὲν εἶναι, παρὰ ὁ θάνατος ὅπου ἔδωκαν εἰς τὸν Μεσσίαν τους, καὶ ἡ ἀχαριστία ὅπου ἔδειξαν εἰς αὐτόν. Ἀπὸ τοῦτο προέρχεται ὅπου δὲν τοὺς ὠφελοῦσι τὰ τόσα δάκρυα, καὶ δὲν φέρει εἰς αὐτοὺς καινὸν ὄφελος ἐκεῖνο τὸ κλαύσιμον.

Ἡ ἕβδομη νηστεία εἶναι εἰς τὴν ἑβδόμην ἡμέραν τῆς Σελήνης τοῦ Σεπτεμβρίου Μηνὸς, διὰ τὸν θάνατον

τὴ Γοθολία, ὁπὼ ἐσάθη πεείφημος κὴ αἰθρεῖος, ἀφημσνος ἀπὸ τὸν Βασιλέα τῆς Βαβυλῶνος εἰς Ἱερροσόλυμα, κὴ ἐφονεύθη μὲ διαφόρες ἐνέδρας κὴ ἐπιβυλὰς ἀπὸ τὲς ἐχθρές τυ, καθὼς εἶναι γεγραμμένον εἰς τὸ Βιβλίον τὴ Ἱερεμίε εἰς τὸ πεσαρακοσὸν Κεφάλαιον.

Ἡ τεπάρτη εἶναι εἰς τὴν δεκάτλω ἡμέραν τῆς αὐτῆς Σελήνης, πεεὶ τῆς ὁποίας νησείας κὴ πεεὶ τῆς πανηγύρεως τῆς αὐτῆς ἡμέρας θέλομεν εἰπεῖ εἰς τὸν τόπον της.

Ἡ πέμπτη νησεία εἶναι εἰς τὴν δεκάτλω ἡμέραν τῆς Σελήνης τὲ Δεκεμβρίε. Διότι τότε ἄρχισεν ὁ Ναβυχοδωνόσορ τὸν ἀποκλεισμὸν τῆς Ἱερσαλὴμ, κὴ ὕσερον ἀπὸ πολλὰς σενοχωρίας, τὴν ἐκυρίευσεν.

Ἡ ἕκτη εἶναι εἰς τὴν δεκάτλω ἕβτλω Σελλίνε τὲ Φεβρυαρίε, εἰς ἐνθύμησιν τῆν νησειῶν τῆς Ἐσθὴρ, ὅταν ὁ Ἑβραϊκὸς λαὸς ἐκαπαβέχετο ἀπὸ τὴν ὠμότητα τὲ Ἀμὰν ἕως θανάτε.

Διὰ τὰς αὔωθεν νησείας παρατηρητέον, ὅτι ἡ νησεία τῆς δεκάτης ἡμέρας τὲ Σεπτεμβρίε, ἦτον δίαπαγμσνη ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὲς Ἑβραίυς εἰς τὸν παλαιὸν Νόμον. Διὰ δὲ τὰς ἄλλας τέσαρας δὲν εἰσκομβ ὅτι ὁ Ζαχαρίας κάμνει ἐνθύμησιν εἰς τὸ Κεφ. 8. Ἐδ. 19. κὴ λέγει, ὅτι τοιαῦται δὲν θέλυν φυλαχθεῖ πλέον ὅταν ἔλθῃ ὁ Μεσίας. Ἴδε τὰ λόγια τὲ Προφήτε· „ Τάδε λέγει Κύριος Παντοκράτωρ· νησεία ἡ τεπάρτη, κὴ νησεία ἡ πέμπτη, κὴ νησεία ἡ ἑβδόμη, κὴ νησεία ἡ δεκάτη ἔσονται τῷ οἴ-

„ κῳ Ἰούδα εἰς χαρὰν κὴ εὐφροσώλυν, κὴ εἰς Ἑορτὰς ἀγαθὰς, κὴ εὐφρανθήσεθε.

Ἔξω ἀπ' αὐτὰς τὰς νησείας ἔχυσιν οἱ Ἑβραῖοι ἄλλας νησείας μεικὰς, ὡσὰν τὴν δευτέραν κὴ τὴν πέμπτλω, ὕσερον ἀπὸ τὰ δύο Πάσχα, δηλαδὴ ὕσερον ἀπὸ τὴν τελείωσιν τῆς πανηγύρεως των, διὰ ἱκανοποίησιν τῶν ἁμαρτιῶν ὁπὼ ἔκαμαν εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρόν. Νησεύυσιν εἰς τὴν ἡμέραν ὁπὼ κάμνυσι κατ' ἔτος τὴν μνήμλω τῆν ἀποθαμσνῶν συγγενῶν τυς. Νησεύυσι προσέτι κὴ διὰ τὰ ὀνείρατα, καθὼς αἰωτέρω εἴπομβ.

Νέκρωσις, ἱκανοποίησις μὲ σάκκον, ἀλύσεις, κὴ ἄλλα παρόμοια δὲν εἶναι εἰς χρῆσιν σιμὰ εἰς τὲς Ἑβραίυς, ἔμεινε μόνον εἰς αὐτὲς σῶα εἶδος πνευσεύσεως, ὁπὼ σωνηθίζυσι νὰ τὸ κάμνυν διὰ νέκρωσιν, κὴ εἶναι ὡσὰν μία διδασκαλία, ὀνομαζυσὴν ἀπ' αὐτὲς Μαλκὺτ, κατεσκευασμσὴν εἰς τοιοῦτον τρόπον. Λαμβάυσιν σῶα κόμμα πετζίον χονδρὸν πολὺ, πλατὺ ὅσον μία παλάμη, μακρὺ ὡς μισὸν βραχίονα. Εἰς τὴν μέσλω αὐτὲ τὲ πετζίε, βυάυσιν ἀπὸ τὸ σῶα μέρος σῶα λωρίον βοϊδινὸν, κὴ ἀπὸ τὸ ἄλλο σῶα Γαϊδαρινόν· Ἐνδύυσι τὸν παιδίλω, δυάζοντές τε τὸ ὑποκάμισον ἕως τὴν μέσλω τὲ κορμίε. Ἔπειτα λαμβάυσι σῶα Παπερόν, κὴ τὸ ἀκυμβίζυσιν εἰς τοῖχον, κὴ εἰς αὐτὸ δεύυσι τὰ χέρια τὲ παιδίε, κὴ ὕσερον ἀπὸ τέτο, τὸν δέρνει ὁ Ῥαββῖνος, δίδωντάς τε βιαπαεννέα βαρεματίας, κὴ εἰς ἐκεῖνο τὸ μεταξὺ ἀναγινώσκυσι τὸ ἐδάφιον 2. 3. 4. τὲ 25.

Κεφα-

Κεφαλαίᾳ τῆ Δευτερονομίᾳ, τὰ ὁποῖα ὁμιλῆσι περὶ ταύτης τῆς φραγγελώσεως. Ὁ Ῥαββῖνος λέγει ξεῖς φορᾶς τὸν 28 στίχον τῆ 79. Ψαλμῆ ,, αὐτὸς δέ ἐστιν οἰκτίρμων, καὶ τὰ ἑξῆς. Ὁ ὁποῖος στίχος εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν Γραφὸν περιέχει δεκαξεὶς λέξεις, ὥστε λέγοντάς τον ξεῖς φορᾶς, καὶ δέρωντάς τον εἰς κάθε λόγον, κάμνει εἰς τέτον τὸν τρόπον τὸν ξηκοσὸν σὺνατον ἀριθμόν. καὶ τελειώνοντας τέτο, ἐνδύεται ἐκεῖνος, καὶ τελειώνει ἡ παίδλυσις.

Ἐσωτερικὰς νεκρώσεις δὲν μεταχειρίζονται, ἀλλὰ δὲ ἠξδύρεσι τὸν ὁρισμὸν τῆς νεκρώσεως. Δὲν ἔχουσι Πνευματικὸς Πατέρας, ὅτε εἶναι τινὰς ὁπῆ νὰ ἠξδύρῃ τί εἶναι τὸ νὰ καταδαμάζῃ καμία πάθος. Δὲν θαυμάζομαι, διότι σὺας λαὸς τόσον χυδαῖος, δὲν εἶναι δεκτικὸς ἀπὸ λεπτότητες πνδύματος. Ὅσον τόσον περισσότερον λάμπει ἡ χάρις ὁπῆ εἰς μεγικὰς κάμνει ὁ Θεὸς, διγάζωντάς τες ἀπ' ἐκείνλω τὸν θρησκείαν, καὶ φυτεύωντάς τες εἰς τὸ εὔμορφον περιβόλιον τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας. Διότι τινὰς δὲν ἠξδύρει τί λογῆς εἶναι τὰ σκότια τῆ Ἰδαϊσμῆ, παρὰ ὅς τις τὰ ἐδοκίμασε, καὶ ὕστερον, ἀπὸ δισταλαγχνίαν τῆ Ὑψίστε Θεῆ, ἀπολαμβάνει τὸ φῶς τῆς Χρισιανωσύνης. Μὲ κάθε εὔλογον αἰτίαν ἠμπόρεσε νὰ εἰπῆ ὁ Ἀπόσολος Παῦλος εἰς τὸν Ἐπισολὸν τε ὁπῆ ἔγραψε πρὸς Ἐφεσίες ,, Ἦτε γὰρ ,, ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΙΗ'.

Περὶ τῆς Ἑορτῆς τῆ Σαββάτε.

Ὡσαὶ ὁπῆ δὲν διείσκεται τινὰς εἰς τὴν Συναγωγὸν ὁπῆ νὰ προσέχῃ εἰς τὸ πνεῦμα, ἤτε τινὰς ὁπῆ νὰ ἠξδύρῃ τί εἶναι τελειότης, καὶ πῶς ἀποκτᾶται, διὰ τέτο ἠξδύρεσι καὶ τί εἶναι τὸ νὰ ἑορτάζεσι τὸ Σάββατον, ἀλλὰ δὲν καταλαμβάνεσι τί εἶναι τὸ νὰ ἁγιάζεσι τὸ Σάββατον. Διὰ τὸ ὁποῖον διείσκοντες αὐτοὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Θείας Γραφῆς, ὅτι πρέπει νὰ τιμήσεν τὸ Σάββατον, τὸ ἐννοῦσιν ὑλικῶς καὶ κατὰ γράμμα. καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἑτοιμάζονται εἰς αὐτὸ τὸ Σάββατον, δὲν εἶναι τὸ νὰ ἁρματωθῆν μὲ πράξεις ἡρωϊκὰς, καὶ ἐναρέτες, ἀλλὰ μάλισα διὰ νὰ ὑπάγεσι ζητῆντες εἰς ὅλλω τὸν Ἑβδομάδα, ποῖον βρῶμα ἤθελεν ἦσαι πλέον νόσιμον εἰς τὸ γεῦσιν, καὶ ποῖον ζῶον εἶναι παχύτερον διὰ νὰ τὸ φυλάξεν εἰς τὸ ἐρχόμενον Σάββατον.

Φέρεσιν εἰς τὸ μισνὰ τὸ παράδειγμα σὺός Ῥαββίνε ὁπῆ ὠνομάζετο Σιαμιὰς, ὁ ὁποῖος ὅταν εὕρισκεν εἰς τὸν ἀγοραὶ σὺα παχὺ ζῶον τὸ ἀγόραζε, καὶ ἔλεγε. Τέτο θέλω τὸ φάγει τὸ ἐρχόμενον Σάββατον. Ἔπειτα εὕρισκεν ἄλλο παχύτερον ἀπ' ἐκεῖνο, καὶ τὸ ἐφύλαγε διὰ τὸ Σάββατον, καὶ ἔξω ἐκεῖνο, ὁπῆ ἀγόρασε πρωτήτερα.

Προ-

Προετοιμάζουσι λοιπὸν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὴν Παρασκευὴν, ὅλον ἐκεῖνο ὁπὸ χρειάζεται διὰ τὸ Σάββατον, καὶ τὸ μαγειρεύουσι τὴν ἰδίαν ἡμέραν τῆς Παρασκευῆς, καὶ πρὸς τὸ ἑσπέρας τὸ βαύουσιν εἰς κανένα μέρος ὁπὸ νὰ ἠμπορέσῃ νὰ φυλαχθῇ ζεστὸν, διότι τὸ Σάββατον δὲν ἀνάπτουσι φωτίαν, ἀλλὰ κράζουσι Χριστιανὸς, ἢ ἀπὸ ἄλλην πίστιν, καὶ κάμουσι νὰ τὴν ἀνάψουν, καὶ ὅπου ζεσταίνουσι τὰ φαγητά τους.

Εἶναι ἀξία γέλωτος ἡ δεισιδαιμονία ὁπὸ ἐμεταχειρίζετο εἰς τὴν Ρώμην κάθε παρασκευὴν πρὸ τὸ βασιλεύσῃ ὁ Ἥλιος, ἕνας κάποιος Ἑβραῖος ὀνομαζόμενος Σολομὼν, ὁ ὁποῖος εὕγαινεν ἀπὸ μίαν θύραν, καὶ ἐπαρατήρησε μὲ ἕνα τελεσκόπιον ἂν ἔβλεπε νὰ ἔρχεται ὁ προσδοκώμενος Μεσσίας του.

Σωθίζουσι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους νὰ πλωίσωνται εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ εἰς τὸν ποταμὸν, ἢ εἰς ἕνα λιβάδιον, καὶ μὲ παρόμοιαις ἀσκήσεις διαθέτονται, καὶ ἑτοιμάζονται εἰς τὸ νὰ δεχθῶν τὸ Σάββατόν τους.

Τὴν Παρασκευὴν ὅταν βασιλεύσῃ ὁ Ἥλιος ἀρχίζει ἡ Ἑορτή τους. Καθ' ἕνας κλείει τὸ ἐργασήριον, καὶ ὑπάγουσιν ὅλοι εἰς τὴν Συναγωγὴν διὰ νὰ εἰποῦν τὴν προσευχήν τους, καὶ τελειώνοντας αὐτὴ, ἀσπάζονται ὁ ἕνας τὸν ἄλλον λέγοντες, καλὸν Σάββατον εἰς τὴν αὐθεντίαν σου, καὶ ὑπάγουσιν εἰς τὰ σπίτια τους, καὶ φροντίζουσι νὰ τὰ δοῦν καθαρὰ, καὶ δεξεπισμένα. Διότι λέγουσιν, ὅτι ὅταν δύγαίνουσιν ἀπὸ τὴν Συναγωγὴν, συνοδεύονται ἀπὸ δύο Ἀγγέλους,

γέλους, ἕνα καλὸν, καὶ ἕνα κακὸν, καὶ ὅτι ἂν τὸ σπίτιον εἶναι καλὰ δεξεπισμένον, καὶ καθαρὸν, λέγει ὁ καλὸς Ἄγγελος, ἄμποτε νὰ εἶναι τοιουτοτρόπως καὶ εἰς τὸ ἐρχόμενον Σάββατον· καὶ ἀναγκάζεται ὁ κακὸς Ἄγγελος καὶ μὴ θέλοντας νὰ ἀποκριθῇ, ἀμήν. Ἀμὴν ἂν ἐκ τἀναντίας εἶναι ἀκάθαρτον τὸ σπίτιον, λέγει ὁ κακὸς Ἄγγελος, ἄμποτε νὰ εἶναι ἔτζι καὶ εἰς τὸ ἐρχόμενον Σάββατον, καὶ ὁ καλὸς Ἄγγελος βιάζεται καὶ μὴ θέλοντας νὰ εἰπῇ, ἀμήν, ἔτζι ἂς εἶναι. Τοῦτο εἶναι γραμμένον εἰς τὸ Ταλμὺθ εἰς τὸ συνταγμα περὶ Σαββάτου Κεφ. 15'. Ὅθεν εἰς ἕνα κάποιον Εὐχολογιόντας, ὀνομαζόμενον Τίκκουμ Σιαμπὰτ, ἐκθέτουσι τινὰς προσευχὰς διὰ νὰ ἀσπαθῶν αὐτὰς τὰς Ἀγγέλους ὅταν ἐμβαίνουσιν εἰς τὰ σπίτιά τους, λέγοντες ὅπως· ,, Ἐρχόμενοι ἐσεῖς μὲ εἰρή-
,, νης Ἄγγελοι τοῦ Ὑψίστου, τοῦ Βασιλέως τῶν Βασι-
,, λέων, τοῦ Ἁγίου, καὶ δεξεπισμένου, φυλάξετέ με
,, ἐν εἰρήνῃ Ἄγγελοι καὶ τὰ ἑξῆς. δεξεπίσατέ με ἐν
,, εἰρήνῃ Ἄγγελοι καὶ τὰ ἑξῆς. εἰς τὴν ἔξοδόν σας
,, ἐν εἰρήνῃ Ἄγγελοι καὶ τὰ ἑξῆς. δεξεπίσατέ με ἐν
,, εἰρήνῃ Ἄγγελοι καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ διὰ τοῦτο φροντί-
ζουσι νὰ ἀνάπτουσι φῶτα διαφορετικὰ ἀπ' ἐκεῖνα τῶν καθημερινῶν καὶ ἐργασίμων ἡμερῶν. Καὶ τοῦτο εἶναι χρέος τῶν γυναικῶν, λέγοντες οἱ Ῥαββῖνοι, ὅτι αὐ θέλαν ἀμελήσῃ εἰς τὸ νὰ ἀνάψωσιν αὐτὰ τὰ φῶτα, θέλαν ἀποθανῇ ἀπὸ γόνναν. καὶ διὰ τοῦτο στέκονται μὲ πολλὴν προσοχὴν, καὶ ἀσφάλειαν. Ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἠμπορεῦμεν νὰ συμπεραίνωμεν πόσον ὑλικοὶ εἶναι,

εἶναι, δίδοντες πίσιν, ϗ κάμνοντες πράγματα, ὅπε δείχνυσι φανερὰ πῶς ἔχασαν ἀπάμα μὲ τὼ γνώσιν τε Θεε, ϗ αὐτὼ τὼ χρῆσιν τε λογικε.

Ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄπορα ϗ μωρίας, ὅπε διδάσκυσιν οἱ Ῥαββῖνοι εἶναι σῦα ϗ τῦτο· ὅτι τὸ Σάββαπν κάθε Ἑβραῖος ἔχει μίαν ψυχὼ περισσοτέραν, ὅπε ὀνομάζεται ἀπ' αὐτὸς Νεσαμὰ Ἑτερά. Τῦτ ἡ κατραμυνὴ διδασκαλία διδάσκεται εἰς τὸ Ταλμὺθ σωίπαγμα Σιαββὰτ Κεφ. 4. ϗ τῦτο τὸ ἐξάγυσιν ἀπὸ τὼ Ἔξοδον Κεφ. λά. Ἐδ. 17. ὅπε λέγει· „ Ἐν ἓξ ἡμέραις ἐποίησε Κύριος τὸν τε Οὐρα-„ νὸν, ϗ τὼ Γῶ, ϗ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἐπαύ-„ σατο. Ὁ λόγος ἐπαύσατο, εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν λέγεται, Οὐαϊναφάζε. Τῦτον τὸν λόγον τὸν ἀναγινώσκυσιν οἱ Ῥαββῖνοι χωρισμὸν, ϗ λέγυσιν Οὐαϊ νεφέσχ, δηλαδὴ, ἀλοίμονον ψυχὴ ἀλοίμονον, διότι ὅταν τελειώσῃ τὸ Σάββαπν, χάνεται ἐκείνη ἡ ψυχή. Τῦτ εἶναι τὰ λόγια τε Ταλμὺθ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἠμπορῦμεν νὰ ἰδῦμεν πῶς παρεξηγῦσι ϗ βιάζυσι τὸ Ἅγιον Ῥῆτὸν, δῆ νὰ εἰπῦν τὰς μωρὰς ἐφδρέσεις των. Τῦτ εἶναι ἡ αἰτία ὅπε τὰς συμβελδύυσιν οἱ Ῥαββῖνοι νὰ τρώγυν εἰς τὼ ἡμέραν τὸ Σαββάτε περισσότερον ἀπὸ τὰς ἄλλας ἡμέρας· Διότι πρέπει νὰ θρέψυν ἐκείνῳ τὼ ψυχῶ ὅπε ἔχυσι περισσοτέραν· τὰς ὑποχρεώυσιν εἰς τόσον νὰ ξώγυν ξεῖς φορὰς τὸ Σάββαπν· μίαν φορὰν τὼ παρασκδὼ τὸ ἑσπέρας, ἄλλῳ εἰς τὸ αὐγινὸν τε Σαββάτε, ϗ ἄλλῳ εἰς τὸ ἴδιον Σάββατον μὲ τὸν Ἑσπερινόν.

Λέ-

Λέγυσιν, ὅτι ὅποιος φάγῃ ξεῖς φορὰς εἰς τέτοιαν ἡμέραν δὲν θέλει ὑπάγει εἰς τὸν ᾅδλυ, ϗ θέλει ἐλδθερωθεῖ ἀπὸ τὰς ϛενοχωρίας ὅπε ἐπικρέμανται ὅταν ἔλθῃ ὁ Μεσίας. Οὕτω γράφυσιν εἰς τὸ Ταλμὺθ, Βιβλίον Σιαββὰτ Κεφ. 6. Πολλὰ ἄλλα βραβεῖα τάσυσιν οἱ Ῥαββῖνοι εἰς ἐκείνυς ὅπε φυλάσσυσι μίαν τοιαύτω χρῆσιν. Ὅθεν εἰς τὸ Ταλμὺθ εἰς τὼ ἰδίαν ὁμιλίαν ϗ προειρημένον κεφάλαιον, ἀναγινώσκεται ὅπως. „ Λέγει ὁ Ῥαββῖνος Ἰωσῆς. „ Ἂς εἶναι τὸ μέρος μυ εἰς τὸν Παράδεισον μὲ ἐκεί-„ νυς, ὅπε ξώγυσι ξεῖς φορὰς τὸ Σάββαπν.

Εἶναι ἀπηγορδυμένον εἰς τὰς Ἑβραίυς, λέγυσιν οἱ Ῥαββῖνοι, τὸ νὰ μεταφέρυν καμένα πρᾶγμα ἀπὸ τόπον εἰς τόπον εἰς τὼ ἡμέραν τὸ Σαββάτε, ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ δὲν εἶναι ὅπως. Διότι αὐτοὶ οἱ Ῥαββῖνοι ἤυραν τὸν ξόπον δῆ νὰ κάμυν συγχωρημένον τῦτο τὸ ἔργον χωρὶς καμίαν ἁμαρτίαν, ϗ εἶναι τῦτος. Ὁ Ῥαββῖνος κάμνει μίαν κολῦραν, ὅπε τὼ ὀνομάζυσιν Ἐρὲβ, ἤγυν μίγμα· διότι εἶναι καμωμένη σμίγοντες ὅλα τὰ ἀλδύεια ἐκείνε τε τόπε, ϗ μὲ τῦτω τὼ δῦμορφον ἐφδρεσιν κάμνυσι κοινὰ τὰ ὀσπήτια, ϗ ὅπως ἠμπορῦσι νὰ μεταφέρυσιν ἀπὸ τὸ σῦα ὀσπήτιον εἰς τὸ ἄλλο ὅλον ἐκεῖνο ὅπε τὰς ἀρέσκει. Τῦτω τὼ κολῦραν τὼ κάμνυσι τὼ Παρασκδὼ.

Ὅταν τύχῃ ὅπε πρέπει νὰ πανηγυρισθῇ καμία Ἑορτὴ εἰς ἡμέραν Παρασκδῆς, μὴ δυνάμενοι οἱ Ἑβραῖοι νὰ μαγειρδύσυν εἰς ἐκείνω τὼ ἡμέραν τὰ

ἀναγκαῖα βρώματα διὰ τὴν ἔφοδον ἐκείνης τῆς ἡμέρας, ἢ τὸ Σαββάτου, τί ἀκολουθεῖ; λογιάζουσι νὰ ἠμποροῦν νὰ τὸ κάμουν χωρὶς ἁμάρτημα, φθάνει μόνον ὅτι ὁ Ῥαββῖνος νὰ ἤθελε κάμη σῶα μίγμα ἀπὸ πράγματα ὁποῦ νὰ εἶναι μαγειρεμένα εἰς τὴν προτεινὴν ἡμέραν, καὶ ὀνομάζεται ἀπ' αὐτὰς Ἐρὲβ ταβσικιλίμ, μίγμα πραγμάτων ἑψητῶν. Μαγειρεύει εἰς τόσον καὶ τὸ ψωμίον μὲ σῶα ἄλλο φαγητὸν, καὶ πρέπει νὰ εἶναι ἡ κρέας, ἢ ὀψάριον, ἢ αὐγά. Καὶ τὴν Παρασκευὴν κηρύττεται παρρησίᾳ εἰς τὴν Συναγωγὴν, ὅτι ὁ Ῥαββῖνος ἔκαμεν ἐκεῖνο τὸ μίγμα, καὶ ὅτι ὅλοι ἠμποροῦσι νὰ μαγειρεύσουν εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν διὰ τὸ ἀκόλουθον Σάββατον.

Διδάσκουσιν οἱ Ῥαββῖνοι, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι δὲν ἠμποροῦσι νὰ περιπατήσουν, παρὰ δύο μικρὰ μίλια τὸ περισσότερον. Μία τοιαύτη ἀπαγόρευσις συγχωρεῖται ἀπ' αὐτὰς, καὶ ἁπλώνεται καὶ ἕως τέσσαρα μίλια μὲ τὸν τρόπον, ὁποῦ καὶ ἀληθειαν εἶναι γελοιώδης. Προσάζουσιν οἱ Ῥαββῖνοι ἐκεῖνον τὸν Ἑβραῖον ὁποῦ ἔχει χρείαν διὰ ὑποθέσεις του νὰ ὑπάγη περισσότερον ἀπὸ δύο μίλια, νὰ κάμη πρῶτον τὴν τάξιν τοῦ Ἐρὲβ, δηλαδὴ τὸ μίγματος, καὶ εἶναι τότε. Πρέπει ἐκεῖνος ὁ Ἑβραῖος ὁποῦ ἔχει χρείαν ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἄδειαν, νὰ εὔγῃ τὴν Παρασκευὴν ἀπὸ τὸν τόπον ὁποῦ διέσκεται πρὸ τοῦ βασιλεύσῃ ὁ Ἥλιος, καὶ φέρωντας μὲ λόγου του τόσον ψωμίον ὅσον τοῦ χρειάζεται διὰ δύο γεύματα, νὰ ἀρχίσῃ τὰς δύο χιλιάδας βήματα ὁποῦ εἶναι συγχωρημένα εἰς τὴν ἡμέ-

ρὰν τοῦ Σαββάτου. Καὶ φθάνοντας εἰς ἐκεῖνον τὸν ὅρον νὰ ἀφήσῃ ἐκεῖ τὸ ψωμίον, ὁποῦ φέρει μὲ λόγους του, καὶ νὰ διλογήσῃ καὶ νὰ δοξάσῃ τὸν Θεὸν, ὁποῦ ἔδωκε τὴν ἐντολὴν ἐκείνην τοῦ μίγματος. Πῶς νὰ ἔδωκεν ὁ Θεὸς αὐτὴν τὴν ἐντολὴν, ἂς τὸ εἰποῦσιν αὐτοί, ἐγὼ δὲν τὴν διέσκεπσα. Καὶ ἔπειτα νὰ εἰπῇ· „Ἐγὼ ἀφίνω ἐδῶ τὸ Σάββατόν μου, καὶ τὰς δύο χιλιάδας βήματα τῆς Πόλεως, καὶ ἀπὸ τὴν πόρτα „ὁποῦ εἶναι ὀπίσω μου ἕως ἐδῶ, ἐγὼ τὰ ξαναλαμβάνω διὰ νὰ τὰ φέρω ἀπ' ἐδῶ ἔμπροσθέν μου. Καὶ ἀφ' οὗ κάμη τοῦτο νὰ γραφῇ εἰς τὸ ὀπισθίον του, καὶ ἔτω λογιάζει νὰ εἶναι Κύριος τῆς γράπας, καὶ νὰ ἠμπορῇ εἰς τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν νὰ τὴν μακρυνὴ ἀπὸ τὸν τόπον ὁποῦ ἦτον, καὶ νὰ ἀρχίσῃ ἀπ' ἐκεῖ ὁποῦ τελειώνει ἡ ὁδοιπορία τῶν δύο μιλίων. Τοῦτο εἶναι καθαρὰ κάμπαλα τῶν Ῥαββίνων, οἱ ὁποῖοι λέγοντες ὅτι τοῦτο εἶναι ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ, ἔρχονται νὰ κάμνουν δεισιδαίμονα αὐτὸν τὸν Θεόν.

Καθὼς διδάσκουσιν οἱ Ῥαββῖνοι, οἱ Ἑβραῖοι δὲν ἠμποροῦσι καὶ αὐτοὶ ἕνα τόπον νὰ φέρουν μὲ λόγους του εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου ἔξω ἀπὸ τὴν Ἑβραϊκὴν, παρὰ μόνον τὸ φορεμά τους· εἰς τόπον ὁποῦ ἂν θέλωσι νὰ μεταχειρισθῶν τὸ μανδήλιον, εἶναι ἔνοχοι ἁμαρτίας, ἀπίσω δὲν τὸ ῥίψωσιν εἰς κανένα μέρος τοῦ φορέματος. Εἰς τόσον παύει τότε ἡ ἀπαγόρευσις ὕστερον ἀπὸ τὴν ἀγορὰν τῆς Πόλεως, τῆς γῆς, ἢ τοῦ φρεάτος καὶ τὸν ἑπόμενον τόπον. Φθάνει νὰ γενῇ ἐκεῖνο τὸ μίγμα, ὁποῦ αὐτοὶ ὀνομάζουσιν

σιν. Ερὰβ Χατζερὸ, δηλαδὴ μίγμα δι' ταῖς αὐλαῖς, κ᾽ τὸ καπασκυάζυσι τοιουτρόπως. Ὁ προεσὼς τῆς Ἑβραϊκῆς ὑπάγει εἰς τὰ ὀσπήτια ὅλυ τὰ ἔθνυς τῆβ Ἑβραίων, κ᾽ κάμνει νὰ τὰ δοθῇ ὀλίγον ἀλεῦρι ἀπὸ κάθε ὀσπήτιον, κ᾽ σμίγονται ὁμὰ τᾶτα τὰ ἀλεύρια, κ᾽ καπασκυάζεται μία κολὰρα, κ᾽ φαίνεται εἰς τὸν φᾶρνον· κ᾽ δι' ὅτι ἀνακατώνει τὰς πόπυς, τὰ ὀσπήτια, κ᾽ τὰς αὐλὰς, δι' τᾶτο ὀνομάζεται Ερὰβ, ὁπᾶ θέλει νὰ εἰπῇ εἰς τὴν γλῶσαν μας μίγμα· λέγυσι τὰ ἀκόλυθα λόγια· „ Λ᾽ς εἶναι εὐλογημένος ὁ Θεὸς, ὁ Θεὸς ἡ-
„ μῶν, ὁ Βασιλεὺς τᾶ Κόσμυ, ὁπᾶ μᾶς ἡγία-
„ σεν εἰς τὰς ἐντολάς τυ, ὁπᾶ μᾶς ἐπρόσαξε τὸ
„ Ερὰβ, μὲ τᾶτο τὸ μίγμα· ἂς εἶναι συγχωρημέ-
„ νον εἰς ἡμᾶς, νὰ μεταφέρωμεν, νὰ διγάλωμεν,
„ κ᾽ νὰ ἐμβάσωμεν ἀπὸ ὀσπήτιον εἰς ὀσπήτιον,
„ ἀπὸ αὐλὴν εἰς αὐλὴν, ἀπὸ τὸ ὀσπήτιον εἰς τὸ
„ πηγάδιον, κ᾽ ἀπὸ τὸ πηγάδιον εἰς τὸ ὀσπήτιον,
„ ἀπὸ ἄνωθεν κάτω, κ᾽ ἀπὸ κάτωθεν ἐπάνω, ἀπὸ
„ μίαν γωνίαν εἰς ἄλλην γωνίαν, ἀπὸ σπα βασί-
„ λειον εἰς ἄλλο βασίλειον, ἀπὸ τᾶτο τὸ Σάββα-
„ τον εἰς ἄλλο Σάββατον, δι' λόγυ μας, κ᾽ δι'
„ ὅλον τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν, ὁπᾶ κατοικεῖ εἰς τὰ-
„ τὴν τὴν ἐπαρχίαν. Διὰ τὸ μίγμα ὁπᾶ κάμνυ-
σι δι' νὰ ἠμπορᾶν νὰ μαγειρεύυν εἰς τὰς ἑορτάς
πων, θέλομεν εἰπεῖ, ὅταν ὁμιλήσωμεν δι' αὐτάς.
Ὅλον τᾶτο τὸ κάμνυσι τὴν Παρασκευὴν πρὸ τᾶ
βατιλεύσῃ ὁ Ηλιος, κ᾽ ἀρχίσυν τὸ Σάββατόν τυς.

Ἀπὸ

Ἀπὸ τὰ προειρημένα ξία γλύμαπα ἀρχίζυσι τὸ πρῶτον γεῦμα τὴν Παρασκευὴν τὸ ἑσπέρας, ὕστερον ἀφ᾽ ἓ εὔγυσιν ἀπὸ τὴν Συναγωγὴν, κ᾽ τελειώσυσι δεν λέγω τὰς προσευχάς των, ἀλλὰ τὰς δεισιδαιμονίας των. Δίλογᾶσι τὸ Σάββατον μὲ σπα κάποιον ξόπον, λεγόμενυν ἀπ᾽ αὐτὰς χεδὲς, τελειώνυσι δὲ αὐτὴν τὴν δίλογίαν, πίνωντας σπα ποτήριον οἶνο, πρῶτον ἐκεῖνος ὁπᾶ ἔκαμε τὴν δίλογίαν, κ᾽ ἔπειτα ὅλοι ἐκεῖνοι ὁπᾶ εἶναι ὁλόξόγυρα. Βάσι δύο ψωμία σπα ἐπάνωθεν τᾶ ἄλλυ εἰς ἐνθύμησιν ὅτι τὴν Παρασκευὴν ἐσώαζαν ἐκεῖ εἰς τὴν ἔρημον διπλᾶν τὸ μάννα, διὰ νὰ φέρυν τὴν Παρασκευὴν, κ᾽ τὸ Σάββατον, διὰ νὰ μὴν τὸ ἔσελνεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν ἡμέραν τᾶ Σαββάτυ. Σωνηθίζυσι νὰ βάφυσι τὸ πρῶτον κόμμα τᾶ ψωμία εἰς τὸ ἅλας διὰ νὰ ἤθελεν ἦσαι πλέον νόσιμον. Ἀφ᾽ ἓ ἔλαβεν ἐκεῖνος ὁπᾶ ἔκαμε τὴν δίλογίαν σπα μέρος ἀπ᾽ ἐκεῖνο τὸ φελίον βαμμένον εἰς τὸ ἅλας, κ᾽ τὸ ἔφαγε, κάμνει μεγίδιον καὶ εἰς τὰς σωνδειπνομένυς. Καὶ τᾶτο τὸ ψωμίον τὸ ὀνομάζυσιν Ἀμοτζί. τᾶτο δὲ σωνηθίζυσι κ᾽ εἰς τὰς ἐργασίμυς ἡμέρας, κ᾽ τελειώνωντας ὁ δεῖπνος ψάλλυσι μεγάλυς ὕμνυς εἰς ἔπαινον τᾶ Σαββάτυ.

Τὸ ταχὺ συκώνονται πλέον ἀργὰ ἀπὸ τὸ σωνηθισμένον, κ᾽ ὑπάγυσιν εἰς τὴν Συναγωγὴν διὰ νὰ κάμυν τὴν προσευχήν τυς, ἡ ὁποία εἶναι μακροτέρα ἀπ᾽ ἐκείνυς τᾶ ἄλλων ἡμερῶν, διότι λέγυσι, κ᾽ ψάλλυσι πολλὰς Ψαλμύς.

Πρὸ τᾶ τελειώσυσιν αὐτὴν τὴν προσευχὴν, πω-

λῦσι μὲ δχαλαλητὼ εἰς ἐκεῖνον ὁπῦ ἤθελε δώσῃ τὸ περισσότερον ὅλα τὰ ὀφφίκια ὁπῦ μεταχειρίζονται εἰς τὼ Συναγωγὼ, ὡσαὺ τὸ νὰ ἀνοίξῃ τὸ κιβώτιον, εἰς τὸ ὁποῖον φυλάσσεται τὸ Βιβλίον τῦ Νόμυ, τὸ νὰ τὸ βγάλῃ ἀπὸ τὸν τόπον, κὴ νὰ τὸ φέρῃ εἰς ἐκεῖνον τὸν ξύλινον ἄμβωνα, ὁπῦ εἶναι σημνὸς εἰς τὸ μέσον τῦ Συναγωγίυ, τὸ νὰ τῦ βγάλῃ τὸν σέφανον, νὰ τὸ ξετειλίξῃ, κὴ νὰ τὸ ὑψώσῃ. Περιπλέον πωλῦσιν ὅλας τὰς ἄλλας Ἱερὰς γυμνασίας, ὡσαὺ τὸ νὰ ἀναγνώσῃ τὴς Προφητείας, κὴ ἄλλα παρόμοια, κὴ ὅς τις δώσῃ τὸ περισσότερον εἶναι ἐδικόντε, καὶ ὅπω διαφυλάσσεται ἡ Συναγωγὴ μὲ τὸ σιμωνιακὸν ἀργύριον, πωλῶνπας ἐκεῖνα τὰ πράγματα ὁπῦ νομίζονται ἀπ' αὐτὺς Ἅγια. Τελειώνωπας αὐτὴ ἡ τάξις, βγάζυσιν ἀπὸ τὸ Κιβώτιον τὸ Βιβλίον τῦ Νόμυ, κὴ ἀνίσως βρίσκεται παρών κανένας Ἑβραῖος, ὁπῦ ἐλθυθερώθη ἀπὸ καμμίαν ἀρρωσίαν ἐπικίνδυνον, ἢ ἄλλος τίς ὁπῦ ἐγύρισεν ἀπὸ τὸ ταξίδιόν τυ, κάμνυσιν ἔμπροσθεν αὐτῦ τῦ Βιβλίυ μίαν δυχαρισίαν εἰς τὸν Θεὸν, ὁπῦ ἐλθυθερώθησαν ἀπὸ τὼ ἀρρωσίαν, ἢ ὑπέστρεψαν δυτυχῶς ἀπὸ τὸ ταξιδιόντες. Φέρυσι τῦτο τὸ Βιβλίον εἰς ἐκεῖνον τὸν ἄμβωνα ὁπῦ κέκεται εἰς τὸ μέσον τῆς Συναγωγῆς, τὸ ξετειλίασυσι, κὴ τὸ δείχνυσιν εἰς τὸν λαὸν, ὁ ὁποῖος μεγαλοφώνως βοᾷ κὴ λέγει· „ Τῦτος εἶναι ὁ Νόμος, ὁπῦ ἔβαλεν ὁ Μωϋ„ σῆς ἔμπροσθεν τῶν Υἱῶν τῦ Ἰσραὴλ. Καὶ μὴ τῦτον τὸν λόγον, καλῦσιν ἑπτὰ ὑποκείμενα διὰ νὰ ἀναγνώ-

γνώσυν εἰς ἐκεῖνο τὸ Βιβλίον, κὴ ἀναγινώσκυσιν σὺν ἀνάγνωσμα ἀπὸ τὼ πενταβιβλον τῦ Μωϋσέως, ἔχοντές τὼ διηρημένω εἰς τόσα ἀναγνώσματα ὅσα εἶναι τὰ Σάββατα εἰς ὅλον τὸν χρόνον. Τῦτα τὰ ἑπτὰ ὑποκείμενα καλῦνται κὴ τὼ θέλησιν τῦ ὑπηρέτυ τῆς Συναγωγῆς τῦ λεγομένυ Μασσάρυ. Ἂν εἰς ἐκείνω τὼ Ἑβδομάδα ἤθελε γενν ηθῇ σὺν βρέφος, ἢ περισσότερα, ὁ Πατὴρ τῦ Βρέφυς ἐκείνυ ἐκλέγει κὴ τὼ θέλησίν τυ ἑπτὰ ὑποκείμενα ἀπὸ συγγενεῖς κὴ φίλυς τυ, κὴ τῦτα καλῦνται. Τῦτα ἡ τάξις ὀνομάζεται ἀπ' αὐτὺς Σκιυρά. Ἀνίσως εἶναι ὀλίγα τὰ βρέφη, ὁπῦ ἐγενν ήθησαν ἐκείνω τὼ Ἑβδομάδα, ἡ προσδυχὴ τελειώνει γλήγορα, ἀμὴ ἀνίσως εἶναι πολλὰ, ἡ προσδυχὴ γίνεται μακροτέρα.

Εἰς τὸ Βιβλίον δὲν ἀναγινώσκει ἐκεῖνος ὁπῦ εἶναι καλεσμένος, ἀλλὰ ὁ ψάλτης ὁπῦ καλεῖ, αὐτὸς ἀναγινώσκει διὰ ὅλυς. Τελειώνοντας τὸ ἀνάγνωσμα, σκεπάζυσι τὸ Βιβλίον μὲ σὺν μεταξωτόν. Ὁ Ἑβραῖος ὁπῦ κράζεται διὰ νὰ ἀναγνώσῃ σιωπᾷζει νὰ προσφέρῃ μίαν Ἐλεημοσυνὼν διὰ διάφορα ἔργα Ἐλεημοσυνῆς, διὰ τὼ ὑγείαν τῦ δεῖνος καὶ τῦ δεῖνος, καὶ ὀνομάζυσι τὺς συγγενεῖς. Λέγει παραδείγματος χάριν, ὁ ψάλτης ὁπῦ ἀναγινώσκει. Τῦτος, ὁπῦ εἶναι παρὼν προσφέρει τόσον διὰ τὸ τάδε ἔργον, διὰ τὼ ὑγείαν τῦ δεῖνος· προσφέρει ἀκόμη τόσον διὰ τῦτο τὸ ἄλλο ἔργον, διὰ τὼ ὑγείαν τῦ δεῖνος.

Ἀφ' ὲ τελειώσῃ τὸ ἀνάγνωσμα τῆς Πενταδίχυ,

ἀναγινώσκεσιν ἕνα Κεφάλαιον τῆς Προφητῶν σύμφωνον μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Πεντατεύχε ὁπὲ ἀνέγνωσαν, ἡ ὁποία ἀνάγνωσις τῆς Προφητῶν ὀνομάζεται ἀπ' αὐτὲς Ἀφθαρά. Μετὰ ταῦτα ἐκεῖνος ὁπὲ ψάλλει, λεγόμενος ἀπ' αὐτὲς Χασαν, εὐλογεῖ καὶ πολυχρονεῖ τὸν Πεζύγιπα, καὶ τὴν Ἀεισοκρατίαν, εἰς τῆς ὁποίας τὴν ἐξεσίαν εὑρίσκονται. Τέτε ἡ εὐλογία σωίζαται, εὐχόμενος πολλὲς χρόνες εὐτυχισμένης κυβερνήσεως εἰς τὸν Πεζύγιπα, καὶ παρακαλῶσι τὸν Θεὸν νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὴν καρδίαν τε, καὶ ὅλων τῶν βυλδυτῶν τε νὰ ἔχῃ εὐσπλαγχνίαν καὶ νὰ μεταχειρισθῇ καλῶς ὅλες τὲς Ἑβραίυς ὁπὲ εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξεσίαν τε. Ἔπειτα βγάζει πάλιν τὸ Βιβλίον εἰς τὸ κιβώτιον, λέγοντες ἄλλας παρακάλεσες, τελειώνεσι τὴν προσδυχήν. Μετὰ ταῦτα εὐγαίνεσιν ἀπὸ τὴν Σωναγωγὴν, καὶ ὑπάγεσιν εἰς τὸ νὰ ἐπισκεφθῶν τὲς ἐδικές τες, λέγοντες, ἂς ὑπάγωμεν νὰ δώσωμεν τὸ καλὸν Σάββατον εἰς τέτεν, καὶ εἰς ἐκεῖνον. Ὕστερον στρέφονται εἰς τὰ ὀσπήτιά τες, καὶ ἀρχίζεσι τὸ δεύτερον γεῦμα ἀπὸ τὰ προειρημένα ξία, εὐλογῶντες τὸ Σάββατον. Κόπτεσι δὲ τὸ ψωμίον καθὼς εἴπαμεν τὴν ἀπερασμένην νύκτα, καὶ τελειώνοντες τὸ γεῦμα· Σωηθίζεσι νὰ ὑπάγεν νὰ κοιμηθῶν, ἔσωντας καὶ νὰ σέκεται εἰς τέτο καὶ τὴν γνώμην τες ὁ ἁγιασμὸς τῶ Σαββάτε.

Πρὶν τὸ ἑσπερινὸ σωηθίζεσι νὰ κάμεν κανένα λόγον, ἢ διδαχὴν, καὶ τελειώνοντας λέγεσι τὴν προσδυχήν. Εὐγάζεσι τὸ Βιβλίον τῶ Νόμε, καὶ κράζεσι

ζεσι ξία πρόσωπα εἰς ἀνάγνωσιν, ἀρχίζωντας ἡ ὁμιλία τῆς ἐρχομένης Ἑβδομάδος.

Τελειώνοντας ἡ προσδυχὴ ὑπάγεσι τὰ κάμεν τὸ ξίτον γεῦμα, ὁπὲ ὀνομάζεται ἀπ' αὐτὲς Σκιαλὸς Σεχεδὸτ. Ἔπειτα δὲ γαίνεσιν εἰς περιδιάβασιν. Εἰς τὸ βαλαντίον τῶ ἐνδύματός των δὲν βαζῶσι κανένα βάρος. Ἀνίσως δὲ γαίνεσιν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν, δὲν φέρεσι μὲ λόγε τες ἐδὲ τὸ μανδήλιον, καὶ θέλοντες νὰ τὸ φέρεν, τὸ τειλίασεσι ξεγύρω εἰς τὸν σόμαχόν τες, διότι λέγεσιν, ὅτι βασῶντές το εἰς τὸ βαλαντίον εἶναι βάρος, τειλιγμένον ὅμως εἰς τὸν σόμαχον περᾷ δὲν φόρεμα. Ἀπέχεσιν ὅλον τὸ Σάββατον ἀπὸ κάθε ἔργον, μὴ κάμνοντες ἄλλο παρὰ νὰ ἐνδύωνται, νὰ κόπτεν τὸ ψωμίον, καὶ ἄλλα παρόμοια.

Τὸ ἑσπέρας εἰς τὰς ἕνδεκα ὥρας καὶ ἕνα τέταρτον ὑπάγεσιν εἰς τὴν Σωναγωγὴν, καὶ τὰ Παιδία λέγεσι τὸν ριή. Ψαλμόν· „ Μακάριοι οἱ ἄμωμοι ἐν „ ὁδῷ, μὲ ἄλλες Ψαλμὲς ἀκολύθως, ἕως ὁπὲ νὰ γενῇ σκοτεία, καὶ ὁπὲ νὰ τελειώσῃ ἀληθῶς τὸ Σάββατον. Ὕστερον λέγεσι τὴν σωηθισμένην δυχὴν, προσθέτοντες μίαν δυχαριστίαν εἰς τὸν Θεὸν, ὁπὲ χωρίζει τὸ Σάββατον ἀπὸ τὴν ἐργάσιμον ἡμέραν. Ἔπειτα λέγεσι τὸν Ψαλμὸν „ Ὁ κατοικῶν ἐν βοη„ θείᾳ τῶ Ὑψίσε.

Διδάσκεσιν οἱ Ῥαββῖνοι, ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν Ἑβραίων ὁπὲ καίονται εἰς τὸν Ἅδην, ἀναπαύονται τὸ Σάββατον, καὶ τελειώνοντας τὸ Σάββατον ὕστερον

ἀπὸ

ἀπὸ τὸν δίχλω, πάλιν ἀρχίζουσι νὰ δοκιμάζουν τὴν προτεραιότητα τιμωρίαν. Διὰ τοῦτο λογιάζουσιν δύστυχισμένον ἐκεῖνον ὁπού ἀποθνήσκει εἰς τὸ ἑσπέρας τῆς Παρασκευῆς, διότι λέγουσιν ὅτι εἶναι ἐλεύθερος ἀπὸ τὴν μεγαλητέραν τιμωρίαν ὁπού νὰ εἶναι, καθὼς θέλομεν ἰδεῖ εἰς τὸ ἑξῆς.

Εἰς αὐτὸ τὸ ἑσπέρας κάμνουσι μίαν τινὰ προσδοχὴν, καὶ ἐπικαλοῦνται μεγαλοφώνως τὸν Ἠλίαν. Διότι πιστεύουσιν, ὅτι εἰς καιρὸν Σαββάτου τὸ ἑσπέρας ἔχει νὰ ἔλθῃ μὲ τὸν Μεσσίαν, ὁπού αὐτοὶ ἀναμένουσι, καὶ τελειώνοντας ἡ προσδοχὴ, καὶ ὑποτρέφοντες εἰς τοὺς οἰκείους λέγουσι τὸ Ἀβδαλά, τὸ ὁποῖον συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἀνάψουν σῶα φῶς, ἢ μίαν λαμπάδα, εἰς τὸ νὰ λάβουν σῶα ποτήριον οἶνον εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα, καὶ σῶα κίβον, ἢ ἄλλο τί μυστικὸν πρᾶγμα εἰς τὴν ἀριστερὰν, καὶ ἀφ' οὗ εἰποῦσι τινὰς προσδοχὰς νὰ πίνουσιν ὀλίγον ἀπ' ἐκεῖνον τὸν οἶνον, καὶ νὰ μυρίζωνται ἐκεῖνο τὸ κίβον, ἢ ἄλλο δυώδεσικὸν διὰ νὰ ἀναψύξουν τὸ σῶμα, ὁπού διὰ τὸν χαμὸν τῆς ψυχῆς ὁπού εἶχε πέσει σότερον εἰς τὸ Σάββατον, εἶναι καταπολὺ ἀδυνατισμένον, καὶ τέλος πάντων εἰς τὸ νὰ κοιτάζουν τὰ σύνυχιά τους εἰς τὸ φῶς τοῦ λύχνου. Μετὰ ταῦτα πίνουσι τὸν ἐπίλοιπον οἶνον, τὸν ῥαντίζουσιν εἰς τὰ βαλάντια τῆς ἐνδυμάτων τους, καὶ εἰς τὰς γωνίας τῶν οἰκιῶν, δίχόμβοι εἰς τὸν ἐρχομένου Ἑβδομάδα σῶα καλὸν κέρδος. Ἔπειτα χαιρετῶνται ἀμοιβαίως λέγοντες, καλὴ Ἑβδομὰς εἰς τὸν αὐθεντίαν σου, καὶ

καὶ οὕτω τελειώνουσι τὸν Ἑορτὸν τοῦ Σαββάτου των.

Α Ν Α Ι Ρ Ε Σ Ι Σ.

Καθὼς οἱ Φαρισαῖοι διὰ νὰ κάμουν ἐπίδειξιν τῆς ὑποκρισεώς των ἐπλάτυναν τὰ φυλακτήριά τους, καθὼς διηγεῖται τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὕτω κάμνει εἰς τὰς καιρὰς μας ἡ Συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων, ὑστερημένη ἀπὸ ἔργα καλὰ, χωρὶς τὸ φῶς τῆς Ἁγίας Πίστεως. καυχᾶται νὰ φυλάσσῃ ἐντελῶς τὸ Σάββατον, κάμνωντας νὰ βλέπεται ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς, καὶ δείχνωντας μὲ πόσην ἐπιμέλειαν πανηγυρίζει μίαν τοιαύτην Ἑορτήν. Καὶ ὅμως δὲν εἶναι χρυσίον ὅλον ἐκεῖνο ὁπού λάμπει καὶ τὴν παροιμίαν· καὶ ὁ Ἑβραῖος δὲν φυλάσσει τὸ Σάββατον, διατὶ τὸ σέκεται εἰς τὴν καρδίαν ἡ Ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ. Διότι ἀνίσως ἦτον τοῦτο, τὴν ἰδίαν ἐπιμέλειαν ὁπού μεταχειρίζεται εἰς τὸ Σάββατον, ἤθελε τὴν ἔχῃ καὶ εἰς τὰς ἄλλας Ἐντολὰς, καὶ ἐν ὅσῳ ἡμεῖς τὸ βλέπομεν, ὁπού δὲν φροντίζει διὰ τὰ ἐπίλοιπα, καὶ εἰς τοῦτο μόνον εἶναι ἀκριβὴς, ἠμπορροῦμεν νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι δὲν τὸ φυλάσσει ὡσὰν Ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ διατὶ μία τοιαύτη φύλαξις συμβάλλει πολλὰ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ἐπιθυμοῦντας αὐτὴ ἡ ἰδία τὴν ἀνάπαυσιν. Οὕτω βλέπομεν, ὁπού ἀπὸ τόσας παραγγελίας ὁπού τοὺς δίδουσιν οἱ Ῥαββῖνοι, ὀλίγαι εἶναι ἐκεῖναι ὁπού αὐτοὶ φυλάσσουσι, καὶ ὅμως ἐκείνην τοῦ νὰ ξώ-

γωσι

γωσι μὴ ἀφθονίας, καὶ ξεῖς φοραῖς τὸ Σάββατον, γίνεται ἀπ' αὐτὸς ὄχι ὡς προσαγὴ τῆ Ῥαββίνων, ἀλλ' ὡσαὶ πρᾶγμα ὁπὸ ἀφ' ἑαυτὸ της ἡ φύσις μὴ χαρᾶς τὸ ἀποδέχεται, καὶ τὸ ἐναγκαλίζεται. Ἂς μὴ καυχᾶται λοιπὸν ὁ Ἰουδαῖος πῶς εἶναι ἀκριβὴς φύλαξ τὸ Νόμε τὸ Θεὸ, διατὶ πανηγυρίζει τὸ Σάββατον. Διότι ἂν ςοχαθῇ ἀκριβῶς, θέλει εὕρει ὁπὸ δὲν εἶναι φύλαξις ἀληθινῆς Ἐντολῆς, ἀλλὰ ἁπλῆ καὶ καθαρὰ δεισιδαιμονία. Ἀπὸ πόθεν καὶ ἐδῶ ςᾶ σῶμα ἔχει δύο ψυχὰς εἰς τὴν ἡμέραν τὸ Σαββάτε; ἀνίσως εἰς τὸν θανάτον καταδικάζεται ἕνας Ἑβραῖος διὰ ςᾶ ἁμάρτημα ὁπὸ ἔκαμεν εἰς ἡμέραν ἐργάσιμον, ἡ ψυχὴ τὸ Σαββάτε ὑπάγει εἰς τὸν Παράδεισον, ἢ καὶ αὐτὴ ῥίπτεται εἰς τὸν ᾅδην; εἰς τὸ μεταξὺ τῆς Ἑβδομάδος πᾶ ςέκεται τότε ἡ ψυχή; εἰς τὰς ἓξ ἐργασίμες ἡμέρας πᾶ ἔχει ςὴν κατοικίαν της; πόθεν ἔρχεται τότε ἡ ψυχὴ, ὅταν τὴν δύρίσκεσιν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὰ σώματά τες; πότε ἐπλάσθη αὐτὴ; ἂν αὐτοὶ ςοχαθῶν μὴ ἀκριβείας, θέλεν εὕρει ὅτι εἶναι ἐφδυρέσεις τῆ ἀγραμμάτων, καὶ τετυφλωμενῶν Ῥαββίνων τες.

Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ Ἑβραῖος δὲν παύει ποτὲ νὰ κατακρίνῃ τὸν Χριςιανὸν, λέγοντας ὅτι δὲν φυλάττομεν τὸν Δεκάλογον, ἐπειδὴ καὶ βλέπομεν ὅτι τὸ Σάββατον ἀπαριθμεῖται ἀναμεταξὺ εἰς τὰς ἠθικὰς ἐντολὰς τὸ Δεκαλόγε, καὶ μ' ὅλον τῦτο παραβλέπεται ἀπὸ τὲς Χριςιανὲς, διὰ νὰ φράξωμεν τὸ ςόμα τὲ Ἑβραίε, θέλω δείξει ὅτι μία τοιαύτη φύλαξις ἔπρε-

ἔπρεπε νὰ μεταφερθῇ εἰς τὴν Κυριακὴν ὕςερον ἀπὸ τὴν ἔλδυσιν τὲ Μεσία. Καὶ διὰ τῦτο εἶναι ψδυδὴς ἡ παρατήρησις ὁπὸ κάμνεσιν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὴν ἑβδόμην ἡμέραν, ἐξαίρετος δὲ ἐκείνη ὁπὸ φυλάττεσι ἡ Χριςιανοσυνὴ εἰς τὴν πρώτην ἡμέραν.

Τέσσαρα εἶναι τὰ αἴτια διὰ τὰ ὁποῖα ἐπρόσαξεν ὁ Θεὸς εἰς τὲς Ἑβραίες τότε τὴν Ἐντολήν. Πρῶτον, διὰ νὰ ἔχεσιν αὐτοὶ παντοτεινὴν ἐνθύμησιν μὲ ἐκείνην τὴν φύλαξιν, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ δημιεργὸς τὲ παντὸς, καὶ ὅτι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἔπαυσεν ἀπὸ τὸ νὰ κτίζῃ. Οὕτω διαμαρτύρεται εἰς τὴν Γένεσιν, Κεφαλ. 2. Ἐδ. 3. καὶ εἰς τὴν Ἔξοδον Κεφ. 20. Ἐδ 11. Δεύτερον, διὰ νὰ ἑορτάζωσιν οἱ Ἑβραῖοι τὴν ἐνθύμησιν τῆς ἐλδθερίας ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ὁπὸ ἐςάθησαν δεδελωμένοι πολλὲς χρόνες. Οὕτω φανερόνει ὁ Θεὸς εἰς τὸ Δευτερονόμιον, Κεφ. ε'. Ἐδ. 15. „ Καὶ μνηθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦθα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, „ καὶ ἐξήγαγέ σε Κύριος ὁ Θεός σε ἐν χειρὶ κρα„ ταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ. Διὰ τῦτο συνέτα„ ξέ σοι Κύριος ὁ Θεός σε, ὥςε φυλάξαθαί σε „ τὴν ἡμέραν τῆ Σαββάτων, καὶ ἁγιάζειν αὐτήν. Τέλος, διὰ νὰ εἶναι σημεῖον εἰς τὲς Ἑβραίες, ὅτι αὐτοὶ ἐκλέχθησαν ἀπὸ ὅλα τὰ ἔθνη διὰ νὰ εἶναι λαὸς Θεῦ, καθὼς καὶ ἐκείνη ἡ ἡμέρα τῦ Σαββάτε ἦτον χωρισὴ ἀνάμεσα εἰς ὅλα τὰ ἄλλα ἔθνη. Τῦτο τὸ αἴτιον ἀναφέρει ὁ Κύριος εἰς τὴν Ἔξοδον ἐν Κεφ. 31. Ἐδ. 13. μὲ τὰ ἀκόλυθα λόγια· „ Ὅ„ ρᾶτε, καὶ τὰ Σάββατά με φυλάξαθε. Ἔςι γὰρ ση„ μεῖον

„ μεῖον παρ' ἐμοὶ καὶ ἐν ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν·
„ ἵνα γνῶτε ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ ἁγιάζων ὑμᾶς. Τέ-
ταρτον, διὰ νὰ ἤθελαν δώσῃ οἱ Ἑβραῖοι καμμίαν
ἀναψυχὴν εἰς τὰς κόπους ὁποῦ εἰς ὅλην τὴν Ἑβδο-
μάδα, οἱ δοῦλοι καὶ αἱ δοῦλαι καὶ τὰ κτηνή τους ὑπέ-
φεραν, καθὼς φαίνεται εἰς τὴν Ἔξοδον ἐν Κεφ. 20.
Ἐδ. 14. Καὶ τέτων ὑποτιθεμένων, λέγω, ὅτι οἱ
Χριστιανοὶ δὲν εἶναι ὑπόχρεοι εἰς ἀδύνα τρόπον διὰ
νὰ φυλάξων τὸ Σάββατον ὡσὰν Σάββατον. Διατὶ
ἐκεῖνο ἦτον μία Ἐντολὴ τελετική, καὶ δὲν ἔπρεπε
πλέον ὕστερον ἀπὸ τὴν ἔλθυσιν τοῦ ἐπιθυμητοῦ Μεσ-
σία νὰ ὑποχρεώνῃ τὸν Χριστιανόν. Τόσον ἐφανέρωσεν
ὁ ἴδιος Θεὸς διὰ στόματος τοῦ Ἱερεμίου ἐν Κεφαλ. 23.
Ἐδ. 7. ὅταν εἶπεν „ Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει
„ Κύριος, καὶ οὐκ ἐροῦσιν ἔτι ζῇ Κύριος, ὃς ἀνήγα-
„ γε τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

Εἶναι κοινὴ διδασκαλία τῶν Διδασκάλων τοῦ Ἰου-
δαϊσμοῦ, ὅτι καμμία ἀπ' ἐκείνας τὰς ἐντολὰς ὁποῦ
διελάμβανεν τὴν ἐλθυθερίαν τῶν Ἑβραίων ἀπὸ τὴν
Αἴγυπτον, ἔπρεπε νὰ φυλάττεται ὕστερον ἀπὸ τὴν
ἔλθυσιν τοῦ Μεσσία εἰς τὸν Κόσμον. Ὥντας λοιπὸν
τὸ Σάββατον ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄλλα αἴτια διατεταγ-
μένον εἰς ἐνθύμησιν τῆς ἐλθυθερίας ἀπὸ τὴν δου-
λείαν τῆς Αἰγύπτου, καθὼς εἴδαμεν, ἔπρεπε νὰ
παύσῃ εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος, καὶ νὰ μεταφερθῇ εἰς τὴν
Κυριακὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡμεῖς ἑορτάζομεν τὸ φο-
βερὸν μυστήριον τῆς ἐξαγορᾶς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἔπαυσεν ἀπόμη αὐτὴ ἡ φύλαξις διατὶ ἦτον νομο-

θετη-

θετημένη διὰ σημεῖον διακριτικὸν ἀνάμεσα εἰς Ἑβραίους
καὶ τοὺς ἄλλων ἐθνῶν. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Μεσσίας ἐκάλε-
σεν ὅλα τὰ ἔθνη εἰς ἀκολουθησίν τους, χωρὶς καμ-
μίαν διαφορὰν Ἑβραίων, καὶ Ἐθνικῶν, εἶναι πε-
ρισσὸν ἀκολούθως τὸ τοιοῦτον σημεῖον, καὶ εἶναι δει-
σιδαίμων ἐκείνη ἡ φύλαξις.

Ὅσον δὲ ἐκεῖνο ὁποῦ κάμνουσιν οἱ Ἑβραῖοι προετοιμάζοντες τὰ ἀναγκαῖα βρώματα διὰ τὸ Σάββα-
τον εἰς τὴν πρὸ τοῦ Σαββάτου ἡμέραν, ἡ τοιαύτη Ἐν-
τολὴ ἐπροσάχθη ἀπὸ τὸν Μωϋσῆν ἐκεῖ εἰς τὴν
Ἔξοδον. Κεφ. 35. Ἐδ. 3. μὲ τοῦτα τὰ λόγια· „ Οὐ
„ καύσετε πῦρ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέ-
„ ρᾳ τῶν Σαββάτων. Τὸ αἴτιον, διατὶ τοὺς ἐμπόδι-
ζε νὰ ἀνάπτωσι τὴν φωτίαν εἰς τοιαύτην ἡμέραν,
εἶναι διὰ νὰ μὴ μεταχειρισθῶν ἐκείνην τὴν φωτίαν
διὰ νὰ ἐψήσων εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Ἐπειδὴ τὸ
ἐμπόδισεν ὁ Θεὸς καθὼς ἀναγινώσκεται εἰς τὴν Ἔξο-
δον ἐν Κεφ. 16. Τὸ δὲ αἴτιον, διατὶ δὲν φυλάττεται αὐ-
τὴ ἡ Ἐντολὴ ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς, ἀλλὰ μαγειρεύ-
σι χωρὶς τινὰ ἔλεγχον σωτηριδήσεως τὰ πράγματα
ὁποῦ εἶναι ἀναγκαῖα εἰς διὰ βορὰν, εἶναι διατὶ
αὐτὴ ἡ Ἐντολὴ ἐπροσάχθη ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τοὺς
Ἑβραίους, διὰ νὰ φέρῃ εἰς τὴν ἐνθύμησίν τους τὴν
διέργεσίαν ὁποῦ ἔκαμεν εἰς αὐτοὺς ἐκεῖ εἰς τὴν ἔ-
ρημον, τρέφοντάς τους παντοτε μὲ τὸ Μάννα, καὶ εἰς
τὸ Σάββατον δὲν ἤρχετο τοιαύτη τροφὴ ἀπὸ τὸν
Οὐρανὸν, καθὼς ἤρχετο εἰς τὰς ἄλλας ἡμέρας.
Ἔστελνεν ὅμως ὁ Θεὸς εἰς τὴν προτεινὴν ἡμέ-

ρὰν διπλῶ τὴν πρόβλεψιν, διὰ νὰ ξοῦγεν εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καὶ εἰς τὴν ἀκόλουθον.

Καὶ κατ' ἀλήθειαν βλέπομεν, ὅπου εἰς τὰς ἑορτὰς τοῦ Πάσχα, τῆς Πεντηκοστῆς, καὶ τῆς σκηνοπηγίας, εἰς τὰς ὁποίας ἦτον ἐμποδισμένον εἰς αὐτοὺς τὸ λαξεύτον ἔργον, ἦτον ὅμως συγχωρημένον νὰ μαγειρεύωσιν, ἔφθανε νὰ μὴν ἤρχετο εἰς ἡμέραν Σαββάτου μία τοιαύτη Ἑορτή. Καὶ ἡ αἰτία εἶναι διατὶ εἰς ἐκείνας τὰς ἡμέρας δὲν ἔπρεπε νὰ κάμνωσιν ἐνθύμησιν τοιαύτης μυσηρίας, δηλαδὴ τοῦ Μάννα, ἐπειδὴ καὶ ἤρχετο εἰς ὅλας τὰς ἡμέρας ἐκτὸς τοῦ Σαββάτου. Ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ ὅτι οἱ Χεισιανοὶ δὲν πρέπει κατ' οὐδένα τρόπον νὰ φυλάξωσι τοιαύτην Ἐντολήν, ὁποῦ ἐνομοθετήθη εἰς αὐτοὺς διὰ ἐνθύμησιν τῆς δουλείας ὁποῦ ἔλαβον ὅταν βγῆκαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον. Καὶ διὰ νὰ ἐπροφάξῃ ὁ Θεὸς διὰ στόματος Ἱερεμίου εἰς τὸ 23 Κεφ. Ἐδ. 7. χωρὶς ἄλλο, ὅτι μὲ τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσία δὲν πρέπει ὁ Πιστὸς λαὸς νὰ κάμνῃ καμίαν ἐνθύμησιν διὰ τὰς δουλείας, ὁποῦ ἔλαβον οἱ Ἑβραῖοι ὅταν βγῆκαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ κάμνωσιν ἐνθύμησιν διὰ τὴν μεγαλωτάτην δουλείαν, ὁποῦ εἶναι ἡ λύτρωσις τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, καθὼς θέλομεν ἰδεῖ πλατύτερον εἰς τὰ ἀκόλουθα Κεφάλαια.

Ὅσον διὰ τὴν μωρίαν, ὁποῦ διδάσκουσιν οἱ Ἑβραῖοι, ὅτι τὸ Σάββατον καθ' ὅλας ἀπ' αὐτοὺς ἔχει μίαν ψυχὴν περισσότερον, λεγομένην ψυχὴν Ἑτερά. Γινώσκω ὁ Χεισιανὸς ἀναγνώστης, ὅτι τώρα εἶναι διδα-

δασκαλία, καθὼς εἶπα εἰς τοῦτο τὸ Κεφάλαιον γραμμένη εἰς τὸ Ταλμοὺδ εἰς δύο τόπους χωρισμένους. Εὑρίσκεται εἰς τὸ σωμάτιον Βέτζα Κεφ. 2. φύλ. 26. μὲ τὰ ἀκόλουθα λόγια· „ Λέγει ὁ Ῥαββὶ Σιμεὼν „ υἱὸς Λάχις, μίαν ψυχὴν περισσότερον ἔβαλεν ὁ „ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν παραμονὴν τοῦ „ Σαββάτου, καὶ ὅταν βγαίνει τὸ Σάββατον τοῦ τὴν „ παίρνει, καὶ ἀναχωρεῖ αὐτὴ ἡ ψυχὴ ἀπ' αὐτόν. Εἰς τὸ σύγγραμμα Ταχαμὶτ Κεφ. 4. διορίζουσιν οἱ Ῥαββῖνοι καὶ λέγουσιν, ὅτι ἀνίσως τινὰς θέλει νὰ νηστεύσῃ τὴν δευτέραν, τὴν τρίτην, τὴν τετράδην, καὶ τὴν πέμπτην, ποτὲ ὅμως τὴν Παρασκευὴν, τὸ Σάββατον, καὶ τὴν Κυριακήν. Καὶ ἡ αἰτία ὁποῦ δὲν θέλουσι νὰ νηστεύσῃ τὴν Παρασκευὴν, εἶναι διὰ βλάβειαν τοῦ Σαββάτου, καὶ πολὺ περισσότερον δὲν εἶναι συγχωρημένον εἰς αὐτοὺς νὰ νηστεύσουν τὸ Σάββατον. Ἡ ἀφορμὴ διατὶ δὲν νηστεύουσι τὴν Κυριακήν, λέγει εἰς τὸν ἴδιον τόπον ὁ Ῥαββὶ Ἰωχανὰμ, εἶναι διὰ τοὺς Χεισιανούς. Καὶ ἐξηγεῖται τοῦτο ὁ Σολομὼν μὲ μωρολογίας. καὶ λέγει· Διατὶ οἱ Χεισιανοὶ ἑορτάζουσιν ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καὶ διὰ νὰ μὴν διεγείρουν τὸ μῖσος αὐτῶν ἐναντίον τους. Ὁ δὲ Ῥαββὶ Συμεὼν υἱὸς τοῦ Λάχις λέγει, διὰ αἰτίαν τῆς ψυχῆς ὁποῦ βαίνει ὁ Θεὸς περισσότερον εἰς τὸ Σάββατον.

Φαίνεται λοιπὸν καθαρὰ ὁποῦ λέγουσι νὰ ἔχουν εἰς τὸ Σάββατον μίαν ψυχὴν περισσότερον ἀπὸ τὰς ἐργασίμους ἡμέρας. Τὸ ἴδιον λέγει ὁ Ῥαββὶ Ἀβραὰμ εἰς τὸ Βιβλίον τοῦ καλουμένου Ζερὼρ ἀρμὼρ,

δηλαδὴ δεμάτιον σμύρνης, ἐξηγοῦντας τὸ β'. Κεφάλ. τῆς Γενέσεως, εἰς τὸ Κεφ. ε'. φύλ. γ'. Κολ. 2. ἀράδαν 13. ὅτι ὁ Θεὸς ἡγίασε τὸ Σάββατον μὲ τὸ νὰ ἔδωκε μίαν ψυχὴν περισσότερον εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἄπειροι εἶναι οἱ συγγραφεῖς, ὁπὸ ἀναφέρουσιν σῶα τοιοῦτον σφάλμα. Ὁ Ῥαββὶ Ἰακὼβ βὰρ Ἀσκὲρ εἰς τὸ Βαλαπεράμτ, ἀπομνημόνυμα εἰς τὴν παπάβιβλον ἐξηγοῦντας τὸ πρωτημμένον ῥητὸν τῆς Ἐξόδ. Κεφ. 31. λέγει ῥητῶς· „ Δύο ψυχὰς ἔχει ὁ ἄνθρωπος „ εἰς τὸ Σάββατον.

Συγχίζονται οἱ Ἑβραῖοι καταπολλὰ, καὶ ἐντρέπονται ἀκούοντες ὅτι οἱ Χριστιανοὶ ἠξεύρουσι τόσας τὰς ψυχρολογίας των. Ὅθεν ἀγκαλὰ καὶ τὰς πιστεύουσιν ἀληθῶς, καὶ τὰς διδάσκουσιν εἰς τὰ Παιδία των, μ' ὅλον τοῦτο, ὅταν ἀκούσουσιν ὅτι ὀνειδίζονται ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς, βιάζονται νὰ δώσουν εἰς τὰ λόγια αὐτῆς τῆς Ῥαββίνων σῶα νόημα διαφορετικὸν ἀπ' ἐκεῖνο ὁπὸ σημειώνουσι τὰ λόγια, μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι σωσθημένα αὐτὰ τὰ σφάλματα. λέγουσι λοιπὸν πῶς δὲν ἦτον ὁ σκοπὸς τῆς Ταλμουδιστῶν νὰ εἰποῦσιν ὅτι εἰς τὸ Σάββατον ἔχουσιν οἱ Ἑβραῖοι μίαν ψυχὴν περισσότερον, ὅταν εἶπαν ὅτι εἰς τὸ Σάββατον ἔχουσι τὴν ψυχὴν ἑτερὰ, ἀλλὰ ὅτι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἔχουσι μίαν κάποιαν ὑπεροχὴν εἰς τὴν ψυχὴν, διὰ νὰ εἶναι ἀφιερωμένη αὐτὴ ἡ ἡμέρα εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ Θεοῦ, καθὼς σιμὰ εἰς τοὺς Χριστιανοὺς, ὅταν σῶας εἶναι ὅλος δόλου δοσμένος εἰς ἔργα ἐλεημοσύνης, ἀλλὰ σφάλλουσι μεγάλως. διότι ἡ λέξις ἑτε-

ἑτερὰ, σημειώνει περισσὸν. Ἀλλὰ ὅταν καὶ ὄχι ὑποθέσεως ἤθελεν εἰπῆ ὑπεροχὴν, ἐρωτῶ ἐγὼ τοὺς Ἑβραίους, εἰς τί σχέσεται αὐτὴ ἡ ὑπεροχὴ, ὁπὸ ἀπολαμβάνει ἡ ψυχὴ εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου; ἂν εἰποῦσιν· ὅτι σχέσεται εἰς τὴν φύλαξιν αὐτοῦ τοῦ Σαββάτου, ὡσὰν ὁπὸ εἶναι μία Ἑορτὴ εἰς τὴν ὁποίαν πολυμπλασιάζουσι τὰς προσευχὰς, καὶ τὰ ἔργα τῆς Ἐλεημοσύνης, καὶ ἀπέχουσιν ἀπὸ τὰ λαξευτὰ ἔργα, τὸ λοιπὸν ἀποκρίνομαι ἐγὼ, ὅτι καὶ εἰς τὸ Πάσχα τῶν ἀζύμων, καὶ εἰς τὴν Πεντηκοστὴν, καὶ εἰς τὴν Ἑορτὴν τῆς Σκηνοπηγίας, καὶ εἰς κάθε ἄλλην Ἑορτὴν τοὺς ἔπρεπε νὰ ἔχουσι τὴν ψυχὴν ἑτερὰ, καὶ περισσότερον ἀπὸ τὸ Σάββατον. Διότι τὰς φυλάττουσι μὲ περισσοτέραν θερμότητα, ὡσὰν ὁπὸ συμβαίνουσι σπανιώτερα, καὶ ὅμως εἶναι κοινὴ γνώμη ὅλου τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, ὅτι εἰς ἐκείνας τὰς πανδήμους Ἑορτὰς δὲν ἔχουσιν αὐτὴν τὴν ψυχήν.

Περιπλέον εἶναι πάντες κοινὴ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, ὅπου ὅταν ὁπὸ τελειώσῃ ἡ Ἑορτὴ τοῦ Σαββάτου, μυρίζονται ἐκ προσαγῆς τοῦ Ῥαββίνων τους σῶα κέξον, ἢ λαλέδια, ἢ πράγματα διωδιαστικὰ, ἢ ἀρώματα, καὶ ἐρωτῶντες τους, ποία εἶναι ἡ αἰτία αὐτοῦ τοῦ πράγματος; ἀποκρίνονται ὅτι κάμνουσιν αὐτὸ, διὰ νὰ δυναμώσουν τὸ σῶμα, ὁπὸ ἀδυνάτισε μεγάλως διὰ τὸν χαμὸν τοῦτης τῆς ψυχῆς ἑτερά. Ἐγὼ λοιπὸν ἐρωτῶ, ὅτι ἀνίσως διὰ τοῦτο τὴν ψυχὴν ἑτερὰ, ἄλλο δὲν ἐννοοῦσι παρὰ κάποιαν ὀξοχότητα, ὁπὸ ἀπολαμβάνει ἡ ψυχὴ εἰς τὸ Σάββατον· ἀπὸ ποῖον

καιρὸν καὶ ἐδῶ διείσκυσιν αὐτοὶ, ὅτι ἡ τελειότης ἢ ἡ ἐξοχότης ὅπου ἀποκτᾷ μία ψυχὴ εἰς τὴν φύλαξιν τῶν θείων προσαγμάτων, ὅταν τελειώσῃ ἡ ἀκολουθία, συκώνει ὁ Θεὸς αὐτὴν τὴν ἐξοχότητα τῆς ψυχῆς, καθὼς διδάσκουσιν οἱ Ταλμουδισταὶ, ὅτι συκώνεται ἀπὸ τὸν Ἑβραῖον, διὰ ὗς ὅπου τελειώσει τὸ Σάββατον.

Ἔξω ἀπὸ τοῦτο ποία μυστήρια εἶναι αὐτὰ, καὶ ποία ἀναφορὰ ἠμπορεῖ νὰ εἶναι ἀναμέσον τῆς ἐξοχότητος καὶ τῆς ζέσεως τῆς ψυχῆς, καὶ τῶν διωδιασικῶν, ἢ ἀρωμάτων; ἀπὸ τοῖον καιρὸν καὶ ἐδῶθεν αἱ διωδίαι ἀναψύχουσι τὸν χαμὸν ἐκείνης τῆς ἐξοχότητος, καὶ ἐκείνης τῆς ζέσεως, ὅπου ἡ ψυχὴ ἔχασεν; ὕπως δύσκεται γραμμένον εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν Εὐχολόγιον τῆς Ἰταλικῆς φυλῆς ὅπου ἐτυπώθη εἰς Βονωνίαν εἰς χαρτία 38. μὲ τέτοια λόγια, μεταγλωττισμένα ἀπὸ τὸ πρωτότυπον εἰς γλῶσσαν Τοσκανικήν. „ Διατί γίνεται ἡ δύλογία ἐπάνω εἰς τὰ διωδιασικά; „ διατὶ εἰς τὸ Σάββατον ἔχει ὁ ἄνθρωπος δύο ψυχὰς, καὶ τοῦτο θέλει νὰ εἰπῇ ψυχὴ ἑτέρα, διὰ „ τοῦτο πρέπει νὰ μυρίζεται ὁ ἄνθρωπος ἀρωματικὰ, ἢ ἄλλα διωδιασικά. Ὅταν δύγαίνῃ τὸ „ Σάββατον, τὸ πέρνεται ἐκείνη ἡ ψυχὴ, καὶ μένει ἀδιώατος. Διὰ τοῦτο ἁρμόζει νὰ μυρισθῇ ἀρώματα, ἢ ἄλλα μυρισικὰ διὰ νὰ δυναμωθῇ. „ Εἰς τὴν ἡμέραν τῶν καθαρισμῶν δὲν εἶναι ψυχὴ ἑτέρα, λείπει εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν, διατὶ γίνεται νησεία, καὶ διὰ τοῦτο δὲν μυρίζονται „ τὰ

„ τὰ ἀρώματα. Ἕως ἐδῶ εἶναι λόγια τῆς Εὐχολογίου. Εἶναι βέβαιον ὅτι λέγωντας τὸ Εὐχολόγιον τοῦτο πῶς εἰς τὸ Σάββατον οἱ Ἑβραῖοι ἔχουσι δύο ψυχὰς, καὶ ὅτι αὐτὸ θέλει νὰ εἰπῇ ψυχὴ ἑτέρα, δὲν ἠθέλησε νὰ εἰπῇ, ὅτι εἶναι μία κάποια ἐξοχότης. Ἂς κάμνῃ ὅσον θέλουσι καὶ δυώανται, ποτὲ δὲν θέλει καταπειθεῖ σὺας ἄνθρωπος φρόνιμος καὶ γραμματισμένος, ὅτι τοῦτα τὰ λόγια, δύο ψυχαὶ, ἠμποροῦσι νὰ σημειώσουσι ζέσιν καὶ ἐξοχότητα. Ὁ Ἐλισαῖος ἐζήτησε τὸ Ἠλία, γενήθω δή τὸ πνεῦμα τὸ ἐπὶ σοὶ διπλοῦν ἐπ' ἐμὲ, καθὼς ἀναγινώσκεται εἰς τὸ τέταρτον Βιβλίον τῶν Βασιλειῶν, ἐν Κεφ. 2. ἀλλὰ δὲν ἐζήτησε νὰ λάβῃ δύο ψυχὰς, ἀλλὰ διπλοῦν τὸ πνεῦμα, τὸ χάρισμα δηλαδὴ τῆς Προφητείας, καὶ τῶν θαυμάτων. Λέγοντες λοιπὸν οἱ Ῥαββῖνοι ῥητῶς δύο ψυχὰς, τὸ ἐννόησαν ὑλικῶς, καὶ ὄχι καθὼς αὐτοὶ ζητοῦσι νὰ τὸ ὑποκρύψουν, διὰ νὰ ὑποφύγουν τὸν ἐμπαιγμὸν ὅπου λαμβάνουσιν ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς ὅπου ἠξεύρουσι τὰ σφάλματά των.

Δὲν εἶναι τὸ Εὐχολόγιον μόνον καὶ τὸ Ταλμοὺθ, ὅπου διδάσκουσι τοῦτο τὴν πλανῶν, τὸ διδάσκει καὶ ὁ Βαλαατσεὶμ καθὼς αἰωτέρω εἴδομεν, καὶ τὸ λέγει ῥητῶς, καὶ τὸ ξαναλέγει τέσσαραις φοραῖς δύο ψυχαὶ, καὶ προσθέτει „ δύο ψυχὰς ἔχει ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸ „ Σάββατον. Ἀκόμη καὶ σὺας συγγραφὶς μεγάλης ὑπολήψεως σιμὰ εἰς τοὺς Ἑβραίους λεγόμενος Ταναὶς λέγει τοῦτα τὰ λόγια εἰς φυλ. 8. „ Διατί ὅταν τελειώνει τὸ Σάββατον, μυρίζομεθα τὰ ἀρώματα;

,, διατὶ εἰς τὸ Σάββατον ὁ ἀνθρωπος ἔχει δύο ψυ-
,, χὰς, καὶ ὅταν διγαίνῃ τὸ Σάββατον, τὰ πέρνεται
,, μία ψυχὴ, καὶ μενει ἀδιάπαυστος. Εἰς τὸ βιβλίον
λεγόμενον Σκιβολὲ ἀλέξερ φύλ. 17. ἀναγινώσκονται
τοιαῦτα λόγια· ,, Ἐξηγοῦσι τὴν αἰτίαν τούτε τοῦ
,, πράγματος οἱ μακαρῖται Ῥαββῖνοι μας, καὶ λέ-
,, γουσιν, ὅτι ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος ἔχει δύο ψυχὰς εἰς
,, τὸ Σάββατον, καὶ ὅταν διγαίνῃ τὸ Σάββατον ὑ-
,, περαῖται μίαν ἀπ' αὐτὰς, καὶ μενει ἀδιάπαυστος,
,, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ παρηγορηθῇ, πέρνοντας δῶ-
,, δεκὰν πρᾶγμα.

Ἀνίσως ἐσὺ Χριστιανὲ ἀναγνῶσα θέλεις μίαν ἀπόδειξιν καθαρὰν, καὶ φανερὰν, μὲ τὴν ὁποίαν ἠθελες δυνηθῇ νὰ γνωρίσῃς, ὅτι ἀληθινὰ ἡ γνώμη τῶν Ῥαββίνων ὅταν λέγουσιν ὅτι εἰς τὸ Σάββατον ἔχουσι τὴν ψυχὴν ἑτερὰ, εἶναι διδασκαλία, ὅτι εἰς τὸ Σάββατον ἔχουσι δύο ψυχὰς, καὶ ὄχι εἰς ἄλλον ξόπον, καθὼς αὐτοὶ δίδουσι νὰ καταλάβωμεν, διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὴν αἰσχύλη καὶ ἀτιμίαν, ὁπὸ λαμβάνουσιν ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς, ὅτι δηλαδὴ εἶναι μία κάποια ὀξοχότης ὁπὸ ἔχει ἡ ψυχὴ εἰς τὸ Σάββατον, ὡσὰν ὁπὸ εἶναι ἡμέρα ἁγιασμένη καὶ ἀφιερωμένη εἰς τὸν Θεὸν, εἰς τὴν ὁποίαν πολυπλασιάζουσι τὰς προσδυχάς των, πρόσεχε παρακαλῶ εἰς τοῦτο ὁπὸ σὲ προβαίνουσι, καὶ θέλεις ἰδεῖ πῶς δὲν εἶναι ἀνταπόκρισις.

Ἀνάμεσα εἰς ὅλας τὰς Ἑορτὰς, ὁπὸ πανηγυρίζουσιν οἱ Ἑβραῖοι εἰς ὅλον τὸν δρόμον τοῦ χρόνου, ἡ πρώ-

πρώτη εἶναι ἐκείνη τῶν καθαρισμῶν, τὴν ὁποίαν ἑορτάζουσιν εἰς τὴν δικάτην ἡμέραν τῆς Σελήνης τοῦ Σεπτεμβρίου, ὁπὸ ὀνομάζεται ἀπ' αὐτοὺς Κιπὲρ, καὶ ἀπὸ ἡμᾶς ὀνομάζεται Ἑορτὴ τῶν καθαρισμῶν. Νηστεύουσιν εἰς αὐτὴν τὴν Ἑορτὴν μὲ νηστείαν φυσικὴν, καὶ εἰς διάστημα εἰκοσιπεντάρων ὡρῶν καὶ περισσότερον, κάνουσι συνεχῶς εἰς τὴν Συναγωγήν. λέγουσιν ὅτι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν τοὺς χαρίζει ὁ Θεὸς μίαν Καθολικὴν συγχώρησιν ὅλων τῶν ἁμαρτιῶν τους. Διδάσκουσιν οἱ Ῥαββῖνοι ὅτι εἰς τοιαύτην ἡμέραν οἱ Ἑβραῖοι εἶναι ἀνώτεροι ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους. Τεσσαράκοντα ἡμέρας προτήτερα ἑτοιμάζονται δι' αὐτὴν τὴν Ἑορτὴν, καὶ εἰς τὴν παραμονὴν αὐτῆς κάμνουσι μεγάλα πράγματα, καθὼς θέλομεν ἰδεῖ ὀλίγον ὕστερον, πλυώνονται, κάμνουσι νὰ δέρωνται ἀπὸ τοὺς Ῥαββίνους μὲ τοὺς πλάτες γυμνοὺς, κάμνουσι νὰ λύωνται ἀπὸ τὰ ταξίματα, καὶ ὅρκους, καὶ ἀφορισμοὺς, καὶ εἰς τὴν παραμονὴν καὶ Ἑορτὴν κάμνουσι μυρίας δεισιδαιμονίας, ὁπὸ αὐτοὶ τὰς λογιάζουσιν ἔργα δυσεβείας, καὶ προσκυνήσεως τοῦ Θεοῦ. Τὸ λοιπὸν λέγω ἐγὼ, ἀνίσως οἱ Ῥαββῖνοι διὰ ψυχὴν ἑτερὰ, ἐννοοῦσι ζέσιν καὶ ὀξοχότητα τῆς ψυχῆς, πότε ἔπρεπε νὰ ἔχῃ εἰς τὸ ξέξιμον ὅλου τοῦ χρόνου αὐτὴν τὴν ζέσιν καὶ τὴν ὀξοχότητα περισσότερον, παρὰ εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν ὁπὸ πανηγυρίζεται ἀπ' αὐτοὺς μὲ τόσην ἐπίδειξιν δυλαβείας; καὶ ὅμως ὁμολογεῖ ἐλευθέρως ἡ Συναγωγὴ ὅλη, χωρὶς καμμίαν ἐναντίωσιν, ὅτι εἰς τοιαύτην ἡμέραν δὲν εἶναι ψυχὴ

ἑτε-

ἑτερά. Καὶ διὰ τοῦτο διδάσκουσιν οἱ Ῥαββῖνοι, ὴ διδάσκουσι τὴ Εὐχολόγια, ὅτι ὅταν τελειώνῃ τὴν ἡ Ἑορτὴ, δὲν μυρίζονται τὰ ἀρώματα, διατὶ δὲν ἔλαβαν εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὴν ψυχὴν ἑτερά. Ἐννοοῦσι λοιπὸν διὰ ψυχὴν ἑτερὰ, μίαν ψυχὴν πειοτέρου, καθὼς τὸ ὁμολογοῦσι φανερὰ οἱ Ῥαββῖνοι ὁποῦ πρὸ ὀλίγου ἀναφέραμεν, οἱ ὁποῖοι λέγουσι φανερὰ, ὅτι εἰς τὸ Σάββατον ἔχουσι δύο ψυχάς.

Ἀμὴ ἀνίσως θέλουν εἰπεῖ ὅτι εἰς τὴν ἡμέραν τῆς καθαρισμῶν, εἶναι ὑσερημένοι ἀπ' ἐκείνην τὴν ψυχὴν ἑτερὰ, διατὶ αὐτοὶ νηςεύουσι, καθὼς ὴ τῇ ἀληθείᾳ τὸ μαρτυρεῖ τὸ προειρημένον Εὐχολόγιον, ὴ τὸ βεβαιώνουσιν οἱ Ῥαββῖνοι. Τὸ λοιπὸν ὴ τὴν γνώμην τους προέρχεται τοῦτο ἡ ψυχὴ ἑτερὰ ἀπὸ τὴν ζοφὴν, ὁποῦ λαμβάνουσι πλουσιοπαρόχως εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου. Τὸ λοιπὸν κάθε φορὰν ὁποῦ ζώνουσιν ὑπὲρ τὸ μέτρον, θέλουν ἔχει τότε τὴν ψυχὴν ἑτερά.

Ἀπ' ὅλον τοῦτο συμπεραίνεται, ὅτι ὅπως ὴ αὐτοὶ ἐξηγοῦσι τὰ λόγια τῆς Ῥαββίνων, λέγουσι μεγάλα ἄτοπα, ὴ διὰ τοῦτο ἀναγελῶνται ἀπὸ ἀνθρώπους μεγάλους, ἐμπειρους τῆς Ἑβραϊκῆς γλώσσης, καθὼς κάμνει ὁ Βυξτόρφιος εἰς τὸ Βιβλίον τὸ ἐπιγραφόμενον, Συναγωγὴ Ἰουδαϊκὴ εἰς τὸ 16. Κεφάλ. περὶ Σαββατικῆς Ψυχῆς τῆς Ἰουδαίων, ὴ ἄλλοι.

Καὶ ὅτι ἡ λέξις ἑτερὰ ὴ ἑτέρ σημειώνει πειρασμὸν, ὴ πειρατὸν, θέλω τὸ δείξει μὲ καθαρότητα ἀπὸ διαφόρους τόπους τῆς Θείας γραφῆς. Ὁ Μιχαίας

εἰς

εἰς τὸ Κεφ. 3. Ἐδ. 3. λέγει· „ Βεέτερ ἐαύ· ὴ οἱ „ λοιποὶ τῆς ἀδελφῶν αὐτῆς. Εἰς τὸ δεύτερον Βι„ βλίον τῶ Ἔσδρα, ἢ τῶ Νεεμία ἐν Κεφ. 6 Ἐδ. 1. „ Βεέτερ οὐεβενῶ· ὴ τοῖς καταλοίποις τῆς ἐχθρῶν „ ἡμῶν. Ὁ Ἰὼβ εἰς τὸ Κεφ. 22. Ἐδαφ. 20. „ Βεῖ„ ξαμ ἀχελαέσκ· ὴ τὸ κατάλειμμα αὐτῆς κατα„ φάγεται πῦρ. Εἰς τὸ Δευτερονόμιον ἐν Κεφ. 28. Ἐδ. 54. „ Οὐβιέτερ βανάϊ· ὴ καταλελειμμένα τὰ „ τέκνα αὐτῶ. Ὁ Ἰωὴλ Κεφ. α Ἐδ. 4. „ Βεέτερ ἀρ„ βέ· ὴ τὰ κατάλοιπα τῆς κάμπης. Κειται Κεφ. 7. 6. „ Ἰέτερ ἀγγαμ, ὁ ἐπίλοιπος τοῦ λαοῦ. Λευϊτικὸν Κεφ. 14. Ἐδ. 37. Οὔμι ἰέτερ ἀσκέμῳ. Τόδε „ καταλειφθὴ ἀπὸ τῆς ἐλαίης. Ησαΐας Κεφ. 38. Ἐδ. 10. „ ἰέτερ σκνοταΐ· καταλείψω τὰ ἔτη τὰ „ ἐπίλοιπα. Φθάνει νὰ ἀνοίξῃ τινὰς τὰ Ἑβραϊκὰ Λεξικὰ, ὴ νὰ σοχαθῇ τὼ ῥίζαν ἰατὰρ, ὴ θέλει ἰδεῖ εἰς πόσους τόπους τῆς Θείας Γραφῆς, λαμβάνεται τότε ἡ λέξις διὰ πειρατὸν, ὴ πειρασμὸν. Ἀκόμη ὴ σιμὰ εἰς τὰς Ταλμουδιςὰς εἶναι συχνὴ ἡ λέξις ἑτερὰ, δηλ. νὰ σημειώσῃ πειρασεία, ὴ πειρατὸν, καθὼς ἠμπορεῖ τινὰς νὰ ἰδῇ δυκόλως εἰς τὰ λεξικὰ τῆς Ἑβραϊκῆς γλώσσης ὁποῦ ἐτυπώθησαν. Ἀμέσα εἰς τὰ ὁποῖα σέλνω τὸν ἀναγνώστη νὰ διαβάσῃ τὸ Ῥαββινικὸν Λεξικὸν τοῦ Βυξτορφίου εἰς τὰ φύλ. 1000. ὁποῦ λέγει, ἑτερὰ, πλεο„ νασμὸς, πειρασεία, πλημμύρα. Φέρνει τὸ παράδειγμα τοῦ Ταλμοὺδ σύγγραμμα Κιδδουσκὶν φύλ. 25. ὁποῦ λέγει· „ Λέγεται, τὸ ἑτερά. Δύσως ὴ

ἤθε-

,, ἤθελον ἦσαι εἰς αὐτὸ καινὰ περίασμα ἢ μέ-
,, ρος σώματος περιττὸν, ὡσαὶ ὁ δάκτυλος, ὁπὲ
,, περιασθέι. Τὸ λοιπὸν σιμὰ εἰς τὲς Ῥαββίνες
ἡ λέξις ἑτερὰ σημασθέι περιττόν. Εἶπαμεν ὅλον
τὸ δῆ νὰ ἰδῇ ὁ Χεισιανὸς ἀναγνώσης τὰ πα-
ράξενα τῶ Ἑβραίων, καὶ τὲς ἀναριθμήτες αὐτῶ
δεισιδαιμονίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΙΘ'.

Περὶ τῦ Ἔτες, καὶ Μιωῶν τῶ Ἑβραίων, καὶ περὶ τῆς Ἑορτῆς τῶ Καλανδῶν, ἤτοι τῆς Νεομιωίας.

Ἀπ' ὁ λογιῶν χρόνος ἔχεσιν οἱ Ἑβραῖοι, τὸν ἕνα Ἱερὸν, καὶ τὸν ἄλλον Κοσμικόν. Ὁ Ἱερὸς ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἰσημερίαν τῦ Μαρτίε, ὅταν ἐβγῆκαν οἱ Ἑβραῖοι ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Κοσμικὸς ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἰσημερίαν τῦ φθινοπώρε. Αἱ Ἑορταὶ μεβαῖνται ἀπὸ τὴν ἰσημερίαν τῦ Μαρτίε, τὰ δὲ συμβόλαια ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως, καὶ ἄλλων ὁμοίων γίνονται ἀπὸ τὴν ἰσημερίαν τῦ φθινοπώρε.

Ὁ χρόνος τες περιέχει δώδεκα Μιῶας, καὶ μεσημ καῖς φοραῖς δεκαξεῖς. Καὶ τὸ αἴτιον εἶναι, διατὶ οἱ Ἑβραῖοι μετᾶχειρίζονται τὸν Σελιωιακὸν Χρόνον, δηλαδὴ ἀπὸ μιῶας σωνθεμένης ἀπὸ ἡμέρας εἰκοσιεννέα, καὶ ὥρας δώδεκα, διότι τόσαι ξέχασιν

ἀπὸ

ἀπὸ τὴν μίαν σωόδον τῆς Σελήνης μὲ τὸν Ἥλιον, καὶ ἀρχίζει πάλιν νὰ φαίνεται, καὶ κάμνει τὴν νεομιωίαν, ἤγουν τὴν νέαν Σελιωῦν. Ὥστε εἶναι οἱ Μιῶες τὸν ὁ σῦας ἀπὸ ἡμέρας εἰκοσιεννέα, καὶ ὁ ἄλλος ἀπὸ ξιάκοντα. Διότι ἐκείναις αἱ δώδεκα ὧραι ὁπὲ περιασθέσιν εἰς τὸν σῦα Μιῶα, σωμσύαι μὲ τὰς ἄλλας δώδεκα τὲς Μιωὲς, κάμνεσι μίαν ὁλόκληρον ἡμέραν. Καὶ αὖ εἰς τὸν σῦα Μιῶα δίδονται ἡμέραι εἰκοσιεννέα, εἰς τὸν ἄλλον εἶναι ἀνάγκη νὰ δοθῶσι ξιάκοντα. Καὶ ἐπειδὴ εἰς κάθε χρόνον τὲς λείπονται ἡμέραι σῦδεκα εἰς ἀναπλήρωσιν τῦ ἡλιακῦ χρόνε, ὁπὲ εἰς δεκαεννέα χρόνες ἡλιακὲς λείπονται διακόσιαι ἐννέα ἡμέραι, δῆ τὸ προσθέτεσιν εἰς αὐτὸ τὸ διάσημα ἑπτὰ φεγγάεια, τὰ ἑξ ἀπὸ ἡμέρας ξιάκοντα, καὶ τὸ ἕβδομον ἀπὸ ἡμέρας εἰκοσιεννέα, ὁπὲ συμπεσθῆται ὁ ἄνωθεν ἀριθμὸς τῶ διακοσίων ἐννέα ἡμερῶν, καὶ μὲ τοιῦτον τρόπον συμπληρῶνται οἱ δεκαεννέα ἡλιακοὶ χρόνοι.

Ὁ Ἐμβολιμαῖος Χρόνος, δηλαδὴ ἀπὸ δεκαξεῖς (Σελιωιακὲς) Μιῶας γίνεται εἰς τὸν ξίτον χρόνον, καὶ τὸν ἕκτον, εἰς τὸν ὄγδοον, εἰς τὸν σῦδέκατον, εἰς τὸν δέκατον τέταρτον, εἰς τὸν δέκατον ἕβδομον, καὶ εἰς τὸν δέκατον σῦνατον. Καὶ ὅπω μὲ αὐτὲς τὲς ἐμβολιμαίες διορθώνονται αἱ διακόσιαι ἐννέα ἡμέραι, ὁπὲ ἔχει περισσότερον ὁ ἡλιακὸς χρόνος ἀπ' ἐκεῖνον τῆς Σελήνης.

Τὰ ὀνόματα τῶ Ἑβραϊκῶν Μιιῶν εἶναι τὰ ἀκό-

λυθα,

λεθα, δηλαδὴ Νισὰν, Ἰϊὰρ, Σιβὰ, Ταμὺζ, Ἀβ, Ἰλλὺλ, Τισρὶ, Χεσρὰν, Χισλὲυ, Σκεβὰτ, Ἀδὰρ, καὶ ὅταν ὁ χρόνος εἶναι ἐμβολιμαῖος, ὀνομάζεται ὁ δέκατος ξίπος μὴν Βεαδὰρ.

Μεσιναῖς φοραῖς σωωθίζουσιν οἱ Ἑβραῖοι νὰ κάμνουν τὴν ἀρχὴν τῆ Μηνὸς ὁπῶ ὀνομάζεται ἀπ' αὐτὰς ροσκόδες, δύο ἡμέρας, δηλαδὴ τὴν ὑστερινὴν ἡμέραν τῆ Μηνὸς εἰς τὸν ὁποῖον διέισκονται, καὶ τὴν πρώτην τῆ Μηνὸς, ὁπῶ ἐμβαίνει, καὶ τῶτο γίνεται λέγουσι, διὰ νὰ μὴ λαθδιδῶν εἰς τὸ νὰ ἀγιάζουν τὸν Νέον Μῆνα.

Ἑορτάζουσι τὴν ἡμέραν τῆ καλαυδῶν (ἤγουν τῆς νεομηνίας) ἐκκηθίζοντες εἰς τὴν Συναγωγὴν μεσιναὶς προσδυχὰς, καὶ Ψαλμὺς περισσότερον ἀπὸ τὸ σωωθισμένον εἰς τὰς ἄλλας ἡμέρας.

Τὸ Σάββατον εἰς τὸ ἑπτέρας ὕστερον ἀπὸ τὴν νεομηνίαν, σωναθροίζεται πλῆθος πολὺ ἀπὸ Ἑβραίους εἰς μίαν σράταν, ἢ εἰς καμμία ἄλλον τόπον ξέσκεπον, ὁπῶ νὰ ἠμπορῶσι νὰ ἰδῶν τὴν Σελήνην, τὴν ὁποίαν ἁγιάζουσι, καὶ δίλογῶσιν, ἔχοντες προσηλωμένα πρὸς αὐτὴν τὰ ὀμμάτιά των. Ἐκκηθίζουσι μεσιναὶς δίλογίας, καὶ δίχαρισῶσι τὸν Θεὸν ὁπῶ τὴν ἔκτισε, καὶ κάμνουσι ξία πηδήματα πρὸς αὐτὴν, λέγοντες τᾶτα τὰ λόγια· „ Καθὼς ἠμεῖς πηδῶμεν ἐμπροθεν σε, καὶ δὲν ἠμπορῶμεν νὰ σὲ φθάσωμεν, ἔτω καὶ οἱ ἐχθροί μας, ἀνίσως θέλουσι νὰ μᾶς βλάψουσι, νὰ μὴν ἠμπορέσουν νὰ μᾶς ἐνοχλήσουν. Λέγουσι καὶ ἄλλας προσδυχὰς, καὶ τελειώνουν-

γοντας αὐτὴ ἡ πάξις, ἀσπάζεται εἷς τὸν ἄλλον. Ὅταν δὲν ἠμπορῶσι νὰ κάμνουν τᾶτο εἰς ἑπτέρας τὸ Σαββάτου, διὰ νὰ εἶναι συγνεφία, ἢ διὰ ἄλλην αἰτίαν, τὸ κάμνουσιν εἰς ἄλλο ἑπτέρας πρὸ τῆ νὰ γενῇ ἡ γέμωσις τῆς Σελήνης.

Δὲν θέλω ἀφήσει νὰ σημειώσω ἐδῶ μίαν βλασφημίαν, ὁπῶ ἐναντίον τῆ Θεῆ βεβαιώνουσιν οἱ Ῥαββῖνοι εἰς τὸ Ταλμὺθ εἰς τὸ Βιβλίον Χολὶν ἐν Κεφ. 3 ὅπως λέγουσιν, ὅτι ὁ Θεὸς εἰς τὸν καιρὸν τῆς Κτίσεως τῆ Κόσμου, ἔκαμε τὴν Σελήνην ἴσην καὶ τὸ φῶς μὲ τὸν Ἥλιον, ἔπειτα ἐσμίκρυνε τὸ φῶς τῆς Σελήνης, καὶ ὕστερον γνωρίζωντας ὅτι ἔσφαλεν, ἐπαρακάλεσε τὸς Ἑβραίους νὰ προσφέρουσι μίαν θυσίαν, διὰ νὰ λάβῃ τὴν συγχώρησιν τῆ ἁμαρτήματος, ὁπῶ ἔκαμε. Τὰ λόγια τῆ Ταλμὺθ εἶναι τὰ ἑπόμενα εἰς τὸν προειρημένον τόπον, δηλαδή. „ Ὁ „ Ῥαββὶ Συμεὼν υἱὸς τῆ Πατζάη ἐδίδαξε· τῶτο „ εἶναι ἐκεῖνο ὁπῶ εἶναι χραμμένον εἰς τὴν Γένε„ σιν· Ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰς φωσῆρας τὰς μεγά„ λας, καὶ ὕστερον προσθέτει, τὸν φωσῆρα τὸν μέ„ γαν, καὶ τὸν φωσῆρα τὸν ἐλάσσω. Μᾶς διδάσκει „ ὅτι ἡ Σελήνη εἶπεν εἰς τὸν Θεόν· Κύριε τῆ σύμ„ παντος Κόσμου, εἶναι δυνατὸν, ὅτι δύο Βασιλεῖς „ νὰ μεταχειρίζωνται σὰν διάδημα; (θέλωντας „ νὰ εἰπῇ, ὅτι δὲν ἦτον ἁρμόδιον νὰ ἔχῃ ὁ Ἥλιος „ ἴσον φῶς μὲ τὸ ἐδικόν της) ἀπεκρίθη ὁ Θεός· „ Ἀναχώρησαι, καὶ σμικρύνθητι, καὶ ὀλιγόστευσε τὸ „ φῶς σου. Τότε ἀπεκρίθη ἡ Σελήνη, ἀνίσως εἶπα

τὴν

„ τὴν ἀλήθειαν, διατί θέλεις νὰ σμικρυνθῶ; Α΄-
„ πεκρίθη ὁ Θεὸς καὶ εἶπεν, ὕπαγε, καὶ βύγα ἔξω
„ τὴν ἡμέραν, καὶ τὴν νύκτα. Α΄πεκρίθη ἡ Σελήνη,
„ μία λαμπὰς ἀναμμένη εἰς καιρὸν μεσημερίας τί
„ φῶς ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ; ἔτω καὶ ἐγὼ ποίαν λάμ-
„ ψιν θέλει κάμει τὸ φῶς μου εἰς καιρὸν μεσημερίας;
„ τῆς ἀπεκρίθη ὁ Θεὸς, ὕπαγε, καὶ ὁ Ἰσραὴλ θέ-
„ λει μεβήσει ἀπὸ τὸ βέξιμόν σου τὰς Ἑορτάς του.
„ Α΄πεκρίθη ἡ Σελήνη Κύριε, τοῦτο εἶναι ἀδυνα-
„ τον, διατὶ πρέπει νὰ μεβοῦσι τὰς καιρὰς ἀπὸ
„ τὴν ἰσημερίαν τῆς ἀνοίξεως, καὶ τὰ φθινοπώρα,
„ καθὼς εἶναι γραμμένον εἰς τὴν Γένεσιν, ἐν Κεφ.
„ 1 Ε΄δ. 14. Καὶ ἔσωσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιρὰς,
„ καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἐνιαυτούς. Τῆς ἀπεκρίθη
„ ὁ Θεός. Ὕ΄παγε, ὅτι οἱ Ἅγιοι θέλουν ὀνομασθεῖ
„ ἀπὸ τὸ ὄνομά σου μικροί. Ο΄Ἰακὼβ θέλει εἰπεῖ
„ εἰς τὴν Γένεσιν, ἐν Κεφ. 34. Ε΄δ. 10 Ἐγὼ δὲ ὀλι-
„ γοστός εἰμι. Ο΄ Δαβὶδ θέλει εἰπεῖ εἰς τὸ δεύτε-
„ ρον τῶν Βασιλειῶν. Κεφ. 7. Ε΄δ. 19. Καὶ κατεσμι-
„ κρύνθω μικρὸν ἐνώπιόν σου. Ο΄ταν εἶδεν ὁ Θεὸς,
„ ὅτι δὲν ἠμπορεῖτε νὰ ἡμερώσῃ τὴν Σελήνην, ἔτε
„ νὰ εἰρωσύνῃ τὴν καρδίαν της, εἶπε, προσφέρετε
„ ὦ Ἑβραῖοι διὰ λόγου μου μίαν προσφορὰν διὰ
„ ἐμὲ, διότι ἐσμίκρυνα τὴν Σελήνην.

Τοῦτα εἶναι τὰ λόγια τῶ Γαλμὺδ μεταγλωττισ-
μένα πιστῶς, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἠμπορεῖ νὰ ἰδῇ ὁ χει-
στιανὸς ἀναγνώστης εἰς ποίαν ἀθλιότητα διέσκεται
τοῦτο τὸ πτωχὸν γένος, καὶ ποίαν γνώμην ἔχουσι διὰ

τὸν

τὸν μέγαν Θεόν. Α΄πὸ πότε καὶ ἐδώθην μετανοεῖ ὁ
Θεός; τίς τὸς ἐδίδαξεν, ὅτι ὁ Θεὸς ἠμπορεῖ νὰ κά-
μῃ τὸ χειρότερον ἀπ' ὅλα τὰ κακὰ, ὁπὸ εἶναι ἡ ἁ-
μαρτία; δείχνουσι καλὰ πῶς εἶναι ὑστερημένοι ἀπὸ
τὸ φῶς τὸ Θεῖ, τῶν ἐπισημῶν, καὶ ὅτι δὲν εἶναι ἀ-
ληθινὸν ἐκεῖνο ὁπὸ αὐτοὶ καυχῶνται νὰ ἔχουσι μίαν
γνώσισιν τελείαν τῆς Θείας Γραφῆς. Διότι αὐίσως
δὲν ἠξεύρουσι νὰ ἐφευρίσκουν ἄλλα νοήματα, δὲν τὼ
ἐξηγοῦσιν, ἀλλὰ διαστρέφουσι τὼ ἀληθῆ σύνοιαν αὐ-
τῆς, κάμνοντές τὼ νὰ λέγῃ ἐκείνας τὰς βλασφημίας
ὁπὸ αὐτοὶ ἐφευρίσκουσι παρανόμως καὶ ἀσεβῶς. Δὲν
θαυμάζω, νὰ ὁμιλῇ διὰ τὸν Θεὸν μὲ τόσων ἀσέ-
βειαν ὅσις εἶναι μακρὰν ἀπ' αὐτὸν, διότι δὲν ἠμ-
πορεῦσι νὰ ὁμιλοῦν καλῶς περὶ Θεῦ, μὼ ἔχοντες
εἴδησιν ὅτε γνώσισιν δι' αὐτόν. Καὶ ἐπληρώθη κα-
ταπολλὰ εἰς τὸν Ἰουδαϊσμὸν ἐκεῖνη ἡ κατάρα ὁπὸ τὸ
ἐδόθη ἀπὸ τὸν νομοθέτην του εἰς τὸ Δευτερονόμιον
ἐν Κεφάλ 28. „ Παράξαι σε Κύριος παραπληξίᾳ,
„ καὶ ἀορασίᾳ, καὶ ἐκστάσει διανοίας, καὶ ἔσῃ ψηλα-
„ φῶν μεσημβρίας, ὡσεὶ ψηλαφοῦσι ὁ τυφλὸς ἐν
„ τῷ σκότει.

Α΄ΝΑΙ΄ΡΕΣΙΣ.

Εἰς πολλοὺς τόπους τῆς Θείας Γραφῆς ἐπρόσταζεν
ὁ Θεὸς νὰ δίδουσιν οἱ Ἑβραῖοι σημεῖα Ἑορτῆς καὶ χα-
ρᾶς εἰς τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ Μηνὸς, δηλαδὴ εἰς
τὴν νεομηνίαν. Εἰς τὸ Βιβλίον τῶν Α΄ριθμῶν Κεφ.

10. Ε'δ. 10. „ Ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς διφροσυνής ὑμῶν, „ καὶ ἐν ταῖς Ἑορταῖς ὑμων, καὶ ἐν ταῖς νεμηνίαις „ ὑμῶν, σαλπιεῖτε ταῖς σάλπιγξιν ἐπὶ τοῖς ὁλοκαυ- „ τώμασι, καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις τῆς σωτηρίων ὑμῶν. Εἰς τὸ Κεφ. 28. Ε'δ 11 ἀναγινώσκεται „ Ἐν ταῖς „ νεμηνίαις προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ Κυρίῳ, καὶ „ τὰ ἑξῆς. Καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας τόπους αὐτῆς τῆς Θείας Γραφῆς εἶναι χαραμμένα τοιαῦτα πράγματα. Ἠ- θελεν ὁ Κύριος νὰ ἀπομακρύνῃ αὐτὸς τοὺς Ἑβραίους ἀπὸ τὰς δεισιδαιμονίας, ὁπὸ εἰς τοιαύτην ἡμέραν ἐσυνήθιζαν οἱ Ἐθνικοὶ εἰς τιμὴν τῆς Σελήνης ὁπὸ τὸν ἐπροσκύνων ὡσὰν Θεάν. Οὕτω τὸ Ἐρμηνεύει ὁ Ἅ- γιος Προφήτης Ἱερεμίας εἰς τὸ 44. Κεφ. Ε'δ 17 τότε ὁπὸ ἀναφέρει τὰ λόγια, ὁπὸ ἔλεγον οἱ Ἑβραῖοι εἰ- δωλολάτραι. „ Θυμιάσωμεν τῇ Βασιλίσσῃ τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ „ σπείσωμεν αὐτῇ σπονδάς. Ὁ Πλούταρχος εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀιμιλίου, ὁμιλεῖ δι' ἐκεῖνο ὁπὸ ἔκαυσεν εἰς τὸν νεμηνίαν, καὶ λέγει „ Ὁ Αἰμίλιος καθὼς ἔ- „ βλεπε τὸν Σελήνην, ὁπὸ ἄρχιζε πρῶτον νὰ „ λάμπῃ, ἐθυσίαζεν εἰς αὐτὸν σπόδεκα Δαμάλεις.

Ὁ Ῥαββὶ Μωσῆς Μαϊμονείδης εἰς τὸ τρίτον Βι- βλίον τοῦ σύγγραμμα Μορὲ Νεβοχίμ, ἐν Κεφ. 46. ὁμιλεῖ διὰ τὸν θυσίαν, ὁπὸ εἰς τὸν νεμηνίαν, ἤγεν εἰς τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ Σελήνης, ἐπροσφέ- ρετο ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους μὲ σπὰ ἔριφον, καὶ λέγει ὅ- τως, ἐξηγούμενος τὸ 15. Ε'δ. τοῦ 29. Κεφ. τοῦ Βιβλίου τῆς Ἀριθμῶν, πῶς περιγράφεται ἡ Θυσία ὁπὸ πρέ- πει εἰς τὸν νεμηνίαν, καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν σπὰ περὶ ἁμαρ-

„ ἁμαρτίας, καὶ τὰ ἑξῆς. λέγεται, χίμαρος προσ- „ φέρεται τῷ Κυρίῳ, διὰ νὰ μὴ καταπειθῇ τινὰς, „ ὅτι γίνεται μία τοιαύτη Θυσία εἰς τὸν Σελήνην, „ καθὼς ἔκαναν οἱ Αἰγύπτιοι, ὁπὸ ἐθυσίαζον εἰς „ τὸν Σελήνην εἰς ὅλας τὰς νεομηνίας. Βεβαιώνει τὸν λόγον τοῦ Μαϊμονείδους ὁ Ῥαββὶ Βεχαΐε, ἐξηγῶντας αὐτὸ τὸ Βιβλίον τῆς Ἀριθμῶν φυλ. 184. μὲ τὰ ἀκό- λουθα λόγια. „ Ἐπροσφέρετο μία τοιαύτη Θυσία „ διὰ νὰ ξερριζώσῃ τὸν πίστιν ἐκείνων, ὁπὸ ἐπρος- „ κυνοῦσαν τὸν Σελήνην· διότι ἐσυνήθιζαν εἰς „ ἐκείνας τὰς καιρὸς οἱ Ἐθνικοὶ νὰ θυσιάζων εἰς „ τὸν Σελήνην εἰς ὅλας τὰς πρώτας ἡμέρας τῶν „ Μηνῶν.

Οἱ Χριστιανοὶ δυχαριστοῦσι τὸν Θεὸν διὰ τὰς δυ- ναμεσίας, ὁπὸ ἔλαβον εἰς τὸν Μῆνα ὁπὸ ἐπέρασε, καὶ τὸν παρακαλοῦσι διὰ τὴν θείαν τοῦ βοήθειαν εἰς τὸν Μῆνα ὁπὸ ἐμβαίνει. Καὶ δὲν κάμνουσιν ἐκείνας τὰς γελοιώδεις πράξεις, ὁπὸ κάμνουσιν οἱ Ἑβραῖοι πρὸς τὴν Σελήνην. Δὲν πηδοῦσιν, ὡσὰν νὰ ἤθελαν νὰ τὴν ἐγγίξουν μὲ τὸ δάκτυλον, καὶ πλέον δὲν πρέπει νὰ προσφέρωνται ἐκεῖναι αἱ θυσίαι, ὁπὸ παλαιόθεν ἐπροσφέροντο, τόσον διατὶ ἐκεῖναι αἱ θυσίαι κατρ- γήθησαν, ὅσον καὶ ὅτι δὲν δυσίσκεται τινὰς ἀνα- μεταξὺ εἰς ἡμᾶς, τόσον ἀόπτος, ὁπὸ νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν Σελήνην προσκύνησιν θεόπτος, καθὼς ἔπά- μναν οἱ παλαιοὶ ἐθνικοὶ οἱ τετυφλωμένοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Κ'.

Περὶ τῆς Ἑορτῆς τῶν Ἑβραίων, καὶ περὶ τοῦ Πάσχα τῶν Ἀζύμων.

Πέντε ἦσαν αἱ Κύριαι Ἑορταὶ, ὁπὸ ἐπρόσταζεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Σωτηγωγὸν τὸν παλαιὸν καιρὸν νὰ φυλάσσωνται. Καὶ εἶναι, ἐκείνη τῶν Ἀζύμων, ἤτοι τοῦ Πάσχα, τῆς Πεντηκοστῆς, τῶν Σκηνοπηγίων, τοῦ Ἐξιλασμοῦ, καὶ τῆς Ἐγκαινοπηγίας. Αὐταὶ αἱ ἴδιαι Ἑορταὶ ἑορτάζονται, καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἀπὸ τὸν Ἰουδαϊσμὸν, ἀλλὰ ματαίως. Ἐπειδὴ καὶ ἐπληρώθη ὅλον ἐκεῖνο, ὁπὸ ἐσημείωναν. Ἐκεῖνο δὲ ὁπὸ εἶναι τὸ χειρότερον, σμίγουσιν εἰς αὐτὰς τόσας δεισιδαιμονίας, ὁπὸ δείχνουσι καθαρὰ, ὅτι δὲν εἶναι ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἁπλαῖ ἐφευρέσεις τῶν Ῥαββίνων τους.

Ἡ πρώτη Ἑορτὴ εἶναι ἐκείνη τῶν Ἀζύμων εἰς τὴν ιέ. ἡμέραν τοῦ Μὴνὸς Νισὰν, ὁποὺ ἔρχεται νὰ εἶναι ἡ δεκάτη πέμπτη ἡμέρα τῆς Σελήνης τοῦ Μαρτίου, ὁπὸ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συμβαίνει εἰς τὸν Μῆνα τὸν Ἀπρίλλιον. καὶ αὐτὴ ἡ Ἑορτὴ ὀνομάζεται ἀπ' αὐτὸς Πάσχα.

Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἑτοιμάζονται εἰς αὐτὸ τὸ Πάσχα, δὲν εἶναι μὲ προετοιμασίας πνευματικὰς, ὅτε μὲ πράξεις ἐσωτερικὰς, καθὼς σωτηρίζει ἡ Ἐκκλησία εἰς ὅλον τὸν καιρὸν τῆς νηστείας, ἀλλὰ μὲ

μὲ πράγματα ὑτιδανὰ, καὶ ἄχρηστα, μὲ ὠμὰ κατάπτωσιν πολλῶν δεισιδαιμονιῶν, ὁπὸ αὐθέλητα τινὰς νὰ τὰς διηγηθῇ κατὰ μέρος, πρέπει νὰ γεμίσῃ ὅλα μέγα Βιβλίον. θέλω ὅμως διηγηθεῖ μερικὰς, καὶ εἶναι ἐκεῖναι ὁπὸ σωτηρίζονται ἀπ' αὐτὰς περισσότερον.

Σωτηρίζουσιν αἱ γυναῖκες τινὰς ἡμέρας πρὶν τῆς Ἑορτῆς νὰ καθαρίζουν μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν τὰ ὁπήτια. Πλύνουσι μὲ βρασὸν νερὸν ὅλα τὰ ἀγγεῖα, ὁπὸ ἐμεταχειρίσθησαν εἰς ὅλον τὸν χρόνον, καὶ τὰ πράγματα, ὁπὸ ἀνήκουσιν εἰς τὸ μαγειρεῖον, ἢ εἰς τὴν τράπεζαν. καὶ κάμνουσι τοῦτο διὰ νὰ ἠθέλαν ἀπορρίψῃ αὐτὰ τὰ ἀγγεῖα ὅλον ἐκεῖνο ὁπὸ ἔλαβαν ἀπὸ ψωμίον, καὶ ἀπὸ σύζυμον πρᾶγμα, καὶ τὸ κρατοῦσι ἔσωθεν τους. Τὰ βαίνουσιν ἀκόμη εἰς τὴν φωτίαν αὖ εἶναι ἀγγεῖα ἀπὸ σίδηρον, καὶ φροντίζουσι μὲ ὅλην τὴν ἐπιδεξιότητάς, νὰ μὴ μείνῃ εἰς αὐτὰ πρᾶγμα σύζυμον, διότι λογιάζουσιν, ὅτι αὖ δὲν ἠθέλαν κάμῃ τοῦτο σφάλλουσι μεγάλως. Μετὰ τοῦτον τὸν τρόπον παραβλέπουσιν οἱ παλαίπωροι ἐκεῖνα ὁπὸ εἶναι ἀναγκαῖα εἰς σωτηρίαν τους, καὶ καταγίνονται ὅλως διόλου εἰς δεισιδαιμονίας, ὁπὸ δὲν ἐπροσάχθησαν ἀπὸ τὸν Θεὸν, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν φαντασίαν τῶν Ῥαββίνων, ὁπὸ τὰ ἐπενόησαν καὶ ἐφεύρον.

Ἀγοράζουσιν ἀλεῦρι, ἢ σῖτον διὰ νὰ κάμουν τόσα ἄζυμα, ὁνομαζόμενα ἀπ' αὐτὰς Ματζὸτ, ὁσα ἠθέλαν ἦτε ἀρκετὰ εἰς διαφορὰν τῶν ὀκτὼ ἡμερῶν. Φροντίζουσιν ἔτι, ὅτι ὡς ἀπὸ τὸν μύλον νὰ μὴν ἠθέλε

βραχῆ, καὶ θερμανθῆ, διὰ νὰ μὴν ἤθελε χαθῆ
σύζυμον, φοβέμενοι μήπως παραίβεν τὴν Ἐντολὴν
τῆς ἀζυμοφαγίας. Ὅταν κάμνεσιν αὐτὰ τὰ ἄζυμα,
ζυμώνεσι τὸ ἀλεύρι μὲ νερὸν, καὶ κάμνεσι κολ-
λυρίς, ἢ πίτας, καὶ τὰς κοπτεσι ξυπωντάς τας, καὶ
δύθυς ὁπὸ τὰς κάμνεν, τὰς βάνεσιν εἰς τὸν φοῦρνον
διὰ νὰ ἐψηθῆν, καὶ τὰς ξώνεσιν εἰς ὅλας τὰς ἡμέ-
ρας τὸ Πάσχα. Κάμνεσιν ἀκόμη καὶ ἄλλας μὲ αὐγὰ
καὶ ζάχαριν διὰ τὰς ἀρρώστες, καὶ διὰ πρόσωπα πλέον
ἁπαλὰ, καὶ δύσκολα.

Τὸ Ἑσπέρας πρὶν τῆς παραμονῆς αὐτῆς τῆς Ἑορ-
τῆς, βάνεσι μεγάλα κόμματα ξωμίν εἰς μεγάλες
τόπες τὸ σπίτι. Ἔπειτα ὑπάγει ὁ οἰκοκύρης μὲ
σῖνα φῶς, μὲ σῖνα πτερὸν, καὶ μὲ σῖνα πινάκιον εἰς
τὸ χέρι, καὶ ἐρευνᾷ μὴ ἀκεβείας ζητῶντας ἐκεῖνο τὸ
ξωμίον, καὶ ὅταν τὸ εὕρῃ, τὸ βρέχει μὲ τὸ πτερὸν εἰς
τὸ πινάκιον, καὶ τὸ κρατεῖ κλεισμένον εἰς αὐτὸ ἕως
τὴν ἐρχομένην αὐγὴν, ὁπὸ εἶναι ἡ δεκάτη τετάρτη
ἡμέρα τῆς Σελήνης τὸ Μαρτίν· καὶ πρὸς τὰς ἓξ ὥ-
ρας, ἀφ' ὁπὸ τελειώσεσι τὸ χεῦμα, ὑπάγεσιν εἰς τὴν
στράταν, ἢ εἰς μίαν αὐλὴν, καὶ ἐκεῖ ἀνάπτεσιν ἕ-
να δεμάτιον ἀπὸ φρύγανα, ἢ ἄλλο ὁπὸ νὰ κά-
μνῃ φλόγα, καὶ ῥίπτεσι μέσα εἰς αὐτὴν ὅλον ἐ-
κεῖνο τὸ ξωμίον, ὁπὸ ἤτανε τὴν περασμένην νύ-
κτα εἰς τὰς τόπες τὸ σπίτι, καὶ ἀφ' ὁπὸ ἀποτεφρω-
θῆ ἀπὸ τὴν φωτίαν ἐκεῖνο τὸ ξωμίον, λέγεσι μὲ
Χαλδαϊκὴν γλῶσαν τὰ ἑπόμενα λόγια· „ ἤγουν,
„ ὅλον τὸ σύζυμον, ὁπὸ εὑρίσκεται εἰς τὴν ἐξου-
σίαν

„ σίαν μου, ὁπὸ τὸ εἶδα, ἢ δὲν τὸ εἶδα, ὁπὸ τὸ
„ ἐπῆρα, ἢ δὲν τὸ ἐπῆρα, ἂς εἶναι τὸ ἀδὲν, καὶ
„ ἂς συγκεισθῆ καὶ παραβαλθῆ μὲ τὸν κονιορτὸν
„ τῆς γῆς. Ἀπὸ τότε λοιπὸν καὶ ὕστερον ἀπέχεσιν
ἀπὸ τὸ νὰ φάγεν ξωμίον σύζυμον, ἕως ὁπὸ τελειώ-
σῃ τὸ Πάσχα τες.

Τὰ Πρωτότοκα Παιδία των σωσηθίζουσι νὰ νησθεύ-
εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν διʼ ἐνθυμησιν τῆς ἐλευθε-
είας τῆς Πρωτοτόκων Υἱῶν τῆς Ἑβραίων, ὅταν ἀπὸ
τὸν ἐξολοθρευτὴν Ἄγγελον ἐθανατώθησαν ἐκεῖ εἰς
τὴν Αἴγυπτον ὅλα τὰ Πρωτότοκα τῆς Αἰγυπτίων.

Μετὰ τὸ χεῦμα ἀπέχεσιν ἀπὸ ἐργασίαν, ἑτοι-
μάζουσι τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὸν δεῖπνον τὸ Πάσχα,
ὁπὸ ἑορτάζεται ἀπʼ αὐτὲς μὲ πολλὴν λαμπρότητα.

Πρὸς τὰς ὀκτὼ ὥρας αὐτῆς τῆς ἡμέρας, ὁποῦ
εἶναι πρὸς τὰς εἴκοσι ὥρας καὶ τὲς Ἰταλὲς, κάμνε-
σι κολλύρας πολλὰ μικροτέρας ἀπʼ ἐκείνας, ὁπὸ
μεταχειρίζονται διὰ σωσηθισμόν τῶν ξοφῶν τες εἰς ὅ-
λον τὸ Πάσχα, καὶ ὀνομάζονται ἀπʼ αὐτὲς Σκιμπρίμ,
διαμοιράζουσι δὲ καὶ εἰς τὲς πτωχὲς ἀπὸ ἑπτὰ εἰς
πᾶσαν φαμιλίαν, αἱ ὁποῖαι ὑπηρετοῦσι διὰ νὰ κά-
μνουσι τὸν δεῖπνον τὸ Πάσχα, καθὼς θέλομεν
ἰδῆ.

Πρὸς τὸ ἑσπέρας ὑπάγεσιν εἰς τὴν Συναγωγὴν,
καὶ λέγεσι τὴν προσευχήν τες, ἡ ὁποία περιέχει
ὕμνες, καὶ Ψαλμὲς, ὁπὸ δίνονται τὴν ἐλευθε-
είαν τες ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον. Καὶ ὡς τελειώσῃ αὐτὴ
ἡ προσευχὴ, ὑπάγεσιν εἰς τὲς οἰκίας των, καὶ ἀρχί-

ζυσι τὸν δεῖπνον τὸ Πάσχα μὲ διαφόρους πάξεις, ὅπως ἐν σωτόμῳ ἐδῶ ἀναφέρω.

Ἑτοιμάζυσι μὴ πολλῆς πομπῆς τὴν ξάπεζαν, καὶ τὴν δύναμιν τὸ καθ' ἑνός, σολίζοντές την μὲ πόνχια, καὶ μὲ προσκεφάλαια σκεπασμένα ἀπὸ μεταξωτὸν, ἢ ἄλλο, διὰ νὰ ἀκυμβήσυν εἰς αὐτὰ εἰς ὅλας τὰς πάξεις αὐτὸ τὸ δεῖπνυ. Εἰς τὸ μέσον αὐτῆς τῆς ξαπέζης βάνυσιν σῦα κανίσειον σκεπασμένον, μέσα εἰς τὸ ὁποῖον βάνυσιν ὀλίγον ἀρνίον, ἢ ἐζίφιον, ξία ψωμία ἄζυμα ἀπ' ἐκεῖνα, ὁπὸ ἔκαμαν διὰ τοῦτο τὸ τέλος λεγόμενα Σκιμεζὶμ, μεσπὰ χόρτα πικρὰ, ὡσὰν αὐτίδεον, μαρὸλι, σέλινον, μὲ σῦα πινάκιον, εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι σῦα κάποιον πιοτὸν λεγόμενον ἀπ' αὐτὸς χαρόσετ, ὡσὰν τὸ ἔμβαμμα, κατεσκευασμένον ἀπὸ μέλι, ἀπίδια, σῦκα, ἀμύγδαλα, καρύδια, καὶ ἄλλα παρόμοια, βρασμένα μὲ τὸν οἶνον, προσθέτοντες εἰς αὐτὰ καὶ ὀλίγων γλῶ ἀπὸ τὸβλον καλὰ κοπανισμένον, εἰς ἐνθύμησιν τῆς δυλείας, ὁπὸ οἱ πρόγονοί τως ὑπέφερον ἐκεῖ εἰς τὴν Αἴγυπτον ὑποκάτω εἰς τὴν τυραννίαν τὸ Φαραώ

Ἐκ προσαγῆς τὴν Ρ'αββίνωνως, πρέπει ὅλοι οἱ Ἑβραῖοι καὶ ἐκεῖνοι, ὁπὸ φυσικὰ βδελύσονται τὸν οἶνον, νὰ πίυσιν εἰς ἐκεῖνο τὸ ἑπτέρας τέσαρα ποτήρια οἶνυ εἰς τὰς πάξεις αὐτὸ τὸ δεῖπνυ.

Ἐμβαίνοντες εἰς τὴν ξάπεζαν δίλογοῦσι τὸ Πάσχα, καθὼς κάμνυσιν εἰς τὸ Σάββατον, καὶ τελειώνωντας αὐτὴ ἡ δίλογία, πίνει καθ' σῦας τὸ ποτήριον

τυ

τυ γεμάτον ἀπὸ οἶνον, καθήμυος, καὶ ἔχωντας τὸν ἀριστερὸν ἀγκῶνα ἀκυμβισμένον εἰς τὸ προσκεφάλαιον ὁπὸ ἔχει ἔμπροσθέ τε, διὰ νὰ δείξῃ σημεῖον ἐλευθερίας. Ἐπειδὴ καὶ εἰς ἐκεῖνον τὴν νύκτα ἐλευθερώθησαν ἀπὸ τὴν δυλείαν τὴν Λιγυπτίων. Δείχνυσιν οἱ παλαίπωροι σημεῖα ἐλευθερίας, καὶ κυριότητος, εἰς καιρὸν ὁπὸ διγίσκονται εἰς δυλείαν πλέον ξομερὴν, ἀπὸ ὅσας ἔπαθον ποτὲ, διὰ νὰ εἶναι αὐτὴ ἡ δυλεία τως χωρὶς ἐλπίδα νὰ τελειώσῃ μίαν ἡμέραν, διγισκόμυοι χωρὶς Προφήτας, καὶ ἄνδρας θεοφωτίσυς· τὸ ὁποῖον ποτὲ δὲν ἐσωνέβη εἰς τόσας σκλαβίας των.

Ὡς δὲ τελειώσῃ αὐτὴ ἡ δίλογία τὸ Πάσχα, καὶ πίυσι τὸν οἶνον, πλυύσι τὰ χέρια τως, καὶ λαμβάνυσιν ὀλίγον σέλινον, καὶ τὸ βάπτυσιν εἰς τὸ εἰρημένον ἔμβαμμα, καὶ ὁ οἰκοδεσπότης λέγει· „Ἂς „εἶσαι δίλογημένος σὺ Θεὲ, Θεὲ ἡμῶν, Βασι„λεῦ τὸ Κόσμυ, ὁπὸ ἐδημιούργησες τὸν καρπὸν „τῆς γῆς. Καὶ ἀφ' ὁπὸ εἰπῇ αὐτὰ, ξώγυσιν ἐκεῖνον τὸν βαμμένον χόρτον ἀκυμβισμένοι ὡς σωνήθες. Ἔπειτα λαμβάνει τὰ ξία προειρημένα ἄζυμα ψωμία, ὁπὸ τὰ ἔχυσιν ἑτοιμασμένα διὰ τοῦτο, κόπτει εἰς δύο μέρη ἐκεῖνο ὁπὸ εἶναι εἰς τὸ μέσον, βανώντας σῦα μέρος ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄλλα δύο τὰ ὁλάκαιρα, καὶ τὸ ἄλλο ὑποκάτω εἰς τὸ μεσάλιον, διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῇ εἰς τὸ τέλος τῆς ξαπέζης, καθὼς θέλομεν ἰδεῖ.

Ἔπειτα ὑψώνωντας τὸ κανίσειον εἰς τὸ ὁποῖον ἦσαν

ἦσαν φυλαγμένα τὰ ἄζυμα καὶ τὰ χόρτα μὲ ὅλα τὰ ἐπίλοιπα, βάνει καθ' εἷς τὸν δεξιὰν τὸ χεῖρα ὑπὸ κάτω τὸ κανισεῖο, καὶ μεγαλοφώνως βοῶσιν εἰς γλῶσσαν Χαλδαϊκὴν, καὶ λέγουσιν ὕπως· „ Τοῦτο εἶναι „ τὸ ψωμίον τῆς θλίψεως, ὁποῦ ἔφαγον οἱ Παπ- „ ρες μας εἰς τὴν Γῆν τῆς Αἰγύπτου. Ὅς τις πει- „ νᾷ, ἂς ἔλθῃ καὶ ἂς φάγῃ. Ὅς τις ἔχει χρείαν ἂς „ ἔλθῃ, καὶ ἂς κάμῃ τὸ Πάσχα, καὶ ἂς φάγῃ τὸ „ ἀρνίον τὸ Πάσχα. τοῦτον τὸν χρόνον ἐδῶ, καὶ τὸν „ ἄλλον χρόνον εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ. Τοῦτον τὸν „ χρόνον εἴμεθα ἐδῶ δοῦλοι, τοῦτον τὸν ἄλλον θέ- „ λομεν εἶσαι ἐλεύθεροι εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ. Τάσσουσιν οἱ παλαίπωροι κάθε χρόνον τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὸ λόγιασις, καὶ ποτὲ δὲν φαίνεται ἐκείνη ἡ ἡμέρα, ὁποῦ νὰ ἀληθεύσῃ τοῦτος ὁ λόγος των.

Ἀκολουθοῦσι λέγοντες εἰς Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν τὴν Ἔξοδον τῆς δουλείας καὶ ἐλευθερίας τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, καὶ ὅταν φθάσωσιν εἰς τὸ νὰ διηγῶνται τὰς δέκα πληγὰς, ὁποῦ ἔστειλεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Φαραὼ, καὶ εἰς τοὺς Αἰγυπτίους, λαμβάνουσι μίαν ἀπλάδαν, καὶ χύνουσιν εἰς αὐτὴν ἀπ' ὀλίγον ὀλίγον σῦμα ποτήριον οἴνου, εἰς τὸ μεταξὺ, ὁποῦ κάμνουσιν συνθύμησιν τῶν δέκα πληγῶν, καὶ λέγουσιν ὕπως. „ Αὗται αἱ δέκα πληγαὶ, ὁποῦ ἔπεμψεν ὁ „ Θεὸς εἰς τοὺς Αἰγυπτίους εἰς Αἴγυπτον, καὶ εἶναι αἷμα, καὶ χύνουσιν ὀλίγον οἶνον, βατράκους, καὶ χύνουσιν εἰς αὐτὴν ἄλλο ὀλίγον, καὶ ὕπω κάμνουσιν εἰς καθ' σῦμα ἀπ' ἐκεῖνα τὰ δέκα λόγια. Φυλάσσουσιν ὕστε-

ὕστερον ἐκεῖνον τὸν οἶνον διὰ νὰ τὸν χύσουσιν ὕστερον ἀπὸ τὸν δεῖπνον, καθὼς θέλομεν ἰδεῖ.

Τελειώνει αὐτὴ ἡ Ἰσοεία, πίνοντας καθ' σῦας τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου, ὁποῦ εἶναι τὸ δεύτερον ἀπὸ τὰ προειρημένα τέσσαρα.

Πλυώσουν ἐκ δευτέρου τὰ χέρια τους, καὶ ὁ οἰκοδεσπότης λαμβάνει τὸ πρῶτον ἄζυμον ψωμίον ἀπὸ τὰ τρία, ὁποῦ εἶναι ὁλόκαιρον, καὶ ἐκεῖνο τὸ ἥμισυ ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ μέσον, καὶ κόπτει ἐκεῖνο τὸ ὁλόκαιρον, καὶ σῦα κόμμα ἀπ' ἐκεῖνο τὸ ἥμισυ, καὶ λέγει· „ Ἂς εἶσαι εὐλογημένος σὺ Θεὲ, Θεὲ ἡμῶν, Βα- „ σιλεῦ τοῦ Κόσμου, ὁποῦ μᾶς ἐπρόσταξες νὰ φά- „ γωμεν τὰ ἄζυμα. Ἔπειτα φώγει ἀπὸ τὸ σῦα καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο αὐτάμα, καὶ δίδει ἀπόμη καὶ εἰς τοὺς περισσοῦτας.

Μετὰ ταῦτα λαμβάνει σῦα μαρουλόφυλλον, καὶ τὸ βάπτει εἰς τὸ προειρημένον ἔμβαμμα, καὶ λέγει· „ Ἂς εἶσαι εὐλογημένος σὺ Θεὲ, Θεὲ ἡμῶν, Βα- „ σιλεῦ τοῦ Κόσμου, ὁποῦ μᾶς ἐπρόσταξες νὰ φά- „ γωμεν χόρτα πικρά. καὶ φώγει, καὶ ζαμοιράζει „ ὁμοίως εἰς τοὺς περισσοῦτας.

Ἔπειτα λαμβάνει τὸ τρίτον ἄζυμον, τὸ κόπτει, καὶ τιλίσει σῦα κομμάτιον ἀπ' ἐκεῖνο εἰς σῦα μαρουλόφυλλον, τὸ φώγει, καὶ δίδει μέρος καὶ εἰς τοὺς περισσοῦτας, καὶ ὕστερον ἀρχίζουσι τὸν δεῖπνόν τους.

Καὶ τελειώνοντας ὁ δεῖπνος, πέρνουσιν ἐκεῖνο τὸ ἥμισυ ἄζυμον, ὁποῦ ἐβάλθη ὑποκάτω εἰς τὸ μεσαλιον. καὶ ὁ οἰκοδεσπότης λαμβάνει σῦα κομμάτιον,

καὶ

κὴ κάμνει μεσίδιον κὴ εἰς τὰς ἄλλας, κὴ τοῦτο τὸ κόμμάτιον ὀνομάζεται ἀπ' αὐτὰς Ἀφικόμην, δηλαδὴ πρᾶγμα νόσιμον, ξυφὴ τῆς ξαπέζης μὲ τὸ φαγητόν. Ὕστερον ἀπὸ τὸν δεῖπνον κάμνουσι τὴν δεύχαριστίαν, κὴ πίνουσιν σὲν ποτήριον οἶνο, κὴ εἶναι τὸ τρίτον ἀπὸ τὰ τέσσαρα, ὁποῦ πρέπει νὰ πίουσι κὲ τὴν προσαγὴν τῆς Ῥαββίνων.

Ἔπειτα μεγαλοφώνως προσαναφωνεῖ ὁ οἰκοδεσπότης τὸν ἕκτον στίχον τῦ 74. Ψαλμῦ. „ Ἔκχεον τὴν „ ὀργήν σε ἐπὶ ἔθνη τὰ μὴ γινώσκοντά σε. Καὶ σὲν ἕνας ἀπὸ τὺς οἰκιακὺς λαμβάνει ἑκάνλεν τὴν ἀπλάδα εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι ὁ οἶνος τῆς κατάρας, τὸν ὁποῖον ἔχυσαν εἰς καιρὸν, ὁποῦ ὠνομάτιζαν τὰς δέκα πληγὰς ἀπεσαλμσνάς ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὴν Αἴγυπτον, κὴ ξέχει εἰς τὸ παραθύρι, κὴ τὸν χύνει εἰς τὴν στράταν. Λογιάζοντες μὲ ἐκεῖνον τὸν στίχον τῦ Ψαλμῦ, νὰ πέμψαν ἄπειραις κατάραις ἐναντίον ἐκείνων ὁποῦ δὲν εἶναι μέλη τῦ Ἰουδαϊσμῦ, ὀξόχως δὲ ἐναντίον τῆς Χειστιανῶν.

Ἀκολουθοῦσιν ἔπειτα λέγοντες μεσικὺς Ψαλμύς, κὴ ὕμνυς, κὴ τελειώνουσι τὴν τάξιν, πίνοντες τὸ τέταρτον ποτήριον τῦ οἴνυ. Τὸ ἴδιον κάμνουσι κὴ εἰς τὴν δεύτεραν νύκτα τῦ Πάσχα. Τὸ πρωὶ ὑπάγουσιν εἰς τὴν Συναγωγὴν, κὴ λέγουσι τὴν προσευχὴν καθὼς τὸ Σάββατον, εἰς τὸ βιβλίον ὅμως τῦ Νόμυ, κράζουσι νὰ ἀναγνώσουν ποῦτε μόνον ὑποκείμενα.

Πανηγυρίζουσι πάλιν τὴν Ἑορτὴν ὡσὰν τὸ Σάββατον, ἔξω μόνον πῶς εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν πιάνουσι

νουσι τὴν φωτίαν, μαγειρεύουσιν, ἀνάπτουσι τὰ φῶτα, κὴ κάμνουσιν ἄλλας παρομοίας ἐργασίας, ὁποῦ εἶναι ἐμποδισμένα τὸ Σάββατον. Ἀπέχουσιν ἀπὸ τὰ λαξευτὰ ἔργα, ὄχι εἰς ὅλας τὰς ὀκτὼ ἡμέρας, ὁποῦ ἐπικρατεῖ τὸ Πάσχα, ἀλλὰ μόνον εἰς τὰς δύο πρώτας ἡμέρας, κὴ τὰς δύο ὑστερινάς. Εἰς δὲ τὰς μεταξὺ τέσσαρας ἡμέρας κάμνουσιν ἡμισείαν Ἑορτὴν, καὶ πραγματεύονται εἰς αὐτὰς, ἀλλ' ὄχι μὲ ἐκείνην τὴν δυκολίαν, καθὼς κάμνουσιν εἰς τὰς ἐργασίμας ἡμέρας, ὑπάγουσιν εἰς τὰ πανηγύρια, καὶ εἰς τὺς φόρυς.

Ἀγκαλὰ κὴ εἰς τὸν παλαιὸν Νόμον ἐπρόσαζε φανερὰ ὁ Θεὸς ὅτι τὸ Πάσχα νὰ ἐπικρατῇ ἑπτὰ ἡμέρας, καθὼς εἰς τὸ Λευϊτικόν, Κεφ. 23 Ἐδ. 6. „ Ἑπτὰ „ ἡμέρας ἄζυμα ἐδεσθε, κὴ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη κλητὴ „ Ἁγία ἔσαι ὑμῖν, κὴ ἡ ἑβδόμη ἡμέρα κλητὴ Ἁγία „ ἔσαι ὑμῖν. Καὶ εἰς τὴν Ἔξοδον, Κεφ 12 Ἐδ 18. „ Τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῦ Μηνὸς τῦ πρώτυ, ἀφ' ἑσ„ πέρας ἐδεσθε ἄζυμα ἕως ἡμέρας μιᾶς κὴ εἰκάδος τῦ „ Μηνὸς, ἑσπέρας. Καὶ εἰς τὸ Βιβλίον τῆς Ἀριθμῶν, Κεφ 28. Ἐδ 16. „ Ἑπτὰ ἡμέρας ἄζυμα ἔ„ δεσθε, κὴ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη ἐπίκλητος Ἁγία ἔσαι „ ὑμῖν, κὴ ἡ ἡμέρα ἡ ἑβδόμη κλητὴ ἁγία ἔσαι ὑ„ μῖν. Μὲ ὅλον τοῦτο προσαζουσιν οἱ Ῥαββῖνοι νὰ φυλάσονται ὀκτώ. Διὰ τὸ ὁποῖον ἐδείχθησαν αὐτοὶ πλέον φύλακες τῆς προσαγῶν τῆς Ῥαββίνων, παρὰ τῆς Ἐντολῶν τῆς Θείας Γραφῆς. Ἀρχίζουσι τὸ Πάσχα τὴν δεκάτην πέμπτην ἡμέραν τῦ Νισαὶ,

κὴ

καὶ τὸ τελειώνουσιν εἰς τὴν εἰκοστὴν δευτέραν, μετὰ τὰς εἰκοσιπέντε ὥρας, ὅταν φαίνονται τὰ ἄστρα. Ἀληθεύει λοιπὸν ἀπ' ὅλον τοῦτο ὅπου ἔως ἐδῶ εἶπα, ὅτι ὅλον ἐκεῖνο ὅπου πανηγυρίζεται ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους εἰς μίαν τοιαύτην Ἑορτὴν, δὲν εἶναι πρᾶγμα προσαγμένον ἀπὸ τὸν Θεὸν, ἀλλὰ ἐφεύρεμα κατὰ τὴν φαντασίαν τῶν Ῥαββίνων τους, μὲ ἀπείρους δεισιδαιμονίας, καὶ τὸ σωνηθισμένον τους.

ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ.

Πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν μετὰ προσοχῆς, ὅτι ὁ Θεὸς, καθὼς πολλάκις ἀνάφερα εἰς τοῦτο τὸ Βιβλίον, ἄλλο δὲν ἐζήτει ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους, βαίνοντάς τους τελετικὰς ἐντολὰς, παρὰ διὰ νὰ τοὺς κρατήσῃ μακρυὰ ἀπ' ἐκείνην τὴν εἰδωλολατρικὴν δεισιδαιμονίαν, ὁποῦ ἤκμαζεν εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρόν. Διὰ τοῦτο εἰς τὴν Ἔξοδον ιβ'. ἐπρόσταξε τοὺς Ἑβραίους νὰ σφάξουσιν εἰς τὴν δεκάτην τετάρτην ἡμέραν τοῦ Μηνὸς Νισὰν, ἤτοι τοῦ Μαρτίου, σὰν ἀρνίον, καὶ νὰ τὸ φάγουσι τὸ ἑσπέρας, καὶ ἀπολύτως νὰ πανηγυρίζουσιν ἑπτὰ ἡμέρας, αἱ ὁποῖαι ὀνομάζοντο μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Πάσχα, ὁποῦ εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν δηλοῖ πήδημα, ἢ πέραμα· διότι τὸ ἐσφαγμένον ἀρνίον ἔφερνεν εἰς τὴν ἐνθύμησίν τους ἐκεῖνο τὸ ἀρνίον, ὁποῦ εἶχαν σφάξῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον, μὲ τοῦ ὁποίου τὸ αἷμα εἶχαν βάψῃ τὰς θύρας, καὶ ὁ Ἄγγελος ὁ ὀλοθρόυτὴς βλέποντας ἐκεῖνο τὸ αἷμα, ἐπήδα (δηλαδὴ ἐπέρνα ἀπὸ τὰ

ὁποῦ ἦτια τοὺς Ἑβραίους χωρὶς νὰ φέρῃ εἰς αὐτὰ καμμίαν βλάβην) εἰς ἐκεῖνα τοὺς Αἰγυπτίους, φονεύοντας τὰ Πρωτοτοκά τους.

Ἦτον συνήθεια εἰς τοὺς Αἰγυπτίους νὰ ἔχουσιν εἰς τιμὴν τὸ ἀρνίον, ζῶον ἱερὸν, καὶ νὰ προσφέρουσι τιμὴν εἰς αὐτὸ ὡσὰν εἰς Θεὸν, καὶ νὰ τοῦ δίδουν προσκύνησιν Θεότητος. Θέλωντας λοιπὸν ὁ Θεὸς νὰ μὴ μολυνθοῦσιν οἱ Ἑβραῖοι ἀπὸ τοιαύτην δεισιδαιμονίαν, τοὺς ἐπρόσταξε νὰ θυσιάζουν τὸ ἀρνίον, καὶ νὰ γνωρίσουν καθαρὰ, ὅτι δὲν δύεισκετο εἰς αὐτὸ καμμία Θεότης. Βεβαιοῖ ὅλον τοῦτο ὁ Ῥαββὶ Ἀβραὰμ Σέβας εἰς τὸ Βιβλίον τὸ ἐπιγραφόμενον Ζεὼρ Ἀμὼρ, εἰς φύλ. 70. ξάξ. 4 τῆς σελίδος, ὅπου λέγει, ὁμιλῶντας διὰ τοὺς Αἰγυπτίους, ὁποῦ ἐπροσκυνοῦν διὰ Θεὸν τὸν ἀρνίον. „ Διὰ τοῦτο τὸ ἴδιον αἴτιον ἐπρό„ σταξεν ὁ Θεὸς νὰ πανηγυρίζουσι τὸ Πάσχα, εἰς τὴν „ γέμωσιν τῆς Σελήνης, εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ὁ„ ποῦ οἱ Αἰγύπτιοι ἐχαίροντο πολλὰ, καὶ ἐθυσία„ ζαν εἰς τὸν Πλανήτην Κρόνον. ἐπρόσταξε τότε „ ὅτι νὰ σφάζεται, καὶ νὰ ἐψώνεται τὸ ἀρνίον, καὶ „ νὰ καίεται ἐκεῖνο! ὁποῦ ἤθελε περισσεύσῃ. Διὰ τοῦτο ἐπρόσταξεν ὁ Θεὸς μὲ τόσην βίαν, νὰ χρίσουν οἱ Ἑβραῖοι μὲ τὸ αἷμα ἐκείνου τοῦ ἀρνίου, ὄχι μόνον τὰς παρασάπας, ὁποῦ κλείουσι τὴν θύραν, ἀλλὰ καὶ τὸ κατώφλιον, διὰ νὰ ταπεινώσῃ αὐτὸ τὸ ζῶον, ὁποῦ οἱ Αἰγύπτιοι ἐπροσκυνοῦν ὡς Θεόν. Ἡ κυρία ὅμως αἰτία διατὶ ἐπρόσταξε τοῦτο ὁ Θεὸς εἰς τοὺς Ἑβραίους ἐσάθη, διὰ νὰ ξαναπειώσουν κάθε χρόνον

τὴν

τῶ ἐνθύμησιν τῶ θαύματος, ὁπῶ ἔκαμψ αὐτὸς εἰς βοήθειαν τους, ὅταν ἐλθυθέρωσε τὸς Πατέρας των ἀπὸ τῶ δελείαν τῆς Αἰγύπτε. Διότι ὁ Φαραὼ παιδόμενος ἀπὸ τὸν Θεὸν, ὄχι μόνον ἰωαγκάσθη ϗ μὴ θέλωντας νὰ δώσῃ τῶ ἄδειαν εἰς τὸς Ἑβραίους διὰ νὰ δύγωσιν ἀπὸ τῶ Αἴγυπτον, ἀλλὰ ϗ ἐβιάσθη νὰ δύγῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀπὸ τὸ ὀσπήτιον εἰς ὥραν τῶ μεσονυκτίε, διὰ νὰ πράξῃ τὸν Μωϋσῆν, ϗ Ἀαρὼν, ϗ νὰ ἀναγκάσῃ τῶ ἀναχώρησίν τους, μὴ δίδωντας καιρὸν εἰς τὸν λαὸν διὰ νὰ ἤθελε ζυμωθῇ τὸ ψωμίον, ὁπῶ ὀλίγον προπίτερα εἶχε κάμῃ. Διὰ τῦτο ἠθέλησεν ὁ Θεὸς ὅτι εἰς τὰς μῆ παῦτα γενεὰς, νὰ ϕώγουν τὸ ἄζυμον ψωμίον ἑπτὰ ἡμέρας.

Εἶναι βέβαιον, ὅτι ὕστερον ἀπὸ τῶ ἔλυσιν τῶ Μεσσία δὲν ἔπρεπε νὰ γενῇ πλέον ἡ ἐνθύμησις τῆς Ἐξόδε ἀπὸ τῶ Αἴγυπτον. Τόσον φανερώνει ὁ Θεὸς διὰ στόματος τῶ Προφήτε Ἱερεμίε, ἐν Κεφ 16. Ἐδ. 14. λέγωντας ,, Διὰ τῦτο ἰδὲ ἡμέραι ἔρχονται λέ-
,, γει Κύριος, ϗ ὐκ ἐρῦσιν ἔτι, ζῇ Κύριος ὁ ἀνα-
,, γαγων τὸς υἱὸς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτε, ἀλ-
,, λὰ ζῇ Κύριος, ὃς ἀνήγαγε τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἀ-
,, πὸ γῆς Βορρᾶ, ϗ ἀπὸ πασῶν τῶν χωρῶν ὅ ἐ-
,, ξώθησαν ἐκεῖ, ϗ ἀποκατασήσω αὐτὸς εἰς τῶ
,, γῆν αὐτῶν. Ἔμελλον λοιπὸν νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν Μεσσίαν μίαν ἐνεργεσίαν πολλὰ μεγαλητέραν, ὁπῶ εἶναι ἡ ἐλυθερία ϗ ἐξαγορὰ ὄχι σῦς μόνε λαῦ, ἀλλ' σῦς ὁλοκλήρε Κόσμε, καθὼς ἔγινεν εἰς τῶ πα-

ρυσίαν τῶ Χριστῶ, ὁ ὁποῖος ἐπλήρωσεν ἐντελῶς τὰ λόγια τῦ προειρημένε Ἱερεμίε, ἐλυθερώσας ἡμᾶς ὄχι ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ϗ ἀπὸ τὸς κόπους τῶ σώματος, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Βορρᾶν, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ὁπῶ εἶναι τὸ μέγισον ἀπὸ ὅλα τὰ κακὰ, πετυπωμένη μὲ τὸν Βορρᾶν, ϗ τὸ ῥητὸν αὐτῶ τῶ Προφήτε ἐν Κεφ. ά. Ἐδ. ιδ'. ,, Ἀπὰ προσώπε Βορρᾶ
,, ἐκκαυθήσεται τὰ κακὰ ἐπὶ πάντας τὸς κατοικῦν-
,, τας τὴν γῆν. Ἔσωντας λοιπὸν ϗ νὰ ἔκαμψ ὁ Θεὸς πλέον μεγαλητέρα σημεῖα εἰς τὴν ἔλυσιν τῶ Μεσσία ἀπ' ἐκεῖνα ὁπῶ ἔκαμεν εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐλυθερίας τῶ Ἑβραϊκῶ Λαῶ ἀπὸ τὴν δελείαν τῆς Αἰγύπτε, ἀκολυθεῖ ὅτι δὲν θέλει νὰ φυλάσωνται πλέον αἱ Ἑορταὶ ὁπῶ ἐδιάταξεν εἰς ἐνθύμησιν τῆς ἐλυθερίας ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ εἰς τόπον αὐτῶν νὰ βάνωνται ἐκεῖναι ὁπῶ μᾶς παρασαίνουσι τὴν ἀπολύτρωσιν τῶ ἀνθρωπίνε γένες, καθὼς εἶναι ἡ σύσαρκος οἰκονομία, ἡ Γέννησις τῶ Μεσσία, ἡ διδαχή τε, τὰ ἐξαίσια Θαύματα, τὸ Πάθος τε, ὁ Θάνατος, ἡ Ἀνάστασις, ἡ Θαυμασὴ τε Ἀνάληψις εἰς τὸν Οὐρανὸν, ϗ ἡ ἐξαποστολὴ τῶ Ἁγίε Πνεύματος, ὁπῶ εἶναι ὅλαι Ἑορταὶ ὁπῶ φυλάσονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν διὰ ἐνθύμησιν ϗ εὐχαρισίαν τῶν ἐξαιρέτων ἐνεργεσιῶν ὁπῶ ἔγιναν ἀπὸ τὸν Μεσσίαν εἰς βοήθειάν μας, ϗ δὲν πρέπει νὰ φυλάσσωνται ἐκεῖναι ὁπῶ ἐπροσάχθησαν εἰς ἐνθύμησιν τῆς ἐλυθερίας ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον.

Τῦτο τὸ ἴδιον βεβαιώνεται ἀπὸ τὸς Ῥαββίνους

εἰς τὸ Βιβλίον ὀνομαζόμενον Ῥαββὸτ, ἐξηγοῦντες τὸ Κεφ. ά. Ε'δ. ιά. τῦ Ἐκκλησιαστικῦ· ,, Καὶ ὐκ ἔστι ,, μνήμη τοῖς πρώτοις, καὶ γε τοῖς ἐσχάτοις γενη- ,, σομένοις ὐκ ἔσται αὐτοῖς μνήμη μετὰ τῶν γενηθη- ,, σομένων εἰς τὴν ἐσχάτην. Τὰ ὁποῖα λόγια ἐ- ξηγοῦνται ὅπως εἰς τὸ προειρημένον Βιβλίον. Ἦγουν, ὅσα σημεῖα καὶ θαύματα ἔγιναν εἰς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν πρὸ τῦ ἐλθῆ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, μὲ ἐκεῖνα ὁπῦ ἔγιναν ὕστερον ἀπὸ τὴν Ἔξοδον ἀπὸ τὴν Αἴ- γυπτον, δι' ἐκεῖνα ὁμιλεῖ ὁ Σολομὼν, ὅταν λέγῃ, ,, καὶ ὐκ ἔστι μνήμη τοῖς πρώτοις, καὶ γε τοῖς ἐσχά- ,, τοις γενησομένοις ὐκ ἔσται αὐτοῖς μνήμη. Ποῖα λοιπὸν εἶναι ἐκεῖνα ὁπῦ πρέπει νὰ ἐνθυμώμεθα; ἐκεῖνα τὰ θαύματα ὁπῦ θέλων συμβεῖ εἰς τὴν ἔλ- ὐσιν τῦ Μεσσία, καθὼς εἶναι γραμμένον εἰς τὸ Κεφ. ις'. Ε'δ. ιδ'. τῦ Προφήτου Ἱερεμίου· ,, Καὶ ὐκ ,, ἐρῦσιν ἔτι ζῇ Κύριος ὁ ἀναγαγὼν τὸς υἱὸς Ἰσραὴλ ,, ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Ἀπὸ τὰ ὁποῖα λόγια ἐξάγο- μεν, ὅτι καὶ κατὰ τὴν γνώμην τῶν Ῥαββίνων μετὰ τὴν ἔλὐσιν τῦ Μεσσία, δὲν ἔπρεπε νὰ γίνεται ἐνθύμησις τῶν πραγμάτων ὁπῦ ἐσωσέβησαν ἀπὸ τῦ ἄγγον ἀ- πὸ τὴν Αἴγυπτον, ἤτε ἐκείνων ὁπῦ ἔγιναν ὕστε- ρον, ἀλλὰ μόνον ἐκείνων ὁπῦ ἔμελλον νὰ γίνων εἰς τὸν καιρὸν τῦ τόσον ἐπιθυμητῦ Μεσσία.

Ὅλον τῦτο φαίνεται καλλιώτερα εἰς τὸ Χαλδαϊ- κὸν ῥητόν. Διότι ἐκεῖ ὁπῦ τὸ ἐδικόν μας λέγει, ὐκ ,, ἔσαι αὐτοῖς μνήμη μετὰ τῶν γενηθησομένων εἰς ,, τὴν ἐσχάτην. εἰς τὸ Χαλδαϊκὸν ἀναγινώσκεται, ,, σε-

,, σιμὰ εἰς ἐκείνους, ὁπῦ θέλων εἶσαι εἰς τὰς ἡ- ,, μέρας τῦ Βασιλέως Μεσσία. Ὅπῦ φαίνεται κα- θαρὰ, ὅτι εἰς τὴν ἔλὐσιν τῦ Μεσσία ἔπρεπε νὰ παύσῃ ὅλα· ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ γίνεται ἐνθύμη- σις μεγαλητέρων ἐργασιῶν, καθὼς ἁρμοδίως κά- μνει ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία παραπήσασα τὰς Ἑορ- τὰς ὁπῦ διεπάχθησαν περὶ τῆς ἐλὐθερίας Αἰγύ- πτου, καταγίνεται ὅλως διόλου εἰς τὸ νὰ πανηγυ- ρίζῃ τὰ Μυστήρια τῆς ἀπολὐτρώσεως καὶ ὀξαγορᾶς τῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Βεβαιώνεται ὅλον τῦτο μὲ σῶμα ῥητὸν τῦ Ἡσαΐου ἐν Κεφ. μγ'. Ε'δ. ιή. ὅπῦ λέγει· ,, Μὴ μνημονὐετε τὰ ,, πρῶτα, καὶ τὰ ἀρχαῖα μὴ συλλογίζεσθε. ὅτι ἰδὲ ,, ἐγὼ ποιῶ καινὰ, ἃ νυῦ ἀνατελεῖ, καὶ γνώσεσθε ,, αὐτά. Τὰ ὁποῖα λόγια ἐξηγεῖ ὁ Ῥαββὶ Σολο- μὼν, καὶ λέγει ὅπως· ,, Μὴ ἐνθυμεῖσθε τὰ πρῶ- ,, τα πράγματα, δηλαδὴ τὰ σημεῖα καὶ τὰ θαὐ- ,, ματα ὁπῦ σᾶς ἐνθυμίζω ὁπῦ ἔκαμα εἰς Αἴ- ,, γυπτον. Μὴ ἐνθυμεῖσθε ἐκεῖνα τὰ καιρὰ ἐκεῖ- ,, να· διότι εἰς ἐκεῖνον τὸν ὀξαγοραν, δηλαδὴ εἰς ,, τὴν ἔλὐσιν τῦ Μεσσία, θέλετε γυμνασθεῖ εἰς ,, τὸ νὰ ὁμολογήσετε, καὶ νὰ ἐπαινέσετε τὸν Θεόν. Ἰδὲ λοιπὸν ὁπῦ ὁ Ῥαββὶ Σολομὼν, ὁμολογεῖ ὅλον ἐκεῖνο ὁπῦ τὸ Μίδρας Κοελὲτ, ἤγουν ἡ παράφρασις τῦ Ἐκκλησιαστῦ εἶπε. Τὸ λοιπὸν συμφωνᾶσιν οἱ Προφῆται, καὶ οἱ Ῥαββῖνοι, ὅτι εἰς τὴν ἔλὐσιν τῦ Μεσσία δὲν ἔπρεπε νὰ γενῇ πλέον ἀνάμνησις τῆς Ἐξόδου ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἀκολὐθως νὰ

μὴ φυλάσωνται πλέον ἐκεῖναι αἱ Ἑορταὶ, καὶ ἐκεῖναι αἱ Ἐντολαὶ, ὁπὼ διεπάχθησαν εἰς ἐνθύμησιν αὐτῆς τῆς Ἐξόδε.

Περὶ πλέον ἂς ἰδῇ ὁ Χειστιανὸς ἀναγνώσης, ὅτι μόνον ἡ ἐλευθερία ἀπὸ τὼ Αἴγυπτον ἦτον σκιὰ καὶ τύπος τῆς ἐλευθερίας ὅλε τὲ ἀνθρωπίνε γένες, ὁπὼ ἔπρεπε νὰ γένῃ ἀπὸ τὸν Μεσίαν εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν τῆς Σελήνης τὲ Μαρτίε. ἀλλὰ καὶ ὅλαι ἐκεῖναι αἱ τελεταὶ καὶ τάξεις ὁπὼ ἦσαν προσαγμέναι εἰς ἐκεῖνο τὸ Πάσχα, ὡσαὶ τὸ ἀρνίον τὲ Πάσχα, τὰ πικρὰ χόρτα, ἦτον σκιὰ καὶ τύπος τῆς ἐξαγορᾶς αὐτὲ τὲ ἀνθρωπίνε γένες, καὶ τὲ Πάθες τὲ Χριςὲ. Ἐτελείωσε λοιπὸν ὁ Χριςὸς ὅλον ἐκεῖνο ὁπὼ ἐσημείωνε τὸ πασχάτικον ἀρνίον, διαπάσωντας τὸ Ἅγιον Μυςήριον, διὰ νὰ ζέφωνται οἱ Πιςοὶ ὄχι πλέον μὲ ζῶα, ἀλλὰ μὲ τὸ πολύτιμόν τε Σῶμα καὶ Αἷμα, αφ' ὧ ἤθελαν δύγη ἀπὸ τὼ δελείαν τῆς ἁμαρτίας μὲ μίαν σωπεξιμμένω Ἐξομολόγησιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΚΑ'.

Περὶ τῆς Ἑορτῆς τῆ Ἑβδομάδων, καὶ Πεντηκοςῆς τῆ Ἑβραίων.

Εἶναι πόσον υλικοὶ καὶ χονδροὶ εἰς τὸν νᾶν οἱ Ἑβραῖοι, ὁπὼ σέκονται προσηλωμένοι εἰς μόνον τὸ γράμμα τῆς Θείας Γραφῆς, καὶ θέλεσιν ὅτι

ὅτι μὲ αὐτὰ τὰ υλικὰ λόγια πρέπει νὰ φυλάσεται ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα ὁπὼ αὐτοὶ ἀναγινώσκεσιν. Ἀπὸ τῦτο προέρχεται ὅτι προσάζωντας ὁ Θεὸς εἰς τὸ Λευϊτικὸν ἐν Κεφ. κγ'. Ἐδ. ιέ. νὰ προσφέρεν τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς Ἑορτῆς τῆ Ἀζύμων τὰς ἀπαρχὰς τὲ νέε κριθαρίε, ὀνομαζόμενον ὄμερ, καὶ ἀπ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν νὰ ἀφήσεν νὰ περάσεν ἑπτὰ ἑβδομάδες ὁλόκληρες, ἑπὼ κάμνεσιν ἡμέρας τεσσαράκοντα ὀνέα, καὶ εἰς τὴν πεντηκοςὴν ἡμέραν νὰ φέρεν εἰς τὸν Ἱερέα δῶρ ἀπαρχὰς δύο φωμία ἀπὸ τὸν νέον σῖτον. „ Καὶ ἀριθμήσετε ὑμῖν ἀπὸ τῆς „ ἐπαύριον τῆ Σαββάτων, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς κὴ „ προσενέγκητε τὸ δράγμα τὲ ἐπιθέματος, ἑπτὰ „ ἑβδομάδας ὁλοκλήρες. Αὐτοὶ ἐννοῦσιν υλικῶς καὶ κῆ τὸ γράμμα τῦτο τὸ ρητὸν κῆ τὸ σωπηθισμένον τες. Καὶ μ' ὅλον ὁπὼ δὲν ἠμποροῦσι νὰ προσφέρεν τῦτο τὸ φωμίον, ὅτε ἐκεῖνο τὸ δράγμα, διατὶ τὲς ὑςέρισεν ὁ Θεὸς ἀπ' ἐκείνην τὴν γὴν δῶρ ποινὴν τῆ μεγάλων ἁμαρτιῶν τες, εἰς τὴν ὁποίαν τὲς ἔβαλεν ἐκεῖνο τὸ χρέος, ἐννοῦντες ἐκεῖνο τὸ, ἀριθμήσετε, μὲ σῦα δρόπον μόνον υλικὸν, καὶ ἀπὸ τὸ δεύτερον ἑσπέρας τῆς Ἑορτῆς τῆ Ἀζύμων ἕως τὴν Πεντηκοςὴν, ὁπὼ δρέχει τὸ διάσημα ἡμερῶν πεντήκοντα, κάθε ἑσπέρας εἰς τὴν Συναγωγὴν τες πρὸ τὲ τελειώσει ἡ προσδοκία, λέγεσι μεγαλοφώνως. εἷμεθεν εἰς τὴν πρώτην τὲ ὄμερ. Τὸ δεύτερον ἑσπέρας λέγεσιν· εἷμεθεν εἰς τὰς δύο, ἕως τὴν ἑβδόμην ἡμέραν. Τὸ ἕβδομον ἑσπέρας λέγεσιν· εἷμεθεν εἰς τὰς

ἑπτὰ, ὁπῶ κάμνυσι μίαν ἑβδομάδα. Τὴν ὀγδόην λέγυσιν· εἰμεθε εἰς τὰς ὀκτὼ, ὁπῶ κάμνυσι μίαν ἑβδομάδα, καὶ μίαν ἡμέραν. Καὶ ὅπως ὑπάγυσιν ἀριθμῶντες τὰς ἑβδομάδας, καὶ τὰς ἡμέρας, καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἑβδομάδων ὁπῶ σωνθέτυσιν αὗται αἱ ἡμέραι, ἕως νὰ φθάσυν εἰς τὴν τελυταίαν ἡμέραν ὁπῶ εἶναι ἡ τεσσαρακοστὴ σύνατη, καὶ τότε λέγυσιν, ἐφθάσαμεν εἰς τὰς τεσσαράκοντα σύνεα ἡμέρας, ὁπῶ σωνθέτυσιν ἑπτὰ ὁλοκλήρας ἑβδομάδας. Καὶ ὅπως δοσμυόι ὅλως διόλε εἰς τὰ ἐξωτερικὰ, φυλάττυσιν ἐκεῖνο ὁπῶ δὲν τὰς ἐπροσάχθη ἀπὸ τὸν Θεόν.

Ἡ Τεσσαρακοστὴ σύνατη ἡμέρα εἶναι ἡ παραμονὴ τῆς πανηγύρεως τῆς Πεντηκοστῆς, ἡ ὁποία ἐπροσάχθη εἰς αὐτὰς ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸν ἴδιον τόπον τῶ προειρημένω Λβϊτικῶ. Κεφ. κγ'. Ε'δ. κά. „ Καὶ καλέ„ σετε ταύτην τὴν ἡμέραν, κλητὴ ἁγία ἔσαι ὑμῖν· „ παν ἔργον λαξδυτὸν ὰ ποιήσετε ἐν αὐτῇ.

Ὁ τρόπος ὁπῶ σωνθίζυσιν οἱ Ε'βραῖοι νὰ πανηγυρίζυσι τύτην τὴν Ε'ορτὴν εἶναι ὁ ἀκόλυθος. Ε'πρόσαξεν ὁ Θεὸς νὰ εἶναι ἑορτάσιμος ἐκείνη μόνον ἡ ἡμέρα, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπροσφέρναν τὸ ψωμίον τῶ νέω σιταρέλε, ὁπῶ ἦτον ἡ ἕκτη ἡμέρα τῆς Σελήνης τῶ Μαΐε. Αὐτοὶ ὅμως ἐκ προσαγῆς τῶν Ρ'αββίνων τὰς πανηγυρίζυσι δύο ἡμέρας, εἰς τὰς ὁποίας κάμνυσι μακρὰς προσλυχὰς, καὶ ἀπέχυσιν ἀπὸ τὰ λαξδυτὰ ἔργα.

Ἀνίσως ἡ μία ἀπ' αὐτὰς τὰς δύο ἡμέρας ἤθελεν ἔλ-

ἔλθῃ εἰς παρασκλὴν καὶ τὴν προσαγὴν τῶν Ρ'αββίνων τὰς, δὲν ἠμπορῦσι νὰ μαγειρδύσι, καὶ νὰ ἑτοιμάζυν τὴν ζοφλὴν δηλ. τὸ Σάββατον ὁπῶ ἀκολυθεῖ. Πῶς κάμνυσι λοιπὸν οἱ Ε'βραῖοι δηλ. νὰ φάγυν τὸ Σάββατον, καὶ νὰ ἑτοιμάσυν τὰ φαγητὰ εἰς τὴν Παρασκλήν; Οἱ Ρ'αββῖνοί τὰς ἤυραν τὸν τρόπον μ' ὅλας τὰς Νόμας των. Κάμνυσι τὸ Γγερὰβ, δηλαδὴ ὁ Ρ'αββῖνος, ἢ ὁ ψάλτης κάμνει εἰς σὲν τζυκάλιον ἀπὸ πρᾶγμα ἑφτὸν, ἢ ἀπὸ κρέας, ἢ ἀπὸ ὀψάριον, ἢ ἀπὸ αὐγὰ, ὑψώνει αὐτὸ τὸ τζυκάλιον ὀλίγον τί ἀπὸ τὴν γλῶ, καὶ πάλιν τὸ ἀποθέτει εἰς τὴν γλῶ, καὶ ὕστερον λέγει· „ Εὐλογη„ μυός νὰ εἶσαι ἐσὺ Θεὲ ἡμῶν, Βασιλεῦς τῶ „ Κόσμυ, ὁπῶ μᾶς ἡγίασες εἰς τὰ προσάγματά „ συ, καὶ ὁπῶ μᾶς ἐπρόσαξες τὴν Ε'ντολὴν τῶ Γγε„ ρὰβ. Μὲ τῶτο τὸ Γγερὰβ ἂς εἶναι ἄδεια εἰς ἡ„ μᾶς νὰ ἑψήνωμεν, καὶ νὰ μαγειρδώμεν, νὰ ἑτοι„ μάσωμεν, καὶ νὰ παραγγείλωμεν ὅλυς μας τὴν „ χρείαν ἀπὸ τὴν Ε'ορτὴν διὰ τὸ Σάββατον, εἰς „ ἡμᾶς, καὶ εἰς ὅλυς τὰς Ε'βραίυς, ὁπῶ εἶναι εἰς „ τύτην τὴν Ε'παρχίαν. Ε'πειτα τὸ κηρύττυσιν εἰς τὴν Συναγωγὴν, καὶ λέγυσιν· Ὅσις δὲν ἔκαμε Γγερὰβ, ἂς ἀπακυμβίσῃ εἰς ἐκεῖνο ὁπῶ ἔκαμεν ὁ ψάλτης, ἢ ὁ Ρ'αββῖνος. Καὶ ὅπως αὐτοὶ κάμνυσι τὸν Νόμον, αὐτοὶ ἐφυβίσκυσι καὶ τὰς τρόπας διὰ νὰ μὴ τὸν φυλάξυν. Ὅλα χίμαιραι, καὶ μωρίαι ἐφευρεθεῖσαι ἀπὸ τὰς τετυφλωμένυς καὶ δεισιδαίμονας Ρ'αββίνας των. Τῶτο τὸ Γγερὰβ ὁπῶ κάμνυσιν εἰς τύτην

τὴν πανήγυριν, τὸ κάμνυσιν ἀκόμη καὶ εἰς τὰς ἄλλας, ὅταν τύχη ὅπου ἡ ἑορτάσιμος ἡμέρα νὰ εἶναι εἰς Παρασκευήν.

Πιστεύσιν αὐτοὶ ὅτι εἰς τοιαύτην ἡμέραν νὰ ἐδημοσίευσεν ὁ Θεὸς τὸν Νόμον ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ὄρους Σινᾶ. Εἰς τόσον μεγάλοι ἀπ' αὐτοὺς συνηθίζουσι νὰ ἀγρυπνοῦσι τὴν προηγουμένην νύκτα εἰς καμπόσους οἶκον δικτήριον ξεχωριστὸν, καὶ ἐκεῖ ἀναγινώσκουσι βεῖς στίχους ἀπὸ κάθε ὑπόθεσιν τῆς Θείας Γραφῆς, καὶ ἀναλίσκουσιν ὅλην τὴν νύκτα, ἄλλοτε μὲν ἀναγινώσκοντες, ἄλλοτε δὲ συνομιλοῦντες, καὶ πίνοντες Καφὲ, καὶ ἄλλα ποτά. Διαμοιράζουσιν ἔπειτα εἰς τὸν ὄρθρον τῆς αὐγῆς πράγματα ζυμωτὰ, καὶ ζαχαρικὰ εἰς ἐκείνους, ὁποῦ ἀγρύπνησαν ὅλην τὴν νύκτα.

Συνηθίζουσιν εἰς τοιαύτην ἡμέραν νὰ κάμνουσι κάποια ζυμωτὰ μὲ μέλι, μὲ τὸ χῆμα τοῦ Ὄρους Σινᾶ, καὶ τοῦ Μωϋσέως ὁποῦ δίδει τὸν Νόμον εἰς τὸν λαόν του, καὶ τὰ βράζουσιν εἰς τοῦτον τὸν καιρόν. Συνηθίζουσιν ἀκόμη νὰ σολίζουν μὲ αὐθη τὴν Συναγωγὴν, καὶ νὰ σκορπίζουσι πολὺ πλῆθος ἀπὸ ῥόδα, εἰς καιρὸν ὁποῦ εἶναι συναθροισμένοι εἰς αὐτὴν, καὶ προσεύχονται.

ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ.

Δὲν πανηγυρίζει ἡ Ἁγία καὶ Καθολικὴ Ἐκκλησία τοῦτην τὴν Ἑορτὴν τῶν Ἑβραίων. διότι ὄντας αὐτὴ ἡ Ἑορτὴ μία ἐντολὴ ἱεροτελεστικὴ, ἔπαυσεν ἤδη, διὰ νὰ ἐπληρώθη καὶ ἀληθείαν ὅλον ἐκεῖνο, ὁποῦ ἐσημείωνεν αὐτὴ ἡ Ἑορτή. Καταγίνεται λοιπὸν ἡ Ἐκκλησία μὲ ὅλην τὴν προσοχὴν εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν εἰς τὸ νὰ πανηγυρίζῃ σὰν ἀπὸ τὰ πρῶτα Μυστήρια τῆς σωτηρίας μας, ὁποῦ εἶναι ὁ ἐρχομὸς τοῦ Ἁγίου πνεύματος ἐπάνω εἰς τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους, ἡ διδαχὴ τους, καὶ ἡ ἐπιστροφὴ πολλῶν χιλιάδων Ἑβραίων, οἱ ὁποῖοι παρακινημένοι ἀπὸ τὴν διδαχήν τους, ἐπιγκαλίσθησαν τὸ Ἅγιον Εὐαγγέλιον, καὶ αὔξησε πάντοτε περισσότερον ὁ ἀριθμὸς τῶν πιστῶν, ὁποῦ ὡμολόγησαν τὴν Θεότητα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἦλθε τὸ αἴτιον διὰ νὰ πανηγυρίζωμεν μίαν Ἑορτὴν πολὺ μεγαλητέραν ἀπ' ἐκείνην τῶν Ἑβδομάδων, ἢ Πεντηκοστὴν Ἰουδαϊκὴν, διὰ νὰ ἐπροσφέρναν εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὰς ἀπαρχὰς τοῦ νέου σίτου εἰς τὸν Ἱερέα, ἡμεῖς δὲ προσφέρομεν θυσίας πολλὰ τελειοτέρας ἀπ' ἐκείνας, διότι ἐκεῖ ὁποῦ αὐτοὶ ἐπροσφέρναν τὸ ψωμίον, καὶ τὸ κρέας τῶν ζώων, ἡμεῖς προσφέρομεν εἰς τὸν αἰώνιον Πατέρα αὐτὸν τὸν Υἱόν του σεσαρκωμένον, καὶ ὡσὰν τοιοῦτον, ἔσωπας καὶ νὰ ἔπαυσε τὸ αἴτιον μιᾶς τοιαύτης ἐντολῆς, ἔπαυσεν ὁμοίως καὶ ἡ ἰδία ἐντολή. Εἰς τόσον δὲν εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ νὰ φυλάσσεται διὰ τὸ παρὸν αὐτὴ ἡ ἐντολὴ ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, ἀλλὰ εἶναι ἁπλῆ καὶ ἀσύστατος φαντασία τους. Διότι ἀφίσως ὁ Θεὸς τὸ ἤθελεν ἐξάπαντος, δὲν ἤθελε τὰς ὑστερήσῃ ἀπὸ τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας,

εἰς

εἰς τὴν ὁποίαν μόνον τὰς ἐπρόσαζε νὰ φυλάσσωσι τοιαύτας πανηγύρεις, καθὼς ἐκεῖ εἰς τὸν ἴδιον τόπον τῶ Λβϊτικῶ, Κεφ. κγ΄ Ε΄δ. ί. ὅπω τὰς προσάζει ὁ Θεὸς μίαν τοιαύτην παρατήρησιν, ϗ λέγει ὅπως· „ Ὅταν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐ„ γὼ δίδωμι ὑμῖν, ϗ θερίζητε τὸν θερισμὸν αὐ„ τῆς, ϗ εἴσετε τὰ δράγματα ἀπαρχὴν τῶ θε„ ερισμῶ ὑμῶν πρὸς τὸν Ἱερέα. Ἀπὸ τὸ ὁποῖον φαίνεται, ὅτι μὴ θέλωντας ὁ Θεὸς νὰ κάμνωσι τοῦτο εἰς ἄλλο μέρος, παρὰ εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ϗ ἔσωντας νὰ τὰς ἐδίωξεν ἀπ' ἐκείνην τὴν γῆν διὰ τὰς ἀσεβείας των, δὲν θέλει πλέον μίαν τοιαύτην παρατήρησιν, ἐπειδὴ ἔμελλε νὰ διαπαχθῇ μία ἄλλη πανήγυρις πολὺ μεγαλητέρα ἀπ' ἐκείνην, ὁπῶ εἶναι ἐκείνη ὁπῶ πανηγυρίζει ἡ Ἁγία Ἐκκλησία διὰ τὴν ἔλθσιν τῶ Ἁγίω Πνεύματος, ϗ διὰ τὴν ἐπιστροφὴν ὠαειθμήτων Ἰουδαίων.

ΚΕΦΑ΄ΛΑΙΟΝ, ΚΒ΄.

Περὶ τῆς Ἑορτῆς τῶν Σαλπίγγων, ϗ ἀρχῆς τῶ Χρόνω τῶν Ἑβραίων.

Ἡ Τείτη πανήγυρις ὁπῶ ἑορτάζει πῶρα ἡ Συναγωγὴ τῶν Ἑβραίων, εἶναι ἐκείνη τῶν Σαλπίγγων, ὁπῶ πίπτει εἰς τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς Σελήνης τῶ Σεπτεμβρίω, ϗ εἶναι πολλὰ ὀνομαση προσαγμένη ἐκεῖ εἰς τὸ Λβϊτικὸν ἐν Κεφ κγ΄. Ε΄δ. κδ΄. μὲ τὰ ἀκόλθα λόγια· „ Τῶ Μίωὸς τῶ ἑβ„ δόμω

„ δόμω μιᾷ τῶ Μίωὸς ἔσαι ὑμῖν ἀνάπαυσις, μνη„ μόσυνον Σαλπίγγων. Αὐτὴ ἡ Ἑορτὴ ἦτον διατεταγμένη ἀπὸ τὸν Θεὸν ϗ τὴν γνώμλω τῶν Ῥαββίνων εἰς ἐνθύμησιν τῆς ἐλθθερίας τῶ Ἰσαὰκ, ὅταν ἐκ προσαγῆς τῶ Θεῶ, φερμένος ἀπὸ τὸν Πατέρα τω Ἀβραὰμ εἰς τὸ Ὄρος διὰ νὰ θυσιαθῇ, ϗ ἔπειτα δύχαρισηθεὶς ὁ Θεὸς διὰ τὴν ὑπακοὴν, εἰς καιρὸν ὁπῶ ἐκράτει εἰς τὸ χέρι τὴν μάχαιραν ὁ Πατήρ, ϗ ἦτον διὰ νὰ τὸν προσφέρῃ θυσίαν, ἐκαλέσθη ἀπὸ σῦα Ἄγγελον, ϗ ἐπροσάχθη ἀπὸ μέρος τῶ Θεῶ, νὰ μὴ βλάψῃ εἰς καμμίαν τρόπον τὸ Παιδίον. ὅθεν ἔλυσε τὸν Ἰσαὰκ, ϗ αὐτ' αὐτῶ ἐθυσίασεν σῦα κριόν. Λέγουσι λοιπὸν οἱ Ῥαββῖνοι εἰς μνήμλω ἐκείνης τῶ Μυστηρίω, ἠθέλησεν ὁ Θεὸς νὰ ἑορτάζεται ἀπὸ τὸν λαόν τω ἐκείνη ἡ Ἑορτή. εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν κάμνει ἡ Συναγωγὴ μνήμλω κοινὴν ταύτης τῆς ὑποθέσεως, ϗ ἀναγινώσκει τὴν ἱσορίαν ὁπῶ ἀναφέρεται εἰς τὴν Γένεσιν ἐν Κεφ. κβ΄. περὶ ταύτης τῆς θυσίας. Εἰς τοῦτην τὴν ἡμέραν ἀρχίζουσιν οἱ Ἑβραῖοι τὸ νέον ἔτος, ϗ ὀνομάζεται ἀπ' αὐτοὺς Ῥωσασκιανὰ, δηλαδὴ ἀρχὴ τῶ ἔτους.

Καὶ εἰς καταλῆψιν τούτω τῶ πράγματος, πρέπει νὰ ἠξθρωμλω, ὅτι ἐσάθη παλαιὰ περίφημος συζήτησις ἀπάμεσα εἰς τοὺς Διδασκάλους τῶν Ἑβραίων, καθὼς πῶρα εἰς τοὺς Διδασκάλους τῆς Χριστιανωσιύνης, ἂν ὁ Κόσμος ἐκτίσθη εἰς τὴν ἰσημερίαν τῆς ἀνοίξεως, ἢ εἰς ἐκείνην τῶ φθινοπῶρω. Πολλοὶ βεβαιώνουσιν, ὅτι νὰ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν Κόσμον εἰς τὸ φθινόπω-

τόπωρον, καὶ οἱ Ἑβραῖοι κρατοῦντες τότω τῷ γνώμῳ, ἄρχισαν πώποτε τὸ πολιτικὸν ἔτος πων, δηλαδὴ διὰ τὰς πραγματείας καὶ διὰ τὰ συμβόλαια ἀπὸ τῶ ἰσημερίαν τῆ φθινοπώρα. Τοῦτο ἐξάγεται ἀπὸ πολλὰς τόπως τῆς Θείας Γραφῆς. Τὸ ἔτος τῶ Ἰωβιλαίω ἐκηρύσσετο καὶ ἐδημοσιεύετο εἰς τὸν ἑβδομον Μῆνα, καὶ τότε ἄρχιζεν. Οὕτως διείσκεται γραμμένον εἰς τὸ Λευϊτικὸν ἐν Κεφ. κέ. Ἐδ. θ'. ι'. „ Καὶ „ διαχελεύσε Σάλπιγγος φωνῆ ἐν πάσῃ τῇ γῇ ὑ„ μῶν, τῷ Μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ τῆ Μηνὸς τῇ δεκάτῃ, τῇ „ ἡμέρᾳ τῶ ἱλασμῶ, καὶ ἁγιάσετε τὸ ἔτος τὸ πεντη„ κοσόν. Εἰς τὸν Ἔξοδον ἐν Κεφ. κγ'. Ἐδ. ις'. προσάζει νὰ ἑορτάζεται ἡ Ἑορτὴ τῆ Σκηνῶν εἰς τὸν ἑβδομον Μῆνα λεγόμενον Τισρὶ, ὁπῶ συμφωνεῖ εἰς μέρος μὲ τὸν ἐδικόν μας Σεπτέμβριον, καὶ λέγει· „ Καὶ „ Ἑορτὴν σκηνοπηγίας ἐπ' ὀξόδῳ τῶ ἐνιαυτῶ ἐν τῇ Συ„ ναγωγῇ τῆ ἔργων σε τῆ ἐκ τῶ ἀγροῦ σε. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι ἐτελείωνεν ὁ χρόνος εἰς τὸν Σεπτέμβριον. καὶ ἄρχιζεν εἰς αὐτὸν τὸν νέον Μῆνα τὸ νέον ἔτος. Εἰς τὸν Ἔξοδον Κεφ. λδ'. Ἐδ. κβ'. ὁμιλεῖ ὁ Θεὸς διὰ τὴν ἰδίαν Ἑορτὴν τῆ Σκηνῶν, καὶ λέγει· „ Καὶ Ἑορτὴν Ἑβδομάδων ποιήσεις μοι, ἀρχὴν „ θερισμῶ πυρῶν, καὶ Ἑορτὴν συναγωγῆς μεσοῦν„ τος τῶ ἐνιαυτῶ. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἀναγινώσκεται εἰς τὴν αὐτὴν Ἔξοδον ἐν Κεφ. ιβ'. Ἐδ β'. ὅτι εἰς τὸν Μῆνα τὸν Μάρτιον, ὅταν οἱ Ἑβραῖοι ἐβγῆκαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ἐπρόσαξεν ὁ Θεὸς, καὶ εἶπεν· „ Ὁ μὴν ἔτος ὑμῖν ἀρχὴ Μηνῶν, πρῶτος „ ἔστιν

„ ἔστιν ὑμῖν ἐν τοῖς μησὶ τῶ ἐνιαυτῶ. Οἱ Ἑβραῖοι ὅμως τὸν Ἅγιον χρόνον διὰ τὰς Ἑορτὰς τὸν ἀρχίζουσιν ἀπὸ τὸν Μάρτιον, τὸν δὲ λοιπὸν ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον. Ἡ πρώτη ἡμέρα λοιπὸν τῆς Σελήνης τῶ Σεπτεμβρίῳ εἶναι διὰ τὸς Ἑβραίους ἡ ἀρχὴ τῶ ἔτους. Ὅσις ἤθελε θελήσῃ νὰ γράψῃ ὅλας τὰς δεισιδαιμονίας ὁπῶ κάμνουσιν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τότω τῷ Ἑορτῷ, πρέπει νὰ γεμίσῃ σῶα χονδρὸν Βιβλίον. Διὰ τοῦτο θέλω διηγηθεῖ ἐδῶ ὀλίγας τινάς.

Πιστεύουσιν αὐτοὶ, ὅτι εἰς ἐκείνω τῷ ἡμέραν ὁ Θεὸς γράφει εἰς σῶα Βιβλίον ἑτοιμασμένον ἐπὶ ταυτῶ ὅλους ἐκείνους ὁπῶ ἔχουσι νὰ ἀποθάνουν εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ἢ νὰ ζήσουν. Καὶ διὰ τοῦτο ξιάκοντα ἡμέρας πρὶν τῆς Ἑορτῆς αὐτῆς, σηκώνονται τὸ πρωὶ πολλὰ ταχινὰ, καὶ ὑπάγουσιν εἰς τὴν Συναγωγὴν, καὶ κάμνουσι πολλὰς προσευχὰς, διὰ νὰ μὴ γραφθῶν ἐκείνῃ τῷ ἡμέραν εἰς τὸ Βιβλίον τῶ θανάτω, ἀλλ' εἰς ἐκεῖνο τῆς ζωῆς. Καὶ εἰς τὴν παραμονὴν αὐτῆς τῆς Ἑορτῆς ἀσπάζεται σῶας τὸν ἄλλον, λέγοντας· „ Ὁ Θεὸς νὰ σὲ γράψῃ εἰς τὸ Βιβλίον τῆς ζωῆς. Εἰς τὸ Ταλμὺθ εἰς τὸ Βιβλίον Ῥόζασανὰ Κεφ. ά. Ἐδ. 16. τοιαῦτα λόγια ἀναγινώσκονται· „ Εἶπεν „ ὁ Ῥαββὶ Ἰωαχανάν· Τρία Βιβλία ἀνοίγονται εἰς „ τὴν ἀρχὴν τῶ ἔτους. σῶα δὲ ἐκείνους ὁπῶ εἶναι τε„ λείως ἀσεβεῖς. ἄλλο δὲ ἐκείνους ὁπῶ εἶναι δί„ καιοι τέλειοι. καὶ ἄλλο δὲ ἐκείνους ὁπῶ εἶναι οὐδὲ „ τελείως ἀσεβεῖς, οὐδὲ τελείως δίκαιοι. Ἐκεῖνοι „ ὁπῶ εἶναι τελείως δίκαιοι, γράφουσι αὐ-

„ τὺς,

„ θὺς, ἢ σφραγισμένοι εἰς τὸ Βιβλίον τῆς ζωῆς.
„ Ἐκεῖνοι ὁπὸ εἶναι τελείως ἀσεβεῖς, χεάφονται
„ δίθυς, ϗ σφραγίζονται εἰς τὸ Βιβλίον τὸ θα-
„ νάτε. Ἐκεῖνοι ὁπὸ εἶναι εἰς τὸ τὸ μέσον, ὁ
„ Θεὸς ἀναβάλλει τὸ ἀπόφασίνειν, ἀπὸ τὸ ἀρ-
„ χὸ τὸ ἔτες, ἕως τὸ ἡμέραν τὸ ὀξιλατμὸ· Ἂν
„ διορθωθῶσι, χεάφονται εἰς τὸ Βιβλίον τῆς ζωῆς,
„ ϗ ἀνίσως δὲν διορθώνονται, χεάφονται εἰς ἐκεῖνο
„ τὸ θανάτε. Τὸ ἴδιον χεάφσι τὰ Εὐχολόγια, πι-
στεύοντες ϗ κρατῶντες ὅλα βέβαιον ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ
ἡμέραν ὁ Θεὸς ἀποφασίζει ϗ χεάφει, τίς ἔχει νὰ ζή-
σῃ, ἢ νὰ ἀποθανῇ εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ὡσὰν νὰ
εἶχε χρείαν ἀπὸ χρόνον εἰς χρόνον νὰ ἀποφασίζῃ ἐκεῖ-
νο ὁπὸ μέλλει νὰ ἀκολυθήσῃ, ϗ νὰ μὴ ἤξερεν ἀπ'
αἰῶνος ἐκεῖνο ὁπὸ μέλλει νὰ ξέξῃ εἰς καθ' σνα.

Λαλῦσιν εἰς τὸ Συναγωγὸ σνα κέρατον κελα-
εἶε, ϗ ἀποδίδσσι τὸν λόγον τὰτε οἱ Ῥαββῖνοι εἰς
τὸ Τελμὺθ, σύγγραμμα Ῥ'σασσανὰ Κεφ. α'. ϗ λέ-
γσσι· „ χέδε λεάρβε ἐτ ἀσατὼ, δηλαδὴ, ὅλα νὰ
ἐκφοβήσσν τὸν Δαίμονα, ϗ νὰ τὸν κρατῶν ἔκθαμβον
ϗ ἐκσατικὸν, διὰ νὰ μὴ ἐμφωνιθῇ εἰς τὸ νὰ τὸς
ἐναντιωθῇ, ϗ νὰ τὸς κατηγορήσῃ εἰς τὸ βῆμα τὸ
μεγάλε Θεῦ.

Πολλὰ εἶναι τὰ πεισατικὰ, ὁπὸ διορίζσσιν οἱ
Ῥ'αββῖνοι, διὰ νὰ εἶναι ἀρκετὸν τὸ κέρατον, ὁπὸ
λαλῦσι νὰ ἐλθυθερώσῃ τὸς Ἑβραίυς ἀπὸ τὸ χρέος
ὁπὸ ἔχσσι νὰ ἀκέσσν τὸ φωνὸ αὐτὸ τὸ κέρα-
τος, ϗ ὅλα νὰ τὸς κάμσν νὰ δέχεσθήσσν αὐτὸ τὸ

ὅλα δὴ Ἐντολὼ τος. Πρῶτον, νὰ εἶναι κέρατον κελα-
εἶε, ϗ αὐ ἤθελεν ἦται μοσχαείε, ἢ ἄλλε ζώε, δὲν
εἶναι ἀρκετὸν νὰ ἐλθυθερώσῃ τὸν λαὸν ἀπὸ μίαν τοιαύ-
τὼ ἐντολώ. Δεύτερον, νὰ μὴ ἔχῃ κανσνα χίσμα
εἰς τὸ μάκρος τε, ἀμὴ ἀνίσως τὸ χίσμα εἶναι πλα-
γίως, λογιάζσσι νὰ εἶναι δύχησον, ϗ νὰ ἀρκῇ εἰς
τὼ χρείαν. Τρίτον, νὰ μὴ εἶναι μίγμα ἀπὸ κα-
νσνα ἄλλο εἶδος, αὐ ϗ ἤθελεν ἦται ἀκόμη ἀπὸ
χρυσάφι, ϗ ἀσῆμι. Τέταρτον, ἡ φωνὴ ὁπὸ ἀκέσ-
σιν αὐτὸ τὸ κέρατος, νὰ μὴ εἶναι ἀντιτυπίας, ἢ
ἰχῦς. Πέμπτον, θέλσσιν ὅτι νὰ λαλῆται τὼ ἡμέ-
ραν, ὅταν φανῇ ἡ αὐγὴ, ϗ αὐ λαλήσσσι προπέτε-
ρα, δὲν πληρώνσσι τὸ χρέος των. Ἕκτον, σνας ὁπὸ
λαλεῖ διὰ νὰ ἰδῇ αὐ ἤξερεν, ϗ αὐ ἔμαθε, δὲν
πληρώνει τὼ ἐντολώ, ὅτε αὐτὸς, ὅτε ἐκεῖνος ὁπὸ
τὸ ἀκέει. Διότι πρέπει νὰ ἔχσσι σκοπὸν διὰ νὰ
πληρώσσν τὼ ἐντολὼ τόσον ἐκεῖνος ὁπὸ λαλεῖ, ὅ-
σον ϗ ἐκεῖνος ὁπὸ ἀκέει. Ἕβδομον, ὅσις εἶναι εἰς
μέρος, ϗ εἰς μέρος δῦλος, ἀνίσως λαλεῖ, δὲν πλη-
ρώνει τὼ ἐντολώ, ὅτε αὐτὸς, ὅτε ἐκεῖνος ὁπὸ τὸν
ἀκέει. Ὄγδοον, πρέπει νὰ λαλήσσν εἰς διαφόρυς
τόπυς μὲ φωνὼ ὀρθὴν, ϗ ὁμοίαν, ϗ τὸτε ὀνομά-
ζεται, τὸ κιγγὰ, μὲ λάλημα διακεκομμένον, δη-
λαδὴ μὲ φωναῖς διακεκομμένας ϗ διαφορετικαῖς, ϗ
ὀνομάζεται, σκεβαείμ. Τ'ψηλὴ φωνὴ λέγεται, Τρύγ-
γα, ϗ εἶναι σνα λάλημα ὡσὰν σνας ὁπὸ ὑρλιάζει.
Ἔνατον, ἀνίσως ἤθελαν λαλήσῃ ἀπὸ τὸ πλατὺ μέ-
ρος τὸ κέρατος, δὲν πληρώνσσι τὴν ἐντολήν.

Τὸ ἑσπέρας ὑπάγωσιν εἰς τὴν Συναγωγὴν, καὶ ὅλαι αἱ προσδυχαὶ ὁπὸ κάμνωσι τόσον εἰς αὐτὸ τὸ ἑσπέρας, ὅσον καὶ εἰς τὰς ἀκολύθως δύο ἡμέρας, εἰς ἄλλο δὲν σέκονται παρὰ εἰς τὸ νὰ παρακαλῶν τὸν Θεὸν νὰ καπδεχθῇ νὰ τὲς γράψῃ εἰς τὸ Βιβλίον τῆς ζωῆς.

Προσάζωσιν οἱ Ῥαββῖνοι ὅτι εἰς τὸν δεῖπνον νὰ ξώγωσι Σεῦκλα, Μάλαθρον, Χερμάδες, πράσα, καὶ Κολοκυύθλω. Τρώγοντες τὸ Μάλαθρον ὁπὲ εἰς Ῥαββινικὴν γλῶσσαν ὀνομάζεται, Ῥεββιὰ, δηλαδὴ πολλαπλασιασμὸς, λέγωσιν, ἄμποτε νὰ πολλαπλασιαθῶν αἱ ἀξίαι μας. Ὅταν ξώγωσι τὸ Σεῦκλον, ὁπὲ ὀνομάζεται, σὶλ κὰ, δηλαδὴ χωρισμὸς, λέγωσιν, ἄμποτε νὰ σωξιφθῶν καὶ νὰ χωρισθῶν οἱ ἐχθροί μας. Τρώγοντες τὰ Πράσα, ὁπὲ ὀνομάζονται, Χερατὲ, δηλαδὴ νὰ κόψῃ, λέγωσιν, ἄμποτε νὰ κοπῶσιν οἱ ἐχθροίμας. Τρώγοντες τὲς Χερμάδες, ὁπὲ ὀνομάζονται, Τρεμαρὲ, δηλαδὴ νὰ τελειώσῃ, λέγωσιν, ἄμποτε νὰ τελειώσων καὶ νὰ ἐξαναλωθῶν οἱ ἐχθροί μας. Τρώγοντες τὴν Κολοκυύθλω, ὁπὲ λέγεται Καρὰ, δηλαδὴ ἀνάγνωσις, λέγωσιν, ἂς ξεσχισθῇ τὸ θέσπισμα τῆς ἐδικῆς μας κρίσεως, καὶ ἂς ἀναγινώσκονται ἔμπροσθέν σε αἱ ἀξίαι μας.

Τὸ πρωὶ κάμνωσι τὴν σωνηθισμένλω προσδυχὴν, προθέτοντες πολλὲς καὶ διαφόρες ξόπες, μὲ τὲς ὁποίες ζητῶσι τὸ Θεὸ νὰ εἶναι γραμμένοι εἰς τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς. Δαλῶσι τὸ κέρατον διὰ τὴν προει-

προειρημενλω αἰτιαν μὲ λάλημα σωνεχὲς, καὶ διακεκομμενον, καὶ περῶσιν ὅλλω ἐκεῖνλω τλὼ ἡμέραν καὶ τλὼ ἀκόλυθον εἰς ἄσκησες, εἰς τὰς ὁποίας δείχνωσιν, ὄχι μόνον νὰ μὴ γνωρίζωσι τὸν Θεὸν, διὰ τὸν ἀσεβῆ ξόπον ὁπὲ τὲ ἀποδίδωσιν εἰς τὸ νὰ κείνῃ, ἀλλὰ ἀκόμη δίδωσι φανερὰ σημεῖα μεγάλης τυφλώσεως ὁπὲ εἶναι ἑνωμενὴ μὲ μίαν μεγάλλω ἀμάθειαν τῶν πραγμάτων τὲ Θεὲ. Λ'ς μὴ λέγῃ λοιπὸν ὁ Ἑβραῖος, ὅτι φυλάσει τὰς Ἑορτὰς ὡσὰν ἐντολὰς τὲ Θεὲ, ἀλλὰ μάλισα ὡσὰν μίαν ἁπλῆν καὶ αὐύπαρκτον φανπασίαν, καὶ ἐφθύρεσιν τῶν τετυφλωμενών Ῥαββίνωντε, εἰς τὲς ὁποίες ἀληθεύει τὸ ῥητὸν τὲ Χεισὲ εἰς τὸν Ἅγιον Ματθαῖον ἐν Κεφαλ. κέ. ὁμιλῶντας διὰ τὲς Φαρισαίες· „ Ὁδηγοί εἰσι „ τυφλοὶ τυφλῶν.

Α'ΝΑΙ'ΡΕΣΙΣ.

Διὰ νὰ ἄρχιζαν οἱ Ἑβραῖοι τὸ πολιτικὸν ἔτος εἰς τλὼ πρώτλω τῆς Σελλύης τὲ Σεπτεμβρίε, καθὼς ἀποδείξαμεν εἰς τὸ περασμένον Κεφάλαιον, ἐπρόσαζεν ὁ Θεὸς, νὰ κάμνωσιν εἰς ἐκεῖνλω τλὼ ἡμέραν ἐπίδειξες Ἑορτῆς, καὶ χαρᾶς, καὶ νὰ λαλῶσι κοινῶς τὰς σάλπιγγας. Ὅθεν εἰς τὸ Λευϊτικὸν ἐν Κεφ. κγ'. Ἐδ. κδ'. λέγει· „ Μνημόσωνον σαλπίγγων. Καὶ ὁ Δαβὶδ εἰς τὸν π'. Ψαλμὸν, Ἐδ. δ'. „ Σαλπίσατε „ ἐν νεομληᾳ σάλπιγγι, ἐν δυσήμῳ ἡμέρᾳ Ἑορτῆς „ ὑμῶν, ὅτι πρόσαγμα τῷ Ἰσραὴλ ἐσι, καὶ κεῖμα

„ τῷ Θεῷ Ἰακώβ. Ἠθέλε χωρὶς ἀμφιβολίαν ὁ Θεὸς μὲ τοῦτα τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα τῆς χαρᾶς νὰ σύρῃ τοὺς Ἑβραίους εἰς προσκυνήσίν του, διὰ νὰ μὴν ἠθέλαν ὑπάγῃ ὀπίσω εἰς τὸ δεισιδαιμονικὸν βίον τῶν εἰδωλολατρῶν· οἱ ὁποῖοι ὅταν ἄρχιζων τὸν χρόνον τους ἐξεδίδοντο εἰς παρόμοιας ἀγαλλίασας καὶ χαρᾶς, μὲ διαφόρους θυσίας ὁποῦ ἐπροσφερναν εἰς τὸ Δαιμόνιον, προσκυνοῦντες τὰ εἴδωλά τους. Ἀφερώνοντες λοιπὸν οἱ Ἐθνικοὶ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ χρόνου εἰς τὸν Ἰανόν, ἢ διὰ νὰ εἰπῶ καλλίτερα εἰς τὸ Δαιμόνιον, ἠθέλησεν ὁ Κύριος, ὅτι ὁ Ἑβραϊκὸς λαὸς νὰ ἀφιερώνῃ εἰς αὐτὸν τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ χρόνου, ὄχι μὲ πάξεις αἰσχρὰς καὶ ἀκαθάρτους, καθὼς ἔκαμναν οἱ εἰδωλολάτραι, ἀλλὰ μὲ Ἁγίαν ἀγαλλίασιν, μὲ σάλπιγγας, μὲ σημεῖα χαρᾶς, καὶ μὲ θυσίας θυσιασμένας εἰς τιμήν του.

Οἱ Χριστιανοὶ δὲν ἔχουσι χρέος νὰ φυλάττων τοῦτο τὴν Ἑορτήν· διότι εἶναι ὅλοι προσκεκτικοὶ εἰς τὰ Μυστήρια τῆς ἐξαγορᾶς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὁποῦ ἔγινεν εἰς τὸν Σταυρόν, μὲ ἐκεῖνο τὸν αἱματωμένον θυσίαν, ὁποῦ ἐτυπώνετο εἰς ἐκεῖνο τοῦ Ἰσαάκ. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἔπαυσε τὸ αἴτιον μιᾶς τοιαύτης προσαγῆς, διὰ νὰ ἐπληρώθη ὅλον ἐκεῖνο ὁποῦ ἐπαράσταινε αὐτὴ ἡ προσαγή, ἔπαυσεν ἀκολούθως αὐτὸ τὸ πρόσαγμα, καὶ δὲν πρέπει νὰ φυλάσσεται ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΚΓ'.

Περὶ τῆς Νηστείας, καὶ τῆς Ἑορτῆς τοῦ Καθαρισμοῦ.

Ἡ Τετάρτη Ἑορτὴ ὁποῦ πανηγυρίζει ἡ Συναγωγή, εἶναι ἐκείνη τῶν Καθαρισμῶν, ὁποῦ ἐπροσάχθη μίαν φορὰν ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸν λαόν του εἰς τὸ Λευϊτικὸν, Κεφ. κγ'. Ἐδ. κζ'. „ Καὶ τὴν δε-„ κάτην τοῦ Μηνὸς τοῦ ἑβδόμου τούτου ἡμέρας ἐξιλασ-„ μοῦ, κλητὴ ἁγία ἔσαι ὑμῖν. καὶ ταπεινώσετε τὰς „ ψυχὰς ὑμῶν. Τοῦτο εἶναι ἡ κυρία Ἑορτὴ, ὁποῦ ἔχει ἡ Συναγωγὴ εἰς ὅλον τὸν χρόνον, καὶ οἱ Ἑβραῖοι τηρῶ φυλάττουσι μὲ πολλὴν ἀκρίβειαν, καὶ μὲ ἀπαρεμπόδιστος δεισιδαιμονίας.

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ χρόνου ἕως τὴν ἡμέραν τῶν καθαρισμῶν περνοῦσι δέκα ἡμέραι, καὶ ὀνομάζονται αὐταὶ, Ἰγασέρετ ἰεμὲ τεσκιυβὰ, δηλαδὴ δέκα ἡμέραι μετανοίας, εἰς τὰς ὁποίας προθέτουσι κάποιαις παρακάλεσες εἰς τὴν Συναγωγὴν, δεόμενοι τοῦ Θεοῦ νὰ θελήσῃ νὰ τοὺς γράψῃ εἰς τὸ Βιβλίον τῆς ζωῆς. Τὰς συμβουλεύουσιν οἱ Ῥαββῖνοι νὰ μὴ βγαίνουσιν εἰς ταύτας τὰς ἡμέρας οὐδὲ τὸ ψωμίον ὁποῦ νὰ εἶναι καμωμένον ἀπὸ Χριστιανούς.

Φθάνοντες εἰς τὴν παραμονὴν αὐτῆς τῆς Ἑορτῆς, συκώνουνται ὀλίγον γλυκορώτερα ἀπὸ τὸ συνηθισμένον, καὶ ὑπάγουσι νὰ κάμουν προσευχὴν, καὶ νὰ

ἐκπηδίσων πολλὰς παρακάλεσες εἰς τὴν Συναγωγήν. Καὶ πελειώνωντας ἡ προσδυχὴ, ὑπάγωσι νὰ ἑτοιμάσων τὰ βρώματα μὲ πολλὴν πλουσιοπαροχίαν. δίτι λέγωσιν εἰς τὸ Ταλμὺδ σύγγραμμα Ιομὰ, ὅτι ὅποιος ζώγει καὶ πίνει εἰς τάτην τὴν ἡμέραν πειασότερον ἀπ' ἐκεῖνο ὁπὰ σωνηδίζει εἰς τὰς ἄλλας ἡμέρας, θέλει ἔχει τόσον μισθὸν, ὡσὰν νὰ ἐνήστευε τάτην τὴν ἡμέραν, καὶ τὴν ἀκόλυθον. Καὶ ἐν ἀληθεία φυλάττωσι τάτην τὴν συμβολὴν μὴ ἀκειβείας, ὡσὰν ὁπὰ εἶναι πρᾶγμα ὁπὰ δὲν ἔχει χρείαν ἀπὸ τόσην παρακίνησιν διὰ νὰ δεχθῇ, καὶ νὰ βαλθῇ εἰς ἔργον.

Σωνηδίζωσι τινὲς νὰ πέρνων σὰν πετεινὸν εἰς τοιαύτην ἡμέραν, καὶ ὢντας γυναῖκα μίαν ὄρνιθα διὰ ἐξιλέωσιν τῆς ἁμαρτιῶντας, καὶ κάμνωσιν ὡς ἔπεται. Δηλαδὴ ὁ οἰκοδεσπότης πέρνει τὸν πετεινὸν, καὶ τὸν περιστρέφει ξεῖς φοραῖς ξογύρω εἰς τὴν κεφαλήν τε, καὶ εἰς τὴν Κεφαλὴν τῆς οἰκιακῶντε. καὶ εἰς τοιαύτην πρᾶξιν λέγωσι τᾶτα τὰ λόγια εἰς Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν, ὁπὰ μεταγλωττισμένα εἰς τὴν γλῶσσάν μας, δηλᾶσι· „ Τᾶτος ὁ πετεινὸς ἂς εἶ-„ ναι ἀντὶς δι' ἐμένα, καὶ ἀντὶς δι' ἐμένα ἂς συμ-„ βῇ τᾶτη ἡ ἐξιλέωσις. Τᾶτος ὁ πετεινὸς ἂς ὑπά-„ γῃ εἰς τὸν θανάτον, καὶ ἐγὼ εἰς τὴν ζωήν. Ἀ-„ μήν. Καὶ τᾶτο λέγωντας, φονεύει τὸν πετεινὸν, καὶ ῥίπτωσι τὰ ἐντόσια τε ἐπάνωθεν τῆς σκέπης τᾶ σπιτίν, διὰ νὰ εἶναι ξοφὴ τῆς πετεινῶν. Εἰς τοιαύτας δεισιδαιμονίας εἶναι βεβυθισμένη ἡ πτω-

χὴ

χὴ Συναγωγὴ, ἀφ' ὅ δὲν ἠθέλησε νὰ δεχθῇ τὸν παγμένον Σωτῆρα. Πλανῶνται οἱ ἄθλιοι πιστεύοντες ὅτι ὁ θάνατος σὰς πετεινῦ, ἠμπορεῖ νὰ εἶναι ἐξιλασμὸς τῆς ἁμαρτιῶντας. Δὲν θέλει εἶσαι ὁ θάνατος τᾶ πετεινῦ, ἤτε ὁ προσκαιρινὸς αὐτῆς θάνατος ἡ τιμωρία τῆς ἁμαρτιῶντας, ἀλλὰ ὁ θάνατος ὁ παντοτεινὸς, ὁπὰ δὲν θέλει ἔχει ποτὲ τέλος, ἤτε θέλων ἠξεύρει ποτὲ τί πρᾶγμα ἤθελεν ἦσαι, ὁπὰ νὰ τελειώσῃ ἐκείνης τὰς ἄκρες πόνας, καὶ τὰς παλαιπωρείας.

Σωνηδίζωσιν εἰς τοιαύτην ἡμέραν νὰ πλυθῶνται εἰς θάλασσαν, εἰς ποταμὸς, ἢ εἰς λεξά, καὶ κάμνωσι νὰ δέρωνται ἀπὸ τὸν Ῥαββῆνόντας· μὲ ἐκεῖνην τὴν παίδευσιν τῆς βιακοντασννέα πτυπημάτων, τὴν λεγομένην, Μαλ-κὺτ, διὰ τὴν ὁποίαν εἴπομεν εἰς τὸ ι ζ'. Κεφ. τᾶτε τᾶ Βιβλίε. Κάμνωσι νὰ λύωνται ἀπὸ τὰς ἀφορισμὰς, ἀπὸ τὰς ὅρκως, καὶ ἀπὸ τὰ παξίματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἔπεσαν καὶ ἔπτυσαν εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον. Ὑπάγωσιν εἰς τὴν Συναγωγὴν πρὸς τὰς ὀκτὼ ὥρας τῆς ἡμέρας διὰ νὰ κάμνων τὴν σωνηδισμένην προσδυχήν. Σωνηδίζωσι νὰ φέρων ἔλαιον διὰ νὰ τὸ βάλων εἰς τὰ καντήλια τῆς Συναγωγῆς, ὁπὰ πρέπει νὰ σέκωνται ἀναμμένα ὅλην τὴν νύκτα, καὶ τὴν ἀκόλυθον ἡμέραν, καὶ πελειώνωντας ἡ προσδυχὴ ὑπάγωσιν εἰς τὰς οἴκως των, καὶ ἀρχίζωσι νὰ ζώγων, ἔχοντες ἑτοιμασμένον σὰν πλουσιοπάροχον δεῖπνον.

Ἔπειτα ὑπάγωσιν ὅλοι εἰς τὴν Συναγωγὴν ἀνυ-

πόδητοι, ἢ μὲ ὑποδήματα ἀπὸ σεγκένι, καθὼς ὑπάγασιν εἰς τὴν ἡμέραν τῆς Νηστείας τῆς ἐρημώσεως τὸ Ναὸ, καθὼς εἴπομεν εἰς τὸ 17. Κεφ. Καθ' σὰς βασᾶ τὸ ἐπανοφόριον μὲ τὰ φυλακτήρια. Καὶ πρὸ τῆ ἀρχίσεν τὴν προσδυχὴν, βάνασιν εἰς διαλαλημὸν τὴν τιμὴν τῶν Βιβλίων ὅλων τῆ Νόμε, ὁπῆ εἶναι φυλαγμένα εἰς τὴν Συναγωγὴν, κὴ ἐκεῖνοι, ὁπῆ προσφέρασι τὸ περισσότερον, τὰ συκώνασι, κὴ τὰ φέρασιν εἰς τὸν τόπον, ὁπῆ εἶναι εἰς τὸ μέσον. Εἶναι ἀδυνάτον νὰ παρασήσῃ τινὰς διὰ λόγε τὰς καταλαλιὰς, ὁπῆ γίνονται εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, κὴ τὰς καπάρας, κὴ τὰς ὑβρισίας ὁπῆ λέγει ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλον. Ἐνθυμᾶμαι, ὅτι εἰς τοιαύτην νύκτα εἰς τέτοιον καιρὸν ἦλθαν εἰς τὰ χέρια, κὴ ἐδάρθηκαν εἰς τὴν ἰδίαν Συναγωγήν. κὴ τῆτο προέρχεται ἀπὸ τὸ πολὺ φαγητὸν, ἢ ἀπὸ τὸν πολὺν οἶνον, ὁπῆ ἔχασιν εἰς τὸν σόμαχόν τας, καὶ ἀπὸ τὸ νὰ μὴν ἠξεύρασι τί πρᾶγμα εἶναι δίλαβεια, κὴ ἄσκησις ἔμπροσθεν τῆ Θεῆ.

Τρεῖς Ῥαββῖνοι, διαφορετικὰ ἀπὸ τὰς ἄλλας ἡμέρας ὑπάγασιν εἰς τὸ μέσον διὰ νὰ εἰπῶν, καὶ νὰ ἐκφωνήσεν τὰς προσδυχάς. Ἕνας ἀπ' αὐτὰς, ὁπῆ εἶναι ἐκεῖνος ὁ μεσαῖος ἀρχίζει αὐτὴν τὴν προσδυχὴν, μὲ σῦα σχῆμα ὑπερβολικῆς ὑπεηφανίας, ἡ ὁποία τὰς κάμνει μισητὰς κὴ καπραμένας εἰς τὰ ὀμμάτια τῆ μεγάλε Θεῆ. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ, ὁπῆ ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ Ἑβραῖοι, ὁπῆ δ'γαλαν τὰ βιβλία ἀπὸ τὸ Κιβώτιον, σέκονται εἰς τὸ μέσον μὲ ἐκεῖνο τὸ

Α' ΝΑΙΡΕΣΙΣ.

Ἐπροσάχθη ἐκεῖ εἰς τὸ Λευϊτικὸν ὁ Ἑβραϊκὸς λαὸς νὰ ἑορτάζῃ τὴν δεκάτην ἡμέραν τῆς Σελήνης τῆ Σεπτεμβρίε, τὴν Ἑορτὴν τῆν Καθαρισμῶν· ἐπειδὴ ἤθελεν ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν μίαν πληρεσάτην λύσιν τῆν ἁμαρτιῶν, ὁπῆ ἔκαμνε ὁ λαὸς εἰς ὅλον τὸ διάσημα τῆ χρόνε. Εἰς τόσον ἐπρόσαξεν, ὅτι ἀφ' ἧ καθαρίσῃ ὁ Ἱερεὺς τὸν ἑαυτόν τε, κὴ τὸν οἶκόν τε μὲ μίαν θυσίαν προσφερμένην, διὰ νὰ ἤθελεν ἠμπορέσῃ νὰ εἶναι ὁ μεσίτης διὰ τὰς ἄλλας, νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν λαὸν δύο ἐρίφους, καθὼς εἶναι γραμμένον εἰς τὸ ις'. Κεφ. τῆ Λευϊτικῆ, κὴ νὰ ῥίψῃ λαχνὸν εἰς αὐτὰς, ἂν νὰ ἰδῇ ποῖος ἀπὸ τὰς δύο ἔπρεπε νὰ εἶναι τῆ Θεῆ, καὶ ποῖος τῆ Ἀζαζέλ· δηλαδὴ ποῖος ἔπρεπε νὰ σφαγῇ εἰς τιμὴν τῆ Θεῆ, κὴ ποῖος ἔπρεπε νὰ εἶναι ὁ ἀποπόμπαιος, κὴ νὰ σταλθῇ ἐλεύθερος εἰς τὴν ἔρημον. Ἐκεῖνος εἰς τὸν ὁποῖον ἔπιπτεν ὁ κλῆρος νὰ εἶναι τῆ Θεῆ, ἐπροσφέρνετο εἰς θυσίαν, κὴ ὁ ἄλλος ἔμενεν εἰς τὴν θύραν, κὴ ἀφ' ἧ ἐτελείωνεν ἡ θυσία τῆ ἄλλε, ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ ὁ Ἱερεὺς νὰ εὕρῃ τὸν ζωντανὸν ἐρίφον, κὴ ἐπάνω εἰς ἐκεῖνον νὰ ὁμολογήσῃ ὅλας τὰς ἁμαρτίας τῆ λαῆ, βάνωντάς τας ἐπάνω εἰς αὐτὸν τὸν ἐρίφον, κὴ ἀφίνωντάς τον ἂν νὰ σταλθῇ εἰς τὴν ἔρημον ἐλεύθερος Ὁ ὁποῖος ἐρίφος, λέγει τὸ θεῖον ῥητὸν, θέλει φέρει ἐπάνω θε σὺ τε ὅλας τὰς ἁμαρτίας

τῆ

τὸ λαὸ εἰς τὴν ἔρημον ,, Καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν
,, τὰς δύο χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χι-
,, μάρου τοῦ ζῶντος, καὶ ἐξαγορεύσει ἐπ' αὐτοῦ πά-
,, σας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ πάσας τὰς
,, ἀδικίας αὐτῶν, καὶ πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν,
,, καὶ ἐπιθήσει αὐτὰς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου
,, τοῦ ζῶντος, καὶ ἐξαποστελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου
,, ἑτοίμου εἰς τὴν ἔρημον. καὶ εἰσελεύσεται Ἀαρὼν,
,, καὶ τὰ ἑξῆς.

Ὁμιλοῦντας τὸ Ἱερὸν ῥητὸν διὰ τούτους τοὺς δύο ἔρ-
γους εἰς τὸ ῥηθὲν ις'. Κεφ. τοῦ Λευϊτικοῦ, Εὐδ. ζ'. λέ-
γει ταῦτα τὰ λόγια· ,, Καὶ λήψεται τοὺς δύο χι-
,, μάρους καὶ στήσει αὐτοὺς ἔναντι Κυρίου παρὰ τὴν θύ-
,, ραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐπιθήσει Ἀα-
,, ρὼν ἐπὶ τοὺς δύο χιμάρους κλῆρον. Κλῆρον ἕνα
,, τῷ Κυρίῳ, καὶ κλῆρον ἕνα τῷ ἀποπομπαίῳ. Τού-
τους ὁ λόγος χίμαρος ἀποπόμπαιος, λέγεται εἰς τὸ
Ἑβραϊκὸν ῥητὸν Ἀζαζὴλ, ὅπου εἶναι μία λέξις συν-
θεμένη ἀπὸ δύο λέξεις, δηλαδὴ, γνέζ, ὅπου σημα-
δεύει ἔριφον, καὶ Ἀζὰλ ὅπου δηλοῖ, ὑπάγειν,
ὅθεν συνάγονται αἱ δύο λέξεις σημαδεύουσι ἔριφον
ἀπεσταλμένον.

Φιλονεικοῦσιν οἱ Ῥαββῖνοι εἰς τὴν ἐξήγησιν τούτου
τοῦ λόγου Ἀζαζὴλ. Ὁ Ῥαββὶ Σολομὼν ἔχει γνώ-
μην, ὅτι εἶναι ὄνομα ὄρους βουνοῦ πολλὰ ὑψηλοῦ, καὶ
δυνατοῦ, ὅπου ὑπήγαιναν τὸν ἔριφον, καὶ ἀπ' ἐκεῖνο τὸ
μέγα ὕψος ἐκρεμνίζετο ἐπὶ ταυτῆ. Ἀλλὰ τοῦτο τὸ λέ-
γει ἀπὸ γνώμην του, καὶ δὲν δύναται εἰς τὸ ἅγιον

ῥη-

ῥητόν. Εἰς τὸ Βιβλίον ὀνομαζόμενον Πιρκὲ, ὁ Ῥαβ-
βὶ Ἐλιέζερ λέγει· ὅτι Ἀζαζὴλ εἶναι τὸ Δαιμό-
νιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐθυσίαζαν οἱ μέθυσοι εἰς ἐκεί-
νην τὴν ἡμέραν, διὰ νὰ μὴν ἤθελεν ἐναντιωθῆ,
καὶ κατηγορήσῃ εἰς τὸ κριτήριον τοῦ Θεοῦ τὰς Ἰσραηλί-
τας. Οὕτω εἰς τὸ Κεφάλ μς'. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου
ἀναγινώσκονται ταῦτα τὰ λόγια· ,, Δώσετε Σκιο-
,, χαὶδ, δηλ. Δώσετε χαρίσματα εἰς τὸν Σαμαὴλ,
,, ἵνα εἰς τὸ Δαιμόνιον εἰς τὴν ἡμέραν τῆς καθα-
,, ερισμῶν. Τὰ ἴδια λόγια ἀναγινώσκονται σιμὰ
εἰς ἄλλους Ῥαββίνους. Τοῦτο εἶναι μία πρόπασις ἀ-
σεβὴς, καὶ ἀναξία εἰς τὸ νὰ ἀναφερθῆ, ἄλλο παρὰ
νὰ ἀναιρεθῆ. Ὁ Θεὸς δὲν ἠμπορεῖ νὰ προσάξῃ
μίαν θυσίαν εἰς τιμὴν τοῦ Δαίμονος, εἶναι πρᾶγμα
πολὺ ἐναντίον εἰς τὴν τιμήν του. Συμπεραίνεται
λοιπὸν, καθὼς ἀκόμη συμφωνεῖ τὸ περισσότερον
μέρος τῆς Ἑβραίων, ὅτι Ἀζαζὴλ θέλει νὰ εἰπῆ
ἔριφος ἀπεσταλμένος, διότι ἐστέλλετο εἰς τὴν ἔρημον
ἀφ' οὗ ὁ Ἱερεὺς ἐξαγόρευεν ἐπάνω του τὰς ἁμαρ-
τίας ὅλου τοῦ λαοῦ.

Τοῦτο ἡ ἱεροπραξία περιεῖχε καὶ ἀλήθειαν μεγά-
λα Μυστήρια. Ὁ Ῥαββὶ Μωϋσῆς Μαϊμονείδης, ὄχι
ὀλιγώτερον τυφλὸς εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθείας
ἀπ' ἐκεῖνο ὅπου εἶναι οἱ ἄλλοι Ἑβραῖοι, ἐλόγια-
σεν, ὅτι ὁ Θεὸς νὰ ἐπρόσαξε τὴν θυσίαν τούτων
τῶν δύο ἐρίφων, διὰ νὰ λάβῃ τὴν συγχώρησιν
τῆς ἁμαρτίας ὅπου ἔκαμαν ἐναντίον τοῦ Ἰωσὴφ, ὅ-
ταν ἐγδύθη ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του, καθὼς εἶναι χαμ-

μένον

μόνον εἰς τὸν γένεσιν ὃν Κεφάλ. λ ζ'. καὶ ἐρρίφθη εἰς τὸν λάκκον, καὶ ὕστερον ἐπωλήθη εἰς τὸς Ἰσμαηλίτας, καὶ διὰ νὰ σκεπάσουν τοῦτο τὸ ἔργον, ἔσφαξαν ἕνα ἔριφον, καὶ ἔβαψαν τὸν χιτῶνα τοῦ Ἰωσὴφ μὲ τὸ αἷμα αὐτοῦ τοῦ ἐρίφου, καὶ τὸν ἔφεραν εἰς τὸν πατέρα τους τὸν Ἰακὼβ, δίδοντές του νὰ καταλάβῃ πῶς ὁ Ἰωσὴφ εἶχε ξεχιθῇ ἀπὸ σὰν θηρίον. Εἰς κάθαρσιν λοιπὸν αὐτῆς τῆς ἁμαρτίας, λέγει τοῦτος ὁ Ῥαββῖνος, θεμελιωμένος εἰς τὴν αὐθεντίαν τῶν παλαιῶν Ῥαββίνων, διέταξεν ὁ Θεὸς μίαν τοιαύτην προσαγωγήν. ἰδοὺ τὰ λόγιά του γραμμένα εἰς τὸ Βιβλίον Μορὲ Νεβοχὶμ, ὁποῦ πολλάκις ἀναφέραμεν, εἰς τὸ γ'. μέρος Κεφ. 49. „Οἱ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Ῥαβ-„βῖνοί μας εἶπον, ὅτι διὰ νὰ εἶναι ἐκεῖνος ὁ κα-„θαρισμὸς τῆς κοινότητος, διὰ τοῦτο γίνεται ἐνθυ-„μησις ἁμάρτων, διατὶ ἡμάρτησεν ὅλη ἡ συνά-„θροισις εἰς τὴν πώλησιν τοῦ δικαίου Ἰωσήφ. ἀ-„ναγινώσκεται εἰς τὴν Γένεσιν ὃν Κεφ. λ ζ'. Λα-„βόντες δὲ τὸν χιτῶνα τοῦ Ἰωσὴφ, ἔσφαξαν Ἔρι-„φον αἰγῶν, καὶ ἐμόλυναν τὸν χιτῶνα αἵματι. Ἀ-πὸ τοῦτο τὴν ἔκθεσιν ἀγκαλὰ καὶ εἶναι ψευδὴς, γνωρίζεται, ὅτι καὶ τοῦ τοὺς Ῥαββίνους εἰς τοῦτο τὴν ἱεροτελεσίαν, κρύπτεται κανένα Μυστήριον.

Καὶ ὅτι εἶναι ψευδὴς καὶ ἀσύστατος ἡ ἔκθεσις τοῦ Μαϊμονείδου, εἶναι καταφανὲς φανερὸν, καὶ καθαρόν. διότι τὸ ἁμάρτημα τῆς πωλήσεως τοῦ Ἰωσὴφ ἐκαθαρίσθη τότε εἰς τόσους χρόνους δουλείας εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐπειδὴ ἄλλην αἰτίαν δὲν ἠμπορεῖμεν νὰ ἀπο-

ἀποδώσωμεν ἐκείνης τῆς σκληροτάτης δουλείας, παρὰ ἐκείνην, καὶ κανένα ἄλλο ἁμάρτημα δὲν ἐσάθη, διὰ τὸ ὁποῖον νὰ ἦταν ἄξιοι μιᾶς τοσαύτης πολυχρονίου καὶ σκληρᾶς παιδεύσεως. τὸ λοιπὸν ἦτον πρεπτὴ ἡ τοιαύτη Θυσία διὰ τοῦτο τὸν αἴτιον. Ἔξω ἀπὸ τοῦτο φαίνεται καθαρὰ, ὅτι τότε ἡ Θυσία δὲν ἦτον διὰ μίαν μόνην ἁμαρτίαν, ἀλλὰ διὰ ὅλας κοινῶς, καὶ ἔπρεπε νὰ γίνεται εἰς τὴν ἡμέραν τῶν καθαρισμῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ ἐξιλεωθῇ ὁ Θεὸς, καὶ νὰ κάμῃ μετάνοιαν, ὄχι σὺς ἁμαρτήματος μόνου, ἀλλ' ὅλων τῶν ἁμαρτιῶν κοινῶν καὶ μερικῶν. Καὶ ἡ Θεία Γραφὴ ἀκόμη λέγει ῥητῶς, ὅτι ὁ Ἱερεὺς ἔπρεπε νὰ ἐξομολογήσῃ ἐπάνωθεν τοῦ ἔριφου ὅλας τὰς ἁμαρτίας ὅλου τοῦ λαοῦ, καὶ δι' αὐτὸν τὸν ἔριφον λέγει τὸ ῥητὸν, ὅτι ἔφερεν εἰς τὴν ἔρημον τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ τοῦ λαοῦ· „Καὶ λήψε-„ται ὁ χίμαρος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀδικίας αὐτῶν.

Σημειώνουσιν οἱ Ῥαββῖνοι εἰς τὸ Βιβλίον Γαλκὰκ, ὅτι διὰ νὰ φανερώσῃ πῶς ἐδῶ ὁμιλεῖ διὰ ὅλα τὰ ἁμαρτήματα καθολικῶς, ἡ Θεία Γραφὴ ἀναφέρει τὴν ἁμαρτίαν ὄχι μὲ μίαν φωνὴν, ἀλλὰ μὲ ὅλας ἐκείνας τὰς λέξεις, ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ ὀνομάζεται ἡ ἁμαρτία· „Καὶ ἐπιθήσει τὰς δύο χεῖ-„ρας αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Κεφαλὸν αὐτοῦ, καὶ ἐξαγορεύ-„σει ἐπ' αὐτὸν πάσας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν Ἰσ-„ραὴλ, καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν, καὶ πάσας „τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Σημειώσαι· ἀνομίας, καὶ „ἀδικίας, καὶ ἁμαρτίας. Λέγουσι λοιπόν· μὲ τὸ

ὄνο-

„ ὄνομα, ἀνομίας, ἐννοῦνται τὰ βαρύτατα ἁμαρ-
„ τήματα. μὲ τὸ ὄνομα, ἁμαρτίας, ἐννοῦνται αἱ
„ θανάσιμοι ἁμαρτίαι. μὲ τὸ ὄνομα ἀδικίας, ἐν-
„ νοῦνται ἐκεῖνα, ὁπῦ ἔγιναν ἀπὸ ἀγνωσίαν, ἢ
„ ἀπὸ ἀδυναμίαν. Τὸ λοιπὸν ἐγίνετο τύτη ἡ ἱε-
ροπραξία ὄχι διὰ σῶα μόνον ἁμάρτημα, ὅτι λο-
γῆς εἶναι ἐκεῖνο τῆς πωλήσεως τῦ Ἰωσὴφ, ἀλλὰ διὰ
ὅλα τὰ ἁμαρτήματα ὅλε τῦ λαῦ.

Δεν εἶναι ὀλιγώτερον γελοιώδης ἡ ἔκθεσις τῦ Ῥ'αβ-
βὶ Βεχαϊὲ, ὁ ὁποῖος προσαρμότει τὸν ᾯάγον, ὁ-
πῦ ἔμελλε νὰ βασάξῃ τὰς ἁμαρτίας τῦ λαῦ, εἰς
τὸν Ἡσαῦ, δηλαδὴ εἰς τὸν Χρισιανικὸν λαὸν, ὁπῦ
ἐννοεῖται μὲ τῦτο τὸ ὄνομα τῦ Σεΐρ, δηλαδὴ ᾯά-
γος, τὸ ὁποῖον ὄνομα Σεΐρ ἀποδίδεται εἰς τὸν ἴδιον
Ἡσαῦ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον λέγεσι ψευδῶς οἱ Ἑβραῖοι
νὰ κατάγωνται οἱ Χρισιανοί. Τὰ λόγια τῦ Ῥ'αββὶ
εἶναι τῦτα, δηλαδὴ, ἐξηγεῖ τὰ λόγια τῦ ῥητῦ·
„ Καὶ λήψεται ὁ χίμαρος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀδικίας
„ αὐτῶν. καὶ λέγει ἔπω· Λαμβάνει ὁ Θεὸς ὅλας τὰς
„ ἁμαρτίας τῶν Ἑβραίων, καὶ τὰς ἀποθέτει ἐπά-
„ νω εἰς τὸν Ἡσαῦ, καθὼς εἶναι γεγραμμένον·
„ Θέλει βασάξει ὁ ᾯάγος τὰς ἁμαρτίας. Ὁ ᾯά-
„ γος ἄλλο δὲν δηλοῖ, παρὰ τὸν Ἡσαῦ, καθὼς
„ εἶναι γεγραμμένον εἰς τὴν Γένεσιν εἰς τὸ Κεφάλ.
„ κζ'. Ἐδ. ιά ἔσιν Ἡσαῦ ὁ Ἀδελφός με Σεΐρ, δη-
„ λαδὴ, δασύς. Θέλει εἰπεῖ ὁ Ἡσαῦ, πόσω δύ-
„ ναμιν ἔχω ἐγὼ διὰ νὰ βασάξω ἐπάνωθέν με
„ τὰς ἁμαρτίας τῦ Ἑβραϊκῦ λαῦ; Τότε ὁ Θεὸς
„ θέ-

„ θέλει τὰς πάρῃ ἀπ' αὐτὸν, καὶ θέλει τὰς βάλει
„ ἐπάνω εἰς τὰ φορέματά τε, τὰ ὁποῖα δὲν θὲ-
„ λει γενεῖ κόκκινα, καθὼς εἶναι γεγραμμένον εἰς
„ τὸ ξγ'. Κεφ. τῦ Ἡσαΐε. Ἵνα τί τὰ ἱμάτιά σε εἰ-
„ σὶν ἐρυθρά; Τὰ ἴδια διδάσκουσιν οἱ Ῥ'αββῖνοι
εἰς τὸ Βιβλίον Ῥ'αβὸτ· καὶ ἔχυσι τὴν ἰδίαν γνώμην
ὁ Ῥ'αββὶ Μωζὲς Γερωνδέζες, καὶ Ἀ'βναζρὰς, καὶ οἱ
Ἑβραῖοι κοινῶς ἀποδέχονται τύτην τὴν γνώμην, ἡ
ὁποία ἀγκαλὰ καὶ εἶναι ψευδὴς, καὶ ἀσεβὴς, δείχ-
νει ὅτι εἰς τύτην τὴν ἱεροπραξίαν κρύπτεται κανένα
Μυσήριον.

Τύτη ἡ διδασκαλία τῶν Ῥ'αββίνων εἶναι ψευδὴς,
ἀσεβὴς, καὶ ἄνομος, διότι ἀπ' αὐτὴν πρέπει νὰ συμ-
περαίνωμεν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἄδικος. Διότι ποῖος εἶ-
ναι ἄδικος; Διότι ποῖος εἶναι ἐκεῖνος ὁ Νόμος ὁπῦ
προσάζει, ὅτι πταίωνπας σῶας ἄνθρωπος, νὰ πά-
χῃ ἄλλος; πῶς ἠμπορεῖ νὰ παιδεύεται σῶας ἄνθρω-
πος, ὁπῦ δὲν ἔχει καμίαν μετοχὴν ἀπ' ἐκεῖνο τὸ
ἁμάρτημα, ἀνίσως καὶ διαμαρτύρεται ὁ Θεὸς διὰ σό-
ματος τῦ Ἰεζεκιὴλ ἐν Κεφαλ. ιή Ἐδ. κ'. λέγωντας·
„ Ψυχὴ ἡ ἁμαρτάνσα αὕτη ἀποθανεῖται, υἱὸς δὲ λή-
„ ψεται τὴν ἀδικίαν τῦ Πατρὸς αὐτῦ, καὶ Πατὴρ
„ λήψεται τὴν ἀδικίαν τῦ υἱῦ αὐτῦ; Πῶς ἠμπορεῖ
νὰ σαθῇ, ὅτι οἱ Ἐθνικοὶ, καὶ ὁ Χρισιανικὸς λαὸς νὰ
φέρῃ τὴν ποινὴν τῆς ἁμαρτίας τῦ Ἑβραϊκῦ λαῦ;
ἀληθῶς, ὅτι εἰς τὴν Ἔξοδον ἐν Κεφ. κ'. λέγει ὁ
Θεὸς ὅτι θέλει παιδεύσει τὰς ἁμαρτίας τῶν Πατέ-
ρων εἰς τὰς υἱὰς ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεάν. Ἀλ-

λὰ τῦτο ἐννοεῖται δχὶ τὰς υἱὲς, ὁπῦ μιμῦνται τὰ κακὸ ἔθη τῶ Πατέρων τῦς. Ἀλλὰ τὸ νὰ θέλῃ ὁ Θεὸς νὰ ἀποδίδῃ τὸ ἁμάρτημα τῦ υἱὸς εἰς τὸν ἄλλον, χὴ νὰ τὸν παιδεύσῃ, ὡ χὴ δὲν εἶναι πταίσης, ἤθελεν ἦσαι ἀδικία εἰς σῶα ἄνθρωπον, πολὺ περισσότερον εἰς τὸν Θεὸν, ὁπῦ εἶναι δικαιότατος.

Ἀπὸ τῦτῶ τῶ ἔκθεσιν τῶ Ἑβραίων ἠμπορῶμῶ νὰ σωάξωμῶ, χὴ νὰ δηγάλωμῶ δύο συμπεράσματα εἰς βοήθειάν μας. Τὸ πρῶτον εἶναι, ὅτι εἰς τῦτῶ τῶ ἱεροπραξίαν ἐμπεριέχεται σῶα μέγα Μυσήριον. Τὸ δεύτερον εἶναι, ὅτι ἀνίσως οἱ καταγόμῶοι ἀπὸ τὸν Ἡσαῦ, οἱ ὁποῖοι εἶναι οἱ Χριστιανοὶ χὴ τῶ ψεύδῶ διδασκαλίαν τῦς, βασάζυτι τὰ ἁμαρτήματα τῶ Ἑβραίων, χὴ τιμωρῶνται δι' αὐτὰς, ἠμπορεῖ νὰ σαθῇ χὴ τῦτῶ τῶ διδασκαλίαν τῦς, νὰ πληρώσῃ σῶας ἐντελῶς τὸ ἁμάρτημα, ὁπῦ ἔκαμῶ σῶας ἄλλος, χὴ νὰ ἐλεύθερώσῃ τὸν πταίσῶ ἀπὸ τῶ ποινῶ, ὁπῦ τὸ ἔπρεπεν. ὥστε, ὅταν ἡμεῖς θέλομῶ εἰπεῖ τὸ Ἑβραίῳ, ὅτι ὁ Βάγος δηλοῖ τὸν Μεσσίαν, ὅσις ἔπρεπε νὰ βασάξῃ ἐπαύωθεύτε τὰς ἁμαρτίας ὅλῳ τῦ Κόσμῳ, δὲν θέλει ἔχει ἀφορμῶ νὰ μᾶς περιπαίζῃ χὴ νὰ ἀναγελᾷ τὸν λόγον μας.

Τέτε δὲ ὑποτιθεμένῳ λέγω, ὅτι τότε ἡ ἱεροπραξία ἄλλο δὲν ἐσημείωνε, παρὰ τὸν θάνατον τῦ Μεσσία, χὴ τῶ αἱματώδη θυσίαν, ὁπῦ ἔμελλε νὰ κάμῃ ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν δχὶ τῶ ἄφεσιν τῶ ἁμαρτιῶν ὅλῳ τῦ Κόσμῳ. Οἱ δύο Βάγοι ἐσημείωναν τὰς δύο

δύο φύσεις, τὴν Θείαν, χὴ τὴν ἀνθρωπίνῶ, ἡ ὁποία ἀνθρωπίνη ἔπρεπε νὰ πάθῃ μόνη, μένσα ἡ Θεία εἰς τὴν ἰδιότητά της, ἀπαθὴς, χὴ ἀθάνατος. Τέτε ἡ ἔκθεσις δὲν πρέπει νὰ φαίνεται παράξενη εἰς τῦς Ἑβραίῦς, χὴ ἀλλόκοτος. διότι ἠξεύρυσι καλῶτατα τὴν διδασκαλίαν τῶ Ταλμυδιστῶν τῦς, οἱ ὁποῖοι βεβαιώνυσιν, ὅτι ὁ Μεσσίας ἦτον τὸ τέλος, χὴ ὁ σκοπὸς ὅλης τῆς Θείας Γραφῆς· „ ὅλοι „ οἱ Προφῆται δὲν ἐπροφήτευσαν, παρὰ διὰ τῦς „ ἡμέρας τῦ Μεσσία. Ἂν οἱ Ῥαββῖνοι ἐλόγιασαν νὰ προσαρμώσυν τὴν σημείωσιν τέτης τῆς ἱεροπραξίας εἰς τὸν Ἡσαῦ, ἀγκαλὰ χὴ εἶναι ψεύδες, χὲ ἀσεβὲς, πολὺ περισσότερον ἐγὼ ἠμπορῶ νὰ τὸ προσαρμόσω εἰς τὸν Μεσσίαν, διότι αὐτὸς εἶναι τὸ τέλος ὅλῳ τῦ Νόμῳ, χὴ ὁ τυπέμῶος ἀπὸ ὅλας τὰς θυσίας.

Ὡμολόγησαν χὴ μὴ θέλοντες οἱ Ῥαββῖνοι τῦτῶ τὴν ἀλήθειαν. Ὁ Ῥαββὶ Μωϋσῆς Γερόντιος ὀξηγῶντας τὸ ἰθ'. Κεφ. τῦ Λευϊτικῦ, ἀποδίδει τὸν λόγον διὰ τὸν Βάγον τὸν ἀπεσαλμένον, ὁπῦ ἐδιώχνετο ἔξω ἀπὸ τὴν κατοικημένῶ Γῆν, χὴ ἔξω ἀπὸ τὸ ἀνάξιον δικαιολόγημα, ὁπῦ πρὸ ὀλίγυ ἀναφέραμῶ, ἐφαρμόζωντας τὴν ἱεροπραξίαν εἰς τὸν Ἡσαῦ, ὁμολογεῖ ἔπειτα τέλος πάντων, ὅτι τότε ἡ ἱεροπραξία, χὴ ἐκείνη τῆς κοκκίνης δαμάλεως, περὶ τῆς ὁποίας λέγεται εἰς τὸ Βιβλίον τῶν Ἀριθμῶν ἐν Κεφ. ιθ'. ὅτι ἐκαίετο ἔξω τῆς κατοικημένης γῆς, δηλοῖ ἐκεῖνο, ὁπῦ ἔμελλε νὰ συμβῇ εἰς τὸν καιρὸν τῦ Μεσ-

σία, ὅταν ἔμελλε νὰ ἀποδιωχθῇ ἀπὸ τὸν Κόσμον ἡ εἰδωλολατρεία, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἀκαθαρσίας, τὸ ὁποῖον κάμνει ἐνθύμησιν ὁ Ζαχαρίας εἰς τὸ ιγ'. Κεφ. Τὰ λόγια αὐτὰ τὰ Γερανδίκα εἶναι τὰ ἀκόλουθα· „ Οὕτως εἰς τὸ κάμωμα τῆς κοκκίνης δαμά„ λεως, ὁπὰ ἐθυσιάζετο ἔξω ἀπὸ τὸν κατοικημέ„ νον τόπον, ὁπὰ εἶναι ὅμοιον μὲ τὸ τὰ Τράγα „ τὰ ἐξαποσαλμένα, ὁπὰ ἐδιώχνετο ἔξω τῆς πό„ λεως, ἐσημείωνεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀναχωρήσῃ ἡ „ εἰδωλολατρεία, καὶ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἀπὸ „ τὴν γῆν, καθὼς εἶναι γραμμένον εἰς τὸν Ζα„ χαρίαν ἐν Κεφ. ιγ'. Ἐδ. β'. καὶ τὸ πνεῦμα τὸ „ ἀκάθαρτον ἐξερῶ ἀπὸ τῆς γῆς.

Ἴσως θέλει φανῇ εἰς κανένα, ὅτι δὲν εἶναι καμία ἀναλογία ἀναμέσον τὰ Τράγα, καὶ τὰ Μεσσία, διὰ νὰ εἶναι ἐκεῖνος ὁ Τράγος ζῶον ὠφελὲς, φαῦλον, καὶ δυσῶδες, ὁ δὲ Μεσσίας εἶναι ὁ Ἅγιος τῶν Ἁγίων. ἀλλὰ εἰς τὰτο ἀποκρίνομαι καὶ λέγω, ὅτι τύπαις ἡ ὁμοίωσες δὲν πρέπει νὰ λαμβάνωνται καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τὰς, ἀλλὰ εἰς μέρη τινά. Ὁ Μεσσίας εἰς τὸν κά. Ψαλμὸν ὀνομάζεται σκώληξ· διότι λέγει διὰ λόγα τὰ· „ Ἐγὼ δὲ εἰμι σκώ„ ληξ, καὶ ὐκ ἄνθρωπος. Καὶ ὅτι πῶς ὅλος ἐκεῖνος ὁ Ψαλμὸς ὁμιλεῖ διὰ τὸν Μεσσίαν, τὸ ὁμολογᾶσι καὶ αὐτοὶ οἱ Ῥαββῖνοι εἰς τὸ Ἰαλκὰτ, ἐκθέτοντες τὸ ξ'. Κεφ. τὰ Ἡσαΐα. Δὲν εἶναι λοιπὸν μέγα πρᾶγμα, τὸ νὰ ὀνομάζεται ἔριφος, ἀφοῦ θέλει νὰ ὀνομάζεται σκώληξ. Καὶ ὁ Θεὸς ἀκόμη διὰ σόματος τὰ

τὰ Προφήτα Ὡσηὲ εἰς τὸ έ. Κεφ. καὶ εἰς τὸ ιά. καὶ εἰς τὸ γ'. Κεφ. τὰ Ἀμὼς ὀνομάζεται Λέων, μ' ὅλον ὁπὰ τὰτος εἶναι θηρίον ἁρπακτικὸν, ὑπερήφανον, καὶ σαρκοβόρον. Ὁ ἀετὸς εἶναι πετεινὸν ἅρπαγον, καὶ ὅμως εἰς τὸ Δευτερονόμιον Κεφ. λ β. ὁ Θεὸς παρομοιάζεται μὲ αὐτὸ τὸ ζῶον. Κάθως λοιπὸν λέγεται, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ὅμοιος μὲ αὐτὰ τὰ ζῶα, ὄχι καὶ τὰ ἐλαττώματά τες, ἀλλὰ καὶ τὴν μεγαλοψυχίαν τες, γενναιότητα, καὶ ἄλλα παρόμοια. ὅπω καὶ ὁ Μεσσίας λέγεται ὅμοιος τὰ Τράγα, ὄχι καθ' ὅσον εἶναι δυσώδης, ἀλλὰ καὶ τὰ μέρη τὰ καλὰ, καθ' ὅσον εἶναι ζῶον δεκτὸν εἰς θυσίαν.

Ὁ Τράγος λοιπὸν εἶναι τύπος τὰ Μεσσία, ὁπὰ ἔπρεπε νὰ θυσιαθῇ διὰ τὴν σωτηρίαν τὰ Κόσμα, βασάζωντας ἐπάνω θὲ τὰς ἁμαρτίας ὅλων τῶν ἀνθρώπων, καθὼς εἶπεν ὁ Ἡσαΐας ἐν Κεφαλ. νγ'. „ Καὶ αὐτὸς πολλῶν ἁμαρτίας ἀνέλαβεν.

Δὲν πρέπει νὰ θαυμάζῃ τινὰς ἂν ἡ Θεία Γραφὴ κάμνει ἐνθύμησιν δύο Τράγων, καὶ ἐγὼ ἐπροσάρμοσα σῶμα μόνον εἰς τὸν Μεσσίαν· διότι ὁ σκοπὸς τῆς Θείας Γραφῆς δὲν εἶναι, παρὰ νὰ ὁμιλήσῃ διὰ σῶμα Τράγον, διὰ σῶμα μόνον ὑποκείμενον, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἦτον ἀδύνατον νὰ φανερώσῃ τὰς διαφόρας ἐνεργείας, ὁπὰ ἤθελε νὰ σημειώσῃ τὸ Ἱερὸν Ῥητὸν, εἰς σῶμα μόνον ζῶον, διὰ τὰτο ἐξ ἀνάγκης εἰς καταλῆψιν ἐδικῶ μας μᾶς παρασαίνει δύο. Ὁ ἐξαίρετος σκοπὸς ἦτον διὰ νὰ μᾶς δώσῃ νὰ καταλάβωμεν, ὅτι διὰ ἐκεῖνον τὸν θάνατον, δι' ἐκείνῳ τῷ θυσίαν τὰ Τράγα

τὸ ἐσφαγμένο, ἀφέθησαν εἰς τὸς Ἑβραίους ὅλα τὰ ἁμαρτήματα, καὶ ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ ὅλης τὴς Ἰσραηλίτας. Μὴν ἠμπορῶντας λοιπὸν νὰ ἐξηγήσῃ καὶ νὰ παρασήσῃ ὅλον τοῦτο μὲ σῶαν μόνον Τράγον, ἐμβάζει ὡσὰν ἐξ ἀνάγκης δύο Τράγους, ὁ σῶας ἀπὸ τὸς ὁποίους ἐβάσαζε τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ ἐπάνω σὲ τὸν, ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖνος ὁ Τράγος ὁ ἐσφαγμένος, ἀφ' ὧ ἐθυσιάθη δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ ἄλλην ἐνέργειαν. Ὅθεν λέγουσιν οἱ Ῥαββῖνοι εἰς τὸ Βιβλίον Ἰαλκὺτ, ὅτι τότε οἱ δύο Τράγοι ἔμελλον νὰ εἶναι ὅμοιοι εἰς τὴν ὄψιν, εἰς τὴν ἡλικίαν, εἰς μεγαλότητα, καὶ εἰς ὅλας τὰς περισάσεις, εἰς τρόπον ὁποῦ νὰ φαίνωνται σῶας μόνος, μίαν φορὰν, ὁποῦ σῶας μόνος ἔπρεπε νὰ εἶναι καὶ τὴν ἀλήθειαν τῆς σημειώσεως. Καὶ ἐπειδὴ ἐπληρώθη εἰς τὸν Χριστὸν ὅλον ἐκεῖνο, ὁποῦ ἐσημείωνε τότε ἡ Ἑορτὴ, ἀκολουθεῖ, ὅτι ἐπειδὴ ἔπαυσε τὸ αἴτιον μιᾶς τοιαύτης Ἑορτῆς, ἔπαυσεν ἀκόμη καὶ τότε ἡ Ἐντολή.

Καὶ ὅτι ἔπαυσεν ἀληθῶς τότε ἡ Ἐντολὴ, ἀποδείκνυται φανερὰ ἐναντίον αὐτῶν τῶν Ἑβραίων τοιουτοτρόπως. Οἱ Ἑβραῖοι πιστεύουσιν ἀναμφιβόλως νὰ λαμβάνουσιν εἰς τοιαύτην ἡμέραν τὴν καθολικὴν ἄφεσιν ὅλων τῶν ἁμαρτιῶν τους. Ἐγὼ ὁμιλῶ μὲ αὐτὸς καὶ τὸς λέγω· εἶναι βέβαιον ὅτι ἀναμένοντες αὐτοὶ τὸν Μεσσίαν, καὶ τὸ αἴτιον, ὁποῦ φέρουσι διὰ μίαν τόσην μακρὰν ἀργοποσίαν, εἶναι ἡ ἀφορμὴ τῶν ἁμαρτιῶν τους. ἀπόκεισις εἶναι τότε καὶ ἀλήθειαν, ὁποῦ ἔχει καὶ ἀπὸ σώματος τῶν Γυναικῶν, καὶ τῶν Παιδίων. Τὸ λοιπὸν

πὸν λέγω ἐγὼ, δίδωντας σῶα καιρὸν εἰς τὸν ὁποῖον ἤθελε δύρεθῇ ἡ Συναγωγὴ χωρὶς ἁμαρτίας, πρέπει ἀναγκαίως νὰ ἔλθῃ ὁ Μεσσίας· ἀλλὰ ἀνίσως εἶναι ὁποῦ καὶ τὴν γνώμην τους εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῶν καθαρισμῶν δὲν ἔχουσιν ἁμαρτίας, καὶ εἶναι περισσότερον ἀπὸ Ἄγγελοι, καὶ δὲν εἶναι τὸ ὁλοκαύτωμα τῆς ἁμαρτίας, τὸ λοιπὸν πρέπει εἰς τοιαύτην ἡμέραν νὰ ἔλθῃ ὁ Μεσσίας. ἀλλὰ ἀνίσως καὶ ἐπέρασαν τόσοι καὶ τόσοι χρόνοι, καὶ δὲν φαίνεται νὰ ἔλθῃ αὐτὸς ὁ Μεσσίας (διατὶ ἦλθε) πρέπει λοιπὸν νὰ συμπεραίνωμεν, ὅτι δὲν συμβαίνει εἰς αὐτὸς ἡ ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν, καθὼς αὐτοὶ λογιάζουσι. Καὶ ἡ αἰτία διατὶ δὲν λαμβάνουσι τὴν ἄφεσιν, ὅτε ποτὲ θέλουν τὴν λάβει ἀπὸ τὸν Θεὸν, εἶναι, διατὶ δὲν μετανοοῦσι διὰ τὸ μέγιστον ἁμάρτημα, ὁποῦ αὐτοὶ ἔκαμαν, καὶ ὁποῦ καθ' ἡμέραν βεβαιώνεται, ὁποῦ εἶναι ἡ θεοκτονία, ὁ θάνατος, ὁποῦ ἔδωκαν τὸν Μεσσίαν, τὸ μῖσος τὸ ἀφιλίωτον, ὁποῦ προσφέρουσιν εἰς τὸν Χριστιανὸν, διατὶ πιστεύει εἰς αὐτὸν τὸν Μεσσίαν, καὶ τὸν προσκυνεῖ. Τότε εἶναι ἡ αἰτία ὅλων τῶν κακῶν τους. Θέλουσι νὰ πανηγυρίζουν τότε τὰς Ἑορτὰς, ὁποῦ ἐσημείωναν τὸν Μεσσίαν, καὶ δὲν θέλουσι νὰ πιστεύσουν τὴν ἔλθυσιν αὐτοῦ τοῦ Μεσσίᾳ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον μόνον λαμβάνεται ἡ ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν. Εἶπε θεϊκὰ ὁ Κορυφαῖος τῶν Ἀποστόλων εἰς τὰς Πράξεις ἐν Κεφ. δ'. Ἐδ. ιβ'. „ Οὔτε γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτε„ ρον ὑπὸ τὸν Οὐρανὸν, τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώ„ ποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΚΔ'.

Περὶ τῆς Ἑορτῆς τῶν Σκηνῶν, ἤτοι περὶ τῶν Καλύβων τῶν Ἑβραίων.

Ἡ Πέμπτη Ἑορτὴ, ὁπὸ παννυχίζει ἡ Συναγωγὴ εἶναι ἐκείνη τῶν Σκηνῶν, ἤτοι τῶν Καλύβων; προσαγμένη ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸ Λευϊτικὸν ἐν Κεφ. κγ'. Ἐδ. λϑ'. ἕως μγ'. Ἦτον προσαγμένη εἰς ἐνθύμησιν τῶν Σκηνῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἐκάθησαν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὴν ἔρημον μὲ τὴν Ἔξοδόντας ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον. Ἠθέλησεν ὁ Θεὸς νὰ τὴν ἑορτάζωσιν εἰς τὸν καιρὸν τῆς φθινοπώρας, διατὶ τότε συνηθίζουσιν αἱ βροχὲς νὰ εἶναι πολλαὶ, καὶ μεγάλαι, καὶ αἰσθάνεται τὸ ὄφελος, ὁπὸ προξενεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ σκέπη, ὁπὸ τὸν φυλάττει, καὶ τὸν διαυθεντεύει ἀπ' αὐτήν.

Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον φυλάττουσιν αὐτοὶ τὴν τὴν παννύχιαν, εἶναι ὁ ἀκόλουθος. Τελειώνωντας ἡ Ἑορτὴ τῶν καθαρισμῶν, ἑτοιμάζουσι καλάμια, βέργας, καὶ μυρτίαν. Ὅσις ἔχει εἰς τὸ σπήτι του κανένα ἡλιακὸν ξέσκεπον, ἢ αὐλήν, ἐκεῖ κατασκευάζει τὴν καλύβαν. Λαμβάνει τὰ καλάμια, καὶ τὰ πλέκει ὡσὰν φαθίον. Γεμίζει τὸ διάστημα τῶν καλαμίων μὲ φύλλα δένδρων, ἢ μὲ μυρτίαν, καὶ ὁλοτρόγυρα κάμνει περίφραγμα, εἰς τρόπον, ὁπὸ ἡ καλύβα σωνίσταται εἰς μίαν σκέπην μὲ

μὲ τέσσαρας τοίχους, κατασκευασμένα ὅλα ἀπὸ καλάμια, καὶ σκεπασμένα ἀπὸ φύλλα δένδρων, ἢ μὲ μυρτίνην. Κρεμνῶσιν ἀκόμη, περισσότερον διὰ σολισμὸν, παρὰ διὰ ἄλλο, διάφορα εἴδη καρπῶν, ὡσὰν σταφύλια, μῆλα, ῥόϊδα, καὶ ἄλλα παρόμοια.

Ἐπικρατεῖ μία τοιαύτη Ἑορτὴ ἡμέρας ὀκτὼ, αἱ δύο πρῶται ἡμέραι, καὶ αἱ δύο ὕστεραι εἶναι ἑορτάσιμοι, αἱ δὲ ἄλλαι αἱ ἐν τῷ μεταξὺ εἶναι ὡσὰν μισοεορταῖς.

Ἀγκαλὰ καὶ ὁ Θεὸς ἐπρόσταξε ῥητῶς τόσον τὴν Ἑορτὴν τῶν Ἀζύμων, ὅσον καὶ τότε τὴν τῶν Καλύβων διὰ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ὄχι περισσότερον, καὶ ἠθέλησεν, ὅτι ἡ πρώτη καὶ ἡ ὑστερινὴ νὰ εἶναι ἑορτάσιμοι, καὶ εἰς τότε τὴν ὑστερινὴν νὰ ἠθέλησεν ἀκόμη καὶ τὴν ὀγδόην, μ' ὅλον τοῦτο οἱ Ῥαββῖνοι προσάζουσι νὰ φυλάττουσιν ὀκτὼ ἡμέρας εἰς ἐκείνην τῶν Ἀζύμων, καὶ συνέα εἰς τότε τῶν καλύβων. Ὁ λόγος ὁπὸ ἀποδίδουσιν εἶναι τοῦτος, διότι λέγουσι νὰ μὴν εἶναι πολλὰ ἔμπειροι εἰς τὸν δρόμον τῆς Σελήνης, καὶ διὰ νὰ μὴ πάρουν κανένα λάθος εἰς τότε τὴν φύλαξιν, ἑορτάζουσι μίαν ἡμέραν περισσότερον, διὰ νὰ μὴ σφάλλουν, καὶ διὰ νὰ φυλάξουν τὴν ἀληθινὴν Ἑορτήν. Εἰς τοῦτο διείσκω δύο ἄτοπα· τὸ ἕνα εἶναι, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι τῆς Ἱερουσαλὴμ κάμνουσι τὸ Πάσχα ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἐκείνην τῶν Καλύβων ὀκτώ. καὶ ὅμως δὲν ἔχουσι τοῦτον τὸν φόβον, καὶ τοῦτον τὸν ἔλεγχον τῆς συνειδήσεως. αὐτὸ δὲν σφάλλουσιν

ἐκεῖνοι, ὐδὲ τὅποι ἤθελαν σφάλῃ, αὖ ὑπήγαιε με συμφώνως μὲ ἐκείνες. Τὸ δεύτερον εἶναι, ὅτι εἰς τὴν ἡμέραν τῶν καθαρισμῶν, διατὶ εἶναι διὰ νησείαν αὐςηρὰν, φυλάττυσι μίαν ἡμέραν, καὶ δὲν φοβῶνται νὰ μὴ σφάλλυσι τὴν ἡμέραν τῆς Σελήνης, ἢ ἄλλο. καὶ τὸ αἴτιον εἶναι, διατὶ δὲν θέλυσι νὰ νησεύσυν δύο ἡμέρας ἀκολούθως. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι εἰς ταῖς τελεταῖς δὲν κινῶνται ἀπὸ τὴν Ἐντολὴν τὲ Θεὲ, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν φαντασίαν τῶν Ῥαββίνων, καὶ ἀπ' ἐκεῖνο, ὁπὲ αὐτοὶ ἐφεῦρον.

Εἰς τὲτας ταῖς ἡμέραις, ὁπὲ ἐπικρατεῖ αὐτὴ ἡ Ἑορτὴ, βώγυσι καὶ κυεδάζυσιν εἰς τὴν καλύβαν, καὶ μεγάλοι ἀκόμη κοιμῶνται.

Εἰς τὴν παραμονὴν αὐτῆς τῆς Ἑορτῆς, δηλαδὴ εἰς τὴν δεκάτην τεσσαρτὴν ἡμέραν τῆς Σελήνης τὲ Σεπτεμβρίε, ἐπιμελῶνται ὅλοι νὰ ἑτοιμάσυν τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν Ἑορτήν. Φροντίζυσι νὰ ἔχυν ἕνα κλάδον φοινίκων, τὸν ὁποῖον γολίζυσι μὲ πολλαῖς κορδέλαις ὁλοβόγυρα, καὶ εἰς τὸ ποδάρι αὐτυνὲ δένυσι τρία κλονάρια μυρτίνης, ὁπὲ νὰ ἔχῃ τρία φύλλα εἰς κάθε κόμβον, καὶ δύο φύλλα ἰτέας. Ἀγοράζυσιν ἀκόμη καὶ σῦκα κίβον, ὁπὲ νὰ μὴν ἔχῃ καμίαν ἀτελειότητα.

Τὸ ἑσπέρας ὕτερον ἀπὸ τὰς σύδεκα ὥρας ὑπάγυσιν εἰς τὴν Συναγωγὴν, καὶ κάμνυσι τὴν σωνηθισμένην προσδυχὴν, καὶ ἔπειτα γυρίζυσιν εἰς τὰ ὁσπήτιά των, καὶ καθ' σῦας φέρει τὲς φίλυς τὲ εἰς τὴν καλύβαν, ὅξόχως δὲ ἐκείνυς, ὁπὲ μὴν ἔχοντες τόπον δὲν

δὲν ἠμπόρεσαν νὰ κάμυν τὸ καλύβιον εἰς τὴν κατοικίαν τες. Ὡσαὶ ἔμβυν μέσα εἰς τὴν καλύβαν, δὲν θὺς ὁ οἰκοδεσπότης δυχαρισεῖ τὸν Θεὸν, ὁπὲ ἔδωκε τὴν Ἐντολὴν δηλ. νὰ σέκωνται ἐκεῖνον τὸν καιρὸν εἰς τὰς καλύβας. Καὶ τελειώνοντας ἡ δυχαρίσησις, πίνει σῦα ποτήριον οἴνυ εἰς μίαν βάπεζαν, ὁπὲ σέκεται ἐκεῖ ἑτοιμασμένη, μὲ σῦα πολυκάνδηλον, ὁπὲ κρέμαται εἰς τὸ μέσον. Κάθονται ὅλοι εἰς τὴν βάπεζαν, βώγυσι ψωμίον, πασχαλικὰ, ζαχαρικὰ, καὶ ἄλλα παρόμοια, δυχαρισεῦσι τὸν Θεὸν, καὶ ἔπειτα ἀναχωρεῦσιν οἱ ξένοι. Ἂν ὁ καιρὸς τὲς συγχωρεῖ, ὑπάγυσιν εἰς καμίαν ἄλλην καλύβαν, διὰ νὰ ἠμπορέσυν νὰ φάγυν καὶ ἐκεῖ, καὶ νὰ πίυν, καὶ μὲ τὴν πρόφασιν, ὁπὲ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κάμυν τὴν καλύβαν εἰς τὸ ὀσπήτιόν τες, ὑπάγυσι πόρα εἰς τέτην, καὶ πόρα εἰς ἐκείνην διὰ νὰ φάγυν μὲ ἔξοδα τῶν ἄλλων.

Τὸ πρωὶ ὑπάγυσιν εἰς τὴν Συναγωγὴν, καὶ ἐκεῖ κάμνυσι τὴν προσδυχὴν καθὼς εἶναι γραμμένη εἰς τὰ Εὐχολόγια. Πέρνυσιν εἰς τὸ δεξιόν τες χέρι τὸ ῥηθὲν κλονάρι τῶν φοινίκων, καὶ τὸ κίβον εἰς τὸ ἀριστερὸν, κινῶντες καὶ τὸ σῦα καὶ τὸ ἄλλο χέρι πρὸς τὰ τέσσαρα μέρη τὲ Κόσμε εἰς τὴν Ἀνατολὴν, εἰς τὴν Δύσιν, εἰς τὸν Βορρᾶν, καὶ εἰς τὴν Μεσημβρίαν, εἰς βόπον, ὁπὲ φαίνεται περισσότερον πρᾶξις παιγνιδοσπαθίε, παρὰ προσδυχῆς, κάμνοντες ξεῖς κινήσεις εἰς καθένα ἀπὸ τὰ προειρημένα μέρη. Διὶ ἐκείνυς δὲ ὁπὲ δὲν ἔλαβαν τὸν βόπον διὰ

νὰ

νὰ τὲ ἑτοιμάσουν, ὑπάγει σ᾽ας Ε᾽βραῖος γύρωθεν τῆς Συναγωγῆς ἔχοντας σ᾽α κλονάριον φοινικίας ἀγορασμένον ἀπὸ τὴν ἰδία Συναγωγὴν εἰς τιμὴν ἀσπρίου, δηλαλὴ ὄντας ποῖος δίδει τὲ περισσότερον, καὶ ὅποιος δὲν ἔχει, τὲ τὸν πέρνει ἀπὸ τὸ χέρι, καὶ τὴν κινεῖ ὡς ἄνωθεν. Τόσαις φοραῖς γυρίζει ὁλοξόγυρα, ἕως ὁπὲ νὰ κάμνουσιν ὅλοι ἐκείνην τὴν πάξιν.

Εὐγάζουσιν ἔπειτα ἀπὸ τὸ Κιβώτιον τὸ Βιβλίον τὲ Νόμε, καὶ κράζουσι πάντε δυὲ νὰ ἀναγνώσουν εἰς αὐτό. Καὶ τελειωθείσης τῆς προσευχῆς, ὑπάγουσιν εἰς τὲ καλύβιά τες ὡσὰν τὴν περασμένην νύκτα: Τὸ βραδὺ ἐκεῖνο καὶ τὴν ἀκόλουθον αὐγὴν κάμουσιν εἰς τὸν ἴδιον ξόπον, ὑπάγοντας ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ φέροντας μεθ᾽ ἑαυτὲ φίλες δυὲ νὰ φάγουν εἰς τὸ καλύβιον. Πανηγυρίζουσι μὲ μεγάλην Ε᾽ορτὴν τάτες ταῖς δύο πρώταις ἡμέραις, καὶ ταῖς δύο ὕστεραις, μ᾽ ὅλον ὁπὲ ὁ Θεὸς δὲν τὸ προσάζει. προσάζοντας μόνον νὰ πανηγυρίζουσι τὴν πρώτην καὶ τὴν ὀγδόην.

Εἰς κάθε ἡμέραν αὐτῆς τῆς Ε᾽ορτῆς κάμνουσι μίαν λιτανίαν, καὶ περιβυγυρίζουσι τὴν Συναγωγὴν μὲ ἐκεῖνο τὸ βαΐον. Ἀποδίδει τὸν λόγον τάτης τῆς τελετῆς ὁ Ρ᾽αββὶ Βεχαϊὲ εἰς τὸ Βιβλίον τε ὀνομαζόμενον Καὶ ἀχέμαχ εἰς φύλ. 51. καὶ λέγει ὕτως· „ Ὁ κύ-
„ κλος, ὁπὲ ἡμεῖς κάμνομεν εἰς τῦτον τὸν καιρὸν
„ εἶναι δυὲ σημεῖον, καὶ δυὲ προγνωσικὸν, ὅτι εἰς
„ τὸ ἐρχόμενον, δηλαδὴ ὅταν ἔλθῃ ὁ Μεσσίας, θέ-
„ λων κρεμνισθεῖ τὰ τείχη τῆς Ε᾽δώμ, δηλαδὴ τῆς
„ Ρ᾽ώ-

μης, (διότι μὲ τῦτο τὸ ὄνομα τὴν ὀνομάζου-
„ σιν αὐτὴν,) καὶ ὅλοι οἱ Ἰσμαῖοι θέλων ἀπολε-
„ σθεῖ, καὶ θέλων ἀφανισθεῖ ἀπὸ τὸν Κόσμον. Βλέ-
πομεν ἀπὸ τῦτο πόσον μῖσος καὶ ἔχθραν φέρουσιν οἱ Ε᾽βραῖοι πρὸς τὲς Χεισιανὲς, ἐπιθυμοῦντες πάντοτε μὲ μεγάλην ἔφεσιν τὸν ἀφανισμόν τες μίαν φοράν, ὁπὲ δὲν ἠμπορῦσι μὲ τὸ ἔργον, μ᾽ ὅλον ὁπὲ καθ᾽ ἡμέραν λαμβάνουσι πόσας χάρπας καὶ ὀνέργησίας ἀπὸ τὲς Χεισιανές.

Αἱ ἀναμεταξὺ τέσσαρες ἡμέραι, δὲν ἔχουσι κανένα ξεχωρισὸν, ὁπὲ νὰ ἔχῃ χρείαν ἀπὸ χράφιμον. Περῶσιν αὐτὰς τὲς ἡμέρας, κάμνοντες τὰς ἰδίας πάξεις μὲ τὰ βαΐα, ξώγοντες εἰς τὰ καλύβια, καὶ πραγματεύόμενοι εἰς αὐτά.

Ἡ ἑβδόμη ἡμέρα ὀνομάζεται ἀπ᾽ αὐτὲς Ὡσαννὰ Ρ᾽αββά, καὶ τὴν πανηγυρίζουσι μὲ πολλὰς δεισιδαιμονίας. Πιστεύουσιν, ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν διορίζει ὁ Θεὸς τὴν ποσότητα τὲ νερὲ, ὁπὲ ἔχει νὰ βρέξῃ εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον. Πιστεύουσιν ἀκόμη, ὅτι παραδίδει εἰς χεῖρας τῶν Ἀγγέλων τὰς προσευχάς, ὁπὲ πρέπει νὰ ἀκολουθήσουν, κάμνοντες νὰ ἀποθάνουν ἐκεῖνοι, ὁπὲ δὲν εἶναι χραμμένοι εἰς τὸ Βιβλίον τῆς ζωῆς. Εἰς τόσον συνηθίζουσι νὰ ἀγρυπνοῦν ὅλην τὴν προτεμνὴν νύκτα εἰς τὲς συνηγείας οἴκας, ἢ νὰ συκώνωνται τὴν αὐγὴν πολλὰ γλήγορα νὰ λαλῆν τὸ κέρατον, καὶ νὰ συναθροίζωνται εἰς τὴν Συναγωγὴν, καὶ νὰ κάμνουν μακρὰς προσευχὰς εἰς τὸν Θεὸν, παρακαλοῦντες τον διὰ νὰ θελήσῃ νὰ τὲς

σφρα-

σφραγίσῃ εἰς τὸ Βιβλίον τῆς ζωῆς. Περιξυγυρίζουσιν ἑπτὰ φοραῖς μὲ τὸ βαῖον τὴν Συναγωγὴν. Ἔπειτα τελειώνουσι τὴν προσευχὴν, καὶ ἀναχωροῦσιν εἰς τὰς οἰκίας των, παννυχίζοντες ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὀλίγον περισσότερον ἀπὸ τὰς ἄλλας, ὅπου εἶναι εἰς τὸ διαμέσου. Τὸ ἑσπέρας ὑπάγουσιν εἰς τὴν Συναγωγὴν, καὶ κάμνουσι τὴν προσευχὴν μὲ μεγαλητέραν παρρησίαν, καὶ τοῦτο κάμνουσι καὶ εἰς τὴν ἀκόλουθον αὐγὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ξαγγουσιν εἰς τὰ καλύβια, καὶ μὲ τὸ γεῦμα συκώνουσιν ἐκείνην τὴν ἑσπέραν, τελειώνοντας εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τὸ χρέος νὰ σηκωνται εἰς αὐτὰ διὰ νὰ εἶναι ἡ ὀγδόη ἡμέρα. Κατὰ τὴν θείαν προσαγὴν ἔπρεπε νὰ τελειώσῃ καὶ ἡ Ἑορτὴ, ἀλλ' οἱ Ῥαββῖνοι προσάζουσι νὰ προθέτουν καὶ τὴν σήμερον, εἰς τὴν ὁποίαν ἡμέραν κάμνουσι τὰς Νυμφίους τοῦ Νόμου, καθὼς θέλομεν εἰπεῖ τώρα.

Οἱ Ἑβραῖοι ἔχουσι δυσκολίαν, καθὼς ἄλλας φοραῖς εἴπομεν, τὰ πέντε Βιβλία τοῦ Μωϋσέως, λέγομενα Πενταβύχος εἰς τόσα ἀναγνώσματα, ὅσα εἶναι τὰ Σάββατα ὅλου τοῦ χρόνου, εἰς τρόπον, ὁποῦ φθάνοντες εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ τοῦ χρόνου, τελειώνουσι τὴν Πενταβύχον. Τὸ ὑστερινὸν ἀνάγνωσμα πίπτει εἰς ἐκεῖνο τὸ ἑσπέρας, δηλαδὴ εἰς τὴν εἰκοστὴν δευτέραν ἡμέραν τοῦ Σελλήμ τοῦ Σεπτεμβρίου, ὁποῦ εἶναι ἡ τελευταία ἡμέρα τόσης τῆς πανηγύρεως. Εἰς τόσον ἐκλέγουσι δύο Ἑβραίους, ὁποῦ ὀνομάζονται Νυμφίοι τοῦ Νόμου, τὸ ἀξίωμα τῶν ὁποίων εἶναι, νὰ ἀναγνώσῃ ὁ εἷς

ὁ εἷς τὴν ὑστερινὴν περικοπὴν αὐτῆς τῆς Πενταβύχου, καὶ ὁ ἄλλος τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ τοῦ Βιβλίου. Ὁ πρῶτος ὀνομάζεται Χαταν Τορὰ, δηλαδὴ νυμφίος τοῦ Νόμου, ὁ δὲ δεύτερος Χαταν Βερεσχὶτ, ἤτοι νυμφίος τῆς ἀρχῆς· διατὶ ἀρχίζει τὸ Βιβλίον μὲ τοῦτα τὰ λόγια· „ Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν Οὐρανὸν, καὶ τὴν Γῆν. Ὅλος ὁ λαὸς ὑπάγει τὸ ἑσπέρας νὰ τὰς πάρῃ ἀπὸ τὸ ἁγιαστήριον, καὶ τὰς φέρουσι μὲ μεγάλην τιμὴν εἰς τὴν Συναγωγὴν, καὶ μὲ τὴν προσευχὴν τὰς φέρουσι πάλιν εἰς τὰς οἰκίας των. Ἔπειτα τὴν αὐγὴν τῆς ὀγδόης ἡμέρας ὑπάγουσι πάλιν εἰς τὰς οἰκίας των διὰ νὰ τὰς πάρουν, καὶ τὰς φέρουσιν εἰς τὴν Συναγωγὴν. Καλοῦσι διὰ νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Πενταβύχον ἐκεῖνον τὸν Νυμφίον, ὁποῦ ἐκλέχθη διὰ νὰ τελειώσῃ τὸν Νόμον.

Ἄξιον εἶναι νὰ σημειώσωμεν ἐδῶ ἕνα πρᾶγμα ἄξιον γέλωτος, καὶ εἶναι τοῦτο. Οἱ Ῥαββῖνοι ἔχουσιν ἕνα μέγαν ἔλεγχον συνειδήσεως, καὶ ἕνα φόβον, μήπως καὶ τὸ Δαιμόνιον ἤθελε κατηγορήσῃ τοὺς Ἑβραίους σιμὰ εἰς τὸν Θεὸν λέγοντας, ὅτι αὐτοὶ ἐτελείωσαν τὸν Νόμον, καὶ πλέον δὲν θέλουσι νὰ κοπιάσουν εἰς αὐτόν· διὰ τοῦτο βλέπουσι, ὁποῦ τελειώσει ὁ ἕνας τὰ ὑστερινὰ λόγια αὐτοῦ τοῦ Νόμου, θέλουσιν ὅτι ὁ ἄλλος Νυμφίος νὰ ἀρχίσῃ ἐξ ἀρχῆς τὸ πρῶτον ἀνάγνωσμα τῆς Πενταβύχου. Καὶ ὅπως παννυχίζουσι τὰς Ἑορτάς των μὲ ἄπειρα παιδαριώδη καμώματα, καὶ δεισιδαιμονίας. Μετὰ ταῦτα κάμνουσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν ὕστερον ἀπὸ τὸ γεῦμα

μίαν

μίαν λιπαρίαν, ἡ ὁποία σωλίσαται εἰς τὸ νὰ φέρωσι γύρωθεν τῆς Συναγωγῆς ὅλα τὰ Βιβλία, ὁπῦ δι-εἰσκονται εἰς τὸ Κιβώτιον. Ὅς τις ἐπιθυμεῖ νὰ συ-κώσῃ καινύα ἀπ' αὐτὰ τὰ Βιβλία, ἐξοδιάζει με-γάλλω ποσότητα ἀργυρίᾳ. Τελειωθείσης δὲ τῆς προ-σδυχῆς, πρὸς τὸ ἑσπέρας δίδεσι τέλος τῆς Ἑορ-τῆς των.

Εἰς τῦτο τὸ ἑσπέρας κάμνεσι τὸ Ἀβδαλὰχ, κα-θὼς εἴπαμεν εἰς τὸ ἑσπέρας τῦ Σαββάτυ. Δὲν με-ταχειρίζονται τὰ δίωδισικὰ, διότι δὲν ἔλαβον τὴν ψυχὴν ἑτερὰ τὴν πεντεκοστέραν, ὁπῦ πιστεύσιν ἀ-νοήτως νὰ ἔχσιν εἰς τὸ Σάββατον. Τῦτο ἀρκεῖ ὅσον διὰ τὰς παινηγύρεις των, ἢ διὰ νὰ εἰπῶ καλλιώ-τερα διὰ τὰς δεισιδαιμονίας των, ὁπῦ εἶναι πλέον φαντασίαι ἀνυπόσατοι τῆς Ῥαββίνων, παρὰ θέλη-σις τῦ Θεῦ. διότι ὁ Θεὸς δὲν ἠμπορεῖ νὰ προσά-ξῃ ἐκείνας τὰς δεισιδαιμονίας, ἔχοντας καὶ νὰ εἶναι ἐναντίον εἰς τὴν ἄπειρόν τε σοφίαν, τὸ νὰ παραγ-γέλλῃ σῶα πρᾶγμα μωρὸν καθ' ἑαυτὸ, καὶ χωρὶς καινύα θεμέλιον. Καὶ ἀγκαλὰ εἰς τὸν παλαιὸν Νό-μον ἐβλέπετο καινύα πρᾶγμα καλὸν εἰς αὐτὰς τὰς παινηγύρεις, εἰς τὴν ἔλθσιν τῦ Μεσσία ἔγινεν ἄκυ-ρον ὅλον, ἐπειδὴ ἐπληρώθη ὅλον ἐκεῖνο, ὁπῦ αὐ-ταὶ αἱ Ἑορταὶ ἐσημείωναν.

Α' Ν Α Ι' Ρ Ε Σ Ι Σ.

Ἡ Ἑορτὴ τῆς Σκηνῶν, ἢ Καλυβίων, ἦτον δια-τεταγμένη ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸς Ἑβραίυς διὰ νὰ φυλάσσῃ ζῶσαν τὴν μνήμην τῆς ἐλθθερίας των ἀ-πὸ τὴν Αἴγυπτον, ἔσωσας καὶ νὰ τὰς ἐδιαφύλαξεν εἰς τὴν ἔρημον μὲ ἐπιμέλειαν, καὶ ἐξαίρετον πρόνοιαν τεσσαράκοντα χρόνας, εἰς καιρὸν ὁπῦ αὐτοὶ ἐκατοί-κυν εἰς καλύβια, καθὼς εἶναι γεγραμμένον εἰς τὸ Λθϊτικὸν ἐν Κεφαλ. κγ'. Ἐδ μβ'. μγ'. ὅπε λέγει· „ Ἐν σκηναῖς κατοικήσετε ἑπτὰ ἡμέρας· πᾶς ὁ αὐ-„ τόχθων ἐν Ἰσραὴλ κατοικήσει ἐν σκηναῖς, ὅπως „ ἴδωσιν αἱ γενεαὶ ὑμῶν, ὅτι ἐν σκηναῖς κατῴκη-„ σα τὰς υἱὰς Ἰσραὴλ, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν με αὐτὰς „ ἐκ γῆς Αἰγύπτε. Ἀπὸ τῦτο φαίνεται καθαρὰ, ὅτι τὸ αἴτιον τῦ νὰ διατάξῃ ὁ Θεὸς μίαν παινήγυριν, ἄλλο δὲν ἐσάθη, παρὰ διὰ νὰ κρατῇ σταθερὰν εἰς τὴν καρδίαν ἐκείνε τῦ λαῦ τὴν χάριν, ὁπῦ ἔλαβεν εἰς τὴν ἐλθθερίαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, καὶ τὴν διαφύλαξιν εἰς ἐκείνας τὰς ἐρήμυς καὶ ἀκατοι-κήτυς πεδιάδας. Καὶ εἰς μνήμην ἀκόμη τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμβάθηκαν, τὰς ἐπρό-σταξε νὰ λάβωσιν ἐκεῖνον τὸν ἐξαίρετον καρπὸν μὲ τὰ βαΐα τῆς φοινίκων, μὲ τὴν μυρτίνην, καὶ μὲ τὴν ἀπέαν, καθὼς ἀναγινώσκεται εἰς τὸ προειρημένον Κεφ. εἰς τὸ μ'. Ἐδ. μὲ τὰ ἀκόλθα λόγια. Καὶ λήψεσθε „ ἑαυτοῖς τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ καρπὸν ξύλε ὡραίε

„ καὶ καλλιθραφοινίκων, καὶ κλάδας ξύλων δασεῖς,
„ καὶ ἰτέας, καὶ ἄγνα κλάδας ἐκ χειμάρρου, διέφθει-
„ ραν ἔναντι Κυρίου.

Ἤθελεν ὁ Κύριος, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι νὰ ἐνθυμῶνται, πῶς ἀπὸ τὴν ἄπλ γχνον δουλείαν τῆς Αἰγυπτίων, ἐπέρασαν εἰς κληρονομίαν μιᾶς γῆς, ὁπῦ ἔρρεε μέλι, καὶ γάλα. Ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ δὲν ἔχουσι χρέος νὰ φυλάττουσι μίαν τοιαύτην Ἐντολὴν, διότι ἔπαυσε τὸ αἴτιον, ὁπῦ ὑπεχρέωσεν εἰς μίαν τοιαύτην φύλαξιν· διότι ὕστερον ἀπὸ τὴν ἔλθσιν τῦ Μεσσία, δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ γίνεται μνήμη τῆς ἐλθθερίας ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, καθὼς ἀπεδείχθη φανερὰ εἰς τὸ κ'. Κεφάλαιον, ὅταν ὠμιλήσαμεν διὰ τὸ Πάσχα τῆς Ἀζύμων, ἀλλὰ νὰ πανηγυρίζῃ ἡ Ἐκκλησία τὰ μυστήρια τῆς σωτηρίας καὶ ἀπολυτρώσεως τῦ ἀνθρωπίνυ γένυς, ὁπῦ εἶναι πολὺ μεγαλήτερα ἀπὸ τὴν ἐλθθερίαν τῆς Αἰγύπτυ. Καὶ ἔσωπας νὰ ἔπαυσε τὸ αἴτιον μιᾶς τοιαύτης Ἐντολῆς, ἔπαυσεν ἀκολούθως καὶ ἡ φύλαξις αὐτῆς τῆς Ἐντολῆς. Ὥσε ἡ φύλαξις τέτων τῶν πραγμάτων, δὲν θέλει εἶσαι αἰτία μιθὲ εἰς τὸν Ἰθδαϊσμὸν, ἀλλὰ μάλισα καθδίκης, θέλοντες νὰ σέκωνται προσκολλημένοι εἰς τὴν φλούδαν, χωρὶς νὰ διαπεράσυν μέσα εἰς τὸν μυελὸν, καὶ ἑορτάζοντες περισσότερον τὸν τύπον, παρὰ τὸ εἰκονιζόμενόν. Δὲν θαυμάζω ἀνίσως καὶ διείσκονται θυθισμένοι εἰς τόσας δεισιδαιμονίας, φυλάσσοντες προσάγματα, χωρὶς νὰ ἔλθυν εἰς αἴθησιν

ὅτι

ὅτι λείπωντας εἰς τὰς πράξεις τῶν ἡ βοήθεια τῦ Θεῦ, ἐνεργῦσι πάντοτε ἐναντίον τῆς θελήσεώς τυ, διὰ νὰ ἐφανερώθῃ διὰ σόματος τῦ Προφήτυ, ὅτι εἰς τὴν ἔλθσιν τῦ Μεσσία, δὲν ἔπρεπε νὰ ἐνθυμῶνται καινόνα ἀπ' αὐτὰ, καὶ ὅτι ὅποιος φυλάσσει αὐτὰς τὰς Ἑορτὰς, κάμνει σῶα ἔργον ἐναντίον τῆς θελήσεως τῦ Θεῦ· καὶ κάμνοντες οἱ Ἑβραῖοι τοιωτοτρόπως, κάμνυσιν ἐκεῖνο, ὁπῦ κλαίεται ὁ Σωτὴρ μὲ τὰς Φαρισαίυς εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τῦ Ἁγίυ Μάρκυ, ἐν Κεφ. ζ'. ἐδ. η'. „ Ἀφέντες τὴν τὴν Ἐντολὴν „ τῦ Θεῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ οἱ Ἑβραῖοι ἀκόμη ἀφέντες τὴν θέλησιν τῦ Θεῦ, φυλάττυσι τὰς παραδόσεις τῶν τετυφλωμένων Ῥαββίνων τυς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΚΕ'.

Περὶ τῆς Ἑορτῆς τῶν Ἐγκαινίων, λεγομένης Χανυκά.

Ἤτον παλαιὰ συνήθεια τῆς Συναγωγῆς πρὶν τῆς καταστροφῆς τῦ Ναῦ, νὰ πανηγυρίζωμεν τὴν Ἑορτὴν τῶν Ἐγκαινίων, ἢ ὡσὰν νὰ εἴπωμεν τὴν ἀφιέρωσιν τῦ Ναῦ, ὁπῦ ἔγινεν ἀπὸ τὸν μέγαν Ἥρωα Ἰούδαν τὸν Μακκαβαῖον, ὕστερον ἀπὸ τὸν θάνατον τῦ Παῤῥός τῦ Ματταθία. Τοῦτος ἐνίκησε τὸς Ἕλληνας, ὁπῦ μὲ τυραννικὸν τρόπον ἐκυρίευσαν τὴν Πόλιν Ἱερυσαλὴμ, ἐμόλυναν καὶ ἐβεβήλωσαν τὸν

Ναὸν, ἐχάθη τὸ Ἅγιον Ἔλαιον, ὁπού ἦτον ἀφιερωμένον διὰ νὰ καίῃ εἰς τιμὴν τοῦ Θεοῦ. Ὅταν αὐτὸς ἐξανεπόκτησε τὴν Πόλιν, ἔκαμψε ἐκ δευτέρου τὴν καθιέρωσιν τοῦ Ναοῦ, παραγγέλλωντας εἰς ὅλην τὴν Συναγωγήν, ὅτι κάθε χρόνον εἰς τὰς 25. τοῦ Μηνὸς Χασελεῦ, ὁποῦ ἀναλογεῖ μὲ τὸν ἐδικόν μας Δεκέμβριον, νὰ ἤθελαν φυλάξῃ ὀκτὼ ἡμέρας τὴν Ἑορτὴν τῶν Ἐγκαινίων, ἢ καθιερώσεως, καθὼς εἶναι γεγραμμένον εἰς τὸ πρῶτον Βιβλίον τῶν Μακκαβαίων, ἐν Κεφ. δ'. „ Καὶ ἔστησεν Ἰούδας, καὶ „ οἱ Ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ πᾶσα Ἐκκλησία Ἰσραὴλ, „ ἵνα ἄγωνται αἱ ἡμέραι Ἐγκαινισμοῦ τοῦ θυσια„ στηρίου ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν, ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυ„ τὸν ἡμέρας ὀκτὼ, ἀπὸ τῆς πέμπτης καὶ εἰκάδος „ τοῦ Μηνὸς Χασελεῦ μετ' εὐφροσύνης καὶ χαρᾶς.

Οἱ Ἑβραῖοι, ὁποῦ μὲ τὴν γνῶσιν τοῦ Θεοῦ ἔχασαν καὶ τὴν εἴδησιν τῶν ἀληθινῶν Ἱστοριῶν, καὶ τῶν ἀληθινῶν παλαιῶν παραδόσεων, καὶ ἀποδίδουσιν ἄλλην αἰτίαν εἰς τὴν διαταγὴν αὐτῆς τῆς Ἑορτῆς· Λέγουσιν, ὅτι νὰ ἐπροσάχθη εἰς ἐνθύμησιν ἑνὸς θαύματος, ὁποῦ ἔγινεν ἀπὸ τὸν Θεὸν, τότε ὁποῦ μία μικρὴ καράφα ἀπὸ ἔλαιον καθαρὸν, καὶ ἀμόλυντον, ὁποῦ μὲ βίας ἔφθανε νὰ καύσῃ μίαν μόνην νύκτα, ἔκαυσεν ὀκτὼ ἡμέρας εἰς τὸν Ναὸν χωρὶς νὰ ὀλιγοστύσῃ.

Τοῦτο τὸ συμβεβηκὸς τὸ διηγοῦνται τοιουτοτρόπως· Ὁ Βασιλεὺς Ἀντίοχος ἐχθρὸς ἄσπλαγχνος τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ τῆς θείας λατρείας, ἀπάμεσα εἰς τὰ

ἄλλα

ἄλλα κακὰ, ὁποῦ ἔκαμψε, εἶχε βεβηλώσῃ τὸν Ναὸν καὶ τὸ Θυσιαστήριον, μάλιστα ὅλα τὰ Ἅγια τείχη. Εὐηδόκησεν ὁ Θεὸς νὰ νικήσουν οἱ Μακκαβαῖοι τοὺς Ἕλληνας, καὶ νὰ ἀποδιωχθοῦν ἀπὸ τὸν Ἰωνάθαν τὸν ἄρχοντα Ἀρχιερέα, καὶ ἀπὸ τοὺς υἱούς του μὲ μεγάλον θάνατον. Ἐκαθάρισαν ὕστερον τὸν Ναὸν, καὶ ἀνήγειραν τὸ νέον Θυσιαστήριον, καὶ ἀνοικοδόμησαν τὰ Ἅγια τείχη. Καὶ θέλωντας ὁ νικητὴς νὰ ἀνάψῃ πάλιν τὰ φῶτα τῆς λυχνίας καθὼς τὸν προσταγὴν τοῦ Νόμου, ὁποῦ εἶναι γραμμένη εἰς τὸ Κεφ. κζ'. τῆς Ἐξόδου. Οἱ Ἕλληνες εἶχαν σωτρίψῃ ὅλα τὰ δοχεῖα τοῦ Ἱεροῦ Ἐλαίου, ὅθεν δὲν ἤυρε παρὰ σῶν μικρὸν δοχεῖον, ἐσφραγισμένον, καθὼς ἐσωνηθίζετο νὰ διαφυλάττεται. ἀλλὰ ἦτον τόσον ὀλίγον, ὁποῦ μὲ βίας ἔφθανε διὰ μίαν νύκτα. Μ' ὅλον τοῦτο ἤρκεσε θεία δυνάμει ἐκεῖνο τὸ Ἔλαιον ἡμέρας ὀκτώ. Τοῦτο εἶναι τὸ αἴτιον; ὁποῦ προσφέρουσιν οἱ Ἑβραῖοι, διὰ τὸ ὁποῖον ἐμβάθη τώρα ἡ τάξις τῶν λαμπάδων. Τοῦτο τὸ θαῦμα ἀναφέρουσιν οἱ Ἑβραῖοι, ἀλλὰ δὲν τὸ ἀποδείχνουσιν. Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ πιστεύομεν ἐκεῖνο ὁποῦ μᾶς παραγαίνει ἡ Θεία Γραφὴ εἰς τὸ Βιβλίον τῶν Μακκαβαίων, τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται καὶ ἀπὸ τὸν Ἰώσηπον τὸν Φλάβιον εἰς τὸ δωδέκατον Βιβλίον τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιότητος, ἐν Κεφαλαίῳ ιά'.

Ἑτοιμάζεν οἱ Ἑβραῖοι μίαν λυχνίαν μὲ ὀκτὼ φῶτα, τὸ πρῶτον ἑσπέρας ἀνάπτουσιν σῶα, τὸ δεύτερον δύο, ἕως τὴν ὀγδόην ἡμέραν, ὁποῦ ἀνάπτουσιν ὅλα τὰ ὀκτὼ φῶτα.

Παραγγέλλουσιν οι Εβραῖοι ὅτι αὐτὴ ἡ λυχνία νὰ βαλθῇ εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς θύρας, νὰ εἶναι ὑψηλὰ ἀπὸ τὸ γῆ δέκα πιθαμαῖς, καὶ νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὸ ὑψηλότητα τοῦ εἴκοσι. καὶ ἔτι ἔξω ἀπ' ἐκεῖνο τὸ φῶς νὰ ἀνάπτεται σύα ἄλλο φῶς διὰ τὸ ὀσπήτιον, καὶ νὰ μὴ ἠμποροῦσι νὰ ἐργάζωνται καμμία ἔργον εἰς τὸ φῶς ἐκείνης τῆς λυχνίας. Καὶ φυλάττεται τοῦτο ἀπ' αὐτοὺς μὲ τόσην ἀκρίβειαν, ὁποῦ δὲν χαρίζουνται νὰ ὑπάγουν περισσότερον μὲ τὰ ὀμμάτια κλεισμένα, παρὰ νὰ μεταχειρισθοῦν ἐκεῖνο τὸ φῶς. Βάνουσιν εἰς τόσον σύα ἄλλον μικρὸν λύχνον ἐπάνω εἰς ἐκείνην τὴν λυχνίαν, καὶ τὸν ἀνάπτουσι, καὶ τοῦτο ὀνομάζεται ἀπ' αὐτοὺς Σκιαμάσο, δηλαδὴ δοῦλος, ὅπως ἀνίσως περῶντες αὐτοὶ ἀπ' ἐκείνην τὴν κατοικίαν ἤθελαν ἰδῇ φῶς, νὰ ἠμποροῦν νὰ λέγουν ὅτι εἶναι φῶς ἐκείνο τὸ μικρὸ λύχνι, ὁποῦ εἶναι βαλμένος ὑψηλότερος, καὶ ὄχι φῶς ἐκείνης τῆς λυχνίας. Δὲν θέλουσιν οἱ Ραββῖνοι ὅτι ἀπ' ἐκεῖνα τὰ φῶτα νὰ ἠμποροῦσι νὰ ἀνάπτουν ἄλλο φῶς. Ὅθεν οἱ παλαίπωροι Εβραῖοι ἀπ' ἐκεῖνα τὰ φῶτα ἄλλο δὲν κερδίζουσι, παρὰ σκότη πυκνότατα, ὁποῦ πάντοτε σκοτίζουσι περισσότερον τὸν λογισμόν τους.

ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ.

Μία τοιαύτη Ἑορτὴ δὲν πανηγυρίζεται ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς, διότι δὲν πρέπει νὰ πανηγυρίζουσι τὰς Ἑορτὰς τοῦ παλαιοῦ Νοῦ, ὁποῦ ἄλλο δὲν ἦτον παρὰ σκιὰ,

σκιὰ, καὶ τύπος τοῦ δικοῦ μας. Ὅθεν ἑορτάζοντες ἡμεῖς τὰς πανηγύρεις, ὁποῦ διαλαμβάνουσι τὴν ἐξαγορά μας καὶ σωτηρίαν, δὲν πρέπει νὰ ἀναπαυώμεθα πλέον μὲ τὰς Ἑορτὰς τῆς παλαιᾶς Συναγωγῆς. Μάλιστα, ἀνίσως δὲν πρέπει νὰ πανηγυρίζουσιν οἱ Χριστιανοὶ τὰς Ἑορτὰς, ὁποῦ ἐδιώρισεν ὁ Θεὸς εἰς ἐνθύμησιν τῆς ἐξόδου τοῦ Εβραίων ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, καθὼς ἀπέδειξα εἰς τὸ περασμένον Κεφάλαιον, πολὺ περισσότερον δὲν πρέπει νὰ φυλάττων ἐκείνας, ὁποῦ ὄχι ἀπὸ τὸν Θεὸν, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ τὴν Συναγωγὴν ἐμβάθησαν. Ἐκεῖνος ὁ Ναὸς ἐρημώθη, ἐκείνη ἡ Θυσία ἔπαυσε, καὶ ἐδιαπάχθη σύα ἄλλο καλλιώτερον, ὁποῦ ἐσημειώνετο εἰς ἐκεῖνο τὸ παλαιόν. Οἱ Χριστιανοὶ λοιπὸν δὲν ἔχουσι χρέος νὰ φυλάττουσιν αὐτὴν τὴν Ἑορτήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, Κς'.

Περὶ τῆς Ἑορτῆς τῶν κλήρων, ἤτοι λαχνῶν, τῆς λεγομένης Πουρίμ.

Ἡ Τεσσερινὴ Ἑορτὴ, ὁποῦ πανηγυρίζεται ἀπὸ τὴν Συναγωγὴν εἶναι ἐκείνη, ὁποῦ ὀνομάζεται Πουρίμ, ἤτοι τύχη, εἰς ἐνθύμησιν τῆς χάριτος, ὁποῦ ἔλαβον ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ μέσου τῆς Βασιλίσσης Ἐσθὴρ, ὅταν ὁ ἀσεβὴς Ἀμὰν θέλοντας νὰ ἀπολέσῃ τὸν Εβραϊκὸν λαὸν, ἔρριψε κλήρους, διὰ νὰ ἰδῇ εἰς ποῖον Μῆνα, καὶ εἰς ποίαν ἡμέραν ἔμελ-

λε νὰ βάλῃ εἰς ἔργον τὴν ἄδικον δοκιμήν τε. Καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος τὴν δεκάτην τετάρτην τὸν Μηνὸς Ἀδὰρ, ἤτοι Φεβρουαρίε. Ὅμως ἐξέβη ὅλον τὸ ἐναντίον ἀπ' ἐκεῖνο, ὁπὸ ἔβαλεν εἰς τὴν καρδίαν τε ὁ ὑπερήφανος ἐκεῖνος· ἐπειδὴ ἔλαβεν ἡ φρονιμωτάτη Βασίλισσα Ἐσθὴρ ἀπὸ τὸν Βασιλέα Ἀρταξέρξην τὸν ἄνδρα της θέσπισμα δυσυχὲς θανάτε διὰ αὐτὸν τὸν Ἀμὰν, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν ἐπέρασεν εἰς τὴν φύρκα. καὶ οἱ Ἑβραῖοι ἐτιμώρησαν καὶ ἐβασανίσαν τὸς ἐχθρὸς των εἰς Σῶσα Μητρόπολιν τὸ Βασιλείε τὸ Ἀρταξέρξε, καὶ εἰς ὅλον τὸ πλούσιόν τε Βασιλείον, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὸ Βιβλίον τῆς Ἐσθὴρ, εἰς τὸ ὁποῖον λεπτομερῶς καὶ πιστὰ διηγεῖται ὅλη ἡ Ἱστορία. Εἰς ἐνθύμησιν λοιπὸν αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας, ὁπὸ ἔγινεν ἀπὸ τὴν Ἐσθὴρ, ἐμβάθη ἀπὸ παρακίνησιν τὸ Μαρδοχαίε, ἡ συνήθεια εἰς τὸν Ἰουδαϊσμὸν νὰ πανηγυρίζεν τὴν δεκάτην τετάρτην, καὶ δεκάτην πέμπτην τὸν Σελλώμ τὸ Φεβρουαρίε, διὰ μνήμην τῆς νίκης ἐναντίον τῶν ἐχρῶν τες. Δὲ φυλάσσεται τοιαύτη Ἑορτὴ ἀπὸ τὸς Χριστιανὸς, διατὶ εἶναι δοσμένοι εἰς τὸ νὰ πανηγυρίζεν ἑορτὰς πλέον ἀναγκαίας· τὴν ἐλευθερίαν ὄχι ἀπὸ σῶα ἀσεβῆ Ἀμὰν, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Σατανᾶν, καὶ ἀπὸ τὴν δουλείαν τῆς ἁμαρτίας.

Πανηγυρίζει ἡ Συναγωγὴ μίαν τοιαύτην Ἑορτὴν καὶ τὸ συνηθισμένον της, ἀνακατωμένην μὲ ἄπειραις δεισιδαιμονίαις, καὶ παιδαριώδη ἔργα. Μάλιστα αὖ εἰς καμίαν ἄλλην Ἑορτὴν δείχνει νὰ εἶναι πλα-

πλανεμένη, εἰς τέτοιον φανερώνει καθαρὰ, ὅτι εἶναι παντελῶς ἐγκαταλελειμμένη ἀπὸ τὸν Θεὸν, καὶ δείχνει εἰς καθένα ταῖς ἀπάταις καὶ τὰ σφάλματα τῆς θρησκείας της.

Εἰς τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς Σελλώμ τὸ Φεβρουαρίε ἀρχίζουσι νὰ κάμνουν ἀχρεπνίαις, ξαγύδια, καὶ λαλήματα, καὶ χαραῖς ἐξωτερικαῖς, ἀφίνοντας τὰς ἐσωτερικὰς πράξεις τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν, ὁπὸ δὲν τὰς καταλαμβάνουσιν, ὅτε τὰς μεταχειρίζονται. Οἱ Ῥαββῖνοι εἰς τὸ Ταλμὺθ συνάγμα Μεγιλὰ, παρακινοῦσι τὸς Ἑβραίους νὰ ἀκολουθήσουν εἰς τέτοιαις ταῖς ἡμέραις ταῖς ἀγωγαῖς καὶ ταῖς κρίσες, ὁπὸ ἔχουσι μὲ τὸς Χριστιανὸς, καὶ ἀποδίδουσι τὸν λόγον, λέγοντες, ὅτι ὁ πλανήτης, ὁπὸ κυριεύει εἶναι πολλὰ δυνατὸς δι' αὐτὸς, καὶ βοηθός της.

Εἰς τὴν δεκάτην ἕκτην ἡμέραν αὐτῆς τῆς Σελήνης νηστεύουσιν, εἰς ἐνθύμησιν τῆς Νηστείας, ὁπὸ ἐπιρρύχθη εἰς τὸν Ἰουδαϊσμὸν ἀπὸ τὴν Ἐσθὴρ, καὶ τὸν Μαρδοχαῖον. Τὸ ἑσπέρας ὑπάγουσιν εἰς τὴν Συναγωγὴν, καὶ ἀφ' ὁπὸ κάμνουν τὴν προσευχὴν ἐκείνης τῆς ἡμέρας, ἀναγινώσκεται παρρησίᾳ ἀπὸ τὸν ψάλτην, ὁπὸ προαναφωνεῖ τὰς προσευχάς, ὅλη ἡ Ἱστορία τῆς Ἐσθὴρ, καθὼς εἶναι γεγραμμένη εἰς τὴν Θείαν Γραφήν. Τέτη ἡ ἀνάγνωσις εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἄπειραις δεισιδαιμονίαις. Διδάσκουσιν οἱ Ῥαββῖνοι ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀναγινώσκεται εἰς τὴν Θείαν Γραφὴν, ἀλλὰ εἰς σῶα τείλιγμα μεμβράνας, ὁπὸ εἶναι χειρογραμμένον, καὶ ῥαμμένον ὄχι μὲ ῥάμματι,

πε, ἢ μεπάξι, ἀλλὰ μὲ κάποιαις σείγγαις ἀπὸ νεῦρα. Θέλωσι νὰ εἶναι γραμμένη χωρὶς σιγμαῖς, κὴ ὀξείαις, κὴ ἐκεῖνο τὸ τείλιγμα νὰ ἔχη σῦα ξύλον εἰς τὸ ἀρχίω, κὴ σῦα εἰς τὸ τέλος, διὰ νὰ ἠμπορῇ νὰ τειλίσεται, κὴ νὰ ξετειλίσεται. Ἀναγινώσκωσι λοιπὸν αὐτῷ τῷ Ἰσοσίαν, κὴ ὅταν φθάνωσιν εἰς τὰ ὀνόματα τῶν δέκα υἱῶν τὲ Ἀμὰν, κτυπῶσι τὰ ποδάρια, καίωσι κτύπον μέγαν εἰς τὰ καθίσματα μὲ διάφορα ὄργανα, καὶ μὲ ξύλα. Τελειώνωσιν ἔπειτα αὐτῷ τῷ Ἰσοσίαν, λέγοντες· „ Ἂς εἶναι κατραμένος ὁ Ἀμὰν, ἂς εἶναι δίλο„ γημένος ὁ Μαρδοχαῖος. Ἂς εἶναι κατραμένη ἡ „ Σωσάρα (γυνὴ τὲ Ἀμὰν) ἂς εἶναι δίλο„ γημένη ἡ Ἐσθήρ. Ἂς εἶναι κατραμένοι οἱ κα„ κοὶ, ἂς εἶναι δίλογημένοι οἱ Ἑβραῖοι. Ὅταν ἀκούσωσιν οἱ περιϊσάμβοι τὸ, ἂς εἶναι κατραμένος ὁ Ἀμὰν, κτυπῶσι τὰ ποδάρια καθὼς ἀνωτέρω εἴπομεν, καὶ τὰ Παιδία σωτρίβωσιν σῦα τζυκάλιον, ἢ σῦα ἀγγεῖον χωματένιον εἰς σημεῖον χαρᾶς, κὴ καταφρονήσεως.

Τελειωθείσης δὲ τῆς προσδυχῆς, ὑπάγει καθ' ἕνας εἰς τὸν οἰκόν τε, κὴ ἀναγινώσκει αὐτὴν τὴν Ἰσοσίαν εἰς τὰς οἰκειακάς τε. Ἔπειτα ὑπάγωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, κὴ δειπνῶσι, ἐγώγοντες περισσότερον ἀπὸ τὸ σωνηθισμένον, ἔσωπας κὴ νὰ σέκεται ὀξαιρέτως εἰς τῦτο ἡ Ἑορτὴ τες, καθὼς προσάζωσιν οἱ Ῥαββῖνοι. Τὸ δὲ πρωὶ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Συναγωγὴν, κὴ ἔπειτα ἀπὸ τὴν προσδυχὴν τῆς ἡμέρας, ἀναγινώσκω-

γνώσκωσι πάλιν τὴν προειρημένην Ἰσοσίαν τῆς Ἐσθήρ. Συνηθίζωσιν εἰς τοιαύτην ἡμέραν νὰ δίδωσι οἱ Πατέρες κανένα χάρισμα εἰς τὰς υἱὲς, οἱ δασκάλοι εἰς τὲς δούλες, οἱ Μαθηταὶ εἰς τὲς Διδασκάλες. Περνῶσιν ἔπειτα ὅλην τὴν ἡμέραν χαιρόδωντες, παίζοντες, κὴ ἐγώγοντες περισσότερον ἀπὸ τὸ σωνηθισμένον. Τ' ἀπάγωσιν ὅμως εἰς τέτοιαν ἡμέραν προσωπιδομένοι. Εἰς τὸ Ταλμὺδ σύγγραμμα Μεγιλὰ, προσάζωσιν οἱ Ῥαββῖνοι τὲς Ἑβραίους νὰ σέλνωσι χαρίσματα κὴ δῶρα εἰς τοιαύτην ἡμέραν, ὁ εἷς εἰς τὸν ἄλλον. Ὅσις δὲ εἶναι πτωχὸς, κὴ δὲν ἔχει τὸν τρόπον νὰ σείλη δῶρα, νὰ χαλάζη τὸν δεῖπνόν τε μὲ ἄλλον Ἑβραῖον. Ἀλλὰ τῦτο δὲν τὸ φυλάττωσιν ὅλοι κοινῶς, διότι δὲν εἶναι πρᾶγμα, ὁπῦ νὰ δίδῃ χάρι πάντοτε εἰς ἐκεῖνον, ὁπῦ τὸ χάνει.

Ἐκεῖνο δὲ ὁπῦ εἶναι ἄξιον πάσης κατηγορίας, κὴ πάσης κατάρας, κὴ ὁπῦ δείχνει νὰ ἔχασαν τελείως τὸν νοῦν τες εἶναι, ὅτι προσάζωσιν οἱ Ῥαββῖνοι εἰς ἐκείνην τὴν νύκτα νὰ ἑτοιμάζωσι πολυέξοδον δεῖπνον, κὴ ὅτι εἰς αὐτὸν πρέπει ὄχι χρέος νὰ μεθύσῃ μὲ τὸ κρασὶ, εἰς τρόπον ὁπῦ ὁ νοῦς νὰ μείνῃ ἔξω τῦ ἑαυτῦ τε, κὴ νὰ μὴν εἶναι πλέον δεκτικὸς τῆς χρήσεως τῦ λογικῦ. Τόσον διδάσκωσιν εἰς τὸ Ταλμὺδ σωύταγμα Μεγιλὰ, ἐν Κεφ. ά. εἰς φύλ. 7. μὲ τᾶτα τὰ λόγια ῥητῶς· „ Καϊάβωνις λεβασαμὲ βεβεγιὰ, „ νγαὰδ δλα ἰαδὰγ, βενασὲρ Ἀμαὰ λεβαρὲχ Μορ„ δοχαΐ, Δηλαδὴ. Εἶναι ὑπόχρεος ὁ ἄνθρωπος νὰ μεθύῃ εἰς τὸ Πουρὶμ, ἕως ὁπῦ νὰ μὴν ἠξεύρῃ πλέον

νὰ

νὰ διακείνῃ ἀναμεταξὺ τῶ καπραμενῶ Ἀμὰν, καὶ τῶ
δυλογημενῶ Μαρδοχαίε· καὶ διατὶ ὁ λόγος λεβασ-
μὲ, ἐφαίνετο λόγος ἀμφίβολος, ὁ Ῥαββὶ Σολομὼν
τὸν ἐξηγεῖ ῥητῶς, καὶ λέγει· λειτσαχὲρ αἰτὰν, δη-
λοῖ, νὰ μεθύσῃ μὲ τὸν οἶνον.

Σημείωσαι ; ὅτι δὲν λέγουσιν οἱ Ῥαββῖνοι ὅτι
εἶναι πρᾶγμα ἐπαινετὸν, ἀλλ' ὅτι εἶναι χρεῶσαι, ὅ-
θεν τὸς βιάζουσι νὰ μεθύσων. Μάλισα εἰς τὸν προει-
ρημενὸν τόπον τῶ Ταλμὺδ προσθέτουσιν δύο, ὅτι δύο
Ῥαββῖνοι ἐφύλαττον μὲ ἀκρίβειαν μίαν τοιαύτην Ἐν-
τολὴν, ὅπῶ σῶας ἀπ' αὐτὸς μίαν βραδυνὴν εἰς ἐκεῖ-
νον τὸν δεῖπνον, ὄντας καταδαμασμενὸς ἀπὸ τὸν οἶ-
νον, ἐφόνευσε τὸν ἄλλον, ὅπῶ εἶχε μεθύσῃ αὐτὸ-
μα μὲ αὐτόν. Τὰ λόγια τῶ Ταλμὺδ εἶναι τὰ ἀπό-
λυθα. „ Ὁ Ῥαββὰς, καὶ ὁ Ῥαββὶ Ζιρὰς ἔκαμαν
„ τὸ συμπόσιον εἰς τὴν Ἑορτὴν τῶ Πασχὰ. Ἐσυ-
„ κώθη ὁ Ῥαββὰς, καὶ ἐφόνευσε τὸν Ῥαββὶ Ζιρᾶ.
„ τὴν ἀκόλυθον ἡμέραν ἐπροσευχήθη, ἐζήτησε συ-
„ σπλαγχνίαν, καὶ ἀνέστησε τὸν ἀποθαμενόν. Τὸν
„ ἀκόλυθον χρόνον τῶ εἶπεν, ἂς ὑπάγωμεν, καὶ ἂς
„ κάμωμεν τὸ συμπόσιον εἰς τὴν Ἑορτὴν τῶ Πασχὰ,
„ καὶ ἂς μεθύσωμεν. Τῶ ἀπεκρίθη ὁ Ῥαββὶ Ζιρὰς,
„ δὲν συμβαίνει παύτε τὸ θαῦμα. Ἀπὸ τῶτον τὸν
μῦθον ἐφυρεμενὸν ἀπὸ τὸς Ταλμυδισὰς γνωρίζε-
ται, ὅτι εἶναι διδασκαλία ἰδίως τῆς Ῥαββίνων,
ὅτι εἶναι ὑπόχρεοι νὰ μεθύσων μὲ τὸν οἶνον εἰς αὐ-
τὴν τὴν Ἑορτήν. Καὶ τῶτο εἶναι μία Ἐντολὴ ἐναν-
τία τῶ λόγω, καὶ ὅμως ὅσις περνᾷ ἐκείνην τὴν νύκτα
ἀπὸ

ἀπὸ τὴν Ἐβαϊκὴν, δυρίσκει ὅλως τὸς Ἐβραίως
ἔξω φρενῶν, βυθισμενὸς εἰς τὸ κρασί· Ὑστερῦνται
εἰς ἐκείνην τὴν νύκτα ἀπὸ τὴν χρῆσιν τῶ λογικῶ
διὰ νὰ ὑπακύσων εἰς τὴν προσαγὴν τύπων τῆς ψυ-
δοδιδασκάλων τως.

Εἶναι πολλὰ ἐναντία ἡ διδασκαλία, ὁπῶ διδά-
σκει ὁ Ἀπόστολος, γράφωντας πρὸς Ἐφεσίως, εἰς τὸ
Κεφ. ε'. ἐδ. ιή. „ Μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ ἐν ᾧ ἐστιν
„ ἀσωτία. Ἂς δύχασῃ εἰς τόσον ὁ Χρισιανὸς τὸν
Θεὸν μυριάκις, ὁπῶ τὸν ἔκαμε νὰ γεννηθῇ εἰς τὸν
κόλπον τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας, ὁπῶ κυβερνᾶται μὲ
Ἐντολὰς τόσον Ἁγίας, καὶ γλυκείας, ὁπῶ εἰς ἄλ-
λο δὲν ἀποβλέπουσι, παρὰ εἰς δόξαν τῶ Θεῶ, καὶ
εἰς ὄφελος τῶ πλησίον. Ἂς ἰδῇ τὴν διαφορὰν, ὁ-
πῶ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὰ ῥητὰ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ
εἰς ἐκεῖνα τῆς ἀθλίας Συναγωγῆς. Τὰ ἐδικά μας
εἶναι ὅλα πνεῦμα, ἐγγαστρωμενα ἀπὸ μυστήρια, ἐ-
κεῖνα τῆς Συναγωγῆς ὅλα δεισιδαιμονίαι καὶ φλυα-
ρίαι, ἄξια γέλωτος. Ἂς συμπαθῇ τὸν πτωχὸν πε-
τυφλωμενὸν Ἑβραῖον, καὶ ἂς παρακαλῇ τὸν Θεὸν νὰ
τῶ φωτίσῃ τὴν διάνοιαν, καὶ νὰ τῶ συκώσῃ τὴν μέθην
τῆς καρδίας, καὶ τὴν τύφλωσιν τῶ νοὸς, διὰ νὰ γνω-
ρίσῃ μίαν φορὰν τὴν ἀληθινὴν πίσιν, καὶ γνωρίζον-
τάς την νὰ τὴν ἐναγκαλισθῇ, καὶ ἐγκαλεζόμενός την
νὰ ἤθελε ζῇ εἰς αὐτὴν, καὶ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν αἰώ-
νιον ζωήν.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΚΖ'.

Περὶ Συνοικεσίων, Γάμων, καὶ καταμηνίων τῶν Ἑβραίων.

ΠΟΛΛὰς καὶ διαφόρους τάξεις συνηθίζουσιν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὰ Συνοικέσιά τους, καὶ Γάμους· ἀπὸ τὰ ὁποῖα θέλομεν διηγηθεῖ μερικὰ ἐν συντόμῳ. Ὡς συμφωνήσουν τὰ μέρη τοῦ Νυμφίου, καὶ τῆς Νύμφης, θέλοντες νὰ κάμουν τὰ συνοικέσια, συνάζεται πλῆθος πολὺ Ἑβραίων, συγγενεῖς καὶ φίλοι τοῦ Νυμφίου, καὶ τῆς Νύμφης, κάμνουσιν σῶα χράμματα, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπόχεται ὁ Πατὴρ, ἢ ἡ Μήτηρ νὰ δώσουν τῷ Θυγατέρα τους Παρθενόν, ἢ χήραν εἰς τὸν Νυμφίον μὲ τόσῳ ποσότητα γρικός· καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὑπόχεται ὁ Νυμφίος νὰ λάβῃ εἰς γυναῖκά του τῷ δεῖνα. Βάνουσι καὶ διορίζουσι τὸν καιρὸν, ὁποῦ θέλουσι νὰ ἀναμείνουν πρὸ τοῦ κάμωσι τοὺς γάμους. Αὐτὸ τὸ χράμμα, ὅποι προικοσύμφωνον, ὑπογράφεται ἀπὸ τὸν Νυμφίον, καὶ βεβαιώνεται ἀπὸ δύο Μάρτυρας. Καὶ τότε τελειωθέντος ἀσπάζονται οἱ περιεστῶτες τὸν Νυμφίον, καὶ συγχαίρονται διὰ τὸ συνοικέσιον, ὁποῦ ἔγινεν ἀναμεταξὺ τῶν δύο.

Μετὰ τοῦτο διορίζουσι τῷ ἡμέραν, ἢ τὸ ἑσπέρας, ὁποῦ ὁ Νυμφίος ἔχει νὰ κάμῃ τῷ δημοσίαν εἴσοδον εἰς τῷ οἰκίαν τῆς Νύμφης. Δὲ συνηθίζουσι νὰ ὑπάγῃ ὁ Νυμφίος νὰ ἐπισκεφθῇ τῷ Νύμφῳ πρὶν τοῦ

τὸ διωρισμένο καιρό. Εἰς τῷ ἡμέραν, ὁποῦ προηγεῖται ἀπ' αὐτῷ τῷ ἐπίσκεψιν στέλνουσι χαρίσματα· ἀμοιβαίως ὁ Νυμφίος καὶ ἡ Νύμφη· πέμπωντας ἡ Νύμφη ὑποκάμισα, βρακία, σκούφιαις μικραῖς, καὶ ἄλλα παρόμοια· ὁ δὲ Νυμφίος λίθους τιμίους, περιδέρραια, καὶ μαργαριτάρια, καὶ ὁμοῦ με αὐτὰ μίαν ἁπλάδαν ἀπὸ ζαχαρικά. Ἐμβαίνει τέλος πάντων ὁ Νυμφίος εἰς τῷ οἰκίαν τῆς Νύμφης, συνοδευόμενος ἀπὸ συγγενεῖς του καὶ φίλους, καὶ κάθηται εἰς τὸ πλευρὸν τῆς Νύμφης. χωρὶς ὅμως νὰ ὁμιλῇ αὐτὴ, ἢ νὰ κινηθῇ, σεκομένη ἀκίνητος, ὡσὰν νὰ ἦτον σῶα γλυπτόν. Καὶ ἀφ' ὁποῦ περάσῃ μία ὥρα, φέρουσι ζυμωτὰ, καὶ ζαχαρικά, καὶ ἐκεῖ βρώγει καθένας καὶ πίνει, καὶ στρέφεται εἰς τὸν οἰκόν του. Τῷ ἀκόλουθον ἡμέραν στρέφεται ὁ Νυμφίος νὰ ἐπισκεφθῇ τῷ Νύμφῳ, καὶ τότε αὖ τῆς ἔλθῃ εἰς τὸ κεφάλι της τὸ ὁμιλεῖ, εἰδὲ μὴ σέκεται σιωπῶσα ὡσὰν τὸ προπερασμένον ἑσπέρας. Εὐείσκονται μερικαὶ, ὁποῦ σέκονται πέντε ἡμέρας, ἢ καὶ περισσότεραις χωρὶς νὰ ὁμιλήσουν, κυβερνῶνται καὶ τῷ συνήθειαν τοῦ τόπου, καὶ καὶ τῷ θέλησιν τῶν γονέων.

Φθάνωντας ὁ διωρισμένος καιρὸς, ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ προικοσύμφωνον διὰ νὰ κάμουν τοὺς γάμους, διορίζουσι τῷ ἡμέραν διὰ νὰ γίνουν οἱ γάμοι, ὁποῦ συνηθίζεται νὰ εἶναι ἡ Τετράδη διὰ τὰς Παρθένους, καὶ ἡ Παρασκευὴ διὰ τὰς χήρας. Ἑπτὰ ἡμέρας πρὶν τοὺς Γάμους, αὖ ἐπέρασαν τῆς Νύμφης τὰ καταμήνια, ὑπάγει εἰς σῶα λουτρὸν, καὶ πλυώνεται, ἢ μὲ ζεστὸν νερὸν, ἢ μὲ

ψυχόν. Εμβαίνει όλη εις αυτό, και μεταχειρίζονται εις τουτο μίαν επιμέλειαν περισσότερον από το πρέπον. Εις αυτάς τας ημέρας, όπου προηγούνται από τους γάμους, ετοιμάζουσι τη οικίαν με πολλην επιμέλειαν, καλούσι τας συγγενίσσας, και φιλενάδας εις τη τελετη των γάμων, όπου έχουσι να γίνουν.

Τέλος πάντων φθάσασα η διαπεραμένη ημέρα ενδύονται και οι δύο, ο Νυμφίος λέγω και η Νύμφη με φορέματα πλέον πλούσια, απ' εκείνο όπου ζητεί η καταστασίς της, και το έχη της, και προς τας είκοσι ώρας υπάγει πολύς αριθμός από ανθρώπους εις τη οικίαν του Νυμφίου, και τον συνοδεύουσιν εις τη Συναγωγη, και τελειώνοντας η προσευχη τον φέρουσιν εις τον οίκον της Νύμφης, τον εμβάζουσιν εις μίαν κατοικίαν, όπου επίτηδες είναι στολισμένη. εις τη οποίαν κάθεται η Νύμφη καθημένη εις ένα θρονίον στολισμένον με διγύρειαν ανάμεσα δύο γυναικών αι οποίαι ονομάζονται αι μπεγιαί. Βγαίνει ο Νυμφίος έξω εις τας ώρας τα επανωφόρι με τα φυλακτήρια, λεγόμενον Ταλέτ, σκεπάζει με αυτό τη Κεφαλή του, και εκείνη της Νύμφης, και ένας από τους Ραββίνους λαμβάνει εις τα χέρια του ένα ποτήριον οίνου, και κάμνει τη διλογίαν της Νυμφίων, η οποία συνίσταται εις ένα είδος διαλεξίας προς τον Θεόν, διά να σώσῃ τον Νυμφίον με τη Νύμφη. Και τελειώνοντας τουτο, πίνει αυτός μέρος απ' εκείνον τον οίνον, και έπειτα δίδει το ποτήριον εις την μπεγιαν, όπου κάθηται εις το δεξιόν μέρος της Νύμφης, η οποία το προσφέρει εις τη Νύμφη διά να πίη, και πίνει απ' αυτό και ο Νυμφίος· ο οποίος δίγαζει ένα δακτυλίδιον χρυσόν, και το δίδει τω Ραββίνω, και εκείνος το δείχνει εις τους περιεστώτας, και έπειτα το επιστρέφει τω Νυμφίω. Και αυτός το βάνει εις τον δεικτικόν δάκτυλον της Νύμφης, και της λέγει ούτως· Με τουτο το δακτυλίδιον εσύ εννυμφεύεσαι μοι κατά τον νόμον της μωσαϊκής και Ισραηλιτικής θρησκείας. Και τουτο λέγοντας, σωτείβει ο Ραββίνος το ποτήριον, όπου κρατεί εις τας χείρας του, φωνάζοντες όλοι μετ' φωνής μεγάλης, Βεσιμαντόβ, ήτοι με καλή τύχη. Τότε ο Ραββίνος λαμβάνοντας ένα άλλο ποτήριον γεμάτον από οίνον, κάμνει τη γαμικήν διλογίαν, η οποία συνίσταται εις το να διχασθῇ τον Θεόν, όπου τους έσωσεν εις γάμον. Και αφ' ού πίη μέρος απ' εκείνον τον οίνον, το δίδει εις την μπεγιαν, όπου κάθηται από το αριστερόν μέρος της Νύμφης. Και αφ' ού πίη ο Νυμφίος, και η Νύμφη ρίπτει εκείνο το ποτήριον εις την γην με μεγάλην βίαν, φωνάζοντες όλοι εκ δευτέρου· Βεσιμαντόβ, με καλην τύχη.

Μετά τουτο αναχωρούσιν εις μίαν κατοικίαν οι άνδρες μόνον, και εκεί αναγινώσκουσι το προικοσύμφωνον, όπου είναι γεγραμμένον εις μεμβράνα, εις το οποίον δέχεται και υπόσχεται ο Νυμφίος δια την προῖκα, όπου έλαβε, να ζωοτροφήσῃ την Νύμφη, και να φυλάξῃ όλα εκείνα τα κεφάλαια και περίσσεσες,

όπου

ὁπῶ ἐσυμφώνησαν πρὸ τῶ κάμνω τὸς γάμως. Ὁ Ῥαββῖνος τῶ δίδει τὸν ὅρκον, προσφέροντάς τω τὸ κράσπεδον τῶ ξιβωτίω, ὁπῶ φορεῖ. Ἔπειτα δίδουσιν εἰς ὅλως ἐκείνως, ὁπῶ εἶναι καλεσμένοι εἰς τὼ ἀκολουθίαν τῶ γάμω διάφορα ποπὰ ψυχραμένα μὲ πάγον. Καὶ μὴ ταῦτα ἀναχωρῶσι, ϗ μένει ὁ Νυμφίος ϗ ἡ Νύμφη, ϗ αἱ γυναῖκες, ὁπῶ ξαγουδῶσι ϗ λαλῶσι δύο ἢ ξεῖς ὥρας. ϗ μὴ τῶτο δίδονται ϗ εἰς αὐταῖς ὁμοίως τὰ ἐψυχραμένα ποπὰ ϗ ἀναχωρῶσι, ϗ ὑπάγουσιν εἰς τὸς οἴκως των.

Τὸ ἑπέρας δειπνῶσιν ὁμῶ οἱ Νομφίοι, ϗ μὴ τὼ τελείωσιν τῆς μίξεως, ὁ Νυμφίος δὲν τὼ ἐγγίζει πλέον, ἕως ὁπῶ νὰ καθαειθῇ εἰς λεξὸν, δηλ τὼ ἀκαθαρσίαν τὼ νομικὼ, ὁπῶ πιςδίει νὰ ἔλαβεν εἰς τὰ καπαμιώιά της. Εἶναι πρᾶγμα ἀπίςδυτον πόσον εἶναι ἐπιμελεῖς εἰς τῶτο οἱ Ἑβραῖοι, ϗ φυλακάπορες. Φυλάττουσιν οἱ παλαίπωροι ἐκεῖνα, ὁπῶ δὲν θέλει πλέον ἀπ' αὐτὸς ὁ Θεὸς, ϗ ἀμελῶσιν ἐκεῖνα, ὁπῶ εἶναι ὑσιώδη, ϗ ἀναγκαῖα δηλ νὰ φυλαχθῶν· τὰ ὁποῖα ἴσως ἤθελαν κινήσῃ τὸν φιλάνθρωπον Θεὸν διὰ νὰ τὸς δὲ πλαγχνισθῇ, ϗ νὰ τὸς φωτίσῃ διὰ νὰ ἐπιςρέψω.

Στέκεται ὁ Νυμφίος εἰς τὸ ὀπίτιον ὁκτὼ ἡμέρας ὁλοκλήρως, χωὶς νὰ δ'γῇ· εἰς τὸν ὁποῖον καιρὸν παίζει μὲ τὸς φίλως τω, ϗ ξεφαντώνει. Τὸ Σάββατον ὅμως τὼ αὐγὼ τόσον ὁ Νυμφίος ὅσον ϗ ἡ Νύμφη ὑπάγουσιν εἰς τὼ Συναγωγὼ ϗ κράζουσιν ὁπτὰ πρόσωπα διὰ νὰ ἀναγνώσω εἰς τὸ Βιβλίον, ὁπῶ

ὁπῶ δυγάζουσιν ἀπὸ τὸ κιβώτιον ϗ τὼ ἐκλογὼ τως ϗ θέλησίν τως, ἀναμεταξὺ δὲ εἰς αὐτὰ τὰ ὑποκείμενα καλεῖται ϗ ὁ Νυμφίος, εἰς τὸν ὁποῖον ἀναγινώσκουσι τὸ ἀνάγνωσμα τῆς Γενέσεως ἐν Κεφ. κδ'. ὁπῶ διαλαμβάνει τὼ προσαγὼ, ὁπῶ ἔδωκεν ὁ Ἀβραὰμ εἰς Ἐλιέζερ τὸν δῶλόν τω, ὅταν τὸν ἔπεμψεν εἰς Μεσοποταμίαν διὰ νὰ λάβῃ γυναῖκα εἰς τὸν υἱόν τω τὸν Ἰσαάκ· ϗ ἐν τῷ μεταξὺ, ὁπῶ ἀναγινώσκει ὁ ψάλτης σὰ σῖχον εἰς γλῶσαν Ἑβραϊκὼ, σὰ Παιδίον ἀναγινώσκει, ϗ ψάλλει τὸ ἴδιον Κεφάλαιον εἰς παράφρασιν Χαλδαϊκὼ.

Καὶ τελειωθείσης ταύτης τῆς ἀκολουθίας, ϗ ὅλης τῆς προσδυχῆς, ὁπῶ ἔχει εἰς αὐτὸ τὸ Σάββατον, ξαναφέρουσι τὸν Νυμφίον εἰς τὸν οἶκον, ϗ σέκεται ἐκεῖ ἕως νὰ τελειώσῃ ἡ Ἑβδόμη ἡμέρα, ϗ νὰ ἀρχίσῃ ἡ ὀγδόη. Ἡ Νύμφη ἀπὸ τὼ ἡμέραν τῷ γάμω, ἑρμωδύεται καπαπολλὰ νὰ κρατῇ κρυμμένας τὰς τρίχας τῆς Κεφαλῆς της, εἰς ξόπον, ὁπῶ νὰ μὴ ἠμπορέσῃ τινὰς νὰ τὰς ἰδῇ. Πιςδύουσιν, ὅτι ἀίσως τινὰς ἤθελε τὰς ἰδῇ, ὕσερον ἀπὸ τὸν θανάτον πρέπει νὰ σεκώνται κρεμασμένας εἰς τὸν ᾅδω ἀπὸ τὰς ἰδίας τρίχας τῆς Κεφαλῆς.

Μερικοὶ Ἑβραῖοι λαμβάνουσι πλέον παρὰ μίαν γυναῖκα. Ὄχι ὅλοι οἱ βαθμοὶ τῶ γάμω, ὁπῶ εἶναι ἐμποδισμένοι εἰς τὸν Χριστιανὸν, ἦσαν ἐμποδισμένοι ϗ εἰς τὸς Ἑβραίως εἰς τὸν παλαιὸν Νόμον. διότι ἐσυγχωρῶσεν ἐκεῖνος νὰ λάβῃ σὰς διὰ Γυναῖκα τὼ Θυγατέρα τῶ Ἀδελφῶ τω, ἢ τῆς Ἀδελφῆς

φῆς τε, τὸ ὁποῖον ἐμποδίζει ὁ Χριστιανικὸς Νόμος; Καὶ ἡ αἰτία εἶναι, διατὶ ὁ Νόμος ὁ Μωσαϊκὸς εἶναι σῶμα μεσαῖον πρᾶγμα ἀνάμεσα εἰς τὸν φυσικὸν, καὶ τὸν Εὐαγγελικόν. εἶναι τελειώτερος ἀπὸ τὸν φυσικὸν, καὶ ἀτελέστερος συγκεινόμενος μὲ τὸν Εὐαγγελικόν. Ὅθεν καθὼς εἰς ἐκεῖνον τὸν Μωσαϊκὸν ἐπροσάχθησαν πολλὰ, ὁπὰ εἰς τὸν φυσικὸν Νόμον δὲν ἦτον καπνισμένα. ὕπως εἰς ἡμᾶς, ὁπὰ ἐλάβαμεν τὸ πλήρωμα τῆς χάριτος, καὶ ὀνομαζόμεθα υἱοὶ, ἐπροσάχθησαν πράγματα διαφορετικὰ, ὄχι κατὰ τὴν οὐσίαν, ὥντας αὐτὸς ὁ Νόμος ὁ ἴδιος κατὰ τὰς ἠθικὰς παραγγελίας, ἀλλὰ εἰς ἐκεῖνα τὰ πράγματα μονον, ὁπὰ ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν φύσιν μας, καὶ εἰς τὴν ἀξίαν μας. Καὶ καθὼς εἰς τὰς Ἑβραίας δὲν ἦσαν ἀπαίδευτοι καὶ ὑλικοὶ, ἐπροσάζοντο πράγματα ἁρμόδια εἰς τὴν ὀλίγην τους χώρησιν· ὕπως εἰς ἡμᾶς ἐβάλθησαν πράγματα πλέον τέλεια, καὶ πνευματικά,

Α΄ ΝΑΙ΄ΡΕΣΙΣ.

Ὑποχρεώνουσιν οἱ Ῥαββῖνοι εἰς τὸ Ταλμὺθ ὅλας τὰς Ἑβραίας νὰ λαμβάνουν γυναῖκας Διορίζουσι τὴν ἡλικίαν, εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ὑπανδρεύωνται, καὶ λέγουσιν ὅτι νὰ εἶναι δεκοκτὼ χρόνων. Λογιάζουσι πρᾶγμα μεγάλης συγχύσεως τὴν ἐγκράτειαν, καὶ ἀγαμίαν. Καὶ συμπεραίνουσι τοῦτο ἀπὸ μίαν κακὴν ἀρχήν. λέγουσιν, ὅτι ἡ ἀγαμία εἶναι, νὰ ἐναντιῶται τινὰς εἰς τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ, ὁπὰ

εἶπεν

εἶπεν εἰς τὴν Γένεσιν ἐν Κεφ. α΄. Ε΄δ. κη΄. εἰς τοὺς Προγόνους μας· ,, Αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε. καὶ συμπεραίνουσι χωρὶς κανένα δισμόν, ὅτι κατ' αὐτοὺς εἶναι χρεώσης νὰ λάβῃ γυναῖκα· Πόσον εἶναι μακρὰν αὐτοὶ ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, φαίνεται ἀπὸ τὰ λόγια τῆς ἰδίας Θείας Γραφῆς, ὁποὺ νὰ μὴν διστάσκεται ποτὲ, ὅτι ὁ Θεὸς νὰ ἠθέλησε μὲ τόσα λόγια νὰ ὑποχρεώσῃ μὲ Ἐντολὴν τοὺς καταγομένους ἀπὸ Ἀδὰμ νὰ συνάπτωνται εἰς γάμον, ἀλλὰ διὰ λόγησεν ἐκείνους, ἢ τοὺς ἔδωκε δύναμιν νὰ γεννοῦν ἀνθρώπους ὁμοίους μὲ αὐτούς, διὰ νὰ γεμίσουν ὅλον τὸν Κόσμον μὲ τὰ Παιδία τους.

Βεβαιοῦται ὅλον τοῦτο μὲ τὰ ἴδια λόγια τῆς Θείας Γραφῆς· διότι ὕστερον ἀφ' ὁποὺ ἔπλασε τοὺς δύο ἐδικούς μας πρώτους Γεννήτορας, γράφεις εἰς αὐτοὺς τοὺς ἔδωκε τὴν διλογίαν τε, καθὼς φαίνεται εἰς τὸ προειρημένον Κεφάλαιον, ὁπὰ ἀναγινώσκεται ὕπως· ,, Καὶ ,, ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἄνθρωπον, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ,, ἐποίησεν αὐτὸν, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς. ,, Καὶ διλόγησεν ὁ Θεὸς αὐτοὺς, λέγων· αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε, καὶ καταχυριεύσατε αὐτῆς. Εἰς τὸ ὁποῖον γνωρίζεται φανερὰ, ὅτι ἐκεῖνο δὲν ἐστάθη μία Ἐντολὴ, ἀλλὰ μία διλογία. ἐπειδὴ λέγει τὸ ῥητόν· Εὐλογήτε, καὶ ὄχι ἐπρόσταξε. Καὶ περισσότερον αὐτὸ ἴσως τοῦτο ἤθελε ἦναι ἀληθινὸν, ἤθελε ἀκολουθήσῃ σῶμα μέγα ἄτοπον, ὁπὰ εἶναι, ὅτι ὁ Θεὸς ἤθελε προστάξῃ σῶμα πρᾶγμα ὅμοιον καὶ μὲ τὰ ἄλογα κτίσματα, ὁπὰ δὲν εἶναι φυσικὰ λό-

γυ, καὶ Ἐντολῶν, διὰ νὰ εἴπε καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἴδια λόγια, καθὼς διηγεῖται τὸ ἅγιον ῥητὸν εἰς τὸ αὐτὸ Κεφάλαιον τῆς Γενέσεως εἰς τὸ κ β'. Ε'δ. Καὶ δὲ λόγησεν αὐτὰ ὁ Θεὸς, λέγων· „ αὐξάνεσθε, καὶ πλη„ θυνθῆτε, καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν ταῖς θα„ λάσσαις, καὶ τὰ πετεινὰ πληθυνέσθωσαν ἐπὶ τῆς „ γῆς. Σφάλλεσι λοιπὸν μεγάλως οἱ Ἑβραῖοι, πιςεύοντες ὅτι διὰ τὸ προειρημένον ῥητὸν νὰ εἶναι ὑπόχρεως καθένας νὰ σωάπτεται εἰς γάμον. Η'θελαν σφάλη ακόμη μεγάλως, τόσοι Α'γιοι Α'νδρες, ὁπῦ κρατοῦνται εἰς τοιαύτην ὑπόληψιν ἀπὸ τὸς Ἰουδαίους, οἱ ὁποῖοι ἔζησαν ἄγαμοι. καὶ εἶναι ὁ Η'λίας, ὁ Ε'λισαῖος, ὁ Ἱερεμίας, ὁ Δανιὴλ, οἱ σούφοροί τε Λ'ανανίας, Α'ζαρίας, καὶ Μισαὴλ, καὶ οἱ λοιποὶ ὅλοι, ὁπῦ ἐπαινοῦνται ἀπὸ τὸν ἴδιον Θεὸν ὡσαὺ ἀγαπητοὶ καὶ πιστοὶ φίλοι, καὶ ὅμως δὲν ἐσωάφθησαν εἰς γάμον.

Α'λλὰ ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι τοῦτο νὰ ἦτον Ἐντολὴ, μὴ ἀποδεχόμενοι ὅμως αὐτὸ, καὶ τὸ παρὸν καθ' ἕνας ἤθελεν ἦναι ἐλεύθερος ἀπὸ τὴν φύλαξιν αὐτῆς τῆς Ἐντολῆς. διότι ὅταν παύῃ ὁ σκοπὸς μιᾶς Ἐντολῆς, παύει ακόμη καὶ τὸ χρέος νὰ φυλάξῃ τινὰς αὐτὴν τὴν Ἐντολήν. Εἶναι βέβαιον, ὅτι αἴσως τοῦτο ἦτον προσαγὴ τοῦ Θεοῦ, τὸ αἴτιον ἤθελεν ἦναι ὁ πολλαπλασιασμὸς τῆς ἀνθρωπίνης γενέας. ὥσε παύοντας σία τοιοῦτον τέλος, παύει ακόμη καὶ ἡ Ἐντολή. Τὸ αἴτιον ἔπαυσε, διατὶ ὁ Κόσμος ἐγέμισε ἀρκετὰ καὶ πλησιοπάροχα. τὸ λοιπὸν ἔπαυσε καὶ ἡ Ἐν-

Ἐντολή. Πλανᾶται λοιπὸν ὁ Ἑβραῖος λογιάζωντας ἄπρεπον καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεως τοῦ Θεοῦ, ὅτι οἱ Χρισιανοὶ καὶ μάλισα πολλοὶ ὑπηρέται τῆς Ἐκκλησίας νὰ ζῶσιν ἄγαμοι. Δὲν ἠξεύρουσιν οἱ παλαίπωροι, διατὶ δὲν τὸ δοκιμάζουσι, ποῖαι γλυκύπτες καὶ ποῖαι παρηγοριαὶ καὶ δυχαρίσησες πνεύματος, ἀνώτεραι ἀπ' ἐκείνας τῆς σαρκὸς, εὑρίσκονται εἰς ἐκεῖνον τὸν κάσιν, παραιτοῦντες νὰ σωαφθοῦν εἰς γάμον, διὰ νὰ ἠμποροῦν μὲ περισσοτέραν ἄδειαν νὰ καταγίνωνται εἰς τὸ νὰ γεννοῦν υἱοὶ εἰς τὸν Θεὸν, καὶ νὰ ἀφίσουν τὰς φροντίδας τοῦ Κόσμου, προσέχοντες εἰς τὸν καλλιέργησιν τῶν ψυχῶν, ὁπῦ ἀρέσκει περισσότερον εἰς τὸν Θεὸν, παρὰ ἡ αὔξησις καὶ πληθισμὸς τῶν σωμάτων.

Α'λλὰ διὰ νὰ φανῇ καλλίτερα καὶ καθαρώτερα ἡ παῦσις αὐτῆς τῆς Ἐντολῆς, θέλω, ὅτι ὁ ἴδιος Ἑβραῖος νὰ ὁμολογήσῃ τοῦτο, ὁπῦ λέγω μὲ τὸν ἔθιμον τῶν Ρ'αββίνων τε. Συμφωνοῦσιν ὅλοι, ὅτι μετὰ τὸν ἔλυσιν τοῦ Μεσσία ἔπρεπε νὰ παύσῃ αὐτὴ ἡ προσαγή. Καὶ ἀπαμβίζουσι τότε τὸν γνώμον εἰς τὸν ἕβδομον στίχον τοῦ ρμέ. Ψαλμοῦ· „ Κύ„ ριος λύει πεπεδημένους. καὶ εἰς τὸ Βιβλίον τους λεγόμενον Μέδρας Τεϊλὶμ, δηλαδὴ ἐξήγησις εἰς τοὺς Ψαλμοὺς, λέγουσι τοῦτα τὰ λόγια· „ Τί σημαίνει, „ τὸ λύει πεπεδημένους; λύει τοὺς δεμένους· ἀπο„ κρίνονται· δὲν εἶναι μεγαλήτερον ἐμπόδιον, ἀπ„ ἐκεῖνο τῆς γυναικὸς, ὁπῦ εἶναι εἰς τὰ καταμή„ νια. διατὶ ἡ γυναῖκα βλέπει τὸ αἷμα, καὶ ὁ

„ Θεὸς ὁ Ἅγιος καὶ Εὐλογημένος τὸν ἐμπόδισε νὰ
„ πὸ τὸν ἄνδρα της, ἀλλὰ ὅταν ἔλθῃ ὁ Μεσίας,
„ αὐτὸς θέλει τῆς δώσει τὴν ἐλευθερίαν. Ὥστε ἐ-
πειδὴ καὶ ἦλθεν ὁ Μεσίας, δὲν ὑποχρεώνει τὸ τοιοῦ-
τον παράγγελμα, ἔσωνται καὶ νὰ ἐπροσάχθη τὸ Ἅ-
γιον Βάπτισμα, ὁπὸν εἶναι ἀρκετὸν νὰ καθαρίσῃ
κάθε ρύπον καὶ ἀκαθαρσίαν.

Ὁ ξόπος ἀκόμη μὲ τὸν ὁποῖον βαίνουσιν εἰς πρᾶ-
ξιν μίαν τοιαύτην παραγγελίαν, δείχνει καθα-
ρὰ, ὅτι δὲν εἶναι Ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ φαντα-
σιώδης ἐφεύρεσις τῶν διδασκάλων της. Διότι ὅσπερ
τόσαι αἱ δεισιδαιμονίαι, ὁπὸν εἰς τοῦτο τὸ πλύσιμον
τῶν γυναικῶν προσάζονται, εἶναι ἀδυνατον νὰ πι-
στεύσωμεν, ὅτι νὰ εἶναι προσαγὴ ἐκείνης τοῦ Θεοῦ ὁ-
πὸν ἔχει ἔμφυτον τὴν σοφίαν. Θέλουσιν οἱ Ῥαββῖ-
νοι ὅτι τὸ λεγόμενον, ὁπὸν ἔχουσι νὰ πλυθῶν αἱ γυ-
ναῖκες νὰ εἶναι καμωμένον ἐπιτηδεῦ· ὅτι τὸ νερὸν
νὰ μὴ φέρεται μὲ χέρια, ἀλλὰ νὰ ἔρχεται ἀπὸ
λόγια τινα, ὥσαν ἀπὸ μέσα βροχῆς, ἢ βρύσεως· ὅτι
νὰ εἶναι ὑψηλὸν ἕως ὀργυίας, καὶ ὡς εἶναι ὀλιγώ-
τερον, δὲν ὑπηρετεῖ. Ὅτι μὴν ἔχωντας λεγόμενον εἰς
τὸ ὁσπήτιον, πρέπει ἡ γυναῖκα νὰ ὑπάγῃ νὰ πλυθῇ
εἰς θάλασσαν, ἢ εἰς ποταμὸν, ἢ εἰς σῶα πηγάδιον. Ὅτι πρέπει νὰ βυτίσῃ ὅλη, εἰς ξόπον ὁπὸν
ἴσως εἰς καιρὸν ὁπὸν βυτίζει, ἤθελεν ἔχῃ εἰς τὸν
δακτυλόν της σῶα δακτυλίδιον, πρέπει ἐκ δευτέρου
νὰ βραχῇ. διατὶ δὲν ἔμεινε καθαρισμὸν εἰς ἐ-
κεῖνο τὸ πλύσιμον. Ἰδὲ εἰς τί σέκεται ὅλη ἡ φροντίδα

τίδα τῶν Ἑβραίων, εἰς τὸ νὰ εἶναι ἀκεφεῖς φύλα-
κες τῶν ὀξωτερικῶν πραγμάτων, χωρὶς νὰ φροντί-
ζουν ὁλοτελῶς διὰ τὸ ἐσωτερικόν.

Ἠθέλησεν ἀκόμη ὁ Θεὸς βαίνωντας τοῦτον τὸν
προσαγὸν εἰς τοὺς Ἑβραίους νὰ τοὺς ἀπομακρύνῃ ἀ-
πὸ πολλὰς δεισιδαιμονίας, ὁπὸν ἐσυνήθιζαν νὰ κά-
μνουν εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν οἱ Ἐθνικοὶ εἰδωλολά-
τραι μὲ τὰς καταμηνιαίας γυναῖκας. καὶ τοῦτο ὀξάγεται ἀπὸ τὸ Λευϊτικὸν ἐν Κεφ. ιή. Ἐδ. ιθ'. καὶ κδ'.
ὁπὸν ἐμποδίζει ὁ Κύριος νὰ μέσα εἰς τὰς ἄλλας ἀκα-
θαρσίας συνηθείας τῶν Ἐθνικῶν, καὶ τὸ νὰ ἐγγί-
ζουν γυναῖκα καταμηνιαίαν, καὶ λέγει· „ Καὶ πρὸς
„ γυναῖκα ἐν χωρισμῷ ἀκαθαρσίας αὐτῆς δὲ προ-
„ σελεύσῃ ἀποκαλύψαι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς.
„ ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις ἐμιάνθησαν τὰ Ἔθνη, ἃ ἐγὼ
„ ὀξαποστελῶ πρὸ προσώπου ὑμῶν. Καὶ ὁ Προφή-
της Βαρὲχ ἐν Κεφ. 5 Ἐδ. κή. διηγέμενος ταῖς πέρυσι
ὁπὸν ἔκαμναν οἱ ψευδεῖς Ἱερεῖς τοῦ Βὴλ, λέγει·
διὰ θυσιῶν αὐτῶν ἀποκαθημένη καὶ λεχὼ ἄπτονται.
Ὅθεν ἔσωνται καὶ νὰ ἔπαυσεν ἐκείνη ἡ εἰδωλολα-
τρεία, καὶ δεισιδαιμονία, καὶ ἀκολούθως τὸ αἴτιον μιᾶς
τοιαύτης Ἐντολῆς, ἔπαυσεν ὁμοίως καὶ αὐτὴ ἡ Ἐν-
τολή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΚΗ'.

Περὶ Χωρισμῦ, καὶ Διαζυγίε τῆς Γυναικὸς τῶν Ἑβραίων.

ΑΝίσως ξέξη καμία φιλονεικία ἀναμέσον ἀνδρὸς, καὶ γυναικὸς, διδάσκυσιν οἱ Ῥαββῖνοι, ὅτι ἠμπορεῖ κάθε Ἑβραῖος νὰ χωρίση τὴν γυναῖκα, καὶ νὰ τῆς δώση τὸ Διαζύγιον, καὶ νὰ χωρισθῆ ἀπ' αὐτήν.

Εἰς τοῦτον τὸν Χωρισμὸν δύρον οἱ Ῥαββῖνοι τόσας δεισιδαιμονίας, ὁπῦ μὲ βίας ἠμπορῦσι νὰ ἀριθμηθῦν. Προφασίζονται αὐτοὶ καὶ λέγυσιν, ὅτι ἔκαμαν τοῦτο διὰ νὰ κάμυν εἰς μέρος δύσκολον αὐτὸν τὸν Χωρισμὸν, καὶ διὰ νὰ μὴ γένη τόσον δύκολος εἰς τὸ νὰ τὸν μεταχειρίζωνται. Τοῦτο εἶναι ψεῦδος· διότι δὲν ἔβαλαν τὰς δυσκολίας εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτῦ τῦ Χωρισμῦ, ἀλλὰ εἰς τὸν τρόπον ὁπῦ ἔχει νὰ γραφθῆ τὸ Διαζύγιον. Δικόλυναν τὰς αἰτίας τῦ Χωρισμῦ, καὶ ἐδεισιδαιμόνησαν πολὺ εἰς τὸ, πῶς ἔχει νὰ γραφθῆ τὸ Διαζύγιον, διατὶ χρήζεται εἰς πολὺ ὄφελός των.

Προσάζυσιν ὅτι νὰ γράφεται εἰς μεμβράναν εἰς χαρακτῆρα Ἑβραϊκὸν, τετράγωνον, ὁπῦ νὰ μὴν περιέχη ὔτε περισσότερον ὔτε ὀλιγώτερον ἀπὸ δώδεκα στίχες. διότι τὸ Βιβλίον ἀποσασίε, ἤτοι Διαζύγιον, εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν διάλεκτον λέγεται, Γέτ.

καὶ τὰ γράμματα, ὁπῦ σωνθέτυσι τοῦτον τὸν λόγον εἰς ἀριθμητικὸν ἀνάγραμμα, κάμνυσι τὸ χῆμα τῦ δώδεκα. Ἔτι προσάζυσιν, ὅτι σῦα γράμμα, ἢ λέξις νὰ μὴν εἶναι κολλημένα τὸ σῦα μὲ τὸ ἄλλο. ὅτι νὰ μὴν εἶναι σαλαγματίας μελανὴς, ἢ γράμματα σβυσμένα. ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἕπεται, ὅτι θέλοντες νὰ γράψυν σῦα ἀπὸ τοῦτα τὰ διαζύγια, συχναῖς φοραῖς πρέπει γενῆ σῦα τέλειον, εἶναι χρεία νὰ γραφθῦν πολλά. Παχαίνοντες μὲ τοῦτον τὸν τρόπον οἱ Ῥαββῖνοι τὴν σακκέλαν τυς μὲ πρόφασιν ζήλυ δῆθεν τὴν φύλαξιν τῦ ἐδικῶν τυς ῥητῦ.

Ὁ τύπος τῦ Διαζυγίε εἶναι ὁ ἀκόλυθος. δηλαδή· „ Εἰς τὰς τόσας τὰ δεῖνος Μωὸς, τὰ δεῖνος „ χρόνε ἀπὸ Κτίσεως Κόσμυ, καὶ τὴν ἀπαρίθμη„ σιν, ὁπῦ κάμνομεν εἰς τοῦτον τὸν τόπον, ὁπῦ δύ„ εἰσκεται σιμὰ εἰς τὸν δεῖνα ποταμὸν, ἢ θάλασ„ σαν. Ἐγὼ ὁ δεῖνα, υἱὸς τῦ δεῖνος, κάτοικος καὶ „ τὸ παρὸν εἰς τοῦτη τὴν Πόλιν, ἢ γῆν, ἀποφά„ σισα νὰ χωρίσω ἐσὲ τὴν γυναῖκά μυ ἀπὸ τὸν δεῖ„ να τόπον, θυγατέρα τῦ δεῖνος. καὶ ἐσὺ εἶσαι ἐ„ λεύθερα νὰ συνέλθῃς εἰς γάμον μὲ κάθε ἄν„ θρωπον, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ Διαζύγιόν συ, καὶ τὸν „ Νόμον τῦ Μωϋσέως, καὶ τῦ Ἰσραήλ. Ἔπειτα ἐρωτᾶται ὁ ἄνδρας ἂν ἔκαμε τοῦτο θελληματικῶς, καὶ ἀποκρινόμενος ὅτι ναὶ, προσάζει ὁ Ῥαββῖνος τὴν γυναῖκα νὰ ἀνοίξη τὰ χέρια της, καὶ νὰ τὰ κρατῆ σνωμένα δῆθεν νὰ λάβῃ τὸ Διαζύγιον, διὰ νὰ μὴν πέση εἰς τὴν γῆν. καὶ αὐτὴ τὰ ἀνοίγει, καὶ ὁ ἄνδρας

τὸ ἀφιὼει νὰ πέσῃ εἰς τὰ χέρια της, καὶ εἰς τὸν ἴδιον κύριον τῆς λέγει. ἀρὲ ζὲ γιτκίβ. δηλαδὴ, τέτο εἶναι τὸ Διαζύγιόν σε. καὶ αὐτὴ τὸ λαμβάνει, καὶ τὸ ἐπιςρέφει τῇ Ῥαββίνε. καὶ κάμνεσα τέτο μένει ἐλεύθερα. Καὶ ἀφ' ἔ περάσῃ τεσσαράκοντα ἡμέραι, ἠμπορεῖ νὰ ὑπανδρευθῇ μὲ ὅποιον ἤθελε τῆς ἀρέσῃ. Τέταις εἶναι ἡ τάξες, ὁπὲ σωσηθίζει ὁ Ἰεδαϊσμὸς εἰς τὰ Διαζύγιά τε.

Α Ν Α Ι Ρ Ε Σ Ι Σ.

Ἐξάθη μία ἄδεια, ὁπὲ ἐδόθη ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸν Ἑβραϊκὸν λαὸν, ὅτι νὰ ἠμπορῇ καθ' ἕνας μὲ δίλογες αἰτίας νὰ χωρισθῇ μὲ Βιβλίον ἀποσασίε ἀπὸ τὴν γυναῖκά τε. ἔτω δείσκεται χραμμένον εἰς τὸ κδ'. Κεφαλ. Ἐδ. ά. τῆ Δευτερονομίε, μὲ τὰ ἀκόλεθα λόγια· „ Ἐὰν δέτις λάβῃ γυναῖκα, καὶ σωσκήσῃ αὐτῇ, καὶ ἔσαι ἐὰν μὴ εὕρῃ χάριν ἐναντίον „ αὐτῆ, ὅτι εὗρηκε ἐν αὐτῇ ἄσχημον πρᾶγμα, καὶ „ γράψει αὐτῇ Βιβλίον ἀποσασίε, καὶ δώσει εἰς τὰς „ χεῖρας αὐτῆς, καὶ ἐξαποσελεῖ αὐτὴν ἐκ τῆς οἰκίας „ αὐτῆ. Ἔκαμε τέτο ὁ Θεὸς διὰ νὰ λείψῃ πολλὰ κακὰ, ὁπὲ ἠμποροῦσαν νὰ ἀκολεθήσεν, καὶ ἴσως δὲν ἔβλεπε τότε τὴν ἄδειαν. δηλαδὴ συχνοὶ φόνοι γυναικῶν, ἀποσασία ἀπὸ τὸν Νόμον, καὶ ἄλλα παρόμοια. Τὸ ἐσυγχώρησεν ἀκόμη ὁ Θεὸς, διατὶ οἱ Ἐθνικοὶ εἰδωλολάτραι ἐχώριζαν τὰς γυναῖκάς των χωρὶς ἄλλο, καὶ ἔφθανεν ἕνας μόνος λόγος, ἢ ἕνα μό-

μόνον χῆμα διὰ νὰ κάμῃ αὐτὸν τὸν Χωρισμόν. Ὁ Πανθερὸς τε Σαμψὼν, καθὼς ἀναγινώσκεται εἰς τὸ Βιβλίον τῆς Κριτῆς ἐν Κεφ. ιέ. ἔκαμε τὸν Χωρισμὸν ἀναμέσον τῆς Θυγατρός τε, καὶ Νυμφίε μὲ τὸν ὁποῖον ἦτον σύμενη εἰς Γάμον. Ὁ Ἀρταξέρξης, καθὼς εἶναι χραμμένον εἰς τὸ Βιβλίον τῆς Ἐσθὴρ ἐν Κεφ. ά. Ἐδ. ιθ'. ἐχώρησεν Ἀσὶν τὴν γυναῖκά τε. Ἐσυγκατέβη ὁ Θεὸς εἰς τὴν χυδαίαν χώρησιν τῆς Ἑβραίων, καὶ ἠθέλησε νὰ ξεχωρίζωνται ἀπὸ τὰς εἰδωλολάτρας, καὶ ὅτι αἱ Γυναῖκες ὁπὲ ἀφίνονται, νὰ χωρίζωνται μὲ Βιβλίον ἀποσασίε, ἤτοι Διαζύγιον, καὶ ὄχι μὲ αὐθάδειαν, καὶ κατὰ τὴν τάξιν τῆς Ἐθνικῶν καθὼς ἐσωσήθιζαν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν, ΚΘ'.

Περὶ Ἐξυπολύσεως, καὶ ἐλευθερίας τῆς Γυναικὸς τε ἀποθανόντος Ἀδελφε.

Εἰς τὸ κέ. Κεφάλ. τῆ Δευτερονομίε ἐπρόσαζεν ὁ Θεὸς, ὅτι ἂν ἀπέθνησκε τινὰς χωρὶς νὰ ἀφήσῃ Παιδία ἀπὸ τὴν Γυναῖκα, ὁπὲ εἶχεν, ἢ ἀπὸ ἄλλην, καὶ εἶχεν Ἀδελφὸν, ἔπρεπεν αὐτὸς ὁ Ἀδελφὸς νὰ πάρῃ εἰς γυναῖκά τε τὴν γυναῖκα τε Ἀδελφε τε, ἢ νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ μὲ τὸ μέσον τῆς ἐξυπολύσεως. Ἴδε τὰ λόγια τε ἱερε Ῥήτε εἰς τὰ Ἐδ. 5 6. 7. 8. 9. καὶ 10. „ Ἐὰν δὲ κατοικῶσιν Ἀ„ δελφοὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ ἀποθάνῃ εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ σπέρ-

» σπέρμα δὲ μὴ ᾖ αὐτῷ, ὰν ἔσαι ἡ γυνὴ τοῦ τελευ-
» τηκότος ἔξω ἀνδρὶ μὴ ἐγγίζοντι. ὁ δὲ Ἀδελφὸς
» τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς εἰσελεύσεται πρὸς αὐτὴν, καὶ
» λήψεται αὐτὴν ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ συνοικη-
» σει αὐτῇ. 6. Καὶ ἔσαι τὸ παιδίον ὃ ἂν τέκῃ,
» καπασαθήσεται ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀδελφοῦ αὐτοῦ
» τοῦ τελευτηκότος, καὶ ὰν ἐξαλειφθήσεται τὸ ὄνο-
» μα αὐτοῦ ἐξ Ἰσραὴλ. 7. Ἐὰν δὲ μὴ βέλεται
» ἄνθρωπος λαβεῖν τὴν γυναῖκα τοῦ Ἀδελφοῦ αὐ-
» τοῦ, καὶ ἀναβήσεται ἡ γυνὴ τοῦ Ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐπὶ
» τὴν πύλην ἐπὶ τὴν γερουσίαν, καὶ ἐρεῖ, ὰ θέ-
» λει ὁ Ἀδελφός τοῦ ἀνδρός μου ἀναστῆσαι τὸ ὄνομα
» τοῦ Ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐν Ἰσραὴλ, ὰκ ἠθέλησεν ὁ
» Ἀδελφὸς τοῦ ἀνδρός μου. 8. Καὶ καλέσουσιν αὐ-
» τὸν ἡ γερουσία τῆς πόλεως αὐτοῦ, καὶ ἐροῦσιν αὐτῷ,
» καὶ σὰς εἴπῃ, ὰ βέλομαι λαβεῖν αὐτήν. 9. Καὶ
» προσελθοῦσα ἡ γυνὴ τοῦ Ἀδελφοῦ αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν
» ἐνώπιον τῆς γερουσίας, καὶ ὑπολύσει τὸ ὑπόδημα
» αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ποδὸς αὐτοῦ, καὶ ἐμπτύσεται εἰς τὸ
» πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἀποκριθεῖσα ἐρεῖ· οὕτως ποιή-
» σουσι τῷ ἀνθρώπῳ, ὃς ὰκ οἰκοδομήσει τὸν οἶκον
» τοῦ Ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 10. Καὶ κληθήσεται τὸ ὄνο-
» μα αὐτοῦ ἐν Ἰσραὴλ, οἶκος τοῦ ὑπολυθέντος τὸ
» ὑπόδημα. Οἱ Ῥαββῖνοι παρακινοῦσι κάλλιον νὰ
δώσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς γυναικὸς τοῦ Ἀδελφοῦ, πα-
ρὰ νὰ τὴν λάβῃ εἰς γυναῖκα. ὁ δὲ ζόπος ὅπου
αὐτοὶ κρατοῦσι διὰ νὰ ἐλευθερώσουν τὴν γυναῖκα
τοῦ Ἀδελφοῦ εἶναι ὁ ἀκόλουθος.

Α' φ'

Ἀφ' ὃ περάσουν ζωὴς μιλῶες ὕστερον ἀπὸ τὸν θάνα-
τον τοῦ ἀνδρός, σωέρχονται ζωὴς Ῥαββῖνοι μὲ δύο
Μάρτυρας, καὶ διορίζουσι τὸν τόπον, ποῦ ἔχουσι νὰ
κάμουν ἐκείνην τὴν πρᾶξιν. Τὴν αὐγὴν ἔρχονται
οἱ Ῥαββῖνοι μὲ τοὺς Μάρτυρας, ὁ Ἀδελφὸς τοῦ ἀν-
δρὸς τῆς γυναικὸς, καὶ ἡ γυνὴ τοῦ ἀποθανόντος Ἀ-
δελφοῦ, οἱ ὁποῖοι λέγουσιν, ὅτι ἦλθον ἐκεῖ διὰ νὰ
ἐλευθερωθῶν. τότε ὁ Ῥαββῖνος ἐρωτᾷ τὴν γυναῖ-
κα, ἂν ἐπέρασαν ζωὴς μιλῶες μὲ τὸν θάνατον τοῦ
ἀνδρός της. ἀνίσως αὐτὸς ἄφηκεν Ἀδελφοὺς αὐτοπά-
δρους· ἂν ἐκεῖνος εἶναι Ἀδελφὸς τοῦ ἀνδρός της, γεν-
νημένος ἀπὸ τὸν αὐτὸν Πατέρα· ἂν αὐτοὶ εἶναι ἀρ-
κετοὶ νὰ ἔχουν παιδία διὰ νὰ ἀναστήσουν σπέρμα,
καὶ τὴν κληρονομίαν τοῦ ἀποθανόντος Ἀδελφοῦ. ἂν
αὐτὴ εἶναι νησική. διότι λέγουσιν οἱ Ῥαββῖνοι, ὅ-
τι ἂν ἔφαγεν εἰς ἐκείνην τὴν αὐγὴν ὅ, τι λογῆς
φαγητὸν, δὲν ἠμπορεῖ νὰ πτύσῃ εἰς τὸ πρόσωπον
τοῦ ἀνδραδέλφου της, καὶ ἤθελεν εἶσαι χρεία νὰ ἀνα-
βάλουν αὐτὴν τὴν πρᾶξιν εἰς ἄλλην ἡμέραν. ἔπει-
τα στρέφεται πρὸς τὸν ἄνδρα, τὸν ἐρωτᾷ καὶ τοῦ λέγει·
ἂν ἐκείνη ἡ γυναῖκα, ὁπού δύείσκεται ἐκεῖ παροῦσα
εἶναι σύζυγος τοῦ ἀποθανόντος Ἀδελφοῦ του· ἂν θέ-
λῃ νὰ τὴν λάβῃ εἰς γυναῖκα, ἢ νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ
μὲ τὴν ὀξυπόλυσιν τοῦ ὑποδήματος. ἀποκρινόμε-
νος δὲ ὁ Ἀδελφὸς τοῦ ἀποθανόντος, ὅτι δὲν θέλει
νὰ τὴν λάβῃ εἰς γυναῖκα, τοῦ δίδουσιν σὰν ὑπόδη-
μα καμωμένον ἀπὸ τοιαύτην ὑπόθεσιν, γεμάτον ἀ-
πὸ κόμβους, καὶ δέματα. Σημαίνει ἡ γυνὴ εἰς τὸν

Ἀδελ-

Ἀδελφὸν τῦ ἀνδρός της, ϗ διδαγμενή ἀπὸ τὸν Ῥαββῖνον λέγει εἰς γλῶσσαν Ἑβραϊκὴν τὰ λόγια τὰ ῥητὰ τῦ προειρημένα Δευτερονομίε, ϗ εἶναι· Τότε ὁ Ἀδελφὸς τῦ ἀνδρός μα δὲν θέλει νὰ ἀνασήσῃ σπέρμα εἰς τὸν Ἀδελφόν τα, ϗ διὰ τῦτο δὲν ὀνομάζεται πλέον Ἀδελφὸς τῦ ἀνδρός μα. ϗ τῦτο εἰπῶσα, σκύπτει, ϗ λύσα μὲ τὸ δεξιόν της χέρι τὸ ὑπόδημα, ϗ διώκάζωντάς το τὸ ῥίπτει εἰς τὴν γῆν. πτύει ἐμπροσθέν τα, ϗ λέγει εἰς Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν, ὅπε πρέπει νὰ γίνεται εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὁπὲ δὲν θέλει νὰ οἰκοδομήσῃ τὸν οἶκον τῦ Ἀδελφῦ τε. Τότε ὅλοι οἱ περιεστῶτες φωνάζεσι μὲ φωνὴν μεγάλην, ϗ λέγεσι· Χαλὲζ ἁναάλ. δηλαδὴ ἐξυπόλυτος ἀπὸ ὑπόδημα. ϗ μὲ τῦτον τὸν τρόπον χωρίζονται, ϗ μένει ἐλευθέρα ἡ γυνή, ϗ ἠμπορεῖ νὰ ὑπανδρευθῇ μὲ ὅποιον τῆς ἀρέσῃ.

Δὲν ἠμπορεῖ αὐτὴ ἡ γυνὴ ὕστερον ἀπὸ τὸν θάνατον τῦ ἀνδρός της νὰ περάσῃ εἰς δευτέρας Γάμας, ἂν πρῶτον δὲν ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὸν Ἀδελφὸν τῦ ἀνδρός της ϗ τὸν τρόπον, ὁπὲ εἴπαμεν. ἀπὸ τῦτο ἀκολυθεῖ ὅτι πολλοὶ Ἀδελφοὶ τῦ ἀποθανόντος, κάμνεσι πολλὰς ἀγγαρείας εἰς τὰς πρωχὰς γυναικαδέλφας, ϗ λαμβάνεσι μεγάλην ποσότητα ἀργυρίε διὰ νὰ ἐλευθερωθῶν.

Εὐθὺς ὁπὲ γένῃ ἡ ἐλευθερία, ὁ Ῥαββῖνος κάμνει μίαν πίσιν μεμαρτυρημένην, ϗ τὴν ὁποίαν ἠμπορεῖ αὐτὴ νὰ ὑπανδρευθῇ. Τῦτο εἶναι ἡ τάξις, ὁπὲ σωνηθίζεσιν οἱ Ἑβραῖοι διὰ νὰ χωρίσεσι τὴν γυναικα-

δέλφην, σμίγοντες πολλὰς δεισιδαιμονίας, ὡσὰν τὸ νὰ θέλεσι ὅτι ἡ γυναῖκα νὰ εἶναι νησική, ὅτι τὸ ὑπόδημα νὰ ἔχῃ τόσες ϗ τόσες κόμβες, ὅτι νὰ μὴ λυθῇ μὲ τὸ ἀριστερὸν χέρι, ἀλλὰ μὲ τὸ δεξιόν, ϗ ἄλλα παρόμοια ἐφευρέματα τῆς Ῥαββίνων, ϗ ὄχι ἀληθινὴ φύλαξις τῆς Ἐντολῆς, ἡ ὁποία δὲν ζητεῖται πλέον ἀπὸ τὸν Θεὸν ὕστερον ἀπὸ τὴν ἔλευσιν τῦ Μεσσία.

ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ.

Εἶναι ἀναμφίβολον, ὅτι ἡ Ἐντολὴ τῦ νὰ λαμβάνῃ εἰς γυναῖκα, τὴν γυναῖκα τῦ Ἀδελφῦ, ἢ νὰ τὴν ἐλευθερώνῃ, ὡς προείρηται, ἦτον μία τάξις εἰς τὸς Ἑβραίυς, ὁπὲ εἰς τὴν ἔλευσιν τῦ Μεσσία ἔπαυσε. διότι ἡ αἰτία διὰ τὴν ὁποίαν ἔβαλεν ὁ Θεὸς μίαν τοιαύτην ἐντολὴν, ἦτον διὰ νὰ ἀνασήσῃ σπέρμα εἰς τὸν ἀποθανόντα Ἀδελφὸν, ϗ νὰ μὴ λείψῃ, ἢ ὀλιγοστύσῃ αἱ φυλαὶ τῦ Ἰσραὴλ, ϗ διὰ νὰ μὴν συγχίζωνται αἱ κληρονομίαι τῶν φυλῶν, ϗ τῶν φαμιλιῶν, τὸ ὁποῖον δυσκόλως ἠμπορῦσε νὰ σωνέβῃ, ἀνίσως τῦται αἱ χῆραι ἤθελαν ὑπανδρευθῇ μὲ ἄλλες ἀνθρώπες. Ἐπειδὴ μέλλωντας νὰ περάσῃ τὸ πρᾶγμα διὰ τοιαύτην αἰτίαν εἰς ξένας φαμιλίας, ἤθελαν παρέβη τὴν Ἐντολὴν τῦ Θεῦ, ὁπὲ εἶναι γραμμένη εἰς τὸ ὑστερινὸν Κεφάλαιον τῶν Ἀριθμῶν, ὁπὲ προσάζει τῦτο μὲ τῦτα τὰ λόγια· „ Καὶ δὲν χὶ περιγραφήσεται κληρονομία τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ

„ ἀπὸ φυλὴς ἐπὶ φυλὴν, ὅτι ἕκαστος ἐν τῇ κλη-
„ ρονομίᾳ τῆς φυλῆς τῆς παξίας αὐτῦ προσκολ-
„ ληθήσονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. καὶ πᾶσα θυγάτηρ
„ ἀγχιστεύσα κληρονομίαν, ἐκ τῆς φυλῆς τῦ πα-
„ τρὸς αὐτῆς ἔσονται γυναῖκες, ἵνα ἀγχιστεύσωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἕκαστος τὴν κλη-
„ ρονομίαν τῆς πατρικῆς αὐτῦ. Ἀπὸ τὸ ὁποῖον φαίνεται, ὅτι δὲν ἤθελεν ὁ Θεὸς νὰ περᾷ ἡ κληρονομία ἀπὸ τὴν φυλὴν, ἢ τὸ ὀλιγώτερον ἀπὸ τὴν ἰδίαν φαμιλίαν, καὶ διὰ τῦτο ἐπρόσταζεν, ὅτι ὁ Ἀδελφὸς τῦ ἀποθανόντος, νὰ ἠμπορῇ νὰ λαμβάνῃ εἰς γυναῖκα, τὴν γυναῖκα τῦ ἀποθανόντος Ἀδελφῦ, καὶ μὴ θέλοντας νὰ τὸ κάμῃ, νὰ τὴν ἐλθυθερώνῃ ἐμπροσθεν τῆς Κεφῆς, διγάζοντας σῦα ὑπόδημα τῦ ἀνδραδέλφης, ὁ ὁποῖος ὕστερον ὀνομάζετο ἐξυπολυμένος ἀπὸ τὸ ὑπόδημα, διατὶ δὲν ἠθέλησε νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὸν Νόμον, διὰ νὰ ἀναστήσῃ σπέρμα εἰς τὸν ἀποθανόντα Ἀδελφόν τε. τώρα ὅμως ὅπῦ δὲν εἶναι πλέον τὸ αἴτιον αὐτῆς τῆς Ἐντολῆς, παύει καὶ ἡ φύλαξίς της. καὶ ὅτι τῦτο εἶναι ἀληθινὸν μᾶς τὸ δείχνει φανερὰ ἡ δοκιμή· διότι πῶρα οἱ Ἑβραῖοι δὲν ἠξεύρησιν ἀπὸ ποίαν φυλὴν εἶναι. δὲν ἠξεύρησι ποῖος εἶναι ἀπὸ τὴν μίαν, καὶ ποῖος ἀπὸ τὴν ἄλλην. καὶ ἡ διαίρεσις τῆς φυλῶν δὲν ἔγινε διὰ ἄλλο αἴτιον, παρὰ διὰ νὰ γνωρίζῃ καθ' σῦας τὴν φυλήν τε, ὅπως ἐρχόμενος ὁ Μεσσίας νὰ ἤθελε γνωρισθῇ εὐκόλως, ἐπειδὴ ἐπρεπε, ὅτι ἀπὸ τὴν φυλὴν τῦ Ἰούδα ἔμελλε νὰ ἔ-

τὴν

τὴν ἀρχὴν τε καὶ τὴν σάρκα. Ὥσε μὴν διερευνώμεθα πλέον ἀναμεταξὺ εἰς τὰς Ἑβραίας καμία ξεκαθάρισις τῆς φυλῆς, εἶναι σημεῖον ὅτι ἦλθεν ὁ Μεσσίας, καὶ ἔπαυσε μία τοιαύτη ἐντολή. ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ εἴμεθε βέβαιοι, ὅτι δὲν θέλομεν ἀπατηθῇ ποτὲ ἀπὸ τινὰ, ὁπῦ θέλει νὰ χρηματισθῇ διὰ Μεσσίας, καθὼς συμβαίνει συχνάκις εἰς τὴν Συναγωγήν. ἡ ὁποία ὤντας ὑστερημένη ἀπὸ τὴν γνῶσιν τῆς φυλῶν, δὲν ἠξεύρει νὰ διακρίνῃ τὰ πρόσωπα, καὶ ἀφ' τῦτο συνεχῶς ἀπατᾶται. τῦτο εἶναι ἡ αἰτία, ὁπῦ δὲν φυλάττουν οἱ Χριστιανοὶ τῦτο τὴν Ἐντολήν, καὶ ἄλλας παρομοίας μὲ τῦτο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Λ'.

Περὶ Ἀθανασίας, Θανάτε, Ταφῆς, καὶ Πνεύματος τῆς Ἑβραίων.

Ἂν τύχῃ καὶ ἀθενήσῃ τινὰς Ἑβραῖος, οἱ οἰκιακοὶ, καὶ οἱ Ῥαββῖνοι τὸν παρακινῦσι νὰ ἐξομολογηθῇ. ὁ τρόπος ὁπῦ κρατῦσιν εἰς τὴν ἐξομολόγησιν εἰς τὸν ἔσχατον καιρὸν τῆς ζωῆς των, εἶναι ὁ ἴδιος καθὼς εἴπομεν εἰς τὸ ἀνωθεν ις'. Κεφάλαιον. Ὁ Ῥαββῖνος λέγει τὸν λόγον, καὶ ὁ ἄρρωστος τὸν ξαναλέγει, χωρὶς νὰ καταλαμβάνῃ πολλάκις τί λέγει ὁ Ῥαββῖνος, καὶ ποῖον εἶναι τὸ ἁμάρτημα, ὁπῦ αὐτὸς ἐξομολογεῖται. διότι ὤντας σωθεμένη αὐτὴ ἡ ἐξομολόγησις εἰς γλῶσσαν Ἑβραϊκὴν, καὶ ἀλφα-

βιτον, ακολυθεῖ ὅτι ὁ Ε'βραῖος ἐκεῖνος, ὁπε ὀξο-
μολογεῖται νὰ μὴν ἠξύρη ἐκεῖνο, ὁπε λέγει. (ἐ-
πειδὴ τὸ περισσότερον μέρος ἀπ' αὐτὲς τὲς Ε'βραίας
δεν καταλαμβάνουσιν αὐτὴν τὴν γλῶσσαν.) καὶ ὀξο-
μολογεῖται ἐκείνας τὰς ἁμαρτίας, ὁπε ἐδὲ μὲ τὸν
νοῦν τε τὰς ἐφαντάσθη. Προθέτουσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἐ-
ξομολόγησιν ἄλλας τινὰς δεήσεις, καὶ παρακαλοῦσι
τὸν Θεὸν νὰ τὸν βάλῃ εἰς τὸν Παράδεισον. Σωνηθί-
ζουσι νὰ κάμνουν εἰς τὴν Σωναγωγὴν κοινὴν προσδ-
χὴν, λέγοντες τὸ ὄνομα τε ἀῤῥώστε, παρακαλοῦν-
τες τὸν Θεὸν νὰ τε δώσῃ ἑτοίμως υγείαν.

Ἂν ἡ ἀῤῥωστία εἶναι πολλὰ βαρεῖα, σωνηθίζου-
σιν εἰς ἐκείνως τὴν προσδυχὴν νὰ ἀλλάσουν τὸ ὄ-
νομα τε ἀῤῥώστε, καὶ πιστεύουσι νὰ εἶναι σῦα ἰαξι-
κὸν ἀρκετὸν διὰ νὰ μὴν ἀποθάνῃ. διότι λέγουσιν
αὐτοὶ, ὰν παραδείγματος χάριν εἶναι ἀποφασισ-
μένον νὰ ἀποθάνῃ ὁ Α'βραὰμ, ἀλλάσοντας τὸ ὄνο-
μα, δεν θέλει βαλθῇ εἰς ἔργον ἡ ἀπόφασις τε
θανάτε τε, καὶ θέλει ζήσει.

Ἀνκαλὰ καὶ οἱ Ε'βραῖοι πιστεύουσι διὰ ἀληθῆ
τὰ τὰ πράγματα καθ' ἡμέραν τὰ βαίνουσιν εἰς πρᾶ-
ξιν, μ' ὅλον τῦτο ἐνξέπονται νὰ τὰ ἠξύρουν οἱ Χρι-
στιανοὶ, καὶ νὰ θεατρίζωνται. Ὅθεν λέγουσιν ὅτι κά-
μνουσιν ἐνθύμησιν τύτε τε ὀνόματος, διὰ νὰ σημα-
δεύσουν, ὅτι ὰν ὁ ἀῤῥώστος λάβῃ τὴν υγείαν τε, θέ-
λει γενῇ σῦας ἄλλος ἄνθρωπος, θέλει ἀλλάξει
ζωὴν, θέλει διορθώσει τὰ ἤθη τε, καὶ διὰ τῦτο ἀλ-
λάσεται τὸ ὄνομα τε ἀῤῥώστε. Νικᾶνται ὅμως διὰ
ψεῦ-

ψεῦσι, ἀναγινώσκωντας τινὰς τὸν ἴδιον τόπον μὲ τὸν
ὁποῖον κάμνουσι τὴν ἄλλαγὴν τε ὀνόματος.
διότι ὅταν ὁ ψάλτης, ὁπε παρακαλεῖ διὰ τὸν ἄῤῥω-
στον τὲ ἀλλάσῃ τὸ ὄνομα, λέγει τῦτα τὰ λόγια·
„ Ἀνίσως ἔγινεν ἀπόφασις θανάτε ἐπάνω εἰς τὸν
„ δεῖνα, καὶ λέγει τὸ ὄνομα τε ἀῤῥώστε, δεν θέλει
„ εἶσαι ἀπόφασις ἐπάνω εἰς τὸν δεῖνα, καὶ τὸν ὀνο-
„ μάζει μὲ τὸ νέον ὄνομα, ὁπε τε ἔβαλαν. ἂν
„ εἰς τὸν Οὐρανὸν ἐφηρίσθη καμία προσαγὴ κακορ-
„ ρίζοικη ἐναντίον τε δεῖνος, δεν εἶναι ψηφισμέ-
„ νον ἐναντίον τε δεῖνος. τώρα εἶναι ἄλλος ἄνθρω-
„ πος, ὡσὰν σῦα βρέφος νεωστὶ γενημένον εἰς κα-
„ λὴν ζωὴν, καὶ εἰς μακρότατα ἡμερῶν. Φαίνεται
λοιπὸν ὅτι ἐνοεῦσι ἀγνώσα, ὅτι ἡ ἀναλλαγὴ τε ὀνό-
ματος ὑπηρετεῖ διὰ νὰ ἀπατήσουν τὸν Ἄγγελον, ὁ-
πε ἔχει τὸ θέλημα τε Θεε διὰ νὰ κάμῃ νὰ ἀπο-
θάνῃ ὁ ἄῤῥωστος. ὁ ὁποῖος ἐμβαίνει εἰς ἐκεῖνο τὸ ὀ-
πίσω, διὰ νὰ ἀκολυθήσῃ τὴν προσαγὴν, ὁπε
ἔλαβε, καὶ δεν δύρισκει ἐκεῖνο, ὁπε ὑπάγει ζητῶν-
τας. διότι ἐκεῖνος ἔχει ἄλλο ὄνομα, καὶ ἡ ἀπόφασις
τε θανάτε δεν τελειώνεται. Ὀλίγον ὅμως ὠφελεῖ
αὐτὴ ἡ μωρὰ ἐφδύρεσίς των· διότι ἡ καθημερινὴ
δοκιμὴ μᾶς κάμνει νὰ πιστεύωμεν, ὅτι ἀποθνήσκου-
σι καὶ μὴ τὴν ἀλλαγὴν τε ὀνόματος. Δεν αἰσθάνον-
ται οἱ ἄθλιοι πῶς τῦτο εἶναι παιδαριώδες, καὶ ἀν-
θρώπων ὀλίγον, ἢ ὁλοτελῶς ἀμαθῶν τὴν ἐπιστή-
μων, ἄξιον περισσότερον γέλωτος, παρὰ νὰ ἀναι-
ρεθῇ μὲ λόγον. ἀπὸ πόθεν καὶ ἐδῶ τὸ θεατρί-

ματα τῦ Θεῦ εἶναι ἐπάνω εἰς τὸ ὄνομα, ὥστε ἀλλ
λασσόμενον τὸ ὄνομα νὰ ἀλλάσσεται κ᾽ τὸ θέσπισ
μα; Κατὰ ἀλήθειαν δείχνουσι νὰ ἔχασαν τὴν ὀρ
θὴν χρῆσιν τῦ λογικῦ. Ἐξολισθαίνοντες εἰς πράγ
ματα τόσον γελοιώδη, χωρὶς καμμία θεμέλιον.

Βαρυόμπας ἡ ἀρρωσία, κάμνει τὴν διαθήκην
τὸ ἄρρωστος Σωνηθίζουσι τινὲς νὰ ἀφήνουν Ἐλεημο
συνάς εἰς ὑπανδρείαν Παρθενῶν. Τρέχει ὅμως σὰν
μῖσος, κ᾽ μία μεγαλωτάτη ἐναντίωσις κ᾽ ἔχθρα ἀ
ναμεταξὺ τῶν ἰδίων Ἑβραίων Ἱσπανῶν, κ᾽ Ἰταλῶν.
Οἱ Ἰταλοὶ Ἑβραῖοι ὀνομάζουσι τὰς Ἱσπανὰς παρα
βάτας τῦ Μωσαϊκῦ Νόμου. διατὶ ὑπάγουσι κρυφίως
εἰς Ἱσπανίαν, κ᾽ ξώγουσι χοίρινον κρέας, κ᾽ πά
μνουσι πράγματα ἀπηγορευμένα ἀπὸ τὸν Νόμον. οἱ
Ἱσπανοὶ δὲν ἠμποροῦσι νὰ ὑποφέρουν βλέποντες νὰ
καταφρονῶνται ἀπὸ ἀνθρώπους, ὁπῦ τοὺς λογιάζουσι
ἐτιδανούς. τὸ ἐπιτήδευμα τῶν ὁποίων ἄλλο δὲν εἶναι,
παρὰ τὸ νὰ μπαλώνουν τὰ ξεχισμένα φορέματα,
κ᾽ νὰ κάμνουν τὸν μαπαπράτλω. Ὥνπας δὲ τῦτο τὸ
μῖσος, καὶ ἡ ἀσυμφωνία, ὅταν εἰς τὰ λιγάτα τους
ἀφήνουσιν Ἐλεημοσύνας εἰς ὑπανδρείαν Παρθενῶν,
ξεκαθαρίζουσι τότλω τὴν περίσασιν, κ᾽ λέγουσιν, ὅτι
ἡ κόρη πρέπει νὰ εἶναι ἀπὸ τὸ γένος ἐκείνε, ὁπῦ
κάμνει τὴν ὑσεριὴν Διαθήκην.

Ἐμβαίνοντας ὕστερον εἰς ἀγωνίαν, εἶναι ἄνθρωποι
ὁπῦ τὸν παρασέκονται, λέγοντες Ψαλμὲς, κ᾽ ἄλ
λαις παρακάλεσες, κ᾽ λέγουσι πολλαῖς φοραῖς τὸν
στίχον τῦ Δευτερονομίε ἐν Κεφ. ς΄. Ἐδ. δ΄. „ Ἄκου

„ Ἰσ-

„ Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς ἐστι.
Ἔχοντες σκοπὸν νὰ ἀποφύγουν εἰς τὴν θρησκείαν
τους, πιστεύοντες σὰν Θεὸν, ἀλλ᾽ ὄχι ἐν βρισὶ προ
σώποις. κ᾽ δὲν αἰσθάνονται οἱ παλαίπωροι, ὅτι δὲν
εἶναι ῥητὸν εἰς ὅλην τὴν θείαν Γραφὴν, ὁπῦ νὰ
μὴν διέσκεται πλέον καθαρὰ ἐξηγημένον αὐτὸ τὸ
Μυσήριον, καθὼς εἶπα εἰς τὸ πέμπτον Κεφάλαιον,
ὅταν ὡμίλησα περὶ ἀνάρχοφης αὐτῆς τῆς Ἑβραίων.

Ὡς ἀπορρήξει τὴν ψυχήν τε ὁ ἄρρωστος, δύθυς
ὁ μεγαλήτερος γὸς, ἢ ἄλλοι πλέον σιμωτινοὶ εἰς συγ
γένειαν τὰ κλείσει τὰ ὀμμάτια. Οἱ γείτονες ἐκείνε
τῦ σπιτίε, ἤγουν βία σπιτία ἀπὸ τὸ δεξιὸν μέ
ρος, κ᾽ βία ἀπὸ τ᾽ ἀριστερὸν, χύνουσιν εἰς τὴν στρά
ταν ὅλον τὸ νερὸν, ὁπῦ εἶναι εἰς τὰ ἀγγεῖα. Κά
μνουσι δὲ τῦτο, διότι πιστεύουσιν ὅτι ὁ θάνατος νὰ
εἶναι σὰν Ἄγγελος, ὀνομαζόμενος ἀπ᾽ αὐτὺς Μα
λὰχ ἁμάβετ, ἤγουν Ἄγγελος τῦ θανάτε, κ᾽ νὰ φο
βηθῆ τὺς ἀνθρώπους μὲ σὰν παθίον, εἰς τὸ ὁποῖο
τὴν μήτλω εἶναι βρεγμένη σαλαγματίας χολῆς, μὲ τὰς
ὁποίας φονεύει τὸν ἄνθρωπον, κ᾽ κάμνει νὰ καπασαίνε
ται κίβινος ὁ νεκρὸς, ἔπειτα ὑπάγει κ᾽ πασρεύει τὸ
παθίον τε εἰς τὰ σιμωτινὰ σπίτια. καὶ διὰ τῦτο
δὲν πίνει τινὰς ἀπ᾽ ἐκεῖνο τὸ νερὸν, ὁπῦ διέσκε
ται διγαλμένον εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ἀλλὰ τὸ ῥί
πτουσιν εἰς τὴν στράταν.

Εἶναι ἄξιος γέλωτος ὁ μῦθος, ὁπῦ διηγῶνται οἱ
Ῥαββῖνοι διὰ τὸ παθίον τῦ θανάτε, ὅς᾽ς διέσκε
ται γραμμένος εἰς τὸ Βιβλίον τῦ παραδειγμά-

πων „ Λέγασιν αὐτοὶ, ὅτι εἰς σπα κάποιον Ρ'αβ-
„ βῖνον λεγόμενον Γιοζσὲ ἐγὼν τῦ Κυρὶ, ἔπεμψεν ὁ
„ Θεὸς τὸν Ἄγγελον τῦ θανάτε διὰ νὰ τῦ δώσῃ τὴν
„ εἴδησιν πῶς ἔμελλε νὰ ἀποθανῇ, ἀλλὰ πρὶν τῦ
„ θανάτε νὰ ἤθελε ζητήσῃ κάθε χάριν, ὁπὸ ἤθε-
„ λε θελήσῃ, καὶ ὅτι ὁ Ρ'αββῖνος ἐζήτησε νὰ ἰδῇ
„ τὸν τόπον, ὁπὸ ἔμελλε νὰ τῦ τύχῃ εἰς τὸν Πα-
„ ράδεισον. ἔστρεξεν ὁ Ἄγγελος, καὶ τὸν ὑπῆγε διὰ
„ νὰ ἰδῇ αὐτὸν τὸν τόπον. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ, ὁ-
„ πῦ ὑπήγαιναν, εἶπεν ὁ Ρ'αββῖνος τῦ Ἀγγέλε,
„ ὁπὸ τὸν ἐσυμβούλευε νὰ τῦ δώσῃ εἰς τὸ χέρι τὸ
„ σπαθίον, διατὶ ἕως ὁπὸ τὸ ἔβλεπεν εἰς τὰ χέ-
„ ρια τῦ Ἀγγέλε, τῦ ἔφερνε μεγάλον φόβον. Εὐ-
„ χαριστήθη ὁ Ἄγγελος, καὶ τῦ τὸ ἔδωκε. καὶ ὡς
„ ἐσίμωσαν εἰς τὸν τόπον πλησίον τῦ Παραδεί-
„ σε, ὅταν ὁ Ρ'αββῖνος ἔσκυπε κοπάζοντας μὲ προ-
„ σοχὴν αὐτὸν τὸν τόπον, ἔκαμψε σπα πήδημα, καὶ
„ εἰσέβη μέσα εἰς τὸν Παράδεισον, χωρὶς νὰ ἠμ-
„ πορέσῃ νὰ τὸν κρατήσῃ ὁ Ἄγγελος, καὶ διὰθυς,
„ ὁπὸ εἰσέβη ἐκεῖ, ὤμοσεν ὁ Ρ'αββῖνος εἰς τὸν
„ παντοδυναμίαν τῦ Θεῦ νὰ μὴν ἀναχωρήσῃ πλέον
„ ἀπ' ἐκεῖνον τὸν τόπον, ὁπὸ ἤθελε. Ἔσκεψεν
„ ὁ Ἄγγελος πολλὰ πεπλυπος, καὶ σκυθρωπὸς, καὶ
„ ἀνεβόησε πρὸς τὸν Θεὸν, λέγωντας ὅτι ἠπατήθη
„ ἀπ' ἐκεῖνον τὸν Ρ'αββῖνον, ὁ ὁποῖος μὲ πρόφασιν
„ διὰ νὰ ἰδῇ τὸν Παράδεισον, εἰσέβη ἐκεῖ μὲ με-
„ γάλην παχύτητα, καὶ ὤμοσε νὰ μὴ θελήσῃ νὰ
„ ἐγγῇ πλέον ἀπ' ἐκεῖνον τὸν τόπον. Τότε ἀ-

πε-

„ πεκρίθη ὁ Θεὸς τῦ Ἀγγέλου, καὶ τῦ εἶπεν,
„ ὅτι νὰ ἤθελεν ἐρωτήσῃ ἀκριβῶς ὅλλω τὴν ζωὴν
„ ἐκείνε τῦ Ρ'αββίνε, καὶ ὅτι αὖ εὕρισκεν ὅτι ἐ-
„ βεβήλωσε καμίαν φορὰν σπα ὅρκον, ὁμνύωντας
„ ψευδῶς, νὰ ἤθελε βεβηλώσῃ καὶ ἐκεῖνον τὸν ὅρ-
„ κον, ὁπὸ ἔκαμε τότες, καὶ νὰ εὐγῇ ἀπ' ἐκεῖ, καὶ
„ νὰ γενῇ ὑποκείμενος εἰς τὸν θάνατον. ἀμὴ ἀνί-
„ σως καὶ δὲν ὤμοσε ψευδῶς εἰς τὸν ζωὸν τε, δὲν
„ ἤθελε συγχωρήσῃ νὰ εὐγῇ ἀπ' ἐκεῖνον τὸν τόπον,
„ καὶ νὰ βεβηλώσῃ ἐκεῖνον τὸν ὅρκον. Τότε ὁ Ἄγ-
„ γελος ἐρευνήσας ἀκριβῶς τὸν ζωὸν ἐκείνε τῦ
„ Ρ'αββίνε, δὲν ἤυρε νὰ ἐβίασε ποτὲ τὸν ὅρκον,
„ καὶ νὰ ὤμοσε ψευδῶς. Τότε ἐπρόσαξεν ὁ Θεὸς νὰ
„ μὴν εὐγῇ ὁ Ρ'αββῖνος ἀπὸ τὸν Παράδεισον. Τό-
„ τε ὁ Ἄγγελος τῦ ἐζήτησε τὸ σπαθίον τε, λέγων-
„ τας· δός με τὸ σπαθίον με, διότι εἶναι χρεία
„ νὰ τὸ μεταχειρισθῶ διὰ νὰ κάμω νὰ ἀποθάνουν
„ ἄλλοι ἄνθρωποι. Ἐναντιεῖτο ὁ Ρ'αββῖνος, καὶ δὲν
„ ἤθελε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν Ἄγγελον τὸ σπα-
„ θίον τε· Τὸν ἐπρόσαξε διὰ τῦ ὀνόματος τῦ Θεῦ,
„ νὰ τῦ τὸ δώσῃ, διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῇ εἰς τὸν
„ θάνατον ἄλλων ἀνθρώπων.

Τὰ σπα τὰ λόγια εἶναι μεταγλωττισμένα πιστῶς ἀ-
πὸ τὸ εἰρημένον Βιβλίον τῦ παραδειγμάτων ἀπὸ τὸ
ὁποῖον δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, πόσον ἄγνω-
σοι καὶ ἀμαθεῖς εἶναι οἱ Ἑβραῖοι, ὄχι μόνον εἰς τὰ
τῆς Θείας Γραφῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ πράγματα τὰ φυ-
σικὰ, καὶ φιλοσοφικὰ, ἀποδίδοντες εἰς τὸν θάνατον

τοιαῦ-

τοιαῦτα πράγματα. Τὸ παθήσιον εἰς χεῖρας τῦ Ἀγγέλυ τῦ θανάτυ, δὲν εἶναι μόνον διδασκαλία δίγαλμένη ἀπὸ τὸ Βιβλίον τῆς παραδειγμάτων, ἀλλὰ εἶναι χαμμυσόν, καὶ εἰς τὸ Ταλμὺδ περὶ Ἀβοδαζαρὰ ἐν Κεφ. λεγόμενον λιφνὲ ἐδεσὶ μὴ ἀκόλυθα λόγια· „ Ὁ Ἄγγελος τῦ θανάτυ εἶναι γεμάτος ἀ„ πὸ ὀμμάτια. εἰς τὸν καιρὸν τῦ θανάτυ τῦ ἀν„ θρώπυ σέκεται εἰς τὸν κεφαλὴν τῦ κρεββατίυ, „ μὲ σῦα παθήσιον ξεγυμνωμενόν εἰς τὸ χέρι τυ, „ καὶ κρέμαται ἀπ' αὐτὸ μία σαλαγματία χολῆς. „ Ὅταν ὁ ἄρρωστος τὸν βλέπει, ξέμει, ἀνοίγει „ τὸ σόματυ, καὶ χύνεται ἐκείνη ἡ σαλαγματία τῆς „ χολῆς εἰς τὸ σόματυ. καὶ δι' αἰτίαν ἐκείνης τῆς „ σαλαγματίας ἀποθνήσκει, δι' αἰτίαν ἐκείνης βρο„ μεῖ, καὶ δι' αἰτίαν ἐκείνης καταισάνεται κἰ ζῆνος. Τάταις εἶναι ἡ δ' μορφαις διδασκαλίαις τῆς Ταλμυδιςῶν.

Εὐθὺς ὅπυ ἀποθανεῖ, ξαπλώνυσι τὸ νεκρὸν σῶμα εἰς τὸν γλῶ, τειλιγμένον εἰς σῦα σινδόνιον, καὶ οἱ συγγενεῖς οἱ πλέον σιμωτινοὶ, ὡσαὐτὸ ὁ Πατὴρ, ἡ Μήτρ, οἱ Ἀδελφοὶ, αἱ Ἀδελφαὶ, ὁ Ἀνδρας, ἡ Γυναῖκα, σέκονται γύρωθέν τυ καθήμενα εἰς τὸν γλῶ, καὶ κλαίυσι, δινγέμενοι ὅλυ τὸν ζωήν τυ, τὸν ἀρρωσίαν τυ, καὶ τὸν θανάτον, ξόχως δὲ ἐπαινῦσι καὶ ἐγκωμιάζυσι τὰ ἤθη τυ.

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ὅπυ ὁ νεκρὸς κείτεται ξαπλωμένος εἰς τὸν γλῶ, ἔρχονται κάποια γυναῖκα, καὶ δίθους ὅπυ ἔμβυσιν εἰς ἐκείνυ τὸν κατοικείαν, πιάνυσι μὲ τὰ χέρια σύμπα τὰ ποδάρια ἐκείνυ τῦ νεκρῦ, εἰς σημεῖον νὰ τῦ ζητήσυν συγχώρησιν, αὐίσως καὶ ποτὲ τὸν ἔβλαψαν εἰς τίποτας ὅταν ἔζη. Ἔπειτα καθίζυσιν ἐπάνω εἰς κάποια σκαμνία μικρὰ, καὶ μὲ πολλὴν ταχύτητα ράπτυσιν σῦα ὑποκάμισον, βρακία, καὶ μίαν σακκύλαν πανίνυν. Ἔρχεται ὁμοίως καὶ ὁ ἐπιφυσικὸς, καὶ λαμβάνει τὸ μέτρον τῦ μάκρυς καὶ χόνδρυ ἐκείνυ τῦ νεκρῦ διὰ νὰ τῦ κάμῃ τὴν καστέλλαν μὲ τὴν ὁποίαν τὸν θάπτυσιν. Ἔπειτα τὸν πλύυσι μὲ θερμὸν ὕδωρ. Σωνηθίζυσι νὰ κράζυν τὰ παιδία, τὰ ὁποῖα ἐν ὅσῳ ἐκεῖνοι κάμνυσι τὸ πλύσιμον δὲν παραξέκονται ἐκεῖ, ἀλλὰ σέκονται κλαίοντες εἰς μίαν ἄλλυ κατηκίαν. Ἐκεῖνοι δὲ τὰ πλυύσι τὰ ποδάρια μὲ ἐκεῖνο τὸ νερὸν, κλαίοντες, καὶ λιγιάζοντες. Καθαρίζυσι μὲ πολλὴν προσοχὴν τὰ ὀνύχια τῆς χειρῶν καὶ τῆς ποδαρίων αὐτῦ τῦ νεκρῦ, διότι κρατῦσι διὰ βέβαιον, ὅτι κάθε Ἑβραῖος, ὁπῦ ἀποθνήσκει ἔξω ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα, εἰς τὸν καιρὸν τῆς παγκοσμίυ ἀνασάσεως τῆς νεκρῶν, δὲν ἔχει νὰ ἀνασηθῇ εἰς ἐκεῖνον τὸν τάφον, ὁπῦ εἶναι θαμμένος, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὑπάγῃ σκάπτωντας μὲ αὐτὰ τὰ ὀνύχια ἀπ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν γῆν, ἕως ὁπῦ νὰ φθάσῃ εἰς Ἱερσαλὴμ, καὶ ἐκεῖ μέλλει νὰ ἀνασηθῇ. Κρατῦσι τῦτο διὰ μίαν γνώμιν τόσον βεβαίαν, ὁπῦ πολλοὶ Ἑβραῖοι ἀφίνυσι προσαγὴν εἰς τὰς υἱὰς των νὰ πέμψυν τὰ κόκκαλα τῆς κορμίων τυς εἰς Ἱερσαλὴμ, διὰ νὰ ἀποφύγυν ἐκεῖνον τὸν κόπον, καὶ ἐκείνην τὴν ποινὴν ἐν καιρῷ τῆς παγκοσμίυ ἀνασάσεως.

Καὶ

Καὶ τελειώνωντας τὸ, ἐνδύσι τὸν νεκρὸν μὲ τὸ ὑποκάμισον, καὶ μὲ τὸ βρακίον. τὸ βάνσι καὶ τὸ ἐπανωσόριον μὲ τὰ φυλακτήρια, τὸ λεγόμενον Ταλέθ, καὶ ἔπειτα τὸν ἀποθέτσιν εἰς τὴν κασέλλαν, ὁπὸ εἶναι καμωμένη πρὸ ταύτης τῆς ὑποθέσεως. Ἔπειτα τὸν φέρσιν εἰς τὸν τάφον, ὁ ὁποῖος σωνηθίζεται εἰς ὅλες τὲς τόπες νὰ εἶναι μία πεδιάδα ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη τῆς Πόλεως. ἀκολυθᾶσιν ὄπισθεν ἀπὸ τὸ ξυλοκρέββατον οἱ πλέον σιμωτινοὶ συγγενεῖς κλαίοντες καὶ ἐνδεδυμένοι πανηρά. βασᾶσιν αὐτὸν τὴν κασέλλαν τέσσαρες Ἑβραῖοι μὲ δύο ξύλα, καὶ ἀλλάσονται ἕως τὸν τόπον, ὁπὸ εἶναι διωρισμένος διὰ νὰ πιφῇ ὁ νεκρός. Συνῤῥέχει πολὺς λαὸς εἰς τὸν τόπον τὸ τάφο, καὶ πλησιάζοντες εἰς αὐτὸν, λέγσι κάποιαις προσδυχαῖς, ἕως ὁπὸ φθάσοντες εἰς τὸν ἑτοιμασμένον τόπον, ἀποθέτσι καὶ γῆς τὴν κασέλλαν, καὶ ὁ ἐνταφιασὴς λαμβάνωντας σὰν μαχαίριον μὲ τὴν μύτην πρέμπει, καὶ μὲ τὸ μανίκιον συκομένον ἐπάνω, χίζει τὰ φορέματα τῆς πλέον σιμωτινῶν συγγρῶν ἀπὸ τὸ μέρος τῆς καρδίας. Ἔπειτα κλείσι τὴν κασέλλαν, καὶ τὴν καρφώνσιν. Ἐπὰ φοραῖς περιξυγυρίζσι τὸν νεκρὸν οἱ περιεστῶτες λέγοντες τινὰς προσδυχὰς, καὶ πρέπει νὰ εἶναι δέκα ἄνδρες τὸ ὀλιγώτερον διὰ τοῦτο τὴν τάξιν νὰ γυρίζων ὁλοῤῥόγυρα τὸ νεκρὸ, ὁπὸ λέγεται ἀπ' αὐτὲς Χὰ Καφότ. Μετὰ ταῦτα βάνσι τὴν κασέλλαν μέσα εἰς τὸν λάκκον, καὶ τὸν σκεπάζσιν οἱ ἴδιοι Ἑβραῖοι, ὁπὸ τὸν ἔκαμαν, μὲ τζαπία, καὶ φτυάρια, καὶ τὸν γεμίζσι μὲ τὴν ἰδίαν

ἰδίαν γῆν, ὁπὸ εὐγαλαν. Δὲν λείπεται καθ' σὰς ἀπὸ ἐκείνες κινήμβυς ἀπὸ δὲ λάβειαν νὰ ῥίπτῃ ἀπλοχειρίας γῆς μέσα εἰς τὸν τάφον. ἀμὴ αὐτύχη καὶ ὁ ἀποθαμενὸς εἶναι Ῥαββῖνος τὸν θάπτσι χωρὶς κασέλλαν, σωῤῥίβοντές τὴν, καὶ ῥίπτοντες ἐπάνω θὲ τὰ κομμάτια ὁμὲ μὲ πολλὰ χαρτία χειρόγραφα καὶ τυπωμενία, ὡσὰν διὰ κύρωσιν, ὅτι αὐτὸς ἐκαταγίνη εἰς τὴν ασεδὴν, καὶ μελέτην τὲ Νόμε.

Ἔπειτα ἐξαπλώνσι καὶ γῆς σὰν μαῦρον ῥοῦχο μὲ τὸ ὁποῖον εἶχον σκεπασμένην τὴν κασέλλαν, καὶ ῥίπτσιν εἰς αὐτὸ ἀργύρια διὰ Ἐλεημοσύνην, εἰς βοήθειαν τῆς ψυχῆς τὲ ἀποθαμένε.

Μετὰ ταῦτα γρέφονται εἰς τὸ ὀσπήτιον, καὶ εἰς τὸν καιρὸν, ὁπὸ μισδύσιν, ἀναπαῦ καθ' σὰς ὀλίγον χαρπάει, καὶ ῥίπτοντάς το ὄπισθεν τὲ, λέγει· „ Ἐ„ξανθήσησιν ἐκ Πόλεως ὡσεὶ χόρτος τῆς γῆς. εἰς σημεῖον ὅτι οἱ νεκροὶ ἔχσι νὰ ἀνασηθῶν, καὶ νὰ ἐξανθήσων πάλιν ὡσαν τὸ χορτάει. καὶ φθάνοντες εἰς τὸ ὀσπήτιον, πρὸ τὲ νὰ ἔμβων εἰς αὐτὸ, πλυύσι τὰ χέρια τὲς, λογιάζοντες νὰ εἶναι ἀκάθαρτοι, διατὶ ὑπῆγαν εἰς κηδείαν σὸς νεκρῦ. Οἱ συγγενεῖς οἱ πλέον σιμωτινοὶ, ὁπὸ εἴπομεν ἀνωθεν, κάθωνται καὶ γῆς, καὶ ξώγσιν σὰν αυγὸν μὲ ψωμίον, καὶ πίνσιν σὰν ποτήριον οἶνο. καὶ τὸ τὸ φαγὶ ἐκ προσαγῆς τὴν Ῥαββίνων, δὲν πρέπει νὰ τὸ ἀγοράζεν μὲ ἐδικάτες χρήματα, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἑτοιμαθῇ μὲ δαπανὴν ἄλλων. καὶ διὰ τὸ τοῦτο ἀίσως εἶναι πτωχοὶ τὸ σέλνει ἡ Συναγωγὴ, καὶ ἀίσως

σως εἶναι πλέσιοι τὸ σέλλεσιν οἱ συγγενεῖς.

Λέγεσι ϗ μίαν κάποιαν παράκλησιν διὰ τὴν ψυχὴν τὸ ἀποθανόντος, λεγομένην Καδίσι, ϗ τὴν λέγεσιν εἰς γλῶσαν Χαλδαϊκήν. διότι λέγεσιν, ὅτι οἱ Ἄγγελοι δὲν καταλαμβάνεσι τὴν γλῶσαν, ϗ ὅπως δὲν τὴν ἐμποδίζεσι, ϗ τὴν ἀρίνεσι νὰ ὑπάγῃ ἐπ' εὐθείας εἰς τὸν Θεόν. κάμνεσι δὲ αὐτὸν τὸν ἀποθαμένον ϗ μίαν ἄλλην προσευχήν, ϗ τὴν ὀνομάζεσιν Ἀσκαβά, δηλαδὴ, μνημόσυνον ἀναπαύσεως. ὥταν προσεύχονται δι' ἄνδρας τὴν λέγεσιν εἰς γλῶσαν Ἑβραϊκήν, ὅταν δὲ προσεύχονται δι' γυναῖκας τὴν λέγεσιν εἰς γλῶσαν Χαλδαϊκήν. Τὸ δικαιολόγημα, ὁπὸ προσφέρεσι δι' τέτην τὴν διαφορὰν εἶναι, διατὶ οἱ ἄνδρες (λέγεσι) κάμνεσι πειρασότερα ἔργα εὐσπλαγχνίας, παρὰ αἱ γυναῖκες, ϗ διὰ τέτο δὲν ἔχεσι χρείαν ἀπὸ πολλὰς προσευχάς. ἀμὴ αἱ γυναῖκες ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατες φύσεως ἔχεσι χρείαν ἀπὸ περισσοτέραν βοήθειαν, ϗ διὰ τέτο τὴν λέγεσι δι' αὐτὰς εἰς Χαλδαϊκὴν γλῶσαν, διὰ νὰ μὴν ἤθελεν ἐμποδισθῇ ἀπὸ τὰς Ἀγγέλες, ἀλλὰ νὰ περάσῃ ἐλεύθερα ἔμπροσθεν τὸ Θεῦ.

Ἑπτὰ ἡμέρας κάθεται ϗ γῆς οἱ προειρημένοι συγγενεῖς εἰς ὅλας τὰς ἐργασίας των. δὲν εὐγαίνεσιν ἀπὸ τὸ σπήτιον εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, παρὰ μόνον τὸ Σάββατον τὴν αὐγὴν, ϗ πηγαίνεσι εἰς τὴν Συναγωγὴν, ϗ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὸ σπήτιόν τες.

Σχέ-

Σχέφτεσι τὸ κρεββάτιον τὸ ἀποθανόντος, διπλώνεσι τὰ στρώματα, ϗ τὰ σκεπάσματα, ϗ σιμὰ εἰς τὴν Κεφαλὴν βάλλεσιν σίκα φῶς, ϗ σίκα ἀγγεῖον γεμάτον ἀπὸ νερὸν, ϗ σίκα προσώπιον. ϗ τὸ αἴτιον εἶναι, διατὶ πιστεύεσιν ὅτι εἰς τὸ διάσημα τότων τῶν ἡμερῶν ὑπάγει ἡ ψυχὴ τὸ ἀποθανόντος ἀπὸ τὸν τάφον εἰς τὴν οἰκίαν, ϗ ἀπὸ τὴν οἰκίαν εἰς τὸν τάφον, ϗ πιστεύεσιν ὅτι αὖ ἤθελεν δῦρι τὸ κρεββάτιον καμωμένον πάλιν ἤθελεν ἔμβῃ εἰς αὐτό. Κρατοῦσι διὰ ἀληθινὸν, ὅτι πλυαίνεται εἰς τὸ νερὸν, ϗ σφυγγίζεται, μ' ὅλον ὁπὸ βλέπεσι νὰ μὴν ὀλιγοστεύῃ τὸ νερὸν, μηδὲ νὰ ἀπαστρέεται τὸ προσώπιον. ὅς τις θέλει νὰ πληροφορηθῇ αὖ οἱ Ἑβραῖοι σωνηθίζεσιν ἀληθινὰ τέτοια παιδαριώδη πράγματα, φθάνει νὰ ὑπάγῃ ἕξαφνα εἰς τὸ σπήτιον σέος ἀπ' αὐτὲς μέσα εἰς τὰς ἑπτὰ ἡμέρας μὲ τὸν θάνατον σέος οἰκιακῦ ἐκείνων.

Τελειώνοντας αἱ ἑπτὰ ἡμέραι εὐγαίνεσιν οἱ ῥηθέντες συγγενεῖς ἀπὸ τὸ σπήτιον, ϗ διὰ σίκα χρόνον ὁλόκληρον σωνηθίζεσι νὰ λέγεσιν τὴν ῥηθεῖσαν προσευχὴν, Καδίσι, ϗ τὴν ἄλλην τὴν λεγομένην Ἀσκαβά, ϗ φορῦσι τὰ πενθηρὰ φορέματα.

Τῦται εἶναι αἱ τάξεις, ὁπὸ σωνηθίζεσιν εἰς τὸν θάνατον τινὸς συγγενῦς. ἀπὸ τα ὁποῖα ἠμπορεῖ νὰ ἰδῇ τινὰς εἰς ποίαν κατάσασιν τυφλόπτος ϗ ἀμαθείας ἔφθασεν ἡ Συναγωγὴ ὕστερον ἀπὸ τὴν ἔλευσιν τὸ Χριστῦ, ἔσωπας ϗ νὰ ἔχασεν ὁλοτελῶς τὴν γνῶσιν τῶν ἐπισημῶν.

Γρά-

Γράφουσιν εἰς τὸ Ταλμὺδ οἱ Ῥαββῖνοι, σύγ-
γραμμα Βεραχὸτ, Κεφ. 3. ὅτι οἱ ἀποθαμένοι ἔχ-
σιν εἰς τὸν πάφον τὴν αἴσθησιν ὡσὰν οἱ ζωντανοί.
Ἰδὲ τὰ ἴδια λόγια τους. ,, Κασκὲ ῥιμὰ λαμὲτ χ-
,, μαχὰτ βεασκιὰρ ἀχαΐ. δηλαδὴ, εἶναι ποιητ-
,, κὸν τὸ δάγκαμα τῆ σκωλικίᾳ εἰς τὸν ἀποθα-
,, μένον, ὅσον εἶναι τὸ ἀγκύλομα μιᾶς βελώνης
,, εἰς ζωντανὸν κρέας. Φέρουσι πολλὰς μύθους, ὁ-
πῆ πιστεύονται ἀπ' αὐτὰς ἀληθινοί, ἀποδείχνοντες,
ὅτι τὰ νεκρὰ σώματα ἠξεύρουσι καὶ καταλαμβάνουσι,
καθὼς ὅταν ἦτον ζωντανά. Λέγουσιν ἀκόμη ὅτι ὅταν
βαίνεται εἰς τὸν πάφον ὁ νεκρὸς νὰ ἔρχεται σῶας Ἄγ-
γελος, καὶ νὰ σιώνῃ πάλιν τὴν ψυχὴν μὲ τὸ σῶμα
καὶ νὰ σαίνῃ ὀρθὸν τὸν νεκρὸν, καὶ μὲ σῶα σίδηρα
μισὸν φωτίαν, καὶ μισὸν σίδηρον νὰ κτυπᾷ δύο φο-
ραῖς ἐκεῖνο τὸ σῶμα, καὶ εἰς τὸ πρῶτον κτύπημα νὰ
διαλύωνται ὅλα τὰ μέλη, καὶ εἰς τὸ δεύτερον νὰ
φθείρωνται. Τέτοιαν ποινὴν ὀνομάζεται ἀπ' αὐτὰς χι-
βὰτ ἀ Κέβερ, δηλαδὴ, κτύπημα τῆ τάφου. ἀπὸ τὰ-
τὴν τὴν ποινὴν λέγουσι νὰ εἶναι ἐλεύθεροι ἐκεῖνοι,
ὁπῆ ἀποθνήσκουσιν εἰς ἡμέραν παρασκευῆς, καὶ ὅσοι
θάπτονται εἰς Ἁγίαν γῆν. Ἀπὸ τοῦτο ὅλον ἠμπο-
ροῦ νὰ γνωρίσῃ τινὰς τὴν μεγάλην πλάνην τῶν Ἑ-
βραίων, ὁπῆ πιστεύουσι πράγματα μωρὰ, καὶ γελοιώ-
δη. Δείχνουσι φανερὰ νὰ εἶναι ὑστερημένοι ἀπὸ τὴν
γνῶσιν τῆ ἐπιστημῶν, ἐπειδὴ δὲν ἠξεύρουσιν, ὅτι
ἡ ψυχὴ εἶναι αἰτία ὅλων τῆ αἰσθήσεων τοῦ σώ-
ματος. καὶ σὰν λόγῳ εἰπεῖν, ζῶσι μὲ ἀπείρας δει-

σιδαι-

σιδαιμονίας, καθὼς εἴδαμεν εἰς ὅλον τὸ παρὸν Βι-
βλίον, καὶ ἀποθνήσκουσι μὲ ἄλλας τόσας δεισιδαι-
μονίας, ὅπου ἀληθέσατον, ὅτι καθὼς εἶναι ἡ ζωὴ,
ἔτσι εἶναι καὶ ὁ θάνατος. ,, Ὁποία ἡ ζωὴ, τοιοῦ-
,, τον καὶ τὸ τέλος.

Ἐκεῖνο ὅμως ὁπῆ μὲ κάμνει νὰ ἀπαξιάζω, ὅ-
ταν τὸ συζητῶ, εἶναι, ὁπῆ ἔφθασαν οἱ Ἑβραῖοι
νὰ πιστεύουν, καὶ νὰ διδάσκουν τοῦ μετεμψύχωσιν.
Διδασκαλίαν ἀσεβῆ, ὁπῆ ἐκράτει ὁ Πλάτων, καὶ ὁ
Πυθαγόρας. Λέγουσι λοιπὸν, ὅτι ἡ ψυχὴ βγαίνου-
σα δι' αἰτίαν τῆ θανάτου, στρέφεται πάλιν νὰ εἰδο-
ποιήσῃ ἄλλα σώματα, καὶ νὰ κατοικήσῃ εἰς τοῦτον τὸν
Κόσμον. Ὁ Ῥαββῖνος Ηλίας Τίσβυς εἰς τὸ Βιβλίον
τὸ ἐπιγραφόμενον Τισβὺ, εἰς τὸν λόγον Γιλγὰλ, λέ-
γει τοῦτα τὰ λόγια· ,, Εἶναι κοινὴ γνώμη τοῦ Ῥαβ-
,, βίνων μας, ὅτι κάθε ψυχὴ κτίζεται ξ' εἰς φοραῖς,
,, καὶ νὰ γυρίζῃ εἰς σῶμα ξ' ιῶν ἀνθρώπων. Θεμε-
λιώνουσι τοῦτον τοῦ διδασκαλίαν ἐπάνω εἰς τὰ λό-
για τοῦ Ἰὼβ ὃν Κεφ. λγ'. Ἐδ. κθ'. ὅπου λέγει· Ἰδὲ,
,, ταῦτα πάντα ἐργάται ὁ ἰσχυρὸς ὁδὸς ξ' εἰς μ' ἀν-
,, δρός. Λέγουσι καὶ τοῦτο, ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀδὰμ ἐγύ-
,, ρισεν εἰς τὸ σῶμα τοῦ Δαβὶδ, καὶ ἀπ' ἐκεῖνο τοῦ
,, Δαβὶδ θέλει ἔμβει εἰς ἐκεῖνο τοῦ Μεσσία. καὶ τοῦ-
,, το ξεχάγεται ἀπὸ τὰ γράμματα, ὁπῆ εἶναι σωμ-
,, θεμένον τὸ ὄνομα Ἀδάμ. δηλαδὴ ἄλεφ, δάλ-
,, λετ, καὶ μέμ· Ἄλεφ σημειώνει Ἀδάμ· Δάλετ,
,, δηλοῖ Δαβίδ· Μέμ, Μεσσίαν. Περιπλέον εἶ-
,, πον, ὅτι αἱ ψυχαὶ τῆ ἁμαρτωλῶν, ἐμβαίνουσιν

„ εἰς τὰ σώματα τῶν ζώων, καθὲ μία κατὰ τὴν
„ ἁμαρτίαν της. ἡ ψυχὴ ἐκείνη, ὁπὸ ἡμάρτησεν
„ ἐναντίον τῆς φύσεως, θέλει ἔμβει εἰς τὸ σῶμα
„ ενὸς λαγῶ. ἡ ψυχὴ τῆ μοιχῆ, θέλει ἔμβει εἰς
„ τὸ σῶμα ενὸς Καμηλίε, κὴ τὰ ἑξῆς. Τᾶτα εἶναι
τὰ λόγια τᾶ Ρ'αββὶ Η'λία μεταγλωττισμένα πι-
σῶς ἀπὸ λόγον εἰς λόγον ἀπὸ τὸ πρωτότυπόν τε.
ἀπὸ τὰ ὁποῖα φαίνεται, ὅτι περιέχεται εἰς αὐτὰ δι-
δασκαλία ψεύδης, κὴ μιαρά.

Πλέον ἀσεβὴς ἀπὸ ὅλες εἶναι ὁ Ρ'αββὶ Ἰσακ Α'-
βραβανὲλ, Διδάσκαλος πολλὰ περίφημος διὰ τὴν
κακοβοπίαν τε σιμὰ εἰς τὲς Ε'βραίες, κὴ διὰ τὰς βο-
μερὰς βλασφημίας, ὁπὸ ἔγραψεν ἐναντίον τῆς Χρι-
στιανικῆς Πίςεως. Τᾶτος εἰς τὸ Βιβλίον τε ἐπιγραφό-
μενον Μασμιὰ Ἰεσιεγγὰ, εἰς τὸ ἕβδομον ἐπιχεί-
ρημα, ὁπὸ προβαίνει ἐναντίον τῆς Χριστιανῶν, παρ-
μένον ἀπὸ τὸ λδ'. Κεφάλαιον τᾶ Η'σαΐε, θέλον-
τας νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι τὸ ὄνομα Ε'δὼμ, ὁπὸ εἶναι τὸ
Η'σαῦ, ἐννοεῖται διὰ τὲς Χριστιανὲς, κὴ ὅτι τὸ κα-
κὸν, ὁπὸ ὑρίσκεται εἰς τὴν θείαν Γραφὴν νὰ ἐ-
προφητεύθη ἐναντίον τᾶ Ε'δὼμ, ἐννοεῖται προειρη-
μένον ἐναντίον τῆς Χριστιανῶν. ὕστερον ἀπὸ μυρία
μωρολογίας, κὴ βλασφημίας, ὁρμᾷ τέλος πά-
των εἰς τὴν τὴν βομερὴν κὴ ἀληθειαν, κὴ ἀνυπό-
φορον βλασφημίαν, κὴ λέγει, ὅτι ἡ ψυχὴ τᾶ Χριςᾶ
νὰ ἦτον ἐκείνη ἡ ἰδία, ὁπὸ ἦτον τᾶ Η'σαῦ ἀνθρώ-
πε ἀσεβᾶς, κὴ κακοβόπε ἰδὲ τὰ λόγιά τε. „ Ἰ-
„ δε ὁπὸ οἱ σοφοὶ ἄνδρες τῆς ἀληθείας (δηλαδὴ οἱ

καμ-

„ καμπαλίσαι) εἶπον, ὅτι ἡ ψυχὴ τᾶ Η'σαῦ ἐ-
„ σέβη κὴ μετεμψύχωσεν εἰς τὸ σῶμα τὲ Ἰησᾶ τᾶ
„ Ναζωραίε, κὴ ἀπὸ τᾶτο προῆλθεν, ὁπὸ αὐτὸς
„ ἔσεκεν εἰς τὲς ἐρήμες καθὼς ὁ Η'σαῦ.

Ε'ξω ἀπὸ τὸ φαρμάκι, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἦτον γε-
μάτος τᾶτος ὁ ἄτιμος, κὴ ἀνάξιος Ρ'αββῖνος, φαίνε-
ται φανερὰ ὅτι τᾶτο εἶναι σῶα σφάλμα κοινὸν εἰς ὅ-
λες τὲς Ρ'αββίνες, κὴ εἶναι διδασκαλία, ὁπὸ τὴν
ἐδέχθη ὅλη ἡ Σωναγωγή. Ε'νδέπομαι νὰ βρέξω
τᾶτα τὰ φύλλα ἀναφέροντας ἄλλες Ρ'αββίνες, ὁπὸ
ἀποδέχονται, κὴ βεβαιώνσι τᾶτα τὰ παράξενα, κὴ
λέγσιν ἀκόμη κὴ ἄλλα πολλὰ χειρότερα ἀπὸ τᾶτα.
Μεγικοὶ Ρ'αββῖνοι λέγσιν, ὅτι βεῖς φορᾶς ἀκολε-
θεῖ τᾶτο ἡ μετεμψύχωσις, ἄλλοι τέσσαρας, κὴ ἄλ-
λοι ἑπτά. τᾶτα εἶναι σφάλματα κὴ ἀλήθειαν ἐναν-
τία εἰς τὴν Θείαν Γραφὴν, κὴ εἰς τὸν λογαριασμόν,
καθὼς τώρα θέλομεν παρατηρήσει.

Α'ΝΑΙ'ΡΕΣΙΣ.

Ε'γὼ ὁμολογῶ μὲ καθαρότητα, ὅτι εἶναι πεῖρ-
τὸν νὰ ἑτοιμασθῶ διὰ νὰ κάμω τὴν ἀνασκεύην τᾶ-
της τῆς διδασκαλίας, ἡ ὁποία εἶναι ἀξία περισσό-
τερον γέλωτος, παρὰ ἀντίσασεως. μ' ὅλον τᾶτο ἐ-
πειδὴ κὴ εἶδα μὲ τὴν δοκιμὴν ὅτι τᾶτο εἶναι σῶα
σφάλμα κοινὸν εἰς τὸν Ἰουδαϊσμὸν, ἀποφάσισα νὰ
τὸ ἀνασκευάσω μὲ κανόνα ἀναιρετικὸν δικαιολό-
γημα.

Πρῶτον λοιπὸν ἐρωτῶ, ἂν ἡ ψυχὴ τὸ ἀνθρώπου ἐμβαίνει εἰς σῶμα ζῶον ἄλογον, πῶς ἔχει νὰ ὀνομασθῇ; τί θέλει εἶσαι; ἄνθρωπος, ἢ ζῶον; δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ ἄνθρωπος, διατὶ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει ἐκεῖνα τὰ πάθη, καὶ ἐκείνας τὰς κλίσεις, ὁποῦ εἶναι, λόγω χάριν, εἰς τὸν λαγωὸν, ἢ εἰς τὸν κάμηλον. ὅτε ἠμπορεῖ νὰ ὀνομάζεται, καὶ νὰ λέγεται ὅτι εἶναι λαγωὸς, κάμηλος, ἢ ζῶον, ἀφοῦ δὲν ἔχει λογικὸν, ὁμιλίαν, καὶ νόησιν, ὅτε γνώσισιν ὁποῦ εἶναι ἴδια τῆς λογικῆς ψυχῆς. ὅταν ἂν εἰς τὸν κάμηλον εὑρίσκεται ἡ λογικὴ ψυχὴ, τῆς ὁποίας τὸ ἴδιον εἶναι νὰ εἶναι γελαστικὴ, τὸ λοιπὸν θέλει εἶσαι γελαστικὸν καὶ ἡ κάμηλος. πῶς λοιπὸν πρέπει νὰ ὀνομάζεται; ἂς τὸ εἰπῇ ὁ Ἑβραῖος.

Περιπλέον εἶναι βέβαιον καὶ καλὼ φιλοσοφίαν, ὅτι μία ὕλη πεπερασμένη πρέπει νὰ ἔχῃ σῶμα εἴδος ἀσιῶδες πεπερασμένον. διότι εἰς ἄλλον τρόπον δὲν ἠμπορᾶσε τινὰς νὰ δώσῃ κανένα λογαριασμὸν, διατὶ τὸν ὁποῖον νὰ ἔχῃ περισσότερον τῦτο παρὰ ἐκεῖνο, μάλισα ἠμπορεῖ νὰ λέγεται, ὅτι μία ὕλη ἠμπορεῖ νὰ δεχθῇ ὅλα τὰ εἴδη, ἢ ὅτι ἠμπορεῖ νὰ σέκεται χωρὶς κανένα εἶδος, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐναντίον εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς καλῆς φιλοσοφίας.

Δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ ὁ Ἑβραῖος, πῶς τῦτο εἶναι ἀληθινὸν ὁμιλῶντας φυσικὰ, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀληθινὸν διὰ τὸν ἀπολελυμένον καὶ αὐτοδέσποτον δύναμιν τῦ Θεῦ διὰ μέσα τῶν σημείων, καὶ τῶν θαυμάτων. διότι ἀγκαλὰ καὶ ὁ Θεὸς εἶναι Κύριος καὶ Δεσπότης

τῆς τῆς φύσεως, μ' ὅλον τῦτο δὲν κάμνει ποτὲ πράγματα ἐναντία τῆς φύσεως. Ὅθεν τὰ θαύματα εἶναι ὑπὲρ φύσιν, ἀλλ' ὄχι ἐναντία εἰς τὴν τάξιν τῆς φύσεως. ὄντας λοιπὸν ἡ μετεμψύχωσις πρᾶγμα ἐναντίον εἰς τὴν φύσιν, εἶναι μεγάλη αὐθάδεια νὰ φέρῃ τινὰς εἰς τῦτο τὸ ὑπόθεσιν τὸ παποδωαμίαν τῦ Θεῦ, καὶ τὸ θαῦμα.

Περιπλέον εἶναι βέβαιον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι τέποιος ὄχι διὰ τὴν ὕλην, ἀλλὰ διὰ τὸ εἶδος, ἤγουν διὰ τὸ ψυχικόν. διότι εἶναι βέβαιον, ὅτι τὸ βρέφος, ὁποῦ συλλαμβάνεται, πρὶν εἰδοποιηθῇ ἀπὸ τὸ ψυχικὸν δὲν εἶναι ἄνθρωπος, καὶ τὸ σῶμα ὅταν ἐγλυθῇ ἀπὸ τὸ ψυχικὸν, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ σῶμα, ἀλλὰ σκελετὸς, χῶμα, καὶ εἰκὼν τῦ ἀνθρώπου. Ἀρίσως λοιπὸν τῦτοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι μίαν καὶ τὴν αὐτὸ ψυχικὸν, δὲν εἶναι πολλοὶ ἄνθρωποι, ἀλλὰ εἷς μόνος. διότι ἔχουσιν εἷς μόνον ἀσιῶδες εἶδος, μίαν μόνην ψυχικὸν. Τὸ λοιπὸν εἶναι ἀδύνατον νὰ συχασθῇ τινὰς πῶς ἠμπορεῖ νὰ γένῃ, καὶ εἶναι ἓξ ἄνθρωποι, μὲ ἔχοντες περισσότερον, παρὰ μίαν ψυχικὸν, ὄντες εἰδοποιημένοι ἀπὸ εἷς μόνον ἀσιῶδες εἶδος. Ἂς ἐλθωμὲν τώρα εἰς ἄλλα ἐπιχειρήματα πλέον ἰσχυρὰ, ὁποῦ εἶναι δυσαλμένα ἀπὸ τὴν Θείαν Γραφήν.

Εἶναι βέβαιον, ὅτι ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν εἶναι ἄρθρον τῆς Πίστεως, ὁποῦ πιστεύεται ὁμοίως ἀπὸ τὸς Χριστιανὸς, καὶ ἀπὸ τὸς Ἑβραίους. οἱ ὁποῖοι τὸ ἔχουσι γραμμένον εἰς τὸ σύμβολόν τους. Δὲν φέρνω

πώρα εἰς μαρτυρίαν τὰ ῥητὰ τῆς Θείας Γραφῆς, διότι ὁ Ἑβραῖος ἀποδέχεται τούτῳ τῷ πρόπασιν χωρὶς ἀμφιβολίαν. καὶ τοῦτο ὑποτιθεμένου κάμνω ἐγὼ τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα ἐναντίον τῶν Ἑβραίων, τὸ ὁποῖον ἐπρόβαλα εἰς Φερράραν, ἐλεγόμβιος μίαν ἡμέραν μὲ σέα κάποιον Ῥαββῖνον Λαμπρόντην, ὁ ὁποῖος ἐκαυχᾶτο νὰ ἔλαβε τὸν στέφανον τῆς δάφνης, δὲν ἠξεύρω εἰς ποίαν Ουνιβερσιτὰ διὰ φιλοσοφίαν, καὶ ἀξιωθεὶς ἐγὼ ὠμίλησα τοιουτοτρόπως. Ἡ ἀνάστασις εἶναι καθολικὴ, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι χωρὶς καμίαν ἐξαίρεσιν ἔχουσι νὰ ἀναστηθῶν. Ἀνίσως λοιπὸν, ὁ Ἀδὰμ, ὁ Δαβὶδ, ὁ Μεσσίας, ὅπου εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ξεῖς, ὅπου φέρνει ὁ ἀόπτος Ἀβραβανὲλ, ἔχουσι μίαν ψυχὴν, καὶ μέλλουσι νὰ ἀναστηθῶν, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἠμποροῦσιν νὰ ἀναστηθῶν καὶ οἱ ξεῖς. τὸ λοιπὸν, ἢ εἶναι ψεῦδος τοῦτο ἡ μετεμψύχωσις, ἢ εἶναι ψεῦδος, ὅτι ὅλοι οἱ νεκροὶ μέλλουσι νὰ ἀναστηθῶν. διότι ἴσως καθεὶς ἀπ' ἐκείνους τοὺς ξεῖς θέλει ἔχει τὴν αὐτὴν ψυχὴν, τὸ λοιπὸν δὲν θέλει ἀναστηθεῖ καθ' σέας απ' αὐτούς, ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνο τὸ σῶμα, εἰς τὸ ὁποῖον θέλει ἔμβει ἡ ψυχή. Ἐπειδὴ καὶ εἶναι βέβαιον, ὅτι δὲν θέλει ἠμπορέσει μία καὶ ἡ αὐτὴ ψυχὴ νὰ εἶναι εἰς σέα καὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν εἰς ἐκεῖνα τὰ ξία σώματα. διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ εἰδοποιήσῃ μία ψυχὴ ξία ὑποκείμενα, καὶ νὰ εἶναι εἰς ξία σώματα χωρισὰ κατὰ τόπον, καὶ ἀριθμὸν, καὶ ὑποκείμενα, ἀλλέως ἤθελεν ἀκολουθήσῃ σέα ἀπὸ τοῦτα τὰ δύο ἄτοπα, ἢ ὅτι ἡ λογικὴ ψυχὴ

εἶναι

εἶναι διαιρετὴ, καὶ ἀκολούθως ὑλικὴ, ἢ ὅτι μία ψυχὴ ἠμπορεῖ νὰ εἰδοποιήσῃ ὅσα σώματα εἶναι εἰς τὸν Κόσμον, ὥστε εἶδος ἀτιῶδες. διότι αὐίσως εἰδοποιεῖ ξία, ἠμπορεῖ νὰ εἰδοποιήσῃ καὶ δέκα, καὶ εἴκοσι, καὶ ἑκατὸν, καὶ χίλια, τὸ ὁποῖον ἤθελεν εἶναι μεγαλώτατον σφάλμα.

Ἀπεκρίθη ὁ Λαμπρόντης καὶ εἶπεν ὅτι ὁ Θεὸς εἰς τὸν καιρὸν τῆς παγκοσμίου Ἀναστάσεως, θέλει λάβει σέα χέρι ἀπὸ τὸ σέα σῶμα, καὶ σέα ποδάρι ἀπὸ τὸ ἄλλο, καὶ ἄλλα μέρη ἀπὸ τὰ ἄλλα σώματα, ὁπού εἶχον εἰδοποιήσει ἐκείνη ἡ ψυχὴ, καὶ απ' αὐτὰ τὰ μέρη θέλει χηματίσει σέα σῶμα, καὶ εἰς τοῦτον τὸν τρόπον θέλουν ἀναστηθῆ ὅλα ἐκεῖνα τὰ ξία σώματα. Ἐγέλασα ἐγὼ ἀκούωντας σέα τοιοῦτον ἄτοπον μέγα, καὶ ἀπεκρίθην εἰς τρόπον δυσαπελίας, ὅτι τοῦτο ἤθελεν εἶσαι σέα φόρεμα ὡσὰν τῶν μίμων, καὶ γελοτοποιῶν ἀνθρώπων, κατεσκευασμένον ἀπὸ διάφορα κομμάτια, καὶ ἀπὸ διάφορα χρώματα, καὶ ὅτι ὑποθέτοντες διὰ ἀληθινὸν τὸ σφάλμα, ὁπού ἐβεβαίωνεν αὐτὸς ὁ Λαμπρόντης, δὲν ἠμπορῶμεν νὰ εἰπῶμεν, ὅτι νὰ εἶναι ἀληθινὴ Ἀνάστασις. διότι ὅταν ὁμιλοῦμεν περὶ Ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, δὲν ἐννοεῖται διὰ μόνον τὸ σῶμα, οὔτε διὰ μόνην τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ διὰ τὸ σέα καὶ τὸ ἄλλο ἀπαρέμα. ὄχι τὸ σώματος μόνος, διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ δυνηθῆ τὸ σῶμα νὰ ἀναστηθῆ μὲ τὴν ἰδίαν αὐτὴν, καὶ φύσιν, ὁπού εἶχε προτέρα. ὄχι τῆς ψυχῆς μόνης, διότι μὴν ὤντας αὐτὴ ἀποθαμένη, δὲν ἠμπορῶ-

μὴν νὰ εἰπῶμὴν κατὰ ἀλήθειαν, ὅτι ἀνάσασίνεται ἡ Ἀνάσασις ἄλλο δὲν εἶναι, παρὰ μία σύωσις ἐκ δύο πέρα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. μία ἀνοικοδόμησις τοῦτης τῆς οἰκοδομῆς, ὁποῦ ἐσωβήφθη, καὶ ἐχάλασε. μία νέα γενέσις εἰς τὸν ὁποίαν μὲ θεϊκὸν δυνάμιν σύωνεται πάλιν ἡ ψυχὴ μὲ τὸ σῶμα. Τὸ λοιπὸν εἶναι ἀδύνατον νὰ σύωθῇ πάλιν ἡ ψυχὴ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν μὲ ἐκεῖνα τὰ ἴδια σώματα. Τὸ λοιπὸν εἶναι ἀδύνατον, νὰ ἀνασηθοῦν ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἴδια σώματα, καὶ ἀκολούθως, ἢ πρέπει νὰ ἀρνηθοῦν τοῦτον τὸν μεταβολὴν, ἢ νὰ ὁμολογήσουν, ὅτι ἡ ἀνάσασις δὲν ἔχει νὰ γένῃ καθολική· Τὸ ὁποῖον εἶναι μεγαλωτάτη βλασφημία, καὶ κακίστη αἵρεσις. Ἀνίσως δὲν ἀνασαίνονται ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἴδια σώματα, καθὼς παραλαλεῖ ὁ εἰρημένος Λαμπρόντης, δὲν ἤθελε ἦσαι ἀληθὴς καὶ πραγματικὴ Ἀνάσασις. διότι τοῦτο ἡ ἀνάσασις σέκεται εἰς τὸν ἀνακαίνισιν ἐκείνου τοῦ πράγματος, ὁποῦ ἐχάθη. ἀλλὰ μὴν εἶναι ὅπως, ὅτι ἐκεῖνα τὰ ἴδια σώματα ἀπωλέθησαν τελείως, ἄρα πρέπει νὰ ἀνασηθοῦν ὅλα· ἢ πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ ὁ Λαμπρόντης, ὅτι σῶμα εἶδος ἠμπορεῖ νὰ εἰδοποιήσῃ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν πολλαῖς ὕλαις, μία ψυχὴ νὰ δώσῃ ζωὴν εἰς πολλὰ σώματα, καὶ ἀκολούθως ἐκεῖνοι νὰ μὴν εἶναι ἓξ ἄνθρωποι, ἀλλὰ σῶμα μόνος ἄνθρωπος. ἂς βλέπῃ λοιπὸν ὁ Ῥαββῖνος πόσα ἄτοπα ἀναφύονται ἀπὸ τὴν καπραμονήν του διδασκαλίαν του.

Λέγω ἀκόμη, ὅτι ἀνίσως τοῦτη ἡ διδασκαλία τῆς μετεμψυχώσεως ἤθελεν ἦσαι ἀληθινὴ, ἀκολουθοῦσεν, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἤθελεν ἀποδώσῃ εἰς καθ' ἕνα κατὰ τὰ ἔργα του. δὲν ἤθελε δώσῃ τοὺς μισθοὺς εἰς τοὺς καλοὺς διὰ τὰ ἅγια ἔργα, ὁποῦ ἔκαμαν, καὶ δὲν ἤθελε παιδεύσῃ τοὺς κακοὺς, διὰ τόσας ἁμέτρους κακίας, καὶ ἀσελγείας, ὁποῦ ἔκαμαν εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον. Καὶ ὅμως διδάσκουσι καὶ οἱ Ῥαββῖνοι εἰς τὸ Σανεδρὶν Κεφάλαιον Χέλεκ, ὅτι σῶα ἀπὸ τὰ αἴτια, διὰ τὰ ὁποῖα ἐπρόσαξεν ὁ Θεὸς, ὅτι ὕστερον ἀπὸ τὸν παγκόσμιον Ἀνάσασιν, ἀκολουθεῖ τὸ καθολικὸν κρίμα, εἶναι διὰ νὰ κρίνῃ ὁμοῦ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν. Ἐπειδὴ καθ' ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ σώματα ἐσάθη ὄργανον καὶ αἰτία τῆς ἁμαρτίας, ὁποῦ ἔγινε. Διότι ἀνίσως εἶχε νὰ κρίνῃ τὴν ψυχὴν μόνην, ἤθελε προφασισθῇ ἡ ψυχὴ λέγουσα, ὅτι δὲν εἶναι πταίσια τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ τὸ σῶμα ἐσάθη παρακίνησις καὶ ἀφορμὴ αὐτῆς τῆς ἁμαρτίας. διότι ἀφ' ὅ δὲν ἔφυγεν ἀπὸ τὸ σῶμα δὲν ἡμάρτησε πλέον ποτὲ, καὶ διὰ τοῦτο ἤθελεν εἰπῇ, ὅτι τὸ σῶμα εἶναι ὁ πταίσης καὶ ἁμαρτωλός. Καὶ τὸ σῶμα ἀκόμη ἤθελε προφασισθῇ λέγοντας, ὅτι δὲν εἶναι σύοχον. διατὶ δὲν ἔχει γνώρισιν, δὲν ἔχει ὁμιλίαν, εἶναι χωρὶς λογικὸν, καὶ χωρὶς θέλησιν, ὁποῦ αὐτὰ εἶναι ἐκεῖνα, ὁποῦ συωβέχουσιν εἰς τὴν ἁμαρτίαν.

Τοῦτο εἶναι τὸ ὁμίλημα, ὁποῦ κάμνουσιν οἱ Ῥαββῖνοι, καὶ φέρουσιν εἰς βεβαίωσιν τῶν λόγων τοῦτο τὸ παράδειγμα. σῶας Βασιλεὺς εἶχεν σῶα εὔμορφον καὶ δύφραντικὸν περιβόλιον, καὶ θέλοντας νὰ βάλῃ εἰς ἀσφά-

ἀσφάλειαν τὰς πολυτίμους καρπούς, ὅπου ἦσαν εἰς αὐτὸ, διὰ νὰ μὴν ἤθελαν σωπαχθῇ ἀπὸ τοὺς φύλακας, καὶ κλεφθοῦν, ἔβαλε διὰ φύλακας σφᾶς τυφλόν, καὶ σφᾶς χωλόν. τὸν τυφλὸν, διατὶ ὥπως μπαίνῃς εἰς τὸ ἐπίλοιπον σῶμα, ἤθελεν ἠμπορέσῃ νὰ κοπιάζῃ μὲ τὴν βοήθειαν καὶ ὁδηγίαν τοῦ χωλοῦ, καὶ ὁ χωλὸς βλέποντας ἐκεῖνο, ὅπου ἤθελε κάμῃ χρείαν διὰ ὑπηρεσίαν ἐκείνου τοῦ περιβολίου, νὰ ἤθελε πρασάζῃ τὸν τυφλὸν διὰ νὰ δυλεύῃ. Ἠθέλησεν σφᾶς τυφλὸν, διὰ νὰ μὴ βλέπῃ τοὺς καρπούς, καὶ τὰ ἔλθῃ ὄρεξις νὰ τοὺς σωπάξῃ, καὶ νὰ τοὺς φάγῃ. Ἠθέλησεν σφᾶς χωλὸν, διότι ὡσὰν ἀδυνάτος, δὲν ἠμποροῦσι νὰ ἀνέβῃ ἐπάνω εἰς τὰ δένδρα, καὶ ὕπως οἱ καρποὶ ἦσαν εἰς ἀσφάλειαν. Ἔτυχε δὲ μίαν ἡμέραν, ὅπου βλέποντας ὁ χωλὸς τοὺς καρπούς, παρακινημένος καὶ συρόμενος ἀπὸ τὴν λαιμαργίαν, τοῦ ἦλθε ὄρεξις νὰ τοὺς πάρῃ. καὶ μὴ δυνάμενος νὰ τὸ κάμῃ ἀφ' ἑαυτοῦ του, ἐκάλεσε εἰδήμονα τὸν τυφλὸν, καὶ θέλοντας καὶ αὐτὸς νὰ λάβῃ ἀπ' αὐτοὺς, ἐσοχάθηκαν τοῦτο τὸ μηχανικὸν, ὅτι δηλαδὴ ὁ τυφλὸς νὰ βασάξῃ ἐπάνωθε τοῦ τὸν χωλὸν, καὶ τοῦτος ὑποσηεζόμενος ἀπὸ τὸν τυφλὸν, νὰ ἤθελε κάμῃ ἐκεῖνο, ὅπου μοναχὸς δὲν ἠδυνάτο νὰ κάμῃ. Ἔκαμαν λοιπὸν ὕπως, καὶ ἐσυνάξαν καὶ ἐχορτάσθησαν ἀπ' ἐκείνους τοὺς καρπούς. Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Βασιλεὺς καὶ θεωρῶντας τοῦτο τὸ ζημίαν, ὅπου ἔγινεν εἰς τὸ περιβόλιον, θυμωθεὶς ἄρχισε νὰ τοὺς ἐρωτᾷ· τίς ἐσυνάξεν ἐκείνους τοὺς καρπούς, ὅπου τοσοῦτον ἦσαν ἀναγκαῖοι; Ἀλλὰ

καθ'

καθ' ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἀρνεῖτο, προσφέροντας δικαίωμα τοῦ ἰχυρώτατον ἐπιχείρημα τοῦ ἀδυναμίαν του, ὁ ἕνας τοῦ ὀμματιόν, καὶ ὁ ἄλλος τοῦ ποδαριόν. Τότε ὁ Βασιλεὺς τοὺς ἔκαμε νὰ σύρωθοῦν ὁμοῦ, διὰ νὰ ἰδῇ αὐτὸ ἐκεῖνο, ὅπου αὐτοὶ ἀρνοῦντο νὰ κάμουν μοναχοί τους, ἠμποροῦσαν νὰ κάμουν ὁ ἕνας ἐπάνω τοῦ ἄλλου. τότε τοὺς ἐνίκησε, διὰ τὸν δόλον, καὶ δὲν ἤθέλησε νὰ τοῦ προσφέρῃ ἄλλο πρόφασιν. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον (λέγουσιν οἱ Ῥαββῖνοι) ἔξω ἀπὸ τοῦ μεγάλου κρίσιν εἶναι ἀναγκαία καὶ ἡ καθολικὴ κρίσις τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ, διὰ μέσου τῆς Ἀναστάσεως, διὰ νὰ νικηθῶν, καὶ νὰ μείνουν ἀπολόγητοι, δι' ἐκεῖνα τὰ ἁμαρτήματα, διατὶ ὁποῖα φαίνεται, ὅτι ἠμπορέσαν νὰ προφασισθῶν καὶ τὸ φαινόμενον. Τοῦτο τὸ δικαιολόγημα παύει τελείως τὸ ζήτημα, ἀνίσως εἶναι ἀληθινὴ ἡ μετεμψύχωσις. καὶ εἶναι φανερὸν. διότι, ἀνίσως καὶ δὲν ἠμποροῦσι νὰ ἀναστηθῶν ὅλοι οἱ δίκαιοι, δὲν ἠμποροῦσιν ὅμως νὰ κριθῶν, ὅμως νὰ λάβουν τὰ βραβεῖα, ἢ νὰ παιδευθῶν.

Προσέτι ὑποθέτοντες, ὅτι ἀληθῶς ἔχουσι νὰ ἀναστηθῶν καθὼς αὐτοὶ οἱ Ῥαββῖνοι φαντάζονται, καὶ βαίνουσιν εἰς τὸν νοῦν τους, εἶναι ἀναμφίβολον, ὅτι ἡ ψυχὴ εἰς τοῦτο τὸ σῶμα ἔκαμε μίαν ἁμαρτίαν, ὅπου δὲν τοῦ ἔκαμνε εἰς τὸ ἄλλο, καὶ τοῦτο φαίνεται ἐμπρόκτως εἰς τὸ παράδειγμα, ὅπου φέρει ὁ Τίσβους, τοῦ Λάδαμ, καὶ Δαβὶδ, καὶ Μεσσία. Τοῦτοι, (καθὼς αὐτὸς λέγει) ἤθελαν ἔχῃ τοῦ ἰδίαν ψυχήν. καὶ ὅμως εἶναι βέβαιον, ὅτι ὁ Ἀδὰμ ἔκαμε τοῦ ἁμαρτίαν τῆς παρακοῆς, ξώγωντας ἀπὸ τὸ ἀπηγορευμέ-

ραμενον ξύλον. τὸ ὁποῖον δὲν ἔκαμεν ὁ Δαβὶδ, ἀλ-
λὰ ὁ Μεσσίας. Ὁ Δαβὶδ ἔπεσεν εἰς τὸ ἁμάρτημα τῆς
μοιχείας, καὶ τὸ φόνε, ὁποῦ δὲν ἔκαμεν ὔτε ὁ Ἀδὰμ
οὔτε ὁ Μεσσίας. Ἐξῶντας λοιπὸν καὶ νὰ ἔκαμε ἡ ψυ-
χὴ εἰς τοῦτο τὸ σῶμα σῦα τοιοῦτον ἁμάρτημα, ὁποῦ
εἰς τὸ ἄλλο σῶμα δὲν ἔπραξε, μέλλουσα νὰ κεν-
εἰς τὴν Ἀνάστασιν δι' ἐκεῖνο, ὁποῦ ἔπραξεν εἰς τὴν
ζωήν της, ἕως ὁποῦ ἔσεκεν εἰς τοῦτο καὶ εἰς ἐκεῖνο τὸ
ἄλλο σῶμα, πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃ σῦα ἀπὸ τοῦτα
τὰ δύο ἄτοπα, ἢ ὅτι ἐκείνη ἡ ψυχὴ δὲν ἔχει τὸ
κεν θῇ δι' ἐκεῖνο τὸ ἁμάρτημα, ὁποῦ ἔπραξε, διὰ νὰ
μὴν παιδευθῇ ὁμοῦ μὲ αὐτὴν ἐκεῖνο τὸ σῶμα, ὁ-
ποῦ τῇ ἀληθείᾳ δὲν ἔκαμεν ἐκεῖνο τὸ ἁμάρτημα,
ὄντας γραμμένον εἰς τὸ ἰή. Κεφ τὲ Ἰεζεκιήλ· „ Ψυ-
„ χὴ ἡ ἁμαρτάνουσα αὐτὴ ἀποθανεῖται. Ἠ ἤθελεν
ἀκολουθήσῃ ὅτι τὸ σῶμα νὰ πάχῃ χωρὶς παιδισμόν
τε. δίοτι μέλλουσα νὰ πάχῃ ἀναγκαίως ἡ ψυχὴ διὰ
τὴν ἁμαρτίαν, καὶ ὄντας ἀδυνατον νὰ πάχῃ ἡ ψυ-
χὴ, χωρὶς νὰ μεταδίδεται ὁ πόνος εἰς τὸ σῶμα,
ἔρχεται νὰ πάχῃ καὶ τὸ σῶμα ἐκεῖνο, ὁποῦ δὲν ἔ-
πταισε, καὶ ὅπου δὲν ἤθελεν ἦσαι δυνατὸν νὰ κεν-
νεται ὁ ἄνθρωπος, καὶ νὰ καταδικάζεται.

Τοῦτη ἡ ἀσεβὴς διδασκαλία τῆς μετεμψυχώσεως,
εἶναι ἐναντία εἰς τὴν Θείαν Γραφήν. Ὁ Δαβὶδ εἰς
τὸν οζ'. Ψαλμὸν Ε'δ. λή. λέγει ῥητῶς, ὅτι ἡ αἰτία,
διατὶ οἱ Ἑβραῖοι μὲ τόσας ἀχαριστίας τῶν πρὸς τὸν
Θεὸν δὲν ὑπῆγαν εἰς ἀπώλειαν, ἄλλη δὲν εἶναι,
παρὰ ἡ ἄπειρος δι' απλαγχνία αὐτῦ τῦ Θεῦ, ἡ ὁποία

δὲν

δὲν ἠμπορεῖ νὰ νικᾶται ἀπὸ τὴν κακίαν μας· „ Αὐ-
„ τὸς δέ ἐστιν οἰκτίρμων, καὶ ἱλάσκεται ταῖς ἁμαρ-
„ τίαις αὐτῶν. καὶ ἀκόμη ἡ ἀδυναμία τῆς ἀνθρω-
„ πίνης φύσεως, καὶ ἐμνήσθη ὅτι σάρξ εἰσι, πνεῦ-
„ μα πορευόμενον, καὶ οὐκ ἐπιστρέφον. Ὥστε ὁμιλεῖ
ῥητῶς διὰ τὴν ψυχὴν τὸ ἀνθρώπε, καὶ λέγει, ὅ-
τι ὅταν δικαίνῃ ἀπὸ τὸ σῶμα πλέον δὲν γυρίζει.
καὶ τοῦτο εἶναι ἐναντίον εἰς ἐκεῖνο, ὁποῦ λέγουσιν οἱ
Ἑβραῖοι, ὅτι αἱ ψυχαὶ στρέφονται εἰς ἄλλα σώματα.

Ὁ ἴδιος Βασιλικος Προφήτης βεβαιώνει τοῦτο τὴν
ἀλήθειαν εἰς τὸν ρβ'. Ψαλμὸν Ε'δ. κγ'. κδ'. καὶ ἀ-
ποδίδει τὸν λόγον, διατὶ ὁ Θεὸς μεταχειρίζεται τό-
σην δι' απλαγχνίαν μὲ τὸν ἄνθρωπον, καὶ λέγει.
διατὶ ἐγνώρισε τὴν ταπεινότητά μας, καὶ τὴν ὕλην
ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἴμεθε ἐχηματισμένοι καὶ ζυμωμέ-
νοι· „ Ἐμνήσθη ὅτι χοῦς ἐσμέν. ἄνθρωπος ὡσεὶ
„ χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτῦ. Αὐτὸς εἶναι πολλὰ ἀδύ-
νατος, καὶ εἰς πᾶσαν παραμικρὰν μεταβολὴν ἀνα-
χωρεῖ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸ σῶμα, καὶ μένει αὐτὸ ἐκλε-
λυμένον, καὶ δυσῶδες. ἀκολουθεῖ ἔπειτα λέγωντας·
„ ὅτι πνεῦμα διῆλθεν ἐν αὐτῷ, καὶ οὐκ ὑπάρξει,
„ καὶ οὐκ ἐπιγνώσεται ἔτι τὸν τόπον αὐτῦ. διατὶ μὴν
ἔχωντας νὰ γραφῇ πλέον εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον,
ὅτε αὐτὴ ἠμπορεῖ νὰ γνωρίσῃ τὸν τόπον της, ὅτε
ὁ τόπος ἠμπορεῖ νὰ γνωρίσῃ αὐτὴν, τὸ ὁποῖον ἤ-
θελον ἦσαι ψεῦδος, ἀπίσως ἡ ψυχὴ ἀναχωρῦσα μίαν
φορὰν ἀπὸ τὸ σῶμα, ἠμπορῦσε νὰ γραφῇ εἰς ἄλλα
σώματα.

Καὶ

Καὶ ἐπειδὴ οἱ Ἑβραῖοι θέλησι νὰ διαυθεντεύσουν τέτιον τρόπον μὲ ῥητὰ τῆς Θείας Γραφῆς, εἶναι χρεία νὰ ἀποδείξω τὴν ἀσυσασίαν τῶν δικαιολογημάτων, ὁποῦ αὐτοὶ προσφέρουσιν. Ἐν πρώτοις δὲ νὰ βεβαιώσω αὐτοὶ τέτιον τρόπον φέρουσι τὸ Ῥητὸν τοῦ Ἰὼβ ἐν Κεφ. λγ'. Ἐδ. κή. ἐκεῖ ὁποῦ ὁ Ἐλιὰ ὁ νέος Ἐλιὰ ἐναντίον τοῦ Ἰώβ. καὶ ὕστερον ἀφ' ἑ ἐδιαλέχθη πολλὰ, ἐπρόθεσε τοῦτα τὰ λόγια· „ Ἰδὲ ταῦτα πάντα ἐργᾶται ὁ Ἰσχυρὸς ὀδὲς „ δεῖς μὲ ἀνδρός. Λέγουσι λοιπὸν αὐτοὶ, ὅτι ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἔχει ὑπερβολικὴν φροντίδα, δηλ. νὰ σωθῶν αἱ ψυχαὶ, καὶ βλέπωντας, ὅτι πολλοὶ ἁμαρτάνουσι, καὶ τὸν ἀναγκάζουσι νὰ τὲς καταδικάσῃ αἰωνίως εἰς τὴν κόλασιν, δηλ. νὰ σώσῃ τέτιας τὰς ψυχὰς ἀπὸ τὴν καταδίκην, τὰς πέμπει εἰς ἄλλα ἄλλο σῶμα, διὰ νὰ διορθώσουν εἰς ἐκεῖνο τὸ σῶμα τὸ ἁμάρτημα, ὁποῦ ἔκαμαν εἰς τὸ ἄλλο, καὶ νὰ ἐλευθερωθῶν ἀπὸ τὴν ποινήν. Τέτο θέλει νὰ εἰπῇ ἐκεῖνο τὸ ῥητὸν, ἰδὲ ὅλα τοῦτα τὰ ξένα πράγματα, τὰ ἐξῆς. στρέφεται ἡ ψυχὴ δύο, ἢ τρεῖς φορᾶς εἰς διάφορα σώματα. Τέτη ἡ ἀναξία καὶ ἀσεβὴς ἐξήγησις εἰς τὸ προειρημένον ῥητὸν τοῦ Ἰωβ, εἶναι τοῦ Ῥαββὶ Ἰρὰκ Ἀραμά. καὶ διὰ νὰ τὴν θεμελειώσῃ περισσότερον, λέγει πῶς εἶναι γνώμη τοῦ Ῥαββὶ Μωϋσῆ Βὰτ Ναχμάν.

Εἰς τέτην τὴν ἀναξίαν ἐξήγησιν τοῦ ῥητοῦ ἀποκρίνομαι, καὶ λέγω. ὅτι ἐκεῖνα τὰ λόγια τοῦ Ἰὼβ δὲν ἔχουσιν, ὅτε ἠμποροῦσι νὰ ἔχουν εἰς κανένα τρόπον

τρόπον ἐκεῖνο τὸ νόημα, ὁποῦ δίδουσιν εἰς αὐτὰ οἱ Ῥαββῖνοι, καὶ ἀποδείχνεται τέτο ἀπὸ τὴν μαρτυρίαν τῆς Θείας Γραφῆς. διότι ὁ νέος Ἐλιὰ, ἤθελε νὰ δείξῃ εἰς τὸν Ἰὼβ, ὅτι δικαίως ἐτιμωρεῖτο ἀπὸ τὸν Θεὸν μὲ ἐκείνας τὰς τιμωρίας, ὁποῦ ὑπέμεινεν εἰς τὴν κεφαλήν, καὶ ὄχι χωρὶς αἰτίαν, καὶ λόγον, καθὼς ἐφαίνετο αὐτεῦνε, πως ἤθελε νὰ συμπεράνῃ ὁ Ἅγιος Ἰώβ. Τὸ ἔλεγεν ὁ Ἐλιὰ, ὅτι ὁ Θεὸς τὸν ἐμαστίγωσε, δηλ. νὰ τὸν κάμῃ νὰ μετανοήσῃ τὰς ἁμαρτίας τε, καὶ νὰ γνωρίσῃ ἀνάμεσα εἰς τὰς μαστιγώσεις τὴν κατάσασίν τε, μίαν φορὰν, ὁποῦ δὲν ἔμαθε νὰ τὴν γνωρίσῃ ἀνάμεσα εἰς τὰς δυτυχίας. Καὶ φέρνει εἰς ἀπόδειξιν τέτε ἐκεῖνο, ὁποῦ συνηθίζει νὰ κάμῃ ὁ Θεὸς μὲ τὲς ἀνθρώπες, καὶ ὅτι δὲν ἦτον πρᾶγμα νέον, ἀλλὰ καταπολλὰ μεταχειρισμένον ἀπ' αὐτόν. Λέγωντας λοιπὸν, ὅτι θέλωντας ὁ Θεὸς νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν αἰώνιον θάνατον, τὸν κάμνει νὰ πέσῃ ἄρρωσος εἰς τὸ κρεββάτι, τὲ κάμνει νὰ σήπωνται ὅλα τὰ κόκκαλα διὰ τὸ μάκρος τῆς ἀρρωσίας, εἰς ὑπόπον ὁποῦ τὲ εἶναι ἀνοχλητικὴ ἡ ζωὴ, συγχαίνεται τὸ φαμίον, καὶ χαίνωντας τὴν ὄρεξιν, μισεῖ κάθε εἶδος βρώματος, μ' ὅλον ὁποῦ ἤθελεν ἦσαι ὑξαίρετον, καὶ δύσκολον, καὶ νόσιμον. ἡ σάρκα ἀρχίζει νὰ σήπεται, καὶ κατατᾷ σιμὰ εἰς τὸν θανάτον, κινεῖται εἰς ἔλεος δι' αὐτὸν κανένας Ἅγιος, ἢ δίκαιος, καὶ παρακαλεῖ δι' αὐτὸν, καὶ ὁ Θεὸς διὰ μεσιτείαις ἐκείνε τε Ἁγίε τὸν ἐλευθερώνει ἀπὸ τὸν θανάτον, καὶ ἀνανεώνει πάλιν ἡ σάρξ τε. ὅθεν ἐρχόμε-

χόμενος ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν ἑαυτόν του, καὶ γνωρίζοντας τὴν κατάσασίν του, κάμνει μετάνοιαν διὰ τὰς ἁμαρτίας του, καὶ ξυδύρωνται ὅτι δι' αὐτὰς ἐμασιγώθη μὲ τόσην σκληρότητα. Προθέτει ἐκεῖ τὸ ῥητὸν, καὶ λέγει, „ σῶσον τὴν ψυχήν μου, τὸ μὴ ἐλθεῖν εἰς διαφθο„ ρὰν, καὶ ἡ ζωή μου φῶς ὄψεται. Θέλει λοιπὸν νὰ συμπεράνῃ, ὅτι καμμίαν φορὰν σέλλει ὁ Θεὸς τὸ κακὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον, διὰ νὰ τὸν σύρῃ εἰς τὸ λόγιον του, καὶ προθέτει τὸ ῥητόν· „ Ἰδὲ ταῦτα πάντα ἐρ„ γάζεται ὁ Ἰσχυρὸς ὁδὸς δεῖς μετ' ἀνδρός. ὁπὸ θέλει νὰ εἰπῇ. δὲν εἶναι μέγα πρᾶγμα ὡ Ἰὼβ, ἂν ἐγὼ βεβαιώνω, ὅτι ὅλον ἐκεῖνο, ὁπὸ σὲ ἐσωμέβη νὰ εἶναι παίδευσις τὸ Θεὸ, καὶ ὅτι ἐσὺ παιδεύεσαι διὰ τὰς ἁμαρτίας σου. Μεταχειρίζεται ὁ Θεὸς μὲ ἐσὲ τέτοιον τρόπον δι' ὀλιγοχρόνιαν, διὰ νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς αὐτὸν διὰ μέσου τέτοιας τῆς σράτας. ἂς μὴ σὲ φαίνεται τόσον παράξενον, καὶ νέον, διότι σωμηθίζει αὐτὸς νὰ κάμνῃ ἔτω μὲ τοὺς ἀνθρώπους, διὰ νὰ διορθώσουν τὸν ζωήν τους. Ἀκολουθεῖ λέγοντας, ὅτι κάμνει τόσον· „ Τὲ „ ἐπιστρέψαι ψυχὴν αὐτὲ ἐκ διαφθορᾶς, τὲ φω„ τίσαι αὐτῷ ἐν φωτὶ ζώντων.

Τόσον εἶναι τὸ ἀληθινὸν νόημα τῶν λόγων τὲ Ἐλιὰ. ὅτε ἔβαλε σκοπὸν ποτὲ αὐτὸς νὰ ὁμιλήσῃ διὰ μετεμψύχωσιν, ὅτε διὰ ἄλλον παρομοίαν ὕλην, καὶ τὸ νὰ βεβαιώνει τινὰς αὐτὸ εἶναι φανερὸν σφάλμα, καὶ παραφροσύνη. Καὶ ὅτι ἀληθῶς εἶναι ὅπως, ἰδὲ σὺας μάρτυς ἀπὸ τὰς προσωπας Ῥαββίνους, καὶ τόσος εἶναι ὁ Ῥαββὶ Λεβὶ Βὲν Γερσὼν, ὁ ὁποῖος ἐξηγῶντας τόσα τὰ

τὰ λόγια τὲ ῥητὲ τὲ Ἰὼβ, λέγει· „ Ἰδὲ ὁπὸ ὅλα „ τόσα τὰ πράγματα κάμνει ὁ Θεὸς ξεῖς φοραῖς μὲ „ τὸν ἄνθρωπον, θέλει νὰ εἰπῇ, ἰδὲ ὁπὸ ὁ Θεὸς „ κρατεῖ ὅλας ἐκείνας τὰς ξόπας δύο καὶ ξεῖς φο„ ραῖς μὲ τὸν ἄνθρωπον, δια νὰ ἐπισρέψῃ τὴν ψυ„ χὴν ἐκείνα ἀπὸ τὸν θάνατον, παιδεύοντάς τον „ ὅταν τὸν βλέπει, ὁπὸ περιπατεῖ εἰς κακαῖς „ σράταις.

Τόσον τὸ ἴδιον τὸ διδάσκει, καὶ ὁ Ῥαββὶ Σολομὼν, καὶ πλέον καθαρὰ ἀκόμη, λέγοντας τόσα τὰ λόγια· „ Ἰδὲ ὁπὸ ὁ Θεὸς κάμνει ὅλα τόσα τὰ πράγματα, „ δηλαδὴ παιδεύει τὸν ἄνθρωπον δύο, ἢ ξεῖς φο„ ραῖς, καὶ τὲ πέμπει μασίγωσες διὰ τὰς ἁμαρτίας „ του μὲ ἀῤῥωσίαν, δια νὰ μὴν τὸν σείλῃ εἰς ἀφα„ νισμόν.

Οἱ παλαιοὶ Ῥαββῖνοι εἰς τὸ Ἰαλκὺτ ἐνθέτουσι τὸ ῥητὸν τὲ Ἰὼβ, καὶ λέγουσι ποιοτρόπως, δηλαδή· „ Ἡμάρτησεν ὁ ἄνθρωπος μίαν φορὰν τὲ „ συγχωρεῖται, τὴν δευτέραν φορὰν τὲ συγχωρεῖ„ ται, καὶ τὴν τρίτην ἀκόμη, τὴν δὲ τετάρτην δὲν „ τὲ συγχωρεῖται, καθὼς εἶναι γραμμένον εἰς τὸ „ Κεφ. β'. τὲ Ἀμὼς Εδ ς'. ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσε„ βείαις Ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀπο„ σραφήσομαι αὐτὸν, καὶ ὅπως εἶναι γραμμένον εἰς „ Ἰὼβ, ἰδὲ ὁπὸ ὁ Θεὸς κάμνει τόσα τὰ πράγμα„ τα ξεῖς φοραῖς μὲ τὸν ἄνθρωπον. Ἀπὸ τὰ ὁποῖα λόγια, (ἀφίνοντας νὰ διαλεχθῶ ἀν ἴσως εἶναι ἀλη„ θινὸν, ἢ ψεῦμα αὐτὸ, ὁπὸ λέγουσι, πῶς ὁ Θεὸς δὲν

συγχωρεῖ περισσότερον ἀπὸ ξεῖς φοραῖς, τὸ ὁποῖον βεβαιότατα εἶναι ψεῦδες) ἐκεῖνο, ὁπὲρ θέλω νὰ εἰπῶ εἶναι, ὅτι χάριν τὸν λόγον τῆς ὁμιλεῖ διὰ τὰς ποινὰς, καὶ τιμωρίας, ὁπὲρ σωφρονίζει νὰ δίδῃ ὁ Θεὸς εἰς τὲς ἀνθρώπες δέλ νὰ τὲς διορθώσῃ ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας των, μαστιγώνωντάς τες καὶ μίαν, καὶ δύο, καὶ ξεῖς, καὶ περισσοτέραις φοραῖς, καθὼς αὐτὸς βλέπει, ὁπὲρ νὰ εἶναι ὠφέλιμον διὰ τὴν αἰώνιον σωτηρίαν τες.

Ὁ Ῥαββὶ Μωϋσῆς Μαϊμονείδης, πλέον σοφὸς, καὶ πλέον περίφημος ἀπὸ τὸν Ἀραμὰ, καὶ ἀπὸ τὸν Μωϋσῆν Βὰρ Ναχμὰν, ἐξηγεῖ τὰ λόγια τὲ Ἐλιὰ χάριν τὸ νόημα, ὁπὲρ ἐγὼ τὲς ἔδωκα. Εἰς τὸ Βιβλίον τὲ Μορὲ, μέρος ξέτον, Κεφ. κγ΄. ὁμιλεῖ τοιετο ξόπως, καὶ λέγει· „ Ἐκεῖνο ὁπὲρ ἐπρόθεσεν ὁ Ἐ-„ λιὲ, ὁπὲρ τινὰς ἀπὸ τὲς σωξόφες τες δὲν τὸ εἶ-„ πεν, εἶναι, ὅτι ὁ Θεὸς διδασκαλεύει τὸν ἄνθρω-„ πον διὰ μέσε πρέσβεων· ἤγεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος „ ἀθετεῖ καμίαν φορὰν, εἰς ξόπον, ὁπὲρ ἀπελ-„ πίζονται τὸν ζωλώτες, ἀλλ' ἀίσως χάριν τύχῃ τὲ-„ τος ὁ ἄνθρωπος ἔχει καμία Λόγιον, ὁπὲρ νὰ κά-„ μῃ προσδοχὴν δι' αὐτὸν, ὅμως νὰ εἶναι τοιετος, „ ὁπὲρ νὰ προσδεχθῇ ἡ δέησίς τε, θέλει ἐλευθε-„ ρωθεῖ ἀπὸ τὴν ἀθετέαν ἐκεῖνος ὁ ἄρρωσος, καὶ „ θέλει γυρίσει εἰς ταῖς καλαῖς ἐπιχειρήσες. τέτο „ ὅμως δὲν εἶναι παντότε, διατὶ ὄχι παντότε δέχε-„ ται τὴν προσδοχὴν τε, ἀλλὰ δύο, ἢ ξεῖς φο-„ ραῖς. Θέλει νὰ εἰπῇ, κάθε φορὰν, ὁπὲρ νὰ εἶ-„ ναι σῶας Λόγιος, ὁπὲρ νὰ μετανοήσῃ. Καὶ ὕστερον

ἀφ'

ἀφ' ἑ ἐδιηγήθη τὴν ὑπόθεσιν τὲ ἀῤῥώσε, ὁπὲρ ἐ-λευθερώθη ἀπὸ τὴν ἀῤῥωσίαν τε, προσθέτει· Ἰδὲ ὁπὲρ τέτε τὸ πράγματε ἐνεργεῖ ὁ Θεὸς ξεῖς φοραῖς μὲ τὸν ἄνθρωπον. Ἀπὸ τὰ ὁποῖα λόγια φαίνεται, ὅτι καὶ χάριν τὴν γνώμην τέτε τὲ Ῥαββίνε, εἰς τὸ ῥητὸν τὲ Ἰὼβ δὲν διαλέγεται δέλ μετεμψύχωσιν, ἀλλὰ δέλ τὰς τιμωρίας, καὶ τὰς δυσυχίας, ὁπὲρ συνηθίζει νὰ στέλνῃ ὁ Θεὸς εἰς τὲς ἀνθρώπες, διὰ νὰ ἐπιστρέψεν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας.

Ἀποκρίνομαι δεύτερον καὶ λέγω, ὅτι δὲν εἶναι ἀλη-θινὸν τέτο, ὁπὲρ αὐτοὶ λέγεσιν, ὅτι ὁ Θεὸς κάμνει τέτο διὰ τὴν δικαιοσύνην τε, διὰ νὰ ἰδῇ ἂν εἰς ἐκεῖνο τὸ ἄλλο σῶμα διορθώνεται, διὰ νὰ μὴ τὴν καταδικάσῃ δίθες εἰς τὸν ᾅδην, λέγω ὅτι εἰς τέτην τὴν πρόπασιν εἶναι πολλαὶ ψευδολογίαι, καὶ φανεραὶ βλασφημίαι. Διότι ἔξω ἀπὸ τὸ νὰ λέγεται τέτο χω-ρὶς καμμία λόγον, καὶ ἀσεμίλιον (διατὶ ἐξηγέντες ἐκεῖνο τὸ ῥητὸν τόσοι Ῥαββῖνοι, ποτὲ δὲν ἐβεβαίω-σαν εἶχα τοιέτον πρᾶγμα) εἶναι ἐπ' ἀληθείας ἐναν-τίον εἰς τὴν Θείαν Γραφὴν, καὶ εἰς τὴν Δικαιοσύνην τὲ Θεὲ, καὶ εἰς τὸν λογαριασμόν.

Ἡ Θεία Γραφὴ διδάσκει παντότε, ὅτι ὁ Θεὸς ἀν-ταποδίδει τὸν μισθὸν εἰς καθ' ἕνα κατὰ τὰ ἔργα τε. Ὁ Δαβὶδ εἰς τὸν ξά. Ψαλμὸν, Ε΄δ. ιβ΄. λέγει· „ Ὅτι „ σὺ ἀποδώσεις ἑκάσῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτέ. Εἰς τὴν Γένεσιν, Κεφ. δ΄. Ε΄δ. ζ΄ εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Καΐν· „ Οὐκ ἐὰν ὀρθῶς προσενέγκῃς, ὀρθῶς δὲ „ μὴ διέλῃς, ἥμαρτες; ἀλλ' ἐσὺ ἔκαμες καλὰ, θέ-

λεις τὸ εὕρει, καὶ αὖ ἔκαμες τὸ ἐναντίον, ἔκαμες κακὰ, καὶ θέλει σὲ φυλαχθεῖ ἡ ἁμαρτία εἰς καιρὸν τὸ θανάτε, καὶ εἰς τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως, διὰ νὰ λάβῃς σκληρὰν ἐκδίκησιν.

Εἰς τὸ Βιβλίον τὸ Ἐκκλησιαστὸ ἐν Κεφ ιβ'. Ἐδ. α'. λέγει ὁ Σολομών „ Μνήσθητι τὸ κτίσαντός σε „ ἐν ἡμέραις νεότητός σε, ἕως δὲ μὴ ἔλθωσιν ἡμέ„ ραι τῆς κακίας σε. Ἐνθυμήσε τὸν Κτίσην σε εἰς τὸν καιρὸν τῆς νεότητός σε, πρὸ τὸ σὲ φθάσῃ ὁ καιρὸς τὸ γηρατείε, ὅταν δὲν ἠμπορεῖς πλέον νὰ ἐργάζεσαι καλά. Τοῦτο τὸ ἐνθύμημα ἤθελον ἦσαι καταπολλὰ μάταιον, ἀνίσως καὶ ὕστερον ἀπὸ τὸν θάνατον ἦτον ἐλπίδα διαπλαγχνίας, καθὼς τὸ βεβαιώνουσι τοῦτοι οἱ ἀσεβεῖς βλάσφημοι.

Ὁ Προφήτης Ἱερεμίας εἰς τὸ ιγ'. Κεφ. Ἐδ. ιε'. λέγει. „ Δότε τῷ Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν δόξαν πρὸ τὸ „ συσκοτάσαι. Δόσετε δόξαν εἰς τὸν Κύριον ὑμῶν Θεὸν, πρὸ τὸ γενῇ νύκτα, δηλαδὴ πρὸ τὸ νὰ ἔλθῃ ὁ θανάτος. Τὸ λοιπὸν ὕστερον ἀπὸ τὸν θανάτον δὲν εἶναι ἐλπίδα διαπλαγχνίας, καὶ συγχωρήσεως.

Εἰς τὸ Βιβλίον δεύτερον τῶν Βασιλειῶν ἐν Κεφ. ιδ'. Ἐδαφ. ιδ'. εἶπε ἡ γυνὴ ἡ Θεκωΐτις πρὸς τὸν Βασιλέα Δαβίδ „ Ὅτι θανάτῳ ἀποθανούμεθα, „ καὶ ὡσεὶ τὸ ὕδωρ τὸ καταφερόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, „ ὃ οὐ συναχθήσεται. Καθὼς τὸ νερὸν περιπατεῖ, καὶ δὲν γυρίζει, ὕπου καὶ ἡμεῖς ἀποθνήσκομεν, καὶ δὲν ἐρέφομεν πλέον νὰ ἰδοῦμεν τὸν ἐδικόν μας τόπον.

Εἰς

Εἰς τὸν Ἐκκλησιαστὴν ἐν Κεφ ιβ'. Ἐδ. ζ'. λέγει ὁ Σολομών „ Καὶ ἐπιστρέφει ὁ χοῦς ἐπὶ τὴν γῆν „ ὡς ἦν. καὶ τὸ πνεῦμα ἐπιστρέφει πρὸς τὸν Θεὸν, „ ὃς ἔδωκεν αὐτό. Ἀποθνήσκωντας ὁ ἄνθρωπος, ἡ σὰρξ ἐρέφεται εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐπάρθη, καὶ ἡ ψυχὴ ἐρέφεται εἰς τὸν Θεὸν, ὁπὸ τὴν ἔδωκε. Τὸ λοιπὸν δὲν γυρίζει ἐκ δευτέρε εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον. Εἰς τὸ ιά. Κεφ. Ἐδ γ'. λέγει ὁ σοφώτατος „ Καὶ ἐὰν πέσῃ ξύλον ἐν τῷ νότῳ, καὶ ἐὰν ἐν „ τῷ βορρᾷ, τόπῳ ὃ πέσει ἐκεῖ ἔσται τὸ ξύλον, ἐκεῖ ἔσαι. Ἐξηγεῖ τὸ ῥηθὲν ὁ Ῥαββὶ Σολομών, καὶ λέγει „ Εἰς κάθε καιρὸν, ὁπὸ ἀποθάνῃ ὁ ἄν„ θρωτος, ἢ καλὸς, ἢ κακὸς, εἰς ἐκεῖνον θέ„ λει κριθεῖ.

Ὁ Ἡσαΐας εἰς τὸ νέ. Κεφ. Ἐδ. ε'. λέγει „ Ζητή„ σατε τὸν Κύριον, καὶ ἐν τῷ εὑρίσκειν αὐτὸν ἐπι„ καλέσασθε, Ἡνίκα ἂν ἐγγίζει ὑμῖν. Ἐκθέτει τοῦτα τὰ λόγια ἡ Χαλδαϊκὴ παράφρασις, καὶ λέγει „ Ζητήσατε τὸν Θεὸν, ἕως ὁπὸ εἶσε ζωντανοί. Τὸ λοιπὸν ὕστερον ἀπὸ τοῦτον τὸν ζωὴν δὲν εἶναι ἐλπίδα ἀφέσεως, ἢ συγχωρήσεως.

Προσθέτω εἰς ὅλον τοῦτο, καὶ οὖα φανερὸν δικαιολόγημα, ὁπὸ δείχνει τὸ ψεῦδος τύπε τῆς ἀσεβοῦς γνώμης. Λέγουσιν οἱ Ῥαββῖνοι ὅτι διὰ τοῦτο κάμνει ὁ Θεὸς νὰ ἐρέφωνται αἱ ψυχαὶ εἰς ἄλλα σώματα, ἐπειδὴ κινεῖται εἰς ἔλεος δι' αὐτάς, καὶ διὰ νὰ μὴ πάθωσιν αἰωνίως, τὰς κάμνει νὰ γυρίζουν εἰς τὸν Κόσμον, διὰ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὰς καιρὸν καὶ δικολίαν

νὰ μετανοήσῃ, καὶ νὰ κάμῃ ἐκεῖνο τὸ καλὸν, ὁπὲ δὲν ἔκαμαν προτήτερα. Τὸ λοιπὸν κατὰ τέτοιο τὸ γνώμη μόναι αἱ ψυχαὶ τῶν ἀσεβῶν καὶ κακοήθων ἀνθρώπων ἔπρεπε νὰ γραφῇ εἰς τέτοιο τὸ ζωὸ, καὶ ὄχι εἶναι τῶν καλῶν, καὶ Ἁγίων. Διατὶ αἱ ψυχαὶ ἐκείνων εἶναι σεσωσμέναι, καὶ βέβαιαι εἰς τὸ κατάσασίν τες, καὶ δὲν πρέπει νὰ γυρίζῃ εἰς τέτον τὸν Κόσμον. Καὶ ὅμως οἱ ἐφευρεταὶ αὐτῆς τῆς ἀσεβῆς διδασκαλίας, λέγεσι τὸ ἐναντίον. διότι μαρτυρεῖ ὁ Τίσβυς, καὶ διδάσκεσιν οἱ Ῥαββῖνοι, ὅτι ἡ ψυχὴ τὲ Ἀδὰμ εἰσέβη εἰς τὸ σῶμα τὲ Δαβὶδ, καὶ ἔπειτα μέλλει νὰ ἔμβῃ εἰς τὸ σῶμα τὲ Μεσσία. Καὶ ὅμως ὁ Ἀδὰμ, καὶ ὁ Δαβὶδ (τὸ ὁποῖον δὲν ἀρνῆνται οἱ Ἑβραῖοι) εἶναι Ἅγιοι, ὁπὲ ἐπροσδέχθησαν ἀπὸ τὸν Θεὸν, καὶ ἀγαπαλὰ ἐσάθησαν μίαν φορὰν ἁμαρτωλοὶ, ἔκαμαν ὕστερον τὸ μετάνοιαν, καὶ ἀπέθανον εἰς τὸ χάριν τὲ Θεὲ, καὶ ἀπολαμβάνεσι τώρα τὸ αἰωνίαν μακαριότητα. Τὸ λοιπὸν τὸ δικαιολόγημα, ὁπὲ προσφέρεσιν οἱ Ῥαββῖνοι, δὲν εἶναι καλὸν, ἀλλὰ πλάσμα τῆς φαντασίας των. Τὸ λοιπὸν εἶναι ψεύδες ἐκεῖνο, ὁπὲ λέγεσι διὰ τὸ ψυχὸ τὲ Ἀδὰμ, τὲ Δαβὶδ, καὶ τὲ Μεσσία, καὶ ἄλλων ὁμοίων.

Τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα, ὁπὲ φέρνει ὁ Τίσβυς εἰς βεβαίωσιν τῆς μωρίας τε, εἶναι δύγαλμένον ἀπὸ τὸν ρ΄. Ψαλμὸν Ε΄δ. ς΄. ὁπὲ λέγει· „ Ἄ΄σω „ τῷ Κυρίῳ τῷ διεργετήσαντί με. Ὁ λόγος, διεργετήσαντι, εἰς Ἑβαϊκὸν γλῶσαν λέγεται Γαμάλ, καὶ

καὶ σημειώνει τὸ, ἀποδίδειν, σημειώνει ἀκόμη καὶ Κάμηλον. Θέλεσι λοιπὸν οἱ Ῥαββῖνοι, ὅτι ὁ Δαβὶδ δύχαρισεῖ τὸν Θεὸν, ὁπὲ τὸν ἐλευθέρωσεν ἀπὸ τὴν Κάμηλον, εἰς τὸ ὁποίαν ἔμελλε νὰ ἔμβῃ ἡ ψυχήτε, διὰ ποινὸ τῆς μοιχείας, ὁπὲ ἔκαμε, καὶ ὅτι διὰ τὸ μετάνοιαν, ὁπὲ ἔκαμε, τὲ ἐσυγχώρεσε μίαν τοιαύτην ποινή. Τέτη ἡ μωρία δὲν εἶναι ἀξία ἀποκρίσεως· διότι ὅλοι οἱ ἑρμηνευταὶ Ἑβραῖοι ἐξηγῆσι τὸ ῥητὸν αὐτὶς διὰ ἀνταπόδοσιν, καὶ ὄχι ποτὲ διὰ Κάμηλον. Ἡ Χαλδαϊκὴ παράφρασις λέγει· Θέλω ἐπαινέσει τὸν Θεὸν, ὁπὲ ἔδωκεν ἀγαθά. ὕτως ἐξήγησαν ὁ Ῥαββὶ Σολομὼν, Ἀβεναέρας, Χίμχις, καὶ ὅσες ἄλλες εἶδον, καὶ ἐγνώρισα. Ἔξω ἀπὸ τέτο ὅταν ὁ λόγος Γαμὲλ σημαδεύῃ τὸ Κάμηλον, γράφεται μὲ δύο γάμες, καὶ ὅταν σημειώνει ἀνταπόδοσιν, γράφεται μὲ σὺν γάμες, καὶ μὲ σὺν παταχ, καὶ εἰς τέτον τὸν τόπον εἶναι γραμμένον μὲ σὺν γάμες, καὶ παταχ. Ὅθεν εἶναι σημεῖον, ὅτι σημειώνει δόσιν, καὶ ὄχι Κάμηλον· „ Ἔξω ἀπ' αὐτὸ, τὸ ῥητὸν λέγει Ἄ΄σω τῷ „ Κυρίῳ τῷ γαμάλμοι. ὅθεν καὶ τὸ ἄγνωσον ἐφευρεσίν τες ἔπρεπε νὰ εἰπῇ, Θέλω φάλει εἰς τὸν Κύριον, διατὶ δὲν μὲ ἔκαμε νὰ γίνω μία Κάμηλος. Ἀμὴ καθὼς λέγεσι τὰ λόγια, φαίνεται ὅτι ἐπαινεῖ τὸν Θεὸν, διατὶ τὸν ἔκαμε νὰ γένῃ μία Κάμηλος. τὸ λοιπὸν δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ σύνοια τέτε τε σίχε, καὶ εἶναι μωρία τὸ νὰ τὸ λογιάζῃ τινάς.

Τὸ ὕστερον ἐπιχείρημα, ὁπὸ φέρουσιν εἰς βεβαίωσιν τῆς μωρίας των, εἶναι δίγαλμένον ἀπὸ τὸν λς'. Ψαλμὸν, Ε'δ. ζ'. ὁπὸ λέγει· „ Ἀνθρώπους κ) κτήνη σώσεις Κύριε. Λέγουσι λοιπὸν αὐτοὶ, ὅτι θέλωντας ὁ Προφήτης νὰ μεγαλώσῃ τὴν διάπλαγχνίαν τὸ Θεὸ, ὁμιλεῖ ὄχι διὰ τὰ ζῶα τὰ ἄλογα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι δεκτικὰ σωτηρίας, ἀλλὰ διὰ ἐκεῖνα τὰ ζῶα, ὁπὸ ἔχουσι τὴν λογικὴν ψυχὴν, δηλ. τὶ εἰσέβη εἰς αὐτά.

Ἀποκείνομαι εἰς τοῦτο τὸ ἄγνωστον κ) μωρὰν ἐφεύρεσιν, κ) λέγω, ὅτι εἶναι πλάσμα τῆς φαντασίας τὸ Ἠλία Τίσβυ. διότι κανένας ἀπὸ τὺς Ἑβραίους ἐξηγητὰς δὲν τὸ ἐνόησαν εἰς τοῦτο τὸ σύνοιαν. Ὁ Ῥαββὶ Σολομὼν λέγει· „ Τὺς ἀνθρώ„ πους, κ) τὰ ζῶα θέλεις σώσει. δηλαδὴ τὺς ἀν„ θρώπους, ὁπὸ εἶναι ὑστερημένοι ἀπὸ ἐπιστήμην, „ ἢ ἐκείνους, ὁπὸ λογιάζονται ὡσὰν ζῶα, διὰ τὴν „ μεγάλην ταπείνωσιν, αὐτὺς θέλεις σώσει ὦ Θεέ. Ὁ Ῥαββὶ Ἀβενάρας λέγει· „ Ἡ σύνοια τοῦτων „ τῶν λόγων εἶναι, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει κρίνει τὰ ἄ„ λογα ζῶα, φυλάσσωντας τὺς ἀνθρώπους ἀπ' αὐ„ τά. Τὸ λοιπὸν δὲν ἠμπορεῖ νὰ φέρῃ τινὰς κανένα δικαιολόγημα, καμίαν μαρτυρίαν εἰς βοήθειαν αὐτῆς τῆς μεμψυχώσεως. Τὸ λοιπὸν ἐκείνη ἡ διδασκαλία δὲν εἶναι καθὼς λέγει ὁ Θεὸς εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν, ἀλλὰ εἶναι ἐναντία αὐτῆς, κ) τὸ λόγε.

Θέλω πλειώσει τὴν παρῆσαν ἀνασκευὴν λέγωντας.

τας. ὅτι ἀνίσως ἦτον ἀληθινὴ τοῦτη ἡ διδασκαλία, δὲν ἤθελον ἠμπορέσει τινὰς νὰ ὑπάγῃ εἰς κανένιον χωρεῖς παιδίσιμον φόνε, ὅτε νὰ φονεύσῃ κανένα ζῶον διὰ μεταχείρισιν ἀνθρωπίνην. διατὶ ἠμπορῆσε νὰ τύχῃ, ὅτι νὰ ἐμβῆκεν ἡ ψυχὴ ἑνὸς ἀνθρώπε, κ) ἴσως ἐκείνη τὸ ἰδίε Παιδός τε, ἢ τῆς Μητρός τε εἰς σῶα ἀπ' ἐκεῖνα τὰ ζῶα. κ) ἀκολούθως, ὅς τις φονεύει, ἤθελεν ἦσαι σῶχος φόνε, κ) ἀκόμη εὔχος παροκτονίας. διότι ἤθελε κάμῃ ἀτιμίαν, ὄχι τόσον εἰς ἐκεῖνο τὸ ζῶον, ὅσον εἰς τὴν λογικὴν ψυχὴν, ὁπὸ εἶναι εἰς αὐτό. ἡ ὁποία εἶναι καμωμένη κατ' εἰκόνα, κ) καθ' ὁμοίωσιν τὸ Θεὸ. διότι διὰ τοῦτο ὁ φόνος τὸ ἀνθρώπε εἶναι σῶα μεγαλώτατον ἁμάρτημα, κ) τυχαίνει μία μεγάλη τιμωρία, διατὶ γίνεται ἀτιμία εἰς τὴν ψυχὴν τὴν νοητὴν, ὁπὸ ἔγινε κατ' εἰκόνα τε. διότι ἔρχεται νὰ βιάσῃ, κ) χεδὸν νὰ ἀναιρέσῃ τὴν εἰκόνα αὐτὸ τὸ Θεὸ. Τοῦτο εἶναι ἡ αἰτία, ὁπὸ ἐφέρθη ἀπὸ τὸν Κύριόν μας ὁμιλῶντας διὰ τὸν φόνον τὸ ἀνθρώπε εἰς τὴν Γένεσιν ἐν Κεφ. θ'. Ε'δ. β'. τότε ὅταν εἶπεν· „ Ὁ ἐκ„ χέων αἷμα ἀνθρώπε, ἀντὶ τὸ αἵματος αὐτὸ ἐκ„ χυθήσεται, ὅτι ἐν εἰκόνι Θεὸ ἐποίησα τὸν ἄν„ θρωπον. Ὄντας βέβαιον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι εἰκὼν τὸ Θεὸ κ) τὴν ψυχὴν, ὄχι κ) τὸ σῶμα. τὸ ἐποῖον ὄντας γνῶνον, εἶναι μάλιστα ὅμοιον μὲ τὰ ζῶα. Ἀνίσως λοιπὸν εἰς τοῦτα τὰ ζῶα εἶναι, ἢ ἠμπορεῖ νὰ εἶναι ψυχὴ ἀνθρώπε, φονεύωντας αὐτὰ, θέλει γένει ἀτιμία εἰς τὴν ψυχὴν, εἰς τὴν εἰκόνα

τὸ

σῦ Θεῦ, καὶ ὑπόκειται εἰς τὴν θανάσιμον ποινὴν τῆς φόνου. τὸ ὁποῖον εἶναι ἐχάπ ἀγνωσία νὰ τὸ βεβαιώσῃ τινάς. Καὶ διὰ νὰ εἶναι τόσον φανερὸν, δὲν εἶναι χρεία ἀπὸ ἄλλου ἀπόδειξιν. Ἔκεινα πρέπον νὰ ἐξαπλωθῶ ὀλίγον εἰς τέτοιου τινὰ αἵρεσιν. διότι ἡ δοκιμὴ μὲ ἔκαμε νὰ γνωρίσω, πόσον κρατεῖ πεπυφλωμένους τὰς ψυχὰς Ἰουδαίους τέτο τὸ συχαντερὸν σφάλμα, καὶ πόσον μέγα ἐμπόδιον εἶναι εἰς τὴν ἐπιστροφήν τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΑΑ'.

Διάφοραι γνῶμαι τῆς Ἑβραίων περὶ τοῦ Ἅδου, καὶ Δαιμόνων, Παραδείσου, καὶ Ἀγγέλων.

Μία ἀπὸ τὰς ἀσιώδεις τιμωρίας, ὁπού ἔχει τώρα ἡ ψυχὴ Συναγωγὴ τῆς Ἑβραίων διὰ ποινὴν τῆς ἁμαρτιῶν τους, χωρὶς ἀμφιβολίαν εἶναι τὸ νὰ μὴ συμφωνῇ σέας Ἑβραῖος μὲ τὸν ἄλλον εἰς τὰ πράγματα, ὁπού ἀνήκουσιν εἰς τὴν θρησκείαν, εἰς τόπον, ὁπού μόλις διαίσκεται σέας, ὁπού νὰ συμφωνῇ εἰς τὰ πράγματα τὰ ἀσιώδη. Διὰ τὸ ὁποῖον εἶναι δύσκολον εἰς τὸν Χριστιανὸν τὸ νὰ διαλέγεται μὲ αὐτούς· διότι ἐκείνην τὴν πρόπασιν, ὁπού σέας τὴν δέχεται, μὲ δυκολίαν ἄλλος τὴν ἀρνεῖται, καὶ τέτο συμβαίνει διὰ νὰ μὴν ἔχουν αὐτοὶ μίαν κεφαλὴν ἀπὸ τὴν ὁποίαν νὰ κρέμαται ὅλη ἡ Συναγωγὴ, ζῶντας καθ' σέας ἀπ' αὐτὴν κατὰ τὴν πλα-

πλασὴν γνώμην τους, μὴ διαισκόμενος τινὰς ἀναμεταξύ εἰς αὐτούς, ὁπού νὰ ἠμπορέσῃ νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τὰ σφάλματα τῆς θρησκείας.

Φαίνεται ἡ ἀλήθεια τέτης τῆς προπάσεώς μου ἀπὸ πολλὰς φιλονεικίας τῶν Ῥαββίνων εἰς μερικὰ πράγματα ἀσιώδη, καὶ πρῶτον διὰ τὸν Ἅδου, διὰ τὸν ὁποῖον εἶναι τόσαι αἱ γνῶμαι, ὅσοι εἶναι οἱ συγγραφεῖς, ὁπού ὁμιλοῦσι. Μερικοὶ, ὀλιγαλὲ ὀλίγοι, ἔβαλαν τὴν ἀϊδιότητα εἰς τὸν Ἅδου. Τὸ Ταλμὺδ σώπαγμα Σανεδρὶν, Κεφ. Χέλεκ, ἀρνεῖται τὴν ἀϊδιότητα τῶν τιμωριῶν διὰ τοὺς Ἑβραίους, βεβαιώνοντας, ὅτι ὅλοι οἱ Ἑβραῖοι σώζονται. ἡ ὁποία πρόπασις δίδει μεγάλην ἀφορμὴν εἰς τοὺς κακοζόπους ἀνθρώπους νὰ σέκωνται εἰς τὰς κακουργίας των, ἔσωνπας καὶ νὰ βεβαιώνεται ἀπὸ τοὺς Ῥαββίνους των, ὅτι φθάνει νὰ σέκωνται σπανίως εἰς τὸν Ἰουδαϊσμὸν, καὶ μίαν ἡμέραν θέλων τελειώσει αἱ τιμωρίαι των.

Ἄλλοι λέγουσιν, ὅτι αἱ τιμωρία, ὁπού πάσχουσιν εἰς τὸν Ἅδου οἱ ἁμαρτωλοὶ Ἑβραῖοι δὲν ἐξαπλώνεται περισσότερον καιρὸν, παρὰ εἰς δώδεκα μῆνας. Τόσον βεβαιώνουσιν οἱ Ταλμυδισταὶ εἰς τὸ σύγγραμμα Ῥοσασκιανὰ, ἐν Κεφ. ἰ. φύλ. 17. δὲν ἠμποροῦσι νὰ ἀποδείξουν τέτου τοῦ μῆνας μὲ ῥητὰ τῆς Θείας Γραφῆς· ὅθεν φαίνεται πῶς εἶναι ὅλον πλάσμα τῆς φαντασίας των, καὶ ἐφεύρεσις Ῥαββινική. Ἐξαιροῦσιν ὅμως εἰς τὸ εἰρημένον Βιβλίον Ῥοσασκιανὰ εἰς τὸ ἀ. Κεφ. φύλ. 17. μερικοὺς Ἑβραίους ἁμαρτωλοὺς, οἱ ὁποῖοι λέγουσιν, ὅτι κολάζονται αἰωνίως εἰς τὸν Ἅδου.

Ἅιδλω. Καὶ τῶτοι εἶναι οἱ Αἱρετικοί τες, οἱ Ἀπο-
σάται, οἱ Ἐπίβυλοι, καὶ οἱ Ἐπικύριοι, ὁπὸ ἀρ-
νῶνται τὸν Νόμον, καὶ τὸν Ἀνάσασιν τῶν νεκρῶν. καὶ
ἐκεῖνοι, ὁπὸ γίνονται αἰτία νὰ ἁμαρτάνσιν ἄλλοι,
καθὼς ὁ Ἱεροβοὰμ, ὁπὸ ἔκαμε νὰ ἁμαρτήσῃ ὅλος
ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαός. Διὰ ἄλλα ἁμαρτήματα θανά-
σιμα, αὖ καὶ ὑςερῶσιν ἀπὸ τὸν χάριν τῶ Θεῶ, ἀλ-
λὰ δὲν βάνσι τὸν αἰδιότητα τῶ Ἅιδλω.

Εἰς τὸν κώδηκα Σκιαβὰτ, Κεφάλ. Ἀρβαμιὸτ,
λέγσιν, ὅτι εἰς τὸν ἡμέραν τῶ Σαββάτω παύει ἡ
φωτία τῆς κολάσεως διὰ τὸς Ἑβραίυς, καὶ εἰς ὅλλω
ἐκεῖνον τὸν ἡμέραν δὲν τὸς βασανίζει. Πόσον μα-
κρὰν ὅμως εἶναι αὐτὰ τὰ γνῶματα, ὄχι μόνον ἀπὸ τὰ
Ἅγια δόγματα, ὁπὸ διδάσκει ἡ Ἁγία καὶ Καθολι-
κὴ Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ ἀπ' ἐκεῖνο, ὁπὸ ἀπεκάλυ-
ψεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Θείαν Γραφὴν, ἠμπορεῖ καθ' ἕ-
νας νὰ τὸ γνωρίσῃ, αὖ καὶ ἔχῃ μεγάλην ἐμπειρίαν
εἰς τὰ φύλλα αὐτῆς τῆς Γραφῆς. Εἰς τὸ Βιβλίον τῶν
Ἀριθμῶν εἰς τὸ ις'. Κεφ. διηγεῖται τὸ Γερὸν Ρ'ητὸν
τὸν θανάτον τῶ Κορὲ, Δαθὰν, καὶ Ἀβειρὼν, καὶ
πολλῶν ἄλλων τὸς ὁποίυς κατέπιε ζωντανὸς ἡ γῆ,
καὶ κατέβησαν εἰς τὸν Ἅιδλω. Λέγοντας τὸ ρητὸν, ὅ-
τι ἐπαρακάλεσεν ὁ Μωϋσῆς νὰ ἀνοιχθῇ ἡ γῆ, καὶ
νὰ τὸς καταπίῃ, καὶ νὰ βυθισθῶν εἰς τὸν Ἅιδλω.
ἐπρόθεσεν· „ Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν πάντας τὸς
„ λόγυς τύτυς, ἐρράγη ἡ γῆ ὑποκάτω τῶν ποδῶν
„ αὐτῶν, καὶ ἀνοιχθη ἡ γῆ, καὶ κατέπιεν αὐτὸς, καὶ
„ τὸς οἴκυς αὐτῶν, καὶ πάντας τὸς ἀνθρώπυς τὸς

„ ὄντας μετὰ Κορὲ, καὶ τὰ κτηνη αὐτῶν, καὶ κατέβη-
„ σαν αὐτοὶ καὶ πάντα ὅσα ἐσὶν αὐτοῖς, ζῶντες εἰς
„ Ἅιδλω.

Ἰδὲ ὁπὸ δείσκεται εἰς τὸν Θείαν Γραφὴν, ὅτι
υἱοὶ τῆς Συναγωγῆς ὑπῆγαν εἰς τὸν Ἅιδλω. Εἶναι
φθδὲς λοιπὸν τὸ Ταλμυδικὸν ἀξίωμα τὸ Βιβλίν
Σανεδρὶν, ὅτι τινὰς ἀπὸ τὸς Ἑβραίυς δὲν καταδι-
κάζεται εἰς τὸν Ἅιδλω. Καὶ οἱ Ἑβραῖοι ἀκόμη, ὁ-
πὸ ἐπροσκύνησαν εἰς τὸν ἔρημον τὸ Μοσχάριον, καὶ
ἐκεῖνοι ὁπὸ εἰς τὸν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ἐπροσκύ-
νησαν τὸς Θεὸς τῶν Ἐθνῶν, καὶ ἐκεῖνοι, ὁπὸ ἐφόνευ-
σαν τὸς Προφήτας, εἶναι βέβαιον, ὅτι αὖ εἰς καιρὸν
τὸ θανάτε τες δὲν ἐμετανόησαν, ὑπῆγαν εἰς τὸν Ἅι-
δλω, καὶ τὸ νὰ βεβαιώσσν τὸ ἐναντίον εἶναι νὰ ἐγ-
καλῶσι τὸν Θεὸν διὰ ἄδικον, ἐπειδὴ δὲν τιμωρεῖ
τὸ ἁμάρτημα, ὁπὸ εἶναι τὸ μέγισον ἀναμέσα εἰς
ὅλα τὰ κακά.

Καὶ ὅτι ἡ τιμωρία τῶν καταδίκων εἰς τὸν Ἅιδλω
πρέπει νὰ εἶναι παντοτεινὴ, μὲ δικολίαν ἀποδείκνυ-
ται ἐναντίον τῆς γνώμης τῶν τετυφλωμένων Ἰουδαίων
μὲ τὸν φυσικὸν λογαριασμὸν, καὶ μὲ τὸν Θείαν Γρα-
φὴν. διότι ἀτιμάζοντας μεγάλως τὸν Θεὸν μὲ τὸν
ἁμαρτίαν, γίνεται μία ἀτιμία ἀπείρε κακίας, ὡς
πρὸς τὸ ὑποκείμενον, ὁπὸ ἀτιμάθη, ὁπὸ εἶναι ὁ
ἴδιος Θεός. Ὅθεν διὰ τὴν καταφρόνησιν τῆς ἀπεί-
ρε μεγαλειότητος τῶ Θεῶ, ὑπερβαίνει κάθε ἀτιμίαν
καὶ καταφρόνησιν, ὁπὸ ἠμπορεῖ νὰ γένῃ εἰς σὰν ὑ-
ποκείμενον κτισόν. Ἀκολυθεῖ λοιπὸν, ὅτι μία

τοιαύτη ἀτιμία εἶναι ἀξία νὰ τιμωρῆται μὲ βάσανα, μεγαλήτερα ἀπὸ ὅλα ἐκεῖνα, ὁπὦ εἰς τὸν τὸν Κόσμον ἠμπορῦσι νὰ δίρεθῶν. Καὶ μὴ δωνάμωσι οἱ ἀνθρωποι νὰ ἐφδίρωσι παρὰ πράγματα πεπερασμένα, διὰ νὰ εἶναι καὶ αὐτοὶ πεπερασμένοι, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ ποινὴ τῦ ἁμαρτήματος, ὁπὦ ἔχει νὰ πληρωθῆ ἀπ' ἀκεῖνον, ὁπὦ ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὸν τὸν Κόσμον μὲ αὐτὸ τὸ ἁμάρτημα ἀμετανόητος, πρέπει νὰ εἶναι αἰώνιος. Μὴ δωνάμενος δὲ ὁ ἁμαρτωλὸς νὰ ὑποφέρῃ μίαν ποινὴν αἰώνιον, διὰ νὰ εἶναι αὐτὸς πεπερασμένος, πλάσμα ὁπὦ δὲν ἠμπορεῖ νὰ δεχθῆ μίαν πρᾶξιν αἰώνιον, ἀκολυθεῖ νὰ εἶναι αἰώνιος κἂν κατὰ τὴν διαμονὴν, διὰ νὰ ἀναπληρώσῃ κἂν εἰς μέρος αὐτὴ ἡ δχαμονὴ τὴν ἀδεμινότητα, καὶ ἀχρειότητα αὐτῦ τῦ ἁμαρτωλῦ. Εἶναι ψυδὴς λοιπὸν ἡ γνώμη τῦ Ταλμυδιστῶν, ὅτι μέλλει νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ποινὴ τῦ καταδίκων δώδεκα μόνας Μίλας.

Ἐναντιῶται ἀκόμη αὐτὴ ἡ γνώμη εἰς τὰς χρησμὰς τῆς Θείας Γραφῆς. διότι δυείσκομεν εἰς πολλὰς τόπους, ὅτι μία τοιαύτη ποινὴ θέλει ἐπικρατήσει παντοτε, καὶ ποτὲ δὲν θέλει ἔχει τέλος. Ὁ Ἡσαΐας εἰς τὸ λ γ'. Κεφ. Ἐδ. ιδ'. λέγει· „ Τίς ἀναγγελεῖ ὑμῖν, ὅτι „ πῦρ καίεται; τίς ἀναγγελεῖ ὑμῖν τὸν τόπον τὸν „ αἰώνιον; Καὶ εἰς τὸ Κεφ. ξς'. Ἐδ. κδ' τελειώνει ὁ Προφήτης τὸ Βιβλίον τε μὲ τὰτλα τὴν ἀλήθειαν, ὁμιλῶντας διὰ τὰς κολασμένας, καὶ λέγει ὅπως „ Καὶ „ ἐξελδύσονται, καὶ ὄψονται τὰ κῶλα τῦ ἀνθρώ-

πων

„ πων τῦ παραβεβηκότων ἐν ἐμοί. Ὁ γὰρ σκώληξ „ αὐτῦ δὲ τελευτήσει, καὶ τὸ πῦρ αὐτῦ δὲ σβεσθήσε- „ ται. Φαίνεται λοιπὸν ἀπὸ τὰτα τὰ λόγια, ὅτι ἡ τιμωρία ἐκείνων, ὁπὦ ἀποθνήσκουσιν ἀμετανόητοι, καὶ εἰς τὸν ὀργὸν τὦ Θεῦ, δὲν εἶναι διωρισμένη εἰς σὰ κάποιον καιρὸν, καθὼς διδάσκει ψευδῶς ἡ Συναγωγὴ τῦ Ἰσδαίων.

Περὶ δὲ τῦ Δαιμόνων τῦ ὑπηρετῦ τὦ Ἄδε, ὁμολογῶ τὸν ἀλήθειαν, ὅτι εἶναι δύσκολον πρᾶγμα νὰ ἀναγινώσκῃ τινὰς τὰς γνώμας τῦ Ἑβραίων, ὁπὦ ἀναφέρονται ἀπὸ τὸς Ραββίνες των, χωρὶς νὰ κινηθῆ εἰς γέλωτα ὁ ἀναγνώστης διὰ τὰς μωρολογίας, ὁπὦ δινυῦνται περὶ τάτων, καὶ νὰ μὴ κλαύσῃ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν, βλέποντας εἰς ποίαν κατάσασιν τυφλότητος ἔφθασεν σὰς λαὸς τόσον ἠγαπημένος ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὰς περασμένας καιρὰς, διὰ ποινὴν τὦ φοβερῦ ἁμαρτήματος τῆς Θεοκτονίας, ὁπὦ ἔκαμαν.

Διδάσκει ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία, ὅτι οἱ Δαίμονες ἐπλάθησαν Ἄγγελοι, πνεύματα καθαρώτατα εἰς τὸν Ἐμπύριον Οὐρανὸν, ὡσὰν οἱ λοιποὶ Ἄγγελοι, διὰ νὰ θεωρῶν, νὰ δοξάζων, νὰ ὑποτάσσωνται, καὶ νὰ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν, καὶ διὰ νὰ ὑπακύσιν εἰς κάθε νεῦμα τῆς Βασιλείας τε. Καὶ δχὶ τὰτο ἐπροικίθησαν μὲ ἄπειρα χαρίσματα, καὶ προτερήματα, τόσον κατὰ τὴν φύσιν, ὅσον καὶ κατὰ τὴν χάριν. Αὐτοὶ ἐξέκλιναν ἀπ' ἐκεῖνο τὸ ἔχατόν τους τέλος, καὶ ἔκαμαν σὰ ἁμάρτημα ὑπερηφανίας, καὶ

ὁ Θεὸς

ὁ Θεὸς χωρεὶς νὰ ἀποβλέψῃ εἰς τὴν ἀξίαν τους, ἢ εἰς τὰ χαρίσματα, ὁπῶ ἔβαλεν εἰς αὐτούς, τοὺς ἐγύμνωσεν ἀπὸ τὴν χάριν τους, καὶ τοὺς ἐκαταδίκασεν ἀσυμπάθητα εἰς τὸν Ἄδην, καὶ ἀπὸ φίλους, ἔγιναν ἐχθροί τους, καὶ ἀπὸ Ἄγγελοι ὡραιότατοι, ἔγιναν ἄχημοι καὶ φοβεροὶ Δαίμονες. Οἱ Ἑβραῖοι ὅμως δὲν διδάσκουσιν ἔτως, ἀλλ' εἶναι διαφορετικὴ ἡ γνώμη, ὁπῶ ἔχουσι δι' αὐτούς.

Διδάσκουσιν οἱ Ῥαββῖνοι, ὅτι τινὲς ἀπ' αὐτούς, εἶναι πνεύματα ἁπλᾶ, καὶ ἄλλοι εἶναι λωμένοι μὲ τὰ σώματά τους, καθὼς ἡ ψυχὴ εἶναι ἑνωμένη μὲ τὸ σῶμά της. Λέγουσι δὲ ὅτι εἰς τόσον εἶναι μερικοὶ ἀπ' αὐτὰ πνεύματα μόνον, διατὶ δὲν ἐδυνήθη ὁ Θεὸς νὰ κτίσῃ τὰ σώματά τους, διὰ νὰ τὰ ἔλειψεν ὁ καιρὸς ὅταν τὰ ἔκτιζε. διότι ἔτισεν αὐτὰ τὰ πνεύματα πρὸς τὸ ἑσπέρας τῆς Παρασκευῆς, καὶ δὲν θὺς, ὁπῶ τὰ ἔκτισεν, ἄρχισεν ἡ Ἑορτὴ τὸ Σαββάτου, καὶ διὰ νὰ μὴ βεβηλώσῃ τὸ Σάββατον, ἔπαυσεν ἀπὸ τὸ ἔργον, ἀφήνωντας ἐκεῖνα τὰ πνεύματα χωρεὶς σῶμα. Τόσον διδάσκουσιν εἰς τὸ Βιβλίον ἐπιγραφόμενον Ῥαβὸτ, ἐξηγοῦντες τὸ κδ'. Ε'δ τοῦ ά. Κεφ. τῆς Γενέσεως, ὁπῶ λέγει· „ Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς· „ ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν, κατὰ γένος, τε„ τράποδα, καὶ ἑρπετὰ, καὶ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος. Καὶ λέγουσι τοῦτα λόγια· „ Εἶπεν ὁ Ῥαββί· τοῦ„τοι εἶναι οἱ Δαίμονες, τοῦ ὁποίου ἔκτισεν ὁ Θεὸς „ τὴν ψυχὴν, καὶ ἦλθε διὰ νὰ κτίσῃ τὰ σώματα, „ ἀλλ' ἐμποδίσθη ἀπὸ τὸ Σάββατον, ὁπῶ ἔμβαινε,

καὶ

„ καὶ δὲν τὰ ἔκτισε, διὰ νὰ ἁγιάσῃ τὸ Σάββα„τον. Τὰ ἴδια λόγια ἀναγινώσκονται εἰς τὸ Ἰαλκὰτ εἰς φύλ. 11. Ἀειθ. 12. εἰς τὸν τύπον τῆς Διβόρα. Βεβαιώνει τοῦτο τὴν μωσίαν ὁ Ζόαρ εἰς φύλλα 14. τοῦ τύπου τῆς Μωϋσέως.

Μὲ αὐτὰς τὰς μωρολογίας δείχνουσι νὰ πισεύσουσιν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πολλὰ ἀδυνατος, καὶ ἀσόχατος, ὡσὰν νὰ μὴν ἤξερεν, ὁπῶ ἦτον νὰ ἔμβῃ τὸ Σάββατον, καὶ πῶς ἔχει χρείαν ἀπὸ καιρὸν εἰς τὰ πράγματά του· καὶ ὅτι δὲν ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ εἰς μίαν σιγμὴν ὅλον ἐκεῖνο, ὁπῶ τοῦ ἀρέσκει, καὶ ὅτι εἶναι ὑπόχρεως εἰς τὸν Νόμον τοῦ Σαββάτου, καὶ ἀνίσως ἤθελε κτίσῃ εἰς αὐτὸ τὰ σώματα ἐκείνων τῶν ὀνειροδιτῶν δαιμονίων τους, ἤθελεν ἦσαι σόχος ὡσὰν ὁπῶ τὸ ἐβίασεν.

Ὁ Ῥαββὶ Μωϋσῆς Βὰρ Ναχμανὶ ἐξηγῶντας τὴν Πενταβίβλον τοῦ Μωϋσέως, λέγει· „ ὅτι οἱ Δαί„μονες εἶναι σωθεμένοι ἀπὸ δύο στοιχεῖα, δη„λαδὴ, φωτίας, καὶ ἀέρος. Εἰς τὸ Ταλμὺδ Βιβλίον Χαγικὰ, Κεφ. Ἐνδορετκίμ, φύλ. 16. λέγει, ὅτι οἱ Δαίμονες αὐξάνουσι καὶ πολυπλασιάζονται, καὶ ἀποθνήσκουσιν ὡσὰν οἱ ἄνθρωποι. Τὰ λόγια εἶναι τοῦτα μεταγλωττισμένα ἀπὸ λόγον εἰς λόγον. δηλαδή· „ Οἱ Διδάσκαλοί μας μᾶς ἐδίδαξαν· ἐξ πράγ„ματα λέγονται διὰ τοὺς Δαίμονας. τὰ ἓξ εἶναι „ κοινὰ μὲ τοὺς Ἀγγέλους, καὶ τὰ ἄλλα ἓξ κοινὰ „ μὲ τοὺς ἀνθρώπους. Πρῶτον· ὅτι ἔχουσι πτέρυγας ὡσὰν οἱ Ἄγγελοι. Δεύτερον· πετοῦσιν ἀπὸ τὴν

„ μίων ἄκραν τῆ Κόσμε εἰς τὸν ἄλλον ὡσαὐτως οἱ
„ Ἄγγελοι. Τρίτον ἡδύνησιν ἐκεῖνο, ὅπερ μέλ-
„ λει νὰ συμβῆ ὡσαὐτως οἱ Ἄγγελοι, διατὶ τὸ ἀκόλου-
„ σιν ὡσαὐτως οἱ Ἄγγελοι, σκοπόμενοι ὄπισθεν τῆ πα-
„ ραπετάσματος τῆ Οὐρανῆ. Ἔχουσι ἴδια πράγμα-
„ τα κοινὰ μὲ τὸς ἀνθρώπους. Πρῶτον· ἐρώγουσι
„ καὶ πίνουσιν ὡσαὐτως οἱ ἄνθρωποι. Δεύτερον· αὐξά-
„ νουσι, καὶ πολυπλασιάζονται ὡσαὐτως οἱ ἄνθρωποι.
„ Τρίτον· ἀποθνήσκουσιν ὡσαὐτως οἱ ἄνθρωποι.

Περὶ δὲ τῆς ἀρχῆς αὐτῶν τῶν Δαιμονίων, εἶναι διαφορετικοὶ κατὰ τὰς γνώμας οἱ Ῥαββῖνοι. Λέγουσιν οἱ Ταλμυδισαὶ εἰς τὸ σιώπαγμα Νγερβίν. ὅτι ὁ Ἀδὰμ ὕστερον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ὅπερ ἔκαμψ, ἀφορέθη ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ ἑκατὸν τριάκοντα χρόνους. Εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν αὐτὸς ἐσυνουσιάσθη μὲ τὰ πνεύματα τὰ θηλυκὰ, καὶ ἡ Εὔα μὲ τὰ ἀρσενικὰ, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐγεννήθησαν τὰ Δαιμόνια. Εἰς τὸ Γαλκὺτ ἀριθμ. 42 τῆ τύπε τῆς Λιβόρνε ἀναγινώσκεται· „ Εἶπεν ὁ Ῥαββὶ Ἐλαζὰρ
„ υἱὸς τῆ Ἀζαρία, εἰς ὅλους ἐκείνους τοὺς χρόνους,
„ ὅπερ ἐξάθη ἀφωρισμένος ὁ Ἀδὰμ, καὶ χωρισμέ-
„ νος ἀπὸ τὴν Εὔαν, ἐγέννησε Δαίμονας, καὶ πνεύ-
„ ματα, καθὼς εἶναι γραμμένον εἰς τὴν Γένεσιν
„ εἰς τὸ ε'. Κεφ. ἐδ. γ'. Ἔζησε δὲ Ἀδὰμ διακόσια
„ καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱὸν κατ' τὴν ἰδέαν
„ αὐτῆ, καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα αὐτῆ, καὶ ἐπωνόμασε τὸ
„ ὄνομα αὐτῆ Σήθ. Ὡσὰν νὰ εἶχε γεννήσῃ πεῖν
τῆ Σὴθ ἄλλους υἱοὺς, ἀλλὰ ὄχι κατὰ τὴν εἰκόνα τε καὶ ὁμοίω-

ὁμοίωσιν, ἀλλὰ πνεύματα, καὶ Δαιμόνια. Τοῦτο εἶναι μία κακίση ἐξήγησις τῆ Ῥητῆ, τὸ ὁποῖον ἄλλος δὲν σημειώνει, παρὰ πῶς ὁ Ἀδὰμ ἐγέννησε τὸν Σὴθ κατὰ τὴν εἰκόνα τε καὶ ὁμοίωσιν, δηλαδὴ, εἰς τὴν γνώσιν, καὶ εἰς τὸν ἅγιον φόβον τῆ Θεῆ, ξεχωρίζοντάς τον ἀπὸ τὸν Κάϊν, καὶ ἀπὸ τὴν διαδοχήν τε. Τὸ ἴδιον λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ ῥηθέντος Βιβλίε Σιαλσκελὲτ Ἁ'καβαλὰ εἰς φύλ. 83. Πολλὰς ἄλλας μωρολογίας λέγουσιν οἱ Ῥαββῖνοι ὁμιλοῦντες διὰ τὸν τρόπον πῶς ἐγεννήθησαν οἱ Δαίμονες· ἀλλ' ἀρκοῦσιν αὐταῖς ἡ εἰδήσες, ὅπερ ἔδωκα εἰς τὸν Χρισιανὸν ἀναγνώσλω, διὰ νὰ ἠδύνῃ εἰς ποίαν δυσχισμένην κατάσασιν εὑρίσκεται καὶ τὸ παρὸν ἡ ἀθλιωτάτη Συναγωγή.

Τελειώνοντες οἱ δώδεκα Μίσναι ἀπὸ τὸν Θανάτον τινὸς Ἑβραίε, ἔσωπας καὶ νὰ πιστεύσουν αὐτοὶ, ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν ἀσεβῶν δὲν πάχουσι πλέον εἰς τὸν Ἅ'δλω, παρὰ εἰς τοῦτο τὸ διάσημα τε καιρῆ, κρατοῦσι διὰ βέβαιον, ὅτι πηγαίνουσιν εἰς τὸν Παράδεισον, ὅπερ ὀνομάζεται ἀπ' αὐτὸς Γανέδεν. Δὲν ἐναντιώνονται οἱ Ῥαββῖνοι εἰς τὸ νὰ ὁμολογήσουν, ὅτι ἡ μακαριότης κάνεται εἰς τὴν ὡραίαν θεωρίαν τῆ Θεῆ. Εἶναι ὅμως ἀληθὲς, ὅτι σμίγουσιν εἰς αὐτὸ τόσες μύθες, τὰς ὁποίας πιστεύουσιν ἀληθεῖς, ὅπερ μόλις εἶναι δυνατὸν νὰ τὰς διηγηθῇ τινάς. Λέγουσιν, ὅτι οἱ Μακάριοι εἰς τὸν Οὐρανὸν διαλέγονται μὲ τὸν Θεὸν διὰ τὰ πράγματα τῆ Ταλμυδ, καὶ ὅτι καμμίαν φορὰν μένει νικημένος. Βάνουσι πολλὰς Ἀκαδημίας εἰς τὸν

Παράδεισον, καὶ ὅτι οἱ Μακάριοι ὑπάγουσιν ἀπὸ τὴν μίαν εἰς τὴν ἄλλην διὰ νὰ κάμνουν διάλεξιν. Οὕτω δηγοῦνται εἰς τὸ Ταλμὺδ, Σύγγραμμα Βεραχὼτ πρὸς τὸ τέλος τῆς ὑσερινῆς Κεφαλαίου.

Δὲν εἶναι πρᾶγμα ἀσυνήθισον τὸ νὰ ἀντιξέκονται οἱ Ῥαββῖνοι εἰς τὸν Θεὸν, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ καυχῶνται διὰ τοῦτο. Οὕτως ἀναγινώσκεται εἰς τὸ Ταλμὺδ εἰς τὸ σώπαγμα Βαμεσίβα, εἰς τὸ Κεφ. 4. ὅπου λέγει, ὅτι διαλεγόμενοι τινὲς Ῥαββῖνοι διὰ σφᾶς ἄρθρον τοῦ Νόμου, εἶχον ἕλοι μίαν γνώμην, ἕξ μόνον ἀπὸ σφᾶς, ὅπου ὠνομάζετο Ῥαββὶ Ἐλιέζερ, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἄλλην γνώμην, καὶ δὲν ἤθελε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν γνώμην τῶν ἄλλων Ῥαββίνων. Αὐτὸς ἔκραζε Μάρτυρα τὸν Θεὸν εἰς ἐκεῖνο, ὅπου ἔλεγε. Καὶ δὶ θὺς ἠκούθη φωνὴ ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν, ὅπου ἔλεγε. Μὴν ἀνθιστέθεσθε Ῥαββῖνοι τοῦ Ἐλιέζερ, διατὶ εἶναι ἀληθινὴ ἡ διδασκαλία του. Ἐθυμώθησαν οἱ Ῥαββῖνοι, καὶ σφᾶς ἀπ' αὐτοὺς, λέγομεν Ῥαββὶ Ἰωζουὲ, ἐσυκώθη ὀρθὸς, καὶ τοῦ εἶπε. Κύριε, ἡ διάλεξίς μας δὲν εἶναι εἰς τὸν Οὐρανὸν, ἀλλὰ εἰς τὴν γῆν, ὅπου πρέπει νὰ σαθῇ εἰς ἐκεῖνο, ὅπου ἀποφασίζει τὸ περισσότερον μέρος. καὶ δὶ θὺς καταπολλὰ μανισμένοι ἀφώρισαν τὸν πτωχὸν Ῥαββὶ Ἐλιέζερ, ὁ ὁποῖος διὰ τὸν φόβον τοῦ ἀφορισμοῦ, ἔστερξε τέλος πάντων τὴν γνώμην τῶν ἄλλων. Ὀλίγον ὕστερον σφᾶς ἀπ' ἐκείνους τοὺς Ῥαββίνους, ὀνομαζόμενος Ῥαββὶ Νάθαν, ἐσυναπάντησε τὸν Προφήτην Ἠλίαν (ὁ ὁποῖος πιστεύουσι νὰ περιπατῇ εἰς

ὅλον

ὅλον τὸν Κόσμον) τὸν ἠρώτησε αὖ εἰς τὸν καιρὸν ἐκεῖνο τοῦ ἀφορισμοῦ διέσκετο εἰς τὸν Οὐρανὸν σιμὰ εἰς τὸν Θεόν. Καὶ ἀποκριθεὶς ναὶ, εἶπεν ὁ Ῥαββί· τί εἶπεν ὁ Θεὸς ὅταν εἶδεν ὅτι οἱ Διδάσκαλί μας δὲν ἠθέλησαν νὰ δεχθῶν ἐκεῖνο, ὅπου αὐτὸς εἶπε διὰ μέσου ἐκείνης τῆς φωνῆς ἀπὸ τὸν Οὐρανόν; Ἀπεκρίθη ὁ Ἠλίας· ὁ Θεὸς ἐγέλασε, καὶ εἶπεν· οἱ ἐδικοί μου υἱοὶ μὲ ἐνίκησαν. Ἀπὸ τοῦτο ἠμπορεῖ νὰ ἰδῇ καθ' ὅλας, πόσον μωρὰ εἶναι ἡ διδασκαλία τους, ὅπου διὰ νὰ βάλλουν εἰς κλῆσιν ὑπόληψιν τὸ καταμεμοῦντος Ταλμὺδ, τόσον μεμισημένον ἀπὸ τὴν Θείαν Γραφὴν, ὑπάγουν διδάσκοντες, ὅτι οἱ Μακάριοι διαλέγονται μὲ τὸν Θεὸν τὰς ἀωφελεῖς καὶ μωρὰς διαλέξεις αὐτοῦ τοῦ Βιβλίου. ὅτι εἰς τὸν Παράδεισον εἶναι πολλαὶ Ἀκαδημίαι, καὶ παιδάζουσιν εἰς αὐτὰς πάντοτε τὸ Ταλμὺδ, καὶ ὁμιλοῦσι πάντοτε διὰ τὴν διδασκαλίαν, ὅπου περιέχεται εἰς αὐτό.

Περὶ δὲ τῶν Ἀγγέλων, διδάσκουσιν οἱ Ῥαββῖνοι, ὅτι εἶναι σωματικοὶ, καὶ ὑλικοὶ, καὶ ὅτι μολύνονται μὲ ἁμαρτήματα τῆς σαρκὸς, τῆς ἀσελγείας. ὅτι πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς γεννῶνται, καὶ ἀποθνήσκουσι καθ' ἡμέραν. ὅτι οἱ Ἑβραῖοι τοὺς ὑπερβαίνουσι φάλλοντες τοὺς ὕμνους τοῦ Θεοῦ, τοὺς ὁποίους αὐτοὶ δὲν ἠμποροῦσι νὰ ἀρχίσουν, ἕως ὅπου δὲν φάλλουν οἱ Ἑβραῖοι.

Καὶ ὅτι οἱ Ἄγγελοι εἶναι σωματικοὶ καὶ ὑλικοὶ, τὸ ἐξάγουσιν ἀπὸ διαφόρους τόπους τῆς Θείας Γραφῆς, εἰς τοὺς ὁποίους φαίνεται, ὅτι τὸ ἱερὸν κείμενον νὰ ἀποδίδῃ εἰς

αὐτὸς ἀληθινὸν σῶμα, καθὼς εἰς τὸν Ἔξοδον, Κεφ. κέ. ἐδ. κ'. ὅπου λέγει· ὅτι τὰ Χερουβὶμ εἶχαν πτέρυγας, καὶ ἦτον εἰς ὁμοίωσιν καὶ μορφὴν ἀνθρωπίνην. Εἰς τὸν Ἡσαΐαν ἐν Κεφ. ς'. ἐδ. β'. λέγει· ὅτι τὰ Σεραφὶμ εἶχον πτέρυγας. Δὲν καταλαμβάνουσιν οἱ παλαίπωροι, ὅτι μὲ τὸ χῆμα τῶν τῆς πτερύγων παρασαίνεται ἡ γληγοράτατη κίνησις αὐτῶν τῆς Ἀγγέλων, καὶ ἑτοιμότης εἰς τὸ νὰ τελειώσουν ὅλον ἐκεῖνο, ὁπὸν ὁ ὕψιστος Κύριος τοὺς παραγγέλλει. Παρασαίνονται ἀπὸ τὸν Ἰεζεκιὴλ εἰς τὸ ἀ. Κεφάλ. ἐδ. ζ'. εἰς εἶδος Βοδίου, Ἀετοῦ, Λέοντος, καὶ Ἀνθρώπου, διὰ νὰ σημειώσῃ εἰς τὸ Βόδιον τοὺς ἀγάπωντας, εἰς τὸν Λέοντα τοὺς δυναμίνταις, εἰς τὸν Ἀετὸν τοὺς ὀγλιγορότατάτας, καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον τοὺς φρονιμάδαντας. τὰ ὁποῖα ὅλα αὐτὰ ἀποδίδονται μεταφορικῶς εἰς τοὺς Ἀγγέλους, ἂν θελήσωμεν νὰ προσαρμόσωμεν αὐτὸ τὸ ῥητὸν εἰς αὐτούς· διότι οἱ ἐξηγηταὶ τῆς Θείας Γραφῆς τὸ προσαρμόζουσιν εἰς τοὺς τέσσαρας Εὐαγγελισάς.

Τὸ ἴδιον πρέπει νὰ λέγωμεν δι' αὐτούς, ὅταν ἡ Θεία Γραφὴ τοὺς περιχαράσσει ὑποκάτω εἰς εἶδος ἀφύχων πραγμάτων, καθὼς εἰς τὸν Ἔξοδον εἰς τὸ γ'. Κεφ. ἐδ. β'. εἰς εἶδος φωτίας, εἰς εἶδος ἅρματος, καὶ ἄλογα πύρινα εἰς τὸ Βιβλ. τῶν Βασιλειῶν, Κεφ. β'. ἐδ. ια'.

Εἰς τὸ Ταλμὺθ συνήταγμα Χαγιγὰ, Κεφ. β'. λεγόμενον Ἐνδορεσκὶμ, φύλ. 13. περιχαράσσουσιν ἕνα Ἄγγελον ἀμέτρητα μεγαλόπρεπον, ὀνομαζόμενον Σανδαλφὼν, καὶ λέγουσι τοῦτα τὰ λόγια· „ Εἶπεν ὁ Ῥαβὶ Ἐλεάζαρ· εἶναι εἰς τὸν γῆν κάποιος Ἄγγελος, καὶ ἐγγίζει μὲ τὸν κεφαλήν του σιμὰ εἰς τὰ ζῶα τοῦ ἅρματος τοῦ Θεοῦ. Εἰς τὰς διδασκαλίας μᾶς διδάσκει, ὅτι ὀνομάζεται Σανδαλφὼν, καὶ εἶναι ὑψηλότερος ἀπὸ τὸν σωρόφον του ὅσον εἶναι τὸ ταξίδιον πεντακοσίων χρόνων. Στέκεται ὄπισθεν τοῦ ἅρματος τοῦ Θεοῦ, καὶ δένει τὰ στέμματα εἰς τὸν Ποιητήν του.

Ψάλλουσιν ὕμνους εἰς τὸν Οὐρανὸν, ὕστερον ἀφ' οὗ ψάλλουσιν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὴν γῆν. Τόσον ἀναγινώσκεται εἰς τὸ Βιβλίον τοῦ Ταλμὺθ Χολὶμ, εἰς τὸ ζ'. Κεφ. Γιδαμασκὲ, ὅπου λέγει „ Τρεῖς κλάσεις Ἀγγέλων εἶναι διαμοιρασμένοι διὰ νὰ ἐκφωνίζουσι καθ' ἡμέραν ᾄσματα εἰς τὸν Θεόν. Ἡ πρώτη κλάσις λέγει· Ἅγιος. ἡ ἄλλη λέγει, Ἅγιος. καὶ ἡ τρίτη λέγει· Ἅγιος ὁ Θεὸς Σαββαὼθ. Ἀπεκρίνοντο· εἶναι πλέον ἠγαπημένοι οἱ Ἑβραῖοι ἀπὸ τὸν Θεὸν παρὰ οἱ Ἄγγελοι. διατὶ οἱ Ἑβραῖοι ψάλλουσι κάθε ὥραν, οἱ δὲ Ἄγγελοι δὲν ἐκφωνίζουσι τὸ ᾆσμα, παρὰ μίαν φορὰν τὴν ἡμέραν. Εἶναι τινὰς ἀπ' αὐτούς, ὁπὸν λέγει μίαν φορὰν τὴν ἡμέραν. εἶναι τινὰς, ὁπὸν λέγει μίαν φορὰν τὴν Ἑβδομάδα. εἶναι τινὰς, ὁπὸν λέγει μίαν φορὰν τὸν Μῆνα. εἶναι τινὰς, ὁπὸν λέγει μίαν φορὰν τὸν χρόνον. εἶναι τινὰς, ὁπὸν λέγει μίαν φορὰν κάθε Ἑβδομάδα τῶν χρόνων, δηλαδὴ κάθε ἑπτὰ χρόνους. εἶναι τινὰς, ὁπὸν λέγει μίαν φορὰν

„ κάθε Ἑβδιλαῖον, δηλαδὴ κάθε πεντήκοντα χρό-
„ νος. καὶ εἶναι, ὅπως λέγει μίαν φορὰν εἰς ὅλον τὸν
„ αἰῶνα. Περιπλέον οἱ Ἑβραῖοι προφέρουσι τὸ ὄνο-
„ μα τοῦ Θεοῦ, ὕστερον ἀπὸ δύο λόγια, λέγουσιν,
„ ἄκουε Ἰσραὴλ, Θεὸς ἡμῶν. Οἱ δὲ Ἄγγελοι δὲν τὸν
„ ὀνομάζουσι παρὰ ὕστερον ἀπὸ ξία λόγια· Ἅγιος,
„ Ἅγιος, Ἅγιος Κύριος· Οἱ Ἄγγελοι δὲν ψάλ-
„ λουσιν εἰς τὸν Οὐρανὸν, ἕως ὅπου οἱ Ἑβραῖοι δὲν
„ ἤθελαν ψάλῃ εἰς τὴν γῆν. Καθὼς εἶναι γεγραμ-
„ μένον εἰς τὸν Ἰώβ, Κεφ. λή. Ἐδ. ζ'. Ὅτε ἤνεσαν
„ μὲ ἅμα ἄστρα ὀρθρινὰ, καὶ ἠυφράνθησαν πάντες
„ οἱ Θεοῦ. Ἄστρα αὐγουστὰ εἶναι οἱ Ἑβραῖοι, υἱοὶ
„ τοῦ Θεοῦ εἶναι οἱ Ἄγγελοι. Ἡ πρώτη κλάσις τῶν
„ Ἑβραίων λέγει, Ἅγιος. Ἡ δευτέρα λέγει, Ἅ-
„ γιος. Ἡ τρίτη λέγει, Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος ὁ
„ Θεὸς Σαββαώθ. Οἱ Ἑβραῖοι λοιπὸν ὑπερβαίνου-
σι τοὺς Ἀγγέλους εἰς τὴν ἐκφώνησιν τοῦ ἅσματος, καὶ
κατὰ τὸν τρόπον, καὶ κατὰ τὸν καιρόν. Κατὰ μὲν τὸν
τρόπον· διατὶ ὁ ψάλτης διατάσσει, καὶ διαμοιράζει
(κατ' αὐτοὺς) εἰς καλλιωτέραν τάξιν ἀπὸ τοὺς Ἀγ-
γέλους. διότι οἱ Ἄγγελοι λέγουσιν ἐναλλάξ. δηλα-
δὴ σὺας ὕστερον ἀπὸ τὸν ἄλλον, Ἅγιος, Ἅγιος, ἀ-
μὴ οἱ Ἑβραῖοι ψάλλουσιν εἰς τὰς Συναγωγὰς, Ἅ-
γιος, καὶ ἀποκρίνεται ὁ Χορὸς, Ἅγιος, Ἅγιος. καὶ
ἀποκρίνονται οἱ ἄλλοι, Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος Κύ-
ριος ὁ Θεὸς Σαββαώθ. Κατὰ δὲ τὸν καιρόν. διατὶ
οἱ Ἄγγελοι λέγουσι μία φορὰν μόνον τὸ ἅσμα,
οἱ δὲ Ἑβραῖοι τὸ λέγουσι συχνάκις, ὄχι μόνον κάθε

ἡμέραν, ἀλλὰ καὶ κάθε ὥραν. Τοῦτο εἶναι ἡ σύγχυσις ὑπόληψις, ὁποὺ ἔχουσιν οἱ Ἑβραῖοι διὰ τοὺς Ἀγγέλους.

Διδάσκουσιν εἰς τὸ Ταλμοὺθ, ὅτι οἱ Ἄγγελοι ψάλλουσι, καὶ ἔπειτα ἀποθνήσκουσιν, ἀναλήφονται, καὶ δὲν φαίνονται πλέον. Εἰς τὸ σύγγραμμα Χαγγιγὰ Κεφάλ. β'. Ἐνδορεσκὶμ, τοιουτοτρόπως λέγουσι· „ Κάθε ἡμέραν κτίζονται Ἄγγελοι ἀπὸ τὸν ποτα-
„ μὸν τοῦ πυρὸς, ὁποὺ εἶναι γραμμένος εἰς τὸ ζ'. Κεφ.
„ Ἐδάφ. ἰ. τοῦ Δανιὴλ. ψάλλουσι, καὶ ἔπειτα γίνον-
„ ται ἄφαντοι. Δὲν ἠμποροῦσι νὰ ἀποκριθοῦν, ὅ-
τι οἱ Ῥαββῖνοι τοὺς ὡμίλησαν ἀλληγορικῶς τῷ τρόπῳ. διότι καθὼς αὐτοὶ τὸ λέγουσι, φαίνεται φανερὰ, ὅτι τὸ ἐπίστευσαν εἰς τοῦτον τὸν ἴδιον τρόπον.

Βυθοῦσιν ἀκόμη εἰς τοὺς Ἀγγέλους ἀσελγείας μὲ γυναῖκας, καὶ εἰς τοῦτο δὲν ἠμποροῦσι νὰ προφασίζωνται ἀλληγορίαν. Λέγουσιν εἰς τὸ Ἰαλκοὺτ Ἀ'ειθ. 44. τοῦ τύπου τῆς Λιβόρνου, ὅτι νὰ ἐσωνέβη τοῦτο ἡ ὑπόθεσις, ὁποὺ ἰσορεῖται μὲ τέτοια λόγια· „ Ἠρώτη-
„ σαν οἱ Μαθηταὶ τὸν Διδάσκαλόν τους Ῥαββὶ Ἰωσὴφ,
„ τίς εἶναι ὁ Ἀζαὴλ; καὶ αὐτὸς τοὺς ἀπεκρίθη· εἰς
„ τὸν καιρὸν, ὁποὺ ἔζων οἱ ἄνθρωποι πρὶν τοῦ κα-
„ τακλυσμοῦ, καὶ ἐπροσκυνοῦσαν τὰ εἴδωλα, ἐλυ-
„ πήθη μεγάλως ὁ Θεός. Τότε παρεσάθησαν ἔμ-
„ προσθεν τοῦ δύο Ἄγγελοι, ὁ σὺας λεγόμενος Σχιαμ-
„ χαζαΐς, καὶ ὁ ἄλλος Ἀζαὴλ, καὶ τοῦ εἶπον· Κύριε
„ τῶν παντὸς, δὲν εἶναι ἀληθινὸν, ὅτι ὅταν ἔπλα-
„ σες τὸν Κόσμον, ἡμεῖς σοῦ εἴπαμεν, τί ἐστιν ἄν-

» θρωπος, ὅτι μιμνήσῃ αὐτῦ; (Ψαλμ. η'. ἐδ. ε'.)
» Ἀπεκρίθη ὁ Θεὸς, καὶ τῶρα τί θέλει εἶσαι διὰ
» τὸν Κόσμον; ἀπεκρίθησαν αὐτοί· Κύριε ἡμεῖς
» θέλομεν τὸν κυβερνήσει. τὰς ἀπεκρίθη ὁ Θεός·
» ἐγὼ ἠξεύρω, ὅτι αὖ ἐσεῖς κατοικήσετε εἰς τὴν
» γῆν, θέλετε εἶσε ὑποκείμενοι εἰς ἀπείρους πει-
» ρασμὺς, καὶ θέλετε μιανθεῖ χειρότερα ἀπὸ τὰς
» ἀνθρώπους εἰς τὴν ἀσέλγειαν. Ἀπεκρίθησαν αὐ-
» τοί· δόσαι μας ἄδειαν νὰ κατοικήσωμεν ἀνάμε-
» σα εἰς τὰς ἀνθρώπους, καὶ θέλεις ἰδεῖ μὲ πόσην
» ἐπιμέλειαν θέλομεν ἁγιάσει τὸ ὄνομά σε. Τὰς
» ἀπεκρίθη ὁ Θεός· ὑπάγετε, καὶ κατοικήσατε ἀ-
» ναμεταξὺ εἰς αὐτύς. Καὶ διὰ τὺς ἐμιάνθησαν μὲ
» τὰς θυγατέρας τῦ ἀνθρώπων, διατὶ ἦσαν ὠ-
» ραῖαι, καὶ δὲν ἠμπόρεσαν νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἐ-
» πιθυμίαν τας, ἄτε νὰ ἀντισταθῶν εἰς τὰς πειρα-
» μύς. Ὁ Σκιαμχατζάϊς εἶδε μίαν κόρην, ὁπὰ
» ὠνομάζετο Ἰσσέαρ, ἢ Ἀσρέα, ἐπροσήλωσε τὰ
» ὀμμάτιά τε εἰς αὐτὴν, καὶ τὴν ἐκίνησεν εἰς ἀ-
» κρασίαν. Τῆς εἶπε· Στέρξαι εἰς ἐκεῖνο, ὁπὰ ζη-
» τῶ. Ἀπεκρίθη ἐκείνη· Ἐγὼ δὲν θέλω συγκα-
» ταδῦσει ποτὲ, ἀνίσως δὲν μᾶ μάθῃς τὸ ὄνομα
» τῦ ἀῤῥήτε Θεῦ, μὲ τὴν δυάμιν τὸ ὁποῖε ἀνα-
» βαίνεις εἰς τὸν Οὐρανὸν, ὅταν τὸ προφέρῃς. Τῆς
» τὸ εἶπε· καὶ αὐτὴ τὸ ἐπρόφερε, καὶ ἀνέβη εἰς τὸν
» Οὐρανόν. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἐπε-
» πάγετε, καὶ βάλετέ τὰν ἀνάμεσα εἰς τὰ ἑπτὰ ἄστρα

» τῆς

» τῆς πλειάδος (ἤγουν τῆς πύλιας) διὰ νὰ διαφυ-
» λάσσεται παντοτεινὰ ἡ ἐνθύμησίς της. Καὶ εἰς
» τόσον ἐμβάθη εἰς ἐκεῖνον τὸν σωρόδον τῦ ἀέ-
» ρων, ὁπὲ ὀνομάζεται Χιμά. Ὅταν ὁ Σκιαμ-
» χατζάϊς, καὶ Ἀζαὴλ, εἶδον τῦτο, ἔλαβον γυναῖ-
» κας, καὶ ἐγεννήσαν δύο υἱὺς, ὁ εἷς ὠνομάσθη
» Χιββὰ, καὶ ὁ ἄλος Χιιά. Ὁ Ἀζαὴλ ἦτον ἐπισά-
» της εἰς ὅλα τὰ χρώματα, καὶ εἰς ὅλα τὰ σολίσμα
» τῦ γυναικῶν, μὲ τὰ ὁποῖα πλανῦσι τὺς ἀνθρώ-
» πυς, καὶ τὺς παρακινῦσιν εἰς τὸν ἁμαρτίαν. Καὶ
» ἔσωντας νὰ ἤκυσε τῦτο ὁ Μαπαξὼν (εἷς ἀπὸ
» τὺς ἀνωτάτω Ἀγγέλυς) ἔπεμψεν εἷα μιωυτὸν
» πρὸς τὸν Σκιαμχατζάϊν, καὶ τὸ ἔφερε τὸν εἴδη-
» σιν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶχεν ἀποφασίσῃ νὰ βυθίσῃ τὸν
» Κόσμον μὲ εἷα παγκόσμιον κατακλυσμόν. Ὡς
» δὲ ἤκυσον αὐτὺς τῦτο, ἔκλαυσε πικρῶς, τόσον
» διὰ τὸν ἀφανισμὸν τῦ Κόσμυ, ὅσον καὶ διατὶ βυ-
» θιζόμενος ὅλος ὁ Κόσμος, δὲν ἤθελαν ἔχῃ τὸν
» τρόπον τὰ Παιδία τε νὰ ζωτροφηθῶν. διότι κατ'
» εἷας ἀπ' αὐτὺς ἔτρωγε χίλια Καμήλια τὸν ἡμέ-
» ραν, χίλια Ἄλογα, καὶ χίλια Βόδια. Καὶ μίαν
» νύκτα ὁ Χιββὰς, καὶ ὁ Χιιὰς εἶδαν ἐνύπνια καὶ οἱ
» δύο. Ὁ εἷας ἀπ' αὐτὺς εἶδε μίαν μεγάλην πέ-
» τραν ὁξαπλωμενίαν εἰς τὸν γῆν, ὡσὰν μίαν σα-
» νίδα, εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν σκαλισμενίαι πολλαὶ
» γραμμαί. καὶ εἷας Ἄγγελος ἐκατέβαινεν ἀπὸ τὸν
» Οὐρανὸν, καὶ ἔφερνεν εἷα ὄργανον ὡσὰν εἷα σπα-
» θίον, ἢ μίαν μάχαιραν, καὶ ἔξυεν ὅλας ἐκείνας

» τὰς

» τὰ χαμμὰς, καὶ δεν ἄφινεν ἄλλο, παρὰ τέσσα-
» ρα λόγια. Ὁ ἄλλος εἶδεν σὰ μέγα περιβόλιον
» διάφανεσκὸν, εἰς τὸ ὁποῖον ἦτον κάθε λογῆς δεν-
» δρον, καὶ ἤρχοντο οἱ Ἄγγελοι μὲ κάποιαις ἀξί-
» ναις εἰς τὰ χέρια, ὁπὰ ἔκοπταν ὅλα τὰ δενδρα,
» καὶ δεν ἔμεινεν ἐκεῖ ἄλλο, παρὰ σὰ μόνον δεν-
» δρον μὲ ξία κλονάρια. Καὶ ὅταν ἐξύπνισαν,
» εἰσέβησαν εἰς τὸ μέσον τὰ λαὰ, καὶ ἦλθον ἔμ-
» προθεν τὰ Παξόπων, ὁ ὁποῖος τὰς εἶπεν· ὁ
» Θεὸς θέλει πέμψει σὰ καπακλυσμὸν εἰς τὸν Κό-
» σμον, καὶ δεν θέλεν μείνει ἄλλοι, παρὰ ὁ Νῶε,
» καὶ οἱ υἱοί τε. Ὡλόλυξαν, καὶ ἔκλαυσαν πικρῶς.
» καὶ αὐτὸς τὰς εἶπε, μὴ λυπεῖσθε, διατὶ τὰ ὀνό-
» ματά σας δεν θέλουσιν ἐξαλειφθεῖ ποτὲ ἀπὸ τὸν
» ἐνθύμησιν τᾶ ἀνθρώπων. Διότι εἰς κάθε καιρὸν
» ὁπὰ θέλεν κόψει τὰ δενδρα, ὁπὰ ἔχουσι νὰ συρ-
» θῶν εἰς τὸν γῆν, ἢ πέτραις μεγάλαις, ἢ καρά-
» βια, θέλεν ἐνθυμηθεῖ τὰ ὀνόματά σας οἱ ἄν-
» θρωποι, καὶ θέλεν εἰπεῖ Χιββὰ, καὶ Χιιά. Καὶ
» ὡς ἤκουσαν αὐτοὶ τᾶτα τὰ λόγια, ἡσύχασαν. Ὁ
» Σκιαμχατζαΐς ἐμετανόησε, καὶ ἐκρεμάθη μὲ τὰ
» χέρια τα ἀπάνεσα εἰς τὸν Οὐρανὸν, καὶ τᾶ γῆν,
» μὲ τᾶ κεφαλᾶ κάτω, καὶ μὲ τὰ ποδάρια ἄνω.
» Καὶ ἀκόμη σέκεται καὶ τὸ παρὸν ὕπω κρεμασμέ-
» νος. Λὴμὴ ὁ Ἀζαὴλ δεν ἐμετανόησε, καὶ ἀκόμη
» σέκεται πεισματάρης, καὶ πλανᾷ τὰς ἀνθρώπους
» μὲ τᾶ πλασᾶ δίμορφίαν τᾶ γυναικῶν. Καὶ
» ἀφ' τᾶτο οἱ Ἑβραῖοι ἐπρόσφεραν εἰς τὸν Θεὸν δια-

» Θυ-

» Θυσίαν σὰ Τράγον εἰς τᾶ ἡμέραν τᾶ καθαρισ-
» μῶν, διὰ νὰ συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας τᾶ Ἰσ-
» ραηλιτῶν, καὶ ἄλλον σὰ διὰ τὸν Ἀζαζὴλ, διὰ νὰ
» ἤθελε ῥίψῃ εἰς αὐτὸν τὰς ἁμαρτίας ὅλων τᾶ Ἰσ-
» ραηλιτῶν. Τᾶτος εἶναι ἐκεῖνος ὁ Ἀζαζὴλ, ὁπὰ
» ὀνομάζεται εἰς τὸ ις'. Κεφ. Ἐδ. κς'. τᾶ Λευϊτικᾶ.
Ἕως ἐδῶ εἶναι λόγια τᾶ ῥηθέντος Ἰαλκὰτ. Ἀπὸ
τᾶτον τὸν μῦθον, ὁπὰ πιστεύεται ἀπὸ τὰς Ἑβραίους
ἀληθινὸς, φαίνονται πολλὰ πράγματα ψεύδη, καὶ
μωρὰ, καὶ ἀπίθανα, καὶ ἀρκεῖ νὰ τὸν παρασήσω,
διὰ νὰ μείνῃ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ζωγραφισμένος,
καὶ αἰγνιμένος. Πιστεύουσι λοιπὸν οἱ Ἑβραῖοι, ὅτι οἱ
Ἄγγελοι εἶναι ὑλικοὶ, ἀσελγεῖς, καὶ δουλωμένοι εἰς
τὰ σαρκικὰ πάθη, καὶ ὅτι μερικοὶ ἀπ' αὐτὰς κάμ-
νουσιν ἱκανοποίησιν, καὶ ἄλλα παρόμοια.

Εἰς τὸ Βιβλίον ὀνομαζόμενον Ῥαβὰτ, Κάθισμα
8. φύλ. μίχι 7. πάξις 4. διδάσκουσιν οἱ Ῥαββῖνοι,
ὅτι ὁ Θεὸς πρὸ τᾶ πλάσῃ τὸν ἄνθρωπον, ἠθέλησε
νὰ ἀπάσῃ τᾶ γνώμᾳ τᾶ Ἀγγέλων. μερικοὶ ἔλε-
γον νὰ τὸν πλάσῃ, ἄλλοι νὰ μὴ τὸν πλάσῃ. καὶ
εἰς τὸ μεταξὺ, ὁπὰ ἐφιλονεικοῦσαν, ὁ Θεὸς τὸν ἔ-
πλασε, καὶ ἔμειναν γελασμένοι. Ἰδὰ τὰ λόγια τᾶς·
» Εἶπεν ὁ Ῥαββὶ Σίμων· ὅταν ἠθέλησεν ὁ Θεὸς
» νὰ πλάσῃ τὸν πρῶτον ἄνθρωπον ἐχωρίσθησαν οἱ
» Ἄγγελοι εἰς διαφόρας κλάσεις, καὶ φατρίας. Με-
» ερικοὶ ἔλεγον· ἂς μὴ πλασθῇ. ἄλλοι ἔλεγον, ἂς
» πλασθῇ. Τᾶτο εἶναι ἐκεῖνο, ὁπὰ εἶναι χαμμέ-
» νον εἰς τὰς Ψαλμὰς, εἰς τὸν π δ'. Ψαλμ. Ἐδ. ιά.

Ἔλεος

„ Ε᾽λεος καὶ ἀλήθεια συνήντησαν, δικαιοσυνὴ καὶ
„ εἰρήνη κατεφίλησαν. Τὸ ἔλεος ἔλεγεν, ἂς κτι-
„ σθῇ, διατὶ θέλει κάμει ἔργα δ᾽ἀπλαγχνίας· Ἡ
„ εἰρήνη ἐκ τὲ ἐναντίυ ἔλεγεν, ἂς μὴ κτισθῇ, διατὶ
„ θέλει ᾖσαι ἐριστικὸς, καὶ φιλόνικος. Τί ἔκαμε ὁ
„ Θεός; ἐπῆρε τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἔρριψεν εἰς
„ τὴν γῆν, καθὼς εἶναι γραμμένον εἰς τὸν Δανιὴλ
„ Κεφ. ἡ. ἐδ. ιβ'. Καὶ ἐρρίφη χαμαὶ ἡ δικαιοσυνή.
„ Εἶπον οἱ Ἄγγελοι ἔμπροσθεν τὲ Θεὲ. Κύριε διατί
„ καταφρονεῖς τόσον τὴν καθαρότητα τῆς σφραγίδος σας; διότι ἡ ἀλήθεια εἶναι σφραγὶς τὲ Θεὲ,
„ ὕψωσαι λοιπὸν τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τὴν γῆν. Τὲ
„ τὸ εἶναι ἐκεῖνο, ὁπὲ ἀναγινώσκεται εἰς τὸν πδ'.
„ Ψαλμὸν ἐδ. ιβ'. Ἀλήθεια ἐκ τῆς γῆς ἀνέτειλεν.
„ Ο Ῥαββὶ Χανὰ Ῥαββὰ τὲ Ζεπορὶ εἶπεν· ἐν τῷ
„ μεταξὺ, ὁπὲ οἱ Ἄγγελοι ἐφιλονείκησαν, καὶ ἐναντιώνανται ὁ εἷς εἰς τὸν ἄλλον, ὁ Θεὸς ἔπλασε
„ τὸν ἄνθρωπον. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὲς· τί κάμνει
„ χρεία, διατὶ φιλονεικεῖτε; Τώρα ἔγινεν ὁ ἄν-
„ θρωπος. Αὐτὰ τὰ ἴδια λόγια ἀναγινώσκονται εἰς
τὸ Γαλατ. ἀρι. 12 13 καὶ εἰς τὸν Ψαλ πς'. φύλ.
182. τάξ. 3. τύπος τῆς Λιβόρνε. Γ᾽δὲ αἱ εὔμορφαι
διδασκαλίαι, ὁπὲ πιςδύονται, καὶ ὁπὲ διδάσκονται
εἰς τὸν Γ᾽δαϊσμόν.

Οἱ Ἄγγελοι εἶναι ἀμαθεῖς κατὰ τὴν γνώμην τῆς
Ἑβραίων. δὲν καταλαμβάνουσι τὴν Συριακὴν, ἢ
Χαλδαϊκὴν γλῶσαν. Τόσον διδάσκουσιν εἰς τὸ Ταλμὺθ περὶ Σκιαββὰτ, Κεφάλ. ά. λεγόμενον Γ᾽εζιὸτ

Ε᾽σ-

Ε᾽σκιαββὰτ, εἰς φύλ. 12. μὲ τᾶτα τὰ λόγια· „ Εἶ-
„ πεν ὁ Ῥαββὶ Ιεχεδὰς, ποτὲ ἂς μὴ κάμῃ ὁ ἄν-
„ θρωπος τὰς προσδυχάς τε εἰς γλῶσαν Συριακὴν.
„ Καὶ εἶπεν ὁ Ῥαββὶ Ιέδας, ὅσις κάμνει ταῖς πα-
„ ρακάλεσές τε εἰς γλῶσαν Συριακὴν, οἱ Ἄγγε-
„ λοι δὲν σύνανται μὲ αὐτὸν. διότι οἱ Ἄγγελοι
„ δὲν καταλαμβάνουσιν αὐτὴν τὴν γλῶσαν. Ε᾽ξη-
ρημένος ὅμως ὁ Ἄγγελος Γαβριὴλ, ὅσις εἶναι μέ-
γας Καγγελάριος τὲ Οὐρανὲ, καὶ εἶναι πεπαιδευμέ-
νος εἰς ὅλας τὰς γλώσας, καὶ τὰς ἐδίδαξε τὲ Ἰω-
σὴφ. ἰδὲ πόσον εἶναι ἀμαθεῖς οἱ Ἄγγελοι τῆς Ε᾽-
βραίων· τίς δὲν βλέπει τὴν μεγάλην τυφλότη-
τάς;

Βεβαιώνουσιν εἰς τὸ Ταλμὺθ, συνάγμα Γ᾽ομὰ,
Κεφ. Γ᾽ομβὰ Κιπερὶμ, ὅτι διὰ σῦα κάποιον σφάλ-
μα, ὁπὲ ἔκαμεν ὁ αὐτὸς Γαβριὴλ ἐδάρθη σκληρὰ
ἐκ προσαγῆς τὲ Θεὲ μὲ ἐξῆντα βαρεματίας, ὁπὲ
τὲ ἐδόθησαν μὲ φωτίαν. Τὸ πταῖσμά τε ἐσάθη,
διατὶ θέλωντας ὁ Θεὸς νὰ καύσῃ τὸν Ε᾽βραϊκὸν λαὸν
μὲ πῦρ τὲ Οὐρανὲ, ὁ Ἄγγελος Γαβριὴλ ἐπῆρε τὰ
ἀναμμένα κάρβουνα ἀπὸ τὰ χέρια τὲ Χερεβὶμ, καὶ
τὰ ἐκράτησεν ἑπτὰ χρόνους, διὰ νὰ ψυχραθῶν εἰς τὲ-
τον τὸν καιρὸν, καὶ νὰ μὴ φέρῃ ζημίαν. Εἰς τᾶτο
ἐπρόθεσε τὸ Ταλμὺθ, καὶ εἶπεν· „ Εἰς ἐκείνην
„ τὴν ὥραν εὐγαλαν τὸν Γαβριὴλ ὀπίσω εἰς τὸ πα-
„ ραπέτασμα τὲ Οὐρανὲ, καὶ τὸν ἐφραγγέλωσαν μὲ
„ ἐξῆντα βαρεματίας, ὁπὲ ταῖς ὠξεφόρτωσαν μὲ
„ πύρινα φραγγέλια. Πιςδύουσιν, ὅτι οἱ Ἄγγε-

λοι

λοι σφάλλυσι, καὶ εἰς τὸν Οὐρανὸν παιδεύονται μὴ αὐτηρότητα. Δείχνυσι καθαρὰ οἱ Ἑβραῖοι νὰ ἔχασαν τὴν γνῶσιν τοῦ Θεοῦ, καὶ τῶν ἐν τῷ Οὐρανῷ πραγμάτων. Ἂς ταράζεται τώρα ὁ Χριστιανὸς αὖ εἶναι θαυμαστὸν, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι ὁμιλοῦσι μὲ τόσους ξόπτους ἀπρεπεῖς διὰ τὴν ἁγίαν ἡμῶν Πίστιν, μίαν φορὰν, ὁπού ὁμιλοῦσι μὲ τόσην ἀσέβειαν διὰ τὸν Θεὸν, καὶ διὰ τοὺς Ἀγγέλους, διὰ τοὺς ὁποίους δὲν γίνονται τόσα σφάλματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΛΒ'.

Γνώμαι τῶν Ἑβραίων περὶ τοῦ Μεσσία ἀποδείκνυται, ὅτι ἦλθε.

Ἀγκαλὰ καὶ εἰς πολλὰ πράγματα, ὁπού ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἰουδαϊκὴν θρησκείαν, διαφωνοῦσιν ἀναμεταξύτων οἱ Ἑβραῖοι, εἰς τοῦτο ὅμως συμφωνοῦσιν ὅλοι, ὅτι ὁ Μεσσίας δὲν ἦλθεν, ἀλλ' ἔχει νὰ ἔλθῃ μίαν ἡμέραν διὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τούτην τὴν δουλείαν, καὶ νὰ τοὺς φέρῃ πάλιν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Τοῦτο εἶναι σῶα σφάλματα βαλμένον εἰς τὸ σύμβολον τῆς πίστεώς των, ὡσὰν σῶα ἄρθρον Κύριον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὁδηγεῖται ψυδῶς ὅλη ἡ Συναγωγή. Πόσον μέγα εἶναι ὅμως τὰ σφάλματα εἰς τὸ νὰ ἀναμένουσι τὸν Μεσσίαν, ὁπού ἐπέρασαν ἤδη 1754 χρόνοι μὲ τὴν ἐλπίδα τους, θέλομεν τὸ ἰδεῖ ἀπὸ τὰ ἀκόλουθα δικαιολογήματα.

Καὶ

Καὶ ἂς μὴ φανῇ ἀπάρμοσον εἰς τὸν Χριστιανὸν ἀναγνώστην, ἀπίσω ὕστερον ἀπὸ τὴν διήγησιν τῶν ῥητῶν, θέλω φέρει τὰ δικαιολογήματα, μὲ τὰ ὁποῖα ἀποδείκνυται, ὅτι ὁ Μεσσίας ἦλθε. Διότι ἔσωντας καὶ νὰ ἀπέδειξα μὲ τὴν διήγησιν τῶν κάθε ῥητῶν αὐτῶν, ὅτι ἐκείνη ἡ Ἐντολὴ τῆς Γελετῆς, ὁπού ἐπροσάζετο εἰς ἐκεῖνο τὸ ῥητὸν, ἔπαυσεν ἀπὸ πολὺν καιρὸν, διὰ νὰ ἦλθεν ὁ Μεσσίας, μοίει τώρα νὰ ἀποδείξω, ὅτι ἦλθε, διὰ νὰ δυναμώσω ὅλον ἐκεῖνο, ὁπού περιέχεται εἰς τὸ ξέξιμον ὅλης τῆς Βιβλίου.

Ἀλλὰ πρὸ τοῦ νὰ ἀποδείξω, ὅτι ἦλθεν ὁ Μεσσίας, μοῦ φαίνεται εὔλογον, νὰ σοχασθοῦμεν μὲ προσοχῆς, τίς ἔμελλε νὰ εἶναι ὁ Μεσσίας, καὶ διατί τέλος ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον; Τὸ ὁποῖον δείχνοντάς το, μὲ δυκολείαν θέλει ἀποδειχθεῖ, ὅτι ἦλθεν ἐκεῖνος ὁ Μεσσίας, ὁπού ἐπάσετο εἰς τὰς Θείας Γραφάς.

Καὶ περὶ μὲν τῆς πρώτης προπάσεως τίς ἔμελλε νὰ εἶναι ὁ Μεσσίας, εἶναι τόσαι αἱ γνῶμαι, ὁπού ξέχασιν εἰς τὸν Ἰουδαϊσμὸν, ὁπού εἶναι μεγάλα θαυμασμοῦ εἰς ἐκεῖνον, ὁπού τὰ σοχάζεται μὲ προσοχήν.

Δὲν λείπονται Ῥαββῖνοι τόσον μωροὶ, καὶ ἀμαθεῖς, ὁπού πιστεύουσιν, ὅτι ὁ Μεσσίας πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἴδιον πρόσωπον τοῦ Δαβὶδ, ὑποθέτοντες τὴν μετεμψύχωσιν, καὶ λέγοντες, ὅτι ὁ Ἀδὰμ ἐγράφη μίαν ἄλλην φορὰν εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον, καὶ νὰ ἦτον

τὸ πρόσωπον τῦ Δαβὶδ, ἢ διὰ νὰ εἰπῶ καλλίτερα, ὁ Ἀδὰμ εἰς τὸν Δαβὶδ μέλλει νὰ εἶναι ὁ προσδοκώμενος Μεσσίας. Ἀλλὰ πόσον πλανῶνται εἰς τῦτο, γνωρίζεται ἀπὸ τὰ λόγια τῆς Θείας Γραφῆς. διότι ποτὲ δὲν διείσκεται εἰς αὐτὸν, ὅπε νὰ εἶπεν ὁ Θεὸς, ὅτι ὁ Μεσσίας πρέπει νὰ εἶναι ὁ Ἀδὰμ, ἢ ὁ Δαβίδ. Μάλισα ἀπ' αὐτὸν τὸν ψευδῆ διδασκαλίαν τῶν Ῥαββίνων, ἀκολυθῦσι πολλὰ ἄτοπα. Ἐπειδὴ ὁ Μεσσίας περιγράφεται εἰς τὰς Θείας Γραφὰς ὡσὰν ἄνθρωπος δίκαιος, καὶ ἀπὸ τὸν Προφήτην Δαβὶδ δικαίως ἐπιγράφεται ὁ Ἅγιος τῶν Ἁγίων, ἡ δικαιοσύνη τῶν αἰώνων. Καὶ ὁ Ἡσαΐας ὁμοίως ἐβεβαίωσε δι' αὐτὸν εἰς τὸ νέ. Κεφ. Ε'δ. Ϛ'. „ Ὃς ἀδικίαν ὐκ ἐ„ ποίησεν, ὐδὲ δόλος ἐν τῷ ϛόματι αὐτῦ. Ποτὲ δὲν ἔκαμεν ἁμάρτημα, ὐδὲ δόλος εἰς τὸ ϛόμα τε. Ἴσως λοιπὸν ἡ ψυχὴ τῦ Μεσσία εἶνε ἐκείνη τῦ Ἀδὰμ, καὶ τῦ Δαβὶδ, τὸ λοιπὸν ἔκαμε τὸ ἁμάρτημα τῆς ἀυπακοῆς τῦ ξύλε, θέλει εἶσαι παιδίσης μοιχείας, καὶ φόνε. Τὸ λοιπὸν ἐσάθη ἀχάριϛος πρὸς τὸν Θεὸν εἰς κανένα καιρόν. Περιπλέον ἀκόμη ἡ ψυχὴ τῦ Μεσσία ἤθελεν ἦσαι ἐκείνη τῦ Ἀδὰμ, καὶ τῦ Δαβὶδ, καθὼς ἐκείνη μὲ τὸν ἀυτοπαγιὼ, ἔφθειρε τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, ἀκολυθῦσιν ὅτι ὁ Μεσσίας νὰ μὴν εἶναι ὁ Ἅγιος τῶν Ἁγίων, ἀλλὰ ἡ Κεφαλὴ τῶν κακοποιῶν· τὸ λοιπὸν πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ψευδέϛατον τῦτον τὸν γνώμονα.

Ἄλλοι λέγυσιν, ὅτι ὁ Μεσσίας νὰ ἐγεννήθη εἰς τὸν ἡμέραν, ὅπε ἐγκρεμίσθη ὁ Ναὸς, καὶ ὅτι κατὰ τὸ

τὸ παρὸν ϛέκεται εἰς τὰς θύρας τῆς Ῥώμης, ἀφ' ὧν ἔχασι πολλὰς πληγὰς, ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶναι μεμολυσμένον τὸ σῶμά τε. Κατὰ ἀληθειαν εἶναι πᾶσαι αἱ γνῶμαι αὐτῶν, ὁπῦ ὅσα κεφαλόπυλα, τόσαι εἶναι αἱ γνῶμαι. καὶ ἡ ποικιλία εἰς πρᾶγμα τόσον ἀναγκαῖον, εἶναι σημεῖον πασίδηλον φανερῦ ψεύδες.

Ἡ ἀληθεσάτη καὶ βεβαιοτάτη γνώμη εἶναι ἐκείνη, ὁπῦ διδάσκει ἡ Ἁγία Ἐκκλησία, ὅτι ὁ Μεσσίας ἄλλος δὲν ἔπρεπε νὰ εἶναι, παρὰ ὁ ἴδιος Θεὸς, τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὄχι ὡσὰν Θεὸς μόνον, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὰς χρησμὰς τῶν Προφητῶν, ἔμελλε νὰ πάθῃ πολλὰς τιμωρίας, καὶ βασανα, καὶ τέλος παντῶν τὸν θανάτον, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐναντία εἰς τὸν Θεὸν, καθὸ Θεὸς, διότι εἶναι ἀπαθής. Ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ ὡσὰν Θεὸς, καὶ ἄνθρωπος, δηλαδὴ, ἔπρεπε τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος νὰ λάβῃ σάρκα ἀνθρωπίνην, καὶ νὰ τὴν σύωσῃ μὲ τὸν Θεῖον Λόγον, ἔχοντας τὴν Θείαν καὶ ἀνθρωπίνην φύσιν εἰς ἕνα μόνον Πρόσωπον, καὶ τῦτο νὰ ὀνομαθῇ Χριϛὸς, καὶ Μεσσίας, ὁπῦ ἐτάζετο εἰς τὴν Θείαν Γραφὴν διὰ ϛόματος τῶν Προφητῶν. Ἀποδείχνεται τῦτο ἀπὸ τὸ ῥητὸν τῦ Προφήτε Ἱερεμίε ἐν Κεφ. κγ'. Ε'δ γ'. ὅπε λέγει „ Ἰδὲ „ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ ἀναςήσω τῷ „ Δαβὶδ Ἀνατολὴν δικαίαν, καὶ βασιλεύσει Βασι„ λεὺς, καὶ συνήσει, καὶ ποιήσει κρίμα καὶ δικαιο„ σύνην ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῦ, καὶ „ σωθήσεται Ἰέδας, καὶ Ἰσραὴλ κατασκηνώσει πε-

„ ποιθὼς, ϗ τῦτο τὸ ὄνομα αὐτῦ, ὁ καλέσει αὐ„ τὸν Κύριος, Ἰωσεδέκ.

Διὰ τελείαν καπάληψιν τύτυ τῦ ῥητῦ τῦ Ἱερεμίε, πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσαν, ὑρίσκεται ὁ Θεὸς, ὁπῦ ὀνομάζεται μὲ διαφόρυς τρόπυς. Ἀλλὰ ἀνάμεσα εἰς ὅλα τὰ ὀνόματα, σῶα ἀπ' αὐτὰ εἶναι τὸ μεγαλήτερον, ϗ τῦτο εἶναι τὸ φοβερὸν ὄνομα Ἰεχοβὰ, μὴν ὄντας αὐτὸ ἀγνοῶδες ὄνομα τῦ Θεῦ, καθ' ὅσον ἠμπορεῖ νὰ σοχαθῇ ὁ ἀνθρώπινος νῦς. Εἰς τόσον περνᾷ τύτη ἡ διαφορὰ ἀνάμεσα εἰς τὰ ὀνόματα, ὁπῦ ἀναπτύασιν ἐκεῖνα, ὁπῦ ἀποδίδονται εἰς τὸν Θεὸν, ϗ εἰς ἐκεῖνο τὸ ὄνομα Ἰεχοβὰ, ὅτι τῦτο τὸ Ἰεχοβὰ δὲν ὑρίσκεται ποτὲ νὰ ἐδόθη εἰς καυσία κτίσμα, ὄτε νὰ ὠνομάθη τινὰς ἄνθρωπος μὲ τῦτο τὸ ὄνομα. Φαίνεται ὅμως καμίαν φορὰν, ὅτι οἱ Ἄγγελοι, ὅταν εἰς καμίαν ὑπόθεσιν ἐπροσφέρναν τὸ πρόσωπον τῦ Θεῦ, ὠνομάθησαν μὲ τῦτο τὸ ὄνομα, ὄχι ὡσὰν ἴδιον ὄνομά τυς, ἀλλὰ ὡσὰν ὁπῦ ἐπαράσαναν τὸ πρόσωπον τῦ μεγάλυ Θεῦ. Εἰς τὸ ῥητὸν ὅμως τὸ προειρημένον, ἐκεῖ ὁπῦ λέγει· „ Καὶ τῦτο τὸ ὄνο„ μα αὐτῦ, ὁ καλέσει αὐτὸν Κύριος, Ἰωσεδέκ. Εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν λέγει. „ Τῦτό ἐσι τὸ ὄνομα ὁ καλέσει„ σιν αὐτὸν Ἰεχοβαβ δίκαιος ἡμῶν. Τὸ λοιπὸν μὴν ἁρμόζωντας εἰς ἄλλυς τὸ ὄνομα Ἰεχοβὰ, παρὰ μόνον εἰς τὸν Θεὸν, διότι δὲν εἶναι ὄνομα ἀπ' ἐκεῖνα ὁπῦ ἀποδίδονται εἰς τὸν Θεὸν, ἀλλ' ὄνομα σημαντικὸν τῆς ὐσίας. ὀνομαζόμενος ὁ Μεσσίας μὲ τῦτο τὸ

ὄνομα, εἶναι σημεῖον, ὅτι δὲν εἶναι ἄλλος, παρὰ αὐτὸς ὁ Θεός. Δὲν εἶναι λοιπὸν ὁ Ἀδὰμ, ὁ Δαβὶδ, ἢ ἄλλο ὑποκείμενον παθὼς ὀνειρεύονται οἱ Ῥαββῖνοι.

Τῦτο κατὰ ἀλήθειαν εἶναι μία μαρτυρία καθαρὰ διὰ νὰ ἀποδείξωμεν τὴν Θεότητα τῦ Μεσσία. Διὰ τὸ ὁποῖον ὑρισκόμενοι πολλὰ συγχυσμένοι οἱ Ἑβραῖοι, δὲν ἤφηναν οἱ Ῥαββῖνοι νὰ νοήσυσιν τὸ ῥητόν· ϗ ἐκεῖ ὁπῦ λέγει· „ Τῦτο ἐσὶ τὸ ὄνομα, „ ὁ Ἱερεὺ, δηλαδὴ καλέσυσιν. ἀνέγνωσαν, ἱερεὺς, „ δηλαδὴ, ἐκάλεσον αὐτόν. Συμπάσυσι λοιπὸν αὐτοὶ τὸ ῥητὸν, ϗ λέγυσι, τῦτο εἶναι τὸ ὄνομα μὲ τὸ ὁποῖον θέλει τὸν ὀνομάσει ὁ Κύριος Δίκαιον ἡμῶν. εἰς τρόπον ὁπῦ τὸ ὄνομα Ἰεχοβαβ, κάμνυσι νὰ εἶναι ὀνομαστικὴ, ϗ λέγυσιν ὅτι αὐτὸς θέλει ὀνομάσει τὸν Μεσσίαν δίκαιον ἡμῶν. Εἰς τῦτο ἀποκρίνομαι, ὅτι φθάνει νὰ ἀναγνώσῃ τινὰς τὴν Χαλδαϊκὴν παράφρασιν, διὰ νὰ γνωρίσῃ τὸ σφάλμα τῦ Ἰουδαϊσμῦ, διότι εἰς ἐκείνην ἀναγινώσκεται· „ Τῦτο ἐσὶ τὸ ὄνομα, ὁ καλέσυσιν αὐτὸν Θεὸν Δί„ καιον ἡμῶν. Ἀπὸ τὸ ὁποῖον φαίνεται, ὅτι τὸ ὄνομα Ἰεχοβαβ δὲν πρέπει νὰ ἀναφέρεται εἰς τὸν Θεὸν, καθὼς λέγυσιν οἱ Ῥαββῖνοι, ἀλλὰ εἰς τὸν Μεσσίαν. Ἀνίσως λοιπὸν ὁ Μεσσίας ἔπρεπε νὰ ὀνομαθῇ μὲ τὸ ὄνομα Ἰεχοβαβ, μὴν ἠμπορῶντας νὰ ἁρμόσῃ τὸ τοιῦτον ὄνομα εἰς καυσία πλάσμα, ἀκολυθεῖ, ὅτι ὁ Μεσσίας δὲν εἶναι ἄλλος, παρὰ ὁ Ἴδιος Θεός.

Ὅταν ὅμως θέλησιν οἱ Ἑβραῖοι νὰ ἀπομακρύνωσιν ἀπὸ τὴν Χαλδαϊκὴν παράφρασιν, καὶ νὰ ἀναγνώσκωσιν Ἰχρεὲ, δηλαδὴ ἐκάλεσεν αὐτὸν, ὄχι διὰ τοῦτο ἀφίνει τὸ ῥητὸν νὰ ἀποδείξῃ φανερὰ, ὅτι ὁ Μεσσίας εἶναι Θεὸς, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ ὀνομασθῇ μὲ τὸ ὄνομα Ἰεχοβάβ. διότι διὰ χῆμα, ὅπου ὀνομάζουσιν οἱ Γραμματικοὶ Ἔλλειψιν, ἐννοεῖται σιωπηλῶς καὶ ἔξωθεν ἡ ὀνομασικὴ τε, καὶ θέλει νὰ εἰπῇ, καθ' ὅσας θέλει τὸν ὀνομάσει, δηλαδὴ τοῦτον τὸν βλασὸν, Ἰεχοβὰβ δίκαιον ἡμῶν.

Ὁ Ἡσαΐας ἀκόμη εἰς τὸ Κεφ. λέ. Ἐδ δ'. ὁμιλεῖ ὅπως· „ Ἰδὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, αὐτὸς ἥξει, καὶ σώσει ἡμᾶς. Καὶ εἰς τὸ Κεφ. κέ. Ἐδ θ'. ἀναγνώσκεται. „ Καὶ „ ἐρεῖσιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· Ἰδὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, „ ἐφ' ᾧ ἐλπίζομεν, καὶ σώσει ἡμᾶς. Οὗτος Κύριος „ ὑπεμείναμεν αὐτῷ, καὶ ἀγαλλιώμεθα, καὶ εὐφρα„ νθησόμεθα ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ἡμῶν. Εἶναι καὶ ἄλλα ῥητὰ τὰ ὁποῖα ἀποδείχνυσι φανερὰ, ὅτι ὁ Μεσσίας δὲν ἔχει νὰ εἶναι ὁ Ἀδὰμ, ἢ ὁ Δαβὶδ, ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἴδιος Παντοδυνάμος Θεός.

Ἀποδείχνεται ἀκόμη ἀπὸ τὸν Ἡσαΐαν εἰς τὸ Κεφ. θ'. Ἐδ. ε'. ὅπου ὁμιλῶντας διὰ τὸν Μεσσίαν, λέγει ἔτως. „ Ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδό„ θη ἡμῖν, καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτῦ μεγάλης βου„ λῆς Ἄγγελος, Θαυμασὸς, Σύμβουλος, Θεὸς, „ Ἰσχυρὸς, Ἐξουσιαστὴς, Ἄρχων εἰρήνης, Πατὴρ τῦ „ μέλλοντος αἰῶνος. Ἀπὸ τὰ ὁποῖα λόγια φαίνεται φανερὰ, ὅτι ὁ Μεσσίας ἔπρεπε νὰ εἶναι Θεὸς, καὶ αὖ-

θρωπος. Θεὸς, ὄντας πρέπον νὰ ὀνομάζεται, Θαυμασὸς, Σύμβουλος, καὶ Θεὸς Ἰσχυρός. Ἄνθρωπος, διατὶ λέγει, ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν.

Οἱ Ἑβραῖοι ὅμως διὰ νὰ μὴ συνοχωρηθῶν ἀπὸ τὴν ἰσχὺν τότε τὸ ῥητὸν τὸ Ἡσαΐου νὰ ὁμολογήσωσιν, ὅτι ὁ Μεσσίας πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἴδιος Θεὸς, αὐτὸς νὰ τὸ ἀναγινώσκωσιν· „ Καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐ„ τῦ, Θαυμασὸς, Σύμβουλος, καὶ τὰ ἑξῆς. ἀναγι„ νώσκουσι· „ καὶ καλέσει τὸ ὄνομα αὐτῦ. καὶ λέγουσιν, ὅτι τὰ ὀνόματα ἐκεῖνα· „ Θαυμασὸς, Σύμβουλος, „ Θεὸς, Ἰσχυρὸς, Πατὴρ τῦ μέλλοντος αἰῶνος, ἀνα„ φέρονται εἰς τὸν Θεόν. τὸ δὲ ἄρχων εἰρήνης, ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἐζεκίαν, διὰ τὸν ὁποῖον πιστεύουσιν αὐτοὶ νὰ ὁμιλῇ τὸ Ἅγιον ῥητόν. Ἐξηγοῦσι λοιπὸν αὐτὸ τὸ ῥητὸν τοιουτοτρόπως. δηλαδὴ, ἐκεῖνος ὁ Κύριος Θεὸς, ὁ Θαυμασὸς, ὁ Σύμβουλος, ὁ Θεὸς ἰσχυρὸς, ὁ Πατὴρ τῦ μέλλοντος αἰῶνος, θέλει καλέσει τὸ ὄνομα τῦ Ἐζεκία, Ἄρχων εἰρήνης. Ὥστε κάμνουσι τὰ πρῶτα ὀνόματα ἐνεργητικὰ εἰς πτῶσιν ὀνομασικὴν, τὸ δὲ Ἄρχων εἰρήνης, παθητικὸν, εἰς πτῶσιν αἰτιατικήν. Τὸ ὄνομα λοιπὸν τοῦτο, Ἄρχων εἰρήνης, τὸ ἀποδίδουσιν εἰς τὸν Ἐζεκίαν.

Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ψεῦδος, ὅτι τὰ λόγια τότε τῦ θ'. Κεφ. νὰ ἠμποροῦσι νὰ προσαρμοσθῶν εἰς τὸν Ἐζεκίαν. διότι διὰ τὸ παιδίον τοῦτο, ὅπου ἔμελλε νὰ γεννηθῇ, λέγεται εἰς τὸ ἴδιον Κεφ. Ἐδ. δ'. ὅτι δὲν ἔχει νὰ λάβῃ ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους τε τὸν ζυγὸν ἄλλε

Ηγεμόνος· „ Διότι ἀφήρηται ὁ ζυγὸς ὁ ἐπ' αὐτῶν
„ χείμωνος, καὶ ἡ ῥάβδος ἡ ἐπὶ τὰ ξαχίλη αὐτῶν.
„ τῷ γὰρ ῥάβδον τῆς ἀπαιτούντων διεσκέδασε Κύ-
„ ριος, ὡς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐπὶ Μαδιάμ. Διὰ
δὲ τὸν Ἐζεκίαν ἀναγινώσκεται εἰς τὸ τέταρτον Βι-
βλίον τῶν Βασιλειῶν εἰς τὸ ιή. Κεφ. Ἐδ. ιδ'. ὅτι
ἐδείχθη πρόθυμος εἰς τὸ νὰ πληρώσῃ τὰ Βασιλέως
τῆς Ἀσυρίων ὅλῳ ἐκείνῳ τῷ ποσότητι, ὁπὰ ἤθελε τὰ ζητήσῃ, αὐ καὶ ἤθελεν ἦσαι ὑπέρμετρος·
„ Καὶ ἀπέστειλεν Ἐζεκίας Βασιλεὺς Ἰούδα Ἀγγέ-
„ λους πρὸς Βασιλέα Ἀσυρίων εἰς Λαχεὶς, λέ-
„ γων· ἥμαρτηκα, ἀποστράφηθι ἀπ' ἐμοῦ· ὃ ἐὰν
„ ἐπιθῇς ἐπ' ἐμὲ, βαστάσω. Καὶ ἔπεμψεν ὡσαν
ὑποτελῆς, εἰς αὐτὸν τὸν Βασιλέα τῆς Ἀσυρίων
ξιακόσια τάλαντα ἀργυρίου, καὶ ξιάκοντα χρυσίου.
„ Καὶ ἐπέθηκεν ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἀσυρίων ξιακόσια
„ τάλαντα ἀργυρίου, καὶ ξιάκοντα τάλαντα χρυσίου.
Ἠναγκάθη νὰ τὰ δώσῃ ὅλον τὸ ἀργύριον, ὁπὰ εὑ-
ρίσκετο εἰς τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ εἰς τὸ Βασιλικὸν Τα-
μεῖον. „ Καὶ ἔδωκεν Ἐζεκίας πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ
„ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκου τοῦ
„ Βασιλέως. Ἠναγκάθη ἀκόμη νὰ δύγάλῃ τὰ χρυ-
σᾶ φύλλα, ὁπὰ ἦσαν καρφωμένα ἐπάνω εἰς τὸν θύ-
ραν τοῦ βήματος, καὶ νὰ τὰ πέμψῃ εἰς τὸν Σναχει-
ρὶμ Βασιλέα τῶν Ἀσυρίων· „ Ἐν τῷ καιρῷ ἐκεί-
„ νῳ συνέκοψεν Ἐζεκίας τὰς θύρας τοῦ Ναοῦ Κυ-
„ ρίου, καὶ τὰ ἐσημειωμένα, ἃ ἐχρύσωσεν Ἐζεκίας Βα-
„ σιλεὺς Ἰούδα, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ Βασιλεῖ Ἀσυρίων.

Δεν

Δεν ἠμπορῦσι λοιπὸν νὰ εἰπῶν οἱ Ἑβραῖοι, ὅτι ὁ
Ἐζεκίας δὲν ὑπεπάχθη εἰς τὸν ἐχθρὸν Βασιλέα.
Δεν ἠμπορεῖ λοιπὸν νὰ ἀρνιώσῃ εἰς τὸν Ἐζεκίαν τὸ
τὴ ὀνομασία τῦ, Ἄρχων εἰρηνῆς, ὅταν ὁ πόλε-
μος τῆς Ἀσυρίων τὸν ἐβασάνισε μὲ τόσας συνοχω-
ρίας. Δεν ἠμπορεῖ λοιπὸν νὰ εἶναι ὁ Ἐζεκίας τῦτο
τὸ Παιδίον, διὰ τὸ ὁποῖον προφητεύονται τόσοι τί-
τλοι. Ἔπεται λοιπὸν ἀναγκαίως νὰ εἰπῶμεν, ὅτι
αὐτὸ τὸ ῥητὸν πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ διὰ τὸν Μεσ-
σίαν.

Ὅσον διὰ τὴν διαφορὰν, ὁπὰ εἶναι εἰς τὸ Ἑβραϊ-
κὸν κείμενον, καὶ εἰς τὴν Βυλγάταν τὴν Λατινικὴν,
ἀναγινώσκοντας τὸ Ἑβραϊκὸν, Ἰκρεὰ, δηλαδὴ κα-
λέσει αὐτόν· τὸ δὲ Λατινικὸν Ἰκρεὰ, δηλαδὴ κα-
λέσουσιν αὐτὸν, πρέπει νὰ σημειώσωμεν, ὅτι τὰ
ἴδια γράμματα τὰ Ἑβραϊκὰ, ὁπὰ σωθέτουσι τὸν
λόγον, καὶ καλέσει, σιγμένα καὶ διάφορον τρόπον
σωθέτουσι, καὶ κληθήσεται. διότι γραφόμενον Βαϊ-
κρὰ σημειώνει, καὶ καλέσει. καὶ γραφόμενον Βεϊκα-
ρὲ, σημειώνει, καὶ κληθήσεται. Οἱ ἑβδομήκοντα ἐ-
ξηγηταὶ, ὁπὰ ἦσαν πεπαιδευμένοι εἰς ἄκρον εἰς τὴν
ἑλλησιν καὶ γνώρισιν τῆς Ἑβραϊκῆς γλώσσης, καὶ εἰς
τὴν ἐξήγησιν τῆς Θείας Γραφῆς, πεφυσότερον ἀπ'
ἐκεῖνο, ὁπὰ εἶναι οἱ Ἑβραῖοι τὰ παρόντος καιρῦ,
γράφουσι, καὶ καλέσει. Ἡ Χαλδαϊκὴ Παράφρασις,
εἰς τὴν ὁποίαν ἀποδίδυσιν οἱ Ἑβραῖοι τὴν ἰδίαν
ἰσχὺν ὁπὰ δίδουσι καὶ εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον, ἀ-
ναγινώσκει, Βεϊκαρὲ, ἤγουν καὶ κληθήσεται. Ἔξω

ἀπὸ

ἀπὸ τὸ εἶναι πρᾶγμα πολλὰ σωπηθισμένον εἰς τὴν Θείαν γραφὴν, εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν, ὅτι σῶμα ῥῆμα ἐνεργητικὸν, ἐννοεῖ ἀσαφῶς καὶ περιπλεγμένως σῶμα λόγον ἀόριστον, καὶ χηματίζει σημασίαν παθητικήν. Ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ, ὅτι αὖ καὶ ἠθέλαμεν τὸ ἀναγνώσῃ, καθὼς διείσκεται γραμμένον εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον Βαϊκρὰ, ἤγουν καλέσει, δὲν ἀκολουθεῖ διὰ τοῦτο νὰ τὸ λαμβάνωμεν διὰ φωνὴν ἐνεργητικὴν, καὶ νὰ ἀναφέρεται εἰς τὸν Θεὸν, λέγοντες ὅτι αὐτὸς ὁ Θεὸς, ὁποῦ εἶναι Θαυμαστὸς, Σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρὸς, Πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, θέλει καλέσει τὸ ὄνομα τοῦ παιδίου, Ἄρχων εἰρήνης. Τὰ παραδείγματα εἶναι καθαρὰ εἰς τὸ ἅγιον Ῥητόν. Εἰς τὸ Λευϊτικὸν ἐν Κεφ. ιγ'. Ἐδ. μέ. ἀναγινώσκεται, ὁμιλῶντας τὸ ῥητὸν διὰ τὸν λεπρὸν τὸν ἀκάθαρτον· „ Βεταμὲ ταμὲ ἰκρά. „ δηλαδὴ ἀκάθαρτον, ἀκάθαρτον καλέσει. δηλα„ δὴ θέλει ὀνομασθεῖ ἀπὸ λόγου του, ἢ ἀπὸ ὅλης· ὅθεν ἀναγινώσκεται εἰς τὴν Βουλγάταν τὴν Λατινικὴν, ἀκάθαρτον καὶ μεμιασμένον καλέσει ἑαυτόν. Εἰς τὸ Βιβλίον τῶν Κριτῶν, Κεφάλ. ά. Ἐδάφ. ιζ'. ἀναγινώσκεται. Καὶ ἐπορεύθη Ἰούδας μὲ Συμεὼν „ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξαν τὸν Χαναναῖον, τὸν „ κατοικοῦντα, καὶ τὰ ἑξῆς· καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα „ τῆς πόλεως ἐξολόθρευσις. Ἡ δὲ Βουλγάτα ἡ Λατινικὴ λέγει· „ καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα τῆς Πόλεως, „ αὐτὴ τοῦ, καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τῆς Πόλεως. Τὸ δὲ Ἑβραϊκὸν κείμενον λέγει. „ Βαϊκρὰ, ἤγουν ἐκάλεσε

„ λεσε, δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος, ἢ κάθε ἄνθρωπος, „ ἢ ἐκλήθη, καθὼς διείσκεται εἰς τὴν Βουλγάταν τοῦ Λατίνων.

Εἰς τὸ δεύτερον Βιβλίον τοῦ Βασιλειῶν ἐν Κεφ. β'. Ἐδ. ιέ. διείσκεται γραμμένον διὰ σῶμα ἐλαφροπόλεμον, ὁποῦ ἠκολούθησεν ἀναμεταξὺ τοῦ στρατιώτου τοῦ Ἰσβοθὲ, καὶ ἐκείνων τοῦ Ἰωὰβ, καὶ λέγει ὅπως· „ Καὶ ἐκράτησεν ἕνας τῇ χειρὶ τὴν Κεφα„ λὴν τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ μάχαιρα αὐτοῦ εἰς τὸ „ πλάγιον τοῦ πλησίου αὐτοῦ, καὶ πίπτουσι κατὰ τὸ „ αὐτὸ, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, με„ εἰς τὴν ἐπιβούλων. Καὶ ἐκεῖ ὁποῦ λέγει ἐκλήθη, τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον λέγει Βαϊκρὰ, ἤγουν καὶ ἐκάλεσε. δηλαδὴ καθ' σῶμα τὸν ὠνόμασεν, ἢ ὠνομάθη, καθὼς εἰς τὸ κείμενον τῆς Ἑβδομήκοντα. Ὁ Ἡσαΐας εἰς τὸ ξβ'. Κεφ. Ἐδ. β'. λέγει· „ Καὶ „ καλέσουσι σε τὸ ὄνομά σου τὸ καινὸν ὃ ὁ Κύριος ὀνο„ μάσει. αὐτὸ κατὰ τὴν ἑβδομήκοντα. Ἡ δὲ Βουλγάτα λέγει· „ καὶ κληθήσεταί σοι ὄνομα καινόν. „ Ὁ λόγος κληθήσεται, σημαδεύει, ὅτι θέλει ὀνομασθεῖ ἀπὸ κάθε ἄνθρωπον. Οὕτως ἐξηγεῖται καὶ εἰς τοῦτον τὸν τόπον· „ Καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ. δηλαδὴ, καθ' σῶμα θέλει ὀνομάσει τὸ γενημένον Παιδίον, Θαυμαστὸν, Σύμβουλον, Θεὸν ἰσχυρὸν, καὶ τὰ ἑξῆς. διότι ὄντας ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὀνόματα τίτλα, καὶ ἀποδιδόμενα, ὁποῦ αὐήκουσιν εἰς τὸ γενημένον Παιδίον, δὲν ἠμπορῶ νὰ καταλάβω, πῶς οἱ Ῥαββῖνοι ἠμποροῦσι νὰ προσαρμώσουν εἰς τὸν Ἐζε-

κίαν

κίαν τὸ ὑστερινὸν ὄνομα, ὁπῦ εἶναι τὸ, ἄρχων εἰρήνης, ὅταν φαίνεται ὁπῦ ὅλα ἔχυσι συμφωνίαν τὸ ἕνα μὲ τὸ ἄλλο, καὶ πρέπει ὅλα νὰ προσαρμωσθῶν εἰς αὐτὸ τὸ Παιδίον.

Ο Ῥαββὶ Ἄβραμ Ἄβεν Ἔσδρας, ἀγκαλὰ καὶ μὲ τὸ σωνηθισμένον Ἑβραϊκὸν πεῖσμα λέγει, ὅτι τῦτα τὰ ὀνόματα δὲν ἁρμόζυσιν εἰς τὸν Μεσσίαν, ἀναγκάζεται ἀπὸ τὴν δυνάμιν τῆς ἀληθείας νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ ὀνόματα, ἢ ἐπίθετα, πρέπει νὰ προσαρμωσθῶν εἰς τὸ Παιδίον, καὶ ὄχι βέβαια εἰς τὸν Ἐζεκίαν. Ἰδὲ τὰ λόγιά τυ· „ Μὲ „ φαίνεται ὅτι ὅλα τῦτα τὰ ὀνόματα ἁρμόζυσιν εἰς „ τὸ Παιδίον.

Ἔξω ἀπὸ τῦτο ἀπὸ πόθεν καὶ ἐδῶ ἐσωνήθισαν οἱ Προφῆται νὰ ὀνομάζυσι τὸν Θεὸν μὲ τόσα ὀνόματα εἰς ἕνα τόπον, ὁπῦ νὰ λέγῃ πέρα ὁ Προφήτης, ὅτι ἐκεῖνος ὁ Θεὸς, ὁ ὁποῖος εἶναι Θαυμαστὸς, Σύμβυλος, Θεὸς ἰσχυρὸς, Πατὴρ τῦ μέλλοντος αἰῶνος, ὀνομάζει τὸν Ἐζεκίαν, Ἄρχοντα τῆς εἰρήνης; Ἀπὸ πόθεν καὶ ἐδῶ ὠνόμασαν τὸν Θεὸν μὲ τόσα ἐπίθετα; Ἀποκρίνεται ὁ Ῥαββὶ Λιπμανὸς, ὅτι τῦτο τὸ κάμνει ὁ Προφήτης, διὰ νὰ δοθῇ περισσοτέρα πίστις εἰς τὴν Προφητείαν· ἀλλὰ τέτη ἡ πρόφασις εἶναι μωρά. διότι εἰς ἄλλας Προφητείας ὁμοίως ἀναγκαίως δὲν σωνηθίζυσιν οἱ Προφῆται νὰ δίδυσιν εἰς τὸν Θεὸν τόσα ὀνόματα, ἀλλὰ μόνον λέγυσι· „ Κύριος „ ὁ Θεὸς, Κύριος Σαββαὼθ, Παντοκράτωρ, καὶ ἄλλα παρόμοια, καὶ μὲ ὅλα ἀπ' αὐτὰ τὰ ὀνόματα

δίδε-

δίδεται ὅλη ἡ πίστις εἰς τὴν Προφητείαν, καὶ τὸν χρησμόν. ὥστε μὴν ἁρμόζοντας εἰς τὸν Ἐζεκίαν τὰ ὑστερινὰ λόγια, δηλαδὴ τὸ, ἄρχων εἰρήνης, καθὼς ἀπεδείξαμεν ὀλίγον προτέρα, ἀνάγκη εἶναι νὰ ὁμολογήσυν, ὅτι ὅλα τῦτα τὰ ὀνόματα πρέπει νὰ προσαρμωσθῶν καὶ νὰ ἀποδοθῶν εἰς τὸν Μεσσίαν. Ἀλλὰ διὰ νὰ βάλω εἰς περισσοτέραν σύγχυσιν τὰς Ἑβραίυς, καὶ νὰ τὰς κάμω νὰ ἰδῶν πόσον εἶναι μακρὰν ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἀπὸ τὴν ἐξήγησιν, ὁπῦ ἔδωκαν οἱ παλαιοὶ τὰς Διδάσκαλοι εἰς τῦτο τὸ ῥητὸν, ὁπῦ ἡμεῖς παραλαμβάνομεν, θέλω τὰς κάμει νὰ ἰδῶν, ὅτι ὅλον αὐτὸ τὸ ῥητὸν μὲ τὰ ὀνόματα, ὁπῦ περιέχονται εἰς αὐτὸ, πρέπει νὰ ἐξηγῶνται διὰ τὸν Μεσσίαν.

Εἰς τὸ Βιβλίον ὀνομαζόμενον Ῥαββὸτ φύλ. μίχι 89. φέρυσιν εἰς μαρτυρίαν οἱ Ῥαββῖνοι τὸ ῥητὸν τῆς Γενέσεως ἐν Κεφ. λγ'. Ἐδ. ιδ'. ὁπῦ ἀναγινώσκεται, ὅτι εἶπεν ὁ Ἰακὼβ εἰς τὸν Ἡσαῦ· „ Προελ- „ θέτω ὁ Κύριός μυ ἔμπροσθεν τῦ παιδὸς αὐτῦ. καὶ λέγυσι τέτοια λόγια, δηλαδή· „ Εἶπε πρὸς αὐ- „ τὸν ὁ Θεὸς ὁ Ἅγιος, καὶ Εὐλογημένος, ἀπὸ τῦ „ νῦν πρέπει νὰ ἀνασήσω ἀπὸ ἐσὲ τὸν Ἀνανίαν, „ Ἀζαρίαν, καὶ Μισαὴλ, διὰ τὰς ὁποίας ἀναγινώ- „ σκεται εἰς τὸ ά. Κεφ. Ἐδ. δ'. τῦ Δανιὴλ, νεανί- „ σκυς οἷς ὀνόματα ἦσιν ἐν αὐτοῖς μῶμος· Ἄλλω ἔκ- „ θεσιν εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Θεὸς Ἅγιος, καὶ Εὐλο- „ γημένος, πέρα πρέπει νὰ ἀνασήσω τὸν Μεσ- „ σίαν διὰ τὸν ὁποῖον εἶναι γραμμένον εἰς τὸ Ψ'.

Κεφ.

Κεφ. εδ. ς'. τῦ Ησαΐα. „ Παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, καὶ τὰ ἑξῆς. Ἕως ἐδῶ εἶναι λόγια τῦ Ραββίνων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα φαίνεται, ὅτι οἱ παλαιοὶ αὐτῶν Διδάσκαλοι, ἐξηγῦσαν αὐτὸ τὸ ῥητὸν, μὴ προσαρμόζοντές το εἰς τὸν Ἐζεκίαν, καθὼς κάμνουσιν οἱ νεώτεροι, ἀλλὰ τὸ ἐννοῦσαν διὰ τὸν Μεσσίαν, καθὼς τὸ ἐξηγῦσιν οἱ Χριστιανοί. Καὶ ἡ Παράφρασις ἀκόμη ἡ Χαλδαϊκὴ ἐξηγεῖ τὸ ῥητὸν διὰ τὸν Μεσσίαν, λέγωντας· „ κληθήσεται τὸ ὄνομα αὐτῦ, καὶ „ Μεσσίας, καὶ εἰρλώη ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῦ ἐφ' ἡ„ μᾶς αὔξει.

Ὁ Ραββὶ Ἀβραβανὲλ κινεῖ μίαν ἀμφιβολίαν ἐναντίον τῦ Χριστιανῶν, καὶ λέγει· ὅτι ὁμιλῶντας τὸ ἱερὸν ῥητὸν πῶς τὸ Παιδίον ἦτον γεννημένον, φαίνεται νὰ ὁμιλῇ διὰ σῶα ὑποκείμενον, ὁπῦ ἐπροφήτευσε τέτοια λόγια· τὸ λοιπὸν (λέγει αὐτὸς) δὲν ὁμιλεῖ διὰ τὸν Χριστὸν, ὁπῦ ἔπρεπε νὰ γεννηθῇ ὕστερον ἀπὸ ἑξακοσίας χρόνας.

Εἰς τέτῳ τῳ ἀμφιβολίαν ἀποκρίνομαι. καὶ λέγω, ὅτι μὲ τέτα τὰ λόγια δείχνει ὁ Ραββῖνος μεγάλῳ ἀγνωσίαν, καὶ ὑπερβολικὴν κακίαν. Ἀγνωσίαν, διατὶ δίδει νὰ γνωρίσωμεν πῶς δὲν ἔχει καμίαν εἴδησιν τῆς φράσεως τῆς Θείας Γραφῆς. Ἐπειδὴ καὶ οἱ Προφῆται διὰ τῳ βεβαιότητα, ὁπῦ εἶχον, ὅτι ἔμελλον νὰ γίνωσιν ἐκεῖνα, ὁπῦ ἐπρόλεγαν, μεταχειρίζονται συχνὰ τὸν περασμένον καιρὸν διὰ μέλλοντα. Κακίαν, διατὶ φαίνεται πῶς ἄλλο δὲν ζητεῖ αὐτὸς, παρὰ νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τὰ δόγματα τῦ

τῶν Χριστιανῶν. Θέλω παραπήσει ἄπειρα ῥητὰ τῆς Θείας Γραφῆς, ὁπῦ μεταχειρίζονται τέτο τὸ σχῆμα, διὰ λέγωσι δηλαδὴ τὰ μέλλοντα ὡς περασμένα, ὁπῦ ὀνομάζεται κοινῶς Ἐναλλαγὴ, καὶ θέλω φέρει ὀλίγα τινὰ μόνον. Εἰς τὸ Δευτερονόμιον ἐν Κεφαλ. λβ'. Εδ. ιέ. ις'. ιζ'. ιή. κά. κβ'. προλέγει ὁ Μωϋσῆς τὰς ξομερὰς εἰδωλολατρείας, ὁπῦ ἔμελλε νὰ κάμῃ εἰς τὸ ἑξῆς ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς, καὶ τῳ σκληραὺ τιμωρίαν, ὁπῦ ἔμελλε νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸς ὁ Θεὸς, καὶ μεταχειρίζεται τὸν περασμένον χρόνον αὐτὸς διὰ τὸν μέλλοντα. Λέγει λοιπόν· „ Καὶ ἔφαγεν Ια„ κὼβ καὶ ἐνεπλήσθη, καὶ ἀπελάκτισεν ὁ ἠγαπημέ„ νος. ἐλιπαύθη, ἐπαχυύθη, ἐπλατυύθη, καὶ „ ἐγκατέλιπε Θεὸν τὸν ποιήσαντα αὐτὸν, καὶ ἀπέ„ στη ἀπὸ Θεῦ Σωτῆρος αὐτῦ.

Παρατηρεῖον ὅτι κανένα ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἐσυνέβη ποτὲ, ἀλλὰ ἦσαν διὰ νὰ συνέβων, καὶ ὅμως λέγει, ἐπαχυύθη, αὐτὸς νὰ εἰπῇ παχυυθήσεται. ἀπελάκτισεν, αὐτὸς νὰ εἰπῇ ἀπολακτίσει· ἐγκατέλιπε, καὶ ὄχι ἐγκαταλήψει· ἀπέστη, καὶ ὄχι ἀποστήσεται. Ἀκολυθεῖ τὸ ῥητὸν, καὶ λέγει· „ Παρώξυ„ ναν με ἐπ' ἀλλοφύλοις, καὶ ἐν βδελύγμασιν αὐτῶν „ ἐξεπίκραναν με. Καὶ εἰς τέτο ἀκόμη τὸ ῥητὸν μεταχειρίζεται τὸν παρωχημένον χρόνον αὐτὸς διὰ τὸν μέλλοντα. Ἀκολυθεῖ, λέγοντας· „ Ἔθυσαν „ Δαιμονίοις, καὶ ὐ Θεῷ, καὶ τὰ ἑξῆς. Θεὸν τὸν γεν„ νήσαντά σε ἐγκατέλιπες, καὶ ἐπελάθε Θεῦ τὸ„ „ τρέφοντός σε. Αὐτοὶ παρεζήλωσαν με ἐπ' ὐ Θεῷ,

πα-

» παρώργισαν με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, ὅτι πῦ
» ἐκκαυθήσεται ἐκ τῦ θυμῦ, κ) τὰ ἑξῆς. Εἰς ὅλας
τὰς τὰς σίχας ὁ ἅγιος νομοθέτης Μωϋσῆς μετα-
χειρίζεται τὸν παρῳχήμενον χρόνον διὰ νὰ φανερώ-
ση τὸν μέλλοντα, διὰ τὸ μεγάλον βεβαιότητα,
ὁπῦ εἶχεν, ὅτι ἔμελλε νὰ συμβῦν ἐκεῖνα τὰ πράγ-
ματα. Προσέτι ὁ Ῥ'αββὶ Σολομὼν ἐξηγῶντας τὸ ις'.
Ε'δ. τῦ μ β'. Κεφ. τῦ Ησαΐα λέγει τῦτα τὰ λόγια·
» Εἶναι σωτήρια τῆς Θείας Γραφῆς νὰ ὁμιλῇ διὰ
» τὰ πράγματα, ὁπῦ μέλλουσι νὰ συνέβων, ὡ-
» σὰν νὰ ἤθελαν συμβῇ. Καὶ ὁ Ῥ'αββὶ Χίμχις
ἐξηγῶντας τὸ ά. Ε'δάφ. τῦ δ'. Ψαλμῦ λέγει·
» Εἰς τὰς Προφητείας βαίνεται τὸ περασμένον διὰ
» τὸ μέλλον. διατὶ τὸ πρᾶγμα εἶναι τόσον βέβαιον
» νὰ εἶχε συμβῇ. Ο' Ησαΐας λοιπὸν μεταχειρίζεται
εἰς τῦτον τὸν τόπον τὸ χῆμα τῆς Ε'ναλλαγῆς, διὰ
τὸ βεβαίωσιν, ὁπῦ εἶχεν, ὅτι ὁ Θεῖος Λόγος ἔ-
μελλε νὰ σαρκωθῇ, κ) νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τῦτον τὸν
Κόσμον.

Ὅσον διὰ τὸ ἄλλο πρότασιν, διατὶ τέλος ἔ-
πρεπε νὰ ἔλθῃ ὁ Μεσσίας, εἶναι ἀναμφίβολον ὅτι
κ) εἰς τῦτο σφάλλει ἡ Συναγωγὴ τῶν Ε'βραίων, ὁ-
πῦ ἀναμένει τὸν Μεσσίαν διὰ τέλη ὑτιδανὰ κ) χυ-
δαῖα, καθὼς εἶναι τὸ νὰ τὰς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὰ-
τὸ τὸ σωματικὸ δυλείαν, διὰ νὰ τὰς ἐμβάσῃ
εἰς τὸ γῆ τῆς ἐπαγγελίας. Καὶ τέλος πάντων διὰ
νὰ τὰς πλουτήσῃ ἀπὸ ἀργύριον κ) χρυσίον, καὶ εἰς
τοιῦτον ξόπον νὰ χορτάσῃ τὸ λαιμαργίαν κ) πλεο-

νε-

νεξίαν κ) ἐπιθυμίαν τῦ ἀργυρίων, ὁπῦ ξέφει εἰς
τὸ καρδίαν τε καθ' ὅλας ἀπὸ τὰς Γιάς της. Ἀνα-
μένουσιν ἀκόμη τῦτον τὸν Μεσσίαν διὰ νὰ τὰς ἑτοιμάσῃ
ὅλα πολυτελὲς συμπόσιον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ δια-
μοιράσῃ εἰς καθ' ὅλα, ὅλα πολὺ μερίδιον ἀπὸ ὁ-
ψάριον, ὁπῦ ὁ Θεὸς τὸ κρατεῖ ἑτοιμασμένον διὰ τὰ-
τὸ τὸ ὑπόθεσιν. Τῦτα εἶναι τὰ τέλη τὰ δ'τελῆ,
κ) χυδαῖα, διὰ τὰ ὁποῖα καρτερεῖ ἡ Συναγωγὴ τὸν
Μεσσίαν. τὰ ὁποῖα τέλη εἶναι πολλὰ μακρὰν ἀπ'
ἐκεῖνα διὰ τὰ ὁποῖα τὸν ἀνάμενον οἱ παλαιοὶ Πα-
τριάρχαι. Ε'πειδὴ κ) ὁ Θεὸς δὲν ἔταξε διὰ ἄλλο τὸν
Μεσσίαν, παρὰ διὰ τὸ ἐξαγορὰν τῦ ἀνθρωπίνου
γένους, διὰ νὰ ἐξαλείψῃ τὸ ἁμάρτημα, κ) διὰ νὰ
φιλιώσῃ τὸς ἀνθρώπους μὲ τὸν Θεόν· ὅτε ἦτον ἄλλος
ὁπῦ νὰ ἠμπορῦσε νὰ κάμῃ ὅλα τοιῦτον κατόρθωμα,
παρὰ ὁ Μεσσίας, Θεὸς κ) ἄνθρωπος· διότι ὅλα τὰ
κτίσματα εἶναι ἀπείρως κατώτερα ἀπὸ τὸν Θεὸν, κ)
διὰ τῦτο τὸ δικαιολόγημα, τινὰς δὲν ἠμπορῦσε νὰ
δώσῃ ἱκανοποίησιν ἀξίαν εἰς τὸ δικαιοσύνη τῦ
Θεῦ, παρὰ ὁ Μεσσίας· ὁ ὁποῖος ὢν τας Θεὸς κ) ἄν-
θρωπος, τὰ ἔργα τε ἦσαν ἄξια, κ) ἀπείρε τιμῆς. Καὶ
εἶναι ψεύδες ἐκεῖνο, ὁπῦ ὑπολαμβάνει ἡ Συναγω-
γὴ, ὅτι ὁ Μεσσίας πρέπει νὰ ἔλθῃ διὰ νὰ τὰς ἐ-
λευθερώσῃ ἀπὸ τὸ δυλείαν τὸ χρονικὸ, καὶ
διὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ εἰς αὐτὰς τὸ Βασίλειον, τὸν
Ναὸν, κ) τὸ Θυσίαν. Ἀποδείκνυται τῦτο μὲ διά-
φορα ἐπιχειρήματα, καὶ μὲ ἰσχυρὰ δικαιολογή-
ματα.

Πρῶτον· ὅτι ὁ Μεσσίας, κατ' ἐκεῖνο, ὁπῶ ἀναγινώσκεται εἰς ὅλην τὴν Θείαν Γραφὴν, ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ κάμνωντας θαύματα, ὁπῶ δὲν ἠκούθησαν ἄλλου φορὰν, καὶ κατὰ τὴν γνώμην τῶν Ραββίνων ἔπρεπε νὰ εἶναι μεγαλήτερος ἀπὸ τὸν Ἀβραὰμ, καὶ Μωϋσῆν, καὶ Ἀγγέλους. τὸ λοιπὸν πρέπει νὰ εἶναι Θεός. τὸ λοιπὸν αὖ αὐτὸς δὲν ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ διὰ ἄλλο, παρὰ διὰ νὰ φέρῃ εἰς τοὺς Ἑβραίους, πλέτη, καὶ τιμὰς, καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τὰ σώματά τους, ἐρωτῶ, ποίαν διαφορὰν ἤθελεν ἔχῃ ὁ Μεσσίας ἀπὸ τὸν Μωϋσῆν, ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν τὸν Ναυῆ, ἀπὸ τοὺς Γεδεὼν, καὶ ἀπὸ ἄλλους τόσους; καὶ αὐτοὶ ἐσάθησαν ἐλευθεροταὶ, καὶ Σωτῆρες, ἀλλὰ μὲ τέτοιαν διαφορὰν, ὅτι ἐκεῖνοι ἐσάθησαν ἐλευθεροταὶ τῶν σωμάτων, ὁ δὲ Μεσσίας Σωτὴρ τῶν ψυχῶν.

Δεύτερον· ὅτι διὰ τέλη δίτελῆ καὶ χυδαῖα δὲν ἤθελε συγχωρέσῃ ὁ Θεὸς νὰ καρτερῆται ὁ Μεσσίας μὲ τόσην ἐπιθυμίαν ἀπὸ τοὺς Προφήτας, καὶ Παβιάρχας· καὶ δὲν ἤθελε παχθῆ μὲ τόσους τύπους, μίαν φορὰν, ὁπῶ δὲν εἶχε νὰ κάμῃ ἄλλο, παρὰ μίαν μόνην ἐλευθερίαν σωμάτων, καὶ ὄχι τῶν ψυχῶν.

Τρίτον· ὅταν ἐπροφήτευσεν ὁ Προφήτης Δανιὴλ τὰς ἑβδομήκοντα Ἑβδομάδας, ὕστερον ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔμελλε νὰ ἔλθῃ ὁ Μεσσίας, δὲν διόρισκω, ὁπῶ νὰ λέγῃ, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὰ σώματα ἀπὸ τὴν χρονικὴν δουλείαν, ὅτε διὰ ἄλλα τέλη, ἀφ' τὰ ὁποῖα ἀναμένειν οἱ Ἑβραῖοι τὸν Μεσσίαν, ἀλλὰ μάλιστα λέγει. „ Καὶ ἀπαλείψαι „ τὰς

„ τὰς ἀνομίας, καὶ ἐξιλάσασθαι ἀδικίας. Καὶ ὁ Δαβὶδ ὁμιλῶντας δι' αὐτὸν τὸν Μεσσίαν εἰς τὸν ρκ'. Ψαλμὸν, λέγει· „ καὶ ψυχὰς πενήτων σώσει· Τὸ λοιπὸν δὲν ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ διὰ τέλη γηΐνα, καὶ κοσμικὰ, ἀλλὰ διὰ τέλη πολὺ μεγαλήτερα, καὶ πλέον ἀναγκαῖα, ὅ,τι λοιπῆς εἶναι τὸ νὰ σώσῃ τὰς ψυχὰς, νὰ ἐξαγοράσῃ τὸν Κόσμον, καὶ νὰ κάμῃ τὸν εἰρηνεῦν ἀναμέσον Θεοῦ, καὶ ἀνθρώπων.

Εἶναι βέβαιον, ὅτι ὁ Μεσσίας ἐπάχθη πολλαῖς φοραῖς εἰς τὸν παλαιὸν Νόμον, καὶ εἰς τοὺς Προφήτας. Ὁ Ησαΐας τὸν ἐζήτει ἀπὸ τὸν Θεὸν μὲ μεγάλην παρακάλεσιν, ὅταν ἔλεγεν ἐν Κεφ. μδ'. Ε'δ. ἡ. „ Εὐ„ φρανθήτω ὁ Οὐρανὸς ἄνωθεν, καὶ αἱ νεφέλαι ρά„ νάτωσαν δικαιοσύνην. ἀνατειλάτω ἡ γῆ, καὶ βλα„ στησάτω ἔλεος. Ὁ Δαβὶδ μὲ πολλαῖς δέησες ἐπαρακάλει τὸν Κύριον νὰ διαπλαγχνισθῇ μίαν φορὰν τοὺς ἀνθρώπους, καὶ νὰ πέμψῃ εἰς αὐτοὺς τὸν προσδοκώμενον Μεσσίαν. Ὁ Μεσσίας λοιπὸν δὲν καρτερεῖται μόνον τώρα, ἀλλὰ ἕως ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Δαβὶδ, τοῦ Σολομῶντος, καὶ Ησαΐα, καὶ πολλῶν ἄλλων.

Τέτοιαν δὲ ὑποτιθεμένην, ἐρωτῶ ἐγὼ, πῶς εἶναι δυνατὸν, ὅτι ὁ Μεσσίας πρέπει νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν τὸ Βασίλειον, καὶ τὸ σκῆπτρον εἰς τοὺς Ἑβραίους, ἴσως ὅταν τὸν ἀνάμενναν οἱ Παβιάρχαι, καὶ οἱ Προφῆται, δὲν ἠμπορῦσε νὰ φέρῃ εἰς αὐτοὺς τοιαῦτα πράγματα, ὁπῶ αὐτοὶ τὰ εἶχον εἰς κατάχρεσιν; Τὸ λοιπὸν ἤθελεν ἦσαι ἀνωφελεῖς καὶ μάταιαι αἱ ἱκεσίαι τῶν Προφητῶν, ἴσως καὶ ἔμελλε νὰ ἔλθῃ δι' ἐκεῖνα τὰ πέ-

λη, διὰ τὰ ὁποῖα καρτερεῖται ἀπὸ τὸς νεωτέρους Ἑβραίους. Ματαίως λοιπὸν ἀναμένουσι τὸν Μεσσίαν, μέλλοντας αὐτὸς νὰ εἶναι ἐκεῖνος ὁ ἴδιος, ὁπὸ ἐκαρτερεῖτο ἀπὸ τὸς Παξιάρχας, καὶ τὸς Προφήτας. Τότε δὲν τὸν ἀνάμεναν διὰ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸς τὸ Βασίλειον, καὶ νὰ τὸς φέρῃ πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐπειδὴ καὶ εἶχον αὐτοὶ καὶ τὸν Ναὸν, καὶ τὸ Βασίλειον, καὶ τὴν Γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Ἀκολουθεῖ λοιπὸν, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ διὰ πέλη πολὺ μεγαλήτερα, καθὼς εἶναι ἡ ἐξαγορὰ τῦ ἀνθρωπίνυ γένες, καὶ ἡ ἐλευθερία τῦ ἀνθρώπων ἀπὸ τὴν τυραννίαν τῦ Σατανᾶ.

Ὅσον διὰ τὴν ξίτλην πρόπασιν, ὅτι ἦλθεν ἤδη ὁ αὐτὸς Μεσσίας, εἶναι βέβαιον, ὅτι τῦτο εἶναι τὸ μεγαλήτερον, μάλισα τὸ μεγαλώτατον σφάλμα εἰς τὸ ὁποῖον περιστρέφεται ὁ δυστυχέσατος Ἰουδαϊσμός. Ἀπὸ τῦτο προέρχεται κάθε ἀφανισμὸς τῆς πνευματικῆς, καὶ σωματικῆς· τὸ νὰ ἀρνῶνται τῦτο, εἶναι τὸ νὰ ἐναντιώνωνται εἰς ὅλα τὰ ῥητὰ τῆς Θείας Γραφῆς, καὶ τῦ Ῥαββίνων, ὁπὸ ἐσάθησαν πρὶν τῆς ἐλεύσεως τῦ Μεσσία. διότι ἀληθεύσαν ὅλαι αἱ Προφητεῖαι, ὁπὸ ἐπρόλεγαν τὴν ἔλευσίν τε, καὶ ἐπληρώθησαν ὅλα τὰ σημεῖα, ὁπὸ ἐβάλθησαν ἀπὸ τὸν Θεὸν, ὄχι διὰ ἄλλο, παρὰ διὰ νὰ δείξων τὸν ἐρχομόν τε, διὰ νὰ εἶναι ἀσυμπάθητοι ἐκεῖνοι, ὁπὸ ἤθελαν παραιτήσῃ νὰ τὸν δεχθῶν. Ὅπας δὲ αὐταὶ αἱ Προφητεῖαι χεδὸν ἀμέξηται, διὰ νὰ μὴ προξενήσω ἀηδίαν εἰς τὸν φιλή-

κοον Ἀναγνώστην, θέλω ἀναφέρει ὀλίγας τινὰς, ἀφίνοντάς τον νὰ ἀναγνώσῃ τὰς Συγγραφεῖς, ὁπὸ ἔγραψαν κατὰ πλάτος περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως.

Πρώτη λοιπὸν προφητεία ἂς εἶναι ἐκείνη τῦ Ζαχαρίε εἰς τὸ ι γ'. Κεφ. Ε'δ. β'. ὁπὸ λέγει ὁμιλῶντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τῦ Μεσσία· „ Καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ „ ἐκείνῃ, λέγει Κύριος Σαββαὼθ, ἐξολοθρεύσω „ τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἀκέτι „ ἔσαι αὐτῶν μνεία. Ὥσε σὰ ἀπὸ τὰ σημεῖα, ὁπὸ σημειώνει ὁ Προφήτης διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὴν ἔλευσιν τῦ Μεσσία, εἶναι ἡ ἐξολόθρευσις τῆς εἰδωλολατρείας ἀπὸ τὸν Κόσμον. Ἀλλὰ μὴν ἔπαυσον ἡ εἰδωλολατρεία· ἄρα ἦλθεν ὁ Μεσσίας. Τίς δὲν ἠξεύρει τὴν ἀθλίαν κατάσασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετο ὁ Κόσμος πρὶν τῆς ἐλεύσεως τῦ Ἰησῦ Χρισῦ; Τίς δὲν βλέπει τὴν διαφορὰν, ὁπὸ εἶναι ἀναμεταξὺ ἐκείνε, καὶ τότε; Τότε ἔζη καθεὶς καθὼς ἤθελε, πλάνωντας καθεὶς τὸν Θεόν τε· καὶ ἐξαιρῶντες τέσαρας συναγωγὰς τῆς Ἰουδαίας, κάθε ἄλλο μέρος τῦ Κόσμυ ἦτον γεμάτον ἀπὸ εἰδωλολατρείαν, ἄλλος προσκυνῶντας τὸν Δία, ἄλλος τὸν Κρόνον, καὶ ἄλλος ἄλλες ψευδεῖς καὶ ἀπαταιῶνας Θεύς. Καὶ ἐπροχώρησεν εἰς τόσον ἡ ἀνθρωπίνη τυφλότης, ὥσε νὰ προσκυνῇ, καὶ ζῶα ἀκάθαρτα, καὶ πράγματα ἄψυχα, ὡσὰν Κροκοδείλυς, τὸν πύρετον, καὶ τὴν ἀσέλγειαν· καὶ σὲ λόγω εἰπεῖν; ἕως αὐτὸ τὸ ἐλάττωμα εὗρε τὴν ἀποσκέπασιν νὰ προσκυνῆται. Ἀλλ' ὕσερον ἀπὸ τὴν ἔλευσιν τῦ Κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χρι-

σῦ, δὲν ἀκέται πλέον τὸ ὄνομα τῦ Διὸς, ϗ τῦ Κρόνυ· τὸ λοιπὸν ἦλθεν ὁ Μεσσίας. Καὶ αὖ εἰς καμίαν περιοχὴν ϗ γωνίαν τῦ Κόσμυ, φαίνεται ἀκόμη καπνία λείψανον αὐτῆς τῆς εἰδωλολατρείας, τῦτο δὲν ἐναντιεῖται εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ϗ τελείωσιν ὅλων τῶν Προφητῶν· ϗ ὅταν οἱ Προφῆται προεῖπον, ὅτι ἔπρεπε νὰ παύσῃ ἡ εἰδωλολατρεία, ἐννόησαν διὰ τὴν κακίαν καθολικῶς. ἡ δὲ κακία ἐνικήθη, ϗ ἀφανίθη· τὸ λοιπὸν ἀλήθευσαν αἱ Προφητεῖαι. ϗ καθὼς ὅταν λέγωμεν, ὅτι τὸ δημόσιον ἔλαβεν ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῦ Πέρσυ, δὲν ἐννοεῖται μὲ νόημα τόσον ἐκεῖνον, ὥστε νὰ ὑστερήθη αὐτὸς ἀπὸ κάθε παραμικρὸν πρᾶγμα, ϗ ἀπὸ ὅλην τὴν Οὐσίαν τυ, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ μεγαλήτερα ἀγαθά τυ, ὅπως ἐννοεῖται ϗ εἰς τὴν ὑπόθεσιν τύτην τὴν ἐδικήν μας, ὅταν λέγεται, ὅτι εἰς τὴν ἔλευσιν τῦ Μεσσία ἔμελλε νὰ ἐξολοθρευθῇ ἡ εἰδωλολατρεία, ἐννοεῖται καθολικῶς διὰ τὴν κακίαν, τὸ ὁποῖον ἔσωνται ϗ νὰ ἠκολούθησεν, ἔρχονται νὰ ἀληθεύσωσιν αἱ Προφητεῖαι. Διότι βλέπομεν ὅτι ϗ εἰς τὴν Ἀσίαν, ϗ εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ϗ Ἀμερικὴν, ϗ Εὐρώπην, ὅπῦ ἦτον προτήτερα ἡ Θεαρχικὴ κατοικία τῆς εἰδωλολατρείας, ἠφανίθησαν τὰ ὀνόματα τῶν Εἰδώλων, ϗ δὲν θεαμβεῖται πλέον ἡ εἰδωλολατρεία. Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι εἰς κανένα μέρος τῆς Ἰνδίας διείσκεται ἀκόμη κανένα περίασθμα, ἀλλὰ τῦτο τὸ συγχωρεῖ ὁ Θεὸς, διὰ νὰ ἔχωσιν ἀφορμὴν οἱ δοῦλοί τυ πάντοτε νὰ γυμνάζωνται εἰς ὑπηρεσίαν τυ.

Πε-

Περιπλέον, ἦτον σωνήθεια πεπαλαιωμένη εἰς τὸν Ἰουδαϊσμὸν νὰ προσκυνῶν εἴδωλα ϗ ἔμπροσθεν τῶν Προφητῶν τυς, ϗ ὅταν ἐβοηθῶντο κατ' ὀξαίρετον ξπον ἀπὸ τὸν Μέγαν Θεὸν ἡμῶν. ἀλλὰ πόρα δὲν εἶναι ἄπως, δὲν φαίνεται εἰδωλολατρεία ἀνάμεσα εἰς τὸς Ἑβραίυς, διὰ τὴν ἀγρυπνον προσοχὴν, ὁπῦ μεταχειρίζονται εἰς τῦτο οἱ Χεισιανοὶ, παιδεύοντες μὲ αὐστηρότητα τὸν Ἑβραῖον, ἅταν κάμῃ καμίαν πρᾶξιν, ὁπῦ νὰ ἔχῃ μυρωδίαν ϗ ὑπόληψιν εἰδωλολατρείας. Τὸ λοιπὸν μὲν εἰδωλολατρεύοντας πλέον ἡ Συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων, εἶναι σημεῖον ὅτι ἦλθεν ὁ Μεσσίας, ϗ ἄλλος δὲν ἐσάθη παρὰ ὁ Κύριος Ἰησῦς Χεισὸς, ὁπῦ προσκυνεῖται ἀπὸ ἡμᾶς τὸς Χεισιανὸς διὰ ἀληθὴς ϗ νόμιμος Σωτὴρ, ϗ Μεσσίας, ὁ ὁποῖος ἀπεδίωξεν ἀπὸ ὅλον τὸν Κόσμον τύτην τὴν καταραμένην κακίαν. Θέλω νὰ δείξω τύτην τὴν ἀλήθειαν εἰς τὸς Ἑβραίυς, ϗ νὰ τὴν ἀποδείξω μὲ μερικὰ δικαιολογήματα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν θέλων δυνηθεῖ νὰ ἐναντιωθῶν, παρὰ μὲ ἕνα σκληρὸν πεῖσμα.

Πρῶτον· οἱ Χεισιανοὶ πιστεύυσιν, ὅτι ὁ Ἰησῦς Χεισὸς εἶναι ὁ ἀληθὴς Μεσσίας, ὁπῦ ἐπάχθη ἀπὸ τὸν Θεὸν ϗ ἐκαρτερεῖτο ἀπὸ τὸς Πατριάρχας. Ἀνίσως λοιπὸν ὁ Χεισὸς δὲν ἤθελεν ἦναι ὁ Μεσσίας, ἀκολυθῶσε νὰ μὴν ἦλθεν ἀκόμη ὁ Μεσσίας. Συγχωρῶντας δὲ ὁ Θεὸς νὰ τὸν ἀκολυθῶν τόσοι λαοὶ, ϗ τόσα ἔθνη, αὖ αὐτὸς δὲν ἤθελεν ἦναι ὁ Μεσσίας, ὁ Θεὸς ἔκαμνεν ἐναντίον εἰς τὸ λόγυ τυ. διότι ὄχι-

πάσει τὸν Κόσμον νὰ μὴ πισεύῃ εἰς ἄλλον τινά. διότι ἦτον χρεία, ὅτι ἐκεῖνος ὁ Μεσσίας, ὁπὸ ἤθελεν ἔλθῃ ὕστερον ἀπὸ τὸν Χριστὸν, νὰ κάμῃ ὅλον ἐκεῖνο, ὁπὸ ἔκαμψ ὁ Χριστός· νὰ εἰπῇ, ὅτι εἶναι Θεὸς καὶ ἄνθρωπος, καθὼς εἶπεν ὁ Χριστός· νὰ πολεμήσῃ, καὶ νὰ ἀντιωθῇ εἰς τὴν ἁμαρτίαν, καθὼς ὁ Χριστός· νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὴν εἰδωλολατρείαν, καθὼς ὁ Χριστός. καὶ νὰ κάμῃ ὅλον ἐκεῖνο, ὁπὸ ἔκαμψ ὁ Χριστὸς, καὶ ἐκεῖνος ὁ τοιοῦτος Μεσσίας ἤθελεν ἦσαι σύμφωνος καὶ παρόμοιος εἰς ὅλα μὲ τὸν Χριστόν. Ἀλλὰ τοῦτο ἤθελεν ἦσαι πολλὰ ἀνάρμοσον καὶ ἄπακτον. τὸ λοιπὸν ἂν θέλῃ ὁ Θεὸς νὰ Βασιλεύσῃ ὁ Χριστὸς, ὁπὸ ἦλθεν εἰς τὸν Κόσμον μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἀληθινοῦ Μεσσία, ἀκολουθεῖ νὰ εἶναι αὐτὸς ὁ ἀληθὴς Μεσσίας. ἐπειδὴ καὶ ἀληθεύσαν εἰς αὐτὸν ὅλαι αἱ Προφητεῖαι, καὶ ὅλα τὰ σημεῖα, ὁπὸ ἔπρεπε νὰ ἀληθεύσουν εἰς τὸν Μεσσίαν.

Δεύτερον· δὲν ἠμποροῦσιν οἱ Ἑβραῖοι νὰ ἀρνηθοῦν, ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἦλθεν εἰς τὸν Κόσμον μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Μεσσία, καὶ ἐκεῖνα τοῦ Μεσσία, ὁπὸ εἰς τὸν Νόμον ἦτον παγμένος εἰς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν. Τοῦτο δὲν θέλων τολμήσει νὰ τὸ ἀρνηθοῦν. διότι τὸ ὁμολογεῖ φανερὰ ὁ περίφημος Ῥαββὶ τὸς Μωϋσῆς Μαϊμονείδης εἰς τὸ Βιβλίον τὸ ἐπιγραφόμενον, Σεφεραϊὰδ εἰς τὸ ιά. Κεφ. ὅπου ὁμιλεῖ διὰ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἱεροσύλως καὶ τὴν Σωτηρίαν τὸς, καὶ λέγει ἔτως· „ Ἐκεῖνος ὁπὸ ἐπροσποιήθη διὰ Μεσσίας, καὶ ἐφονεύθη ἀπὸ τὴν γερου-

„ σίαν,

„ σίαν, διὰ αὐτὸν ἐπροφήτευσεν ὁ Δανιὴλ εἰς τὸ ιά. „ Κεφ. Ε. ι δ'. καὶ εἶπε· Καὶ ἐγὼ τὴν λοιμῶν τοῦ λαοῦ „ σου ἐπαρρησίσονται, τοῦ στῆσαι ὅρασιν, καὶ ἀφανί„ σουσιν. Ὁμολογεῖ λοιπὸν αὐτὸς, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὸν Κόσμον μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Μεσσία. Καὶ τοῦτο ὑποτιθεμένου, ἐγὼ ἐρωτῶ αὐτές· τὸ ἠξεύρει ὁ Θεὸς, ἢ δὲν τὸ ἠξεύρει; ἀνίσως δὲν τὸ ἠξεύρει, λοιπὸν δὲν τὸ γνωρίζει, τὸ λοιπὸν δὲν εἶναι Θεὸς, διατὶ δὲν ἠξεύρει ὅλα τὰ πράγματα. ἂμὴ ἀνίσως τὸ ἠξεύρει, λοιπὸν συγχωροῦντας αὐτὸς, ὅτι νὰ Βασιλεύσῃ αὐτὸς, καὶ νὰ τιμᾶται, καὶ νὰ προσκυνᾶται, συγχωρεῖ ὅλα πράγματα ψεύδη εἰς τὸ ὄνομά του. διότι ὅλον ἐκεῖνο, ὁπὸ ἔκαμψ ὁ Χριστὸς, τὸ ἔκαμψ ἀπὸ ὄνομα τοῦ αἰωνίου Πατρός. ἀλλὰ συγχωροῦντας τοῦτο, εἶναι τὸ νὰ κάμῃ ἐναντίον τῆς τιμῆς του, καὶ νὰ ἀκυρώνῃ ἐπ' διθείας τὴν μεγαλοπρέπειάν του. Τὸ λοιπὸν ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ προσδοκώμενος Μεσσίας, καὶ δὲν ἔχει νὰ ἔλθῃ ἄλλος Μεσσίας.

Δὲν ἠμποροῦσιν οἱ Ἑβραῖοι νὰ αὐτισαθοῦν, καὶ νὰ εἰποῦν, ὅτι τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα εἶναι ἀνίσχυρον, διατὶ βλέπομεν, ὁπὸ ὁ Θεὸς ἐσυγχώρησε νὰ κυριεύσουν ἄλλα ἔθνη. Εἰς τοῦτο λέγομεν, ὅτι δὲν ἠμποροῦσιν ἀπὸ τοῦτο νὰ ἀποδείξουν ἀληθινὴν αὐτὴν τὴν θρησκείαν τῶν Ἐθνῶν. ἐπειδὴ αὕτη παρεισήθησε μὲ δυναστείαν, καὶ ἐλευθερίαν εἰς τὰς τρυφὰς, καὶ ἡ Πίστις τῶν Χριστιανῶν εἰσέβη εἰς τὸν Κόσμον μὲ τὰ αἵματα ἀπείρων Μαρτύρων, μὲ

ζωὴν

ζωλὼ ἐνάρετον, μὲ ἤθη Ἅγια, καὶ τέλος πάντων μὲ τὸ κήρυγμα, δείχνωντας αὐτὸ τὸ κήρυγμα πόσον εἶναι σύμφωνας αὐταῖς ἡ διδασκαλίας τε μὲ ἐκεῖνα, ὅπου ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς εἰς τὼ Θείαν Γραφώ. ἔσωντας καὶ νὰ ἐβεβαίωσε πάντοτε ὁ Θεὸς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀληθινὸν Μεσσίαν, καὶ Σωτῆρα τοῦ Κόσμε.

Διωαμώνω τοῦτο τὸ ἐπιχείρημά με μὲ τὼ δοκιμωὼ πολλῶν, ὅπου ἐπροσποιήθησαν πλασοὶ Μεσσίαι σιμὰ εἰς τὰς Ἑβραίους, καὶ ἐξαλείφθη γλήγορα τὸ ὄνομάτας. Ὁ πρῶτος ἀπ' αὐτὰς ὠνομάθη Βὰρ Κοσβὰ, ὁ ὁποῖος ἦλθεν ὀλίγον ὕστερον ἀπὸ τὼ Ἀνάληψιν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, καὶ χωρὶς νὰ δώσῃ σημεῖα, ἔπε νὰ κάμῃ τέρατα, ἐδέχθη ἀπὸ τὼ Συναγωγὼ μόνον, ἅμα εἶπεν, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Μεσσίας. Οὕτως διείσκεται γραμμένον εἰς τὸ Γαλμὰθ, σύγγραμμα Σανεδρὶν, Κεφ. Χελέ. Ἐφονεύθη ἔπειτα ἀπὸ τὰς ἰδίας Ἑβραίους, καὶ ἔμεινε τὸ ὄνομάτε εἰς παντοτεινὼ καταφρόνησιν εἰς ὅλον τὸν Κόσμον. Καὶ διὰ νὰ ἀφήσω πολλὰς καὶ πολλὰς ἄλλας, ὅπου ἀναφέρονται ἀπὸ τὰς Ἑβραίους διὰ Μεσσίαι, καὶ μὴ ταῦτα διρέθησαν πλανεμένοι, θέλω νὰ διηγηθῶ σῦα κάποιον Ἑβραῖον, ὅπου ὠνομάζετο Σάββατον Ζεβί· ὅστις εἰς τὰς 1666. ἐπροσποιήθη Μεσσίας εἰς τὼ Πόλιν Χαλεπίε, καὶ ἐπισεύθη διὰ πιστὸς, καὶ ἐδέχθη ἀπὸ ὅλας τὰς Συναγωγὰς τοῦ Κόσμε. Καὶ πολλοὶ Ἑβραῖοι ὑπῆγαν ἀπὸ μακρινὰς τόπους νὰ εὕρωσιν ἐκεῖνον τὸν

Μεσσίαν, παραιτήσαντες τὰ ὑπάρχοντά τας, καὶ τὰ κτήματά τας. Αὐτὸς εἶπεν, ὅτι ἦτον ἀνάγκη νὰ ὑπάγῃ εἰς Κωνσταντινόπολιν, καὶ νὰ καταπολεμήσῃ πρῶτον τὰς Ὀθομανὰς, καὶ ἔπειτα νὰ κυριεύσῃ τὸ ἐπίλοιπον μέρος τοῦ Κόσμε. Εἰς τόσον εἰσέβη εἰς σῶα πλοῖον, καὶ ἐμίσθωσε πρὸς τὸ μέρος τῆς Κωνσταντινοπόλεως. Ἔφθασεν εἰς Σμύρνω, καὶ ὑπεδέχθη ἀπὸ τὰς Ἑβραίους εἰς τὸν αὐτὸν 1666. χρόνον, οἱ ὁποῖοι τὸ ἐπρόσφεραν μεγάλω ποσότητα ἀργυρίε, καὶ χρυσίε. Ἀκολούθησε τὼ γράταντε, καὶ ἔφθασεν εἰς Κωνσταντινόπολιν εἰς τὰς 5. Φεβρεαρίε, εἰς τὸ ἴδιον ἔτος 1666. Ἐκεῖ ἐπιάθη ἀπὸ τὰς Τύρκας, καὶ ἠναγκάθη νὰ ὁμολογήσῃ τὸ ὀνόμάτε, τὼ Παῤῥίδατε, καὶ τὸ ἐπιτήδευμάτε, καὶ ἴσως ὠνόμασε καὶ ἐκήρυξε τὸν ἑαυτόν τε Μεσσίαν τῆς Ἑβραίων; εἰς ὅλα αὐτὰ ἀπεκρίθη, ἀλλὰ εἰς τὼ πρότασιν; ἂν ἐπροσποιήθη Μεσσίας, ἀπεκρίθη, ὅτι ἀπὸ τὸν χυδαῖον λαὸν ἐπισεύετο διὰ πιστὸς, καὶ ὅτι τὼ μεγάλω ποσότητα χρυσίε, καὶ ἀργυρίε, ὅπου τὸ ἐπρόσφεραν οἱ Ἰουδαῖοι, αὐτὸς τὼ ἐδιαμοίρασεν εἰς τὰς ψυχάς. Εἶπεν ἀκόμη, ὅτι αὐτὸς δὲν ἐπάλμησε ποτὲ νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸ λόγε τε τὼ ὀνομασίαν τοῦ Μεσσία, μάλιστα τὸ ἀπέφυγε, καὶ διὰ τοῦτο εἶχεν ἔλθῃ εἰς Κωνσταντινόπολιν, διὰ νὰ ζήσῃ πλέον ἥσυχος εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, καὶ νὰ εἶναι μακρὰν ἀπὸ τὰς Θορύβας. Ἀνεφέρθη ὅλον τοῦτο εἰς τὸν Βεζίρω, καὶ αὐτὸς ἐπρόσταξε νὰ βαλθῇ τοῦτος ὁ Μεσσίας τῆς Ἑβραίων εἰς

το βάθος ενός πύργε. Εις αυτόν τον τόπον υπήγαν πολλοί Εβραίοι διά να τον ίδεν, νομίζοντες να ίδεν κανένα θαύμα εξαίσιον. Τέλος πάντων ήλθεν εις τζω ακολω τε Σαλτάϊε αυτή η είδησις, ότι ο Μεσίας τε Εβραίων υσερημένος από τζω ελευθερίαν, διείσκετο με πολλώ ασφάλειαν δεδεμένος εις φυλακίω. Όθεν επρόσταξε να τον φέρωσιν έμπροσθέ τε· διείσκετο δε τότε εις Αδριανόπολιν. Έφθασεν ο Ζεβίς έμπροσθεν τε μεγάλε Σαλτάνε. Τον επετίμησε διά τον θόρυβον, όπε επροξενήθη εις τον λαόν, διά να εκηρύχθη Μεσσίας, κ τε είπεν, ότι ανίσως δεν ήθελε γνωρίσει τον Ιησεν Χεισόν διά αληθινόν Μεσσίαν, κ τον Μωάμεθ διά Προφήτω, ήθελε δώσει προσταγίω να τον αποκεφαλίσεν. Όθεν αυτός αφ' ε εσοχάθη ολίγον, έκραξε μεγαλοφώνως, κ είπε· θέλω να πισεύσω εις τον Ιησεν Χεισόν τον αληθινόν Μεσσίαν, κ εις τον Μωάμεθ. Και λέγωντας τα τε λόγια έγινε Τερκος, κ τε εβάλθη εις τζω κεφαλίω το φακιώλιον, κ εγνωρίθη από καθένα ωσαν Τερκος. Τετο είναι το τέλος, όπε έλαβεν ο Μεσσίας τε Εβραίων. Συνέβη δε τετο εις τας 17. Σεπτεμβρίε κατά το αυτό έτος 1666. Εις τόσον έμειναν πλανεμένοι οι Εβραίοι, κ το όνομα τε Ζεβί εις παντοτεινόν όνειδος, κ καταισχύνη.

Και άλλος τις εσικώθη εις Γερμανίαν λεγόμενος Μορδοχάης εις το 1682. έτος, κ δύθυς έσωνε κα-

θένα. Απ' όλα τα τόπα εξάγομεν, με πόσην δυνατήν δίδεσι πίσιν οι Εβραίοι εις όποιον κηρύττει διά Μεσσίαν τα λόγε τε, κ πόσον γλήγορα αρνίζεται το όνομά τε. Συγχωρώντας λοιπόν ο Θεός να προσκυνήται ο Χεισός, όπε ήλθεν εις τον Κόσμον με το όνομα τε αληθινέ Μεσσία, κ τοιέτος να πισεύεται, κ μίαν όντας δυνατόν να απατηθή ο Θεός, έτε να απατήση άλλες, ακολυθεί, ότι ο Χεισός είναι ο αληθινός Μεσσίας.

Τείτον· ανίσως κ ο Μεσσίας δεν ήλθε, λοιπόν ίχει να έλθη, επειδή κ επέχθη πολλαίς φοραίς ίπο τον Θεόν. Α'ς ερωτήσωμεν πόρα τες Ιεδαίες, διά ποίαν αιτίαν δεν τον πέμπει ο Θεός; Θέλων αποκριθεί αυτοί κ τα σωσθισμένα τες, δι αιτίαν τε αμαρτιών μας. Α'ς τες ερωτήσωμεν πάλιν, διά ποία αμαρτήματα; αλλά δεν ηξεύρεσι να αποκριθέν· παρά, λέγεσι, διά τας αμαρτίας, όπε κάμομεν. Αποκρίνομαι εγώ· λοιπόν δεν θέλει έλθη ποτέ ο Μεσσίας, διότι ποτέ δεν θέλεν παύσει αμαρτάνοντες· διότι δι αυτές είναι γεγραμμένον εις το ιγ'. Κεφ. Εζ. κγ'. τε Ιερεμίε· „ Ει αλλάξεται Αιθίοψ το δέρμα αυτε, κ Πάρδαλις τα „ ποικίλματα αυτής, κ υμείς δυνήσεσθε δ' ποιήσαι μεμαθηκότες τα καλά. Το λοιπόν δεν πρέ„ πει να αναμένεσι πλέον τον Μεσσίαν.

Τέταρτον· είναι βέβαιον, ότι οι Εβραίοι δεν προσκυνεσι τα είδωλα, επειδή κ ο Χεισός εξεριζωσεν από τον Κόσμον τζω ειδωλολατρείαν. Α'ν

κ

καὶ ἤθελαν ἔχη ξομερὰ ἁμαρτήματα, καὶ ἤθελαν ἡ-
σαι πταῖσαι διὰ ἐγκλήματα παρανόμα, ἔφθασεν
ὁ ζῆλος, ὁπὲ ἐδείχθη ἀπ' αὐτὰς εἰς τὸν θανάτον,
ὁπὲ ἔδωκαν τὲ Χεισὲ, ἀνίσως αὐτὸς δὲν ἦτον ὁ ἀ-
ληθὴς Μεσσίας, νὰ τὰς συγχωρέσῃ ὁ Θεὸς ὅλας τὰς
παρανομίας των, καὶ νὰ πέμψῃ τέλος παντὸς τὸν πα-
γμένον Μεσσίαν· διότι τὲτος εἶναι ὁ ξόπος, ὁπὲ ἐ-
κράτησε παντοτε ὁ Θεός. Οὕτως δείσκομαι γεγραμ-
μένον εἰς τὰ Θεία Γραφά. Ὁ Ἰησὲς ἦτον ἄνθρω-
πος ἀσεβὴς καὶ κακόξοπος, καὶ ὅμως διατὶ ὠξελό-
θρευσε τὸν οἶκον Ἀχαὰβ, τὲ ἀναξίε εἰδωλολά-
ξε, ὁ Θεὸς τὸν ἔκαμε νὰ ἀκέσῃ, καθὼς ἀναγι-
νώσκεται εἰς τὸ δ'. Βιβλίον τῶν Βασιλειῶν ἐν Κεφ.
ι'. Ἐδ. λ'. ὅτι θέλει διαφυλαχθῆ ἡ Βασιλεία εἰς τὸν
οἶκόν τε ἕως τεταρτης γενεᾶς· „ Καὶ εἶπε Κύριος
„ πρὸς Ἰηὲ, ἀνθ' ὧν ὅσα ἠγάθωσας ποιῆσαι τὸ
„ δίθες ἐν ὀφθαλμοῖς με, κατὰ πάντα ὅσα ἐν τῇ
„ καρδίᾳ με ἐποίησας τῷ οἴκῳ Ἀχαὰβ, υἱοὶ τε-
„ ταρτοι καθήσονταί σοι ἐπὶ Θρόνε Ἰσραήλ.

Ὁ Φινεὲς, καθὼς εἶναι γραμμένον εἰς τὸ Βιβλίον
τῶν Ἀριθμῶν ἐν Κεφ. κέ. ἐσάθη ζηλωτὴς τῆς τι-
μῆς τὲ Θεὲ, καὶ ἐφόνευσε τὸν Ζαμβεὶ Ἄρχοντα Ἑ-
βραῖον, ὁπὲ ἐπόρνευε μὲ τὴν Χασβὶ γυναῖκα Μα-
διανίτιδα. Καὶ ὁ Θεὸς τὸν δίχασεν διὰ μέσε τὲ
Μωϋσέως, καὶ τὲ δίδει τὸ βραβεῖον, καὶ τὲ πάσει,
ὅτι θέλει γένει Διάδοχος τὲ Παζόςε Ἐλεάζαρ
εἰς τὴν ἀξίαν τὲ ἄκρε Ἀρχιερέως· „ Καὶ ἐλάλησε
„ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων. Φινεὲς υἱὸς Ἐλεά-
„ ζαρ

„ ζαρ υἱὲ Ἀαρὼν τὲ Ἱερέως, κατέπαυσε τὸν θυμόν
„ με ἀπὸ τῶν Ἰσραὴλ ἐν τῷ ζηλῶσαί με τὸν ζῆ-
„ λον ἐν αὐτοῖς, καὶ ὐκ ἐξανήλωσα τὰς Υἱὰς Ἰσ-
„ ραὴλ ἐν τῷ ζήλῳ με. ἰδὲ δίδωμι αὐτῷ τὴν διᾳ-
„ θήκην με, διαθήκην εἰρήνης, καὶ ἔσαι αὐτῷ καὶ
„ τῷ σπέρματι αὐτὲ μετ' αὐτὸν διαθήκη Ἱερατείας
„ αἰωνίας.

Ἄπειρα εἶναι τὰ ῥητὰ τῆς Θείας Γραφῆς, ὁποῦ
δείχνυσι τὰ βραβεῖα, ὁπὲ ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς ἐκεί-
νες, ὁπὲ ἐσάθησαν ζηλωταὶ τῆς τιμῆς τε, καὶ τῆς
δόξης τε. ἀλλὰ ἀνίσως καὶ παρεδὺς, ὁπὲ ἐφόνευ-
σαν τὸν Χεισὸν οἱ Ἑβραῖοι, ἐτιμωρήθησαν μὲ με-
γάλην αὐσηρότητα ἀπὸ τὸν Θεὸν, καὶ ἔχασαν ὅτι
καλὸν καὶ αὖ εἶχον, καὶ ἐδελώθησαν ἀπ' ἐκεῖνον τὸν
ἴδιον λαὸν, ὁπὲ πιςεύει καὶ προσκωεῖ αὐτὸν τὸν
Χεισὸν διὰ ἀληθινὸν Μεσσίαν· Τὸ λοιπὸν ἔπεται
νὰ εἰπῶμεν, ἢ ὅτι δὲν εἶναι Θεὸς, διατὶ δείχνει νὰ
μὴν προνοῇ· ἢ ὅτι ὁ Ἰησὲς Χεισὸς εἶναι ὁ ἀληθὴς
Μεσσίας, ὅς τις βασιλεύει καὶ θέλει βασιλεύσει
αἰωνίως. Πολὺ δὲ περισσότερον, ὁπὲ ὁ Θεὸς ἐπι-
βεβαιεῖ τὸ ὄνομά τε ἐνεργῶντας ἄπειρα θαύματα,
διὰ μέσε τῆς ὁποίων ἐπέστρεψεν ὁ Κόσμος εἰς τὸν
Ἁγιώτατόν τε Νόμον. Ὁ Θεὸς δὲν ἠμπορεῖ νὰ βε-
βαιώσῃ τὸ ψεῦμα, ἔτε νὰ ἀπατήσῃ τὸν Κόσμον·
Τὸ λοιπὸν ὁ Ἰησὲς Χεισὸς κεκυρωμένος ἀπὸ τὸν
Θεὸν εἶναι ὁ ἀληθινὸς Μεσσίας, καὶ δὲν ἔχει πλέον
νὰ ἔλθῃ ἄλλος Μεσσίας.

Πέμπτον· αὖ ὁ Χεισὸς δὲν ἦτον ἀληθινὸς Μεσ-
σίας,

σίας, τὸ λοιπὸν εἶπεν σὰ ψεῦμα πῶς ἦτον ἀπὸ σαλμσὸς ἀπὸ τὸν Θεὸν, καὶ προφητεύομενος καὶ προσδοκώμενος ἀπὸ τὸς Παξιάρχας· τὸ λοιπὸν δὲν ἐζήτει τὴν τιμὴν τὸ Θεὸ, ἀλλὰ τὴν ἐδικήν τε. καὶ προσποιούμενος νὰ εἶναι Μεσσίας χωρὶς νὰ εἶναι, ἔπειτα νὰ εἶναι ὑπερήφανος, καὶ νὰ ἔχῃ καὶ τὰ λοιπὰ κακὰ, ὁπὸ προέρχονται ἀπὸ τὴν ὑπερηφανίαν. τὸ λοιπὸν καὶ ἡ διδασκαλία τε πρέπει νὰ εἶναι ἐναντία τὸ Θεὸ, καὶ τῆς ἀληθείας, καὶ τῆς δικαιοσύνης. Ἀλλὰ τὸτο φαίνεται καθαρὰ, ὅτι εἶναι ψεῦδές· διότι βλέπομεν, ὅτι ὁ Νόμος τὸ Χριστὸ εἶναι καθαρώτατος, καὶ ἁγιώτατος, εὐπακτος, καὶ εἰς ὠφέλιμον τρόπον ἐναντίος τὸ Θεὸ, ἁρμοδιώτατος εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἀποβλέποντας εἰς τὸ ἀληθινὸν καλὸν, εἰς τὴν ἀδελφότητα, εἰς τὴν συμφωνίαν καὶ εἰρήνην, ὅλος ἀπὸ πράγματα πνευματικὰ καὶ αἰώνια, ἐξολοθρεύτης τῆς ῥίζης ὅλων τῶν κακῶν, δηλαδὴ, τῆς ὑπερηφανίας, προσάζοντας νὰ ἀγαπᾶμεν τὸς ἐχθρὸς, καὶ νὰ εὐεργετᾶμεν τὸς κακοποιοῦντας ἡμᾶς, νὰ συγχωρᾶμεν τὰς ἀτιμίας, ὁπὸ λαμβάνομεν, καὶ νὰ φροντίζωμεν τὴν Σωτηρίαν ὅλων. Μάλιστα ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μᾶς ἐδίδαξε τέτοιο τὴν εὔμορφον διδασκαλίαν τῆς ταπεινώσεως, ὁπὸ δὲν σωθεύεται ἀπὸ ἄλλος, παρὰ μόνον ἀπὸ τὸς ὁπαδός τε. Τὸ λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ ἀληθινὸς Μεσσίας, καθὼς αὐτὸς εἶπεν, ὅτε πρέπει νὰ καρτερῇ ἄλλον ἡ Συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων.

Τέτοια ἀλήθεια ἠμπορεῖ νὰ γένῃ καταληπτὴ μὲ τὴν

τὴν χάριν τὸ Θεὸ ἀπὸ τὸς Ἰουδαίους, αὐ καταδεχθῶσι νὰ δώσουν μίαν ὁμματίαν εἰς τὴν δυσυχισμένην κατάστασιν, ὁπὸ βρίσκονται, κυβερνώμενοι ἀπὸ κάποιους Διδασκάλους, ὁπὸ δὲν ἔχουσιν ἄλλην εἴδησιν, παρὰ μόνον τῆς Θείας Γραφῆς, ἐννοοῦντές την κακῶς, καὶ τὸ χράμμα, καὶ χειρότερα ἐξηγοῦντές την· ὑπερήφανοι ὑπερβολικὰ, ὁπὸ εἰς ἄλλο δὲν προσέχουσι, παρὰ εἰς τὸ ἴδιον κέρδος· γεμάτοι ἀπ' ὅλα τὰ ἐλαττώματα, διὰ τὰ ὁποῖα ὠνείδιζεν ὁ Χριστὸς τὸς Φαρισαίους. Ἐρωτῶ λοιπὸν ἐγὼ, αὐ ὁ Χριστὸς δὲν ἦτον ἀληθινὸς Θεὸς καὶ Ἄνθρωπος, καὶ ὁ προσδοκώμενος Μεσσίας, ἤθελεν ἦσαι ὁ μεγαλήτερος ὑπερήφανος, ὁπὸ ἠμπορεῖ νὰ εὑρεθῇ εἰς τὸν Κόσμον· πῶς λοιπὸν ἔδωκεν σὰ τοιοῦτον Νόμον γεμάτον ἀπὸ ἀγάπην, καὶ ταπείνωσιν, καὶ καταφρόνησιν τὸ ἑαυτό τος· Τὸ λοιπὸν ἦτον ὁ ἀληθὴς Μεσσίας, ὁπὸ εἰς τὴν Θείαν Γραφὴν ἦτον ταγμένος.

Μένει λοιπὸν τώρα νὰ ἀποδείξωμεν μὲ τὴν Αὐθεντίαν τῆς Θείας Γραφῆς, ὅτι ἦλθεν ὁ Μεσσίας. διότι ἐπέρασεν ὁ καιρὸς, ὁπὸ ἦτον διωρισμένος, καὶ σημειωμένος διὰ τὴν ἔλθυσίν τε. Ὁ Ἡσαΐας εἰς τὸ ὕστερον Κεφ. Ε'. ς'. λέγει· „ Πρὶν ἢ τὴν ὠδίνεσαν „ τεκεῖν, πρὶν ἢ ἐλθεῖν τὸν πόνον τῶν ὠδίνων, ἐ„ ξέφυγε, καὶ ἔτεκεν ἄρσεν. Τίς ἤκουσε τέτο; Εἰς τέτον τὸν τόπον καὶ τὴν ἔκθεσιν τῶν Ῥαββίνων, παρομοιάζει ὁ Προφήτης τὸν Ἑβραϊκὸν Λαὸν μὲ μίαν γυναῖκα, ὁπὸ εἶναι ἑτοίμη διὰ γεννήσῃ, καὶ λέγει, ὅτι πρὸ τὸ νὰ ἐνοχληθῇ ὁ λαὸς ἀπὸ τὰς βα-

ρείας θλίψεις τῆς ὑστερινῆς δουλείας, θέλει γεννήσει τὸ ἀρσενικὸν Παιδίον, δηλαδὴ, θέλει ἔλθει ὁ Μεσσίας. Καὶ ἐπειδὴ ἐφαίνετο πρᾶγμα ἀδυνατον, διὰ τοῦτο ἐπρόθεσε ,, τίς ἤκουσε τοῦτο; Τίνι ἡ ἀλήθεια ὁξάγεται ἀπὸ τὴν Χαλδαϊκὴν παράφρασιν, ὁπῦ κρατεῖται εἰς σέβας ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους ἴσα μὲ τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον, ἡ ὁποία ἐκθέτει τὸ προειρημενον ῥητὸν τοῦ Ἡσαΐα, καθὼς ἀκολουθεῖ ,, πρὸ ,, τοῦ ἔλθῃ εἰς ἐκεῖνο ἡ συνοχωρεία. καὶ πρὸ τοῦ ἔλθει ,, εἰς αὐτὴν οἱ πόνοι τῆς γενναις, θέλει ἀποκαλυφθεῖ ,, καὶ φανερωθεῖ ὁ Βασιλεὺς Μεσσίας. Ἐθέλησε νὰ εἰπῇ, ὅτι πρὸ τοῦ ἔλθωσιν οἱ πόνοι τῆς δουλείας, εἰς τὴν ὁποίαν διέρχονται καὶ τὸ παρὸν, ἤθελεν ἔλθῃ ὁ Μεσσίας. Ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἠμπορεμεν νὰ κάμωμεν ποιὸν τρόπως τὸ ἐπιχείρημα. Πρὶν τὸ διασκορπισμὸν, εἰς τὸν ὁποῖον διέρχονται τώρα, λέγει, ὅτι ἤθελεν ἔλθῃ ὁ Μεσσίας. εἶναι τώρα χίλιοι ἑπτακόσιοι χρόνοι, ὁπῦ αὐτοὶ εἶναι εἰς τοῦτην τὴν σκλαβίαν τὸ λοιπὸν εἶναι χίλιοι ἑπτακόσιοι καὶ περισσότεροι χρόνοι, ὁπῦ ἤλθεν ὁ Μεσσίας, ἐπειδὴ ἔμελλε νὰ ἔλθῃ πρὶν ἤθελε διασκορπίσῃ ὁ Τίτος τὸν Ἑβραϊκὸν λαὸν, καὶ νὰ τὸν φέρῃ εἰς τοιαύτην δυσυχισμοῦ κατάσασιν.

Προσέτι ὁ Ἡσαΐας εἰς τὸ νε'. Κεφ. Ε'δ ά. δείχνωντας, ὅτι γλήγορα ἔμελλε νὰ ἔλθῃ ὁ Μεσσίας, λέγει τοῦτα τὰ λόγια· ,, Τάδε λέγει Κύριος· φυ- ,, λάσεσθε κρίσιν, καὶ ποιήσατε δικαιοσύνην· ἤγ- ,, γικε γὰρ τὸ σωτήριόν μου παραγίνεσθαι, καὶ τὸ ἔλεός μου

,, μου ἀποκαλυφθῆναι. Εἰς τὰ ὁποῖα λόγια δείχνει, ὅτι ὕστερον ἀπ' ὀλίγον καιρὸν ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ ὁ Σωτὴρ τοῦ Κόσμου, ὁ Μεσσίας, δηλαδὴ πρὸ τὸ ὑπάγειν οἱ Ἑβραῖοι εἰς ἐκεῖνο τὸ ὕστερον διασκόρπισμα. Ἀνίσως λοιπὸν ἔμελλε νὰ ἔλθῃ γλήγορα, καθὼς λέγει ὁ Προφήτης, πῶς ἠμπορεῖ νὰ σαθῇ, ὅτι νὰ μὴν ἤλθεν ἀκόμη, ἔσωπας καὶ νὰ ἐπέρασαν ἑξακόσιοι χρόνοι ἀπὸ τὸν καιρὸν, ὁπῦ ἐπροφήτευσεν ὁ Ἡσαΐας ἕως τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, καὶ 1754. ἀπὸ τὴν γέννησίν τε ἕως τὴν σήμερον; Πρέπει λοιπὸν νὰ εἰποῦμεν, ὅτι ἦλθεν ὁ Μεσσίας, καὶ εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. ὁ ὁποῖος ἦλθε πρὸ τοῦ ξείλῃ ὁ Τίτος τὸν Ἑβραϊκὸν λαὸν εἰς τοῦτον τὸν ὕστερον διασκορπισμόν.

Τὸ ἴδιον ἐπροφήτευσε καὶ ὁ Ἀγγαῖος εἰς τὸ β'. Κεφ. Ε'δ. ς'. μὲ τὰ ἀκόλουθα λόγια· ,, Τάδε λέγει Κύ- ,, ριος Παντοκράτωρ, ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείω τὸν Οὐρα- ,, νὸν, καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν ξηρὰν, καὶ συσσείσω πάν- ,, τα τὰ Ἔθνη, καὶ ἥξει τὰ ἐκλεκτὰ πάντων Ἐθνῶν, ,, καὶ πληρώσω τὸν οἶκον τοῦτον δόξης, λέγει Κύριος ,, Παντοκράτωρ. Ἀπὸ τοῦτην τὴν Προφητείαν φαίνεται φανερὰ, ὅτι ὁ Μεσσίας ὁ ὀνομαζόμενος ὁ ἐπιθυμητὸς ὅλων τῶν Ἐθνῶν, ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ εἰς καιρὸν, ὁπῦ ἔστεκεν ὁ δεύτερος Ναός. ὁ ὁποῖος ἔσωνπας καὶ νὰ καταδαφίσθη εἰς τὸν ἀφανισμὸν τῶν Ἱεροσολύμων, ὁπῦ ἔγινεν ἀπὸ τὸν Τίτον, ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἦλθεν ὁ Μεσσίας.

Καὶ ἀγκαλὰ καὶ αὐτὴ ἡ Προφητεία εἶναι πολλὰ φα-

νερὰ, δὲν ἔλειψαν ὅμως οἱ Ἑβραῖοι καὶ τὸ σωμα-
θισμένοντες νὰ δώσουν μίαν ψεύδη ἑρμηνείαν. Καὶ
λέγουσιν αὐτοὶ, ὅτι αὐτὸ τὸ ῥητὸν ὁμιλεῖ διὰ τὸν ἀνα-
καινισμὸν τὸ Ναὸ, ὁπὸ θέλει κτίσει ὁ Μεσσίας,
καὶ τὸ ἐξηγοῦσιν αὐτοὶ καὶ λέγουσι, θέλων ἔλθει μὲ
ἐπιθυμίαν ὅλα τὰ γοϊὰ, δηλαδὴ διὰ νὰ ἰδοῦν τὸν
τρίτον Ναὸν, ὁπὸ μέλλει νὰ οἰκοδομηθῇ
ἀπὸ τὸν Μεσσίαν.

Πόσον ὅμως πλανῶνται αὐτοὶ, φαίνεται ἀπὸ τὴν
ἐξήγησιν, ὁπὸ ἔκαμαν οἱ ἰδιοί τους Διδάσκαλοι εἰς
τὸ Ταλμὺδ, συμπαγμα Σανεδρὶν, Κεφ. Καλὲκ,
ὅπου ἀναγινώσκονται τοιαῦτα λόγια. „ Λέγει ὁ Ῥ' αβ-
„ βὶ Καχιβάς· ἐδὼ καὶ ὀλίγον θέλω σείσει τὸν
„ Οὐρανὸν, καὶ τὴν Γῆν, καὶ τὰ ἑξῆς. τὸ ῥητὸν
„ ὁμιλεῖ διὰ τὰς ἡμέρας τὸ Μεσσία, καὶ ὕστερον ἀ-
„ πὸ τὸν κρεμνισμὸν τὸ πρώτου Ναὸ. Τὸ λοιπὸν
φαίνεται, ὅτι ὁμιλεῖ διὰ τὸν Μεσσίαν, καὶ διὰ τὸν
δεύτερον Ναὸν, ὁπὸ ἔμελλε νὰ κτισθῇ ὕστερον ἀπὸ
τὸν ἀφανισμὸν τὸ πρώτου, καὶ τότε ἔμελλε νὰ ἔλθῃ ὁ
Μεσσίας. Πῶς λοιπὸν τάσσουσιν ὁ Θεὸς, ἔτι ὀλί-
γον, ἐπέρασαν τόσοι αἰῶνες, καὶ ὁ Μεσσίας δὲν ἦλ-
θεν ἀκόμη καὶ τὸν γνώμους τους; Ἀποκρίνονται αὐ-
τοὶ, ὅτι χίλιοι χρόνοι ἔμπροσθεν τὸ Θεὸ εἶναι ὡς
μία ἡμέρα, καθὼς τὸ βεβαιώνει ὁ Δαβίδ· „ χί-
„ λια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς σου Κύριε, ὡς ἡμέρα ἡ
„ ἐχθὲς, ἥτις διῆλθε. Ὅθεν ἔσουσιν καὶ νὰ ἐπέ-
ρασαν πλέον παρὰ δύο χιλιάδες χρόνοι, ἐπέρασαν
μόνον δύο ἡμέραι.

Ἀλλὰ

Ἀλλὰ πόσον ἀπατῶνται αὐτοὶ, ἔτζι φανερόν
διότι τοῦτος εἶναι σῴας τρόπος νὰ ἀναβάλλῃ μὲ δύ-
κολίαν τὴν Θείαν Γραφὴν, καὶ δὲν φοβοῦνται ποτὲ,
ὁπὸ ὁ Θεὸς νὰ ἐμέρωσε τὸν ἐδικόν μας καιρὸν μὲ
τὴν ἀϊδιότητά τε, ἀλλ' ἀφοβούμεθα ναὶ, ὅτι ὁπόταν
ἐδιώριζον αὐτὸς τὸν καιρὸν εἰς τὴν Θείαν Γραφὴν, ἐν-
νοοῦσε τὸν ἐδικόν μας καιρόν. Παραδείγματος χάριν,
λέγει εἰς τὴν Γένεσιν εἰς τὸ ε'. Κεφ. Ε'δ. γ'. ὅταν
ἐφοβέρισε νὰ σείλῃ τὸν Κατακλυσμόν· „ Ἔσονται
δὲ αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἑκατὸν εἴκοσι ἔτη· ἐννοεῖ χρό-
νους ἀπὸ δώδεκα Μηνῶς, καὶ ὅπως εἰς ὅλας τὰς ἄλ-
λας τόπους τῆς Θείας Γραφῆς.

Ὅσον δὲ διὰ τὴν ἀπόδειξιν τὸ π'. Ψαλμὸ,
Ε'δ. δ'. „ Χίλια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς σου Κύριε, καὶ τὰ
ἑξῆς. λέγω, ὅτι εἰς ἐκεῖνον τὸν Ψαλμὸν κλαίει ὁ
Προφήτης τὸ ὀλιγοχρόνιον τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ὁ-
πὸ εἶναι γεμάτη ἀπὸ πολλὰς ταλαιπωρίας, καὶ λέ-
γει, ὅτι ἂν ὁ ἄνθρωπος ἤθελε ζήτη χιλίους χρόνους,
τὸ ὁποῖον δὲν ἐχαρίσθη εἰς κανένα ἄνθρωπον, δὲν
ἤθελεν ἦναι περισσότερον ἀπὸ μίαν ἡμέραν· τὸ ὁ-
ποῖον συγκεινόμενον πρὸς τὴν ἀϊδιότητα τὸ Θεοῦ
ἤθελεν ἦναι ὡσὰν νὰ ἔζη τὸ ἐλάχιστον μέρος ἀπὸ
μίαν μόνην στιγμήν. Καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ εἰπῇ,
ὅτι χίλιοι χρόνοι εἶναι μία ἡμέρα, καθὼς πλάθυ-
σιν αὐτοὶ οἱ Ῥ'αββῖνοι. Τάσσωντας λοιπὸν ὁ Θεὸς,
ὅτι εἰς ὀλίγον ἔμελλε νὰ πέπψῃ τὸν Μεσσίαν, ἔτι
ὀλίγον, ἀκολουθεῖ ὅτι ἦλθεν. ἐπειδὴ ἀπὸ τὸν καιρὸν
τὸ Ἀγγαίου καὶ ἐδῶθεν ἐπέρασαν πολλοὶ αἰῶνες;

καὶ διατὶ ἐγκρεμνίσθη ὁ Ναὸς, εἰς καιρὸν τῆς διαμονῆς τὰ ὁποῖα ἔπαζεν ὁ Θεὸς νὰ πέμψῃ εἰς τὸν Κόσμον τὸν ἐπιθυμητὸν Μεσσίαν.

Προσέτι ὁ Μαλαχίας λέγει ἀπὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ γ'. Κεφ Ε'δ. έ. „ Ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλ-„ λω τὸν Ἄγγελόν μου, καὶ ἐπιβλέψεται ὁδὸν πρὸ „ προσώπου μου, καὶ ἐξαίφνης ἥξει εἰς τὸν Ναὸν αὐ-„ τοῦ Κύριος, ὃν ὑμεῖς ζητεῖτε, καὶ ὁ Ἄγγελος τῆς διαθήκης, ὃν ὑμεῖς θέλετε. ἰδοὺ ἔρχεται, λέγει „ Κύριος Παντοκράτωρ. Κατὰ τοῦτο λοιπὸν τοῦ Προφητείαν ἔμελλε νὰ ἔλθῃ ὁ Μεσσίας, ὅταν ἔστεκε ὁ δεύτερος Ναὸς εἶναι δὲ τώρα 1700. χρόνοι, ἀφ' οὗ ἐγκρεμνίσθη, τὸ λοιπὸν εἶναι 1700. καὶ περισσότεροι χρόνοι, ὅπου ἦλθεν ὁ Μεσσίας. Οἱ Ῥαββὶ Δαβὶδ Χιμχὶ διδάσκει φανερὰ, ὅτι τοῦτο τὸ ῥητὸν τοῦ Προφήτου πρέπει νὰ ἐξηγῆται διὰ τοῦ ἔλθσιν τοῦ προσδοκωμένου Μεσσία. Λέγει λοιπόν· „ ἥξει εἰς „ τὸν Ναὸν αὐτοῦ Κύριος· ἐννοεῖται διὰ τὸν Μεσσίαν. Ἀλλὰ οἱ Ἑβραῖοι νικημένοι ἀπὸ τὸ προειρημένον ῥητὸν, ἐπροσπάθησαν νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸ ψευδεσάτου ἑρμηνείαν· καὶ λέγουσιν, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ ὁ Μεσσίας εἰς καιρὸν, ὅπου ἔστεκεν ὁ δεύτερος Ναός. Καὶ ἐπειδὴ βλέπουσιν, ὅτι τοὺς ἐπισομίζουσιν οἱ Χριστιανοὶ μὲ τοῦτο ἰσχυρὸν τοῦ ῥητῶν τοῦ Ἀγγαίου, καὶ Μαλαχίου, λέγουσιν, ὅτι ἡ μεγαλητέρα δόξα τοῦτο τοῦ δευτέρου Ναοῦ, δὲν σέκεται εἰς τοῦτο, διατὶ ἔχει νὰ φανῇ εἰς αὐτὸν ὁ Μεσσίας, ἀλλὰ διατὶ ἔχει νὰ σαθῇ περισσότερον καιρὸν ἀπ' ἐκεῖνον, ὅπου

ὅπου ἐσάθη ὁ πρῶτος, ὅπου ἔγινε[illegible] μῶντα. 375

Ἐρωτῶ ἐγὼ τοὺς Ἑβραίους πῶς ἀλόθσε τὸ λητεῖον τοῦ δευτέρου Ναοῦ, καὶ κατὶ τί ὑπερέβη αὐτὸς ὁ δεύτερος τὸν πρῶτον; Εἰς δαπανήν; εἰς διμορφίαν; ὄχι βέβαια. Διότι ὁ ἴδιος Ἀγγαῖος ὁ Προφήτης εἰς τὸ β'. Κεφ. Ε'δ. γ'. διεισκόμψος παρὼν ἀφ' ὅτε ἐτελειώθη ἐκεῖνος ὁ Ναὸς, εἶπε πρὸς τὸν λαὸν τοῦτα τὰ λόγια. „ Τίς ἐξ ὑμῶν, ὃς εἶδε τὸν οἶκον τοῦτον „ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ τῇ ἔμπροσθεν, καὶ πῶς ὑμεῖς „ βλέπετε αὐτὸν νῦν, καθὼς οὐχ ὑπάρχοντα ἐνώ-„ πιον ὑμῶν; Ἠθέλησε νὰ εἰπῇ, ὅτι τοῦτος ὁ δεύτερος Ναὸς δὲν ἦτον νὰ συγκριθῇ μὲ τὸν πρῶτον, οὔτε εἰς πλουσιότητα, οὔτε εἰς διμορφίαν. Καὶ εἰς τὸ ά. Βιβλίον τοῦ Ἔσδρα ἐν Κεφ. γ'. Ε'δ. ιβ' διηγεῖται τὸ Ἱερὸν Ῥητὸν, ὅτι πολλοὶ ἀπ' ἐκείνους, ὅπου εἶχον ἰδῇ τὸν πρῶτον Ναὸν, βλέποντες τοῦτον τὸν δεύτερον, ὅπου ἦτον πολὺ κατώτερος ἀπ' ἐκεῖνον, ἔκλαιον πικρῶς· „ Καὶ πολλοὶ ἀπὸ τῶν Ἱερέων, καὶ „ τῶν Λευϊτῶν, καὶ Ἄρχοντες τῶν Πατριῶν οἱ Πρεσ-„ βύτεροι, οἵτινες εἶδοσαν τὸν οἶκον τὸν πρῶτον ἐν θε-„ μελιώσει αὐτοῦ, καὶ τοῦτον τὸν οἶκον ἐν ὀφθαλμοῖς „ ἑαυτῶν ἔκλαιον φωνῇ μεγάλῃ. Ἰδοὺ λοιπὸν, ὅπου τοῦτος ὁ δεύτερος Ναὸς ἦτον πολὺ κατώτερος, ἀπ' ἐκεῖνον, ὅπου ἦτον κατεσκευασμένος ἀπὸ τὸν Σολομῶντα.

Ἀποκρίνονται αὐτοὶ καθὼς πρὸ ὀλίγου εἶπον, ὅτι τὸ πρωτεῖον καὶ ἡ ἐξοχότης εἰς τὸν δεύτερον Ναὸν

εἶναι, ὅτι ἐξαμάτησε δέκα χρόνους περισσότερον ἀπὸ τὸν πρῶτον, ἐπειδὴ λέγουσιν, ὅτι ὁ πρῶτος ἐσάθη χρόνους 410 καὶ ὁ δεύτερος 420. ἀλλὰ πλανῶνται μεγάλως· διότι πρῶτον μὲν εἶναι ψεῦδες, ὅτι ὁ δεύτερος Ναὸς ἐξαμάτησε περισσότερον ἀπὸ τὸν πρῶτον, ἀλλὰ αὖ καὶ ἤθελον ἦσαι τοῦτο, ἀπὸ πόθεν καὶ ἐδῶ ὀνομάζεται σῶμα πρᾶγμα πλέον σύνδοξον ἀπὸ τὸ ἄλλο διὰ τὴν ἐπιμάτησιν τοῦ καιροῦ; ἡμεῖς βλέπομεν συχνά, ὅπου σῶμα πρᾶγμα ποτὲ πολὺ διαμένει περισσότερον ἀπὸ σῶμα πολύτιμον. ὅθεν πάσσωντας ὁ Προφήτης ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, ὅτι θέλει εἶσαι πλέον σύνδοξος ὁ δεύτερος Ναὸς ἀπὸ τὸν πρῶτον, καὶ μὴ δυνάμενοι αὐτοὶ νὰ ἀποδώσουν εἰς αὐτὸν πράγματα ὑλικά, διὰ τὰ ὁποῖα νὰ ὀνομάζεται πλέον σύνδοξος ὁ δεύτερος Ναός. ἀκολουθεῖ ὅτι ἡ μεγαλητέρα δόξα, καὶ ἡ προτίμησις, ὅπου ἔμελλε νὰ ἔχῃ, σέκεται εἰς τὴν ἀληθῆ παρουσίαν τοῦ Μεσσία, καθὼς καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἠκολούθησε. διότι εἰς ἐκεῖνον τὸν Ναὸν ἐπροσδοκήθη ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, ἐδίδαξεν, ἐμαθήτευσε, καὶ ἀπεδίωξεν ἐκείνους, ὅπου τὸν ἐμίαιναν.

Δυναμώνω τοῦτο τὴν πρότασίν μου μὲ μίαν γνώμην κοινὴν τῶν Ῥαββίνων, οἱ ὁποῖοι βεβαιώνουσιν, ὅτι ὁ δεύτερος Ναὸς ἦτον ὑστερημένος ἀπὸ πέντε προτερήματα, ὅπου ἀπολάμβανεν ὁ πρῶτος. Καὶ εἶναι καθὼς λέγουσιν αὐτοί· τὸ πῦρ ὅπου ἐκατέβαινεν ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν, τὸ ἔλαιον τοῦ Χρίσματος, ἡ Κιβωτὸς, ἡ Προφητεία, καὶ τὸ Οὐρὶμ, καὶ Θουμὶμ, ὅπου

ὅπου εἶναι καὶ τὸ Ῥαββίνους, μία κάποια ἐπιγραφὴ τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ Ἰεχοβᾶ, διὰ μέσου τῆς ὁποίας ἐπρόλεγεν ὁ Ἱερεὺς εἰς τὸν λαὸν ἐκεῖνα, ὅπου ἔμελλον νὰ σωσθοῦν. Ὥστε ἐσάθη πολὺ κατώτερος ὁ δεύτερος Ναὸς, καὶ μολὼν ἠμπορῶντας νὰ σαθῇ ἡ ἐξοχήτερος εἰς τὴν ἐπιμάτησιν, ἀκολουθεῖ ὅτι νὰ σέκεται εἰς τὴν ἀληθῆ παρουσίαν, ὅπου ἔκαμεν εἰς αὐτὸν ὁ Μεσσίας. Λοιπὸν ὁ δεύτερος Ναὸς ἔμελλε νὰ τιμηθῇ μὲ τὴν παρουσίαν τοῦ Μεσσία, ἐπειδὴ εἶναι χίλιοι ἑπτακόσιοι χρεδὸν χρόνοι, ὅπου ἐχρεμνίσθη, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ὁ Μεσσίας ἦλθε.

Βλέποντες οἱ Ἑβραῖοι νικημένους τοὺς λόγους τοὺς ἀπὸ τὸ προειρημένον ῥητὸν τοῦ Ἀγγαίου, ἀντιφέρουσι καὶ λέγουσιν, ὅτι ἐκεῖ, ὅπου λέγει ἡ Βουλγάτα τῶν Λατίνων· „ἥξει ὁ ἐπιθυμητὸς πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν. εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν ἀναγινώσκεται· „ἥξουσι τὰ ἐπιθυμητὰ πάντων τῶν Ἐθνῶν. καὶ ἐπειδὴ φαίνεται ἀσωτάκτον καὶ πρώτην θεωρίαν, τὸ ἥξουσι τὰ ἐπιθυμητὰ, τὸ ἐξηγοῦσιν αὐτοὶ καὶ λέγουσιν. ὅτι τὸ νόημα τοῦ ῥητοῦ εἶναι, ὅτι τὰ ἔθνη θέλουσιν ἔλθῃ εἰς τὸν Ναὸν μὲ ἐπιθυμίαν, καὶ δίδουσι τοῦτο τὴν ἐξήγησιν, διὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν ἀληθινὴν, καὶ καθαρὰν ἔκθεσιν, ὅπου δίδεται εἰς αὐτὸ τὸ ῥητὸν ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς.

Ἀλλὰ τοῦτη ἡ ἐξήγησις, ὅπου κάμνουσιν οἱ Ἑβραῖοι εἶναι ψεῦδες ἀπ· διότι ὁ λόγος ἐπιθυμητὸς εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν λέγεται Χεμδὰτ, καὶ εἶναι μία πτῶσις,

ὅπου

ὅπως ζητεῖ αναγκαίως ὕστερον ἀπὸ λόγυ της γενικῶ, καὶ θέλει νὰ εἰπῇ ὁ ἐπιθυμητὸς τῶν Ἐθνῶν. καὶ τοῦτος δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλος, παρὰ ὁ Μεσσίας, ἐπιθυμητὸς, καὶ ἀπαντεχόμενος ἀπὸ ὅλες τὰς Ἁγίας τῆς παλαιᾶς Γραφῆς, ὡσαὐτως πρᾶγμα ἀναγκαῖον εἰς ἀνακαίνησιν τῆς ἀνθρωπίνης γενεᾶς, καὶ ἐξαγορασὴ τῦ Κόσμυ. ἀμὴ ἀνίσως εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν ἀναγινώσκεται, ἤξυσι τὸ ἐπιθυμητὸν πάντων τῶν Ἐθνῶν, τοῦτο παρασαίνει ἀληθῶς τὰς δύο φύσεις τῦ Μεσσία, τῶ Θεϊαν καὶ Ἀνθρωπίνω. λέγει ἤξυσι τὸ ἐπιθυμητὸν, διὰ νὰ σημειώσῃ, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔλθυν αἱ δύο φύσεις εἰς μίαν ὑπόσασιν, δηλαδὴ εἰς ἕνα πρόσωπον, ὁπῦ εἶναι ἡ ἐπιθυμία ὅλων τῶν Ἐθνῶν. Ὥστε πλανῶνται οἱ Ἑβραῖοι ὁπῦ λέγυσι, ὅτι θέλυν ἔλθῃ τὰ Ἔθνη μὲ ἐπιθυμίαν εἰς τὸν Ναόν. διότι τοῦτο εἶναι ἐναντίον ὄχι μόνον εἰς τῶ Βουλγάταν τῶ Λατινικῶ, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸ τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον, ὁπῦ λέγει, θέλυν ἔλθει τὸ ἐπιθυμητὸν, καὶ δὲν λέγει, θέλυν ἔλθει μὲ ἐπιθυμίαν, καθὼς διϊσχυρίζονται οἱ Ἑβραῖοι διὰ νὰ μὴ θέλυν νὰ καταλαμβάνυν τῶ ἀληθείαν τῆς τῶ Ἁγιωτάτε Μυσηρίυ.

Ἀποδείκνυται ἀκόμη, ὅτι ὁ Μεσσίας ἦλθε μὲ τῶ μαρτυρίαν τῶν ἰδίων Ἑβραίων. Εἰς τὸ Ταλμὺδ, Βιβλίον Σανεδρὶν, Κεφ. Χέλεκ, καὶ εἰς τὸ Βιβλίον Ἀβοδαζαρὰ, Κεφ. Λιπνὲ Ἐδεσὶ, ἀναγινώσκονται τοιαῦτα λόγια· „ Εἶναι παράδοσις τῆς „ Ἀκαδημίας τῦ Ἠλία, (δὲν ὁμιλῦσι ἄλλο τὸν

Προ-

Προφήτω Ἠλίαν, ἀλλὰ διὰ ἕνα ἄλλον Ἠλίαν περίφημον Ραββῖνον, ὅστις ἔζησε πολλὰς χρόνας πρότερα ἀπὸ τῶ ἔλευσιν τῦ Σωτῆρος, καὶ ἀπ' ἐκεῖνο, ὁπῦ φαίνεται ἦτον ἄνθρωπος δίκαιος, καὶ ἐκαρτέρει τῶ Σωτηρίαν καὶ ἐξαγορὰν τῦ Ἰσραὴλ) „ ὅτι ὁ „ Κόσμος στέκεται ἕξ χιλιάδας χρόνας, ἀπὸ τὰς „ ὁποίας δύο χιλιάδες ἦσαν χωρὶς Νόμον, δύο „ χιλιάδες εἶναι ὁ καιρὸς τῦ Νόμυ, καὶ δύο χιλιά„ δες ὁ καιρὸς τῦ Μεσσία. Ὥστε κατὰ τοῦτο τῶ Ταλμυδικῶ γνώμῃ, ὁπῦ ἔχει μεγάλην ἰσχὺν σιμὰ εἰς τὰς Ἰουδαίους, δι' ὃς ὁπῦ ἐτελείωσαν αἱ τέσσαρες χιλιάδες χρόνοι ἀπὸ Κτίσεως Κόσμυ, ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ ὁ Μεσσίας. ἀπαριθμῦντες λοιπὸν αὐτοὶ εἰς τὸ Μωολόγιόν τυς εἰς τοῦτον τὸν 1754. χρόνον, χρόνας 5514. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμυ, εἶναι λοιπὸν κατ' αὐτὺς 1514. χρόνοι, ὁπῦ ἦλθεν ὁ Μεσσίας. Τὸ λοιπὸν εἶναι μεγαλωτάτη μωρία τὸ νὰ ἀναμένυσι τὸν Μεσσίαν, ὅταν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ὁμολογῦσι πῶς ἦλθε. Τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα σφίγγει πολλὰ τὺς Ἑβραίυς, καὶ δὲν ἠξεύρυσι τί νὰ ἀποκριθῦν. ἀποκρίνονται ὅμως, ὅτι εἶναι ἀληθινὸν, ὅτι ὁ Μεσσίας ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ δι' ὃς, ὁπῦ ἐτελείωναν οἱ τέσσαρες χιλιάδες χρόνοι, ἀλλὰ διὰ ποινὴν τῆς ἁμαρτιῶν τυς ὁ Θεὸς ἀναβάλλει τὸν καιρὸν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἦλθε.

Τέτη ἡ ἀπόκρισίς των εἶναι ψευδὴς, μάλιστα γελοιώδης, καὶ τελείως ἐναντία εἰς τὰς παραδόσεις των. διότι εἰς τὸ Ταλμὺδ σιώπαγμα, καὶ Κεφάλ.

προει-

προειρημένον, ἐξηγοῦσιν οἱ Ῥαββῖνοι τὸ ῥητὸν τῦ Ἡσαΐα εἰς τὸ Κεφάλ. ε'. Ἐδ. κβ'. ὅπῦ λέγει ὁμιλῶν τας διὰ τὸν Μεσίαν· (α) „ Ἐγὼ Κύριος ὁ καλῶ ρῶ αὐτῦ, ἐξάπινα ποιήσω αὐτό. Κινδῦσι μίαν δυσκολίαν, καὶ ἐρωτῶσι, πῶς συνάδησαν τὰ δύο λόγια, ὅπῦ εἶναι ἐναντία μεταξύ τας, δηλαδή „ ἐν καιρῷ αὐτῦ, καὶ ἐξάπινα ποιήσω; Ἢ καθὼς ἀναγινώσκεται εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον „ ταχιῶ ἐκεῖνο; Καὶ ἀποκρίνονται. „ Ὅτι ἂν οἱ „ Ἑβραῖοι θέλῶν εἶσαι καλοὶ, θέλει ὀχληγορήσει τὸν ἐλδυσιν τῦ Μεσία, καὶ ἂν δὲν θέλῶν εἶσαι καλοὶ, θέλει τὸν φέρει εἰς τὸν διωρισμένον „ καιρόν. Ἀπὸ τῦτο λοιπὸν φαίνεται, ὅτι ὁ ἐρχομὸς τῦ Μεσία ἠμπορῦσε νὰ ταχωνδύσῃ, ἀλλ' ὄχι νὰ ἀργοπορήσῃ· τὸ λοιπὸν εἶναι ψεῦδὲς αὐτό, ὅπῦ λέγῶσιν, ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀργοπορεῖ ὁ ἐρχομός τῦ. Ἤθελα νὰ ἐνθυμῦνται ἐκείνῳ τῷ γνώμῳ, ὅπῦ λέγει· „ ὅτι ὁ ψεύστης πρέπει νὰ „ ἐνθυμᾶται· εἰς σῦα τόπον λέγῶσιν σῦα, καὶ ὕστερον ἀλησμονοῦντες ἐκεῖνο, ὅπῦ ἐβεβαίωσαν, λέγῶσιν σῦα ἄλλο ἐναντίον· σημεῖον φανερὸν πῶς θέλῶσι νὰ ἀντιλέγῶσιν εἰς τὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ φυλάξῶσι τῷ ἰχυρογνωμίαν τας.

Ὁ Ῥαββὶ Δαβὶδ Γοὺζ εἰς τὰ Χρονικά τῦ, ἤγῦν εἰς τῷ Χρονολογικῷ Ἱστορίαν τῦ, (τὸ ὁποῖον τὸν γνώ-

(α) Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Θείαν Γραφὴν δὲν εἶναι τὸ ῥητὸν τῦτο· διότι οἱ Ἑβδομήκοντα Ἑρμηνεύσαν ἕως τὸ 13. Ἐδάφ.

γνώμῳ ἀπολυθῦσι πολλοὶ Ῥαββῖνοι) βεβαιώνει, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησῦς Χριστὸς ἐγεννήθη 3760 χρόνῳ ὕστερον ἀπὸ τῷ πλάσιν τῦ Κόσμῳ, καὶ κατὰ τὸν τῷ τῷ ἐπαρεΐθμησιν, ὁ Χριστὸς ἤθελεν ἔλθῃ 240. χρόνῳ προπέτερα ἀπὸ τὸν καιρὸν, ὅπῦ ἐδιωρίσθη ἀπὸ τῷ προρρηθεῖσαν Ἀκαδημίαν τῦ Ἡλία. Ἀνθίστανται εἰς τόσον οἱ Ἑβραῖοι εἰς τοὺς Χριστιανοὺς, καὶ λέγῶσιν ὅτι ὁ Μεσίας ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ, καθὼς βεβαιώνει τὸ Ταλμὺδ εἰς τῷ ἀρχῷ τῦ πέντε χιλιάδων χρότων, ὁ δὲ Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὸς 3760. χρόνους τεσσαράκοντα χρόνους πρὶν τὸ διωρισμένον καιρῦ. τὸ λοιπὸν δὲν εἶναι ὁ Μεσίας, ὅπῦ καρτερῦμεν.

Εἰς τῦτο ἀποκρίνομαι μὲ τὰ ἴδιά τας λόγια. Ἤγῦν ὁμολογῦσιν αὐτοὶ οἱ Ταλμυδισαὶ, ὅτι ἡ ἔλδυσις τῦ Μεσία, ἠμπορῦσε νὰ προλάβῃ τὸν καιρὸν διὰ τὰς ἀξίας τῦ δικαίων, ἀλλ' ὄχι νὰ ἀργοπορήσῃ. Τὸ λοιπὸν, τὸ νὰ ἐπρόλαβεν ὁ Χριστὸς (καθὼς αὐτοὶ λέγῶσι) καὶ νὰ ἦλθε 240. χρόνῳ προπέτερα, δὲν ἀποδείχνει τὸ νὰ μὴ εἶναι ὁ ταγμένος Μεσίας, ἐπειδὴ διὰ ταῖς παρακάλεσες τῦ ἁγίων Πατριαρχῶν, καὶ ἄλλων δικαίων, ἠμπορῦσε νὰ ταχωνδύσῃ τὸν ἐρχομόν τῦ. Ὥστε ἐπειδὴ καὶ ἐπέρασεν ὁ προδιωρισμένος καιρὸς ἀπὸ τὸς Ταλμυδισὰς, καὶ ὁμολογημένος ἀπ' αὐτὸς τὸς Ἑβραίῦς, ἀκαλυθεῖ ὅτι καὶ κατ' αὐτὸς ἦλθεν ὁ Μεσίας, καὶ πλέον δὲν ἔχει νὰ ἔλθῃ.

Ὁ Ῥαββὶ Σολομὼν κατηκημένος ἀπὸ τῦτο τὸ ἐπιχεί-

χείρημα, ἐξηγοῦνται αὐτὸ τὸ κείμενον τῦ Ταλμυδ λέγει· „ ὅτι διὰ νὰ ἀληθεύσῃ τύτη ἡ παράδοσις, „ φθάνει νὰ ἔλθῃ ὁ Μεσσίας ὕστερον ἀπὸ τὰς δύο „ χιλιάδας χρόνυς τῦ Νόμυ, καὶ ὀλίγον χρήζει τὸ νὰ „ ἔλθῃ, ἢ εἰς τὴν ἀρχὴν, ἢ εἰς τὸ μέσον, ἢ εἰς τὸ „ τέλος αὐτῶν. ὅθεν, λέγει αὐτὸς, ἀγκαλὰ καὶ „ ἐπέρασαν αἱ δύο χιλιάδες χρόνοι τῦ Νόμυ, ἀλ„ λὰ δὲν ἐπέρασαν αἱ ἄλλαι δύο χιλιάδες τῦ Μεσ„ σία. Θέλει ἔλθει λοιπὸν μέσα εἰς αὐτὰς τὰς δύο χιλιάδας, καὶ θέλει ἀληθεύσει ἡ παράδοσις τῦ Ἠλία. Ὅθεν ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὸ Μισολόγιον τῶν Ἑβραίων ἐπέρασαν 5514. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμυ, μείνυσιν ἀκόμη 1486. χρόνοι, εἰς τὺς ὁποίυς ἠμπορεῖ νὰ ἔλθῃ ὁ Μεσσίας, καὶ νὰ ἀληθεύσῃ ἡ παράδοσις.

Νικᾶται ὅμως διὰ φύσης ὁ Ῥαββὶ Σολομὼν, ὁπῦ ἐναντιεῖται εἰς τὴν ἀλήθειαν. διότι τὸ προειρημένον κείμενον τῦ Ταλμυδ λέγει, ὅτι δύο χιλιάδες χρόνοι εἶναι τῦ Νόμυ τῦ Μωσαϊκῦ, καὶ αἴσως ἦτον ἀληθινὸς τῦτος ὁ λόγος τῦ Ῥαββὶ, δὲν ἤθελαν ἦσαι δύο χιλιάδες χρόνοι διὰ τὸν Νόμον, ἀλλ' ἤθελαν ξέξῃ ἕως τὸν παρόντα χρόνον 1514 χρόνοι, ἐναντίον εἰς τὰ λόγια τῦ Ταλμυδ, τὸ ὁποῖον λέγει, ὅτι δύο χιλιάδες χρόνοι εἶναι πρὶν τῦ Νόμυ, καὶ δύο χιλιάδες ἐκεῖνοι τῦ Νόμυ, καὶ δύο χιλιάδες αἱ ἡμέραι τῦ Μεσσία, τὸ λοιπὸν ἦλθε. διότι διαιρῶντας ὁ Ῥαββῖνος τὰς ἓξ χιλιάδες χρόνυς εἰς τρία μέρη, καὶ ἀποδίδωντας δύο χιλιάδας εἰς

κάθε μέρος, δὲν πρέπει νὰ περικλείεται τὸ σὺ μέρος εἰς τὸ ἄλλο, ἴτε νὰ συγχίζεται, καὶ ἴτως αἱ πρῶται δύο χιλιάδες εἶναι πρὶν τῦ Νόμυ, αἱ ἄλλαι δύο διὰ τὸν καιρὸν τῦ Νόμυ, καὶ αἱ ἄλλαι δύο χιλιάδες αἱ ὑστεριναὶ διὰ τὸν καιρὸν τῦ Μεσσία. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐγεννήθη ὁ Χριστὸς κατὰ τὴν παράδοσίν τυς εἰς τὺς 3760. ἀληθῶς ἐγεννήθη εἰς τὸν καιρὸν τῶν δύο χιλιάδων τῦ Νόμυ, ἑξακοσίυς καὶ πενηκοντα χρόνυς πρὶν τῆς ἐπαγγελίας. ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐξηγήσωμεν ἀκόμη, ὅτι κατὰ τὴν γνώμην τῶν Ῥαββίνων ἠμποροῦσε νὰ προλάβῃ, ἀλλ' ὄχι νὰ ἀργοπορέσῃ. Καὶ ἐπειδὴ ἡ διέργεσία τε νὰ πέμψῃ ὁ Θεὸς εἰς τὸν Κόσμον τὸν Μεσσίαν, ἦτον ἡ πλέον μεγαλητέρα ἀπὸ ὅλας τὰς διέργεσίας, ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ 240 χρόνυς προπίτερα, κινηθεὶς εἰς διαπλαγχνίσιν ἀπὸ τὰς παλαιπωρίας τῦ ἀνθρωπίνυ γένυς. ὅθεν πρέπει νὰ συμπεραίνωμεν, ὅτι ὁ Μεσσίας ἦλθε.

Οἱ Ῥαββῖνοι βλέποντες νικημένοι τῦ λόγυς ἀπὸ τὸ προειρημένον Ταλμυδικὸν ῥητὸν, ἐπρόφεσαν κακοτρόπως τύτα τὰ λόγια· „ ἤγυν, διὰ τὰς ἁ„ μαρτίας μας ἐπέρασαν ἤδη πολλοὶ ἀπὸ τύτυς τὺς „ χρόνυς. Ἀλλὰ τύτα τὰ λόγια δὲν εἶναι τῦ Ἠλία, ἀλλὰ τῶν νεωτέρων συγγραφέων τῦ Ταλμυδ. διότι τύτος ὁ Ἠλίας ἐσάθη πολλὺς χρόνυς προπίτερα ἀπὸ τὴν ἔλευσιν τῦ Χριστῦ, δηλαδὴ δύο χιλιάδες χρόνυς χεδὸν πρὶν τῆς ἡμετέρας Σωτηρίας. Οὕτως ὁμολογῦσιν οἱ Ἑβραῖοι. Εἰς τὸ Βιβλίον λεγόμενον Σκιαλσκελὲτ Ἁκαββαλὰ, εἰς φύλλα μίχι

24. λέγει ὁ συγγραφεὺς, ὅτι τῶτος ὁ Ἠλίας ἔζησεν εἰς τὸν καιρὸν τῦ Ἰωάν Ἀρβέλι, καὶ Ἰούδα Βεν Ταβαΐ εἰς τὰς 3560. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμυ. Ἀνέσως λοιπὸν ὁ Ἠλίας εἶπε τῶτο τῷ γνώμῳ πρὸ τῦ περάσαι αἱ δύο χιλιάδες χρόνοι τῦ Νόμυ, πρὸ τῦ φθάσῃ ὁ διωρισμένος καιρὸς ἀπ' αὐτὸν εἰς τῷ ἔλθσιν τῦ Μεσσία, ἀκολυθεῖ, ὅτι τῶτα τὰ λόγια ἐπροφέθησαν κακοξόπως ἀπὸ τὰς νεωτέρας.

Βεβαιώνεται ἀκόμη ἡ ἔλθσις τῦ Μεσσία μὲ ἕνα ἄλλον λόγον τῦ Ταλμυδ, Βιβλίον Σανεδρὶμ, εἰς τὸ Κεφ. Χελέκ, ὅπυ λέγυσιν οἱ Ῥαββῖνοι· „ δὲν θέλει ἔλθει ὁ Μεσσίας ἕως ὁπυ τὸ ἀσεβὲς Βασίλειον „ πάψῃ εἰς τὸν Ἰσραὴλ ἐννέα Μιῶας. Εἰς τὸ ἴδιον Ταλμυδ σύγγραμμα Ἰομὰ, Κεφ. Σκιββαὶ ἁμὴν εἶναι γραμμένον· „ Ὁ Μεσσίας δὲν θέλει ἔλθει, „ ἕως ὁπυ τὸ ἀσεβὲς Βασίλειον τῦ Ῥωμαίων ἢ „ θέλε κοσιβύσῃ τὸν Κόσμον Μιῶας ἐννέα. Ἔσωπας λοιπὸν νὰ ἀκολυθήσε τῶτο εἰς τὸν καιρὸν τῦ Καίσαρος Αὐγύσε, καθὼς τὸ βεβαιώνυσιν οἱ Ῥαββῖνοι εἰς τὸ Μέδρας Ῥαββὰ, ἐξηγῶντες τὸ Κεφ. μβ. τῆς Γενέσεως, εἶναι σημεῖον, ὅτι ὁ Μεσσίας ἦλθε. Καὶ κατὰ ἀλήθειαν ὁ Ἰησῦς Χριςὸς ἐγεννήθη εἰς τὸν καιρὸν, ὁπυ ὁ Καῖσαρ Αὔγυσος ἐξυσίαζε εἰς ὅλον τὸν Κόσμον. καὶ ἐπειδὴ οἱ Ἑβραῖοι δὲν δίδυσι πίσιν εἰς τὸν Ἅγιον Λυκαᾶ, ὁπυ τὸ βεβαιώνει, θέλω φέρει τὰς μαρτυρίας τῦ Ῥαββίνου τῆς

Ο

Ὁ Ῥαββὶ Δαβὶδ Γωΐζ, καὶ τὸ Βιβλίον τε ἐπιγραφόμενον Ζεμαὰχ Δαβὶδ, εἰς φύλ. μίχι 14. τῆς δευτέρυ μέρυς λέγει τὰ ἀκόλυθα λόγια· „ Ἰησῦς ὁ „ Ναζωραῖος ἐγεννήθη εἰς Βηθλεὲμ τῆς Ἰυδαίας, „ μίαν λέγαν καὶ μισὼ μακρὰν ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυ„ μα, εἰς τὰς 3760. χρόνυς ἀπὸ Κτίσεως Κόσ„ μυ, καὶ εἰς τὰς 42. τῆς Βασιλείας Καίσαρος Αὐ„ γύσε. Ἐπειδὴ λοιπὸν δὲν ἦλθον ἄλλος εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ὁπυ νὰ ἀληθεύσωσι τὰ σημεῖα τῦ ἀληθινῦ Μεσσία, παρὰ Ἰησῦς ὁ Ναζωραῖος, εἰς τὸν ὁποῖον ἀλήθευσαν ὅλα τὰ σημεῖα, ὁπυ ἔδωκαν οἱ Προφῆται, ἡ πλήρωσις τῦ καιρῦ, καὶ τὰ ἄλλα σημεῖα διὰ τῶ γεννήσιν, καὶ ζωῶ, καὶ θαύματα, καὶ θανάτυ τε, ἔπεται ἀναμφιβόλως νὰ εἶναι αὐτὸς ὁ ἀληθὴς Μεσσίας· τὸ λοιπὸν ἦλθεν ὁ Μεσσίας.

Δὲν θέλω ἀφήσει νὰ ἀναφέρω ἐδῶ μίαν μωρολογίαν τῦ Ἑβραίων, διὰ νὰ μὴ εἰπῶ γνώμῳ, οἱ ὁποῖοι λέγυσιν εἰς τὸ Ἱεροσολυμικὸν Ταλμυδ, συύταγμα Βεραχὸτ, Κεφ. Ἀκαρὲ, ὅτι ὁ Μεσσίας ἐγεννήθη εἰς τῷ ἡμέραν, ὁπυ ἐκατεδαφίθη ὁ Ναός. Ἰδὲ τὰ λόγια τῦ Ταλμυδ· „ Λέγει ὁ Ῥαββῖνος „ Ἰωσδὰν ἀπ' ὄνομα τῦ Ἰβὼ, εἰς τῷ ἡμέραν, ὁπυ „ ἐγεννήθη ὁ Μεσσίας, κατεδαφίθη τὸ Ἱερόν. Ἀ„ κόμη καὶ ὁ Ῥαββὶ Ἄβον Ἔσδρας περίφημος σι„ μὰ εἰς τὰς Ἑβραίυς λέγει τὸ ἴδιον. Ὁ Μεσσίας „ ἐγεννήθη εἰς τῷ ἡμέραν, ὁπυ κατεδαφίθη ὁ „ Ναός. Ὁμολογῦσι λοιπὸν οἱ Ἑβραῖοι, ὅτι ἐγεννή-

νήθη ὁ Μεσσίας· τὸ λοιπὸν ἦλθε. διότι τόσον εἶναι νὰ εἰπῇ τινὰς ὁ δεῖνα ἐγεννήθη, ὅσον, τὸ νὰ εἰπῇ ὁ δεῖνα ἦλθεν εἰς τὸν Κόσμον. Δὲν εἶνναι μικροτέρα μωρία ἐκεῖνο, ὁπὸ λέγουσιν αὐτοὶ διὰ τὸν τόπον, ὁπὸ κ᾽ τὸ παρὸν διαβίβει ὁ Μεσσίας, ἦγεν εἰς τὴν πύλην τῆς Ρώμης, λεπρὸς ἀναμέσον λεπρῶν. Οὕτω λέγουσιν οἱ Ραββῖνοι εἰς τὸ Μεδὰρ, ἐξηγοῦντες τὸ λ'. Κεφ τῆς Γενέσεως, λέγουσιν· „ ὅτι „ ὁ Προφήτης Ηλίας ἔδειξε τῷ Ραββὶ Ιεσυὰ Βεν „ Λευὶ, ὅτι εἶχεν εὑρῇ τὸν Μεσσίαν εἰς τὴν πόρ„ ταν τῆς Ρώμης καθήμενον ἀναμέσον τῶν λεπρῶν, „ ὥπας ὅλος πληγωμένος. Ἀπὸ τοῦτο γνωρίζεται εἰς ποίαν δυσυχῆ κατάστασιν ἐκατώστησεν ἡ Συναγωγὴ, διὰ νὰ μὴ θέλῃ νὰ πιστεύσῃ, κ᾽ νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ ἀληθινὸς Μεσσίας.

Ἀνίσως εἶναι πρᾶγμα ἄξιον θαυμασμοῦ τὸ νὰ βλέπῃ τινὰς τοὺς Ἑβραίους, ὁπὸ δὲν θέλουσι νὰ πεισθῶνται εἰς τὴν ἀλήθειαν νικημένοι ἀπὸ τόσα δικαιολογήματα, ὁπὸ φέρονται ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς ἐναντίον τῆς ἰχυρογνωμίας των, δὲν εἶναι ὀλιγώτερον θαυμασμοῦ τὸ νὰ σοχάζεται τινὰς τὰς ἀντιρρήσεις, ὁπὸ κάμνουσιν ἐναντίον τῆς Χριστιανῶν, ὁπὸ λογιάζονται ἀπ᾽ αὐτοὺς ἄλυται. Πρώτη ἀμφιβολία, ὁπὸ κάμνουσιν αὐτοὶ ἐναντίον τῆς Χριστιανῶν, κ᾽ ἡ μεγαλητέρα, καθὼς εἰς ἐμὲ φαίνεται, εἶναι τέτη. Δηλαδὴ· ὁ Θεὸς ὑπόσχεται διὰ στόματος τοῦ Μωϋσέως εἰς τὸ Δευτερονόμιον, ἐν Κεφ. λ'. Ἐδ. δ'. ὅτι ὅταν αὐτοὶ ἤθε-

ἤθελαν ἦσαι διασκορπισμένοι ἀναμεταξὺ εἰς τὰ ἔθνη τοῦ Κόσμου, αὐτὸς ἤθελε τοὺς σωνάξῃ, κ᾽ φέρῃ εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας· „ Ἐὰν ᾖ ἡ „ διασπορά σου ἀπ᾽ ἄκρου τοῦ Οὐρανοῦ ἕως ἄκρου τοῦ „ Οὐρανοῦ, ἐκεῖθεν σωνάξει σε Κύριος ὁ Θεός σου, κ᾽ „ ἐκεῖθεν λήψεται σε, κ᾽ εἰσάξει σε Κύριος ὁ Θεός σου „ εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐκληρονόμησαν οἱ Πατέρες σου. Καὶ ὁ Ησαίας ἀκόμη εἰς τὸ Κεφ ιά. Ἐδ ιά τάσσει τὸ ἴδιον ἀπὸ μέρους τοῦ Θεοῦ, κ᾽ λέγει· „ Καὶ ἔσται „ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ προσθήσει Κύριος τοῦ δεῖξαι „ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, τοῦ ζηλῶσαι τὸ καταλειφθὲν ὑπό„ λοιπον τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ὁ ἂν καταλειφθῇ ἀπὸ τὴν „ Ἀσσυρίων, κ᾽ ἀπὸ Αἰγύπτου, κ᾽ ἀπὸ Βαβυλω„ νίας, κ᾽ ἀπὸ Αἰθιοπίας, κ᾽ ἀπὸ Ἐλαμιτῶν, κ᾽ „ ἀπὸ Ηλίου Ἀνατολῶν, κ᾽ ἐξ Ἀραβίας, κ᾽ ἀ„ πὸ Νήσων τῆς Θαλάσσης, κ᾽ ἀρεῖ σημεῖον εἰς „ τὰ ἔθνη, κ᾽ σωνάξει τοὺς ἀπολομένους Ισραὴλ, „ κ᾽ τοὺς διεσπαρμένους Ἰούδα σωνάξει ἐκ τῶν τεσ„ σάρων πτερύγων τῆς γῆς. Τοῦτο ἔπρεπε νὰ κάμῃ ὁ Μεσσίας, ὅταν εἶχε νὰ ἔλθῃ· ὅταν δὲ ἦλθεν ὁ Χριστὸς, ὄχι μόνον δὲν ἐσωνάχθησαν οἱ Ἑβραῖοι, ἀλλὰ τότε ἀληθῶς διεσκορπίσθησαν· τὸ λοιπὸν ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι ὁ Μεσσίας, κ᾽ ἀπολύτως ὁ Μεσσίας δὲν ἦλθε.

Πόσον ἀδύνατος εἶναι τέτη ἡ ἀντίρρησις, καθ᾽ ἕνας, ὁπὸ καταλαμβάνει μεθ᾽ ὅλης τῆς Θείας Γραφῆς, τὸ γνωρίζει. Διότι εἶναι ψεῦδος τοῦτο, ὅτι δηλαδὴ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Μεσσίου ἔμελλον νὰ συναχθῶν ὅλοι οἱ Ἑβραῖοι, κ᾽ νὰ ὑπάγων εἰς τὴν

γελῶ τῆς ἐπαγγελίας, ἐπειδὴ καὶ οἱ Προφῆται εἶ-
παν ὅλον τὸ ἐναντίον. Καὶ τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἀ-
πὸ τὰς γνώμας τῶν Ῥαββίνων τες. ὅτι ὁ Ἑβραῖος
δὲν ἔχασι νὰ σιωπαχθῶν ὅλοι, καθὼς αὐτοὶ καυ-
χῶνται.

Εἰς τὸ Ταλμὺθ, συύταγμα Σανεδρὶν, Κεφ. Χί-
λεκ, ἐξηγοῦντες οἱ Ῥαββῖνοι τὸ ιδ'. Ἐδ. τῆ γ'. Κεφ.
τῆ Ἱερεμίε, λέγουσι τοῦτα τὰ λόγια· „ Καθὼς ὅ-
„ πταν εἰσέβησαν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὴν Γῆν τῆς ἐπαγ-
„ γελίας, ἀπὸ ἑξακοσίας χιλιάδας εἰσέβησαν δύο
„ μόνον, (ὁ Ἰησοῦς τε Ναυῆ, καὶ ὁ Χάλεβ) ὕτως
„ ἔχει νὰ συμβῆ εἰς τὸν ἐρχομὸν τε Μεσσία. κα-
„ θὼς γέγραπται εἰς Ὡσηὲ εἰς τὸ β'. Κεφ. Ἐδάφ.
„ ιέ. Καὶ ταπεινωθήσεται ἐκεῖ κατὰ τὰς ἡμέρας νε-
„ πιότητος αὐτῆς, καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ἀναβάσεως
„ αὐτῆς ἐκ γῆς Αἰγύπτε. Ἀπὸ τὸ ὁποῖον φαίνεται,
ὁπῶ διδάσκουσιν, ὅτι καθὼς ὅταν εἰσέβησαν εἰς τὴν
γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἀπὸ ἑξακοσίας χιλιάδας εἰ-
σέβησαν δύο μόνον ἄνδρες, ὕτως καὶ εἰς τὴν ἔλευσιν
τε Μεσσία, δὲν ἔμελλε νὰ διαφυλαχθῶν, παρὰ ὀ-
λιγώτατοι, καὶ οἱ ἄλλοι διὰ ποινὴν τῶν ἁμαρτιῶν τες
ἔμελλον νὰ ἀπολεσθῶν, καὶ νὰ διασκορπισθῶν. Τὸ
ἴδιον ἐπροφήτευσεν ὁ Ὡσηὲ εἰς τὸ θ'. Κεφ. Ἐδ. ιέ.
λέγωντας· „ Ἐμίσησα διὰ τὰς κακίας τῶν ἐπιτ-
„ δευμάτων αὐτῶν. ἐκ τῆ οἴκε με ἐκβαλῶ αὐτές,
„ καὶ μὴ προσθήσω τὲ ἀγαπῆσαι αὐτές. Λέγωντας
λοιπὸν ὁ Ἱερεμίας εἰς τὸ προειρημένον Κεφ. ὅτι ἔ-
πρεπε νὰ φυλαχθῆ σῶας ἀπὸ κάθε Πόλιν, καὶ δύο

ἀπὸ

ἀπὸ κάθε παξιαύ· „ Καὶ λήψομαι ὑμᾶς σῶα ἕν
„ Πόλεως, καὶ δύο ἐκ παξιᾶς. δηλαδὴ ὀλιγωτά-
τες, καὶ δύσκολοντες ἡμεῖς, ὅτι εἰς τὴν ἔλευσιν τε
Κυρίε Ἰησοῦ ἐφωτίθη ὁ Παῦλος ἀπὸ Κιλικίαν, καὶ
δύο ἀπὸ παξιαὶ ὁ Ἅγιος Πέτρος, καὶ ὁ Ἅγιος Ἀν-
δρέας οἱ Ἀδελφοὶ, καὶ ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος, καὶ Ἅγιος
Ἰωάννης ὁμοίως Ἀδελφοὶ, καὶ ὀλίγοι ἄλλοι· ἀκο-
λουθεῖ, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Μεσσίας, καὶ ἄλλος Μεσ-
σίας δὲν ἔχει νὰ ἔλθῃ.

Ἠκολούθησε δὲ ὁ διασκορπισμὸς τῶν Ἑβραίων εἰς
τὴν ἔλευσιν τε Χριστε, διὰ τιμωρίαν τες, ὁπῶ δὲν
ἠθέλησαν νὰ τὸν δεχθῶν διὰ Σωτῆρα ἀπεσταλμέ-
νον ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ διὰ Μεσσίαν. Ἂς εἶναι Μάρ-
τυς τούτε τῆς ἀληθείας σῶα κείμενον τὲ Ταλμὺθ,
συύταγμα Σανεδρὶμ, Κεφ. Ἐχαδινὲ Μαμονὸτ, εἰς
τὸ ὁποῖον ἀναγινώσκεται· „ Οἱ γιοὶ τε Ῥαββὶ
„ Χιιᾶ ἦσαν εἰς τὴν ξάπεζαν ἔμπροσθεν τε Ῥαβ-
„ βὶ, καὶ δὲν ὡμίλων τίποτες. Εἶπε δὲ ὁ Ῥαββὶ
„ εἰς τὸν ἄλλον· δόσαι ὀλίγον οἶνον εἰς τοῦτα τὰ
„ Παιδία, καὶ ἴσως θέλων ὁμιλήσει. Καὶ τότε γε-
„ νομένε, ἄνοιξον σῶα ἀπ' αὐτὰ τὰ στόματα, καὶ
„ εἶπεν, ὁ Μεσσίας δὲν θέλει ἔλθει, ἕως ὁπῶ
„ δὲν ἤθελαν λείψῃ δύο φατρία ἀπὸ τὰς Παπέ-
„ ρας τῶ Ἰσραὴλ, ὁπῶ εἶναι ὁ Ἀρχηγὸς τῆς αἰχ-
„ μαλωσίας τῶν ἐν Βαβυλῶνι, καὶ ὁ Ἡγεμὼν τῆς
„ γῆς τῶ Ἰσραὴλ, καθὼς εἶναι γεγραμμένον εἰς
„ τὸν Ἡσαΐαν ἐν Κεφ. ἡ. Ἐδ. ιδ'. Ἔ"σαισοι εἰς ἁ-
„ γίασμα, καὶ ὄχ ὡς λίθε προσκόμματι σωαν-

„ πίσεθε αὐτῷ, ὐδὲ ὡς πέξας πτώματι, οἱ δὲ
„ οἰκοι Ἰακὼβ ἐν παγίδι, ϗ ἐν κοιλάσματι κα-
„ θήμβοι ἐν Ἱερσαλήμ. Εἶπεν εἰς αὐτὲς ὁ Ῥαβ-
„ βί· τειχία μς, ἐβάλετε κάποια ἀγκάθια εἰς
„ τὰ ὀμμάτιά μς, ὁπῶ εἰσέβη ὁ οἶνος, ϗ δύνῃς
„ τὸ ἀπόκρυφον. Ε῎ως ἐδῶ εἶναι λόγια τῶ Ταλ-
μύθ. Ἀπὸ τύτων τῶν παράδοσιν ὀξάγεται, ὅτι
τὰ λόγια τῶ Ἡσαΐα· „ Ε῎σεσθε εἰς ἁγίασμα,
„ ϗ ὐχ ὡς λίθε προσκόμματι συναντήσεθε. πρέ-
πει νὰ ἐννοῦνται διὰ τὸν Μεσίαν, ϗ ὅτι ὁ Μεσ-
σίας δὲν ἔπρεπε νὰ εἶναι σκάνδαλον διὰ ὅλες, ἀλ-
λὰ μόνον δι' ἐκείνες, ὁπῶ δὲν ἤθελαν νὰ πισέ-
σεν εἰς αὐτόν. Παρατηρητέον, ὅτι τότε ἡ παράδο-
σις ἦτον κρυφὴ σιμὰ εἰς τὲς παλαιὲς Ἑβραίες.

Τελευταῖον ὀξάγεται φανερῶς, ὅτι ὁ καιρὸς τῆς
ἐλέσεως τῶ Μεσία ἐτελείωσεν. Ἐπειδὴ λέγει,
ὅτι δὲν θέλει ἔλθει ὁ Μεσίας, ἕως ὁπῶ ἤθελαν
λείψῃ δύο φαμιλίαι τῶ Ἰσραὴλ, δηλαδὴ ὁ Ἀρχη-
γὸς τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Βαβυλῶνος, ἀπὸ τὸν ὁ-
ποῖον ἐπάρθη ἡ ὀξυσία ἀπὸ τὲς Ε῎λλωας, ϗ ὁ
Ἡγεμὼν τῶ οἴκε Ἰσραὴλ, ἦγεν ὁ Ματαθίας, ϗ
ἄλλοι Μακκαβαῖοι, οἱ ὁποῖοι ἐβασίλεσαν ἕως τὸν
καιρὸν Ἡρώδε τῶ ἀλλογενῦς, ὅστις ἐφόνευσε τὲς
Μακκαβαίες, ϗ ἅρπαξε τυραννικῷ τῷ τρόπῳ τὸ
Βασίλειον. ὥσε ἀΐσως εἰς τὸν καιρὸν τῶ Ἡρώδε ἔλει-
ψαν αὗται αἱ δύο φαμιλίαι τῶ Ἰσραὴλ, ϗ ὁ Ἰησῦς
Χρισὸς ἐγεννήθη εἰς τὸν καιρὸν τότε τῶ Ἡρώδε,
ἔπεται νὰ εἶναι ὁ ἀληθὴς Μεσίας, ἐπειδὴ ἄλλος

τινὰς

τινὰς δὲν ἦλθεν εἰς τὸν τόπον τὸν καιρὸν, ὁπῶ νὰ εἶ-
πε νὰ εἶναι ὁ Μεσίας, ϗ ὅτε εἰς ἄλλος παρὰ εἰς
αὐτὸν μόνον ἀληθεύσαν αἱ Προφητεῖαι, ὁπῶ ἐρρέ-
θησαν περὶ αὐτῶ. ὥσε εἶναι φανερὸς ὁ γνώμη τῶν
νεωτέρων Ῥαββίνων, ὁπῶ βεβαιώνεσιν, ὅτι ὅλοι
οἱ Ἑβραῖοι μέλλεσι νὰ σωθῶν εἰς τὴν ἔλεσιν τῶ
Μεσία, ϗ νὰ συναθροισθῶν. διότι φαίνεται ϗ ἀ-
πὸ τὴν Θείαν Γραφὴν, ϗ ἀπὸ τὴν μαρτυρίαν τῶν
παλαιῶν τες Διδασκάλων, ὅτι πολλοὶ ἔμελλον νὰ
ἀπολεσθῶν, ὁπῶ δὲν ἐδέχοντο αὐτὸν τὸν Μεσίαν.
Ε῎λειψαν εἰς τὴν ἔλεσιν τῶ Χρισῶ αἱ δύο φαμι-
λίαι τῶν Πατέρων τῶ Ἰσραὴλ, ϗ εἶναι ἐκεῖνοι, ὁ-
πῶ καταγονται ἀπὸ τὸν Ζοροβάβελ, ὁπῶ παμλαμ-
βάνονται μὲ τότε τὰ λόγια· „ Κεφαλαὶ τῆς αἰχ-
„ μαλωσίας τῆς Βαβέλ. εἰς τὸν καιρὸν τύτων ἐ-
πῆραν οἱ Ε῎λλωες τὴν ὀξυσίαν, ϗ τῦτο ἀποδείχ-
νεται. Διότι ὁ Ματαθίας ϗ οἱ υἱοί τε ὀνομαζόμε-
νοι Μακκαβαῖοι, ἐπῆραν τὸ Βασίλειον, ὁπῶ ἦτον
παρμενον μετὰ δωσειάς ἀπὸ τὲς Ε῎λλωας, ϗ ἐ-
βασίλεσαν ἀναμεταξὺ εἰς τὲς Ἑβραίες, ἕως τὸν
καιρὸν Ἡρώδε, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀπεδιώχθησαν, ϗ
τότε ἔλειψαν αὐτὰ τὰ δύο πράγματα, ϗ τότε ἦλ-
θεν ὁ Μεσίας, ϗ οἱ Ἑβραῖοι ἀπεδοκιμάθησαν ϗ
τὰς Προφητείας.

Καὶ διὰ νὰ ἐπισομίσωμεν τὸν Ἑβραῖον, διὰ νὰ
μὴ ἀποτολμήσῃ πλέον νὰ καυχᾶται, ὅτε νὰ καρ-
περῇ, ὅτι ὅλοι αὐτῶ τῶ Ε῎θνες μέλλεσι νὰ σώ-
θῶν εἰς τὸν καιρὸν τῶ Μεσία, ὃς παρατηρηθῶν

τὰ λόγια τῦ Ἱερεμίε εἰς τὸ ε. Κεφ Ε'δ. ά. ὅπε αὐτὸς πτύσει ζωντανὰ τὴν ἀποδοκιμασίαν τῆς Σωναγωγῆς, καὶ λέγει ὅπως· „ Περιδράμετε σὲ ταὶς ὁδοὶς „ Ἱερσαλὴμ, καὶ ἴδετε, καὶ γνῶτε, καὶ ζητήσατε σὲ „ ταὶς πλατείαις αὐτῆς, ἐὰν εὕρητε ἄνδρα, εἰ ἔσι „ ποιῶν κρῖμα, καὶ τὰ ἑξῆς. Προθέτει ἐμασίγωσας αὐτὸς, καὶ δὲν ἐπόνεσαν· συντελέσας αὐτὸς, καὶ δὲν ἠθέλησαν δέξασθαι παιδείαν. ἐστερέωσαν τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὑπὲρ πέτραν, καὶ δὲν ἠθέλησαν ἐπιστραφῆναι. Καὶ ἐγὼ εἶπα· Ἴσως πτωχοί εἰσι, καὶ διὰ τῦτο δὲν ἠδυνήθησαν, ὅτι δὲν ἔγνωσαν ὁδὸν Κυρίε, καὶ κρίσιν Θεῦ. Πορεύσομαι πρὸς τὲς ἄνδρας, καὶ λαλήσω πρὸς αὐτὸς. ὅτι αὐτοὶ ἐπέγνωσαν ὁδὸν Κυρίε, καὶ κρίσιν Θεῦ· καὶ ἰδὲ ὁμοθυμαδὸν συνέτριψαν ζυγὸν, διέρρηξαν δεσμές. Διὰ τῦτο ἔπαισεν αὐτὸς λέων ἐκ δρυμῦ, καὶ Λύκος ἔως τῆς οἰκιῶν ὠλόθρυσεν αὐτὸς, καὶ τὰ ἑξῆς. πάντες οἱ ἐκπορευόμενοι ἀπ' αὐτῶν θηρευθήσονται. ὅτι ἐπληθύνθησαν ἀσεβείας αὐτῶν, καὶ ἴσχυσαν σὲ ταὶς ἀποστροφαὶς αὐτῶν ποία τῦτων ἵλεως γενώμεθα σοι.

Παρατηρητέον, ὅτι δὲν ἠμποροῦσι νὰ προσαρμοσθῶν τοιαῦτα λόγια εἰς τὴν καταστροφὴν τῦ Ναῦ τῦ Σολομῶντος, ἀλλ' εἰς ἐκείνην τὴν δευτέραν, ὁπῦ ἐκτίσθη ἀπὸ τὸν Ἔσδραν, καὶ ἐγκρεμνίσθη ἀπὸ τὸν Τίτον, καὶ Οὐεσπεσιανόν. ἐπειδὴ λέγει, ὅτι δὲν διορίσκεται ἐδὲ σῶας, ὁπῦ νὰ ἐνεργῇ μὲ ὀρθότητα. Τὸ ὁποῖον δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀληθεύσῃ εἰς τὴν καταστρο-

στροφὴν τῦ πρώτε Ναῦ. διότι εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν διείσκετο ὁ Ἱερεμίας, ὁ Βαρὺχ, καὶ ἄλλα πρόσωπα θεωσεβῆ, ὡσὰν ὁ Ἀβιμέλεχ· ὁ ὁποῖος κινήμβρος ἀπὸ συμπάθειαν εὔγαλε τὸν Ἱερεμίαν ἀπὸ τὸν Λάκκον, ὁπῦ ἦτον φυλακωμένος μὲ μεγάλον κίνδυνον τῆς ζωῆς τε. Ἀλλὰ εἰς τὴν καταστροφὴν τῦ δευτέρε Ναῦ δὲν διρέθησαν ἔτε Προφῆται, ἔτε ἄλλοι παρόμοιοι ἄνδρες. Τὸ λοιπὸν ὁμιλεῖ ὁ Ἱερεμίας διὰ τὴν καταστροφὴν τῦ δευτέρε Ναῦ, καὶ λέγει, ὅτι ὁ Θεὸς ἤθελε νὰ τὲς ἀφήσῃ διὰ ποινὴν τῆς ἁμαρτιῶντες. Εἶναι μωρία λοιπὸν ἡ ἐδικήτες τὸ νὰ πιστεύσι, ὅτι δηλαδὴ διείσκονται δεσκορπισμένοι εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, νὰ μὴν ἤλθεν ὁ Μεσσίας.

Ὅσον δὲ διὰ τὸ ῥητὸν τῦ Δευτερονομίε εἰς τὸ Κεφάλ. λ'. ὅπε τάσσει ὁ Θεὸς νὰ τὲς σωάξῃ ὅταν θέλαν ἦσαι εἰς διάφορα μέρη τῦ Κόσμε δεσκορπισμένοι, λέγω ὅτι καὶ ὁ Προφήτης Ἰεζεκιὴλ ἐπροφήτευσεν εἰς τὸ Κεφ. λθ'. Ε'δ. κέ. καὶ εἶπε· „ Τάδε „ λέγει Κύριος ὁ Θεός, νῦν ἀναστρέψω τὴν αἰχμαλω„ σίαν Ἰακὼβ, καὶ ἐλεήσω τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, καὶ τὰ ἑ„ ξῆς. ἐν τῷ ἀποστρέψαι με αὐτὲς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ „ συναγαγεῖν με αὐτὲς ἐκ τῶν χωρῶν τῶν ἐθνῶν. Ἀλλὰ τόσον τὸ ῥητὸν τῦ Ἱερεμίε, ὡσὰν καὶ ἐκεῖνο τῦ Ἰεζεκιὴλ δὲν ὁμιλῦσι διὰ τὴν ἐλευσιν τῦ Μεσσία, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐλευθερίαν ἀπὸ τὴν Βαβυλῶνα. διότι ὁ Ἰεζεκιὴλ ἐπροφήτευσε τῦτον τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ὅπε διόρισκετο, καθὼς τὸ

ἐβε-

ἐβεβαίωσεν εἰς τὸν ἀρχὸν τῆς Προφητείας τε, καὶ εἰς τὸ μ'. Κεφάλ. τὲ Βιβλίε τε. Λέγει λοιπὸν ἀπὸ προσώπε τὲ Θεὲ, πρὸς ἐκείνες, ὁπὲ διείσκοντο εἰς τὸν αἰχμαλωσίαν· πόρα θέλω γυρίσει τὸν ἐπισροφὸν τὲ Ἰακὼβ, μὲ ἐκεῖνο, ὁπὲ ἀκολυθῆ εἰς τὰ προειρημένα ῥητά. Δὲν ὁμιλεῖ λοιπὸν διὰ τὸν δυλείαν εἰς τὸν ὁποίαν διείσκονται πόρα. διότι δὲν ἠμπορεῖ νὰ πισεύσῃ τινὰς, ὅτι ὁ Προφήτης ὁπὲ ἔσεκε μὲ αὐτὲς εἰς τὸν αἰχμαλωσίαν, προφητεύοντας διὰ τὸν ἐλευθερίαν αὐτὲ τὲ λαὲ, ταῦτα νοῦσε διὰ μίαν ἐλευθερίαν ἡ ὁποία ἔμελλε νὰ ἔχῃ τὸν ἀρχὸν τῆς πενηκοσίες χρόνες ὕσερον, καὶ ὄχι δι' ἐκείνην εἰς τὸν ὁποίαν διείσκοντο τότε. Τὸ δὲ γνωρίζεται καὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ λόγια, ὁπὲ λαλεῖ ἡ Προφητεία. Τώρα θέλω ἀνασρέψει τὸν αἰχμαλωσίαν Ἰακὼβ. δηλαδὴ, ἐδῶ καὶ εἰς ὀλίγον, καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὁμιλῇ διὰ τέτον τὸν δυλείαν. διότι ἐπέρασαν χεδὸν χίλιοι ἑπτακόσιοι χρόνοι. Καὶ κατὰ ἀλήθειαν ὅλον ἐκεῖνο, ὁπὲ ἔταξεν ὁ Θεὸς διὰ σόματος τὲ Προφήτε τε, τὸ ἐφύλαξε πισὰ, καὶ ὑπέσρεψαν οἱ Ἑβραῖοι εἰς Ἱερυσαλὴμ, καθὼς ἀναγινώσκεται εἰς τὸ ά. Βιβλίον τὲ Ἔσδρα, εἰς τὸ ά. Κεφ. Ἐσδ. ζ'. „ Εἰσὶ δὲ ὅτοι οἱ ἐκ τῆς Ἰυδαίας οἱ „ ἀναβάντες ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς παροικίας, „ ἃς μετῴκισε Ναβυχοδονόσορ Βασιλεὺς Βαβυλῶ- „ νος εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ἐπέσρεψαν εἰς Ἱερυσαλὴμ „ καὶ τὸν λοιπὸν Ἰυδαίαν, ἕκασος εἰς τὸν ἰδίαν „ Πόλιν. Ὅλοι οἱ Ἑβραῖοι, ὁπὲ ἦσαν δίχα πισ-

πισμένοι, ἔλαβον ἄδειαν νὰ ἀναχωρήσεν ἀπὸ τὸν Βαβυλῶνα, καὶ ἐκεῖνοι, ὁπὲ δὲν δέλησαν, ἐπροῤῥιφθεν ἀπὸ τὸν κακίαν τες, καὶ διὰ τέτο τὸ ἀναπτύσσει τὸ προειρημένον ἐ. Κεφ εἰς τὸ Ἐδ μέ. μὲ τὰπα τὰ λόγια· „ Καὶ κατῳκίθησαν οἱ Ἱερεῖς, καὶ οἱ „ Λευῖται, καὶ οἱ ἐκ τὲ Λαὲ ἐν Ἱερυσαλὴμ καὶ τῇ „ χώρᾳ, οἵτε ἱεροψάλται, καὶ οἱ Θυρωροὶ, καὶ πᾶς „ Ἰσραὴλ ἐν ταῖς κώμαις αὐτῶν. Τότε ἀλήθευσεν ἡ προφητεία τὲ Ἰεζεκιὴλ, καὶ μία τὲ Ἱερεμίε εἰς τὸ κϑ'. Κεφ Ἐδ. ιδ'. ἡ ὁποία λέγει τὸ ἴδιον, ὁπὲ ἐπροφήτευσεν ὁ Ἰεζεκιήλ. Ἐπληρώθη ὁμοίως ὅλον ἐκεῖνο, ὁπὲ εἶπεν ὁ Κύριος διὰ σόματος τὲ Ἡσαΐε εἰς τὸ ι ά. Κεφ Ἐδαφ. ι ά. μὲ τὰπα τὰ λόγια· „ Καὶ „ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ προσθήσῃ Κύριος τὸ δεύ- „ ξαι τὸν χεῖρα αὐτὲ, τὲ ζηλῶσαι τὸ καταλειφθὸν „ ὑπόλοιπον τὲ λαὲ αὐτὲ, ὃ αὖ καταλειφθῇ ἀπὸ „ τῆς Ἀσυρίων, καὶ ἀπὸ Αἰγύπτε, καὶ ἀπὸ Βαβυ- „ λωνίας, καὶ ἀπὸ Αἰθιοπίας, καὶ ἀπὸ Ἐλαμι- „ τῶν, καὶ ἀπὸ Ἡλὶε Ἀνατολῶν, καὶ ἀπὸ Νή- „ σων τῆς Θαλάσσης· Ὅλαι τὰται αἱ πόλεις ἦσαν εἰς τὸν ὄχυσίαν τῆς Βαβυλῶνος, καθὼς φαίνεται καθαρὰ ἀπὸ τὸν Ἱερεμίαν εἰς τὸ ν ά. Κεφ. Ἐδ. ά. „ Ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς Ἱερεμίαν ἅπασι τοῖς „ „ Ἰυδαίοις τοῖς κατοικῦσιν ἐν Γῇ Αἰγύπτῳ, τοῖς „ καθημένοις ἐν Μαγδωλῷ, καὶ ἐν Τάφναις, καὶ „ ἐν Μέμφει, καὶ ἐν Γῇ Παθύρης· Τὸ λοιπὸν δὲν εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ὁ Θεὸς ἔταξεν εἰς ταύτας τὰς προφητείας νὰ ἐλευθερώσῃ τὲς Ἑβραίες ἀπὸ τὸν δυλείαν,

ὁπὲ

ὅπως ἔγινεν ἀπὸ τὸς Ρωμαίους, ἀλλὰ ὁμιλῶσι διὰ τὴν ἐλευθερίαν ἀπὸ τὴν Βαβυλῶνα.

Ἔτι ἐπληρώθη ὁμοίως καὶ τὸ προειρημένον ῥητὸν τῆς Δευτερονομίου ἐν Κεφ. λ'. εἰς τὴν ῥηθεῖσαν ἐλευθερίαν ἀπὸ τὴν Βαβυλῶνα. Καὶ τοῦτο ἀποδείκνυται ἀπὸ τὸ β'. Βιβλίον τοῦ Ἔσδρα, εἰς τὸ ά. Κεφ. Ἐδ. ή. ὅπου λέγει, ὅτι ὁ Νεεμίας ἐπαρακάλεσε θερμῶς τὸν Κύριον, καὶ εἶπε· „ Μνήσθητι δὴ τὸν λόγον ὃν ἐνετείλω τῷ Παιδί σου Μωϋσεῖ, λέγων· „ ὑμεῖς ἐὰν ἀσωθετήσητε, ἐγὼ διασκορπιῶ ὑ„ μᾶς ἐν τοῖς λαοῖς. καὶ ἐὰν ἐπιστρέψητε πρός με, „ καὶ φυλάξητε τὰς Ἐντολάς μου, καὶ ποιήσητε αὐτάς, „ ἐὰν ᾖ ἡ διασπορά ὑμῶν ἀπ' ἄκρου τοῦ Οὐρανοῦ, „ ἐκεῖθεν σωάξω αὐτὰς, καὶ εἰσάξω αὐτὰς εἰς τὸν „ τόπον, ὃν ἐξελεξάμην κατασκηνῶσαι τὸ ὄνομά „ μου ἐκεῖ. Ἠθέλησε νὰ εἰπῇ· Κύριε, ἐσὺ εἶπες τοῦ Μωϋσέως, ὅτι ἤθελες μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν δουλείαν εἰς τὴν ὁποίαν διεισκόμεθα, εἰς τόσον σὲ παρακαλῶ νὰ φυλάξῃς τὸ τάξιμον, ὅπου μᾶς ἔκαμες. Ὁ Θεὸς τὸν εἰσήκουσε, καὶ τότε ἀληθεύσει ἐκεῖνο, ὅπου ἔταξεν ὁ Θεὸς εἰς τὸ Δευτερονόμιον. Καὶ κατὰ ἀλήθειαν αὐτίκα δὲν ἦτον ἔτι, πῶς ἤθελε εἰπῇ ὁ Νεεμίας πρὸς τὸν Θεὸν, συνθυμήσε ἐκεῖνο, ὅπου εἶπες τοῦ Μωϋσέως, παρακαλῶντάς τον διὰ νὰ τὸς ἐλευθερώσῃ, αὐτίκα ὁ Θεὸς δὲν ἐκαταλάμβανεν εἰς ἐκεῖνα τὰ λόγια τὸ νὰ τὸς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν δουλείαν τῆς Βαβυλῶνος; Ἠμπορῦσε νὰ ἀποκριθῇ ὁ Κύριος, ὅτι ἐκεῖνο τὸ τάξιμον, ὁπὸν ἔκα-

με τοῦ Μωϋσέως, δὲν ὁμιλεῖ διὰ τοῦτο τὴν δουλείαν. Ἀλλ' ὁ Νεεμίας εἰσηκούσθη, καὶ οἱ Ἑβραῖοι ἐλευθερώθησαν. Μόνον λοιπὸν λείπει ἡ ἀμφιβολία, ὁπου μᾶς ἐπρόβαλεν ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ Δευτερονομίου.

Ἀποδείκνυται ἔτι φανερώτατα ἡ ἐλευσις τοῦ Μεσσία, καὶ μὲ τὴν Προφητείαν τοῦ Δανιὴλ· ἡ ὁποία διὰ νὰ εἶναι τόσον φανερὰ, καὶ ἰσχυρὰ, ἔβαλεν εἰς μεγάλην συνοχωρείαν τὴν Συναγωγήν. Πρῶτον λοιπὸν θέλω ἐκθέσει τὰ λόγια τῆς Προφητείας, καὶ ἔπειτα θέλω δείξει ποία εἶναι ἡ ἐξήγησις, ὁπου κάμνουσιν οἱ Ῥαββῖνοι, ἀφ' ὁπόδειξω, ὅτι εἶναι ψευδεσάτη, θέλω φέρει τὴν ἀληθινὴν ἐξήγησιν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Εἰς κατάληψιν λοιπὸν ὅλης τάυτης, πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ στόματος τοῦ Ἱερεμίου εἰς τὸ κέ. Κεφ. Ἐδ. ιά. εἶχεν εἰπῇ, ὅτι θέλει νὰ παιδεύσῃ τὸν Ἑβραϊκὸν Λαὸν, ὁπὸν ἦτον εἰς Βαβυλῶνα, καταδικάσωντάς τον χρόνους ἑβδομήκοντα, μὲ τὰ ἀκόλουθα λόγια· „ Καὶ ἔσται „ πᾶσα ἡ γῆ εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς ἐρήμωσιν, καὶ „ δουλεύσουσιν ἐν τοῖς ἔθνεσι τούτοις τῷ Βασιλεῖ Βα„ βυλῶνος ἑβδομήκοντα ἔτη. Εὑρίσκετο τότε ὁ Δανιὴλ εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς Βαβυλῶνος, καὶ βλέποντας, ὅτι ἦτον νὰ τελειώσουν οἱ Ἑβδομήκοντα χρόνοι, καὶ ὁ λαὸς ἀκόμη δὲν ἦτον ἐλευθερωμένος, ἔδέετο τοῦ Θεοῦ μὲ Νηστείας, καὶ Προσευχάς, νὰ ἤθελε καταδεχθῇ νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν λαὸν εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ὁπὸν ἦτον ὁ ἑβδομηκοστός. Εἰς τόσον τὸ

ἔπεμ-

ἔπεμψεν ὁ Θεὸς σῦα Ἄγγελον, ὁ ὁποῖος τὸ εἶπεν, ὅτι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς του, καὶ ἦλθε διὰ νὰ τὸ μηνύσῃ ὄχι μόνον τὴν ἐλευθερίαν ἀπ' ἐκείνην τὴν δουλείαν, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ τὴν ἔλευσιν τοῦ προσδοκωμένου Μεσσία ἐσυλλογίσθη. διότι ὕστερον ἀπὸ ἑβδομήκοντα ἑβδομάδας χρόνων, δηλαδὴ ὕστερον ἀπὸ ἑξακοσίους ἐνενήκοντα χρόνους θέλει ἔλθει, καὶ θέλει ἐλευθερώσει ὄχι μόνον τὸν Ἑβραϊκὸν Λαὸν, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸν Κόσμον ἀπὸ τὴν δουλείαν τῆς ἁμαρτίας.

Ἰδοὺ τὰ λόγια, ὁποῦ εἶπεν ὁ Ἄγγελος πρὸς τὸν Δανιὴλ ἀπὸ μέρους τοῦ Θεοῦ· „ Ἑβδομήκοντα ἑβδομάδες συντετμήθησαν ἐπὶ τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ, „ καὶ ἐπὶ τὴν Πόλιν τὴν Ἁγίαν σου, τοῦ συντελέσαι ἁμαρτίαν, καὶ τοῦ σφραγίσαι ἁμαρτίας, ἀπαλεῖψαι τὰς ἀνομίας, καὶ τοῦ ἐξιλάσασθαι ἀδικίας, καὶ τοῦ ἀγαγεῖν δικαιοσύνην αἰώνιον, καὶ τοῦ σφραγίσαι ὅρασιν καὶ Προφήτην, καὶ τοῦ χρίσαι Ἅγιον Ἁγίων. Καὶ γνώσῃ καὶ συνήσεις ἀπὸ „ ἐξόδου λόγου τοῦ ἀποκριθῆναι, καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι Ἱερουσαλὴμ, ἕως Χριστοῦ Ἡγουμένου ἑβδομάδες ἑπτὰ, καὶ ἑβδομάδες ἑξήκοντα δύο, καὶ ἐπιστρέψει, καὶ οἰκοδομηθήσεται πλατεῖα, καὶ περίτειχος, καὶ ἐκκενωθήσονται οἱ καιροί. Καὶ μετὰ τὰς Ἑβδομάδας τὰς ἑξήκοντα δύο, ἐξολοθρευθήσεται χρίσμα, καὶ κρῖμα οὐκ ἔσται ἐν αὐτῷ. (Σημείωσαι, ὅτι εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον λέγει· καὶ οὐκ ἔσαι αὐτῷ Λαός.) Καὶ τὴν Πόλιν καὶ τὸ Ἅγιον

„ διαφθερεῖ σὺν τῷ Ἡγεμόνι τῷ ἐρχομένῳ, καὶ „ ἐκκοπήσονται ἐν κατακλυσμῷ, καὶ ἕως τέλους πο„ λέμου συντετμημένα κρῖσις ἀφανισμοῖς. Καὶ δυ„ ναμώσει διαθήκην πολλοῖς ἑβδομὰς μία, καὶ „ ἐν τῷ ἡμίσει τῆς ἑβδομάδος καταπαύσει θυσια„ στήριον, καὶ Θυσίαν, καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ ἐπὶ τὸ Ἱερὸν „ βδέλυγμα τῶν ἐρημώσεως ἔσαι, καὶ ἕως τῆς συν„ τελείας καιρὸς συντέλεια δοθήσεται εἰς ἐρήμωσιν. Ἕως ἐδῶ εἶναι τὰ λόγια τοῦ Δανιήλ.

Δὲν χρεία νὰ ἀποδείξω εἰς τοῦτον τὸν τόπον, ὅτι αὗται αἱ ἑβδομήκοντα ἑβδομάδες πρέπει νὰ ἐννοηθῶν διὰ ἑβδομάδας χρόνων, ὁποῦ κάμνουσι τὸν ἀριθμὸν τῶν ἑξακοσίων ἐνενήκοντα χρόνων. διότι ὅλοι οἱ Ῥαββῖνοι τὸ ὁμολογοῦσι, καὶ τὸ βεβαιώνουσι, ἐξαιρέτως δὲ ὁ Ῥαββὶ Σααδιὰ, καὶ ὁ Ῥαββὶ Σολομὼν, καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Τὸ σφάλμα τῶν Ἑβραίων κεῖται εἰς τοῦτο, εἰς τὸ νὰ μὴ θέλουσι νὰ ἐννοῶν τὴν Προφητείαν, ὅτε νὰ τὴν ἐξηγοῦν διὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ ἐπιθυμητοῦ Μεσσία· ἀλλὰ τὴν ἐξηγοῦσι κατὰ διαφόρους τρόπους, ἄλλος τὴν προσαρμόζει εἰς σῦα, καὶ ἄλλος εἰς ἄλλον. Καὶ τοῦτο ὅλον προέρχεται ἀπὸ τὸ νὰ μὴ καταλαμβαίνουν τί δηλοῦσι τοῦτα τὰ λόγια· „ καὶ τοῦ χρίσαι Ἅγιον Ἁγίων „ καὶ ἐκεῖνα τὰ ἄλλα· „ ἕως Χριστοῦ Ἡγεμόνος. καὶ τό· „ ἐξολοθρευθήσεται χρίσμα.

Ὁ Ῥαββὶ Σολομὼν ἐξηγεῖ τὴν προειρημένην Προφητείαν εἰς τὸν ἀκόλουθον τρόπον, δηλαδή· „ Αἱ „ ἑβδομήκοντα ἑβδομάδες πρέπει νὰ ἐννοῶνται ἑβδομά-

» δομάδες χρόνων, ὁπῦ εἶναι τεθρακόσιοι ἐννενήν-
» τα χρόνοι, καὶ θέλει νὰ εἰπῇ, ὅτι ὕστερον ἀπὸ
» αὐτὲς τὲς 490. χρόνες, θέλει τελειώσει ἡ ἁ-
» μαρτία, καὶ θέλει λάβει τέλος ἡ ἀνομία. δη-
» λαδὴ, εἰς τὸν καιρὸν τῦ Τίτυ οἱ Ἑβραῖοι θέλυν
» ὑπάγει εἰς σκλαβίαν, καὶ θέλυν λάβει ὅλως τὴν
» ποινὴν, ὁπῦ πρέπει εἰς τὰ ἐγκλήματά τες, καὶ
» εἰς τὰ ἁμαρτήματά τες. Καὶ πάμποτες αὐτὸ τὴν
» ἐκαποίησιν, θέλει ἔλθει ὁ Μεσσίας, καὶ θέ-
» λει φέρει τὸ Ἅγιον τῶν Ἁγίων, δηλαδὴ τὸν
» Κιβωτὸν, τὸ Θυσιαστήριον, καὶ τὰ Ἱερὰ σκεύη.
» Τὰ λόγια, ἕως Χριστῦ Ἡγεμόνα, δηλῶσιν ἕως
» εἰς τὸν Κύρον, ἀφ' τὸν ὁποῖον εἶναι γραμμέ-
» νον εἰς τὸν Ἡσαΐαν εἰς τὸ μέ. Κεφάλ. Ἑδαφ. ά.
» Οὕτω λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Χριστῷ μυ Κύρῳ.
» Καὶ τὸ, ἐξολοθρευθήσεται χρίσμα, ἐννοεῖται
» ἀφ' τὸν Ἀγρίππαν, ὁπῦ ἐφονεύθη εἰς τὸν καιρὸν
» τῦ πολέμυ, καὶ ἐξησίασεν εἰς καιρὸν, ὁπῦ ἐγκρι-
» μνίσθη ὁ Ναός.

Ἕως ἐδῶ εἶναι λόγια τῦ Ῥαββὶ Σολομὼν, ὁποῖος πόσον ἀπέχει μακρὰν ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, καθ' ὅλας ἠμπορεῖ νὰ τὸ γνωρίσῃ, διότι αὐτὸ σκοπὸς τῦ Θεῦ ἦτον, καθὼς αὐτὸς ψευδῶς ὑποθέτει, νὰ ἐλευθερώσῃ τὲς Ἑβραίυς διὰ τότε ἀπὸ τὴν δουλείαν, μ' ὅλον ὁπῦ δὲν ἦτον τελειωμένη ἀπόμη ἡ ποινὴ, ὁπῦ ἔπρεπον εἰς τὰ ἐγκλήματά τες, ἀλλὰ ἔμελλε νὰ τὲς πέμψῃ πάλιν σκλάβυς, ἀφ' νὰ τελειώσυν αὐτὴν τὴν ποινὴν, ἀφ' νὰ κάμυν τὴν

ἱκα-

ἱκανοποίησιν, εἰς ἐκεῖνο, ὁπῦ δὲν ἔκαμαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ἐπειδὴ ἦτον ὀλιγοχρόνιος ἡ αἰχμαλωσία, τίνος εὔεκεν ἐλθυθερώνει τώρα τὸν λαόν τε, ἀνίσως ὀλίγον ὕστερον μέλλει νὰ τὸν παιδεύσῃ ἐκ δευτέρε, καὶ νὰ τὸν πέμψῃ πάλιν εἰς δελείαν διὰ τὰ ἁμαρτήματα, διὰ τὰ ὁποῖα πάχυσιν εἰς τὴν Βαβυλῶνα; Δὲν ἠδύνατο ὁ Θεὸς νὰ τὰς κρατήσῃ περισσότερον καιρὸν ἐκεῖ εἰς τὴν Βαβυλῶνα; Ὅταν αὐτοὶ ἦσαν δέλοι εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ εἰς ἄλλες τόπυς διὰ ποινὴν τῶν ἁμαρτιῶν τες· δὲν διέγνωσε ποτὲ, ὅτι ὕστερον ἀπὸ τὴν ἐλθυθερίαν τες ἀπ' ἐκείνην τὴν δελείαν, νὰ ἠθέλησεν ὁ Θεὸς νὰ τὰς παιδεύσῃ ἐκ δευτέρε διὰ τὰ ἴδια ἁμαρτήματα, διὰ τὰ ὁποῖα εἶχαν κάμῃ τὴν ἱκανοποίησιν. Τὰς ἐπαίδευσεν, ὅταν ἐμεταχειρίζοντο κακῶς τὴν Θείαν τε δωσλαγχνίαν, καὶ ἔστρεφον πάλιν εἰς τὸ ξέρασμα τῆς κατραμένης εἰδωλολατρείας. Οὕτως ἠκολύθησε καὶ τώρα εἰς τᾶτο τὸ προκείμενόν μας. Ὁ Θεὸς ἐτιμώρησε τὰς Ἑβραίας εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἑβδομήκοντα χρόνας, καὶ εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, κινηθεὶς ἀπὸ τὴν φιλανθρωπίαν τε, καὶ ἀπὸ τὰς δεήσεις, ὁπῦ συνεχῶς ἐγίνοντο ἀπὸ τὸν Δανιὴλ, καὶ ἀπὸ τὰς συνοδόφυς τε, καὶ ἀπὸ πολλὰς ἄλλες ἔδωκε τὴν ἐλθυθερίαν εἰς τὸν λαὸν, τὰς ἀνεκαίνισε τὸν Ναὸν, καὶ ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Παρίδα τας μὲ πολλὴν μεγαλοπρέπειαν. Ἔπειτα ἀλησμονήσαντες οἱ Ἑβραῖοι τὴν δωσλαγχνίαν τᾶ μεγάλε Θεᾶ, ἄρχισαν πάλιν νὰ ἁμαρτήσυν. Ὅθεν ἔπεμψεν ὁ Θεὸς τὸν

Μεσσίαν εἰς τὸν καιρὸν, ὁπὲ ἐπροεῖπεν ὁ Ἰακὼβ, καὶ ἐπροφήτευσαν ὅλοι οἱ Προφῆται. Αὐτοὶ δὲ αὐτὸ νὰ τὸν προσκυνήσουν, ἐσκληρύνθησαν ἐναντίον τε, τὸν ἐφόνευσαν, καὶ δὲν ἠθέλησαν νὰ δεχθῶν τὸν Ἁγιώτατόν τε Νόμον, ὁπὲ εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν διδασκαλίαν τε̃ λόγε. Καὶ ὁ Θεὸς τὲς ἐπαίδευσεν εἰς τέτον τὸν σκοπεία, ὄχι διὰ ἐκεῖνα τὰ ἐγκλήματα, διὰ τὰ ὁποῖα ἔπαιχαν εἰς τὸν Βαβυλῶνα, ἀλλὰ διὰ ποινὴν τῆς Θεοκρισίας, ὁπὲ ἔκαμαν, ὕστερον ἀπὸ τὸ ὁποῖον εἶχε προφητεύσῃ ὁ Δανιὴλ, λέγωντας· ὅτι ἤθελε φονευθῇ ὁ Μεσσίας, καὶ ὁ Λαὸς τῆς Ἑβραίων ἤθελεν ὑπάγῃ εἰς ἀχαμοπρισμόν. Τὸ λοιπὸν εἶναι αὐθάδεια καὶ τόλμη, τὸ νὰ θέλῃν, ὅτι ὁ Μεσσίας μέλλει νὰ κτίσῃ τὸν ὑλικὸν Ναὸν, καὶ νὰ σαθερώσῃ τὸν Ἀαρωνικὴν Θυσίαν.

Δὲν εἶναι μικρότερον ἄποπον, τὸ νὰ θέλῃν νὰ ἐξηγῶν νὰ λόγια, ἕως Χεισὲ Ἡγεμόνα, καὶ νὰ τὰ προσαρμόζεν εἰς τὸν Κύρον· καὶ ἐκεῖνα τὰ ἄλλα, ἐξολοθρευθήσεται χρίσμα νὰ τὰ ἀποδίδεν εἰς τὸν Ἀρίππαν, καὶ νὰ βεβαιώνεν, ὅτι εἰς αὐτὸν ἁρμόζεσι τα̃τα τὰ λόγια, καὶ δι' αὐτὸν ἐπροφήτευσεν ὁ Δανιὴλ, ὅτι ἔμελλε νὰ φονευθῇ εἰς τὸν πόλεμον τῆς Ῥωμαίων· διότι αἱ σοχαθεῖσι καλὰ, θέλεν εὕρει, ὅτι δὲν εἶναι δύο Χεισοὶ, καὶ δύο ὑποκείμενα χωρισὰ διὰ τὰ ὁποῖα ὁμιλεῖ τὸ Ἅγιον Ῥῆτον, ἀλλὰ εἶναι σῶας καὶ ὁ αὐτὸς εἰς τὸν ὁποῖον ἀναφέρονται καὶ τὰ δύο αὐτὰ τὸ, ἕως Χεισὲ Ἡγεμόνα, καὶ τὸ,

ἐξολοθρευθήσεται χρίσμα. Καὶ τα̃τος εἶναι ὁ Ἰησὲς ὁ Ναζωραῖος, ὁ ἀληθὴς Μεσσίας, ὁ ὁποῖος ἐβαπτίθη ὕστερον ἀπὸ τὸν ἑξηκοσὸν ἑνάτον ἑβδομάδα τὲ Δανιὴλ, ἐδίδαξεν, ἔκαμε θαύματα, καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς ἑβδομηκοσῆς ἑβδομάδος ἀπέθανεν ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν, καὶ ἐξηγόρασε τὸ γένος τῶ̃ ἀνθρώπων.

Θέλει φανεῖ μεγαλητέρα ἡ αὐθάδεια τῆς Ῥαββίνων, ἀΐσως σοχαθεμβ, ὅτι διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Μεσσία, θέλεσι νὰ σύνοσῶν πόρα τὸν Κύρον, καὶ πόρα τὸν Ἀρίππαν· διότι δὲν θέλεσιν εὕρει ποτὲ, ὅτι τὸ τοιετὸν ὄνομα νὰ ἠμπορῇ νὰ ἁρμόζῃ, καὶ νὰ ἀποδίδεται εἰς τὸν σῶα, ἢ εἰς τὸν ἄλλον. διότι τόσον εἶναι εἰς τὸν Ἑβραϊκὸν γλῶσαν, τὸ, Μεσσίας ὄνομα, ὅσον εἶναι εἰς τὸν Ἑλληνικὸν, καὶ Λατινικὸν γλῶσαν τὸ ὄνομα Μεσσίας. Καὶ ὠνομάζοντο μὲ τὸ ὄνομα τὲ Μεσσία, ἤτοι Χεισὲ, δηλαδὴ, ἀλειμμένε, οἱ Βασιλεῖς, καὶ οἱ Ἱερεῖς μόνον, διότι ἀλείφοντο ἐκ προσαγῆς τὲ Θεὲ μὲ τὸ Ἅγιον Χρίσμα. Ὁ Κύρος λοιπὸν κατ' ἐδεμία τρόπον δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὀνομαθῇ Μεσσίας, διότι ὢν τας Ἐθνικὸς, δὲν ἦτον δεκτικὸς αὐτῆς τῆς Ἁγιωτάτης Χρίσεως.

Ἔξω ἀπὸ τα̃το μὲ φαίνεται κόπος μάταιος νὰ ἀποδείξω, ὅτι τα̃τος ὁ λόγος, ἕως Χεισὲ Ἡγεμόνα, δὲν σύνοεῖται διὰ τὸν Κύρον. Διότι οἱ Ραββῖνοι ἐξηγῶντες τὸ ά. Ἐδάφ. τὲ μέ. Κεφαλ. τὲ Ἡσαΐα· „ Τάδε λέγει Κύριος Κύρῳ τῷ Χεισῷ μα-

λέγουσι ῥητῶς εἰς τὸ Ταλμὺθ, σωύταγμα Μεγιλά, ὅτι ὁ λόγος Χριστὸς δὲν ἠμπορεῖ νὰ προσαρμοσθῇ εἰς τὸν Κύρον, μ' ὅλον ὅπου τὸ Ἱερὸν ῥητὸν λέγει καθαρά· „ Κύρῳ τῷ Χριστῷ μου. Ἰδοὺ τὰ λόγια „ τοῦ Ταλμούθ· „ Ἐδίδαξεν ὁ Ῥαββὶ Ναχμανί· τί δη„ λῶτι τὰ λόγια τοῦ Ἡσαΐου εἰς τὸ Κεφ. μέ. Τάδε λέ„ γει Κύριος Κύρῳ τῷ Χριστῷ μου; Ἴσως εἶναι Μεσ„ σίας ὁ Κύρος; Ὄχι. ἀλλὰ εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν „ Μεσσίαν, ἐγὼ σὲ δέχομαι εἰς τὸν Κύρον, διὰ „ τὸν ὁποῖον εἶπεν εἰς τὸ α'. Βιβλ. τῶν Ἔσδρα εἰς „ τὸ α'. Κεφ. Ἐδ. ή. Καὶ αὐτὸς ἐπεσκέψατο ἐπ' ἐμὲ „ τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον.

Ὁ Ῥαββὶ Σολομὼν ἀκόμη ἐξηγῶντας τὸ αὐτὸ ῥητὸν τοῦ Ἡσαΐου, λέγει· „ Οἱ ἐδικοί μας Διδά„ σκαλοι ἐξήγησαν τοῦτον τὸν λόγον, τῷ Χριστῷ αὐ„ τοῦ, διὰ τὸν Μεσσίαν. Εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν „ Μεσσίαν. ἐγώ σε λαμβάνω εἰς τὸν Κύρον, κα„ θὼς γράφουσιν εἰς τὸ σύγγραμμα Μεγιλά. Ὁ Ῥαββὶ Ἄβραμ Ἄβεν Ἔσρα, ἐξηγῶντας τὴν Προφητείαν τοῦ Δανιὴλ, ἀναιρεῖ τὴν ἐξήγησιν, ὁπου ἐδόθη εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὸν Ῥαββὶ Σααδιὰ, καὶ ἀπέμεσα εἰς τὰ ἄλλα λέγει· „ Ἡ γνώμη ἐκείνη, ὁ„ που λέγει· „ ὅτι ὁ Κύρος ἠμπορεῖ νὰ ὀνομαθῇ „ Μεσσίας, δὲν εἶναι καλή· Τὸ λοιπὸν ὁμολογοῦ„σιν οἱ Ῥαββῖνοι, ὅτι ἡ φωνὴ, τῷ Χριστῷ μου Κύ„ρῳ, δὲν πρέπει νὰ ἐννοεῖται διὰ τὸν Κύρον, ἀλ„λὰ διὰ τὸν Μεσσίαν τὸν παγμένον, καὶ ὅστις ἀ„πὸ τοὺς Ἑβραίους ἐννοεῖ τὸ ἐναντίον, ἐναντιώνε„ται

„ται εἰς τὴν Αὐθεντίαν τῆς Διδασκάλων τῆς Συ„ναγωγῆς.

Οὔτε τὰ λόγια, ὁπου ἀκολουθοῦσι, καὶ ἐξολοθρευθήσεται χρίσμα, ἠμποροῦσι νὰ ἐξηγηθοῦν διὰ τὸν Ἀντίοχον. ὁ ὁποῖος, καθὼς λέγουσιν οἱ Ἑβραῖοι ἀπέθανεν εἰς τὸν πόλεμον, ὁπου ἔκαμε μὲ τοὺς Ῥωμαίους. διότι τὸ ὄνομα Χριστὸς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἁρμόσῃ εἰς τὸν Ἀντίοχον, οὔτε εἰς ἄλλους, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸν ἀληθινὸν Μεσσίαν, ὁ ὁποῖος δὲν ἔμελλε νὰ χριθῇ μὲ τὸ ὑλικὸν ἔλαιον, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον μὲ τὸ Πνευματικὸν ἔλαιον, καὶ μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως. Διὰ τὸ ὁποῖον ὡμίλησεν ὁ Δαβὶδ εἰς τὸν ξέ. Ψαλμόν· „ Διὰ τοῦτο ἔχρισέ„σε ὁ Θεὸς ὁ Θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως, πα„ρὰ τοὺς μετόχους σου. Ὅντας σύμμιση ἡ Ἁγιωτά„της ἀνθρωπότης μὲ τὸν Θεὸν Λόγον, καὶ ὡσὰν τοιοῦτος κεκηρυγμένος ἀπὸ τὸν Θεὸν, Κύριος καὶ Δεσπότης ὅλων τῆς κτισμάτων. Ὥστε ἐξάγομεν ἀπὸ ὅλον τοῦτο πόσον εἶναι ψεύδης ἡ γνώμη τοῦ Ῥαββὶ Σολομών.

Δὲν εἶναι ὀλιγώτερον μωρὰ καὶ συχαντερὰ ἡ ἐξήγησις τοῦ Ῥαββὶ Ἄβραν Ἄβεν Ἔσρα, ὁ ὁποῖος βεβαιώνει νὰ διείσκεται πολλὰ ἐμπερδεμένος, ὁμολογῶντας νὰ μὴν ἠξεύρῃ, αὐ αὐτὴ ἡ Προφητεία πρέπει νὰ ἐννοῆται εἰς ἔπαινον, ἢ εἰς καταφρόνησιν τοῦ Λαοῦ. Τοῦτος ἀφ' ἑαυτοῦ ἀναίρεσε τὴν γνώμην τοῦ Ῥαββὶ Σααδιὰ, λέγει, ὅτι τὰ λόγια· „ ἕως Χριστοῦ Ἡγεμό„νος, πρέπει νὰ ἐννοῶνται διὰ τὸ πρόσωπον τοῦ

Νεεμία, καὶ ἐξηγεῖται τὸν λόγον, ἐξολοθρευθήσεται χρίσμα, λέγωντας, ὅτι αὐτὸ δὲν δηλοῖ, ὅτι μέλλει νὰ ἀποθανῇ τοῦτος ὁ Μεσσίας, ἀλλὰ τὸ νόημα εἶναι, ὅτι θέλει λείψει ἡ ἐξουσία, δηλαδὴ ὕστερον ἀπὸ τὴν καταστροφὴν τοῦ δευτέρου Ναοῦ, θέλει λείψῃ ἡ ἐξουσία τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ Λαοῦ. Τοῦτος ὁ ἄτυχος Ῥαββῖνος πλανᾶται καταπολλά, καὶ δείχνει φανερὰ τὴν ἀπιστίαν του. διότι δὲν εἶναι δυνατὸν εἰς κανένα τρόπον νὰ ἐξηγήσῃ τὴν Προφητείαν διὰ τὸ πρόσωπον τοῦ Νεεμία, διὰ τὰ προειρημένα δικαιολογήματα. Οὔτε τὰ λόγια, ἐξολοθρευθήσεται χρίσμα, ἠμποροῦσι νὰ σημειώσουν, ὅτι θέλει λείψει ἡ ἐξουσία. διότι τότε δὲν εἶναι ἡ ἀληθινὴ καὶ δικαία ἐξήγησις τοῦ λόγου, ἐξολοθρευθήσεται, ὅπου εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν λέγεται Ἰκαρὲτ, ὅπου θέλει νὰ εἴπῃ, θέλει φονευθῇ. Καὶ ἡ Θεία Γραφὴ μεταχειρίζεται συχνὰ τοῦτο τὸ φωνὴ, διὰ νὰ σημειώσει θάνατον, καὶ θάνατον προξενημένον ἀπὸ Κεντήριον.

Δὲν εἶναι Μάρτυρες τοῦτης τῆς ἀληθείας μεγαλήτερα ῥητὰ τῆς Θείας Γραφῆς. Εἰς τὸ Γονέσιν εἰς τὸ Κεφάλ. δ'. Ἐδ. ιά. τάσσει ὁ Θεὸς, ὅτι δὲν θέλει ἀπολεσθεῖ πλέον κανένα κτίσμα μὲ Κατακλυσμὸν, καὶ λέγει· „ Καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκ Ἰκαρὲτ, ἤγουν ἐκ ἀποθανεῖται πᾶσα σὰρξ ἔτι ἀπὸ τὰ ὕδατος τοῦ Κατακλυσμοῦ. Ὁ Ἰεζεκιὴλ εἰς τὸ Κεφάλ. κά. Ἐδ. γ'. „ Βεϊκρέτι· „ δηλαδὴ, καὶ ἐξολοθρεύσω ἐκ σοῦ ἄδικον καὶ ὠφο-

„ μον.

„ μον. Εἰς τὸ γ'. Βιβλ. τῆς Βασιλειῶν, Κεφ. ιή· Ἐδ. δ'. „ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τύπτειν Ἰεζάβελ τὰς „ Προφήτας Κυρίε, ἀναγινώσκεται εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν, „ βεακεὶτ Ἰζάβελ. Ὁ Ῥαββὶ Σαχαδίας εἰς τὸ Βιβλίον ἐπιγραφόμενον Σέφερ Βαεμουνὸς, ἐξηγώντας τὸ Θ'. Κεφ. τοῦ Δανιὴλ, φθάνωντας εἰς τὸν λόγον Ἰκαρὲτ, λέγει. „ Ὁ λόγος Ἰκαρὲτ δὲν λέγεται, παρὰ δι' ἐκεῖνον, ὅπου καταδικάζεται εἰς θάνατον „ ἀπὸ τὸν Κριτήν. Φαίνεται λοιπὸν, ὅτι ἡ λέξις Ἰκαρὲτ, σημειώνει κυρίως θάνατον δεδομένον μὲ ἀπόφασιν τοῦ Κριτοῦ, καὶ ἐδῶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ σημειώσῃ, θέλει λείψει, καθὼς ὀνειρεύεται ἐκεῖνος ὁ τετυφλωμένος Ῥαββῖνος. Καὶ ἐπ' ἀληθείας ὁ Ῥαββὶ Σολομὼν, καὶ ἄλλοι ὅπου ἐξηγοῦσι τὸ ῥητὸν διὰ τὸν Ἀντίοχον, ὅπου ἐφονεύθη ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους, μ' ὅλον, ὅπου σφάλλουσι, καὶ δείχνουσι τὸ πεῖσμά τους, μὴ θέλοντες νὰ τὸ ἐξηγήσουν διὰ τὸν ἀληθινὸν Μεσσίαν, ὅμως ἐξηγοῦσι τὴν λέξιν Ἰκαρὲτ, θέλει φονευθεῖ, κατὰ τὸ νόημα τῆς Βουλγάτας τῶν Λατίνων, καὶ ὄχι καθὼς τὸ ἐννοεῖ ὁ Ἀβενάσρας.

Παραφρονεῖ ὁμοίως ὁ Ῥαββὶ Σααδιά· δὲν θέλει νὰ προσαρμόσῃ εἰς τὸν Μεσσίαν τὴν Προφητείαν τοῦ Δανιὴλ, καὶ λέγει, ὅτι τὸ νόημα τοῦ ῥητοῦ εἶναι, ὅτι εἰς τὸ τέλος τῶν ἑβδομήκοντα Ἑβδομάδων, δηλαδὴ τῶν 490. χρόνων, θέλουν ἀποθάνει ὅλοι οἱ Ἱερεῖς. Σφάλλει βέβαια ὁ παλαίπωρος· διότι καθὼς πρὸ ὀλίγου εἶπον, δὲν ἠμποροῦσαν οἱ Ἱερεῖς νὰ ὀνομάζονται μὲ τοῦτο τὸ ὄνομα τοῦ Μεσσία, ἤγουν ἀλειμ-

μενε. διατι εις εκεινον τον καιρον οι Εβραιοι δεν
ειχον ετε ελαιον δια χεισμα, ετε Προφητας, ο-
που να τες χρεισιν. Ο Ραββι Αβραβανελ, αν κ
ειναι εχθρος θανασιμος της Χειστιανων, εξηγων-
τας το λ'. Κεφ. της Εξοδε, ομολογει τετω τω α-
ληθειαν, κ λεγει: „ Θελει ευρει, οτι δεν εσα-
„ θη Ιερευς χεισμενος εις τον δευτερον Ναον,
„ διατι ητον κρυμμενον το ελαιον της χειτεως,
„ το οποιον εκρυβη εις τον καιρον τε Ιωσια με
„ αλλα πραγματα, κ δεν ητον συγχωρημενον
„ εις τινα να καμη αυτο το ελαιον. Ωτε δεν
ημπορει κατ' αδενα τροπον να λεγη· οτι δια το,
εξολοθρευθησεται χεισμα, εννοενται οι Ιερεις.

Πολλας κ διαφορες εξηγησεις διδεσιν οι Ραββινοι
εις τω ανωθεν Προφητειαν, το οποιον ειναι μεγα ση-
μειον τε ψευδες, μη συμφωνεσαι αναμεταξυ των εις
πραγμα τοσον αναγκαιον, οντας βεβαιον, οτι ο Θεος
ωμιλησε δια ενα μονον υποκειμενον δια μεσε τε
Αγγελε εις τετω τω αποκαλυψιν, οπε εγινεν
εις τον Δανιηλ.

Διηγειται το Αγιον ρητον εις τω Γενεσιν εν Κεφ.
μθ'. οτι θελοντας ο Ιακωβ πειν τε θανατε να
προειπη εις τες υιες τε εκεινο, οπε εμελλε να συμ-
βη εις τον Κοσμον, ομιλωντας με τον Ιεδαν τον
τροπον υιον τε, προβλεπωντας, οτι απο τω φυλω
τε κ απο τω διαδοχω τε εμελλε να ελθη ο προσ-
δοκωμενος Μεσιας, ετω τε ειπεν: „ εκ εκλειψει
„ Αρχων εξ Ιεδα, κ Ηγεμενος εκ της μηρων
αυ-

τε, εως αν ελθη ω αποκειται. Ενα λοιπον
απο τα φανερα σημεια, οπε εδωκεν αυτος δε να
γνωεισωμεν τω ελπιδα τε Μεσια, εσαθη η ελ-
λειψις τε σκηπτρε απο τω φυλω τε. Το λοιπον
χηματιζομεν τετο το επιχειρημα· η εξεσια επρεπε
να διαμεινη εις τω φυλω τε Ιεδα εως τον ερχο-
μον τε επιθυμητε Μεσια. Αλλα το σκηπτρον α-
φηρεθη απο τον φυλω τε Ιεδα, ετε διοικηται
αναμεταξυ εις αυτες Ηγεμονεια, κ εξεσια Δεσπο-
τικη· το λοιπον ηλθεν ο Μεσιας. Κατα αληθειαν
ειναι τοσα τα σοφισματα, οπε μεταχειριζονται οι
Εβραιοι δια να δωσεν ψευδεις εξηγησεις εις αυ-
το το ρητον, κ δια να τα αναιρεση τινας, ειναι
χρεια απο ενα μακρον συγγραμμα, οθεν πεμ-
πω τον δυσεβη αναγνωτην, εις εκεινο, οπε εχρει-
ψα περι τετε, εις τες Ιερεμιε δηλονες, εις τον
δευτερον Τομον της Γενεσεως, απο τα φυλ. 322.
εως τα φυλ. 380.

Η εξυρω οπε δεν ελειψαν τινες Εβραιοι να βε-
βαιωνεν, οτι διοικηνται εκειθεν απο τον ποτα-
μον Σαββατιων, Ηγεμονες, Βασιλεις, κ μεγα-
λη εξεσια. Αλλα τετα ειναι ονειρατα, χιμειραι,
κ πλασματα. διοτι τοσοι κ τοσοι, οπε επερι-
πατησαν τον Κοσμον ολον, κ ετυπωσαν τω ο-
δοιποριαν τες, τινας δεν καμνει ενθυμησιν τετης
της Βασιλειων, ετε η εξυρησιν οι Εβραιοι με ποιες
σωωρδυεσιν· ετε σμιξιν εχεσι με αυτες. Οθεν
ειναι φανερον σημειον, οτι ειναι ονειρον κ ματαιο-

ταιότης ὅλον. Ἀλλὰ αὖ ἡμὶ ὑποθέσωμθ διὰ ἀληθινόν τοῦτο, ὅτι δύρίσκονται τοιαῦτα Βασίλεια, ὁπᾶ εἶναι ἀδωάτον, τᾶτα δὲν εἶναι εἰς τὶν φυλὶν τᾶ Ἰάδα, καθὼς ἐπροφήτδυσεν ὁ Ἰακώβ. Εἰς τόσον ἐπειδὴ ἔλειφε τὸ σκῆπτρον εἰς τὶν φυλὶν τᾶ Ἰάδα, εἶναι σημεῖον, ὅτι ὁ Μεσίας ἦλθε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΛΓ'.

Διὰ τὰς τιμωρίας, ὁπᾶ πάχει τώρα ἡ Συναγωγὴ τᾶ Ἑβραίων, διατὶ δὲν θέλει νὰ δεχθῇ τὸν Μεσίαν, ἡμὶ διὰ τὶν ἰχυρογνωμίαν, τύφλωσιν ἡμὶ μῖσος, ὁπᾶ ὁμολογεῖ πρὸς τὸν Χεισιανόν, ἐξόχως δὲ πρὸς τὸν Νεοφώτισον.

ΔΕΝ εἶναι πρᾶγμα ἀσυνήθισον τὸ νὰ δύρίσκεται εἰς Δυλείαν ὁ Ἰδδαϊκὸς λαὸς, ἡμὶ εἰς σενοχωρίας, ἡμὶ παλαιπωρίας. διότι ἐσάθησαν τόσαις ἡ παρανομίαις τες, ἡμὶ τόσον καπραμοναις ἡ κακίαις τες, ὁπᾶ ἕως ἀπ' αὐτὶν τὶν ἀρχὶν, ὁπᾶ ἔλαβεν αὐτὲς ὁ Θεὸς ὑπὸ τὶν προσασίαν τε, ἡμὶ τὲς ἐχώεισεν ἀπὸ τὰ λοιπὰ ἔθνη μὲ πολλὰ σημεῖα, ἡμὶ τέρατα, δύθὺς τὰ ἐμπαχειρίσθησαν κακῶς, δείχνοντες μεγαλωτάτην ἀχαρισίαν, μὲ τὴν ὁποίαν παρώργισαν τὸν Θεὸν, ἡμὶ ἔπαθον πολλὰ βάσανα, ἡμὶ ἐκαταβέχθησαν ἀπὸ σκληρὲς διωγμές.

Δὲν εἶναι λοιπὸν θαυμασὸν, αὐίσως τώρα εἶναι τόσον ἀχρεῖοι, ἡμὶ ἀπερρίμμενοι, ὄντες σὺοχοι μιᾶς ἁμαρτίας μεγαλητέρας ἀπ' ὅσας ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ σὲας λαὸς, ὁπᾶ εἶναι ἡ Θεοκτονία, ἡμὶ τὸ νὰ μὴ θέλῃ νὰ δεχθῇ διὰ ἀληθινὸν Μεσίαν τὸν Κύριον Ἰησᾶν Χεισὸν, ὁπᾶ ἐπάχθη εἰς αὐτὲς τόσες αἰῶνας προτήτερα. (εἰς τόσον ἐγὼ ἐπειδὴ ἔγραφα ἕως τώρα τὶν Ἰσορίαν τᾶ Ῥηπῶντες, ταῖς γνώμαις, ὁπᾶ κρατᾶσι, ἡμὶ τὶν αἱρεσίντες, κείνω εὔλογον νὰ τελειώσω τᾶτο τὸ σύγγραμμα, παρασαίνωντας εἰς τὸν δυσυχισμενὸν Ἑβραῖον τὶν ἀξιοθάκρυτον κατάσασιν, εἰς τὶν ὁποίαν δύρίσκεται, ἡμὶ τὸ μέγα μῖσος, ὁπᾶ ὁμολογεῖ ἐναντίον τᾶς Χεισιανικᾶς Πίσεως. ἡμὶ καθὼς εἰς σὲαν ἀθενῆ, ὁ ὁποῖος ἔσωντας ἡμὶ νὰ ἔχασε τὶν ὄρεξιν, κάθε βοφὴ, ὁπᾶ ἤθελε τᾶ προσφερθῇ, ἀγκαλὰ ἡμὶ νόσιμος ἡμὶ καλὴ, φαίνεται ἄοσος ἡμὶ πικρὰ διὰ τὶν ἀθενειαν τᾶς γδύσεώς τε, ὕτω συμβαίνει ἡμὶ εἰς τὶν παλαίπωρον Συναγωγὶν τᾶ Ἰδδαίων, ἡ ὁποία ἔσωντας ἡμὶ νὰ δύρίσκεται ἀθενὴς διὰ τὶν ἔλειφιν τᾶς Θειας βοηθείας, μισεῖ ὑπερβολικὰ τὶν Χεισιανικὶν Πίσιν, (ἡμὶ ἤθελε τὶν καταξέξῃ αὐίσως τᾶς ἤθελον ἦσαι συγχωρημενὸν,) ὁπᾶ εἶναι τὸ ὀξέρετον ἰαξικὸν ἡμὶ τὸ ἀντιφάρμακον εἰς ὅλα τὰ κακὰ, ὁπᾶ πάχει. ἡμὶ τᾶτο εἶναι, ὁπᾶ γὶν καπασαίνει πλέον πταίσειαν ἔμπροσθεν τᾶ Θεᾶ, ἡμὶ τὸν παρακινεῖ νὰ ξεφορτώσῃ κατ' ἐπώωτης, τὰ βέλη τᾶς ἐκδικήσεώς τε, καθὼς ἀναγινώσκεται εἰς τὶν Θειαν Γραφὶν νὰ ἔκαμψ εἰς τὸν περασμενὸν καιρὸν, ἀγκαλὰ ἡμὶ νὰ μὶν ἐσάθησαν τόσον σκληραὶ τιμωρίαι, καθὼς τώρα, ὄντες σὺοχοι

χοι, ὅχτὶ ἐφόνδυσαν τὸν ἰδιόντες ποιμένα, καὶ ἀληθινὸν Μεσσίαν, ἔργον καμωμένον ἀπὸ τὰς προγόνας των, βεβαιωμένον δὲ καὶ κεκυρωμένον καθ' ἡμέραν ἀπ' αὐτὰς μὲ τὸν ἐχυρογνωμίαν τας.

Εὐθὺς ὁπὰ δὶγῆκαν ἀπὸ τὸν Λἴγυπτον, καὶ εἰσέβησαν εἰς τὸν ἔρημον, ἡμάρτησαν εἰς τόσας ξόπας, ὁπὰ ἔγιναν ἄξιοι νὰ τὰς παιδδύσῃ ὁ Θεὸς ποικιλοξόπως, καὶ νὰ τὰς βασανίσῃ μὲ θανάτον, καὶ μὲ φερμακερὰς ὄφεις. Τέλος πάντων ἀπόκτησαν τὸν γλῶ τῆς ἐπαγγελίας, καὶ ὀλίγον ὕστερον ἀτίμασαν τὸν μεγαλοπρέπειαν τὰ Κυρίε. ἔσωπας καὶ νὰ ἔκαμαν τὸ μεγαλώτατον ἁμάρτημα, ὁπὰ εἶναι ἡ ξομερὴ καὶ βδελυκτὴ εἰδωλολαξεία. καὶ διὰ παίδδυσιν ἐτὰς τοιάτα ἐγκλήματος παρέδωκεν αὐτὰς ὁ Θεὸς εἰς χεῖρας τῆς ἐχθρῶν τας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐκακώθησαν μὲ πολλὴ σκληρότητα, καὶ κὶ καιρὰς τὰς ἐλδυθέρωνε πάλιν διὰ μέσε τῆς Κειτῶν, καθὼς δὶείσκεται γεγραμμένον εἰς τὸ Βιβλίον τῆς αὐτῶν Κειτῶν.

Αὐτοὶ ἐπαρώργησαν τὸν Θεὸν λαξδύσαντες τὰ εἴδωλα, καὶ ἰωαγκάθησαν νὰ εἶναι ὑποκάτω εἰς τὸν σκλαβίαν τᾶ Βασιλέως Μεσοποταμίας Χωσαρσαθαΐμ χρόνας ὀκτώ. Ὕστερον ἀπὸ τέτας τὰς ὀκτὼ χρόνας ἐπέστρεψαν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ ἐλδυθερώθησαν ἀπὸ τὸν Γοθονιὴλ, καὶ ἐπεκράτησεν αὐτὶ ἡ ἐλδυθερία χρόνας τεσσαράκοντα. μετὰ δὲ τὸν θανάτον Γοθονιὴλ πάλιν ἐπροσκυύησαν τὰ εἴδωλα, καὶ ἐδοκίμασαν τὸν ὀργὴ τᾶ Θεᾶ, καὶ ἔγιναν δῦλοι τᾶ Ἐγλὼμ Βασιλέως Μωαβιτῶν, καὶ ἐσάθησαν ὑπὸ τὸν

τὸν δελείαν τὰ χρόνας δεκοκτώ. μετὰ ταῦτα ἐλδυθερώθησαν ἀπὸ τὸν Ἀὼδ Κειτὸν τᾶ Ἰσραὴλ, ὅς τις ἐφόνδυσεν αὐτὸν τὸν Ἐγλὼμ μετὰ δόλε. καὶ ἐπεκράτησεν ἡ ἐλδυθερία χρόνας ὀκτώ. καὶ πάλιν ἐλάξδυσαν τὰ γλυπτὰ, καὶ ἔγιναν δῦλοι Ζαβεὶν Βασιλέως Χαναὰν, καὶ ἔθλιψεν αὐτὰς χρόνας εἴκοσι. καὶ μετενόησαν ἀπὸ τὰ σφάλματά τας, καὶ ἐλδυθερώθησαν ἀπὸ Δεβώραν τὸν Προφήτισαν. καὶ πάλιν ἐλάξδυσαν τὰ εἴδωλα (ὦ μακροθυμία τᾶ Θεᾶ) καὶ ἔγιναν δῦλοι τῆς Μαδιανιτῶν χρόνας ἑπτά. καὶ μετανόησαν, καὶ ἐλδυθερώθησαν ἀπὸ τὸν Γεδεών. καὶ πάλιν ἐπροσκυύησαν τὰ εἴδωλα, καὶ ἔδωκεν αὐτὰς ὁ Θεὸς εἰς χεῖρας τῆς υἱῶν Ἀμμών, καὶ ἔθλιψαν ὅλας τὰς Ἰουδαίας, ὁπὰ ἦσαν πέραν τᾶ Ἰορδάνε χρόνας δεκοκτώ. καὶ ἐλδυθέρωσεν αὐτὰς Ἰεφθάε. καὶ ἡ σύχασαν χρόνας ἑξήκοντα καὶ ὀὗα, καὶ πάλιν ἔκαμαν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίε, καὶ ἐλάξδυσαν τὰ γλυπτὰ, καὶ παράδωκεν αὐτὰς ὁ Θεὸς εἰς χεῖρας τῆς ἀλλοφύλων ἔτη τεσσαράκοντα. ὅλα τᾶτα δὶείσκηνται γεγραμμένα εἰς τὸ Βιβλίον τῆς Κειτῶν ἀπὸ τὸ ξίτον Κεφάλαιον ἕως τὸ δέκατον ξίτον.

Τρομερὰ ὁμοίως ἐσάθη ἡ σκλαβία, ὁπὰ ὑπέμειναν εἰς Βαβυλῶνα χρόνας ἑβδομήκοντα. ἀλλ' ἐλδυθερώθησαν καὶ ἀπ' αὐτὸν διὰ μέσε τᾶ Ἔσδρα, καὶ ἐκτίσθη πάλιν ὁ Ναὸς διὰ προσαγῆς τᾶ Βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ ἀπόλαυσαν εἰρὴνην ἕως τῆς παρεσίας τᾶ Κυρίε Ἰησᾶ Χριστᾶ. Εἰς τὸν ὁποῖον μὴ θελήσαντες νὰ ὑποταχθῆν διεσκορπίθησαν εἰς

ὅλον

λου τὸν Κόσμον μὲ σκληροπάτιω δελεάν, καὶ ἐπαιδεύθησαν μὲ πολλὰς τόπους, καθὼς διηγεῖται ὁ Ἰωάννης εἰς τὴν Ἱστορίαν τους, τὰς ὁποίας ἐν συντόμῳ θέλομεν ἀναφέρει.

Τεσσαράκοντα καὶ δύο ἔτη ὕστερον ἀπὸ τὴν ἀνάληψιν εἰς Οὐρανὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Τίτος καὶ Οὐεσπεσιανὸς ἐγκρέμνισαν τὸν Ναὸν, καὶ ἐφόνευσαν χεδὸν ἀμέτρητον πλῆθος Ἑβραίων. Ἕως ὁπὸ ἐπεκράτησεν ἡ πολιορκεία τῆς Ἱεροσολύμων, ἀπωλέσθη ἀπὸ τὰς προειρημένας Ἰουδαίας σῶα μιλιῶν, καὶ ἑκατὸν χιλιάδες. καὶ ἠχμαλώτισε πλῆθος πολὺ ἀπ' αὐτὰς, ἀπὸ τὰς ὁποίας μέρος ἐφέρθη εἰς Θείαμβον, καὶ ἐπομπεύθη εἰς ταῖς στράταις τῆς Ρώμης, καὶ ἄλλοι ἐπέμφθησαν εἰς Αἴγυπτον διὰ νὰ δουλεύσουν εἰς τὰ δημόσια κτίσια, καὶ ἄλλοι διεμοιράθησαν εἰς τὰς Ἐπαρχίας διὰ νὰ ῥιφθῶν εἰς καιρὸν τῆς δημοσίων θεάτρων εἰς τὰ θηρία, καὶ νὰ γίνουν βορὰ τους.

Μετὰ τοῦτο δὲν ἐπέρασαν περισσότεροι ἀπὸ πενήκοντα χρόνοι, καθὼς διηγεῖται ὁ Εὐσέβιος εἰς τὸ τέταρτον Βιβλίον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τους Ἱστορίας, καὶ ἐκίνησε πολέμον κατ' αὐτῶν Ἀδριανὸς ὁ Αὐτοκράτωρ, καὶ εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον ἀπωλέσθησαν πολλοὶ Ἑβραῖοι, ὁπὸ ἔμειναν ἀπὸ ταῖς περασμέναις δυσυχίαις. καὶ εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐπρόσαξεν ὁ Βασιλεὺς Ἀδριανὸς νὰ μὴ τολμήσῃ τινὰς ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους νὰ εἰσέβῃ εἰς Ἱεροσόλυμα, συκώνοντάς τους ὅλῳ τῷ ἐλπίδα, ὁπὸ εἶχον διὰ νὰ κτίσουν πάλιν τὸν καπνδαφισμένον Ναόν.

Εἰς

Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου ἐτόλμησαν οἱ Ἑβραῖοι νὰ ἀνακαινίσουν τὸν αὐτὸν Ναόν, ἀλλ' ἔχοντες τὸν Θεὸν ἐναντίον εἰς τὰ θελήματά των, ἔλαβε δυσυχισμένως ἔκβασιν ὁ σκοπός των. εἰς τοσοῦτον ἐπρόσαξεν ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, ὅτι διὰ ποινὴν τῆς προπετείας αὐτῶν τόλμης, νὰ ἤθελαν κοπῇ τὰ αὐτία τους, καὶ νὰ τοὺς διασκορπίσουν εἰς διαφόρους Εὐπαρχίας καὶ Βασίλεια, καθὼς τὸ διηγεῖται ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος εἰς τὴν Ὁμιλίαν τοῦ κατ' Ἰουδαίων.

Ὀλίγον ὕστερον Ἰουλιανὸς ὁ Ἀποστάτης ἐχθρὸς θανάσιμος τῆς ὀπαδῶν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπρόσαξε τοὺς Ἑβραίους νὰ προσφέρουν καὶ αὐτοὶ θυσίας καθὼς οἱ Ἐθνικοί. Καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνοι τοῦ ἀπεκρίθησαν, ὅτι ὁ Νόμος δὲν ἔδιδεν ἄδειαν εἰς αὐτοὺς νὰ θυσιάζουν ἔξω ἀπὸ τὸν Ναὸν, ἐπρόσαξεν ὁ Ἰουλιανὸς νὰ ἀνακαινισθῇ ὁ Ναὸς μὲ ἐδικά του ἀναλώματα. ὅθεν ἐχάρησαν μεγάλως οἱ Ἑβραῖοι, οἱ δὲ Χριστιανοὶ ἔμειναν γεμάτοι ἀπὸ θλῖψιν καὶ πόνον. Ἀλλ' ὁ Ἅγιος Κύριλλος, ὁπὸ ἦτον Ἐπίσκοπος τότε τῆς Ἱεροσολύμων, ἐπαρηγόρησεν αὐτοὺς, παρακινῶντάς τους νὰ ἔχουν σῶα ἀληθινὸν θάρρος· πῶς ὁ Θεὸς ἔμελλε νὰ πληρώσῃ ἐκεῖνο, ὁπὸ εἶπε διὰ στόματος τοῦ Προφήτου Δανιὴλ ἐν Κεφαλαίῳ θ'. καὶ ἐν Κεφαλ. κδ'. τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου, καὶ δὲν ἤθελεν ἀφήσῃ μετὰ τοῦτο παντελῶς τὸν Ναὸν νὰ γίνῃ νέα οἰκοδομὴ, καὶ ὅπως ἠκολούθησε. διότι ἔσωπας καὶ νὰ ἄρχισαν οἱ Ἑβραῖοι τοῦτο τὸ ἔργον ἐκρε-

ἐκρεμνίσθη ἡ οἰκοδομὴ τῶν ἀκόλουθον τύπτα ἀπὸ σῶα ξομερὸν σεισμόν, καὶ ἔσμιξε ταῖς πέτραις ἐκείναις μὲ ἄλλαις πέτραις μιᾶς οἰκοδομῆς πλησιοχώρε. Εἰς τόσον ἐσώθρεξε πλῆθος πολὺ λαὸ ἀπὸ διάφορα μέρη διὰ νὰ ἰδῇ τοῦτο τὸ θαῦμα. καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ὁπού ἔσεκαν ὅλοι σωαθροισμένοι θεωρῶντες μὲ προσοχὴ, ἦλθε φωτία μεγάλη ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν, καὶ κατέκαυσεν ὅλα τὰ ἐργαλεῖα τῶν ἀρχιτεκτόνων, καὶ ὅλων τῶν ὅλων, ὁπού εἶχαν ἑτοιμάσῃ διὰ τῶν οἰκοδομῶν, καὶ ἐπεκράτησεν αὐτὴ ἡ φωτία ὅλων τῶν ἀκόλουθον ἡμέραν. Καὶ εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐφαίνοντο εἰς τὰ φορέματα τῶν Ἑβραίων ὡραιότατοι Σταυροὶ, ἐχηματισμένοι μὲ λαμπροτάτας ἀκτίνας, μὲ ἔκπληξιν μεγάλων τῶν πεπεσώτων. οἱ δὲ Ἑβραῖοι ἀπέθνησκον ἀπὸ τῶν λύσαντες. διότι μὲ ὅλαις ταῖς ἐπιμέλειαις, ὁπού ἐπιχειρίθησαν δὲν ἠδυνήθησαν τὰ ξαλείψουν ἐκείνες τὰς Σταυρούς. Διηγεῖται τοῦτο τῶν Ἰσοείαν ὁ Ῥαφῖνος εἰς τὸ ιβ'. Κεφάλαιον τῶ πρώτω Βιβλίω, καὶ ὁ Ἅγιος Ἰωαννης ὁ Χρυσόσομος βεβαιώνει, ὅτι τοῦτο τὸ θαῦμα ἐσωέβη καὶ εἰς τὸν καιρόν τω. τοῦτο τῶ πράγματος, λέγει εἴμεθε Μάρτυρες ἡμεῖς. διότι εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐδικόν μας ἐσωέβησαν τοῦτα εἴκοσι χρόνως προπότερα.

Ὀλίγον ὕστερον, δηλαδὴ εἰς τὰς 430. χρόνως ἐπὶ τῆς Βασιλείας Θεοδοσίω τῶ δευτέρω, καὶ Οὐαλεντιανῶ τῶ ξίτω, ἔλαβον οἱ Ἑβραῖοι μίαν παρομοίαν δυσυχίαν εἰς τὸ νησίον τῆς Κρήτης εἰς τοιοῦτον ξόπον,

πον, καθὼς ἱστορεῖ ὁ Σοφὸς Βιλλέγας εἰς τὸν πρῶτον Τόμον, ἐν Κεφ. ιβ'. Ε"να Δαιμόνιον, ὁπού μεταχηματίθη εἰς ἀνθρωπίνω μορφὼ, ἔκαμε νὰ προσκυνηθῇ ἀπὸ τὸς Ἑβραίους διὰ Μεσσίας, λέγοντάς τος πῶς ἦλθε διὰ νὰ ἀνταμείψῃ τὸν ὑπομονὼ, ὁπού ἔδειξαν εἰς τὰς παλαιπωρείας, καὶ διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν λαὸν ἀπ' ὅλας τὰς σκοχωρείας τω. καὶ ἔταζεν εἰς αὐτὸς σωματικὰς παρηγορίας, χωρὶς νὰ ὁμιλήσῃ παντελῶς περὶ τῆς ψυχικῆς σωτηρίας, καὶ διὰ τὰ πνευματικὰ ἀγαθά. Οἱ Ἑβραῖοι ἔδωκαν εἰς αὐτὸ τελείαν πίσιν, καὶ τὸ ἠκολούθησαν μὲ ὅλων τῶν ἐπιμέλειαν, ἔταζε δὲ εἰς αὐτὸς νὰ τὸς κάμῃ νὰ περάσουν τῶν θάλασσαν χωρὶς κίνδυνον, καθὼς οἱ παλαιοὶ Πατέρες των. ὡς δὲν ἔφθασεν ἡ ἡμέρα τοῦ τελείματος, προηγεῖτο ἔμπροσθέν τος τὸ Δαιμόνιον ὁδηγῶντάς τος ἀπὸ κάποιαις στράταις δύσβαταις καὶ κρημνώδεις, καὶ ἀπὸ βουνὰ πολλὰ πετρώδη. Καὶ ὅταν τὸς ἔφερεν εἰς τῶν κορυφῶν τῶν τρομερῶν βουνῶν, τὸς ἐπρόσταζε νὰ πέσουν ἀπ' ἐκεῖ, βεβαιώνοντάς τος, ὅτι θέλουν ὑποδεχθεῖ ἀπὸ Ἀγγέλους, καὶ δὲν θέλουν πάθει καμίαν βλάβω. μερικοὶ λοιπὸν ἀπ' αὐτὸς ὑπήκουσαν, καὶ ἐπλήρωσαν τὸν κανόνα, διότι ἐσωτείφθησαν. ὅσοι δὲ δὲν ἠθέλησαν νὰ πέσουν, ἐρρίφθησαν βιαίως ἀπ' ἐκεῖνο τὸ Δαιμόνιον, καὶ ἀπολέσθησαν ὅλοι ἀθλίως, ἔξω ἀπὸ ὀλίγους τινάς. οἱ ὁποῖοι ἔσωπας καὶ νὰ ἔπεσαν εἰς τῶν θάλασσαν, ἐπιάσθηκαν ἀπὸ κάποιους ψαράδες, καὶ ἠλευθερώθησαν. ἠθέλησεν ὁ Θεὸς νὰ

ἀποφύγωσι τὸν θάνατον, διὰ νὰ εἶναι Μάρτυρες σὺν μεγάλῳ σφάλματος, ὅπου ἔδωκαν πίστιν εἰς τὸν ψευδῆ Μεσσίαν τους.

Πολλὰς ἄλλας παλαιπωρείας ἔπαθε τὸ γένος τῶν Ἑβραίων καὶ ὑποφέρει κατὰ τὸ παρὸν διὰ ποινὴν τῆς ἀπειθείας, ὅπου ἔδειξε πρὸς τὸν Θεὸν, μὴ θέλωντας νὰ δεχθῇ τὸν Μεσσίαν τὸν ἀπεσταλμένον εἰς αὐτὸς ἀπὸ τὸν Θεόν. καὶ εἶναι τόσα τὰ βάσανα εἰς τὰ ὁποῖα ἐσάθησαν ὑποκείμενοι, ὅπου νὰ θελήσῃ τινὰς νὰ τὰ διηγηθῇ ἐδῶ, εἶναι τὸ νὰ μὴ θέλῃ ποτὲ νὰ δώσῃ τέλος. Ἂς ἰδῇ ὁ ἀναγνώστης τὰς συγγραφεὶς, ὅπου διηγοῦνται περὶ τοιαύτης ὑποθέσεως, καθὼς εἶναι ὁ Εὐσέβιος, ὁ Βαρώνιος, καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

Ἂς περάσωμεν λοιπὸν, καὶ ἂς εἰπῶμεν ἐν συντόμῳ διὰ τὴν τυφλότητάτους, καὶ διὰ τὸ μῖσος, ὅπου ὁμολογοῦσιν ἐναντίον τῆς Χριστιανῶν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον θέλομεν γνωρίσει τὴν τιμωρίαν, ὅπου πάσχουσι κατὰ τὸ παρόν. ἡ ὁποία διὰ νὰ εἶναι μεγαλητέρα ἀπ' ἐκείνας, ὅπου ὑπόφεραν εἰς τὸν περασμένον καιρὸν οἱ Ἑβραῖοι, τόσον διὰ τὸ μάκρος τοῦ καιροῦ, ὅσον καὶ διὰ τὴν ποινὴν, ὅπου πάσχει ἡ ψυχή των, ὥπας ὑστερημένη ἀπὸ τὸ Θεῖον φῶς, καὶ ἀπὸ τὴν γνῶσιν τῆς πνευματικῶν ἀγαθῶν, δείχνει φανερὰ, ὅτι τὸ ἁμάρτημά τους εἶναι μεγαλήτερον ἀπ' ἐκεῖνο, ὅπου ἄλλαις φοραῖς ἔκαμαν. τὸ χειρότερον ὅμως εἶναι, ὅπου γνωρίζουσι τὸ κακόν τους, καὶ δὲν θέλουσι νὰ ὑπάγωσιν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἁρμοδίου ἰατροῦ εἰς αὐτούς.

Ὅσον

Ὅσον δὲ τὴν τυφλότητάτους εἶναι βέβαιον, καθὼς ἡ δοκιμὴ μᾶς διδάσκει, ὅτι ἀληθεύσαν εἰς τὸν Ἑβραϊκὸν λαὸν ὅλαις ἡ καπάραις, ὅπου ἐδόθησαν ἀπὸ τὸν Μωϊσῆ εἰς τὸ Δευτερονόμιον ἐν Κεφ. κζ'. καὶ ἀπὸ τὸν Ἡσαΐαν ἐν Κεφ. ς'. καὶ ἀπὸ τὸν Βασιλέα καὶ Προφήτην εἰς τὸν ξη'. Ψαλμὸν, ὅπου λέγει σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν. καὶ πολλὰ καλὰ τὸ βλέπομεν, ὅπου ἐσυμβήκωρα εἰς τὸν Ἑβραϊκὸν λαόν. διότι δυείσκεται εἰς αὐτὸν μία τύφλωσις, μεγαλητέρα ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην σωματικὴν τυφλότητα, πιστεύωντας ὁ παλαίπωρος νὰ ἰδῇ τὸ φῶς ἀνάμεσα εἰς τὰ σκότη, χωρὶς νὰ σοχάζεται, ὅτι ξεῖς φοραῖς ἐπαιδεύθη ἀπὸ τὸν Θεὸν μὲ θανατικὸν, μὲ πεῖναν, μὲ πολέμους, καὶ μὲ ἄλλας διαφόρους τρόπους, καὶ μ' ὅλον τοῦτο ἔσελνον εἰς αὐτὸς ὁ Θεὸς ἄνδρας Ἁγίους διὰ νὰ τὸν ἐπιστρέψουν, καὶ νὰ τὸν ὁδηγήσουν πάλιν εἰς αὐτόν. Καὶ πῶρα ὅπου δὲν εἶναι παίσης διὰ εἰδωλολατρείαν, ἔτε διὰ τόσα ἁμαρτήματα, ὅπου ἔκαμαν τὸν παλαιὸν καιρὸν, καὶ ὅμως βλέπεται ὑστερημένος ὄχι μόνον ἀπὸ Βασιλείαν καὶ ἐξουσίαν, ἀλλὰ καὶ διασκορπισμένος εἰς ὅλον τὸν Κόσμον. καὶ ἐκεῖνο ὅπου εἶναι τὸ χαλεπώτερον, δυείσκεται χωρὶς Προφήτας, καὶ χωρὶς βοήθειαις ψυχικαῖς, διδασκόμενος ἀπὸ Διδασκάλους, ὅπου ἄλλο δὲν τὸς δείχνουσι, παρὰ διδασκαλίαις διαβολικαῖς, ἐναντίαι ἐκείνων, ὅπου ὁ Θεὸς ἐθέσπισεν εἰς τὸν Νόμον.

Βλέπουσιν ἐκ τοῦ ἐναντίου σύδοξον τὴν Ἐκκλησίαν

τῶν Χριστιανῶν, ὄχι μόνον διὰ τὸν κοσμικὸν ὄγκον σίαν, ἀλλ' ἐκεῖνο ὁπὸ εἶναι πλέον ἀναγκαῖον, πεπλουτισμένον ἀπὸ τόσας διδασκαλίας, λελαμπρυσμένον ἀπὸ Θείαν διδασκαλίαν. διότι δὲν εἶναι ἀρετὴ, ὁπὸ νὰ τὸν προσάζῃ εἰς τὰς πίστεις μὲ πολλὴν ἀνάγκασιν. ὅντας ἁμαρτία, ὁπὸ νὰ μὴ τὰς παραγγέλῃ διὰ νὰ ἐπιμελῶνται παντοίῳ τρόπῳ νὰ τὸν ἀποφύγουσι. καὶ τέλος πάντων τὸ νὰ θέλῃ πῶρα ἡ Συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων νὰ σέκεται εἰς τὸν πλάνον της, τὸν ὁποίαν πολλοὶ ἐγνώρισαν, εἶναι μία μεγαλωπάτη τυφλότης, καὶ τόσον χειρότερα, ὁπὸ εἶναι θελιματική, καὶ δὲν τὸν συμπαθεῖ, ἀλλὰ μάλιστα τὸν κατηγορεῖ, καὶ τὸν δείχνει σύνοχον ἔμπροσθεν τοῦ Μεγάλου Θεοῦ.

Σιμὰ εἰς τὸν τύφλωσιν προθέτει ὁ Ἑβραϊκὸς λαὸς καὶ μίαν μεγάλην ἰχυρογνωμίαν, ἢ νὰ εἰπῶμεν ἀπιστίαν, σεκόμενος τόσον σερεὸς εἰς τὸν πλάνον του, ὁπὸ δὲν νικᾶται ποτὲ, ὅτε μὲ διδαχαῖς, ὅτε μὲ δικαιολογήματα. Ἀπὸ τούτου ὅμως τὸν ἰσχυρογνωμίαν ἠμπορῦμεν ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ νὰ δείξωμεν τὸν ἀλήθειαν τῆς Ἁγίας Καθολικῆς Πίστεως, καὶ τὸ ψεῦδος τῆς Ἰουδαϊκῆς θρησκείας. διότι ὅταν ὁ λαὸς τῶν Ἰουδαίων ἐβοηθεῖτο ἀπὸ τὸν Θεὸν μὲ τόσα σημεῖα, καὶ ἐδιδάσκετο ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Προφήτας, ἦτον πεπλουτισμένος ἀπὸ Νομὸν, καὶ ἀπὸ πολλὰ ἄλλα προτερήματα, καὶ ὅμως ἐπροσκυνοῦσε τὰ εἴδωλα τῶν πλησιοχώρων Ἐθνῶν. Καὶ τώρα ὄντας ὑστερημένος ἀπὸ Προφήτας, ἀπὸ Νομὸν, ἀπὸ θυσιασ-

σιασήρια, ἀπὸ θαύματα, καὶ ἀπὸ κάθε ἄλλο δικαιολόγημα, ὁπὸ νὰ ἠμπορῇ κἂν σκιωδῶς νὰ φαντάζεται πῶς εἶναι ὁ ἐκλελεγμένος λαὸς, μ' ὅλον τοῦτο σέκεται σερεὸς εἰς τὸν ψεύδη τὴν πίστιν. Δὲν αἰσθάνονται οἱ παλαίπωροι πῶς τὸ αἴτιον εἶναι, ὅτι ὄντας τότε καλὴ ἐκείνη ἡ Πίστις, καὶ ψεύδης ἐκείνη τῶν Ἐθνῶν, τὸ Δαιμόνιον δὲν ἔκαμνε τόσον ἀντίωσιν, καθὼς κάμνει τώρα, ὅταν εἶναι διὰ νὰ παραπίσῃ τὸν Ἰουδαϊσμὸν, καὶ νὰ ἀναγκαλισθῇ τὸν Κύριν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Πίστιν. Ἂν ὁ Ἑβραῖος θέλει νὰ ἐπιστρέψῃ παραυτοῦ μίαν ψεύδη θρησκείαν, καὶ ἐναγκαλίζεται μίαν Ἁγίαν Πίστιν. δὲν εἶναι λοιπὸν θαυμασὸν ὦ ὁ ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὁ διάβολος βάνει τόσας ἀνθίσασες, καὶ ἐμπόδια.

Εἶναι πολλαῖς αἱ ψευδεῖς ἐξηγήσεις, ὁπὸ δίδεσιν εἰς τὸν Θείαν Γραφὴν διὰ νὰ μὴ δεχθῇ τὸ ἀληθινὸν νόημα τῶν Ἁγιωτάτων Μυστηρίων τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως, ὥστε ἀπὸ Θείαν κατάραν δὲν δύσκεται τινὰς ἀναμεταξύ εἰς αὐτὰς, ὁπὸ νὰ συμφωνῇ εἰς ἐκεῖνα, ὁπὸ πρέπει νὰ πιστεύσῃ, πιστεύοντας καθ' ἕνας ἀπ' αὐτὰς καὶ τὸν ἰδίαν τὴν φαντασίαν, καὶ κατὰ τὸν διδασκαλίαν τῆς γνώμης τὸν. καὶ τοῦτο προέρχεται, ὅτι δὲν ἔχουσι κανόνα Προτεσῶπα, ὁπὸ νὰ ἀποφασίζῃ ἐκεῖνο, ὁπὸ πρέπει νὰ κάμουν.

Δίδουσιν αὐτοὶ περισσοτέραν Πίστιν εἰς τὰς Ῥαββίνας των, παρὰ εἰς τὰ ῥητὰ τῆς Θείας Γραφῆς. ἀλλ' ὅταν διαλέγονται μὲ τοὺς Χριστιανοὺς ἀρνοῦνται τὰς διδασκαλίας τῶν Ῥαββίνων τους. καὶ ἀπὸ τοῦτο

προέρχεται, ὅτι εἶναι δησκολώτατον τὸ νὰ κάμνῃ τινὰς διάλεξιν μὲ αὐτές. διότι δὲν ὁμολογοῦσι τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἀρνοῦνται ὡς καὶ αὐτὰ τὰ ἴδια ῥητά τους, καὶ ὅλον ἐκεῖνο, ὅπου ἔγραψαν οἱ Ῥαββῖνοί τους. καὶ λέγουσιν ἐκεῖνο, ὅπου εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τους, διὰ νὰ μὴν ἀναγκάζωνται νὰ ὁμολογήσουν τὴν ἀλήθειαν.

Τὸ μῖσος δὲ ὅπου ὁμολογοῦσιν οἱ Ἑβραῖοι ἐναντίον τῆς Χεισιανῶν, τινὰς δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ παρασήσῃ ἀρκετὰ μὲ λόγια. ἠμποροῦμεν ὅμως νὰ τὸ σοχαθοῦμεν ἀπὸ τὰ ἀσεβῆ τους ἔργα, καὶ ἀπὸ τὰς συχνὰς φόνες τῶν Χεισιανῶν Βρεφῶν, καὶ ἀπὸ ταῖς καταφρόνησες, ὅπου ἔκαμαν εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου, καὶ εἰς ἄλλας Ἁγίας εἰκόνας εἰς τὸ Βασίλειον τῆς Ἱσπανίας, καὶ Πορτογαλλίας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐξωστρακίσθησαν μὲ Βασιλικὸν θέσπισμα.

Ὀνομάζουσι τὰς Χεισιανὰς μὲ τὴν ὀνομασίαν Γοΐμ, δηλαδὴ, Ἐθνικάς. Ἂν ἰδοῦσιν σῦκα Βρέφος Χεισιανὸν τὸ ὀνομάζουσι Σκελετζ, ὅπου θέλει νὰ εἰπῇ ζῶον, ἢ ἀκάθαρτον. Διδάσκουσιν εἰς τὸ Ταλμὺδ, ὅτι εἰς αὐτὰς μόνας ἁρμόζει τὸ ὄνομα ἄνθρωπος, εἰς δὲ τὰ ἄλλα Ἔθνη ἐκεῖνο τὸ ζῶόν. Ἐγὼ δὲν διηγοῦμαι τοῦτο διὰ νὰ συλλαμβάνῃ οἱ Χεισιανοὶ μῖσος, καὶ ὀργὴν, καὶ κακοθελησίαν ἐναντίον τους, ἀλλ' ὁ σκοπὸς εἶναι, ὅπως ἀναγινώσκοντες οἱ Ἑβραῖοι τὰ φύλλα, νὰ ἤθελαν ἀνοίξῃ τὰ ὀμμάτιά τους, νὰ γνωρίσουν τὴν ἀλήθειαν, καὶ νὰ συχαθοῦν τὰ σφάλματά τους, καὶ νὰ

νὰ καταλάβουν, ὅτι τοῦτο τὸ ἔθνος εἰς τὸ ὁποῖον δὲν βασιλεύει ἡ ἀγάπη, δὲν γνωρίζει ἐπομένως τὸν ἀληθῆ Θεόν. ζητῶ ἀκόμη διὰ νὰ ἤθελαν κάμη μετὰ εἰλικρινείας τὴν σύγκρισιν τῆς διδασκαλιῶν τους μὲ ἐκείνας τῆς Χεισιανικῆς ἡμῶν Πίστεως.

Αὐτοὶ μισοῦσιν εἰς ἄκρον τὸν Χεισιανὸν, ἐξόχως δὲ τοὺς Νεοφωτίστους, καὶ δέονται μεγάλως τοῦ Θεοῦ ἓξ φορὰς τὴν ἡμέραν, νὰ μὴ τοὺς δώσῃ καιρὸν μετανοίας, καὶ νὰ ὑστερηθοῦν ἀπὸ πᾶσαν ἐλπίδα Σωτηρίας. μ' ὅλον τοῦτο ἡμεῖς οἱ Χεισιανοὶ ἀκολουθοῦντες τὴν διδασκαλίαν, ὅπου ἐδόθη εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὸν Θεῖον ἡμῶν Διδάσκαλον, τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χεισὸν, ἀγαποῦμεν τοὺς Ἑβραίους, παρακαλοῦμεν διὰ τὴν ἐπιστροφήν τους, καὶ νὰ ἀποδώσῃ καλὰ εἰς αὐτοὺς ὅπου μᾶς ἐπιθυμοῦσι τόσα κακά. καὶ ἄμποτε τότε ἡ ὑπερβολικὴ ἀνοια, καὶ ἡ μεγάλη ἀγάπη τοῦ Χεισιανοῦ, νὰ μὴν ἤθελε γένῃ ἀφορμὴ διὰ νὰ σκάνωνται πλέον σκληροὶ εἰς τὴν γνώμην τους. διότι βλέποντές μας αὐτοὶ, ὅπου φερνόμεθα πρὸς αὐτοὺς μὲ τόσην ἀγαθότητα, δὲν ὑφοῦσιν ὁλοτελῶς τοῦτην τὴν σκλαβίαν τους, καὶ ὅσον τιμοῦνται, τόσον περισσότερον ὑπερηφανεύονται, καὶ αὐξαίνει ἡ ἰχυρογνωμία τους, μὴ γνωρίζοντες τὸ καλὸν, ὅπου γίνεται ἀπὸ ἡμᾶς πρὸς αὐτοὺς, ὡσὰν ἔργον, ὅπου προέρχεται ἀπὸ ἀνθρώπους δυσεβεῖς, καὶ ἀγαθοποιοὺς, ἀλλὰ καταχρώμενοι αὐτὸ, ὡς πρᾶγμα χρεωστούμενον εἰς αὐτοὺς, πιστεύον-

πες ὅτι διατὶ εἶναι ὁ ἐκλεκτὸς λαὸς, ὁ ἠγαπημένος ἀπὸ τὸν Θεόν. ἐπιθυμῶ εἰς ἄκρον νὰ φέρωνται οἱ Χρισιανοὶ πρὸς αὐτὲς μὲ πολλὴ ἀγάπη, σοχαζόμενοι αὐτὲς ὡσὰν πλησίες των, καὶ τότε ἡ ἀγάπη νὰ εἶναι ἀληθὴς, ἐγκάρδιος, φιλάγαθος, καὶ ἐνεργὴς, εἰς ζόπον ὁπὲ νὰ μὴ φέρῃ εἰς αὐτὲς βλάβη διὰ τὴν αἰώνιον σωτηρίαν τες.

Μισὲσιν ὁμοίως οἱ Ἑβραῖοι, καὶ ἴσως περισσότερον ἀπὸ τὸ μῖσος, ὁπὲ ἔχυσι πρὸς τὲς Χρισιανὲς, τὲς ἐδικές των Αἱρετικὲς, τὲς λεγομένες ἀπ' αὐτὲς Καραΐμ, δηλαδὴ Κατὰ τὸ γράμμα· ὀνομάζονται δὲ ἔτως ἀπ' αὐτὲς, διατὶ δὲν πισεύσιν εἰς τὰς ψευδολογίας τῆς Ῥαββίνων, ἔτε εἰς τὰς ἐξηγήσεις, ὁπὲ κάμνυσιν, ἀλλ' ἐννοὲσι τὴν Θείαν Γραφὴν κατὰ τὴν σύνοιαν τὲ γράμματος. ἀνθὲσι τέτοι οἱ Αἱρετικοὶ εἰς Κωνσαντινέπολιν, εἰς Ἀλεξάνδρειαν, εἰς ὅλα τὰ Ἀνατολικὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας Ἐπαρχίας, ἔχοντες χωρισὴν τὴν Συναγωγὴν των ἀπ' ἐκείνην τῆς λοιπῶν Ἑβραίων, καὶ ὀνομάζονται ἀπ' αὐτὲς Ῥαββανῖται.

Δέομαι καὶ παρακαλῶ ἐκτενῶς τὴν ἀγαθότητα τὲ φιλανθρώπε Θεὲ, νὰ ἤθελα ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν, ὁπὲ ἔβαλα σωθέποντας τὲτο τὸ Βιβλίον, δηλαδὴ νὰ ἤθελε μεί̓ῃ φωτισμένος ὁ Ἑβραῖος, ὁ δὲ Χρισιανὸς ὅλως πεπυρωμένος εἰς τὴν ἀγάπην τῆς Ἁγίας Πίσεως, γνωρίζοντας καθ' ἡμέραν τὴν μεγαλωσύνην χάριν, ὁπὲ ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ

νὰ γεννηθῇ εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας, καὶ νὰ εἶναι φωτισμένος ἀπὸ τὰ Ἁγιώτατα Μυσήρια τῆς Καθολικῆς Εὐσεβείας. Εἰς τόσον ἐγὼ δίδω τέλος εἰς τὲτο τὸ Βιβλίον μὲ, ὑποτάσσωντας ὅσα ἔγρεψα εἰς αὐτὸ, εἰς τὴν ἔρδυναν καὶ κρίσιν καὶ διόρθωσιν τῆς Ἁγίας Καθολικῆς Ἐκκλησίας.

ΤΕΛΟΣ.

ΨΕΥΔΕΙΣ ΜΕΣΣΙΑΙ,

Τὰς ὁποίας ἐδέχθησαν, καὶ ἐπίσθυσαν οἱ Ἑβραῖοι.

Εἰς τὸν 130. χρόνον ἀπὸ Χριστῦ γεννήσεως, ἦλθεν εἷς Ἑβραῖος, ὀνομαζόμενος Βαρκοχὰβ, καὶ ὕστερον ὠνομάσθη ἀπ' αὐτὸς Βαρκοσβὰ υἱὸς ψεύδους. Ἐπιάσθη ἀπὸ τὸν Ἀδριανὸν, καὶ ἐθανατώθη. Οὕτως λέγει τὸ Ταλμούδ.

Εἰς τὸν 434. χρόνον, εἰς τὸν καιρὸν Θεοδοσίου τῦ Μικρῦ, ἐδέχθησαν ψεῦδη Μεσσίαν εἰς τὴν Νῆσον τῆς Κρήτης σῶμα κάποιον Ἑβραῖον ὀνομαζόμενον Βὰρ Κοτζίβα.

Εἰς τὸν 522. χρόνον, εἰς τὸν καιρὸν τῦ Ἰουστινιανοῦ τῦ Πρεσβυτέρου ἐδέχθησαν σῶμα ὀνομαζόμενον Δαναὰμ Αἰθίοπα.

Εἰς τὸν 1137. χρόνον, διηγεῖται ὁ Μαϊμονείδης, ὅτι εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐδέχθησαν οἱ Ἑβραῖοι διὰ Μεσσίαν σῶμα ἄνθρωπον ἀσεβῆ, καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸς ἰδίους Γάλλους ἐθανατώθη.

Εἰς τὸν 1138. χρόνον, εἰς τὴν Περσίαν ἐδέχθησαν σῶμα Ἑβραῖον ψεῦδη Μεσσίαν, καὶ ἐθανατώθη ἀπὸ τὸν Βασιλέα.

Εἰς

Εἰς τὸν 1157. χρόνον, εἰς τὴν Χώραν τῆς Κόρδοβας εἰς Ἱσπανίαν, ἐφάνη σῶμας Ἑβραῖος, καὶ ἐκήρυττετο διὰ Μεσσίας. Οὕτως λέγει ὁ εἰρημένος Μαϊμονείδης.

Εἰς τὸν 1167. χρόνον, εἰς τὸ Φεσσανὸν Βασίλειον ἐσυκώθη σῶμας Ἑβραῖος, κηρύττωντας τὸν ἑαυτόν τε ψεῦδη Μεσσίαν. Οὕτως γράφει ὁ Μαϊμονείδης πρὸς τὸς Ἑβραίους τῆς Μαρσιλίας.

Εἰς τὸν 1174. χρόνον, εἰς τὴν Περσίαν ἐφάνη σῶμας ἄλλος Ἑβραῖος, λέγωντας πῶς ἦτον ὁ Μεσσίας.

Εἰς τὸν 1176. χρόνον, εἰς τὴν Μοραβίαν, ἐφανερώθη σῶμας Ἑβραῖος, ψεῦδης Μεσσίας, ὀνομαζόμενος Δαβὶδ Ἀλμυσὲρ, ἐπιάσθη, καὶ ὕστερον ἐθανατώθη.

Εἰς τὸν 1197. χρόνον, εἰς τὸν καιρὸν Φερδινάνδε τῦ Καθολικῦ, ἐφάνη σῶμας ψεῦδης Μεσσίας, ὀνομαζόμενος Ἰσμαὴλ Σοφί.

Εἰς τὸν 1500. χρόνον, ὁ Ῥαββὶ Λεμελὶν ἐκήρυττε, ὅτι ἐφάνη τότε ὁ Μεσσίας.

Εἰς τὸν 1530. χρόνον, εἰς Ἱσπανίαν σῶμας Ἑβραῖος ὀνομαζόμενος Σολομὼν Μολχὸ ἐκήρυττε τὸν ἑαυτόν τε Μεσσίαν.

Εἰς τὸν 1615. χρόνον, εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἰνδίαν σῶμας Ἑβραῖος ἐκήρυττε τὸν ἑαυτόν τε ὡς Μεσσίαν.

Εἰς τὸν 1666. χρόνον, σῶμας Ἑβραῖος, ὀνομαζόμενος Σάββατον Ζεβὶ, ἐπισθύθη ἀπ' ὅλης τὰς

Ἑβραίους

Ἑβραίως ὡς ὁ προσδοκώμενος Μεσσίας, καὶ ὕστερον ἔγινε Τοῦρκος.

Εἰς τὸν 1682. χρόνον, εἰς Γερμανίαν, σύας κ[illegible] ποιος Ἑβραῖος, ὀνομαζόμενος Μαρδοχαΐς, ἐκήρυξε τὸν ἑαυτόν του διὰ Μεσσίαν.

Καὶ ἰδὲ, ὅπου ἀληθεύσαν ὅλον ἐκεῖνο, ὅπου ἐπροεῖπεν ὁ Χριστὸς, καθὼς εἶναι γεγραμμένον εἰς τὸ Κεφ. κδ'. ἐδ. ἑ. τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου· „ Πολ-
„ λοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγον-
„ τες· Ἐγώ εἰμι ὁ Χριστὸς (Μεσσίας) καὶ πολ-
„ λοὺς πλανήσουσι. Καὶ εἰς τὸ κδ'. ἐδάφ. Ἐγερ-
„ θήσονται γὰρ ψευδόχριστοι, καὶ ψευδοπροφῆται.

ΚΑΤΑ'ΛΟΓΟΣ

Διαφόρων Βιβλίων περιεχομένων ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ

ΑΝΤΩΝΙ'ΟΥ ΤΟΥ ΒΟ'ΡΤΟΛΙ.

Ἀλεξώδρα τοῦ Μακεδόνος. Ἰσοεία εἰς στίχον.
Ἀλεξάνδρα μυθολογικὴ Ἱστορία.
Ἀλκινόου Φιλοσόφου εἰς τὰ τοῦ Πλάτωνος δόγ-
ματα.
Ἀμαρτωλῶν Σωτηρία.
Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Διονυσίου.
Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος.
Ἀπόκοπος ὠφέλιμος πολλὰ διὰ τοὺς κοπιασμέ-
νους.
Βίος Αἰσώπου εἰς ἁπλοῦν φράσιν.
Βίος, καὶ Μῦθοι Αἰσώπου Γραικολατῖνοι.
Βοσκοπούλα, ἡ εὔμορφη.
Γαϊδάρου, Λύκου, καὶ Ἀλεποῦς.
Γένος, καὶ κατορθώματα Πέτρου Αὐτοκράτορος πάσης
Ῥωσσίας.
Γεωπονικὸν, ὅπου περιέχει Ἑρμηνείαις, πῶς νὰ
κεντρώνωνται, καὶ νὰ φυτεύωνται τὰ Δένδρη,
καὶ διάφορα Ἰατρικὰ ἀφ' ὅλου τοῦ Ὑγείαν.
Γνωμολογικὸν περιέχον τὸ καθ' Ἀλφάβητον τοῦ Χρυ-
σολωρᾶ Γνωμικὰ Μονόστιχα.

Γραμματικὴ Λασκάρεως.
Ἑτέρα Βασιλείωνος.
Ἑτέρα Σκυδερῆ Νέα.
Διάγνωσις περὶ Φύσεως, καὶ Διαφόρων Ζώων.
Διακονικόν.
Ἕτερα μὲ πετζί.
Διδασκαλία Θεωρικοπρακτικὴ, περὶ τῆς Πυρετῆς.
Διδασκαλία Χριστιανική.
Διήγησις τῆς Κρήτης.
Ἐκλογαὶ διαφόρων διλαβειῶν.
Ἑρμηνεῖαι δ' σεβεῖς περὶ Μιμήσεως Χριστ.
Ἑρβαν Διάλογος μετὰ τὸ Ἁγίου Γρηγορίου. Προσέτι ὁ Βίος τῆς Ἁγίας Μαρίνης, καὶ ἕτερα.
Ἐρωτόκριτος.
Ἐροφίλη, Τραγῳδία.
Ζωοβία. Πρᾶξις Δραματικὴ Πέτρου τοῦ Μετασασίου.
Ζητήματα διάφορα Θεολογικὰ τὰ Μεγάλου Ἀθανασίου.
Ζυγόμετρον, ἤτοι τὸ Ζυγία, καὶ Μέτρα.
Ἡμερολόγιον.
Θυσία τοῦ Ἀβραάμ.
Θεωρίαι Χριστιανικαί.
Ἱερὰ Κατήχησις Βέλγαρι, ἤτοι Ἐξήγησις τῆς Θείας Λειτουργίας, καὶ Ἐξέτασις τῶν Χειροτονημένων ἐπάνω εἰς τὰ Μυστήρια μετὰ καὶ πολλῶν ἄλλων.

Ἱσ-

Ἱστορία ἀληθὴς τῆς Βασιλείας Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος, καὶ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.
Ἱστορία Ἡμπερείου Βασιλέως τῆς Προβεντζας.
Ἱστορία Μωρέως.
Ἱστορία Νέα Ἀθήνων Κυθηρέων.
Ἱστορία τῆς Σκότζας.
Ἱστορικὴ Μεσαιωνία.
Ἰωσηλακοδρόμιον
Λεξικὸν Μικρὸν Τεσσάρων γλωσσῶν, τουτέστι τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἰταλικῆς, καὶ ἁπλῆς τῶν Ῥωμαίων.
Λειτουργία τοῦ Χρυσοστόμου Γραικολατινά.
Λόγοι Ψυχωφελεῖς εἰς τὸ Σωτήριον Πάθος.
Μιχαὴλ Βοεβόδα.
Μπερτόλδος, Βιβλίον ὡραιότατον.
Μῦθοι Αἰσώπου εἰς κοινὴν γλῶσσαν.
Νέος Θησαυρός.
Οἶκοι τῆς Θεοτόκου Ἑλληνικὰ, καὶ ἁπλᾶ.
Παλαιᾶς Ἱστορίαι ὅλου τοῦ Κόσμου τοῦ Κυρίου Ῥόλλιν, μεταφρασθεῖσαι εἰς ἁπλῶν φρόσιν, εἰς Τόμους Δεκάξη.
Παιγνίδιον δὰ τὸν καλὸν ἀνθρωπον τῶν Παιδίων τοῦ Κυρίου Ῥόλλιν.
Παιδαγωγία.
Περιγραφὴ τῆς σεβασμίας, καὶ Βασιλικῆς Μονῆς τοῦ Κύκκου.
Πρεσβεία Ἀλεξιοβίκη Αὐτοκράτορος Ῥωσίας μετὰ Γεωγραφικῶν Ἱστοριῶν. Τόμοι δύο.

Πορ-

Πορτολανος, Βιβλίον περιέχον τὰς Λιμένας, καὶ τ
διάστημα ἀπὸ Τόπον εἰς Τόπον, καὶ ἄλλ
ὅμοια.

Προσκυνητάριον τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ, μ
Εἰκόνες.

Ῥητορικὴ Σκέψις.

Στιχολογία.

Σπόγγοι.

Συμβουλὴ σκέπτ.

Ἕτεραι χρυσαῖ.

Συλλειτουργικόν.

Σωτήρια τὰ Φιλοσόφων.

Ταεῖφα μὲ ταῖς Πόσκις, καὶ πρακτικὴ τῶν Λογα
εἰασμῶν.

Τύχαι Τηλεμάχου Υἱοῦ Ὀδυσσέως, εἰς δύο Τόμους.

Χρυσαύγη Διδασκαλία, περὶ τῆς Ἐξομολογήσεως

Χρυσαύγη Περιγραφὴ τῆς Ἱερουσαλήμ.

Χρυσαύγη Εἰσαγωγὴ εἰς τὰ Γεωγραφικὰ, καὶ Σφαι
εικά.

Ψαλτήριον μικρὸν μὲ Εὐχῶν.

Ἕτερον εἰς τέταρτον εἰς χαρακτῆρα Μέγαν.

Ὡρολόγιον.

Ἕτερον Μέγα τὸ λεγόμενον Βλαχίας, σκέπτ.

ΤΕΛΟΣ.

